Suomen bruttokansantulon menetelmäkuvaus

Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito
Tilastovuosi: 2022
Julkaistu: 18.12.2025
Versio: 12/2025

Tilastokeskus

Sisällys

Luku 1 Tilinpidojärjestelmän yleiskuvaus ... 9
1.1 Johdanto ... 9
1.1.1 Suomen kansantalouden tilinpito (SKT) ... 9
1.1.2 Suomen talousalue ... 9
1.1.3 Kansantalouden tilinpidon organisaatio Suomessa ... 10
1.1.4 Kansantalouden tilinpidon laadintakokonaisuuden laadunvarmistus ... 12
1.1.5 Kansantalouden tilinpidon laadintakokonaisuuden laadunvarmistus ... 14
1.1.6 Kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmä ... 23
1.2 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille ... 28
1.2.1 Revisiopolitiikka ... 28
1.2.2 Aikataulut tietojen tarkistuksille ... 29
1.3 Yhteenveto tuotoslähestymistavasta ... 30
1.3.1 Viitekehys ... 30
1.3.2 Arvottaminen ... 31
1.3.3 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilinpidon käsitteisiin ... 31
1.3.4 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö ... 32
1.3.5 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 32
1.4 Yhteenveto tulolähestymistavasta ... 33
1.4.1 Viitekehys ja arvottaminen ... 33
1.4.2 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilinpidon käsitteisiin ... 33
1.4.3 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö ... 33
1.4.4 Vaadittavan kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 34
1.5 Yhteenveto menolähestymistavasta ... 34
1.5.1 Viitekehys ... 34
1.5.2 Arvottaminen ... 34
1.5.3 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilipidon käsitteisiin ... 35
1.5.4 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö ... 35
1.5.5 Vaadittavan kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 35
1.6 Tasapainotus- ja integrointimenettelyt ... 36
1.6.1 Kansantalouden vuositilinpidon tasapainotettujen lukujen laadinta tarjonta- ja käyttötaulukot -kehikossa ... 36
1.6.2 Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain ... 36
1.6.3 Hinnanmuodostustiedot ja ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos ostajanhintaisiksi ... 36
1.6.4 Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta ... 37
1.6.5 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotus ... 37
1.6.6 Muut validointimenettelyt ... 39

1.7 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 40
1.7.1 Tuotoslähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 41
1.7.2 Menolähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 41
1.7.3 Tulolähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 41
1.8 Siirtyminen bruttokansantuotteesta (BKT) bruttokansantuloon (BKTL) ... 41
1.8.1 Palkansaajakorvaukset ... 42
1.8.2 Tuotannon ja tuonnin verot ... 43
1.8.3 Tukipalkkiot ... 43
1.8.4 Omaisuustulot ulkomailta /-lle ... 43
1.9 Tärkeimmät luokitukset ... 44
1.9.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 44
1.9.2 Tulolähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 45
1.9.3 Menolähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 45
1.10 Tärkeimmät tietolähteet ... 45

Luku 2 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille; tasotarkistukset edellisen BKTL-menetelmäkuvauksen jälkeen ... 47
2.1 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille ... 47
2.1.1 Revisiopolitiikka ... 47
2.1.2 Tasotarkistushistoria ... 48
2.1.3 Aikataulut tietojen tarkistuksille ... 49
2.2 Muut kuin EKT 2010 -siirtymisestä aiheutuneet tasotarkistukset edellisen BKTL-kuvauksen jälkeen ... 51
2.2.1 BKTL-varaumien poistosta aiheutuneet tasotarkistukset ... 51
2.2.2 Muut tasotarkistukset ... 52
2.3 Suunniteltuja parannustoimia ... 57
2.3.1 Tietojärjestelmän kehittämishankkeet ... 58
2.3.2 Lähdetilastojen parannukset ... 58

Luku 3 Tuotantolähestymistapa ... 59
3.0 BKT tuotantolähestymistavan mukaan ... 59
3.1 Viitekehys ... 66
3.1.1 Tilastoyksikkö ... 66
3.1.2 Luokitukset ... 67
3.1.3 Sivuliikkeiden käsittely tilinpidossa ... 72
3.1.4 Erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (SPE:t, engl. Special Purpose Entities) ... 72
3.2 Rajatapaukset ... 73
3.3 Arvottaminen ... 73
3.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin ... 74
3.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä kiinnityspisteiden ja ekstrapolaatioiden käyttö ... 75
3.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 76
3.7 Yritykset ja kotitaloudet (sektorit S11, S14) ... 78
3.7.1 Alkutuotanto (toimiala A) ... 78
3.7.2 Jalostus ja palvelut (toimialat B_S) ... 95

3.7.3 Talonrakentaminen (toimialat 412+432_439) ... 107
3.7.4 Asuminen (toimialat 68201 ja 68202) ... 112
3.7.5 Kotitalouspalvelut (toimiala T) ... 118
3.8 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (sektori S12) ... 118
3.8.1 Rahoituslaitokset ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S121—S127) . 118
3.8.2 Vakuutuslaitokset ja vapaaehtoiset eläkerahastot (S128—S129) ... 125
3.9 Julkisyhteisöt (sektori S13) ... 130
3.9.1 Valtionhallinto (sektori S1311) ... 130
3.9.2 Paikallishallinto (sektori S1313) ... 134
3.9.3 Sosiaaliturvarahastot (sektori S1314) ... 142
3.10 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15) ... 148
3.11 Tuoteverot, mukaan lukien arvonlisävero ... 151
3.11.1 Tuoteverot pois lukien arvonlisävero ... 151
3.11.2 Arvonlisävero ... 155
3.12 Tuotetukipalkkiot ... 155

Luku 4 Tulolähestymistapa ... 157
4.0 Bruttokansantuote tulolähestymistavan mukaan ... 157
4.1 Viitekehys ... 158
4.2 Rajatapaukset ... 159
4.3 Arvottaminen ... 160
4.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin 160
4.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä vertailuvuodet (benchmarks) ja ekstrapoloinnit 161
4.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 161
4.6.1 Palkat ja palkkiot ... 161
4.6.2 Bruttotoimintaylijäämä ja sekatulo ... 162
4.7 Palkansaajakorvaukset ... 162
4.7.1 Palkat ja palkkiot ... 163
4.7.2 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ... 166
4.8 Tuotannon ja tuonnin verot ... 169
4.8.1 Tuoteverot ... 169
4.8.2 Muut tuotanto- ja tuontiverot ... 169
4.9 Tukipalkkiot ... 171
4.9.1 Tuotetukipalkkiot ... 171
4.9.2 Muut tuotantotukipalkkiot ... 171
4.10 Bruttotoimintaylijäämä ... 172
4.11 Sekatulo ... 173
4.12 Kiinteän pääoman kuluminen ... 175
4.12.1 Pääomakantojen laskeminen ja kiinteän pääoman kuluminen ... 175
4.12.2 Lineaariset ikä-hintaprofiilit: parametrit ... 186
4.12.3 Geometrinen ikähintaprofiili: parametrit ... 188

Luku 5 Menolähestymistapa ... 192

5.0 Bruttokansantuote menolähestymistavan mukaan ... 192
5.1 Viitekehys ... 192
5.2 Rajatapaukset ... 192
5.2.1 Kotitalouksien kulutusmenojen rajatapaukset ... 192
5.2.2 Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen rajatapaukset ... 193
5.3 Arvottaminen ... 193
5.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin 194
5.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä vertailuvuodet (benchmarks) ja ekstrapoloinnit 194
5.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet ... 194
5.7 Kotitalouksien (sektorin S14) kulutusmenot ... 195
5.7.1 Yleiskatsaus ... 195
5.7.2 Päälähteet ja niiden muunnokset kansantalouden tilinpitoon ... 206
5.7.3 Laskenta nimikkeittäin ... 235
5.8 KPVTY:jen (sektorin (S15) kulutusmenot ... 268
5.9 Julkisyhteisöjen (sektorin S13) kulutusmenot ... 270
5.9.1 Julkisyhteisöjen yksikkörekisteri ja sektorirajaussääntöjen soveltaminen ... 271
5.9.2 Valtionhallinto (S1311) ... 272
5.9.3 Paikallishallinto (S1313) ... 273
5.9.4 Sosiaaliturvarahastot (S1314) ... 273
5.10 Aineellisten kiinteiden varojen hankinnat miinus luovutukset (=investoinnit) ... 275
5.10.1 Yleiskatsaus ... 275
5.10.2 Keskeisimmät tietolähteet ja niiden muunto tilinpidon käsitteisiin ... 275
5.10.3 Yksityiskohtaiset varaluokituksen mukaiset laskelmat ... 280
5.11 Varastojen muutos ... 298
5.11.1 Yleistä ... 298
5.11.2 Maatalous (toimiala 01) ... 299
5.11.3 Metsätalous (toimiala 02) ... 299
5.11.4 Rakentaminen (toimiala F) ... 300
5.11.5 Muut yritys- ja kotitaloussektorin toimialat ... 300
5.12 Arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset ... 303
5.13 Tavaroiden vienti ... 304
5.13.1 Ulkomaankauppatilasto (IMTS) ... 304
5.13.2 Määritelmälliset muutokset tavaroiden ulkomaankauppatilastoon ... 305
5.13.3 Tilastoarvon määrittäminen tavaroiden tuonnissa ulkomaankauppatilaston osalta, CIF—FIB-muunnos ... 306
5.13.4 Kattavuuskorjaukset ... 307
5.13.5 Ulkomaiset ALV-rekisteröidyt elinkeinoharjoittajat ... 307
5.13.6 Viennistä ja tuonnista poistettavia ja sinne lisättäviä eriä ... 308
5.14 Palvelujen vienti ... 309
5.14.1 Tietolähteet ... 310
5.14.2 Palvelujen ulkomaankaupan kirjauksista ... 311
5.14.3 Kuljetuspalvelut ... 311
5.14.4 Tuotannolliset palvelut, korjauspalvelut ja projektitoimitukset ... 311

5.14.5 Rahoituspalvelut ... 311
5.14.6 Vakuutuspalvelut ... 312
5.14.7 Matkailu ... 312
5.14.8 Henkisen omaisuuden tuotteet ... 313
5.14.9 Verottajan One-Stop-Shop aineiston käyttö ... 313
5.15 Tavaroiden tuonti ... 313
5.16 Palvelujen tuonti ... 314
5.17 Ulkomaankauppa ja globaali tuotanto ... 314
5.17.1 Tausta ... 314
5.17.2 Luokittelu ... 314
5.17.3 Globaalit ilmiöt aineistossa ... 315

Luku 6 Tasapainotus- ja integrointimenettelyt, tietojen validointi ... 318
6.0 Johdanto ... 318
6.1 BKT:n tasapainotusmenettelyt ... 320
6.1.1 Kansantalouden vuositilinpidon tasapainotettujen lukujen laadinta tarjonta- ja käyttötaulukot -kehikossa ... 320
6.1.2 Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain ... 320
6.1.3 Hinnanmuodostuserien käyttötietojen laadinta ja ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos perushintaisiksi ... 339
6.1.4 Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta ... 342
6.1.5 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotus ... 342
6.2 Muut BKT:n validointimenettelyt ... 347
6.2.1 Tasapainotusta edeltävä vaihe ... 347
6.2.2 Laskennan osa-alueiden tarkastus ... 348

Luku 7 Yleiskatsaus kattavuuden varmistamiseen ... 349
7.0 Johdanto ... 349
7.0.1 Maantieteellinen kattavuus ... 349
7.0.2 Kattavuuden yleisperiaatteet ... 349
7.1 Tuotoslähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 349
7.1.1 Kattavuustyyppien todentaminen ... 349
7.1.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset ... 353
7.1.3 Kattavuuskorjausmenetelmät ... 354
7.2 Menolähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 384
7.2.1 Kattavuustyyppien todentaminen ... 384
7.2.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset ... 385
7.2.3 Kattavuuskorjausmenetelmät ... 385
7.3 Tulolähestymistavan kattavuusmenettelyt ... 385
7.3.1 Kattavuustyyppien todentaminen ... 385
7.3.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset ... 386
7.3.3 Kattavuuskorjausmenetelmät ... 386

Luku 8 Siirtyminen bruttokansantuotteesta (BKT) bruttokansantuloon (BKTL) ... 387

8.0 Johdanto ... 387
8.1 Palkansaajakorvaukset ... 387
8.1.1 Ulkomailta saadut palkat ja palkkiot ... 387
8.1.2 Erillisalueiden maksamat rajat ylittävät palkansaajakorvaukset ... 388
8.2 Tuotannon ja tuonnin verot ... 389
8.3 Tukipalkkiot ... 389
8.4 Omaisuustulot ulkomailta /-lle ... 391
8.4.1 Korot ... 393
8.4.2 Yritysten jakamat tulot ... 395
8.4.3 Ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitetut voitot ... 396
8.4.4 Muut sijoitustulot ... 398

Luku 9 Tärkeimmät käytetyt luokitukset ... 402
9.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 402
9.1.1 Sektoriluokitus ... 402
9.1.2 Toimialaluokitus ... 402
9.1.3 Tuottajatyyppiluokitus ... 402
9.1.4 Tuoteluokitus ... 402
9.2 Tulolähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 402
9.3 Menolähestymistavassa käytetyt luokitukset ... 402
9.3.1 Yksilöllinen kulutus ... 402
9.3.2 Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja varastojen muutos ... 403
9.3.3 Ulkomaankauppa ... 403

Luku 10 Tärkeimmät käytetyt tietolähteet ... 404
10.0 Yhteenveto tärkeimmistä tietolähteistä ... 404
10.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet ... 404
10.1.1 Yritys- ja toimipaikkarekisteri ... 404
10.1.2 Yritysrekisterin vuositiedonkeruut ... 404
10.1.3 Yritysten rakennetilastot ... 406
10.1.4 Elinkeinoveroaineisto ... 410
10.1.5 Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ) ... 411
10.1.6 Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot ... 411
10.1.7 Teollisuuden hyödyketilasto ... 412
10.1.8 Teollisuuden raaka-ainetiedustelu ... 413
10.1.9 Rahoitusleasing-tilasto ... 413
10.1.10 Palvelualojen hyödyketilasto ... 414
10.1.11 Teleyritysten tulo- ja investointitiedot ... 415
10.1.12 Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus ... 415
10.1.13 Valtion tilinpäätösaineisto ... 415
10.2 Tulolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet ... 416
10.2.1 Kuntataloustilasto ... 416
10.2.2 Työvoimatutkimus ... 416

10.2.3 Ansiotasoindeksi ... 418
10.2.4 Tulorekisteri ... 418
10.3 Menolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet ... 419
10.3.1 Kotitalouksien kulutustutkimus ... 419
10.3.2 Tavaroiden ulkomaankauppatilasto ... 420
10.3.3 Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat ... 420
10.3.4 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto ... 421
10.4 BKT:sta BKTL:oon siirtymisessä käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet ... 422
10.4.1 Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikysely (BOPQ) ... 422
10.4.2 Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikysely (BOPA) ... 422
10.4.3 Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI) ... 423
10.4.4 Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA) ... 423
10.4.5 Kysely arvopaperisaamisista ja veloista yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille ja valtiolle (SAVE) ... 424
10.4.6 Kysely arvopapereiden tilin- ja omaisuudenhoitopalveluja tarjoaville talletuspankeille ja sijoituspalveluyrityksille (TIHA) ... 424

Liitteet ... 425
Liite 1 BKTL-prosessitaulukko ... 425
Liite 2 Tarjonta- ja käyttötaulukot ennen ja jälkeen tasapainotusta ... 425
Liite 3 Sektoriluokitus ... 425
Liite 4 Toimialaluokitus ... 428
Liite 5 Tuottajatyyppiluokitus ... 433
Liite 6 Tuoteluokitus ... 433
Liite 7 Yksilöllisen kulutuksen luokitus (ECOICOP) ... 458
Liite 8 Kiinteiden varojen luokitus ... 469
Liite 9 Ulkomaankaupan luokitus ... 471
Liite 10 Investointikertymämenetelmässä käytetyt keskimääräiset eliniät ... 473
Liite 11 Esimerkkejä tilijärjestelmälaskusäännöistä ... 476

Luku 1 Tilinpitojärjestelmän yleiskuvaus

1.1 Johdanto

1.1.1 Suomen kansantalouden tilinpito (SKT)

Tämä menetelmäkuvaus sisältää bruttokansantuotteen (BKT) ja bruttokansantulon (BKTL) laadintamenetelmien kuvauksen sellaisena kuin ne Suomessa laaditaan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) mukaan. Jokainen EU-maa on velvollinen laatimaan vastaavan kuvauksen ja tämä kuvaus on yhdenmukainen muiden EU-maiden kuvausten kanssa.

Menetelmäkuvaus käsittää vain käypähintaisten lukujen laskemisen selostamisen, ts. kiinteähintaisia (volyymi-, määrä-, edellisen vuoden hintaisia) menetelmiä ei käsitellä tässä kuvauksessa. Menetelmäkuvauksessa käydään läpi kansantalouden tilinpidon laadinnan yleiskuvaus, laskentatavat eri lähestymistavan (tuotos, tulo, meno) mukaan, tilien tasapainotusmenettelyt, tietojen kattavuuden varmistaminen sekä kuvataan tärkeimmät käytetyt tietolähteet.

Kansantalouden tilinpitoa koskeva perussäädös on Euroopan Parlamentin ja Neuvoston asetus 549/2013 (EKT 2010). Se perustuu kansainväliseen kansantalouden tilinpidon suositukseen System of National Accounts, 2008 (SNA 2008). EU:n tasolla on lisäksi runsaasti tarkentavaa lainsäädäntöä ja ohjeistusta.

Kansantalouden tilinpito on muista tilastoista johdettu tilasto, jossa yhden tiedon arviointiin useasti käytetään monia eri lähdetilastoja. Tiedoissa saattaa olla eroja tilinpidon käyttämiin lähdetietoihin verrattuna. Lähdetilastojen ja kansantalouden tilinpidon välillä saattaa olla myös käsitteellisiä eroja. Esimerkkeinä mainittakoon tilinpidon pääoman muodostuksen vs. yritysten rakennetilastojen käyttöomaisuuden käsitteet ja käytettävissä olevan tulon käsite tilinpidon ja tulonjakotilaston välillä. Kansantalouden tilinpito on ainoa käytettävissä oleva koko talouden kehitystä kuvaava yhtenäinen tilasto.

Keskeiset tiedot julkistetaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla kaikille käyttäjille yhtäaikaisesti. Tilastotietokannat sisältävät yksityiskohtaisimman aineiston. Ensimmäisestä ennakkotiedosta järjestetään yleensä tiedotustilaisuus, joka voi olla myös vain verkossa järjestettävä. Kaikki julkaistavat tiedot ovat saatavissa myös maksullisesta Astika - aikasarjatietokannasta. Lisäksi tilastotiedot raportoidaan EU:n tilastovirastolle Eurostatille ja sitä kautta ne tulevat julkaistavaksi Eurostatin sekä OECD:n tietokannoissa.

1.1.2 Suomen talousalue

Suomen talousalue käsittää Suomen maantieteellisen alueen valtion rajojen mukaisesti (ml. Ahvenanmaa) lukuun ottamatta Suomessa sijaitsevia ulkomaiden lähetystöjä ja konsulaatteja sekä ylikansallisia organisaatioita ja kansainvälisiä järjestöjä. Suomen talousalueeseen luetaan Suomen ulkomailla sijaitsevat erillisalueet (lähetystöt, konsulaatit, tutkimusasemat tms.). Suomen talousalueeseen luetaan myös kansallinen ilmatila ja aluevedet, alukset, lentokoneet ja muu liikkuva kalusto, kun liikennöitsijällä on Suomessa kotipaikka.

Suomen kansantalouden tilinpidon bruttokansantulon menetelmäkuvaus sisältää tilastovuotta 2022 laskettaessa käytettyjen lähdeaineistojen ja menetelmien kuvauksen lukuesimerkkeineen kesäkuussa 2025 julkaistujen tietojen mukaisina.

1.1.3 Kansantalouden tilinpidon organisaatio Suomessa

Suomen kansantalouden tilinpito laaditaan kokonaan Tilastokeskuksessa. Kansantalouden tilinpito kuuluu makrotaloustilastoista vastaavan Taloustilastot -osaston keskeisimpiin tehtäviin. Osasto on jaettu kuuteen ryhmään, joista kolmessa laaditaan kansantalouden tilinpitoa. Vuositilinpidon laadinnasta ja aluetilinpidosta vastaa kansantalouden tilinpidon ryhmä. Julkinen talous ja sektoritilinpito -ryhmä vastaa kansantalouden tilinpidon sektorilaskelmista pl. yrityssektori. Maksutase ja rahoitustilinpito -ryhmä vastaa kansantalouden tilinpidon ulkomaisten taloustoimien laskennasta sekä rahoitustilinpidosta. Ryhmät on edelleen jaettu tiimeihin, joiden vastuulla on tietyn tilinpidon osa-alueen laadinta. Tiimien lisäksi on joitain laskentakokonaisuuksia, joihin osallistuu asiantuntijoita useammasta tiimistä.

Kuva 1-1: Kansantalouden tilinpidon organisaatio

Taulukko 1-1 Kansantalouden tilinpidon tehtävät

Kansantalouden tilinpito	Julkinen talous ja sektoritilinpito	Maksutase ja rahoitustilinpito
Aluetilinpito Kansantalouden vuositilinpito Kulttuurin satelliittitilinpito Maatalouden taloustilit (EAA) Neljännesvuositilinpito Tarjonta-, käyttö- sekä panos-tuotostaulukot Tuotannon suhdannekuvaaja (ml. BKT Flash) Tuottavuustutkimukset BKTL-raportointi	Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin (COFOG) Julkisyhteisöjen tulot ja menot Julkisyhteisöjen alijäämä ja velka Kotitaloustuotannon arvo Sektoritilinpito vuosittain ja neljänneksittäin Verot ja veronluonteiset maksut EDP-raportointi	Julkisyhteisöjen rahoitustilinpito Julkisyhteisöjen velka neljännesvuosittain Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema Rahoitustilinpito vuosittain ja neljänneksittäin Ulkomaiset suorat sijoitukset Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

Kansantalouden tilinpidon ryhmän alueella laskentaan osallistui vuoden 2025 alussa 24 henkeä. Julkinen talous ja sektoritilinpito -ryhmän alueella 20 henkeä ja maksutase -ryhmän 19 henkilöä. Kansantalouden tilinpidon laskenta toimii matriisimaisesti, jolloin yksi asiantuntija tuottaa tietoja moniin tilinpidon osajärjestelmiin riippumatta hallinnollisesta vastuualueestaan. Yhteensä kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen eri osa-alueiden työhön osallistui vuoden 2025 alussa 63 henkeä. Koulutukseltaan kansantalouden tilinpidon laatijat ovat korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Vuositilinpidon laadinta on organisoitu sektoreittain taloustoimittaisiin tehtäväkokonaisuuksiin, joista eri tiimit tai laskentaryhmät vastaavat. Yksi tiimi vastaa esimerkiksi yrityssektorin tuotoksen ja välituotekäytön laskennasta, toinen rahoitus- ja vakuutuslaitosten, kolmas julkisyhteisöjen vastaavien erien laskennasta. Tilinpidon juoksevassa laskennassa toimii lisäksi noin neljän hengen yhteenvetoryhmä, jonka tehtävänä on, nimensä mukaisesti, tehdä eri tehtäväkokonaisuuksien yhteenveto kansantalouden tilinpidon kokonaisuudeksi. Tarjonta- ja käyttötaulukoiden yhteenvetoon ja tasapainotukseen osallistuu kolmesta neljään henkilöä. Tilinpidon uudistuksia varten on perustettu määräaikaisia projekteja projektiryhmineen.

Taloustilastot-osastossa ei laadita kansantalouden tilinpidon lähdetilastoja, lukuun ottamatta kuluttaja- ja tuottajahintaindeksejä, rahoitustilastoja sekä maksutasetilastoa, jonka laadinta siirrettiin Suomen Pankista yksikköön vuonna 2014. Lähdetilastot tuotetaan Tilastokeskuksen muissa tilasto-osastoissa ja osittain Tilastokeskuksen ulkopuolella.

1.1.4 Kansantalouden tilinpidon laadintakokonaisuuden laadunvarmistus

1.1.4.1 Riskienhallinta

Säännölliset ja kattavat analyysit, joissa tarkastellaan pääasiallisiin tietolähteisiin liittyviä mahdollisia riskejä, sekä riskien hallinta- ja minimointimenetelmät.

Kukin osasto sopii vuosittain pääjohtajan kanssa työ- ja kehittämisohjelmasta. Kun työohjelma on laadittu, Taloustilastot -osasto keskustelee tärkeimmistä lähdetilastoista vastaavien yksiköiden kanssa osastopalavereissa sekä tarvittaessa erillisissä tapaamisissa (yritystilastot, hintatilastot). Vuotuiseen suunnitteluprosessiin kuuluvat myös palaverit palveluyksiköiden kuten Tietohallinnon kanssa. Kehittämishankkeita suunnitellaan omassa tilinpidon ja maksutaseen kehittämisalueen prosessissa useamman vuoden aikajänteellä.

Tilastokeskuksella kaikilla tilastotuotantoyksiköillä on ohjausryhmä (taloustilastoilla Tieto- ja tilastopalvelu -ohjausryhmä), joka käsittelee ja valmistelee tilastotuotantoon liittyviä päätösasioita.

Osana Tilastokeskuksen normaalia suunnitteluprosessia laaditaan kaikki tilastot käsittävä vuotuinen tilasto-ohjelma ja julkaisuaikataulu. Johto seuraa niiden toteutumista säännöllisesti. Tilastokeskus tekee valtiovarainministeriön kanssa vuosittain tulossopimuksen.

Tilastokeskuksella on myös (salainen) erityissuunnitelma poikkeusolosuhteiden varalta (hätäsuunnitelma), jossa erityisoloissa tuotettavat tilastot on asetettu tärkeysjärjestykseen: kansantalouden tilinpito ja sen pääasialliset lähteet kuuluvat ensisijaiseen ryhmään.

Tilastokeskuksessa toimii lähdetilastojen yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on ylläpitää ja parantaa kansantalouden tilien ja lähdetilastojen välistä tiedonvaihtoa. Kansantalouden tilinpidon laskentaprosessin aikana kaikkien lähdetilastojen vastuuhenkilöt kutsutaan yhteenvetokokouksiin (nk. jetsutuskokoukset), ja yhteistyöryhmän jäsenille järjestetään tilaisuuksia, joissa käsitellään kansantalouden tilinpidon laskelmia ja tuloksia ennen niiden julkaisemista.

Säännöllisesti kokoontuu myös kansantalouden tilinpidon pääkäyttäjien yhteistyöryhmä (ns. SKT-ryhmä). Ryhmän tehtävänä on välittää tietoa ja keskustella kansantalouden tilinpitoon liittyvistä tärkeistä ajankohtaisista kysymyksistä. Työryhmä antaa arvokasta palautetta kansantalouden tilinpitolaskelmien tuloksista.

Henkilöstön vaihtuvuuden takia Tilastokeskuksessa ja erityisesti kansantalouden tilinpidossa huomiota on kiinnitetty tiedon siirtämiseen vanhoilta työntekijöiltä nuoremmille (työhön perehdytys, mentorointijärjestelmä, dokumentaation parantaminen ja varahenkilöjärjestelmän kehittäminen).

1.1.4.2 Palvelutasosopimukset

Tilastokeskuksella on palvelutasosopimukset monien laitosten kanssa. Näitä ovat Tullihallitus (ulkomaankaupan tilastot), Suomen Pankki (vastuu maksutaseesta ennen vuotta 2014, osasta rahoitusmarkkinatilastoja jne.), Finanssivalvonta, Työeläkevakuuttajat (TELA), Liikenneturvallisuusvirasto (Trafi), VERO jne.

Tilastokeskus pitää yllä mainittuja tilasto-ohjelmia ja niiden säännöllistä seurantaa johdon kokouksissa sekä yksiköiden pääjohtajan kanssa solmimia sopimuksia riittävinä toimina, eikä virallisille sopimuksille siten Tilastokeskuksen sisällä ole tarvetta. Lisäksi mainitut kansantalouden tilinpitoa koskevat vuotuiset suunnittelukokoukset tärkeimpien lähdetilastojen ja Tietohallinnosta vastaavan yksikön kanssa palvelevat samaa tarkoitusta.

1.1.4.3 Laaturaportit

Tilastokeskus noudattaa toiminnassaan Euroopan laatupalkintomallia (EFQM, European Foundation for Quality Management) ja on Laatukeskuksen merkittävä yhteisöjäsen.

Tilastokeskus noudattaa Euroopan komission hyväksymiä käytännesääntöjä, European Statistics Code of Practice[1] ja tukee muita Suomen virallisten tilastojen tuottajia laadun parantamisessa ja ohjeiston noudattamisessa. Tilastokeskus järjestää myös tilastojen laatuun ja laadun parantamiseen liittyvää koulutusta. Ohjeiston noudattamista arvioitiin vertaisarvioinnilla vuonna 2014[2].

Tilastotyön laatuperiaatteita ja hyviä käytäntöjä on kerätty oppaaseen nimeltä Virallisen tilastojen periaatteet, jota päivitetään säännöllisesti muutaman vuoden välein[3].

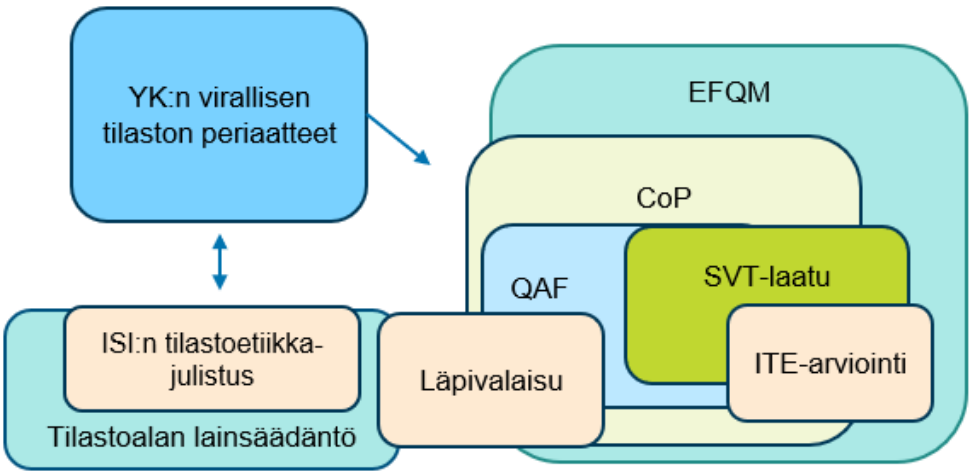

Kuva 1-2: Tilastokeskuksen laadunvarmistuskehikko

Julkaistuihin virallisiin tilastoihin sovelletaan yhdeksänkohtaista laatukriteeristöä[4], joihin kuuluu laaturaportin sisällyttäminen jokaiseen tilastoon. Niin kutsutut laatuselostukset[5] julkaistaan jokaisen tilastotuotteen verkkosivuilla. Julkaistuissa tiedoissa mahdollisesti havaittavien virheiden korjaamiseen on oma ohjeistuksensa. Tärkeimmät

[1] Lisätietoa osoitteesta: https://stat.fi/tup/htpalvelut/laatu.html
[2] Katso raportti osoitteessa: http://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4372828/2015-FI-Report/688a9a11-741e-4311-b2f8-a0943104c933
[3] Lisätietoa osoitteesta: https://www.stat.fi/org/tilastotoimi/tilastoperiaatteet-ja-laatu/virallisen-tilaston-periaatteet.html
[4] Lisätietoa osoitteesta: https://stat.fi/org/tilastotoimi/svt-laatukriteerit.html
[5] Esimerkkejä tilastotuotteiden laatuselosteista: https://stat.fi/tilasto/dokumentaatio/ssij ja https://stat.fi/tilasto/dokumentaatio/tyti

lähdetilastot (esim. yritysten rakennetilasto ja yritysrekisteri) lähettävät säännöllisesti laaturaportteja Eurostatiin.

Tilastojen laatuun liittyvät läheisesti myös eettiset periaatteet. Tilastokeskus julkaisi ammattieettisen oppaan[6] vuonna 2014. Opas perustuu Kansainvälisen Tilastoinstituutin hyväksymään ammattietiikkajulistukseen ja heijastaa sen periaatteita Suomen kansallisen tilastopalvelun näkökulmasta.

Ohjeiden tarkoituksena on selvittää Tilastokeskuksen toiminnan yleisperiaatteita ja auttaa eettisten ongelmien ratkaisemisessa. Tilastotyön eettisten periaatteiden noudattaminen kuuluu kaikkien tilastoviranomaisten perusvelvollisuuksiin.

Julkaisu on tarkoitettu Tilastokeskuksen työntekijöille, asiakkaille ja sidosryhmille. Sitä suositellaan myös muiden tilastoja tuottavien organisaatioiden työntekijöille.

1.1.4.4 Johdon valvontatoimet

Kansantalouden tilien koostamisprosessissa laskelmien tarkastamisesta vastaa erityinen tiimi, jonka vetäjänä toimii kansantalouden vuositilinpidon yhteenvetäjä. Laskelmat tarkastetaan kokouksissa, joihin osallistuvat kustakin alueesta vastaava tiimi sekä lähdetilaston tilastotyöntekijät. Myös neljännesvuositilit tarkistetaan vastaavissa kokouksissa. Kun laskelmat ovat loppusuoralla, koko tilinpidon henkilökunnalle ja lähdetilastoille järjestetään infotilaisuuksia.

Laskentakierroksen jälkeen kukin kansantalouden tilipidon laskelmia laativa tiimi/tutkija laatii raportin omasta erityisalueestaan. Raportissa luodaan katsaus viimeaikaiseen kehitykseen sekä kuvataan laskentamenetelmien tärkeimpiä muutoksia.

1.1.5 Kansantalouden tilinpidon laadintakokonaisuuden laadunvarmistus

Kansantalouden tilinpidossa laadunvarmistusta tehdään monessa vaiheessa. Seuraavassa kuvataan prosessikaavioiden kautta eri menetelmiä. Laatikot eivät kuvaa tekemisen järjestystä. Prosessivaihe saattaa tapahtua useaan kertaan, ja prosessi itsessään voi olla iteroiva. Aina ei välttämättä käydä läpi kaikkia vaiheita, vaan laadunvarmistustehtävien järjestys ja määrä riippuvat käsiteltävästä aiheesta.

[6] Saatavilla osoitteesta: https://urn.fi/URN:ISBN:978–952–244–507–0

1.1.5.1 Laadunvarmistuksen prosessikuvat

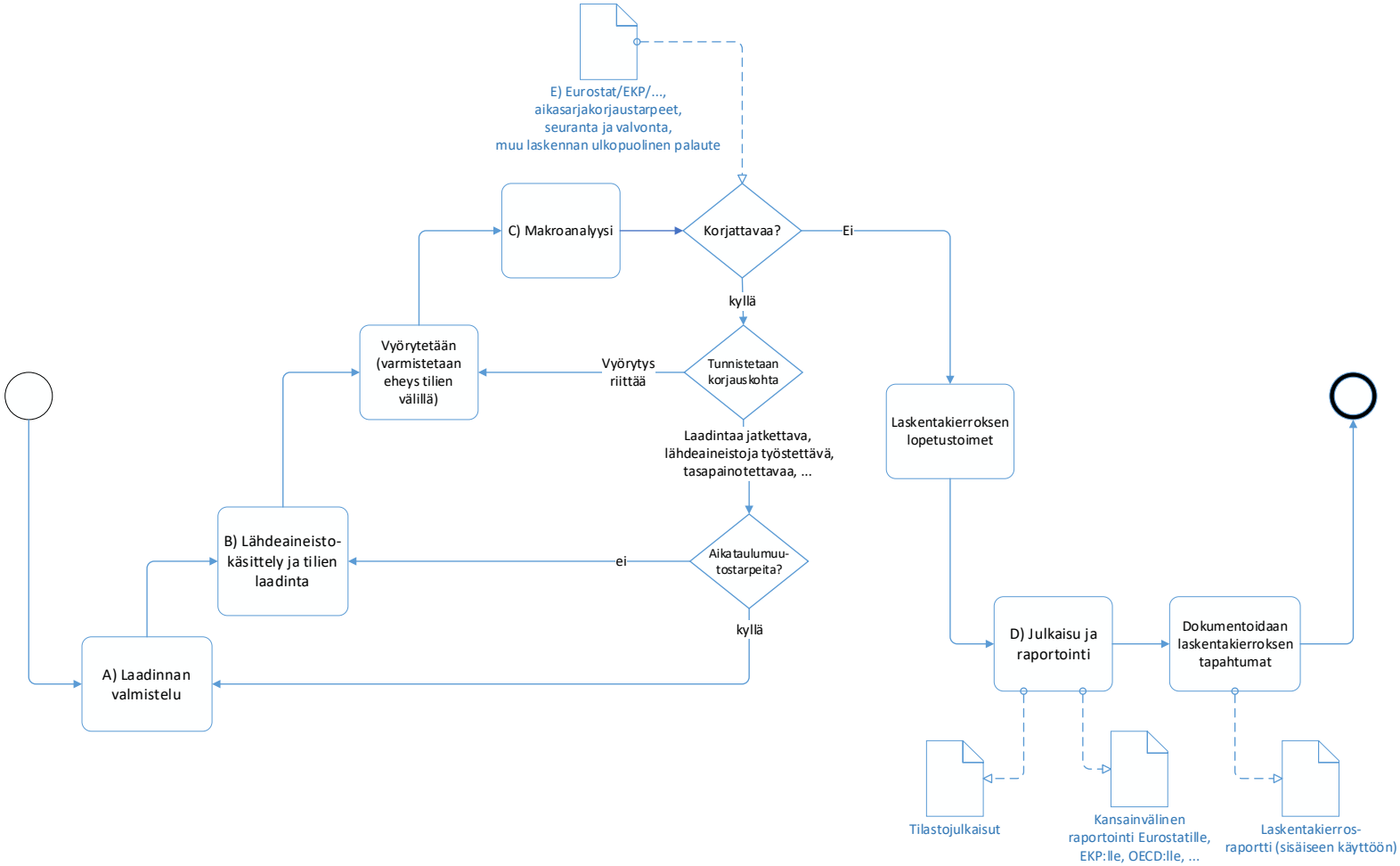

Kuva 1-3: Laadintakierroksen kulku

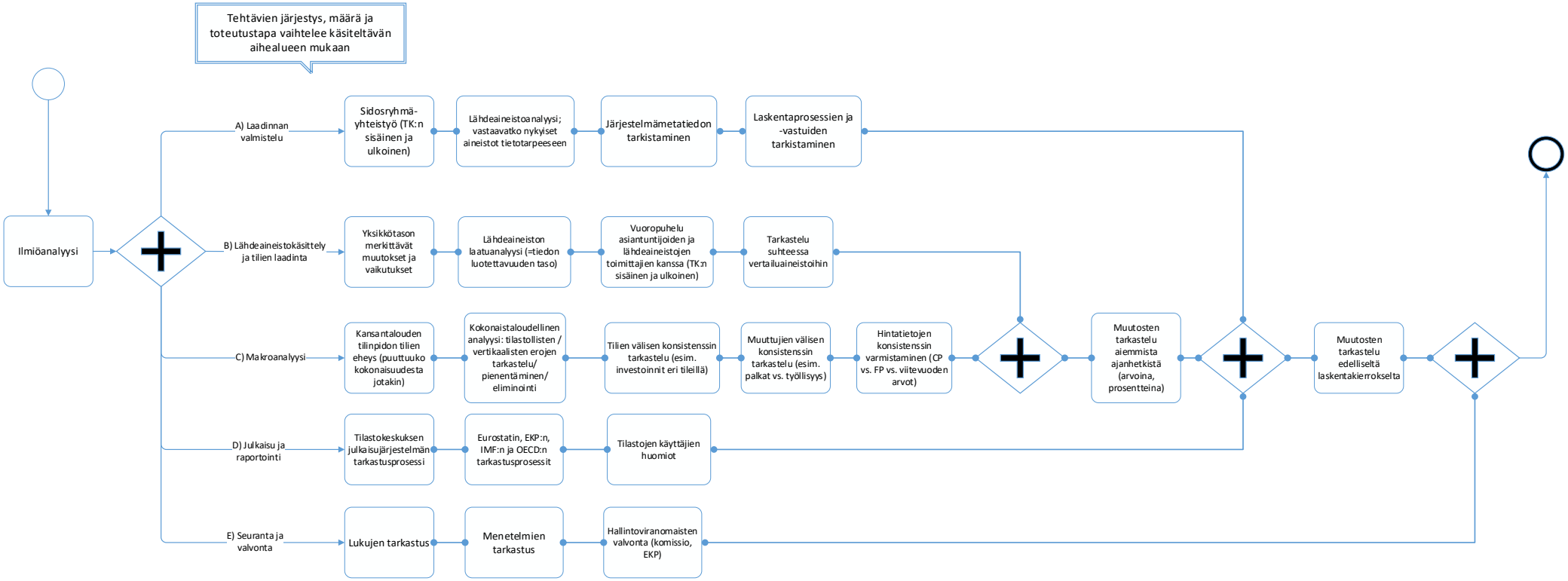

Kuva 1-4: Laadunvarmistustoimenpiteet laadintakierroksen eri vaiheissa

1.1.5.2 Laadinnan valmistelu

Ennen tilaston laadinnan aloittamista on tehtävä erinäisiä esivalmisteluja, jotta varmistutaan, että laskentakierros sujuu ongelmitta. Esivalmistelut kohdistuvat muun muassa lähdeaineistoiden tarkastamiseen ja tietojärjestelmän metatietoihin. Tärkeää on myös jakaa laadintaan osallistuvien kesken tiedot vastuista ja aikatauluista.

1.1.5.2.1 Sidosryhmäyhteistyö (TK:n sisäinen ja ulkoinen)

Sidosryhmäyhteistyö on tilastojen laadintaa läpileikkaava osa. Sidosryhmäyhteistyötä tehdään ennen ja jälkeen tilaston laadinnan, sekä sen aikana. Sidosryhmiltä voi saada etukäteen tietoa esimerkiksi lähdeaineistojen muutoksista tai erityisistä ilmiöistä, jotka on otettava huomioon laadintaa tehdessä. Mitä enemmän laadintaan mahdollisesti vaikuttavista tekijöistä on tiedossa jo etukäteen, sitä suoraviivaisemmin varsinainen tilaston laadinta sujuu.

1.1.5.2.2 Lähdeaineistoanalyysi; vastaavatko nykyiset aineistot tietotarpeeseen

Ennen laadinnan aloittamista varmistetaan, että kaikki tarvittavat aineistot ovat saatavilla ajallaan ja että ne täyttävät edelleen tietotarpeen. Tarvittaessa tässä vaiheessa tutkitaan vaihtoehtoisia aineistoja. Aineistojen oheen otetaan avuksi lisäaineistoja (ns. vertailuaineistoja), vaikka nykyisistä aineistoista ei luovuttaisikaan. Kansantalouden tilinpitoon pyritään keräämään kaikki laadittavaa ilmiötä koskeva tieto. Merkittävä osa kansantalouden tilinpidon käyttämästä aineistosta saadaan Tilastokeskuksen sisältä perustilastoista, kuten yritystilastoista. Lisäksi hyödynnetään eri hallinnollisia rekistereitä (kuten tulorekisteriä) sekä muiden viranomaisten tilastoaineistoja. Lähdeaineistoja on kuvattu tarkemmin kohdassa Luku 10.

1.1.5.2.3 Järjestelmämetatiedon tarkistaminen

Järjestelmän metatiedoista tarkistetaan, että tulevan laskentakierroksen versiointi ja muut muuttujat, kuten laadittavien tietojen aikajakso, ovat oikein. Lisäksi varmistetaan tietokannan eheys määrittelemällä osaksi etukäteen, mitkä luokitusyhdistelmät ovat loogisesti mahdollisia. Näin estetään osa mahdottomien luokitusyhdistelmien (esimerkiksi sektori S121 Keskuspankki + toimiala 017 Metsästys) syntymisestä esimerkiksi syöttö- tai koodivirheen seurauksena.

1.1.5.2.4 Laskentaprosessien ja -vastuiden tarkistaminen

Ennen laadinnan aloittamista laskentakierroksen yhteenvetäjien vastuulla on varmistaa, että jokaiselle tilaston osalle on nimetty laatija ja että jokainen laskentaprosessiin osallistuva tietää omat vastuunsa ja aikataulunsa. Kaikkien asiantuntijoiden on oltava tietoisia toistensa osuuksista sekä sisäisistä aikatauluista, kuten myös tilaston lopullisen julkaisun aikatauluista. Laadinta-aikataulut käydään säännöllisesti läpi yhteisissä infoissa, jossa on mukana kaikki kansantalouden tilipidon kokonaisuutta laativat asiantuntijat.

1.1.5.3 Lähdeaineistokäsittely ja tilien laadinta

Lähdeaineistokäsittelyyn ja tilien laadintaan osallistuu pääsääntöisesti usea henkilö, joilla jokaisella on tietty oma vastuualueensa, esimerkiksi jokin kansantalouden sektori tai toimiala. Erilaisten vakiomuotoisten ja automaattisten tarkastusten avulla pyritään poistamaan merkittävimmät virheet ainestoista. Myös manuaalisia tarkastuksia tehdään tarpeen

mukaan. Kansantalouden tilikokonaisuus täydentyy lähdeaineisto kerrallaan ja isompi kuva kansantalouden kehityksestä saadaan vasta myöhäisemmässä vaiheessa, kun kaikki tilit on saatu vietyä laadintajärjestelmään.

1.1.5.3.1 Yksikkötason merkittävät muutokset ja vaikutukset

Laadintaa aloitettaessa, ensimmäisenä vaiheena tehdään mikro- eli yksikkötason (y-tunnus/tuote/toimipaikkataso) tietojen tarkastuksia. Mikrodatan aineistotarkistukset ovat usein ohjelmallisia. Tarkistusten avulla pyritään havaitsemaan isoja muutoksia, jotka saattavat viestiä virheistä aineistossa.

1.1.5.3.2 Lähdeaineiston laatuanalyysi (= tiedon luotettavuuden taso)

Kansantalouden tilinpidossa hyödynnetään Tilastokeskuksen laatukriteereitä soveltuvin osin. Lähdeaineistoja tarkasteltaessa asiantuntijat kiinnittävät huomiota eri laatukriteereihin, muun muassa siihen, että aineisto on yhtenäinen ja kattava. Esimerkiksi julkisen talouden lähdeaineistot ovat yleensä kattavia ja hyvänlaatuisia, mutta vaikkapa yritysaineistojen laatu saattaa vaihdella. Lähdeaineiston laatuanalyysiin käytetään eri määrä työpanosta riippuen aineiston arvioidusta laadusta. Jos tiedoista löytyy laskennan edetessä poikkeavia tietoja, aineistoon kiinnitetään luonnollisesti enemmän huomiota, selvitetään syyt sekä viestitään huomioista ko. aineiston sidosryhmän kanssa. Lähdeaineiston laatu on siis yksi merkittävä tekijä seuraavia askeleita valittaessa.

1.1.5.3.3 Vuoropuhelu asiantuntijoiden ja lähdeaineistojen toimittajien kanssa (TK:n sisäinen ja ulkoinen)

Tilien laadinnan aikana tulee usein tarve käydä keskustelua ja varmistaa lukujen oikeellisuutta Tilastokeskuksen perustilastojen asiantuntijoiden tai ulkoisten lähdeaineistojen toimittajien kanssa. Tilastokeskuksen ja viraston ulkopuolisilla asiantuntijoilla saattaa myös olla hyödyllistä näkemystä esimerkiksi jonkin sektorin kehityksestä, tai he saattavat olla tietoisia jostain yksittäisestä muutoksesta tai isommasta ilmiöstä, joka on kohdannut alaa. Näiden näkemysten ottaminen mukaan lukujen laadintavaiheessa on ensiarvoisen tärkeää, jotta mahdollisiin epäjohdonmukaisuuksiin voidaan puuttua varhain.

Laadinnan tuloksia ei kuitenkaan käydä läpi Tilastokeskuksen ulkopuolisten tahojen kanssa ennen tietojen julkistusta. Poikkeuksena tästä on maksutaseen osalta käytävä lukujen katselu -kokous jokaisen laadintakierroksen päätteeksi Suomen Pankin tilastojen parissa työskentelevien asiantuntijoiden kanssa ennen kuin tilastotiedot julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla.

1.1.5.3.4 Tarkastelu suhteessa vertailuaineistoihin

Vertailuaineistoina toimivat muut samaa asiaa kuvaavat aineistot. Vertailuaineistoja löytyy sekä Tilastokeskuksen omista tilastoista, että Tilastokeskuksen ulkopuolelta muun muassa muiden suomalaisten tilastoviranomaisten julkaisemista tilastoista. Vertailuaineistojen määrä ja saatavuus vaihtelee aihealueen mukaan. Ulkoisena vertailuaineistona käytetään esimerkiksi Tutkihallintoa.fi-aineistoja. Sisäisenä vertailuaineistona palkkojen ja työllisten osalta käytetään esimerkiksi Tilastokeskuksen työvoimatutkimusta ja palkkatilastoja. Koherentin kuvan antamiseksi vertailua tehdään ennen tietojen kiinnittämistä. Tarvittaessa tässä vaiheessa otetaan myös yhteyttä vertailuaineistojen julkaisijoihin, jos eroja löytyy. Yhteenvetäjien ja asiantuntijoiden tulee huolehtia jokaisella

laskentakierroksella, että samaa talouden ilmiötä/taloustoimea käsitellään samalla tavalla ja samoihin lähteisiin nojaten eri tilijärjestelmien osissa. Tämä on osa jokaisen asiantuntijan työtä, ja he ovat vastuussa konsistenssista.

1.1.5.4 Makroanalyysi

Kun jokainen tili on huolellisesti laskettu, ja tiedot on yhdistetty, on makroanalyysivaiheen laadunvarmistuksen vuoro. Tästä huolehtivat tilien laatijoiden sijaan laskentakokonaisuuden yhteenvetäjät, ja tämä on keskeinen vaihe laskentakokonaisuuksien yhteenvetäjien työssä. Yhteenvetäjät käyvät läpi lukuja tästä näkökulmasta heti, kun kaikki tiedot on ensimmäistä kertaa koottu eli toisin sanoen, kun kaikki tiedot on ensimmäistä kertaa viety kansantalouden tilinpidon makrotietokantaan.

1.1.5.4.1 Kansantalouden tilinpidon tilien eheys (puuttuuko kokonaisuudesta jotain)

Makroanalyysivaiheen laadunvarmistuksessa tarkistetaan ensin, että tileille on viety kaikki tarvittava sisältö eli mistään ei puutu lukuja. Vasta tässä vaiheessa voidaan lähteä arvioimaan lukujen suhdetta toisiinsa ja niiden mielekkyyttä ja sopivuutta talouden kokonaisuuden näkökulmasta.

1.1.5.4.2 Kokonaistaloudellinen analyysi: tilastollisten/vertikaalisten erojen tarkastelu/pienentäminen/eliminointi

Kokonaistaloudellista analyysia tehdään laadintakokonaisuuksille eri näkökulmista, esimerkiksi laadintakierroksen yhteenvetäjät arvioivat kysyntä- ja tarjontapuolen tasapainoa, ns. horisontaalista eroa[7]. He arvioivat kysynnän ja tarjonnan loogista järkevyyttä suhteessa toisiinsa sekä käsitykseen aiemmasta ja nykyisestä talouskehityksestä. Yhteenvetäjien ryhmässä, jossa on mukana eri laadintakokonaisuuksien yhteenvetäjät, tilanne käydään läpi ja arvioidaan tilastollisen eron tasapainotustarvetta. Samalla mietitään, kohdistuuko suurempi epävarmuus kysyntä- vai tarjontaeriin. Vastaavaa tarkastelua tehdään kaikilla kansantalouden tilinpidon alueilla, ja näkökulmana voi olla esimerkiksi vertikaaliset erot[8]. Kuvattuja tarkasteluita tehdään useaan otteeseen prosessin aikana.

Laadinnan loppupuolella pidetään kaikista laadintakokonaisuuksista omat yhteenvetopalaverit, joissa käydään läpi laadinta ja sen mahdolliset epävarmuudet peilattuna mahdollisiin tasapainotustarpeisiin sekä tehdään tarvittavia muutoksia lukujen tasapainottamiseksi. Tämäkin vaihe käydään läpi tarvittaessa useamman kerran laadintakierroksen loppuvaiheen aikana. Lopuksi pidettävään yhteenvetopalaveriin kutsutaan mukaan myös lähdetilastojen edustajat. Laadintakokonaisuuksia ovat esimerkiksi neljännesvuositilinpito, vuositilinpito, sektoritilinpito ja rahoitustilinpito.

1.1.5.4.3 Tilien välisen konsistenssin tarkastelu (esim. investoinnit eri tileillä)

Kansantalouden tilinpidon käyttämä tietojärjestelmä hoitaa pääsääntöisesti ohjelmallisesti eri tilien välisen tietojen konsistenssin. Tämä vaatii kuitenkin manuaalisesti käynnistettävän tietojen siirron tilien välillä. Joitain pieniä konsistenssieriä päivitetään manuaalisesti eri tileille. Konsistenssin tarkastusraportteja tehdään laadinnan eri vaiheissa ja niillä pyritään löytämään poikkeavia havaintoja (outliereitä) sekä muita epäjohdonmukaisuuksia.

---

[7] Horisontaalinen ero kuvaa kysynnän ja tarjonnan välistä eroa.
[8] Vertikaalinen ero on kansantalouden rahoitus- ja reaalitilinpidon nettoluotonannon/-oton välinen tilastollinen ero.

1.1.5.4.4 Muuttujien välisen konsistenssin tarkastelu (esim. palkat vs. työllisyys)

Muuttujien välisellä konsistenssilla tarkoitetaan sitä, että kaikkien kansantalouden tilinpidon tietojen tulee sopia isoon kuvaan sekä olla järkeviä suhteessa toisiinsa. Kansantalouden tilinpidon tietojen yhteenvetovaiheessa kiinnitetään huomiota siihen, että esimerkiksi palkkojen ja työllisten kehitys toimialoittain ja koko talouden osalta on mielekäs ja yhtenevä. Tässä vaiheessa katsotaan myös, että tulokset ovat koherentit vertailuaineistoihin nähden.

1.1.5.4.5 Hintatietojen konsistenssin varmistaminen (CP vs. FP vs. viitevuoden arvot)

Laadintavaiheessa kansantalouden tilinpidon tiedot lasketaan ensin käyvin hinnoin (current prices, CP) kaikille sektoreille. Huoltotasekokonaisuutta eli kysynnän ja tarjonnan tasapainoa laskettaessa ne muutetaan hintaindeksien avulla kuitenkin myös kiinteähintaisiksi (fixed prices, FP), jotta niitä voidaan vertailla aikaisempien ajankohtien tietoihin. Kiinteähintaistuksen jälkeen tiedot käydään läpi tuotteittain ja arvioidaan deflatoinnin tuottamien sarjojen oikeellisuus. Tarvittaessa poraudutaan hintaindeksin painorakenteisiin ja varmistetaan niiden sopivuus kyseiselle tuoteryhmälle. Tässä vaiheessa myös tietojen käypähintaiseen arvoon voidaan tehdä korjauksia.

1.1.5.5 Julkaisu ja raportointi

Tilaston julkaisuun ja raportointiin kuuluu varsinaisen julkistustekstin tuottamisen ja julkaistavien taulukoiden luomisen ohella useita muita tehtäviä. Julkaisu- ja raportointivaiheessa tiedon on läpäistävä useita sisäisiä ja ulkoisia tarkastusprosesseja. Julkistamisen jälkeen tilaston laatijat ovat vastuussa muun muassa tilaston käyttäjiltä tulevien kysymysten vastaamisesta.

1.1.5.5.1 Tilastokeskuksen julkaisujärjestelmän tarkastusprosessi

Jotta tiedot saadaan julkaistua Tilastokeskuksen verkkosivuilla, julkaistavien taulukoiden tulee läpäistä Tilastokeskuksen yhteiset, ohjelmalliset tarkastusprosessit. Julkaisujärjestelmän validointi kohdistuu taulujen rakenteeseen (luokituksiin ja luokkiin), ei sisältöön (lukujen oikeellisuuteen).

1.1.5.5.2 Eurostatin, EKP:n, IMF:n ja OECD:n tarkastusprosessit

Tietoja vastaanottavien organisaatioiden tarkastusprosesseissa on merkittäviä eroja riippuen organisaatiosta ja toimitettavista tiedoista. Usein tietojen toimittamiseen liittyy vastaanottavan organisaation luoma tekninen tarkastusprosessi. Pääsääntöisesti siihen kuuluu lähetysvaihe, tarkastelut sen jälkeen ja mahdolliset yhteydenotot. Tarkastuksissa kiinnitetään huomiota erityisesti konsistenssiin ja revisioihin.

Osa tiedoista tarkastetaan koneellisesti jo Tilastokeskuksessa lähetysvaiheessa siten, että raportointijärjestelmä hälyttää esimerkiksi, jos samalle asialle on tilijärjestelmien eri osissa eri tieto. Tällöin tietotoimitus ei mene vastaanottavalle organisaatiolle läpi ennen kuin tiedot on korjattu. Lisäselvitystä saatetaan pyytää, jos tieto muuttuu paljon eri toimitusajankohtien välissä.

1.1.5.5.3 Tilastojen käyttäjien huomiot

Kansantalouden tilinpidon osana julkaistaan suuri joukko tilastoja, joita seuraa asiantuntijoista koostuva ja ilmiöalueisiin perehtynyt käyttäjäkunta. Palautetta ja kysymyksiä saadaan hyvinkin yksityiskohtaisista asioista (yksittäisten lukujen oikeellisuudesta eri tilijärjestelmien osissa tai vaikkapa lukujen uskottavuudesta ko. taloustilanteessa). Kysymyksiin

tutustutaan huolella ja vastaukset annetaan mahdollisimman nopeasti. Tarvittaessa korjataan mahdolliset virheet ja julkistetaan tilastotiedot Tilastokeskuksessa määritellyn virheenkorjaamisprosessin kautta.

1.1.5.6 Seuranta ja valvonta

Tilastokeskuksen tilastoja seuraa ja valvoo useat kansalliset ja kansainväliset viranomaiset. Lisäksi ajoittain laadinnassa käytetyt menetelmät käyvät läpi yksityiskohtaisen tarkastuksen ja arvioinnin. Aika-ajoin käynnistetään myös erilaisia EU-tasoisia hallinnollisia prosesseja.

1.1.5.6.1 Lukujen tarkastus

Tilastokeskuksen tilastotuotantoa valvoo moni ulkopuolinen taho. Kansallista valvontaa suorittaa muun muassa Suomen Pankki ja Valtiotalouden tarkastusvirasto ja kansainvälistä valvontaa esimerkiksi useat kansainväliset järjestöt kuten Eurostat, EKP, OECD ja IMF.

Lisäksi Suomen virallisen tilaston neuvottelukunta SVT[9] on luonut laaturaporttisuosituksen, jonka SVT-tuottajat ottavat käyttöön oman aikataulunsa mukaisesti 31.12.2025 mennessä. Jatkossa jokaiseen SVT-tilastoon tulee liittää laaturaportti tai siirtymäajan aikana laatuseloste. Laaturaportissa kuvataan muun muassa tilaston laatua, luotettavuutta ja sopivuutta eri käyttötarkoituksiin. Laaturaportti julkaistaan samanaikaisesti tilaston tietojen kanssa siten, että tilaston käyttäjä pystyy saamaan sen helposti käyttöönsä. Tilastokeskus on ottanut uuden rakenteen käyttöön jo omissa tilastojulkistuksissaan.

1.1.5.6.2 Menetelmien tarkastus

Menetelmiä arvioidaan kansallisesti ja kansainvälisesti, ja niistä juontuvat korjaukset toteutetaan yleisemmin aikasarjatarkistusten yhteydessä. Kansantalouden tilinpidon menetelmät määräytyvät EU-asetuksesta ja sitä tarkentavista manuaaleista, jolloin laadinnassa tulee huolehtia, että näitä noudatetaan. Sen lisäksi menetelmiä voidaan joutua tarkistamaan tilanteissa, joissa talouskehitys on yllättävää, vanhoja lähdetietoja poistuu käytöstä ja/tai uusia tulee tilalle.

1.1.5.6.3 Hallintoviranomaisten valvonta (komissio ja EKP)

Tilastokeskus osallistuu raportoijana erilaisiin EU-tasoisiin hallinnollisiin prosesseihin kuten BKTL (bruttokansantulo) ja EDP (liiallisia alijäämiä koskeva menettely, excessive deficit procedure) sekä MIP (makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely, macro economic imbalance procedure).

BKTL- ja EDP-laadunvarmistustyö perustuvat EU-lainsäädäntöön. Eurostat valvoo BKTL-tietojen oikeellisuutta ja yhdenmukaisuutta BKTL-menetelmäkuvauksen kautta useamman vuoden kestävissä verifikaatiosykleissä, joihin kuuluu menetelmäkuvauksen arviointia ja tarkastusvierailuja, sekä vuosittaista BKTL-tietojen verifiointia.

EDP-työhön liittyy säännöllisiä tarkastusvierailuja, joissa tarkastetaan käytettyjä laadintamenetelmiä ja luokituskysymyksiä sekä läpikäydään raportoituja lukuja.

Eurostatin suorittamasta laadunvarmistustyöstä seuraa jälkitöinä toimenpidekohtia (action points) ja laatuvaraumia (reservations), joiden poistaminen aikataulutetaan ja joiden toteutumista Eurostat seuraa.

[9] https://www.stat.fi/org/tilastotoimi/suomen-virallisen-tilaston-neuvottelukunta.html

Laatuvaraumista seuraa erillinen selvitysprosessinsa siihen saakka, kunnes laatuvarauma on saatu poistettua.

Sekä BKTL- että EDP-tietojen toimitusten yhteydessä Eurostat verifioi toimitettuja tietoja, jolloin Eurostat tiedustelee itse luvuista, niiden taustoista ja laadinnan menetelmistä sekä esimerkiksi taloustoimien luokituksista.

MIP-laadunvarmistustyö on Eurostatin ja EKP:n yhteistyössä toteuttamaa. Töiden etenemisen seuraaminen tapahtuu kerran vuodessa. Etenemisraportin täyttämisen lisäksi pitkin vuotta asiakohtien valmistuessa niistä raportoidaan Eurostatille ja EKP:lle.

1.1.5.7 Prosessivaiheita poikkileikkaavat laadunvarmistukset

Seuraavat poikkileikkaavat laadunvarmistukset ovat kohtia (Kuva 4), joista jokainen laadunvarmistusprosessin vaihe käy läpi osin tai kokonaan. Laadunvarmistusprosessin vaiheet on kuvattu aiemmassa tekstissä kappaleissa: 1.1.5.2 laadinnan valmistelu, 1.1.5.3 lähdeaineistokäsittely ja tilien laadinta, 1.1.5.4 makroanalyysi, 1.1.5.5 julkaisu- ja raportointi sekä 1.1.5.6 seuranta- ja valvonta.

1.1.5.7.1 Ilmiöanalyysi

Tilaston laatijan tulee perustehtäviensä ohella olla perillä laatimansa tilaston aihealueen muutoksista ja kehityksestä, jotta tilasto pystyy jatkossakin kuvaamaan seuraamaansa asiaa oikein. Ilmiöanalyysi on muuttuvassa maailmassa erittäin tärkeää ja saattaa johtaa esimerkiksi lähdeaineistojen vaihtamiseen tai menetelmämuutoksiin, jos muutoksen ajatellaan olevan pysyvä. Tämä koskee kaikkia yllä mainittuja laadunvarmistusprosessin vaiheita.

1.1.5.7.2 Muutosten tarkastelu aiemmista ajanhetkistä (arvoina, prosentteina)

Tarkastuksia pyritään tekemään aina mahdollisimman yksityiskohtaisella tasolla. Laadinnan aikana tiedot käydään läpi aikasarjanäkökulmasta niin tarkalla tasolla kuin on järkevää. Tässä vaiheessa uusia laskettuja lukuja verrataan aikasarjan edellisiin lukuihin, ja puolestaan koko aikasarjaa verrataan aikaisemmilla laskentakierroksilla tuotettuun aikasarjaan virheiden ja epäloogisuuksien huomaamiseksi. Joskus epäilyksiä herättävä yksikkötason muutos voi olla yksi yksittäinen arvo, joka poikkeaa aikasarjasta, tasomuutos, tai aikasarja saattaa jostain syystä kokonaan vaihtaa muotoaan. Tärkeää on tarkastella arvojen ohella myös prosenttimuutoksia ja verrata lukuja niitä edeltäviin lukuihin. Jos tässä vaiheessa havaitaan poikkeamia, palataan tarkastelemaan lähdeaineistoa ja paikantamaan tarkemmin poikkeaman lähde. Tämä koskee erityisesti laadunvarmistusprosessin 1.1.5.3 lähdeaineistokäsittely ja tilien laadinta sekä 1.1.5.4 makroanalyysi -vaiheita.

1.1.5.7.3 Muutosten tarkastelu edelliseltä laskentakierrokselta

Tarkastelua ei voida rajoittaa vain saman laskentakierroksen lukujen vertailuun, vaan on katsottava, millaisia lukuja edellisellä tilinpidon laskentakierroksella on samoille ja aiemmille periodeille saatu, ja kuinka paljon ne eroavat meneillään olevan laskentakierroksen luvuista. Normaaleina pidettyjen revisioiden määrä ja kokoluokka eroaa lähdeaineisto-, ilmiö- ja aikasarjakohtaisesti. Laatijan tulee tutkia, revisoituvatko[10] aikasarjan luvut yleensä kuinka paljon ja kuinka pitkälle

[10] Suomi noudattaa kansantalouden tilinpidon tilastoinnissa EU:n yhteistä revisiopolitiikkaa: https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/9530664/KS-GQ-18-012-EN-N.pdf

ajassa revisiot pääsääntöisesti osuvat. Näiden kysymysten vastaamisen jälkeen laatijalla on parempi kuva siitä, onko kyse normaalista aineiston tarkentumisesta, vai tuleeko ottaa askeleita taaksepäin ja katsoa tarkemmin, mistä erot voisivat johtua. Tämä koskee erityisesti laadunvarmistusprosessin 1.1.5.3 lähdeaineistokäsittely ja tilien laadinta, 1.1.5.4 makroanalyysi ja 1.1.5.5 julkaisu- ja raportointi -vaiheita.

1.1.6 Kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmä

Kansantalouden tilinpito ja maksutase (KTMT) toimivat rinnakkain samassa tietojärjestelmässä. Teknisesti KTMT-tietojärjestelmä koostuu kahdesta systeemistä, jotka jakaantuvat kahdeksaan laskentajärjestelmään ja edelleen 41 osajärjestelmään ja kahdeksaan ydintietojärjestelmän ulkopuoliseen laadintakokonaisuuteen. Tilastotuotanto tapahtuu osajärjestelmätasolla kymmenien asiantuntijoiden voimin. Kullakin laskentajärjestelmällä on normalisoitu, tähtimalliin rakennettu SQL-tietokanta. Kullakin järjestelmällä on lisäksi oma laskentasovellus, joilla voidaan tarkastella ja muokata suoraan ko. SQL-kantaa.

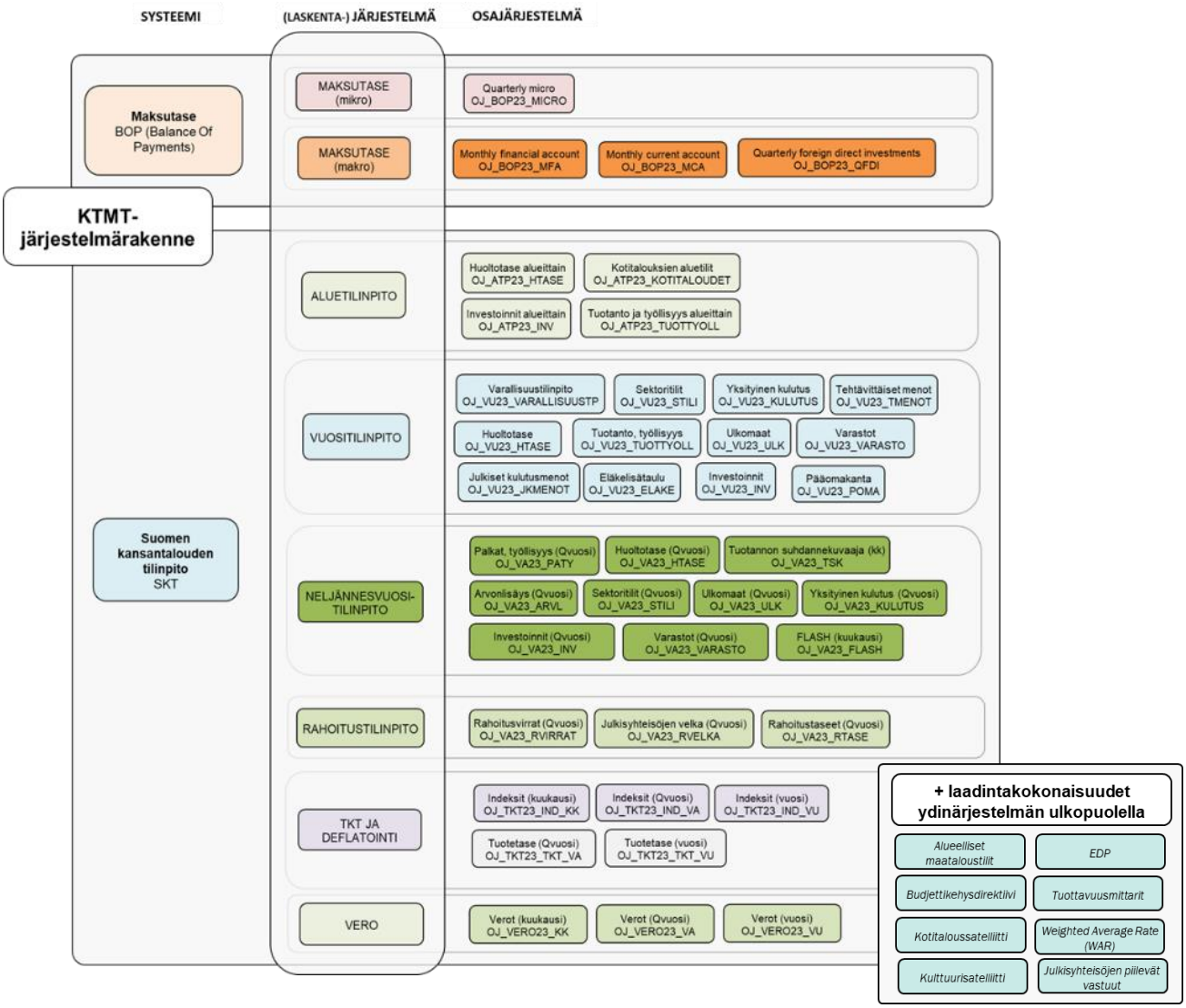

Kuva 1-5: Tietojärjestelmärakenne

Kansantalouden tilinpidon laadintaprosessi voidaan jakaa karkeasti kolmeen osaan: 1) lähdeaineistojen käsittelyyn, 2) makroeditointiin ja -analyysiin sekä 3) julkaisuun ja raportointiin.

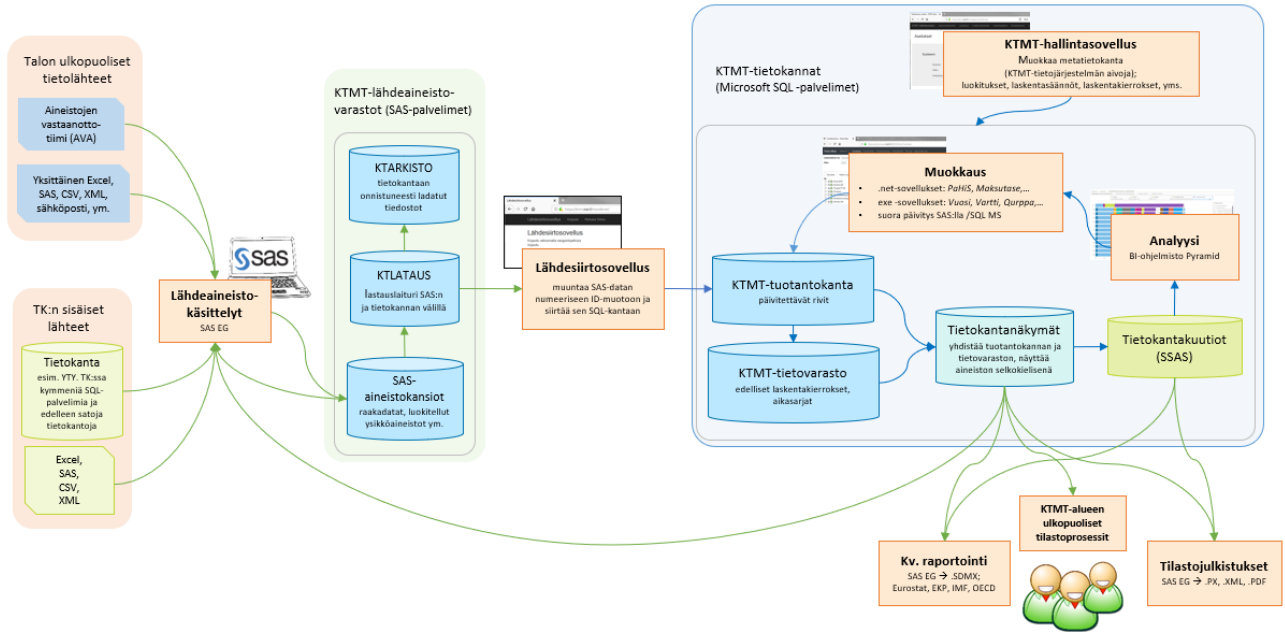

Kuva 1-6: Tilastotuotannon prosessikaavio

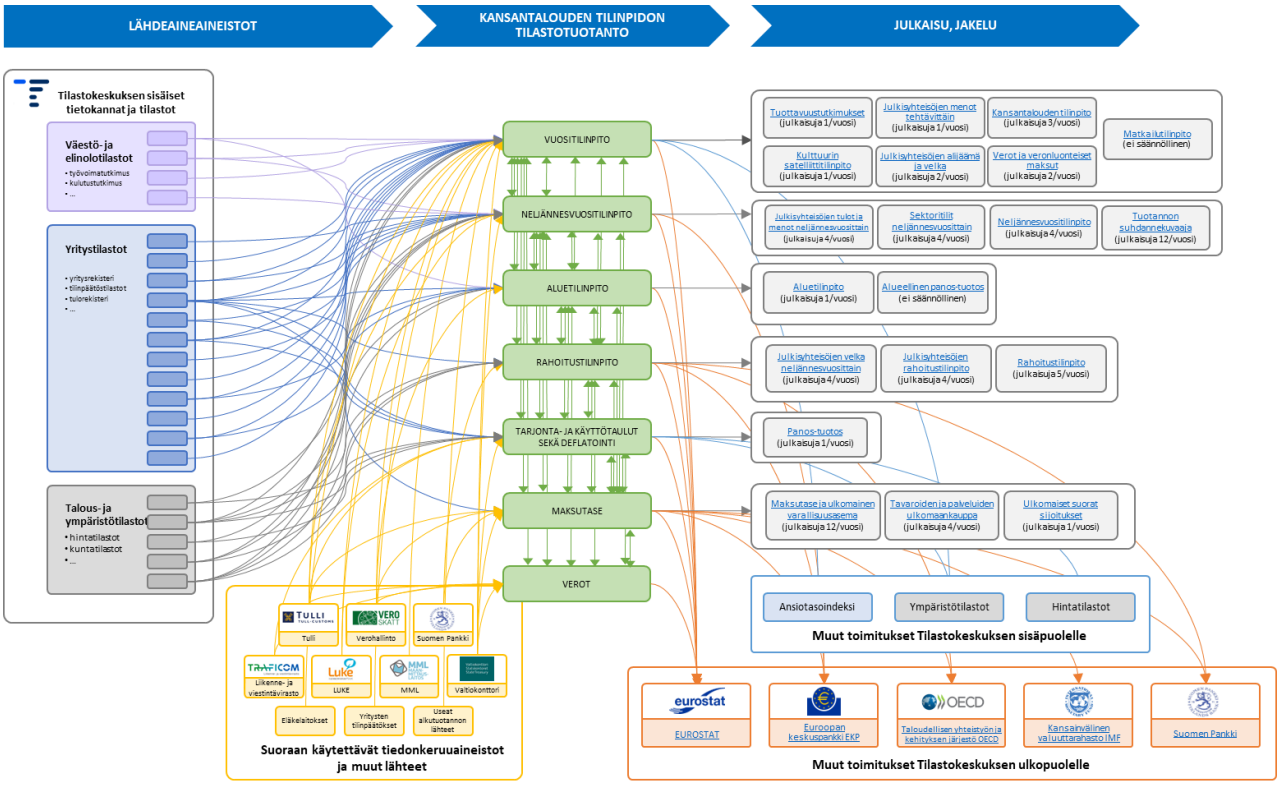

Kuva 1-7: Tilastotuotannon tietovirtakaavio

Tilinpidon lähdeaineistot käsitellään SAS-ohjelmakokonaisuuksilla, jotka on laadittu yhtenäisen mallin mukaan. Tuotannossa käytettäviä SAS-ohjelmia sekä niihin liittyviä ohjaustauluja ja muita aputiedostoja päivitetään ja ajetaan versionhallinnan kautta. Pääasiallisena SAS-ohjelmistona käytetään SAS Enterprise Guidea (SAS EG).

Suurin osa kansantalouden tilinpidon käyttämistä lähdeaineistoista saadaan Tilastokeskuksen sisäisistä tietokannoista. Joitakin

aineistopuutteita täydennetään myös ulkoisista tietokannoista/tietolähteistä tai erillisillä tiedonkeruilla.

Kuva 1-8 Lähdeaineistojen tietovirtakaavio

Kansantalouden tilinpidon ja maksutaseen käyttämien lähdeaineistojen lukumäärä on näkökulmasta, määritelmästä ja rajauksesta riippuen muutamasta sadasta yli tuhanteen. Kuva 1-8 Lähdeaineistojen tietovirtakaaviolähdeaineistomassa on visualisoitu osajärjestelmien näkökulmasta.

Lähdeaineistojen alkuperäinen formaatti vaihtelee (SQL, CSV, JSON, XLSX, SAS, …), mutta kaikki lähdeaineistot tallennetaan muokkaamattomana raakadataversiona SAS-tauluihin SAS-palvelimelle. Tiedostoja jatkokäsitellään edelleen SAS:lla ja aineistoihin johdetaan kansantalouden tilinpidon mukaiset luokitukset (esimerkiksi sektori, toimiala, taloustoimi) ja tehdään mahdollisia kansantalouden tilinpidon mukaisia käsitteellisiä korjauksia. Lähdeaineistoprosessissa aineistojen käsittely suoritetaan mahdollisimman tarkalla lähdetietotasolla ja samalla tarkastetaan aineistojen oikeellisuus, esimerkiksi kattavuus, muutokset edelliseen vuoteen, muuttujien väliset yhteydet, luokitukset ja yleinen eheys.

Mikrotason lähdeaineistoista muodostetaan aggregoidut tiedostot, jotka talletetaan SQL-tietokantapalvelimelle makroanalyysia ja -editointia varten. Kansantalouden tilinpidon laskentaluokituksille aggregoidut SAS-tiedostot ladataan SQL- tuotantotietokantaan erillisellä käyttöliittymällä. Siirron yhteydessä suoritetaan tilinpidon mukaiset lähdeaineistoprosessien summaukset lähteet yhteensä -prosessiksi sekä muihin tarvittaviin prosesseihin aina lopputulos -prosessiin asti. Lisäksi suoritetaan laskentasäännöt myös tilijärjestelmäsuunnassa, josta esimerkki: tietokantaan syötetään tuotos- ja välituotekäyttötiedot ja tietojärjestelmä

laskee näistä laskusääntöjen avulla arvonlisäyksen.[11] Laskentasääntöesimerkkejä löytyy liitteestä (LIITE 11).

Tietojärjestelmään voidaan koota ja syöttää myös lähdetietoja, jotka eivät löydy suoraan tietokannoista tai sähköisistä lähteistä. Nämä aineistot koostetaan määrämuotoisiksi tiedostoiksi tilinpidon luokituksiin sopiviksi esim. Excelissä. Excel-riippuvuutta kansantalouden tilinpidon laadinnassa on asteittain vähennetty ja siitä pyritään pitkällä tähtäimellä soveltuvissa kohdissa kokonaan eroon.

Tiedot osajärjestelmien välillä pysyvät yhdenmukaisina osajärjestelmien välisien vyörytyksien sekä täsmäytyksien avulla. Lähdeaineistoja käsiteltäessä lähdeaineistot ladataan tietojärjestelmään vain kerran; siihen osajärjestelmään, jossa tietoa tarvitaan tarkimmalla tasolla. Esimerkiksi tuotos (P1) lasketaan toimialoittain omassa osajärjestelmässään, mutta samaa tietoa hyödynnetään aggregoidummin myös muualla järjestelmässä. Seuraavassa kuvassa on yhteenveto osajärjestelmien välisistä yhteyksistä automaattisten vyörytysten kautta.

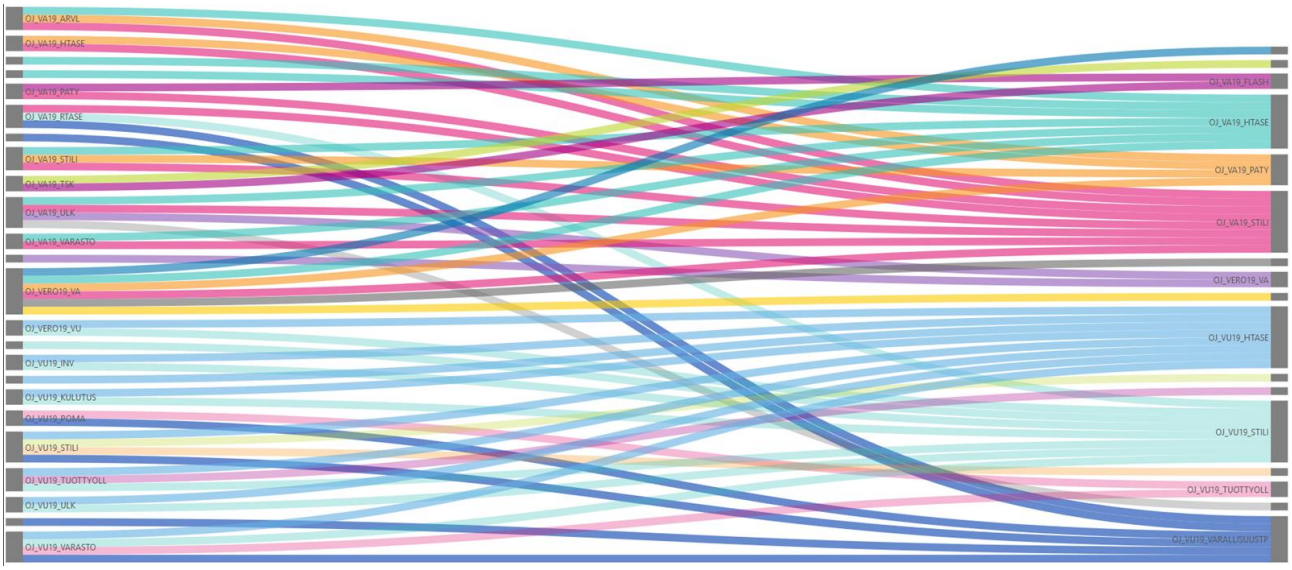

Kuva 1-9: Tietojärjestelmän automaattiset vyörytykset

Sovelluksista voidaan käynnistää laskentaan liittyviä toimintoja, kuten kiinteähintaistamista, tietojen siirtoja osajärjestelmien välillä, ekstrapolointia, täsmäytyksiä, kausitasoitusta, jne. Ominaisuudet on toteutettu SQL-proseduureina, joita käyttäjä pystyy kutsumaan laskentasovellusten kautta.

Analyysia ja visualisointia varten tietojärjestelmässä on Analysis Services (AS) -kerros, joka lisää SQL-palvelimelle tallennettuihin tietoihin laskennallisia muuttujia, kuten muutosprosentteja ja aggregaatteja. Näitä AS-palvelimen ”kuutioita” luetaan BI-ohjelmisto Pyramidilla. Tietojen analysoinnissa hyödynnetään Pyramidin lisäksi tietokantaa muokkaavia laskentasovelluksia sekä SAS-ohjelmia.

[11] Poimittaessa tietoja KTMT-tietojärjestelmästä menetelmäkuvauksen prosessitaulukkoliitteeseen, tulee laskentasuuntajärjestyksen takia mahdollisesti pyöristyseroja tietojärjestelmän lopputulokseen verrattuna. KTMT-tietojärjestelmässä summaus lähdeprosessien yli tehdään pyöristämättömistä luvuista. Prosessitaulukkopoiminnassa pyöristys täytyy tehdä jo lähdeprosessien summatasoihin. Julkaistuihin lukuihin verratut mahdolliset pyöristyserot on viety suurimmalle prosessille. Kuvaesimerkki löytyy prosessitaulukkoliitteestä.

KTMT-tietojärjestelmän taustalla on kaikille osajärjestelmille yhteinen metatietomalli, jossa ylläpidetään keskitetysti laskentaan liittyviä luokituksia, laskentasääntöjä tai esimerkiksi kuutioiden aggregaatteja.

Kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmässä on varattu omat prosessiluokat lähdeaineistoihin tehtäville makrotason muokkauksille ja tasapainotuksille. Käytännössä osa tästä muokkauksesta, esimerkiksi osa aineiston virheiden korjauksesta, tehdään jo itse lähdeaineistoihin. Esimerkiksi lähdetilasto voi toimittaa uuden version, jossa on otettu huomioon kansantalouden tilinpidon antamat huomautukset tai lähdeaineistoihin tehdään korjauksia keskitetysti lähdeaineistoprosessissa. Kattavuus- ja tasapainotusmenettelyistä on kerrottu enemmän kappaleissa 1.6 ja 1.7.

Jokaisesta laskentasovelluksella tehdystä korjauksesta tallentuu metatietoa tilinpidon yhteiseen metatietotauluun. Metatietoihin kirjataan muokattu solu, korjauksen suuruus, tekijä, ajankohta ja kommentti korjauksesta.

Jokainen valmis laskentakierros tallentuu omana kokonaisuutena SQL-tietokantaan, jotta esimerkiksi revisiotarkasteluiden tekeminen on helppoa.

Valmiista tilastoista muodostetaan SAS:lla Tilastokeskuksen julkaisujärjestelmän vaatimia PxWeb -tietokantataulukoita kansallisiin tilastojulkistuksiin. Kansainvälistä raportointia varten (Eurostat, EKP, OECD, IMF) muodostetaan SDMX-muotoisia XML-tiedostoja SAS:lla ja Fusion Metadata Registry -sovelluksen avulla.

1.2 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille

1.2.1 Revisiopolitiikka

Kansantalouden tilinpidosta laaditaan jokaiselta tilastovuodelta useita eri versioita, joiden aikataulu esitetään kohdassa 2.1.3. Laadinnassa hyödynnetään siihen mennessä saatavilla olevaa tilastoaineistoa, joten tietojen tarkkuus paranee vähitellen.

Kansallisen julkaisun yhteydessä tiedot toimitetaan aina samalla myös Eurostatille ja EKP:lle.

Kansantalouden tilinpidon tietojen päivittyminen on ajoitettu eurooppalaisen harmonisoidun revisiopolitiikan mukaisesti helmi-, maalis-, kesä-, syys- ja joulukuihin,

Ensimmäiset vuositiedot julkaistaan maaliskuussa, mutta valtaosa lähdeaineistoista on tässä vaiheessa vielä neljännesvuosiaineistoa. Lähinnä julkisesta sektorista saadaan vuosiainestoja jo maaliskuun kierrokselle.

Kesällä julkaistaan laajempi vuosiennakko, joka sisältää mm. toimialoittaiset tuotanto ja investointitiedot. Kesän vuosiennakon pohjana on ennakollisia vuosiaineistoja sekä neljännesaineistoja. Suurelta osin laskenta perustuu kuitenkin tässä vaiheessa ennakollisiin vuosiaineistoihin. Yritysten kulurakenne tarkentuu näiden vuositietojen perusteella.

Kesäkuussa ennakollisten t-1 vuositietojen julkaistava tietosisältö on suppeampi kuin muiden vuosien. Esimerkiksi toimialoittaiset tiedot, investoinnit tai kulutus julkaistaan karkeammalla tasolla kuin muut vuodet . Peruste tälle on, että kesäkuun laskennassa käytetään myös neljännesvuosilähteitä ja tarkalla toimialatasolla tiedot ovat näiden osalta alustavia. Vuosilähteitä on käytetty kuitenkin valtaosalle yritystiedoista ja esimerkiksi julkisen sektorin laskennassa.

Loppuvuodesta tiedot tarkentuvat mm. ulkomaiden ja paikallishallinnon osalta. Tavaroiden ulkomaankaupantiedot ovat varsin luotettavat jo kesällä, mutta palveluiden ulkomaankaupan osalta tiedot voivat tarkentua. Keskeisten avainlukujen osalta tietojen tarkentuminen on kuitenkin pientä verrattuna kesän laskentakierrokseen.

Myös yksityisen kulutuksen kulurittely tarkentuu syyskuussa. Yksityisen kulutuksen taso saadaan laskettua melko luotettavasti jo kesäkuussa, mutta tarkemman kulurittelyn osalta osa tiedoista saadaan vasta syksyllä.

Joulukuun kierroksella paikallishallinnolta saadaan tarkempaa aineistoa, joka vaikuttaa erityisesti paikallishallinnon toimialajakoon.

Laajoja ns. tarkkoihin toimialoihin perustuvaa vuositietoa sekä tarkempaa yhdistettyä sektori- ja toimialatietoa saadaan 14 kuukauden viiveellä seuraavan vuoden helmikuussa, jolloin on hyödynnetty lopullisia vuosilähteitä.Kysynnän ja tarjonnan välinen tilastoero pyritään saamaan pieneksi myöhintään tässä vaiheessa.

Syyskuun tarkentuneiden tietojen pohjalta laaditaan tarjonta- ja käyttötaulut, jotka julkaistaan noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tarjonta ja käyttötaululujen julkaisun yhteydessä julkaistaan lopullinen tieto vuositilinpidosta.

1.2.2 Aikataulut tietojen tarkistuksille

Ensimmäiset ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa neljännesvuositilinpidon yhteydessä. Tietosisältö on suppeampi kuin varsinainen kansantalouden vuositilinpito ja vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä. Maaliskuun puolivälissä julkaistava ensimmäinen versio sisältää myös sektoritilien koko tietosisällön ennakkotiedot kaikkien sektorien osalta.

Muita neljänneksiä koskeva neljännesvuositilinpito on valmistunut vuodesta 2018 lähtien 60 päivässä, vuosina 2011–2017 viive oli 65 päivää neljänneksen päättymisestä, ja aiemmin viive oli 70 päivää.

Vuositilinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 kesäkuun puolivälissä. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitilinpidon (non-financial) tilien osalta ja noin 100 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu syyskuussa ja neljäs versio joulukuussa.

Viides versio valmistuu vuoden t+2 helmikuun lopussa, kuudes versio kesäkuussa ja seitsemäs syyskuussa. Viidennen version jälkeen revisiot ovat pieniä ja liittyvät lähinnä alkutuotannon ja ulkomaiden ensitulon aineistojen päivittymiseen. Tarjonta- ja käyttötaulukoihin perustuva lopullinen versio, julkaistaan vuoden t+2 joulukuussa. Tarjonta- ja käyttötaulukot ja niihin pohjautuvat panos-/tuotostaulukot julkaistaan t+2 vuoden marraskuussa.

Taulukko 1-2: Vuoden t kansantalouden vuositilinpidon eri versioiden valmistumisajat

Versio	Valmistumiskuukausi
1.	t+1 maaliskuu
2.	t+1 kesäkuu
3.	t+1 syyskuu
4.	t+1 joulukuu
5.	t+2 helmikuu
6.	t+2 joulukuu

1.3 Yhteenveto tuotoslähestymistavasta

1.3.1 Viitekehys

Tuotoslähestymistapa on Suomen kansantalouden tilinpidossa hallitseva laskettaessa bruttokansantuotetta. Myös menolähestymistapa otetaan huomioon, kun tilejä tasapainotetaan.

Bruttoarvonlisäys perushintaan on toimialoittaisten bruttoarvonlisäysten summa. Lopulliset luvut lasketaan ja tasapainotetaan tuotteittain tarjonta- ja käyttötaulukoissa. Kun perushintaiseen bruttoarvonlisäykseen lisätään tuoteverot ja vähennetään tuotetukipalkkiot, saadaan markkinahintainen bruttoarvonlisäys eli bruttokansantuote.

1.3.1.1 Tilastoyksikkö

Suomen kansantalouden tilinpidon tuotoslähestymistavan tilastoyksikköjä ovat tuote, toimipaikka, tuottaja, ja institutionaalinen yksikkö Toimipaikka on yhden yrityksen tai yritystyyppisen yksikön omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluita tuottava tuotantoyksikkö. Toimipaikka on yhtä kuin EKT 2010:n määrittelemä paikallinen toimialayksikkö. Tilinpidon perustarkastelunäkökulma on kuitenkin institutionaalinen sektori, jota käytetään myös toimialoittaisen tarkastelun peruskehikkona.

1.3.1.2 Luokitukset

Tuotanto- ja tulonmuodostustilit käyvin hinnoin laaditaan kolmella luokituksella: toimialan, tuottajatyypin ja institutionaalisen sektorin mukaan luokiteltuina.

1.3.1.2.1 Sektoriluokitus

Institutionaalinen sektoriluokitus on kansantalouden tilinpidon perusluokitus. Sektoriluokituksen mukaan laaditaan, paitsi tuotanto- ja tulonmuodostustilit, myös tulonjako- ja tulonkäyttötili sekä varallisuuden muodostustileistä pääomatili ja rahoitustili.

1.3.1.2.2 Toimialaluokitus

Suomen kansantalouden tilinpidossa on kaikkiaan 182 toimialaa tarkimmalla laskentatasolla, talouden yhteenvetotasolla on 92 toimialaa. Samat toimialat ovat myös ennakollisessa laskennassa. Tuotanto- ja tulonmuodostustilit laaditaan toimialoittain.

1.3.1.2.3 Tuottajatyyppiluokitus

Toimialaluokituksen rinnalla käytössä on myös toimipaikkaan perustuva tuottajatyyppiluokitus. Päätuottajatyyppejä ovat: markkinatuottajat ja

markkinattomat tuottajat. Markkinattomat tuottajat jaetaan edelleen omaan loppukäyttöön tuottajiin ja muihin markkinattomiin tuottajiin.

1.3.1.2.4 Tuoteluokitus

Lopullisten lukujen perustana on tuoteluokitus, jossa on 836 tuotetta. Luokitus perustuu CPA2008 -luokitukseen.

1.3.1.3 Tärkeimmät tietolähteet

Tuotoslähestymistavan tärkeimmät tietolähteet ovat markkinatuottajien ja omaan loppukäyttöön tuottajien osalta yritysten rakennetilasto ja yritys- ja toimipaikkarekisteri, joita käytetään useiden toimialojen laskelmissa. Lisäksi käytössä on paljon toimialakohtaisia tietolähteitä. Muussa markkinattomassa tuotannossa tärkeimmät tietolähteet ovat valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto sekä kuntataloustilastot.

1.3.2 Arvottaminen

Suomen kansantalouden tilinpidon laskentatarkkuus on miljoona euroa, mutta lähdeaineistojen tarkkuus on yleensä euro tai tuhat euroa.

Taloustoimet arvotetaan pääsääntöisesti niiden markkinahinnan mukaan eli sen arvon mukaan, millä virrat ja varannot tosiasiallisesti vaihdetaan tai voitaisiin vaihtaa rahaan. Mikäli vaihtoarvoja ei ole suoraan saatavissa, käytetään vastaavien tavaroiden, palveluiden tai varojen markkinahintoja. Esimerkiksi omistusasuntojen tuotos arvotetaan vastaavien vuokra-asuntojen vuokratason mukaan. Kun vastaavien tuotteiden hintoja ei ole saatavilla, esimerkiksi julkisen toiminnan tuottamien markkinattomien palvelujen osalta, käytetään arvottamisessa tuotantokustannuksia.

Tuotteiden käyttö arvotetaan ostajan hintaan. Esimerkiksi välituotekäyttö sisältää siten kuljetuskustannukset, kaupan lisät sekä tuoteverot (ml. arvonlisävero sikäli kuin se ei ole vähennyskelpoinen). Tuotos puolestaan arvotetaan perushintaan eli se sisältää tuotetukipalkkiot, mutta ei tuoteveroja eikä kuljetuskustannuksia tai kaupan lisiä.

Taloustoimet kirjataan pääsääntöisesti suoriteperusteisina. Mikäli näin ei ole tehty, siitä mainitaan erikseen.

Suomen kansantalouden tilinpito laaditaan suurimmalta osaltaan myös kiinteisiin hintoihin (edellisvuoden hinnoin). Tässä kuvauksessa käsitellään kansantalouden tilinpidon laadintaa käyvin hinnoin, ei kiintein hinnoin. Kiinteähintaisiin laskelmiin viitataan vain silloin, kun ne ovat tarpeen käypähintaisten laskelmien teossa.

1.3.3 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Markkinatuottajien osalta useimman toimialan tuotoksen ja/tai välituotekäytön laskennassa keskeisin tietolähde on rakennetilasto. Rakennetilastossa on yhdistetty yritys- ja toimipaikkarekisterin, elinkeinoverorekisterin ja suoran kyselyn tiedot. Tilaston käsitteet perustuvat yritysten tuloslaskelmien käsitteisiin.

Tuotoksen laskennassa rakennetilastojen mukaiseen liikevaihtoon lisätään valmistevarastojen muutos, tuotanto omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Liiketoiminnan muissa tuotoissa erotellaan käyttöomaisuuden myynneistä saadut voitot muista pysyvämpiluonteisista tuotoista kuten vuokratuotoista. Käyttöomaisuuden myyntivoittoja ei lasketa mukaan tuotokseen.

Välituotekäyttöön lasketaan mukaan rakennetilastosta ostot tilikauden aikana (pl. ostot varastoon), ulkopuolisten palvelujen ostot, käyttöleasing-vuokrat, muut vuokrat sekä muut muuttuvat ja kiinteät kulut.

Muiden keskeisten tietolähteiden käyttöä on selostettu ao. kohdissa erikseen, esimerkiksi kuntatalous-tilaston käytöstä kuntayhteisöjen laskelmien yhteydessä.

Suomen lähdetilastoaineisto perustuu hyvin laajalti totaaliaineistoihin, jotka kerätään kirjanpitotietojen mukaisina. Myös erillisselvitysten pohjana ovat yritysten kirjanpitoaineistot. Suomen Kirjanpitolautakunta (The Finnish Accounting Standards Board) antaa ohjeita laintulkinnasta ja on määrittänyt maksimiarvon välituotekäyttöön kirjattavalle kestävälle tavaralle.

1.3.4 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö

Suomen kansantalouden tilinpidossa tuotoksen ja välituotekäytön laskenta perustuu pääasiassa suorien estimointimenetelmien käyttöön. Suoria estimointimenetelmiä ovat rakennetilaston, yritysrekisterin, valtion tilinpäätöksen, kuntien taloustilaston, pankkitilaston, vakuutusyhtiötilaston ja muiden kokonaistilastojen käyttö. Epäsuora estimointimenetelmä on esimerkiksi hinta kertaa määrä -tyyppinen menetelmä.

Suomen kansantalouden tilinpidon laadinta perustuu pääasiassa joka vuosi laadittavien lähdetilastojen käyttöön. Vertailuvuotta (benchmark) ja ekstrapolaatiota on käytetty tuotoksen laskemisessa vain muutamilla toimialoilla.

1.3.5 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

Suomen kansantalouden tilinpidon tärkein laadintamenetelmä on tuotoslähestymistapa. Kattavuuden varmistaminen perustuu sekä toimialatason tarkasteluun että tuotteittaiseen tasapainotukseen tarjonta- ja käyttötauluissa.

Käytännössä tärkein kattavuuden varmistustoimenpide on eri lähdeaineistojen tietojen vertailu. Tuotantoa koskevia laajoja perusaineistoja ovat yritys- ja toimipaikkarekisteri, joka kattaa kaikki liikeyritykset ja yhteisöt sekä elinkeinonharjoittajat. Toinen kattava kansantuotteen laskemisessa käytetty aineisto on yritysten rakennetilasto. Yritystilastojen tietokanta yhdistää kaikki yritysaineistot rakennetilaston kyselystä, yritysrekisteristä ja elinkeinoveroaineistosta.

Käytännössä näiden lähteiden lisäksi käytetään muita tilastolähteitä toimialakohtaisesti. Erillistietoja saadaan työllisyydestä, ansiotasosta ja vertailuja tehdään näiden avulla tarkkailemalla laskelmien ansiotasomuutoksia, tuottavuuden muutoksia ja keskiansioiden tasoa ja muutosta.

Vaikka perustietolähteet ovat korkealuokkaisia, saattaa luokittelu- ja satunnaisvirheitä esiintyä. Tietolähteistä ja selvityksistä riippuen toimialakohtaisiin tietoihin lisätään piilotalouden osuus. Piilotalouden arvioinnissa on käytetty hyväksi tehtyjä erillisselvityksiä ja verotarkastusaineistojen tietoja. Korjauksia tehdään muun muassa rakentamisen, kaupan, liikenteen ja hotelli- ja ravintolatoiminnan lukuihin.

Julkisen toiminnan tiedot ovat täysin kattavat, koska ne pitävät sisällään kaikki julkista toimintaa harjoittavat yksiköt.

1.4 Yhteenveto tulolähestymistavasta

1.4.1 Viitekehys ja arvottaminen

Tulolähestymistavalla tarkoitetaan bruttokansantuotteen laskemista summaamalla yhteen bruttokansantuotteen eri tulokomponentit. Ne ovat palkansaajakorvaukset, bruttotoimintaylijäämä (ml. kiinteän pääoman kuluminen) sekä muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot.

Suomen kansantalouden tilinpidossa ei bruttokansantuotetta lasketa tulolähestymistavalla, koska bruttotoimintaylijäämästä ei ole olemassa tarpeeksi luotettavaa itsenäistä estimaattia. Niinpä bruttotoimintaylijäämä lasketaankin markkinatuotannossa residuaalina, kun bruttoarvonlisäyksestä vähennetään muut tulokomponentit.

Bruttokansantuotteen eri tulokomponentit lasketaan samalla toimiala- ja tuottajatyyppiluokituksella kuin bruttoarvonlisäys tuotoslähestymistavassa.

Taloustoimet kirjataan suoriteperusteisina. Maksetut palkat ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksut kirjataan sille ajanjaksolle, jolloin työ tehdään ja velvoite palkansaajakorvausten maksamiseen syntyy.

Tulolähestymistavassa käytetyt pääasialliset lähteet ovat Kuntataloustilasto (Tilastokeskus), Työvoimatutkimus (Tilastokeskus), Ansiotasoindeksi (Tilastokeskus) ja Tulorekisteri (Verohallinto). Tarkempi kuvaus löytyy kappaleesta 10.2.

1.4.2 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Palkkojen käsite liikekirjanpidossa ja eri lähdetilastoissa on yleensä sama kuin kansantalouden tilinpidossa. Merkittävän poikkeuksen tästä muodostavat luontoisedut. Toisaalta luontoisetuihin luetaan kansantalouden tilinpidossa myös verottomat luontoisedut, jotka eivät liikekirjanpidossa aina sisälly palkkoihin, vaan ne saattavat sisältyä liiketoiminnan muihin kuluihin tai henkilösivukuluihin. Palkkoihin luetaan kansantalouden tilinpidossa myös työsuhdeoptiot.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja vastaava käsite liikekirjanpidossa ja monissa lähdeaineistoissa on henkilösivukulut, jota ei yleensä eritellä maksulajeittain. Kansantalouden tilinpidossa toimialoittaiset työnantajan sosiaalivakuutusmaksut lasketaan yleensä ns. maksuprosenttimenetelmällä

Kiinteän pääoman kuluminen lasketaan kansantalouden tilinpidossa kokonaan pääomakantamallin avulla eikä liikekirjanpidon mukaisia poistoja käytetä.

1.4.3 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö

Toimialoittaiset palkansaajakorvaukset arvioidaan Suomen kansantalouden tilinpidossa pääosin suoralla estimointimenetelmällä, eli käytettävissä on kokonaisaineisto.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut toimialoittain ja maksulajeittain lasketaan yleensä ns. maksuprosenttimenetelmällä, jota voidaan pitää epäsuorana menetelmänä, mutta sosiaalivakuutusmaksujen kokonaistaso lasketaan suoralla menetelmällä. Ero korjataan sopeuttamalla toimialoittaisia lukuja.

Kiinteän pääoman kuluminen lasketaan pääomakantamallilla, mikä on epäsuora menetelmä.

Muut tuotantoverot ja muut tuotantotukipalkkiot saadaan kokonaisaineistoista eli laskentamenetelmä on suora.

1.4.4 Vaadittavan kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

1.4.4.1 Palkat ja palkkiot

Kansantalouden tilinpidon mukaisen tilastoinnin näkökulmasta haasteena on lähinnä palkat ja palkkiot, joista ei makseta veroa ja joita ei näin ollen löydy hallinnollisista rekistereistä. Harmaat palkat on estimoitu mukaan tietyille toimialoille, joilla harmaata taloutta on arvioitu esiintyvän. Suomen lain mukaan palvelurahat eli tipit ovat verotettavaa ansiotuloa. Näin ollen tippien tulisi näkyä tulorekisterissä, johon palkkojen laskenta tilinpidossa perustuu. Tietty määrä tippejä on arvioitu myös osaksi harmaan talouden palkkasummaa, sillä kaikkia tippejä ei ilmoiteta verottajalle.

1.4.4.2 Bruttotoimintaylijäämä ja sekatulo

Lisäykset yrityksen tuloon ovat verohallinnon verotarkastusyksiköiden yksi tärkeimmistä tiedoista kansantalouden tilinpidon kannalta. Salatut tulot pienentävät tuotosta ja sitä kautta arvonlisäystä ja bruttotoimintaylijäämää/sekatuloa.

1.5 Yhteenveto menolähestymistavasta

1.5.1 Viitekehys

Menolähestymistavassa bruttokansantuote lasketaan sen menokomponenttien eli kysyntäerien summana. Nämä erät ovat kulutusmenot, kiinteän pääoman bruttomuodostus, varastojen muutos sekä tavaroiden ja palveluiden vienti miinus tavaroiden ja palveluiden tuonti.

Suomen kansantalouden tilinpidossa bruttokansantuote määräytyy tuotoslähestymistavan perusteella, mutta myös menolähestymistapa otetaan itsenäisesti huomioon. Tuotanto- ja menolähestymistavoilla laskettujen bruttokansantuotteiden erotus kirjataan tilastolliseksi eroksi ennakollisessa kansantalouden tilinpidossa. Lopullisissa luvuissa tarjonta ja kysyntä tasapainotetaan tuotteittain, eikä tilastollista eroa esiinny.

1.5.2 Arvottaminen

Tuotteiden käyttö arvotetaan ostajan hintaan. Näin ollen kulutusmenot sisältävät arvonlisäveron ja muut tuoteverot mutta eivät tukipalkkioita. Osamaksulla tai vastaavilla luottojärjestelyillä hankitut tuotteet kirjataan niiden ostoajankohdan mukaan.

Kiinteän pääoman bruttomuodostus sisältää arvonlisäveron sikäli kuin se ei ole vähennyskelpoinen. Investoinnit kirjataan omistuksen vaihdoksen ajankohdan mukaan. Tästä säännöstä on Suomen kansantalouden tilinpidossa kolme poikkeusta. Ensinnäkin rahoitusliisaus kirjataan käyttävän toimialan investoinniksi, vaikka omistuksen vaihdosta ei tapahdu. Toiseksi omaan käyttöön tehtävät investoinnit kirjataan silloin kun ne tuotetaan. Kolmanneksi rakennusinvestoinnit kirjataan sitä mukaa kuin niitä rakennetaan eikä vasta sitten, kun rakennus on valmis ja omistus yleensä vaihtuu.

Varastojen muutos arvotetaan vuoden keskihintaan eli varastojen arvo vuoden lopussa ja alussa muutetaan ensin vuoden keskihintaan ja sen jälkeen lasketaan niiden erotus.

Tavaroiden vienti ja tuonti arvotetaan f.o.b. arvon mukaan eli vapaasti laivassa vientimaan rajalla. Palveluiden vienti arvotetaan perushintaan ja tuonti ostajanhintaan.

1.5.3 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä kansantalouden tilipidon käsitteisiin

Julkisten kulutusmenojen laskennassa käytetään kuntataloustilastoa, valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa sekä eri yhteisöjen tuloslaskelmia. Niiden käsitteet muokataan kansantalouden tilinpidon käsitteiksi.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskennassa käytetään osittain yritysten rakennetilastoa, kuntataloustilastoa sekä valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa. Niiden käsitteistä poimitaan kansantalouden tilinpidon mukaiset erät.

1.5.4 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö

Kysyntäerien laskennassa käytetään sekä suoria että epäsuoria estimointimenetelmiä.

Kiinnityspisteitä ja ekstrapolaatiota on käytetty kotitalouksien kulutusmenojen laskennassa. Ne ovat perustuneet erityisesti kulutustutkimuksiin.

Myös kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskennassa on käytetty erityisselvityksiin perustuvia kiinnityspisteitä ja ekstrapolaatiota laskettaessa talonrakennusinvestointeihin sisältyviä peruskorjausinvestointeja.

1.5.5 Vaadittavan kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

Menolähestymistavan tietolähteet ovat pääosin varsin kattavat. Laskenta perustuu kokonaisaineistoihin tavaraviennin ja -tuonnin, julkisten kulutusmenojen sekä osittain kiinteän pääoman bruttomuodostuksen, varastojen sekä kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen kohdalla. Kotitalouksien kulutusmenojen tärkein tietolähde kulutustutkimus on lähtökohdiltaan periaatteessa erittäin kattava lukuun ottamatta eräitä tunnetusti ongelmallisia kulutusnimikkeitä kuten alkoholi. Kulutustutkimuksen tietoihin tehtävistä täydennyksistä kerrotaan jäljempänä.

Menolähestymistavan kohdalla ei piilotalous ole merkittävä ongelma. Harmaan talouden tuottamien kulutustavaroiden ja -palvelujen oletetaan pääosin sisältyvän kulutustutkimuksen tietoihin.

Viime kädessä tuotanto- ja menolähestymistavan yhteensovittaminen ja tasapainottaminen varmistetaan tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, joka tarjoaa systemaattisen lähestymistavan kattavuuden varmistamiseksi myös bruttokansantuotteen menokomponenttien estimoinnissa.

1.6 Tasapainotus- ja integrointimenettelyt

1.6.1 Kansantalouden vuositilinpidon tasapainotettujen lukujen laadinta tarjonta- ja käyttötaulukot -kehikossa

Kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut laaditaan tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, jossa tarjontatiedot (kotimainen tuotos + tuonti) ja käyttötiedot (välituotekäyttö + kulutusmenot + pääoman bruttomuodostus + vienti) tasa-painotetaan tuotteittain. Tarjonta- ja käyttötaulukot valmistuvat t+23kk. Tasapainotettujen tarjonta- ja käyttötaulukoiden mukaiset kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut julkistetaan t+24kk. Tarjonta- ja käyttötaulukot laaditaan vuosittain.

Tasapainotettujen tarjonta- ja käyttötaulukoiden laadinta noudattaa seuraavaa järjestystä:

1. Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain
2. Hinnanmuodostuserien käyttötietojen laadinta
3. Ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos perushintaisiksi
4. Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta
5. Tarjonta- ja käyttötietojen tasapainotus (tasapainotetun tuotetaseen laadinta)

1.6.2 Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden (TKT) laadinnan lähtökohtana ovat kansantalouden tilinpidon osajärjestelmien ennakolliset taloustoimittaiset tiedot (t+21kk).

TKT:n laadinnassa vuositilinpidon tarjontaa ja käyttöä koskevien tuotetaloustoimien arvotiedot jaetaan CPA2008- perustuvaan kansantalouden tilinpidon tuoteluokituksen mukaiseen 836 tuotteeseen. Tarjonta- ja käyttötiedot luokitellaan tilinpidon tuotetaloustoimien mukaisiin 20:een tarjonnan 1-alkuisiin ja 51:een käytön 2-alkuisiin tietoluokkiin.

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden muut luokittelevat muuttujat ja niiden tarkkuus (luokkien lukumäärä) ovat samat kuin vuositilinpidossa.

Ennakollisen vuositilinpidon tuotetaloustoimikohtaiset tiedot jaetaan tuotteisiin lähdetilastojen avulla. Lähdeaineistot ovat pääosin samat kuin ennakollisessa vuositilinpidossa. Erillisiä tuotetietolähteitä ovat mm. palvelualojen hyödyketilasto sekä teollisuuden hyödyketilaston tuotanto- ja raaka-ainetiedot. Kaikki lähdeaineistot ovat vuosiaineistoja kotitalouksien kulutusmenojen tuotetietojen lähteenä käytettävää kulutustutkimusta (noin viiden vuoden välein tehtävä) ja teollisuuden hyödyketilaston raaka-ainetietoa (kahden vuoden välein tehtävä) lukuun ottamatta. Lähdeaineistojen tuotetiedot ovat arvotietoja, tarjontatiedot perushintaisia ja käyttötiedot ostajanhintaisia. Tuotetiedot muunnetaan luokitusavaimien avulla tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuoteluokituksen mukaisiksi.

1.6.3 Hinnanmuodostustiedot ja ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos ostajanhintaisiksi

Tuotekohtaisten tarjonta- ja käyttötietojen tasapainotusta varten ostajanhintaiset käyttötiedot muunnetaan hinnanmuodostuserien käyttötietojen avulla perushintaisiksi seuraavan yhtälön mukaisesti:

$$PERUSHINTA = OSTAJANHINTA - arvonlisävero - kuljetuksen\ lisät - tukkukaupan\ lisät - vähittäiskaupan\ lisät - muut\ tuoteverot\ (kuin\ ALV\ ja\ tuontitullit) - tuontitullit + tuotetukipalkkiot$$

Käyttötietojen hinnanmuodostuserien arvojen laskentaa varten hinnanmuodostuserille laaditaan tuotekohtaiset osuustiedot. Tuotetukipalkkioiden, tuontitullien ja muiden tuoteverojen tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa perushintaan. Kaupan ja kuljetuksen lisien tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa tuottajahintaan (= perushinta – tuotetukipalkkiot + tuontitullit + muut tuoteverot). Arvonlisäveron tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa arvonlisäverottomaan ostajanhintaan. Jokaiselle hinnanmuodostuserälle on erikseen määritetty käsittelysäännöt, joiden mukaan tuotekohtaista osuustietoa sovelletaan eri käytöissä.

1.6.4 Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta

Perushintaisista tarjontatiedoista, ostajanhintaisista käyttötiedoista sekä hinnanmuodostuserien osuustiedoista laaditaan ensimmäinen täydellinen, mutta vielä tasapainottamaton, tuotetase. Tuotetase käsittää perushintaisten tarjontatietojen, ostajanhintaisten käyttötietojen lisäksi käyttötietojen hinnanmuodostuserien arvot sekä perushintaiset käyttötiedot tuotteittain.

Tässä vaiheessa tarkistetaan, että tuotostyyppien P12 Tuotos omaan loppukäyttöön, P131 Markkinattomat tuotteet, myynnit tai ostot ja P132 Muu markkinaton tuotos ovat tuotteittain tasapainossa. Näiden tuotostyyppien käyttötiedot määräytyvät toimialoittaisista tuotostiedoista.

1.6.5 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotus

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotusta varten lasketaan 836 tuotteen perushintainen tarjonta ja perushintainen käyttö sekä niiden erotus eli tasapainotilanne. Tasapainoehto jokaisen tuotteen osalta on

$$tuotos + tuonti = välituotekäyttö + kulutusmenot + pääoman\ bruttomuodostus + vienti.$$

Tarjonta- ja käyttötiedot tasapainotetaan kolmessa vaiheessa:

1. Manuaalinen tasapainotus ml. hinnanmuodostuserien automaattinen tasapainotus
2. Huoltotaseen tilastollisen eron eliminointi
3. Automaattinen tasapainotus

1.6.5.1 Manuaalinen tasapainotus (tuotekohtainen)

Manuaalisessa tasapainotuksessa korjataan perushintaisen tarjonnan ja perushintaisen käytön väliset suurimmat tuotekohtaiset epätasapainot. Tämä koskee tuotteita, joiden tarjonnan ja käytön välisen eron arvo on yli 10 prosenttia perushintaisen tarjonnan arvosta ja eron absoluuttinen arvo on yli 30 miljoonaa euroa. Nämä tuotteet tasapainotetaan korjaamalla tuotteiden perushintaisia tarjontatietoja ja/tai ostajanhintaisia käyttötietoja manuaalisesti siten, että tarjonnan ja käytön väliset erot jäävät edellä mainittujen rajojen alapuolelle.

Tarjonta- ja käyttötietojen korjaukset perustuvat lähinnä arvioon tuotteeseen liittyvien lähdeaineistojen tarjonta- ja käyttötietojen tarkkuudesta ja luotettavuudesta. Yleisesti ottaen tarjontatiedot ovat käyttötietoja tarkempia ja luotettavampia ja tästä syystä niitä muutetaan tasapainotuksessa vähemmän.

Edellä mainittujen tasapainotusten jälkeen tasapainotuksia pyritään tekemään pääasiassa siten, että epätasapainossa olevia tuotteita tasapainotetaan keskenään P64-tuoteryhmien (tarjonta- ja käyttötaulukoiden julkaisutaso) sisällä. Toisin sanoen tarjontaa tai käyttöä siirretään mahdollisimman lähekkäisiltä tuotteilta toisille, joilla erot tarjonnan ja käytön välillä ovat erimerkkiset. Toimialojen tarjonta- tai välituotekäyttötietojen, tuonnin tai loppukäyttöjen tuotteiden yhteenlaskettuja arvoja muutetaan manuaalisessa tasapainotuksessa ainoastaan poikkeustapauksissa, esimerkiksi silloin kun halutaan korjata vuositilinpidon ennakollisissa tiedoissa ilmenneitä puutteita tai virheitä.

Käytännössä manuaalinen tasapainotus tehdään tuotetaseen tasapainotus- ja hintaindeksisovelluksen (”PaHiS”-sovellus, Tilastokeskuksen ohjelmoima ja ylläpitämä selainsovellus) avulla. Sovelluksessa tasapainotustiedot (mm. alkuperäinen ja korjattu arvo sekä korjaukseen liittyvä kommenttiteksti) tallentuvat metatiedoille varattuun tietokantatauluun.

Automaattisessa tasapainotuksessa on mukana lähes kaikki tuotteet. Automaattisessa tasapainotuksessa ostajahintaisia käyttötietoja korjattiin yhteensä vajaalla 25 miljardilla eurolla vuonna 2022. Manuaaliseen tasapainotukseen verrattuna automaattisen tasapainotuksen merkitys tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotuksessa on pienempi.

Manuaalisen tasapainotuksen yhteydessä hinnanmuodostuserät tasapainotetaan automaattisesti: Käyttötietojen tuotetuet ja -verot skaalataan vastaamaan maksettuja ja kerättyjä tuotetukia ja tuoteveroja sekä kaupan ja kuljetuksen lisät saadaan vastaamaan kaupan, kuljetuksen lisiä tuottavia tuottavien palvelutuotteiden tarjonnan arvoja.

1.6.5.2 Tilastollisen eron eliminointi

Manuaalisen tasapainotuksen ja hinnanmuodostuserien automaattisen tasapainottamisen jälkeen nähdään, mille tuotteille ennakollisen kansantalouden tilinpidon huoltotaseen tilastollinen ero tässä vaiheessa kohdentuu. Tilastollinen ero eliminoidaan tasapainottamalla niitä tuotteita, joilla tarjonnan ja käytön väliset erot ovat suurimmat ja samansuuntaiset kuin tilastollisella erolla. Tilastollisen eron eliminoinnissa ennakollisen vuositilinpidon tuotetaloustoimien arvot muuttuvat. Suurimmat korjaukset tehdään useimmiten yrityssektorin välituotekäyttöön. Nämä korjaukset muuttavat tarjonta- ja käyttötaulukoiden arvoja sarakesuunnassa.

Huoltotaseen tilastollinen ero oli ennakollisissa tiedoissa -1105 miljoonaa euroa vuonna 2022. Tarjonta- ja käyttötaulukoiden lähtötietojen laadintavaiheessa ja manuaalisessa tasapainotuksessa tilastollinen ero pieneni 655 miljoonalla eurolla. Lopullinen tilastollisen eron korjaus oli 390 miljoonaa euroa. Korjaus tehtiin yrityssektorin palvelutoimialojen välituotekäyttöihin (-215 me) ja kotitalouksien kulutusmenoihin (-175 me).

1.6.5.3 Automaattinen tasapainotus (tuotekohtainen)

Kun tilastollinen ero on eliminoitu, ei tarjonnan ja käytön välistä eroa enää esiinny koko talouden tasolla, mutta tuotekohtaisia eroja esiintyy vielä

tuotostyypeillä P11 Markkinatuotos ja P7 Tuonti. Näiden erojen korjaamiseksi suoritetaan lopuksi automaattinen tasapainotus, jossa loput erot poistetaan RAS-algoritmilla. Algoritmi laskee kertoimet, joilla kerrottuina tasapainotettavan matriisin alkiot summautuvat etukäteen kiinnitettyihin rivisuunnan tuotekohtaisiin perushintaisiin tarjonta-arvoihin ja sarakesuunnan toimialoittaisten välituotekäyttöjen ja lopputuotekäyttöerien ostajanhintaisiin arvoihin. Toisin sanoen automaattisessa tasapainotuksessa tuotteiden arvot saavat muuttua käyttöluokkien sisällä, pois lukien ne käyttöluokittaiset ja tuotteiden arvot, jotka on kiinnitetty etukäteen (esim. kotitalouksien kulutusmenojen polttoaineet). Automaattisen tasapainotuksen lopputuloksena syntyy tasapainotetut tarjonta- ja käyttötiedot, joissa perushintainen tarjonta ja perushintainen käyttö ovat tasapainossa tuotteittain ja tuotostyypeittäin.

Automaattisessa tasapainotuksessa on mukana lähes kaikki tuotteet. Automaattisessa tasapainotuksessa ostajahintaisia käyttötietoja korjattiin yhteensä vajaalla 25 miljardilla eurolla vuonna 2022. Manuaaliseen tasapainotukseen verrattuna automaattisen tasapainotuksen merkitys tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotuksessa on pienempi.

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotetut tiedot päivitetään vuositilinpidon osajärjestelmien tuotetaloustoimitietoihin. Päivitetyt tiedot muodostavat kansantalouden tilinpidon lopulliset, tasapainotetut, tiedot. Huoltotaseen tilastollinen ero on tällöin nolla.

1.6.6 Muut validointimenettelyt

Tasapainotusta edeltävät sektoritutkijoiden/tiimien laskelmat omilta ilmiöalueiltaan. Näissä laskelmissa lähdeaineistojen tiedot muokataan kansantalouden tilinpidon käsitteistön mukaisiksi. Jo tässä vaiheessa kiinnitetään huomiota tiettyihin tunnuslukuihin ja riippuvuuksiin. Ilmiöaluekohtaisissa laskelmissa on kiinnitettävä huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- arvon, volyymin ja hinnan muutoksiin edellisestä vuodesta
- vastaaviin muutoksiin edellisestä versiosta
- absoluuttisten tasojen muutoksiin verrattuna edelliseen versioon
- palkkojen ja työllisyyden yhteensopivuuteen, jota mitataan ansiotason kehityksellä
- arvonlisäyksen volyymikehityksen ja työpanoksen yhteensopivuuteen, jota mitataan työn tuottavuuden muutoksella
- työllisyyden ja työtuntien yhteensopivuuteen, jota mitataan työtunneilla työllistä kohti
- reaaliseen käytettävissä olevaan tuloon: nimellinen käytettävissä oleva tulo deflatoituna kulutusmenojen hintaindeksillä (kotitaloudet)
- säästämisasteeseen: säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon (kotitaloudet, julkisyhteisöt)
- nettoluotonannon tasoon

Ennakollisen tilinpidon tasapainotuksessa jokainen toimiala, sektori tai muu laskentakokonaisuus käydään läpi yhteenvetokokouksissa, niin

sanotuissa jetsutuksissa. Näissä palavereissa on mukana 2–4 yhteenvetäjää sekä yksi tai useampia sektoritutkijoita, jotka vastaavat kyseisen laskentakokonaisuuden laadinnasta.

Yksittäisten laskentakokonaisuuksien tarkastus tapahtuu sitä mukaa, kun tietoja alkaa valmistua. Yhteenvetokokouksissa käydään läpi laskentakokonaisuus erityisesti kiinnittäen huomiota edellä mainittuihin seikkoihin. Niiden ohella tietolähteet, niiden saatavuus ja käyttökelpoisuus, niissä tapahtuneet muutokset tai laskennassa tapahtuneet menetelmämuutokset ja muut laskentaan vaikuttavat taustatiedot ovat olennaista keskusteltavaa.

Koko kansantalouden kuva alkaa hahmottua ja tarkentua, kun valtaosa laskentakokonaisuuksista on valmiina. Kokonaiskäsitystä voidaan kuitenkin ruveta muodostamaan vasta, kun kaikki palaset ovat mukana.

Loppuvaiheessa kiinnitetään huomiota siihen, miten tarjonta ja kysyntä vastaavat toisiaan. Näiden erotus, tilastollinen ero, pyritään saamaan mahdollisimman pieneksi hakemalla laskennasta ja käytetyistä lähteistä syitä erolle. Kokonaan tilastollista eroa ei ennakollisissa tiedoissa saada umpeen, koska jokaiselle tarjonta- tai kysyntätietojen muutokselle tulee löytyä peruste. Tilastollinen ero poistuu vasta lopullisen tarjonta-/käyttötaulukkokehikossa tehtävän tuotteittaisen tasapainotuksen yhteydessä.

1.7 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

Suomen kansantalouden tilinpidossa käytetään kaikkia kolmea laadintatapaa bruttokansantuotetta laskettaessa (tuotanto, kysyntä, tulot), joista kuitenkaan tulolähestymistapaa ei voida pitää täysin itsenäisenä. Luotettavimmat tulokset saadaan tuotoslähestymistapaa käyttämällä.

Lopullisissa laskelmissa tarjonta ja kysyntä tasapainotetaan tarjonta- ja käyttötaulukoissa. Tasapainotusta on kuvattu edellä (Luku 6). Ennakollisissa laskelmissa kysynnän kautta saatua tulosta verrataan tuotannon kautta laskettuun BKT:hen ja erotus kirjataan tilastolliseksi eroksi. Sen etumerkki vaihtelee käytännössä. Vain yksi, tuotoslähestymistavan perusteella laskettu BKT-luku julkaistaan. Tilastollinen ero esitetään omana eränään kysyntäpuolella ennakollisissa laskelmissa.

Perustietolähteet tuotoksen ja välituotekäytön laskemiseksi ovat hyvät ja kattavat (kattavuuden varmistamisesta tuotoslähestymistavassa tarkemmin kohdassa 3.6). Loppukysynnän erät lasketaan riippumattomasti (kattavuuden varmistamisesta tarkemmin kohdassa 5.6). BKT:n tulokomponentit voidaan myös laskea itsenäisesti (kattavuuden varmistamisesta tarkemmin kohdassa 4.6). Näitä tietoja käytetään osaksi myös koko talouden yhteenvedossa. Toimintaylijäämää koskevat tietolähteet ovat kuitenkin pitkälti samoja kuin tuotoslähestymistavassa.

Lähdetietoihin tehtävät kattavuuskorjaukset tehdään jokaisella laskentakierroksella. Kattavuuteen liittyvät tarkastelut ja korjaukset kuvataan tarkemmin seuraavaksi kappaleessa 7.1. Laittoman- ja harmaan talouden estimaatteja (kertoimia) tarkistetaan 5–7 vuoden välein tehtävien selvitysten perusteella. Tämä laskenta on kuvattu kappaleessa 7.1.3.

1.7.1 Tuotoslähestymistavan kattavuusmenettelyt

Tilastokeskuksen tuotantoa koskevat tilastot ovat sangen kattavia. Yritys- ja toimipaikkarekisteri kattaa kaikki liikeyritykset ja yhteisöt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt ja yhtiöimättömät yritykset (ml. maatilat ja asunto- ja kiinteistöyhtiöt), jotka ovat työnantajia, arvonlisäverovelvollisia tai kuuluvat ennakkoperintärekisteriin. Julkisen hallinnon yksiköt ovat omassa tietokannassaan.

Myös yritysten rakennetilasto on hyvin kattava. Yritystilastojen tietokanta yhdistää kaikki yritysaineistot rakennetilaston kyselystä, yritysrekisteristä ja elinkeinoveroaineistosta.

Yritysten rakennetilaston ja yritysrekisterin aineistoja käytetään kansantalouden tilinpidon laadinnassa toimialatasolla toimipaikka- ja yritysaineistojen väliseen vertailuun. Vertailuja tehdään myös muihin käytettävissä oleviin tietolähteisiin. Vaikka yritysten rakennetilasto ja yritys- ja toimipaikkarekisteri ovat korkealuokkaisia tietolähteitä, luokittelueroja ja satunnaisvirheitä saattaa esiintyä. Tietolähteistä ja selvityksistä riippuen toimialakohtaisiin tietoihin lisätään piilotalouden osuus.

Julkisen sektorin yksikköjä koskevat tietolähteet ovat kattavia. Kuntien taloustilasto sisältää kaikkien kuntien ja kuntayhteisöjen taloustiedot. Valtionhallinnon tietoaineisto tulee valtion kirjanpitojärjestelmästä. Myös sosiaaliturvarahastoja koskeva tieto on täysin kattavaa.

Piilotaloutta (harmaa talous, ALV-petos, laiton talous ja prostituutio) on estimoitu tutkimusten ja erityisselvitysten avulla. Tehtyjen selvitysten perusteella piilotalouden osuus Suomessa ei ole kovin suuri. Laskennan luonteesta johtuen täsmällisen piilotalousosuuden arvioiminen ei ole mahdollista.

1.7.2 Menolähestymistavan kattavuusmenettelyt

Menolähestymistavan tietolähteet ovat pääosin varsin kattavat. Laskenta perustuu kokonaisaineistoihin tavaraviennin ja -tuonnin, julkisten kulutusmenojen sekä osittain kiinteän pääoman bruttomuodostuksen, varastojen sekä kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen kohdalla. Kotitalouksien kulutusmenojen tärkein tietolähde kulutustutkimus on lähtökohdiltaan periaatteessa erittäin kattava.

1.7.3 Tulolähestymistavan kattavuusmenettelyt

Palkkojen ja palkkioiden sekä työnantajien maksamien sosiaaliturvamaksujen tietolähteet ovat varsin kattavat. Palkkojen ja palkkioiden osalta kattavuuskorjauksia tehdään lähinnä harmaan talouden osalta.

Toimintaylijäämää ja sekatuloa ei lasketa erikseen vaan ne muodostuvat tulolähestymistavassa residuaaleina.

1.8 Siirtyminen bruttokansantuotteesta (BKT) bruttokansantuloon (BKTL)

Bruttokansantuotteesta päästään bruttokansantuloon, kun siihen lisätään ulkomailta Suomeen maksetut palkansaajakorvaukset, tuotannon ja tuonnin verot, tukipalkkiot, korot, yritysten jakamat tulot, suorien sijoitusten uudelleen sijoitetut voitot, vakuutuksen ottajien omaisuustulo ja

maanvuokrat. Vastaavasti on vähennettävä Suomesta ulkomaille maksetut samat erät.

Suomen ja ulkomaiden väliset taloustoimet ovat kansantalouden tilinpidossa yhtenevät maksutaseen kanssa.

Taulukko 1-3 Ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille maksetut BKTL-erät, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
B1G Bruttokansantuote	266 135
D1R / Saadut palkansaajakorvaukset	552
D1K / Maksetut palkansaajakorvaukset	691
D2K / Maksetut tuotannon ja tuonnin verot	617
D3R / Saadut tukipalkkiot	822
D4R / Saadut omaisuusmenot	23 876
…D41R Korot	4 606
…D42R Yritysten jakamat tulot	10 387
…D43R Suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	6 224
…D44R Muut sijoitustulot	2 659
D4K / Maksetut omaisuustulot	21 573
…D41K Korot	6 323
…D42K Yritysten jakamat tulot	13 522
…D43K Suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	1 312
…D44K Muut sijoitustulot	416
B5G Bruttokansantulo (B1G + D1R - D1K - D2K + D3R + D4R - D4K)	268 504

1.8.1 Palkansaajakorvaukset

Tämä erä sisältää ulkomailta saadut ja sinne maksetut palkat ja palkkiot sekä työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.

1.8.1.1 Ulkomailta saadut palkansaajakorvaukset

Ulkomailta Suomeen maksettavat palkat ja palkkiot perustuvat Verohallinnon henkilöveroaineistoon. Aineisto sisältää tiedon kotitalouksien saamista palkkatuloista ulkomailta. Tämä luku sisältää vain alle kuusi kuukautta ulkomailla työskennelleiden saamat palkat, koska niistä pitää maksaa vero Suomeen. Tämän takia lukua korotetaan 50 prosentilla, jolloin sen arvioidaan sisältävän kaikkien alle vuoden pituisten työsuhteiden palkat.

Ulkomailta Suomeen maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen osuus on paremman tiedon puutteessa arvioitu vastaavan Suomessa maksettua osuutta palkkasummasta.

1.8.1.2 Ulkomaille maksetut palkansaajakorvaukset

Ulkomaille maksetut palkat ja palkkiot poimitaan kansallisesta tulorekisteristä. Ei-residentit palkansaajat tunnistetaan rajoitetusti verovelvollisuuden statuksesta, jonka haltijat ovat oleskelleet Suomessa enintään 6 kuukautta. Tulorekisteriaineistoon tehdään niin ikään 50 prosentin korotus. Tarkoituksena on näin kattaa 6–12 kuukautta maassa olevat (ei-residentit) henkilöt, joista muutoin ei ole suoraa tietoa.

Suomesta ulkomaille maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen osuus on paremman tiedon puutteessa arvioitu vastaavan Suomessa maksettua osuutta palkkasummasta.

1.8.2 Tuotannon ja tuonnin verot

Tuotannon ja tuonnin veroja esiintyy vain Suomesta ulkomaille maksettuna eränä. Näihin maksuihin kuuluvat EU:lle tilitettävät tuontitullit (D212) ja pankkien vakausmaksut (D29). Tuontitullit sisältävät varsinaisten tuontitullien lisäksi maataloustuotteiden tuontimaksut. Niistä saadaan tieto Tullilta. Tuontitullit on tilitetty vuodesta 1995 alkaen EU:lle.

Pankkien maksamat vakausmaksut tilitetään yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja niiden suuruus määrätään pankkiunionin tasolla. Tieto vakausmaksujen suuruudesta saadaan Rahoitusvakausvirastolta.

Suomen kansantalouden tilinpidon tietoihin on sisältynyt veroja, tukipalkkioita sekä tulon- ja pääomansiirtoja Suomen ja EU:n välillä vuoden 1995, eli EU-jäsenyyden, alusta.

1.8.3 Tukipalkkiot

Tukipalkkioita esiintyy vain ulkomailta Suomeen maksettuna eränä. Ne ovat EU:n Suomelle vuodesta 1995 alkaen maksamia tuotetukipalkkioita (D31) ja muita tuotantotukipalkkioita (D39). Tukea on maksettu mm. maatalouden harjoittajille.

EU:n maksamien tukipalkkioiden tietolähteenä on valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto sekä erityisselvitykset. EU:n maksamat tukipalkkiot kiertävät käytännössä Suomen valtion budjetin kautta, mutta kansantalouden tilinpidossa maatalouspolitiikkaan liittyvät tukipalkkiot käsitellään EU:n maksamina. Valtion tilinpäätösaineistosta saadaan EU:n ja Suomen valtion maksamien tukien yhteismäärä, mistä erotetaan erikseen EU:n osuus.

Kaikki menot, jotka ovat luonteeltaan tukipalkkioita (tämä päätellään liikekirjanpitotilien, talousarviotilien, ym. yllä mainitun informaation avulla) ja jotka rahoitetaan EU:sta saaduilla tuloilla, ja joissa Suomen valtio ei päätä varojen käytöstä, näytetään EU:n maksamina tukipalkkioina. Näin nämä tukipalkkiot, jotka käytännössä ovat EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä tukia, saadaan kirjattua suoraan EU:lta lopullisille saajasektoreille. Valtion näkökulmasta sekä tuloja että menoja vähennetään pois valtion sektoritililtä.

1.8.4 Omaisuustulot ulkomailta /-lle

1.8.4.1 Korot

Korkotiedot kerätään suoraan raportoijilta ja kirjataan suoriteperusteisesti kyselyissä. Jokaisen aikajakson aikana kertyvä korko raportoidaan siitä riippumatta, onko sitä maksettu vai onko se pääomitettu. Kertynyt korko ja maksettu korko raportoidaan erikseen kyselyissä. Korot raportoidaan ennen veroja ja ne eivät sisällä koronalennuksia. Velkapapereiden kirjauksessa käytetään velkojaperiaatetta ja indeksisidonnaisten velkapaperien kirjauksessa käytetään nimellisarvoja indeksikertoimella suhteutettuna.

Kaikki Eurojärjestelmän teknisten instrumenttien korot kirjataan Euroopan keskuspankkia vasten, jolloin Suomen ja muiden Euromaiden välillä näitä

eriä ei ole raportoitu. Teknisten instrumenttien eriin liittyvät korot kerätään Suomen Pankin rahoituslaitosten tilastotiedonkeruussa.

1.8.4.2 Yritysten jakamat tulot; osingot ja yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä

Osinkotietoja kerätään arvopaperi- ja sijoitusrahastokyselyissä sekä ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyissä. Osingot kirjataan sille ajanjaksolle, jolla ne maksetaan ja jolle raportoija kirjaa ne tuloksi tai vähentää ne omasta pääomasta.

Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä -erään D422 kirjataan suomalaisten ulkomailla omistamista, ja ulkomaisten kotitalouksien suomessa omistamista kakkosasunnoista saadut laskennalliset sijoitustulot. Muilta osin yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä -erää ei ole tilastoitu Suomessa erikseen, vaan erä sisältyy osinkoihin.

1.8.4.3 Suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot

Uudelleensijoitettujen voittojen laadinta pohjautuu yritys- ja yritysryhmäkohtaiseen tietoon, jota kerätään maksutaseen vuosi- ja neljännesvuosikyselyissä. Laadinnassa käytetään COPC-metodia (current operating performance concecpt). Vuosikyselyssä kerättäviä tuloslaskelmatietoja ja suorien sijoitusten tuotto- ja osinkotietoja täydennetään neljännesvuosikyselyssä kerättävillä osinkotiedoilla. Uudelleensijoitetut voitot lasketaan tietyllä aikajaksolla ilmoitettujen COPC-tietojen ja maksettujen osinkojen erotuksena. Uudelleensijoitetut voitot lasketaan myös välillisesti omistetuille yrityksille.

1.8.4.4 Muut sijoitustulot

Vakuutuksenottajan sijoitustulo on laskennallinen erä, jonka avulla vakuutusteknisen vastuuvelan sijoittamisesta saadut tulot siirretään vakuutusyhtiöiltä vakuutuksenottajille. Vakuutuksenottajan sijoitustulo jaetaan vastinsektoreille, kuten ulkomaat -sektorille, rahoitustilinpidon vakuutusteknisen vastuuvelan sektorijakauman perusteella.

Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen sijoitustulo lasketaan Euroopan keskuspankin keskitetyn arvopaperirekisterin rahastokohtaisia tuottokertoimia apuna käyttäen.

Eläkeoikeuksiin perustuvia sijoitustuloja tai maanvuoksia ei tilastoida Suomessa erikseen.

1.9 Tärkeimmät luokitukset

1.9.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt luokitukset

Sektoriluokitus on tuotoslähestymistavan perusluokitus. Sitä käytetään myös tulolähestymistavassa. EKT 2010 -sektoriluokituksen viides numero ei ole käytössä. Sektoriluokitukseen SKT2010 on lisätty kansalliseen käyttöön lisäluokkia, erityisesti julkisyhteisöjen (S13) osalta.

Tuotoslähestymistavassa keskeinen tuotantoluokitus on myös toimialaluokitus TOL 2008, joka noudattaa NACE rev.2-luokitusta.

Toimialaluokituksen rinnalla käytössä on myös toimipaikkaan perustuva tuottajatyyppiluokitus. Päätuottajatyyppejä on kolme: markkinatuottajat, markkinattomat tuottajat, joista markkinattomat tuottajat jaetaan edelleen omaan loppukäyttöön tuottajiin ja muihin markkinattomiin tuottajiin.

Tarjonta- ja käyttötaulujen laadinnassa vuositilinpidon tarjontaa ja käyttöä koskevat tuotetaloustoimitiedot jaetaan tuotteisiin. Luokituksena käytetään CPA2008-luokitukseen perustuvaa kansantalouden tilinpidon tuoteluokitusta (KTTL).

1.9.2 Tulolähestymistavassa käytetyt luokitukset

Tulolähestymistavan keskeinen luokitus on sektoriluokitus (ks. edellinen luku).

1.9.3 Menolähestymistavassa käytetyt luokitukset

Suomessa käytetty yksilöllisen kulutuksen luokittelu seuraa tarkoin ECOICOP-luokitusta. Käytössä on suurin osa 5-numerotason luokista, mutta joissain kohdissa luokkia on yhdistetty, ja tämä osoitetaan koodissa X-kirjaimella. ECOICOP-koodiin on kansantalouden tilinpidossa lisätty viimeiseksi kestävyysluokan osoittava kirjain (D, ND, SD, S) pisteellä erotettuna. Koulutuksessa on käytössä vain yksi ryhmä verrattuna (E)COICOPin koulutusasteen mukaiseen jaotteluun. Vuokrissa on sekä todellisille että laskennallisille vuokrille käytetty kummallekin yhtä ryhmää.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa käytetään kansantalouden tilinpidon EKT 2010 suosituksen mukaista varaluokitusta muutamin poikkeuksin. Tieto- ja viestintäteknisissä laitteissa (AN.1132) on kansallinen alajako. Varastojen muutoksessa varoissa Aineet ja tarvikkeet (AN.121) sekä Muissa keskeneräisissä töissä (AN.1222) on tarkempi kansallinen alajako.

Ulkomaankauppatilastoissa tavaroiden perusluokituksena käytetään niin sisä- kuin ulkokaupassakin yhdistetyn nimikkeistön (CN-luokitus) mukaista tavaranimikettä. Vaihtotaseluokitus noudattaa IMF:n maksutaseluokitusta sovellettuna Suomeen.

1.10 Tärkeimmät tietolähteet

Taulukoihin ei ole listattu kaikkia kansantalouden tilinpidossa käytettäviä tietolähteitä, mutta mukaan on poimittu kattava valikoima keskeisimmistä lähteistä. Suuntaa antava kuva yksittäisten tietolähteiden kokonaismäärästä löytyy tietolähteiden tietovirtakaaviosta (Kuva 7).

Taulukko 1-4: Tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet tuotantolähestymistavassa

Organisaatio	Aineisto
Tilastokeskus	Yritys- ja toimipaikkarekisteri
Tilastokeskus	Yritysrekisterin vuositiedonkeruut
Tilastokeskus	Yritysten rakennetilasto
Verohallinto	Elinkeinoveroaineisto
Tilastokeskus, Työeläkevakuuttajat	Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)
Finanssivalvonta	Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot
Tilastokeskus	Teollisuuden hyödyketilasto
Tilastokeskus	Teollisuuden raaka-ainetiedustelu
Tilastokeskus	Rahoitusleasing-tilasto
Tilastokeskus	Yrityspalvelut-tilasto
Viestintävirasto	Teleyritysten tulo- ja investointitiedot
Verohallinto	Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus
Valtiokonttori	Valtion tilinpäätösaineisto

Taulukko 1-5: Tulolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

Organisaatio	Aineisto
Tilastokeskus	Kuntataloustilasto
Tilastokeskus	Työvoimatutkimus (TYTI)
Tilastokeskus	Ansiotasoindeksi (ATI)
Verohallinto	Tulorekisteri

Taulukko 1-6: Menolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

Organisaatio	Aineisto
Tilastokeskus	Kotitalouksien kulutustutkimus
Tulli	Tavaroiden ulkomaankauppatilasto
Tilastokeskus	Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat
Tilastokeskus	Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto

Taulukko 1-7: BKT:stä BKTL:ään siirtymisessä käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

Organisaatio	Aineisto
Tilastokeskus	Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikysely (BOPQ)
Tilastokeskus	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikysely (BOPA)
Suomen Pankki	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
Suomen Pankki	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruun (SIRA)
Suomen Pankki	Kysely arvopaperisaamisista ja veloista yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille ja valtiolle (SAVE)
Suomen Pankki	Kysely arvopapereiden tilin- ja omaisuudenhoitopalveluja tarjoaville talletuspankeille ja sijoituspalveluyrityksille (TIHA)

Luku 2 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille; tasotarkistukset edellisen BKTL-menetelmäkuvauksen jälkeen

2.1 Revisiopolitiikka ja aikataulut tietojen tarkistuksille

2.1.1 Revisiopolitiikka

Kansantalouden tilinpidosta laaditaan jokaiselta tilastovuodelta useita eri versioita, joiden aikataulu esitetään kohdassa 2.1.3. Laadinnassa hyödynnetään siihen mennessä saatavilla olevaa tilastoaineistoa, joten tietojen tarkkuus paranee vähitellen.

Kansallisen julkaisun yhteydessä tiedot toimitetaan aina samalla myös Eurostatille ja EKP:lle.

Kansantalouden tilinpidon tietojen päivittyminen on ajoitettu eurooppalaisen harmonisoidun revisiopolitiikan mukaisesti helmi-, maalis-, kesä-, syys- ja joulukuihin,

Ensimmäiset vuositiedot julkaistaan maaliskuussa, mutta valtaosa lähdeaineistoista on tässä vaiheessa vielä neljännesvuosiaineistoa. Lähinnä julkisesta sektorista saadaan vuosiainestoja jo maaliskuun kierrokselle.

Kesällä julkaistaan laajempi vuosiennakko, joka sisältää mm. toimialoittaiset tuotanto ja investointitiedot. Kesän vuosiennakon pohjana on ennakollisia vuosiaineistoja sekä neljännesaineistoja. Suurelta osin laskenta perustuu kuitenkin tässä vaiheessa ennakollisiin vuosiaineistoihin. Yritysten kulurakenne tarkentuu näiden vuositietojen perusteella.

Kesäkuussa ennakollisten t-1 vuositietojen julkaistava tietosisältö on suppeampi kuin muiden vuosien. Esimerkiksi toimialoittaiset tiedot, investoinnit tai kulutus julkaistaan karkeammalla tasolla kuin muut vuodet . Peruste tälle on, että kesäkuun laskennassa käytetään myös neljännesvuosilähteitä ja tarkalla toimialatasolla tiedot ovat näiden osalta alustavia. Vuosilähteitä on käytetty kuitenkin valtaosalle yritystiedoista ja esimerkiksi julkisen sektorin laskennassa.

Loppuvuodesta tiedot tarkentuvat mm. ulkomaiden ja paikallishallinnon osalta. Tavaroiden ulkomaankaupantiedot ovat varsin luotettavat jo kesällä, mutta palveluiden ulkomaankaupan osalta tiedot voivat tarkentua. Keskeisten avainlukujen osalta tietojen tarkentuminen on kuitenkin pientä verrattuna kesän laskentakierrokseen.

Myös yksityisen kulutuksen kuluerittely tarkentuu syyskuussa. Yksityisen kulutuksen taso saadaan laskettua melko luotettavasti jo kesäkuussa, mutta tarkemman kuluerittelyn osalta osa tiedoista saadaan vasta syksyllä.

Joulukuun kierroksella paikallishallinnolta saadaan tarkempaa aineistoa, joka vaikuttaa erityisesti paikallishallinnon toimialajakoon.

Laajoja ns. tarkkoihin toimialoihin perustuvaa vuositietoa sekä tarkempaa yhdistettyä sektori- ja toimialatietoa saadaan 14 kuukauden viiveellä seuraavan vuoden helmikuussa, jolloin on hyödynnetty lopullisia vuosilähteitä.Kysynnän ja tarjonnan välinen tilastoero pyritään saamaan pieneksi myöhintään tässä vaiheessa.

Syyskuun tarkentuneiden tietojen pohjalta laaditaan tarjonta- ja käyttötaulut, jotka julkaistaan noin kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen. Tarjonta ja käyttötaululujen julkaisun yhteydessä julkaistaan lopullinen tieto vuositilinpidosta.

2.1.2 Tasotarkistushistoria

SNA68:aan perustuvassa järjestelmässä lukuihin tehtiin lisäksi niin sanottuja tasotarkistuksia noin viiden vuoden välein. Tasotarkistukset on tehty samassa yhteydessä kuin kiinteähintaisten laskelmien perusvuoden vaihto. SNA68:aan siirryttiin vuonna 1979 (SKT75, perusvuosi 1975). Sen jälkeen tasotarkistuksia on tehty vuosina 1984 (SKT80, perusvuosi 1980), 1987 (SKT85, perusvuosi 1985) ja 1993 (SKT90, perusvuosi 1990). Tasotarkistuksissa aikasarjoja korjattiin taaksepäin aina vuoteen 1975 asti, vuonna 1984 vuoteen 1960 asti.

Tasotarkistuksissa aikasarjoihin tehtiin kolmenlaisia korjauksia. Ensinnäkin korjattiin havaitut virheet. Toiseksi lukuihin tehtiin niin sanottuja tasokorjauksia, jotka olivat seurausta uuden perusvuoden kiinnityspisteiden asettumisesta uudelle tasolle. Kolmanneksi tehtiin luokitusmuutosten yms. seikkojen vaatimat korjaukset.

ESA95:een perustuvaan järjestelmään siirryttiin kolmessa vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa helmikuussa 1999 laskelmat ulottuivat vuoteen 1990 saakka ja joulukuussa 1999 aikasarjat jatkettiin vuoteen 1975 (SKT95). Toinen vaihe oli tarjonta-käyttötaulukoiden mukaanotto tammikuussa 2003 vuoteen 1995 saakka ja heinäkuussa 2003 aikasarjat jatkettiin vuoteen 1975 saakka (SKT2000). Merkittävimmät sisällölliset muutokset olivat asunto-osakeyhtiöiden jako omistajasektoreille ja välillisten rahoituspalveluiden (FISIM) jako käyttäjille. Kolmannessa vaiheessa huhtikuussa 2006 (SKT2005) volyymilaskelmissa ryhdyttiin käyttämään perusvuotena edellistä vuotta ja siirryttiin yleisesti kaksoisdeflatointiin. Osassa julkisia palveluita siirryttiin suoriteindikaattoreihin.

Palvelujen vientiin tehtiin merkittävä tarkistus huhtikuussa 2006 ja palvelujen tuontia tarkistettiin tammikuussa 2008. Lisäksi yritykset ja kotitaloudet erotettiin toisistaan omiksi sektoreiksi kaikilla tileillä.

Heinäkuussa 2011 (SKT2010) kansantalouden tilinpidossa otettiin käyttöön uusi toimialaluokitus, tol 2008, ja tehtiin muita aikasarjatarkistuksia. Koko laskenta organisoitiin myös uudelleen, jolloin siirryttiin vanhasta toimialoihin perustuvasta ilmiöaluelaskennasta tiimipohjaiseen taloustoimilaskentaan.

ESA2010 otettiin käyttöön heinäkuussa 2014. Merkittävin muutos oli tutkimus- ja kehittämismenojen laskeminen mukaan kiinteän pääoman bruttomuodostukseen.

Vuonna 2017 muutetiin tehtaattoman tuotannon käsittelyä. Aiemmin tehtaattoman tuotannon marginaali eli nettomyynti ulkomailta ulkomaille oli Suomen palveluvientiä. Nyt ko. marginaali kirjataan Suomen tavaravienniksi.

Vuonna 2019 uudistettiin kansantalouden tilinpidon julkistuspolitiikka yhteisen eurooppalaisen julkistuspolitiikan (HERP) mukaiseksi. Tällöin mm. vuositietojen julkistus aikaistettiin kesäkuulle aiemmasta heinäkuusta.

Vuonna 2024 aikasarjatarkistuksessa tehtiin sekä kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä tarkennuksia että kansallisia tarkennuksia,

Esimerkiksi tehtiin Eurostatin ohjeistuksella uudelleentulkintaa, tuleeko päivärahat kirjata yritysten kuluihin vai palkansaajakorvauksiin. Kansalliset korjaukset liittyivät mm. uusiin tutkimuksiin harmaan talouden osuudesta sekä kulutustutkimuksen päivittymiseen. Näitä tarkennuksia on kuvattu tarkemmin kohdassa 2.1.3.

Järjestelmätason muutokset tehdään yhteisen Eurooppalaisen aikataulun mukaisesti, esimerkiksi ESA95:stä siirtyminen soveltamaan ESA2010:ntä. Tällaisia muutoksia on tehty noin viidentoista vuoden välein.

Pienien virheiden ym. korjaukset aikasarjaan pyritään keräämään tällaisten tasotarkistusten yhteyteen.

2.1.3 Aikataulut tietojen tarkistuksille

Ensimmäiset ennakkotiedot vuodesta t valmistuvat vuoden t+1 helmikuun lopussa neljännesvuositilinpidon yhteydessä. Tietosisältö on suppeampi kuin varsinainen kansantalouden vuositilinpito ja vastaa neljännesvuosittaisen kansantalouden tilinpidon tietosisältöä. Maaliskuun puolivälissä julkaistava ensimmäinen versio sisältää myös sektoritilien koko tietosisällön ennakkotiedot kaikkien sektorien osalta.

Muita neljänneksiä koskeva neljännesvuositilinpito on valmistunut vuodesta 2018 lähtien 60 päivässä, vuosina 2011–2017 viive oli 65 päivää neljänneksen päättymisestä, ja aiemmin viive oli 70 päivää.

Vuositilinpidon toinen versio valmistuu vuoden t+1 kesäkuun puolivälissä. Tällöin laaditaan ensimmäisen kerran kansantalouden tilinpito vuodesta t kaikkien reaalitilinpidon (non-financial) tilien osalta ja noin 100 toimialan tarkkuudella. Tarjonta- ja käyttötaulukkoja ei vielä laadita.

Kolmas versio valmistuu syyskuussa ja neljäs versio joulukuussa.

Viides versio valmistuu vuoden t+2 helmikuun lopussa, kuudes versio kesäkuussa ja seitsemäs syyskuussa. Viidennen version jälkeen revisiot ovat pieniä ja liittyvät lähinnä alkutuotannon ja ulkomaiden ensitulon aineistojen päivittymiseen. Tarjonta- ja käyttötaulukoihin perustuva lopullinen versio, julkaistaan vuoden t+2 joulukuussa. Tarjonta- ja käyttötaulukot ja niihin pohjautuvat panos-/tuotostaulukot julkaistaan t+2 vuoden marraskuussa.

Taulukko 2-1 Vuoden t kansantalouden vuositilinpidon eri versioiden valmistumisajat

Versio	Valmistumiskuukausi
1.	t+1 maaliskuu
2.	t+1 kesäkuu
3.	t+1 syyskuu
4.	t+1 joulukuu
5.	t+2 helmikuu
6.	T+2 joulukuu

Lopulliset luvut valmistuvat kaksi vuotta tilastovuoden päättymisen jälkeen.

Kun kansantalouden tilinpidon eri versioita laaditaan, käytetään hyväksi kaikki käytettävissä olevat tiedot. Kullakin kerralla vain osa tiedoista muuttuu. Esimerkiksi toimialojen tuotanto- ja tulonmuodostustilit laaditaan ensimmäisen kerran kesäkuussa vuonna t+1 (versio 2). Tämän jälkeen voi

jonkin toimialan tuotanto- ja tulonmuodostustili muuttua seuraavan kerran esimerkiksi vuoden t+2 helmikuussa, jolloin laaditaan kaikkien toimialojen tiedot ja jolloin käytettävissä ovat lähes lopulliset tiedot laskentaan.

Kansantalouden tilinpidon laadinta-aikatauluun vaikuttaa lähinnä kolme seikkaa: käyttäjien tarpeet, lähdetilastojen valmistuminen sekä ESA 2010 lähettämisohjelma, joka EU-lainsäädäntönä asettaa viimeisen toimitusajankohdan tiedoille.

Kansantalouden tilinpidon tärkein käyttäjä Suomessa on valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriö laatii vuosittain helmikuussa ja elokuussa taloudellisen katsauksen, joka on keskeinen tausta-aineisto muun muassa valtion budjetin valmistelussa. Valtiovarainministeriö tarvitsee katsauksen laadintaa varten mahdollisimman tuoreet tiedot talouden kehityksestä. Myös Suomen Pankki ja taloudelliset tutkimuslaitokset käyttävät kansantalouden tilinpidon uusimpia tietoja talousennusteidensa pohjana.

Tärkeimmät lähdetilastot ovat valmistuneet eri vuosina hieman eri aikoina. Yleisenä suuntauksena on ollut tilastojen valmistumisen nopeutuminen. Seuraavassa kuvaus tärkeimpien lähdetilastojen valmistumisesta.

Ensimmäiset tiedot talouden kehityksestä vuositasolla saadaan neljännesvuositilinpidon vuosisummiin perustuen. Vuositilinpidon ensimmäistä versiota laadittaessa (maaliskuussa vuonna t+1) käytettävissä ovat lopulliset hintaindeksit ja työvoimatilastot edelliseltä vuodelta. Lisäksi ennakollisina tilastoina ovat käytettävissä ansiotasoindeksi, useimpien maataloustuotteiden tuotantotilastot, markkinapuun hakkuutilasto ja puun hintatilasto, teollisuuden volyymi-indeksi, talonrakentamisen uudisrakentamisen volyymi-indeksi, kaupan myyntitilasto, kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot, ulkomaankauppatilasto ja maksutase. Joistakin lähdetilastoista ovat käytettävissä tiedot osasta vuotta, esimerkiksi tiedot 9, 10 tai 11 kuukaudelta. Tällainen tilasto on esimerkiksi arvonlisäverotuksen ja työnantajasuoritusten oma-aloitteisten verojen aineisto.

Toista versiota laadittaessa (kesäkuussa vuonna t+1) edellä mainituista tilastoista ovat lopullisiksi tulleet useimmat maatalouden tuotantotilastot, markkinapuun hakkuutilasto ja puun hintatilasto, talonrakentamisen uudisrakentamisen volyymi-indeksi, kaupan myyntitilasto, pankkitilasto, ulkomaankauppatilasto sekä arvonlisäverotuksen ja työnantajasuoritusten oma-aloitteisten verojen aineisto. Uusi tietoaineisto on esimerkiksi vuokratilasto. Lisäksi käytettävissä ovat ennakkotiedot teollisuuden ja joidenkin muiden toimialojen rakennetilastoista, pankkitilastosta sekä kuntien ja kuntayhtymien taloustilastoista. Toimialoittaisista tiedoista osa perustuu edelleen neljännesvuositilinpitoon ja vain osa toimialoista lasketaan vuosimenetelmin ennakollisten lähteiden perusteella.

Kolmanteen versioon (syyskuussa t+1) saadaan mukaan kotitalouksien kulutuksen laskentaan tarvittavat tiedot, ml. kulutustutkimus (joka 5-6 vuosi), ja tiedot julkaistaan tuoteluokittain koko tarkkuudessaan. Myös ulkomaan omaisuustuloerät yleensä tarkentuvat tällä kierroksella.

Neljättä versiota laadittaessa (joulukuussa vuonna t+1) tiedot tarkentuvat julkisyhteisöjen osalta, kun kuntien ja kuntayhtymien taloustilastot ovat käytettävissä. Samalla julkaistaan julkisyhteisöjen menot tehtävittäin (COFOG).

Viidettä versiota laadittaessa (helmikuussa vuonna t+2) uusina tietoaineistoina ovat käytettävissä muun muassa verotusaineisto ja vakuutusyhtiötilasto. Lopullisina tilastoina käytettävissä ovat ansiotasoindeksi sekä yritys- ja toimipaikkarekisteri, eri toimialojen rakennetilastot, teollisuuden tuotetilasto, tapaturmavakuutusmaksuaineisto, yritysten työeläke-maksutilasto, maatilatalouden yritys- ja tulotilasto ja maksutase. Tiedot eivät perustu enää miltään osin neljännesvuositilinpitoon.

Kuudetta versiota (joulukuussa t+2) ei käytettävissä ole enää uusia lähdetilastoja tai -aineistoja, ellei jonkin lähdetilaston ilmestyminen ole poikkeuksellisesti viivästynyt. Tässä vaiheessa laaditaan tuotekohtaiset tarjonta- ja käyttötaulukot, jotka muodostavat lopullisen kansantalouden tilinpidon.

2.2 Muut kuin EKT 2010 -siirtymisestä aiheutuneet tasotarkistukset edellisen BKTL-kuvauksen jälkeen

Taulukko 2-2 Listaus tärkeimmistä muutoksista, jotka on tehty edellisen BKTL menetelmäkuvauksen jälkeen

Asiakohta/Taloustoimi	Muutos	GNI Action Point/ Reservation	Sisällytetty tilinpitoon
Arvonlisäys	Revisioita harmaaseen ja laittomaan talouteen	Ei	2024
Arvonlisäys	Päivärahoihin liittyviä kirjauksia siirrettiin välituotekäytöstä palkansaajakorjauksiin	Kyllä	2024
Tuotos ja välituotekäyttö	Julkisen talouden sisäisiä eriä poistettu	Ei	2024
Kiinteistövero	Kiinteistöveron luokitusmuutos	Ei	2024
S15 aikasarjatarkistus tuotokseen ja kulutusmenoihin	Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen tuotosta ja yksityistä kulutusta tarkennettiin uuden aineiston perusteella	Ei	2024
Tuotos ja välituotekäyttö	Julkisen hallinnon toimialakohtaisiin tietoihin tehtiin tarkennuksia	Ei	2024
Investoinnit	Luokitusmuutoksia T&K-investointeihin	Ei	2024
Investoinnit	Uutta tietoa maa- ja vesirakennusinvestoinneista	Ei	2024
Yksityiset kulutusmenot	Kotitalouksien kulutusmenojen aikasarjan tarkistus	Ei	2024
Vienti	Matkailuviennin aikasarjatarkistus ja uusi tietolähde matkailuviennille	Ei	2024

2.2.1 BKTL-varaumien poistosta aiheutuneet tasotarkistukset

Päivärahakorjaus: Yritysten maksamiin päivärahoihin liittyviä kirjauksia siirrettiin välituotekäytöstä palkansaajakorvauksiin EU:n tilastoviraston Eurostatin ohjeistuksen mukaisesti.

2.2.2 Muut tasotarkistukset

2.2.2.1 EKT95-järjestelmässä tehdyt tasotarkistukset

Siirtyminen EKT95 -järjestelmään saatiin Suomessa valmiiksi vuonna 2006. Tämän jälkeen aikasarjoihin on tehty lukuisia tarkistuksia, joista osa on ollut huomattavia. Tässä selostetaan ensin EKT95 -järjestelmän mukaisiin tietoihin tehtyjä huomattavia tasotarkistuksia.

Tammikuussa 2008 palvelujen tuontia lisättiin lähinnä tutkimus- ja kehittämispalveluiden sekä muiden liike-elämän palveluiden tuonnista saatujen uusien tietojen perusteella. Lisäys oli enimmillään lähes kaksi miljardia euroa vuodessa.

Tammikuussa 2010 aikasarjoihin tehtiin lukuisia tasotarkistuksia. Tarkistusten syynä olivat lähdetilastojen uudet tiedot ja laskentamenetelmien muutokset.

Sekä tuotoksen että välituotekäytön tasoa nostettiin enimmillään 8–9 miljardia euroa. Arvonlisäyksen ja bruttokansantuotteen taso alenivat aiempiin tietoihin verrattuna melkein kaikkina vuosina, bruttokansantuote enimmillään 1,4 miljardia euroa vuonna 2006. Muiden vuosien muutokset jäivät paljon pienemmiksi.

Talonrakentamisen tuotos kasvoi huomattavasti, koska uudisrakentamisen volyymi-indeksi julkaisi elokuussa 2007 uudistetut aikasarjat. Niissä uudisrakentamisen tuotoksen taso nousi huomattavasti laskelmissa hyödynnettävien mallirakennusten kuutiohintojen nousun takia. Kaikkiaan talonrakentamisen arvonlisäys kasvoi aiempiin tietoihin verrattuna enimmillään lähes miljardi euroa.

Kaupan arvonlisäys pieneni aiempaan verrattuna noin miljardi euroa vuosina 2006–2007. Liikenteen arvonlisäys väheni aiempiin lukuihin verrattuna noin kolme miljardia euroa vuosina 2006–2008. Asuntojen omistus ja vuokraus -toimialan arvonlisäys kasvoi enimmillään noin miljardi euroa ja liike-elämän palveluiden arvonlisäys lähes miljardi euroa.

Piilotaloudesta tehtiin uusi arvio erillisen selvityksen perusteella. Piilotalous sisältää sekä harmaan talouden että laittoman talouden (prostituutio, huumeet, salakuljetus). Erityisesti harmaata tuotosta ja arvonlisäystä lisättiin autojen huoltoon ja korjaukseen sekä majoitus- ja varsinkin ravitsemistoimintaan.

Vuoden 2006 kulutustutkimuksesta saatiin uutta tietoa kotitalouksien kulutusmenoista. Koska edellisen kulutustutkimuksen (2001) tulokset oli jo aiemmin otettu huomioon, kohdistuivat korjaukset vuosiin 2002–2006.

Talonrakennusinvestointeja, erityisesti asuinrakennusinvestointeja lisättiin, koska uudisrakentamisen taso arvioitiin uudelleen. Kaikkiaan investoinnit kasvoivat aiempiin tietoihin verrattuna enimmillään lähes kaksi miljardia euroa vuosina 2004–2005.

Heinäkuussa 2011 kansantalouden tilinpidossa siirryttiin vanhasta toimialaluokituksesta (TOL 2002) uuteen toimialaluokitukseen (TOL 2008). Laskennassa pidettiin kiinni kaikkien toimialojen entisistä yhteen lasketuista käypähintaisista bruttoarvonlisäyksen ja muiden taloustoimien tasoista vuosina 1975–2007. Vuodesta 2008 alkaen kaikki sarjat on laskettu aidosti uuden toimialaluokituksen mukaisina, koska lähdetilastot siirtyivät uuteen toimialaluokitukseen vuodesta 2008 alkaen.

Samalla tilinpidon tietojärjestelmä uudistettiin, minkä takia tehtiin menetelmien ja lähteiden käyttöön liittyviä tarkistuksia. Tämän takia vuoden 2008 bruttokansantuotteen taso tarkentui noin miljardi euroa ylöspäin.

2.2.2.2 EKT 2010 -järjestelmään siirryttäessä tehdyt muut tasotarkistukset

Tässä selostetaan EKT 2010 -järjestelmään siirryttäessä aikasarjaan tehdyt tärkeimmät muut tasotarkistukset kuin EKT 2010 -uudistuksesta aiheutuneet.

2.2.2.2.1 Arvonlisävero

Arvonlisäveron kertymää korjattiin. Kuntien ja kuntayhtymien maksaman ja kunnille palautetun arvonlisäveron tietolähteenä siirryttiin käyttämään verohallinnon tietoja vuodesta 2002 alkaen, koska aiemmin tietolähteenä käytetty kuntataloustilasto ei sisältänyt liikelaitosten arvonlisäveroa.

Tämän seurauksena arvonlisäverokertymä kasvoi, koska kyseinen palautus lasketaan osaksi arvonlisäveron kertymää. Enimmillään kertymä kasvoi yli 300 miljoonaa euroa. Myös bruttokansantuote ja -tulo nousivat, koska arvonlisävero on tuotevero. Kuntien menoissa laskennallinen maksettu arvonlisävero sisältyy välituotekäyttöön, investointeihin ja luontoismuotoisiin sosiaalietuuksiin, joiden kesken se on jaettu. Nyt ne kasvoivat, samoin kulutusmenot. Arvonlisäveron palautus kunnille kirjataan tulonsiirroksi valtiolta.

2.2.2.2.2 Palkansaajakorvaukset

Rahoituslaitoksissa tarkistettiin palkkoja erityisesti rahoitusta ja vakuutusta palvelevassa toiminnassa vuodesta 2000 alkaen. Yritysten maksamia palkkoja tarkennettiin vuodesta 2010 alkaen yritysrekisterin tietojen perusteella ja monilla toimialoilla koko 2000-luvulla. Lisäksi talonrakentamisen palkkoja tarkistettiin ylöspäin vuodesta 1995 alkaen, koska ulkomaisten työntekijöiden määrää arvioitiin uudelleen. Myös kiinteistötoiminnassa tarkistettiin palkkoja ylöspäin 1990-luvulta alkaen. Yhteensä nämä muut tarkistukset lisäsivät palkkasummaa enimmillään alle 500 miljoonaa euroa.

Vakuutuslaitosten saamia työnantajien vapaaehtoisia sosiaaliturvamaksuja tarkennettiin lähinnä ylöspäin vuodesta 1975 alkaen Vakuutusyhtiöt -tilaston perusteella. Muutos oli enimmillään runsaat 100 miljoonaa euroa. Vastaavasti muutettiin yritysten maksamia vapaaehtoisia sosiaaliturvamaksuja.

2.2.2.2.3 Ulkomaankauppa ja vaihtotase

Tavaroiden ja palveluiden tuontiin lisättiin vuosille 2000–2007 arvio yksityishenkilöiden ns. verkkokaupasta. Vuodesta 2008 alkaen tiedot ovat jo sisältyneet tuontiin perustuen TNS Gallupin tuottamaan verkkokauppatilastoon. Tavaratuonnin osalta Tullin ulkomaankauppatilasto kattaa EU:n ulkopuolelta tapahtuneen tuonnin, mutta EU-maista tapahtunut tuonti lisättiin. Palvelujen tuonnissa lisättiin myös EU:n ulkopuolelta tehdyt ostot. Yhteensä tuonti kasvoi enimmillään runsaat 400 miljoonaa euroa.

Palvelujen tuontiin ja vientiin sekä ulkomaisiin korkoihin ja osinkoihin tehtiin myös eräitä muita tarkistuksia vuodesta 2004 alkaen, kun tietoja verrattiin maksutasetilastoon ja palvelujen ulkomaankaupan tilastoon. Muutokset olivat enimmillään alle 500 miljoonaa euroa.

Suomesta ulkomaille maksettuja palkkoja tarkistettiin ylöspäin vuosina 2000–2010 verohallinnon rajoitetusti verovelvollisten aineiston perusteella, enimmillään 170 miljoonaa euroa. Samalla tarkistettiin niihin liittyviä työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja.

2.2.2.2.4 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset

Rahoituksen markkinatuotos sisältää muun muassa osan valuutta- ja arvopaperikaupan tuotoista. Niiden laskentatapaa muutettiin vuodesta 2005 alkaen. Markkinatuotos pieneni enimmillään runsaat 100 miljoonaa euroa.

Vakuutuslaitoksiin lisättiin vakuutustoiminnan rinnalle uusi toimiala ’muiden kiinteistöjen vuokraus’, joka sisältää vakuutuslaitosten kiinteistötoiminnan tuotot ja kulut. Tiedot sisältyivät aiemmin ko. toimialalle yrityssektorissa.

Merkittävin muutos vakuutuksen laskennassa oli siirtyminen käyttämään ns. kustannusmenetelmää henkivakuutuksen markkinatuotoksen laskennassa. Vahinkovakuutuksen markkinatuotos sen sijaan lasketaan pääosin samalla tavoin kuin aiemmin.

Henki- ja eläkevakuutuksen markkinatuotos lasketaan nyt kustannusten (kokonaisliikekulut ja kiinteän pääoman kuluminen) ja toimintaylijäämän (tilikauden voiton/tappion 11 vuoden liukuva keskiarvo) summana. Uuden menetelmän seurauksena tuotos, arvonlisäys ja toimintaylijäämä kehittyvät aiempaa tasaisemmin. Aiempi menetelmä tuotti sijoitustoiminnan arvonmuutosten ja hallussapitovoittojen myötä heilahtelevat aikasarjat. Tuotoksen tulee kuvata vakuutustoiminnan tuottamaa palvelua ja siitä perittävää suhteellisen tasaista palvelumaksua, johon sijoitustoiminnan heilahtelujen ei tule suoraan vaikuttaa. Sijoitustoiminnan arvonmuutokset sekä hallussapitovoitot ja -tappiot näkyvät sen sijaan rahoitustilinpidossa.

Menetelmän muuttaminen ei vaikuttanut merkittävästi keskimääräiseen tuotokseen, arvonlisäykseen eikä toimintaylijäämään. Sen sijaan yksittäisinä vuosina vaikutukset ovat merkittäviä, jopa satoja miljoonia euroja suuntaan ja toiseen, erityisesti vuosituhannen vaihteessa. Vakuutuksen markkinatuotoksen muuttuminen muutti myös kotitalouksien kulutusmenoja vakuutukseen merkittävästi.

Vakuutuslaitosten tiedot perustuvat Vakuutusyhtiöt -tilastoon.

2.2.2.2.5 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen laskentaan saatiin uutena aineistona käyttöön verohallinnon 6C-lomakkeen aineisto vuodesta 2010 alkaen. Aineisto sisältää noin 20 000 yhdistyksen tuloveroilmoituksessa antamat tiedot. Sitä täydennettiin noin 10 000 yksikön tiedoilla yritysrekisteristä. Aineistoa käytettiin laskettaessa sektorin eri toimialojen tuotos ja välituotekäyttö. Palkkatieto perustuu edelleen yritysrekisteriin.

Tasoero vuoden 2010 vanhoissa ja uusissa luvuissa häivytettiin taaksepäin pitäen kiinni vuoden 1999 vanhasta tasosta.

Välituotekäyttö kasvoi vuonna 2010 yli 900 miljoonaa euroa. Markkinatuotos kasvoi yli 500 miljoonaa euroa, mutta markkinattomien tuotteiden myynnit vähenivät melkein yhtä paljon. Sektorin maksamat palkat vähenivät sektorisiirtymän vuoksi (ammattikorkeakoulut ym.) yli 200 miljoonaa euroa. Näiden muutosten seurauksena kulutusmenot kasvoivat noin 600 miljoonaa euroa vuonna 2010.

2.2.2.2.6 Asuminen

Asuntojen vuokrauksessa tarkistettiin tuotosta (maksettuja vuokria) alaspäin vuodesta 1996 alkaen. Korjaus perustuu kulutustutkimuksiin, joissa maksettujen vuokrien taso on ollut alhaisempi, sekä neliöiden että neliövuokrien osalta.

2.2.2.2.7 Kotitalouksien kulutusmenot

Kotitalouksien kulutusmenot muuttuivat lähinnä sen takia, että vuoden 2012 kulutustutkimuksesta saatiin tietoja kotitalouksien kulutuksesta. Edellinen kulutustutkimus oli vuodelta 2006 eikä kyseisen vuoden kulutustietoja pääsääntöisesti muutettu. Sen sijaan vuosien 2007–2012 kulutustietoja muutettiin niin, että vuoden 2012 tiedot vastaavat nyt aiempaa paremmin kulutustutkimuksen tietoja ja tasoero häivytettiin taaksepäin vuoteen 2006 mennessä.

Menot elintarvikkeisiin, juomiin ja tupakkaan, vaatetukseen ja jalkineisiin, sisustukseen ja kodinhoitoon, terveyteen, koulutukseen, ravitsemispalveluihin, sosiaaliturvaan ja rahoituspalveluihin vähenivät verrattuna aiempiin tietoihin. Sen sijaan menot kulkuvälineiden hankintaan, tietoliikenteeseen sekä virkistykseen ja kulttuuriin kasvoivat verrattuna aiempiin tietoihin.

Kotitalouksien kulutusmenot vakuutukseen muutettiin vastaamaan vakuutuksen tuotokseen tehtyjä muutoksia. Todellisia asumisvuokria tarkistettiin alaspäin vuodesta 1996 alkaen, enimmillään noin miljardi euroa. Menoja yksityisten kulkuvälineiden käytöstä (polttoaineet, huolto ja korjaus) tarkistettiin ylöspäin vuodesta 1995 alkaen, enimmillään yli miljardi euroa. Syynä tähän oli se, että työsuhdeautojen käyttökulut pitää kirjata kotitalouksien eikä yritysten menoiksi, koska vastaava luontoisetu on osa kotitalouksien palkkatuloa.

Eri muutokset kumosivat pääosin toisensa ja kotitalouksien kulutusmenot yhteensä vähenivät tai kasvoivat enimmillään noin 700 miljoonaa euroa.

2.2.2.2.8 Kiinteän pääoman kuluminen

Asuinrakennusinvestointien elinikäoletusta muutettiin 50 vuodesta 60 vuoteen, mikä pienensi niiden vuotuista kulumista.

2.2.2.2.9 Metsien nettokasvu

Metsien nettokasvua tarkistettiin vuodesta 1975 alkaen Metsäntutkimuslaitoksesta saatujen tietojen perusteella, pääasiassa alaspäin, mikä pienensi arvonlisäystä enimmillään yli 300 miljoonaa euroa. Kysyntäpuolella metsien nettokasvu kirjataan varaston muutokseksi.

2.2.2.2.10 Harmaa talous

Useilla toimialoilla arvioitiin uudelleen yritysten ja kotitalouksien markkinatuotokseen lisättävää salattua myyntituloa (harmaata tuotosta) vuodesta 2009 alkaen, myös kansantalouden tarjonnan ja kysynnän tasapainottamiseksi. Tämä lisäsi tuotosta ja arvonlisäystä noin 600 miljoonaa euroa.

2.2.2.2.11 Investoinnit

Investoinneissa tarkistettiin ’mineraalien etsintä’ -tavaratyypin tietoja vuodesta 1995 alkaen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tietojen perusteella.

2.2.2.2.12 Vaikutus bruttokansantuloon

Edellä mainitut tasotarkistukset nostivat vuoden 2012 bruttokansantuloa 257 miljoonaa euroa.

	Miljoonaa euroa	% BKTL:stä
Bruttoarvonlisäys:		
…Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	-26	0
…Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0
…Asuminen	-704	-0,4
…Metsien nettokasvu	0	0
…Harmaa tuotos	630	0,3
Arvonlisävero	357	0,2
Ulkomaiset ensitulot: korot ja osingot	0	0
Yhteensä	257	0,1

Taulukko 2-3: Tasotarkistusten vaikutus vuoden 2022 bruttokansantuloon

2.2.2.3 EKT 2010 -siirtymän jälkeiset tasotarkistukset

Vuonna 2017 muutetiin tehtaattoman tuotannon käsittelyä. Aiemmin tehtaattoman tuotannon marginaali eli nettomyynti ulkomailta ulkomaille oli Suomen palveluvientiä. Nyt ko. marginaali kirjataan Suomen tavaravienniksi.

Vuonna 2019 tehtiin laajempi tasotarkistus, tällöin uudistettiin myös kansantalouden tilinpidon julkistuspolitiikka yhteisen eurooppalaisen julkistuspolitiikan (HERP) mukaiseksi. Tällöin mm. vuositietojen julkistus aikaistettiin kesäkuulle aiemmasta heinäkuusta. Tasotarkistukseen ei sisältynyt perustavanlaatuisia uudistuksia laskentamenetelmiin. Sillä ei ollut suurta vaikutusta bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutoksiin, mutta tehdyt muutokset nostivat arvonlisäyksen tasoa erityisesti 2010-luvulla.

Vuonna 2024 tehtiin monia muutoksia aikasarjoihin. Harmaan talouden osuutta Suomen taloudesta on arvioitu uudestaan. Julkisen talouden sisäisiä eriä poistettiin. T&K investointeihin tehtiin luokitusmuutoksia. Kotitalouksien kulutusmenojen aikasarjaa tarkennettiin. Ulkomaankauppaan tehtiin aikasarjatarkistus, kun matkailuviennille saatiin uusi tietolähde.

Taulukko 2-4 Bruttokansantulon revisiot vuoden 2024 tasotarkistuksessa, prosenttiyksikköä

	2018	2019	2020	2021	2022
BKTL revisio, josta	-0,7	-0,7	-0,8	-0,8	-0,9
…BKTL varaumien johdosta	0,4	0,5	0,4	0,3	0,4
…Menetelmien ja lähteiden muutosten johdosta	-1,1	-1,2	-1,2	-1,0	-0,8
…Rutiinirevisioiden johdosta			0,0	-0,1	-0,5

2.2.2.3.1 Arvonlisäys

Vuoden 2022 käypähintainen arvonlisäys laski 1,5 miljardia aiempaan tasoon verrattuna. Arvonlisäyksen laskuun vaikutti, että harmaan talouden osuutta Suomen taloudesta on arvioitu uudestaan. Uuteen arvioon vaikuttivat viime vuosina julkaistut Verohallinnon tutkimukset harmaan talouden koosta.

2.2.2.3.2 Tuotos ja välituotekäyttö

Aikasarjakorjauksessa tehtiin merkittäviä muutoksia, joilla on suuri vaikutus tuotokseen ja välituotekäyttöön, mutta ei arvonlisäykseen. Julkisen talouden sisäisestä kaupankäynnistä johtuvia eriä poistettiin. Tällä on merkittävä vaikutus paikallishallinnon -toimialojen tuotokseen ja välituotekäyttöön, mutta ei arvonlisäykseen.

Samalla julkisyhteisöiden toimialaluokitusta tarkennettiin niin, että yleisten hallintopalveluiden luokasta jaettiin eriä tarkemmille toimialoille.

Muutoksen jälkeen sisäisten erien käsittely noudattaa aikaisempaa paremmin kansantalouden tilinpidon kansainvälistä ohjeistusta.

2.2.2.3.3 Investoinnit

Investointien taso nousi vuoden 2022 osalta 1,7 miljardilla eurolla. Viime vuosi investointien kokonaismäärä kasvoi noin miljardilla eurolla perustarkistuksen seurauksena. Investointien vuosimuutoksiin tasokorjauksella ei ollut suurta vaikutusta, koska investointien taso nousi useana vuonna.

Kasvu selittyy uusilla laskentatavoilla, jotka liittyvät tuontitutkimus- ja kehitysinvestointeihin. Muutosten myötä noudatamme kansainvälisiä ohjeita aiempaa tarkemmin. Uutta tietoa tuli saataville yhdyskuntarakentamisen investoinneista, mikä lisäsi investointeja vuonna 2018. Lisäksi kuljetuskaluston investointeja on lisätty vuosille 2018–2023 ajoneuvojen ensirekisteröinti- ja verotusarvotietojen perusteella.

Harmaan talouden tasokorjaus vaikutti rakennusinvestointeihin laskevasti.

2.2.2.3.4 Yksityiset kulutusmenot

Kotitalouksien kulutusmenot tarkistettiin vuosien 2018–2022 osalta merkittävästi aiempaa alemmalle tasolle. Tähän on useita syitä.

Nykyinen yksityisen kulutuksen taso on nyt lähempänä kotitalouksien kulutustutkimuksen tietoja, joita käytettiin viime vuosien vertailukohtana.

Matkailuvientiin tehty korjaus kasvatti ulkomaalaisten kulutusta suomessa ja vastaavasti Suomessa asuvien kotitalouksien kulutusta laskettiin.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöiden osalta otettiin käyttöön uutta aineistoa, joka laski S15-kulutusta. Osaltaan yksityisten kulutusmenojen laskuun vaikutti tämä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen lasku.

2.2.2.3.5 Ulkomaat

Matkailuviennin tasoa korjattiin merkittävästi ylöspäin.

Vuonna 2023 aloitettu Visit Finlandin rajatutkimus, joka mittaa erityisesti ulkomaisten matkailijoiden kulutusta Suomessa, otettiin käyttöön matkailuviennin lähteenä. Aiemmin tiedot perustuivat Tilastokeskuksen tuottamaan rajahaastattelututkimukseen (koonti päättyi vuonna 2012), ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten muutoksiin majoitustilastoissa ja muihin lähteisiin. Näiden lähteiden välillä on selkeä laatuero, ja matkailutilin aikasarjaa on tarkistettu takautuvasti tämän kuilun kuromiseksi umpeen. Myös vähittäiskaupan myyntitietoja on hyödynnetty aiempaa laajemmin.

2.3 Suunniteltuja parannustoimia

Tämänhetkisen suunnitelman mukaan seuraava kansantalouden tilinpidon tasotarkistus tehdään vuonna 2029.

Vuoden 2029 tasotarkistuksen tarkka sisältö ei ole vielä tiedossa, mutta ainakin seuraavilla alueilla kansantalouden tilinpidon laatua pyritään silloin julkaistavissa tiedoissa parantamaan:

2.3.1 Tietojärjestelmän kehittämishankkeet

Kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmää ollaan uudistamassa merkittävästi. Uusi tietojärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoteen 2029 mennessä. Se tulee vaikuttavaan myös laskenta-aikatauluihin ja työskentelytapoihin. Neljännesvuositilinpidon ja vuositilinpidon laadintaa tullaan yhtenäistämään.

2.3.2 Lähdetilastojen parannukset

Monikansallisten yritysten laskentaa kehitetään osana EU:n laajuista ohjelmaa jäsenmaiden välisine tiedonvaihtoineen.

Harmaata ja laitonta taloutta koskeviin arvioihin liittyy aina epävarmuutta ja niiden estimoinnissa pyritään aina huomioimaan uusimmat tutkimukset ja selvitykset alueelta. Tutkimuksia on viime aikoina hyödynnetty entistä monipuolisemmin ja tietojen päivittämistä on tarkoitus jatkaa tulevina vuosina.

Luku 3 Tuotantolähestymistapa

3.0 BKT tuotantolähestymistavan mukaan

Oheisesta taulukosta käy ilmi Suomen bruttokansantuotteen taso ja jakautuminen toimialoittain vuonna 2022.

Maatalouden osuus tuotannosta on Suomessakin vähentynyt selvästi. Kalastuksen ja mineraalien kaivu on aina ollut hyvin vähäistä. Metsätalous ja siihen liittyvä puu- ja paperiteollisuus on perinteisesti ollut tärkeä osa Suomen taloutta. Myös metalliteollisuus on Suomessa laajaa. 1990-luvulla erityisesti sähköteknisen teollisuuden tuotanto lisääntyi tuntuvasti, mutta 2010 luvusta alken siihen liittyvä tuotanto on vähentynyt voimakkaasti. Muuta merkittävää teollisuutta Suomessa ovat elintarvike- ja kemian teollisuus. Rakentamisessa on esiintynyt selvää suhdannevaihtelua. Jakelutoimialat kauppa ja liikenne edustavat huomattavaa osaa tuotannosta. Koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelut ovat Suomessa lähes kokonaan julkista toimintaa. Näistä terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut ovat kasvaneet viimevuosina väestön ikääntyessä.

Taulukko 3-1 Suomen bruttokansantuotteen taso ja jakautuminen toimialoittain vuonna 2022

Toimiala	P1 Tuotos perushintaan	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan
A Maa-, metsä- ja kalatalous	12 319	6 354	5 965
01 Maatalous ja metsästys	5 844	3 922	1 922
02 Metsätalous	6 189	2 309	3 880
03 Kalatalous	286	123	163
B Kaivostoiminta ja louhinta	2 941	1 841	1 100
05_06 Hiilen kaivu, raakaöljyn ja maakaasun tuotanto			
07 Metallimalmien louhinta	1 503	791	712
08 Muu kaivostoiminta ja louhinta	1 195	919	276
09 Kaivostoimintaa palveleva toiminta	243	131	112
C Tehdasteollisuus	161 892	119 962	41 930
10 Elintarvikkeiden valmistus	12 253	9 900	2 353
11 Juomien valmistus	1 262	822	440
12 Tupakkatuotteiden valmistus			
13 Tekstiilien valmistus	643	416	227
14 Vaatteiden valmistus	423	278	145
15 Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	228	152	76
16 Puuteollisuus	9 494	6 825	2 669
17 Paperiteollisuus	17 763	14 386	3 377

Toimiala	P1 Tuotos perushintaan	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan
18 Painaminen	978	639	339
19 Öljynjalostus	13 344	12 132	1 212
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	16 475	12 356	4 119
21 Lääketeollisuus	2 354	703	1 651
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	3 901	2 838	1 063
23 Rakennusaineteollisuus	3 783	2 691	1 092
24 Metallien jalostus	17 570	14 637	2 933
25 Metallituotteiden valmistus	10 288	6 910	3 378
26 Elektroniikkateollisuus	14 427	9 091	5 336
27 Sähkölaitteiden valmistus	6 837	4 868	1 969
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	18 403	12 450	5 953
29 Moottoriajoneuvojen ym. valmistus	2 156	1 548	608
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	3 032	2 550	482
31 Huonekalujen valmistus	1 310	888	422
32 Muu valmistus	869	487	382
33 Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	4 099	2 395	1 704
D Energiahuolto	13 837	7 108	6 729
35 Energiahuolto	13 837	7 108	6 729
E Vesi- ja jätehuolto	4 739	2 694	2 045
36 Veden otto, puhdistus ja jakelu	894	403	491
37 Viemäri- ja jätevesihuolto	920	404	516
38 Jätehuolto ja kierrätys	2 866	1 855	1 011
39 Muut ympäristönhuoltopalvelut	59	32	27
F Rakentaminen	43 502	28 291	15 211
411 Rakennuttaminen	927	713	214
412+432_439 Talonrakentaminen ym. pl. rakennuttaminen	31 057	19 281	11 776
42+431 Maa- ja vesirakentaminen ym.	11 518	8 297	3 221
G Kauppa	37 914	18 335	19 579
45 Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	6 437	3 377	3 060

Toimiala	P1 Tuotos perushintaan	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan
46 Tukkukauppa (pl. autot ym.)	17 192	8 198	8 994
47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	14 285	6 760	7 525
H Liikenne	28 415	18 891	9 524
49 Maaliikenne	11 990	7 134	4 856
50 Vesiliikenne	3 062	2 231	831
51 Ilmaliikenne	2 578	2 289	289
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	9 311	6 435	2 876
53 Posti- ja kuriiritoiminta	1 474	802	672
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	9 322	5 743	3 579
55 Majoitus	2 144	1 377	767
56 Ravitsemistoiminta	7 178	4 366	2 812
J Informaatio ja viestintä	28 046	13 982	14 064
58 Kustannustoiminta	6 607	3 418	3 189
59_60 Audiovisuaalinen toiminta	1 975	894	1 081
61 Televiestintä	4 530	2 214	2 316
62_63 Tietojenkäsittelypalvelu	14 934	7 456	7 478
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	16 011	7 911	8 100
64 Rahoitustoiminta	8 857	4 735	4 122
65 Vakuutustoiminta ym.	4 267	1 461	2 806
66 Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta	2 887	1 715	1 172
L Kiinteistöalan toiminta	38 694	9 802	28 892
68 Kiinteistöalan toiminta	38 694	9 802	28 892
Josta asuntojen hallinta	22671	2949	18798
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	22 928	10 554	12 374
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	3 591	1 156	2 435
70 Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	5 532	3 231	2 301
71 Tekniset palvelut	7 457	3 246	4 211
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	2 884	1 102	1 782
73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus	1 422	719	703
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	1 627	907	720

Toimiala	P1 Tuotos perushintaan	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan
75 Eläinlääkintäpalvelut	415	193	222
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	15 126	6 745	8 381
77 Vuokraus- ja leasingtoiminta	2 847	1 638	1 209
78 Työllistämistoiminta	4 139	1 044	3 095
79 Matkatoimistot ym.	557	388	169
80 Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	919	301	618
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	4 511	1 826	2 685
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	2 153	1 548	605
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	22 011	10 269	11 742
84 Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	22 011	10 269	11 742
P Koulutus	16 606	4 554	12 052
85 Koulutus	16 606	4 554	12 052
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	37 428	14 239	23 189
86 Terveyspalvelut	21 985	9 498	12 487
87_88 Sosiaalipalvelut	15 443	4 741	10 702
R Taiteet, viihde ja virkistys	6 340	3 363	2 977
90_91 Kulttuuritoiminta	2 320	1 142	1 178
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	537	286	251
93 Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut	3 483	1 935	1 548
S Muu palvelutoiminta	6 992	3 603	3 389
94 Järjestöjen toiminta	4 495	2 506	1 989
95 Kotitaloustavaroiden korjaus	393	158	235
96 Muut henkilökohtaiset palvelut	2 104	939	1 165
T Kotitalouspalvelut	329	12	317
97_98 Kotitalouspalvelut	329	12	317
Arvonlisäys yhteensä			231 139
Tuotantoverot			35 885
Tuotantotukipalkkiot			889
Bkt			266 135

Taulukko 3-2 Tuotos, välituotekäyttö ja bruttoarvonlisäys sektoreittain, vuosi 2022

Tilijarjestelmä	Toimiala kirjaintaso	Sektorit yhteensä	S11 Yritykset	S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	S13 Julkisyhteisöt	S14 Kotitaloudet	S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
P1 / R Tuotos perushintaan	A Maa-, metsä- ja kalatalous	12 319	4 649		80	7 560	30
P1 / R Tuotos perushintaan	B Kaivostoiminta ja louhinta	2 941	2 925			16	
P1 / R Tuotos perushintaan	C Tehdasteollisuus	161 892	161 583		9	300	
P1 / R Tuotos perushintaan	D Energiahuolto	13 837	13 836			1	
P1 / R Tuotos perushintaan	E Vesi- ja jätehuolto	4 739	4 684		48	7	
P1 / R Tuotos perushintaan	F Rakentaminen	43 502	37 824		1 494	4 184	
P1 / R Tuotos perushintaan	G Kauppa	37 914	37 262			652	
P1 / R Tuotos perushintaan	H Liikenne	28 415	27 313		439	663	
P1 / R Tuotos perushintaan	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	9 322	8 689		332	301	
P1 / R Tuotos perushintaan	J Informaatio ja viestintä	28 046	26 685		1 220	141	
P1 / R Tuotos perushintaan	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	16 011		16 011			
P1 / R Tuotos perushintaan	L Kiinteistöalan toiminta	38 694	8 639	165	1 996	27 572	322
P1 / R Tuotos perushintaan	68202 Asuntojen hallinta					22 671	
P1 / R Tuotos perushintaan	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	22 928	20 209		1 945	691	83
P1 / R Tuotos perushintaan	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	15 126	13 903		911	312	
P1 / R Tuotos perushintaan	O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	22 011			21 867		144
P1 / R Tuotos perushintaan	P Koulutus	16 606	803		14 235	94	1 474
P1 / R Tuotos perushintaan	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	37 428	10 080		24 505	764	2 079
P1 / R Tuotos perushintaan	R Taiteet, viihde ja virkistys	6 340	2 796		1 909	344	1 291
P1 / R Tuotos perushintaan	S Muu palvelutoiminta	6 992	1 879		96	980	4 037
P1 / R Tuotos perushintaan	T Kotitalouspalvelut	329				329	

P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	A Maa-, metsä- ja kalatalous	6 354	2 211		29	4 105	9
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	B Kaivostoiminta ja louhinta	1 841	1 832			9	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	C Tehdasteollisuus	119 962	119 816		5	141	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	D Energiahuolto	7 108	7 107			1	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	E Vesi- ja jätehuolto	2 694	2 646		44	4	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	F Rakentaminen	28 291	24 764		1 229	2 298	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	G Kauppa	18 335	18 043			292	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	H Liikenne	18 891	18 458		146	287	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	5 743	5 350		197	196	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	J Informaatio ja viestintä	13 982	13 382		546	54	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	7 911		7 911			
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	L Kiinteistöalan toiminta	9 802	2 738	135	1 253	5 627	49
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	68202 Asuntojen hallinta					924	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	10 554	9 595		636	289	34
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	6 745	6 313		301	131	
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	10 269			10 139		130
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	P Koulutus	4 554	395		3 623	44	492
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	14 239	4 335		8 816	255	833
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	R Taiteet, viihde ja virkistys	3 363	1 762		778	124	699

P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	S Muu palvelutoiminta	3 603	911		55	354	2 283
P2 / K Välituotekäyttö ostajanhintaan	T Kotitalouspalvelut	12				12	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	A Maa-, metsä- ja kalatalous	5 965	2 438		51	3 455	21
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	B Kaivostoiminta ja louhinta	1 100	1 093			7	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	C Tehdasteollisuus	41 930	41 767		4	159	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	D Energiahuolto	6 729	6 729				
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	E Vesi- ja jätehuolto	2 045	2 038		4	3	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	F Rakentaminen	15 211	13 060		265	1 886	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	G Kauppa	19 579	19 219			360	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	H Liikenne	9 524	8 855		293	376	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 579	3 339		135	105	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	J Informaatio ja viestintä	14 064	13 303		674	87	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	8 100		8 100			
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	L Kiinteistöalan toiminta	28 892	5 901	30	743	21 945	273
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	Asuntojen hallinta 68202					18 798	

B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	12 374	10 614		1 309	402	49
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8 381	7 590		610	181	
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	11 742			11 728		14
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	P Koulutus	12 052	408		10 612	50	982
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	23 189	5 745		15 689	509	1 246
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	R Taiteet, viihde ja virkistys	2 977	1 034		1 131	220	592
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	S Muu palvelutoiminta	3 389	968		41	626	1 754
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	T Kotitalouspalvelut	317				317	

3.1 Viitekehys

Tuotoslähestymistapa on Suomen kansantalouden tilinpidossa hallitseva laskettaessa bruttokansantuotetta. Kuten myöhemmin (Luku 5) käy ilmi, myös menolähestymistapa otetaan huomioon, kun tilejä tasapainotetaan.

Kansantalouden tilinpidon laskentaa ei ole organisoitu eri bruttokansantuotteen lähestymistapojen mukaan, vaan pääosin sektoreittaisten ja taloustoimittaisten tehtävien mukaan. Laadintaorganisaatio on kuvattu tarkemmin kohdassa 1.1.3.

Bruttoarvonlisäys perushintaan on toimialoittaisten bruttoarvonlisäysten summa. Kun perushintaiseen bruttoarvonlisäykseen lisätään tuoteverot ja vähennetään tuotetukipalkkiot, saadaan markkinahintainen bruttoarvonlisäys eli bruttokansantuote. Lopulliset tasot perustuvat tarjonta- ja käyttötaulukkoihin.

3.1.1 Tilastoyksikkö

Suomen kansantalouden tilinpidon tuotoslähestymistavan tilastoyksiköt ovat tuote, toimipaikka, tuottaja, ja institutionaalinen yksikkö. Toimipaikka on yhden yrityksen tai yritystyyppisen yksikön omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluksia tuottava tuotantoyksikkö. Toimipaikka on yhtä kuin EKT 2010:n määrittelemä paikallinen toimialayksikkö. Tilinpidon perustarkastelunäkökulma on kuitenkin institutionaalinen sektori, jota käytetään myös toimialoittaisen tarkastelun peruskehikkona.

3.1.2 Luokitukset

- Sektoriluokitus

Institutionaalinen sektoriluokitus on kansantalouden tilinpidon perusluokitus. Sektoriluokituksen mukaan laaditaan, paitsi tuotanto- ja tulonmuodostustilit, myös tulonjako- ja tulonkäyttötili sekä varallisuuden muodostustileistä pääomatili ja rahoitustili. Suomessa käytössä oleva sektoriluokitus on esitetty kohdassa 9.1.1

- Toimialaluokitus

Suomen kansantalouden tilinpidossa on kaikkiaan 182 toimialaa tarkimmalla laskentatasolla, talouden yhteenvetotasolla on 92 toimialaa. Samat toimialat ovat myös ennakollisessa laskennassa. Toimialoittain laaditaan tuotanto- ja tulonmuodostustilit.

- Tuottajatyyppiluokitus

Toimialaluokituksen rinnalla käytössä on myös toimipaikkaan perustuva tuottajatyyppiluokitus. Päätuottajatyyppejä ovat: markkinatuottajat ja markkinattomat tuottajat. Markkinattomat tuottajat jaetaan omaan loppukäyttöön tuottajiin ja muihin markkinattomiin tuottajiin.

- Tuoteluokitus

Lopullisten lukujen perustana on tuoteluokitus, jossa on 836 tuotetta. Luokitus perustuu CPA2008 -luokitukseen. Tuoteluokitus on selostettu kohdassa 6.1 ja varsinainen luokitus on liitteenä (Liite 6 Tuoteluokitus).

Tuotanto- ja tulonmuodostustilit käyvin hinnoin laaditaan siis kolmella luokituksella: toimialan, tuottajatyypin ja institutionaalisen sektorin mukaan luokiteltuina.

Bruttoarvonlisäys saadaan markkinatuottajien ja omaan loppukäyttöön tuottajien osalta tuotoksen ja välituotekäytön erotuksena. Muiden markkinattomien tuottajien bruttoarvonlisäys on palkansaajakorvausten ja kiinteän pääoman kulumisen summa. Tällöin tuotos saadaan lisäämällä bruttoarvonlisäykseen välituotekäyttö.

3.1.2.1 Sektoriluokituksen muodostus

3.1.2.1.1 Sektoriluokkatiedon päättely

Yksiköille muodostetaan sektoriluokka yritysrekisteriin ja kansantalouden tilinpidon kehikkoon pääasiassa automaattisesti johtamalla se sektoriluokituksen määrittelykaaviosta. Määrittelykaaviossa yksiköt jaetaan sektoreille oikeusmuodon, omistajatyypin eli valvontasuhteen, toimialaluokan ja tuottajatyypin perusteena olevien tietojen avulla. Mikäli yksikön automaattisesti päätelty tieto sektoriluokasta on epäjohdonmukainen, sektoriluokka korjataan ja muutetaan manuaalisesti poikkeustaulukkoon mikä ajaa automaattisen päättelyn yli. Poikkeustaulukkoon viedään yksilöivän y-tunnuksen avulla myös sellaiset yksiköt, joille automaattista päättelyä ei lähtökohtaisesti käytetä sektoriluokan määrittelyyn. Yritysrekisterin perustiedoissa olevaa sektoriluokkatietoa päivitetään useita kertoja vuodessa hallinnollisten aineistojen saapumisen yhteydessä. Sektoriluokan vuositieto johdetaan kahdesta kolmeen kertaa vuodessa.

3.1.2.1.2 Rajatapausten käsittely

Julkiset tuottajat, jotka eivät ole itsenäisiä juridisia yksiköitä ja jotka ovat markkinatuottajia, luokitellaan sektoriin S.11 julkisina yritysmäisinä

yhteisöinä, kun ne tuottavat tavaroita tai palveluita. Kunnallisista liikelaitoksista markkinatuottajina käsitellään vesi- ja jätehuollon toimialoilla toimivat liikelaitokset. Valtion liikelaitoksista Metsähallitus-liikelaitos toimii markkinatuottajana sektorilla S.11, mutta Senaatti-liikelaitos markkinattomana tuottajana sektorilla S.1311.

Yksityiset yhtiöittämättömät yritykset tarkoittavat luonnollisia henkilöitä ja esimerkiksi kuolinpesiä, jotka voivat olla sektoriluokaltaan joko S.11 yritysmäisinä yhteisöinä tai S.141 yhtiöittämättöminä kotitalousyrityksinä ja elinkeinonharjoittajina. Yhtiöittämättömien yritysten sektoriluokka on aina S.14, kun niiden toimialaluokka on 01 (kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut). Muilla toimialoilla yhtiöittämättömät yritykset jaetaan yrittäjien ja palkansaajahenkilötyövuosien perusteella niin, että alle kahden henkilön yksiköt luokitellaan sektoriin S.14 ja kahden henkilön ja sen yli menevät yksiköt sektoriin S.11. Asuntojen vuokrauksen (TOL 68201) ja asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinnan (TOL 68202) toimialoilla yhtiöittämättömät yritykset luokitellaan sektoriin S.11.

Yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt luokitellaan institutionaalisiin sektoriluokkiin oikeusmuodon, toimialaluokan ja tuottajatyypin perusteella.

Kun yksikön pääasiallinen tehtävä on tavaroiden ja palveluiden tuottaminen, määritellään yksikölle tuottajatyyppi. Yksikölle määritellään joko markkina- tai markkinaton tuottajatyyppi taloudellisesti merkittävän hinnan perusteella, jota tarkastellaan laadullisesti ja määrällisen kriteerin avulla tuotantokustannuksien ja myyntitulojen suhteen, jos niistä on tietoja yksikkökohtaisesti saatavilla.

Yksityiset voittoa tavoittelemattomat yhteisöt markkinattomina tuottajina luokitellaan sektoriluokkaan S.15 kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt.

Toimialaluokituksen perusteella luokitellaan elinkeinoelämän, työnantaja- ja ammattialajärjestöjen toiminnan toimialaluokassa olevat voittoa tavoittelemat yhteisöt yrityssektoriin S.11102.

Kiinteistötoimialalla asuntojen vuokrauksen ja asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinnan toimialoilla toimivat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt luokitellaan periaatteessa muiden asuinyhteisöjen sektorille.

Rahoitus- ja vakuutuspalveluiden toimialoilla toimivat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt luokitellaan rahoitus- ja vakuutuslaitossektoriin S.12, kun ne ovat markkinatuottajia tai palvelevat rahoitus- ja vakuutuslaitoksia.

Yritysrekisteri kattaa kaikki sellaiset kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka maksavat palkkoja tai joilla on verotettavaa tuloa yhdistysten ja säätiöiden veroilmoituksella.

Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelevat yhteisöt erotellaan markkinatuottajista määrällisen kriteerin perusteella, kotitaloussektorin yksiköistä oikeusmuodon perusteella (esimerkiksi luonnollinen henkilö kuuluu kotitalouksiin), julkisyhteisöistä valvontasuhteen perusteella (josta saadaan tieto yritysrekisteristä johdettuna konsernirekisteristä tai manuaalisesti tarkastelemalla), ja elinkeinoelämää palvelevat yksiköt voittoa tavoittelemattomista yhteisöistä toimialaluokan perusteella.

3.1.2.1.3 Sektoriluokituksen soveltamisryhmä

Tilastokeskus asetti vuonna 2009 pysyvän työryhmän, jonka tehtävänä on varmistaa sektoriluokituksen yhtenäinen soveltaminen

Tilastokeskuksessa. Nykyisessä organisaatiossa sektoriluokituksen periaatteista vastaa Tilastokeskuksessa Tilasto- ja tietopalvelut -palvelualue ja käytännön soveltamisesta Tietovarannot-osastossa sijaitseva yritysrekisteri.

Työryhmän tehtävänä on huolehtia sektoriluokitukseen liittyvästä käytännön yhteistyöstä taloustilastojen ja yritysrekisterin välillä. Työryhmän tehtäviin liittyy myös informointi KTMT-ohjausryhmän esittämistä luokituspäätöksistä ja muutoksista sektoriluokituksessa Tilastokeskuksen sektoriluokitusta käyttäville tilastoille ja Suomen Pankille.

Työryhmän tehtävänä on erityisesti uusien yksiköiden tai vaikeiden rajatapausten käsittely ja päätöksen tekeminen ko. yksikön sektoriluokasta. Päätöksentekoon liittyy usein myös toimialaluokan tai konsernin sektoriluokan määrittelyä. Työryhmä voi myös käsitellä muita sektoriluokituksen soveltamiseen liittyviä kysymyksiä.

3.1.2.2 Toimialaluokituksen muodostus

Kansantalouden tilinpidossa on käytössä TOL2008 toimialaluokitus. Toimialaluokitus TOL 2008 perustuu Euroopan unionin toimialaluokitukseen, NACE Rev. 2:een, joka on vahvistettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella. Asetus on jäsenmaita velvoittava, ts. EU-jäsenmaissa on käytettävä NACEa tai siihen perustuvaa kansallista versiota tilastotoimessa. TOL 2008 on tällainen asetuksessa tarkoitettu ja Eurostatin hyväksymä, Suomen kansallinen versio.

Kansallisen luokituksen tarkin olemassa oleva toimialataso on 5 numeron tarkkuudella. Yritysrekisterissä sekä yritys- ja toimipaikkatilastoissa toimiala on tarkimmalla mahdollisella tasolla. Yritysrekisteri vastaa toimialaluokituksen ylläpidosta ja soveltamisesta.

Kansantalouden tilinpidon julkistuksissa teollisuuden toimialat julkaistaan 3 numeron tason tarkkuudella ja palvelualat 2 numeron tason tarkkuudella. Kansantalouden tilinpidossa on käytössä toimialojen luokituskehikko, jonka avulla tarkimman tason toimialat käännetään ylemmän tason toimialoiksi.

Tarkin toimialataso muodostetaan Yritysrekisterissä. Kullekin yritysrekisterin yksikölle määritellään yksi toimialaluokka (TOL-koodi) sen pääasiallisen toiminnan mukaan. Pääasiallista toimintaa on se, jolla tuotetaan suurin osa yksikön arvonlisäyksestä. Jos arvonlisäystä ei pystytä määrittämään, käytetään korvaavia indikaattoreita, kuten bruttotuotosta tai liikevaihtoa. Toimialakoodin määrittämisen apuna ovat luokituksen luokkakuvaukset, Eurostatin NACE-työryhmän päätökset, luokitusavaimet sekä viittaukset muihin perusluokitussysteemeihin.

Yksitoimialaisilla yrityksillä toimialatieto saadaan useammasta lähteestä. Lähtökohtaisesti yritykset ilmoittavat itse toimialansa elinkeinotoiminnan veroilmoitukseen. Tieto yksitoimialaisten yritysten toimialasta kerätään myös Yritysrekisterin yksitoimipaikkaisten yritysten tiedustelussa (YRY). Tiedustelun piiriin kuuluvat kaikki uudet yksitoimipaikkaiset yritykset sekä yli 10 henkeä (htv, henkilötyövuotta) työllistävät yksiköt. Yli 10 htv:n yritykset tulevat mukaan kyselyyn omalla rotaatiolla eli sama yksikkö on kolmen vuoden välein mukana tiedustelussa. Lisäksi kaikilta kirjaintason toimialoilta, paitsi A, B, T ja U, poimitaan kyselyotokseen vähintään 50 laatukontrolli yksikköä, joiden tietojen oikeellisuus tarkistetaan.

YRY:ssä verohallinnon toimialatieto on esitäytetty, mutta yritys voi itse muuttaa toimipaikkansa toimialatietoa. Hyvin pienille yrityksille (alle 10 htv) sekä kyselyn ulkopuolelle jäävien yksiköiden toimialatieto otetaan suoraan verohallinnolta.

Monitoimialaisten yksiköiden tapauksessa toiminnasta merkittävät osuudet kuuluvat useampaan kuin yhteen toimialaluokkaan. Monitoimipaikkaisilta yksiköiltä kysytään toimipaikkojen toimialatietoja kahdella tiedustelulla. Ensimmäinen on toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelu, joka on yhteistyössä työssäkäyntitilaston kanssa toteutettu tiedustelu. Tämän kyselyn piiriin kuuluvat kaikki yli 15 henkeä työllistävät monitoimipaikkaiset yksiköt. Toinen on Yritysrekiserin monitoimipaikkaisten tiedustelu, johon kuuluvat 5–14 henkeä työllistävät yksiköt. Näissä tapauksissa yksikön päätoiminta määräytyy eri toimintojen tuottamien arvonlisäysten perusteella seuraavien sääntöjen mukaan:

- jos yksikkö harjoittaa kahteen eri luokkaan luokiteltavaa toimintaa, yleensä jommankumman arvonlisäosuus on yli 50 prosenttia, ja toimialaluokka määräytyy tämän toiminnan mukaan. Harvinaisessa tapauksessa kummankin toiminnan arvonlisäosuus voi olla 50 prosenttia, ja tällöin tapaus on harkittava yksilöllisesti.
- jos yksikkö harjoittaa useampaan kuin kahteen eri luokkaan luokiteltavaa toimintaa eikä minkään osuus ole yli 50 prosenttia, on yksikön toimiala määriteltävä käyttäen alla kuvattua top-down-menetelmää.

Monitoimipaikkaisten yksiköiden tapauksessa toimialatieto johdetaan aina top-down menetelmällä. Tässä menetelmässä yksikön toimiala päätellään sääntöjen avulla ylätasolta. Yksikön alimman tason toimialaluokan tulee olla johdonmukainen sen ylimmän tason toimialaluokan kanssa. Jotta tähän päästään, on lähdettävä liikkeelle ylimmän tason määrittelystä ja edettävä siitä asteittain alimmalle tasolle:

1. määritetään se yrityksen toiminnan pääluokka, jolla arvonlisäys on suurin
2. määritellyn pääluokan sisällä määritellään se 2-numerotaso, jolla arvonlisäys on suurin
3. määritellyn 2-numerotason sisällä määritellään se 3-numerotaso, jolla arvonlisäys on suurin
4. määritellyn 3-numerotason sisällä määritellään se 4-numerotaso, jolla arvonlisäys on suurin.

Yksiköiden päätoiminta saattaa muuttua esimerkiksi kausiluonteisesti tai siten, että tehdään päätös toiminnan muuttamisesta. Vaikka muutokset toiminnassa vaativat muutoksen luokittelussa, liian tiheät muutokset voivat aiheuttaa ristiriitaisuutta lyhyen ja pitkän aikavälin tilastojen kesken ja tehdä niiden tulkitsemisen vaikeaksi. Niissä tapauksissa, joissa yksikkö harjoittaa kahta eri toimintaa ja kummankin osuus arvonlisäyksestä on noin puolet, sovelletaan stabiliteettisääntöä, jonka tarkoituksena on välttää toimialan muuttamista toistuvasti ilman, että taloudellinen todellisuus olennaisesti muuttuu. Säännön mukaan päätoimialaa pitäisi muuttaa vasta, kun päätoiminnaksi luokitellun toiminnan osuus on ollut alle 50 prosenttia ainakin kahden vuoden ajan.

Sekä yksitoimipaikkaisten että monitoimipaikkaisten yksiköiden toimialatietoja tarkistetaan, jos huomataan tiedoissa ristiriitaisuuksia (esim.

yrityksen toimintakuvaus ei vastaa tämän ilmoittamaa toimialaa). Tilastokeskuksen määrittämä toimiala voi myös erota yrityksen verohallinnolle ilmoittamasta toimialasta. Eräiden yksiköiden toiminnan toimiala voi olla esimerkiksi EU-tasolla on säädetty. Toisaalta yritys voi itse korjata toimialansa Yritysrekisterin tiedusteluissa. Monitoimipaikkaisilla yksiköillä top-down menetelmällä tuotettu toimiala voi myös poiketa yrityksen itsensä ilmoittamasta toimialasta.

3.1.2.2.1 Toimialaluokituksen soveltamisryhmä

Toimialaluokituksen soveltamisryhmä on asetettu ensi kertaa vuonna 2009. Ryhmän tehtävänä on varmistaa toimialaluokituksen yhtenäinen soveltaminen.

Ryhmän puheenjohtaja nimetään yritysrekisteristä. Muita ryhmän jäseniä ovat jokaisen toimialaluokitusta käyttävän tilastoalueen edustajat.

Toimialaluokituksen soveltamisryhmällä on jatkuvia (kohdat 1–2 alla) sekä projektiluonteisia tavoitteita sekä tehtäviä. Jatkuvat tavoitteet ja tehtävät:

1. Tilastokeskus soveltaa toimialaluokitusta yhteneväisesti (jatkuva tavoite)
    a. Soveltaminen on yhteneväistä läpi koko tilastotuotannon. Eri tilastoalueiden toimialoittaiset tiedot ovat vertailukelpoisia.
    b. Soveltaminen on yhteneväistä muiden Euroopan maiden kanssa. Suomen tilastotiedot ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia.
2. Koordinoida toimialaluokituksen yhtenäistä soveltamista (jatkuva tehtävä)
    a. Ratkaista yhteistyössä ryhmän jäsenten edustamien tilastoalueiden kanssa toimialaluokituksen soveltamisen ongelmia. Ohjeistaa toimialaluokituksen soveltamista, valmistella esimerkkitapauksia mahdollisesti toistuvien soveltamisongelmien yhdenmukaisen ratkaisun tueksi, tiedottaa soveltamishaasteiden ratkaisuista ja vaikutuksista.
    b. Suomessa ja muissa Euroopan maissa: Huomioida kaikissa soveltamisratkaisuissa eurooppalaisen toimialaluokitusverkoston kannanotot ja suositukset, ja tarvittaessa kysyä mielipidettä verkostolta. Näin ratkaisuissa taataan paitsi kansallisen soveltamisen yhtenäisyys, myös eurooppalainen ja kansainvälinen vertailtavuus.

Projektiluonteiset tehtävät liittyvät siihen, että toimialaluokitus on tarkka ja relevantti työkalu suomalaisen yhteiskunnan kuvaamisessa. Määräajoin kansanvälisiä toimialaluokituksia päivitetään, jolloin myös kansallisiin luokituksiin tulee muutoksia. Suomesta osallistuu edustajia kansanvälisiin toimialaluokituskysymyksiin koskeviin seminaareihin. Jokainen työryhmän jäsen vastaa oman tilastoalueensa näkemyksen muodostamisesta toimialaluokituksen muutosehdotuksiin. Jos nykyisessä toimialaluokituksessa huomataan puutteita, voidaan myös kansallinen luokitus muokata tai määritellä toimintoja ja luokituksia uudelleen.

3.1.3 Sivuliikkeiden käsittely tilinpidossa

Sivuliikkeiden käsittelyssä ovat seuraavat pääperiaatteet; suomalaisten yritysten ulkomailla sijaitsevat sivuliikkeet eivät sisälly kotimaiseen talousalueeseen ja niitä ei täten lasketa kansantalouden tilinpidon kotimaan tileihin. Ulkomaisten yritysten Suomessa toimivista sivuliikkeistä kansantalouden laskentaan otetaan mukaan ne yksiköt, joilla on henkilökuntaa. Henkilökunnan katsotaan osoittavan yksikön pysyväisluonteista toimintaa. Tästä poikkeuksena on lentoliikenteen (TOL 51) sivuliikkeet, jotka on rajattu laskennan ulkopuolelle. Rajaus johtuu osin lentoliikenteen maan rajojen ylittävästä toiminnasta sekä osin puutteellisestä lähdeaineistosta.

Ulkomailla toimivien suomalaisten yritysten sivuliikkeiden osalta ei ole olemassa kaikkia yksiköt kattavaa tietolähdettä. Suurimpia yksiköitä estimoidaan käyttäen apuna

a) Yritysten vuosikertomuksia ja tilinpäätöksen liitetietoja

b) Tilastokeskuksen tilinpäätöstilaston yrityskyselyä (TILKES), joka sisältää kyllä/ei - kysymyksen sivuliikkeiden sisällyttämisestä tilinpäätöksen tietoihin.

c) Veron lomake (75) ”Laskelma ulkomailla sijaitsevan kiinteän toimipaikan tuloksesta”. Lomakkeen tiedoista estimoidaan ulkomailla sijaitsevan sivuliikkeen tuotot ja kulut.

Yllä mainittujen tietojen perusteella poistetaan sivuliikkeiden tiedot lähdeaineistosta.

Ulkomaisten yritysten Suomessa toimivien sivuliikkeiden tunnistus tapahtuu oikeudellisen muodon mukaan. Oikeudellinen muodon luokitus perustuu kaupparekisterin yhtiömuotoihin ja verolainsäädännön vaatimuksiin. Yritysten ja yhteisöjen oikeudellinen muoto on talletettu Yritys- ja yhteisötietojärjestelmään (YTJ). Tilastokeskuksen oikeudellisen muodon perustana on YTJ ja verohallinnon käyttämä oikeudellisen muodon koodisto. Ulkomaisten sivuliikkeiden oikeudellinen muoto koodistossa on 71. Yritysrekisteri käsittelee ulkomaiset sivuliikkeet kuten kotimaiset yritykset määritellen toimialan jne. Sivuliikkeet sisältyvät tilinpäätöstilastoon, josta tilipito saa laskentaan tarvittavat tiedot.

3.1.4 Erityistä tarkoitusta varten perustetut yksiköt (SPE:t, engl. Special Purpose Entities)

Tilastokeskus on kehittänyt SPE- liputuskäsittelyn IMF:n työryhmän loppuraportin[12] mukaisesti. Käsittely pitää sisällään loppuraportissa esitellyn päätöspuun kaikki kohdat. Teknisistä ja aineistosta johtuvista syistä päätöspuun kaikkia raja-arvoja ei käytetä suoraan käsittelyssä. Liputus tapahtuu kerran vuodessa, kun yritysrekisteri ja maksutase saavat vuosiaineistot valmiiksi. Yksittäisissä tapauksissa, esim. yrityskauppa, voidaan SPE liputus toteuttaa nopeutetulla aikataululla.

Käsittely toteutetaan SAS-EG ohjelmalla päätöspuun kohtia mukaillen. Päälähteinä käytetään Yritysrekisteriä, Konsernirekisteriä ja Maksutasetta. Eurostatin EGR- järjestelmän käyttöä on tutkittu, mutta tietopuutteiden ja päivitysvälin hitaudesta johtuen siitä luovuttiin. Lisäksi mahdollisuutta Euroopan keskuspankin RIAD-järjestelmän mahdollisista hyödyistä on tutkittu, mutta vielä hyötyjä ei olla havaittu.

[12] Saatavilla osoitteesta: https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2018/pdf/18-03.pdf

Kaikki SPE merkinnän saaneet yhtiöt käydään vielä manuaalisesti läpi ja niiden tietoja peilataan SPE työryhmän loppuraportista löytyvään typologiaan. Lopullisen liputuksen saaneet yritykset saavat SPE merkinnän yritystietorekisterissä ja ne lisätään vuosittaiseen Yritysten tilinpäätöskyselyyn. Lisäksi yhtiöiden sektorointi tarkistetaan. Kaikki tilastot, joilla on tietotarvetta SPE yhtiöistä saavat tiedon Yritystietorekisteristä.

IMF:n työryhmän loppuraportissa esitetyn päätöspuun käyttö kohta kohdalta Tilastokeskuksessa:

- Is the entity formally registered and/or incorporated resident institutional unit?

Mikäli yhtiöllä on suomalainen y-tunnus, kuuluu se otokseen. Tilastokeskus liputtaa kaikki taseeltaan yli 100 miljoonaa ylittävät SPE:t. Tilastollinen hyöty on todettu pieneksi tasearvon alittavien yritysten osalta. Lisäksi SPE kehikkoon lisätyt yritykset lisätään automaattisesti vuosittaiseen tilinpäätöskyselyyn, tällä voidaan vähentää pienempien yritysten vastausrasitetta.

- Is the entity directly or indirectly controlled by non-resident(s)?

Tieto otetaan konsernirekisteristä ja yksittäisissä tapauksissa Maksutasetta käytetään lähteenä.

- Is the entity established with one or more of the four objectives in the definition?

Jos päätöspuun kaikki muut kohdat täyttyvät, oletetaan jonkun tämän kohdan syy täyttyvän.

- Does the entity have no or up to five employees?

Tietolähteistä johtuen käytetään raja-arvona 10 henkilöä. Yritystietojärjestelmässä tuotetaan laskennallinen luku henkilöstölle, joten on todettu parhaimmaksi käyttää 5 henkilön sijasta 10.

- Does the entity have little or no physical presence and physical production in the host economy?

Luotu laskennallisia muuttujia yritysrekisteristä. Rekisteristä poimitaan tasetietoja ja mikäli yrityksen kiinteä omistus, liikevaihto, myynti tai ostot ylittävät taseesta 2 % tiputetaan yhtiö käsittelystä.

- Does the entity transact almost entirely with non-residents?

Jäljelle jääneiden yritysten tase- ja maksutasetietoa vertaillaan. Jos yhtiön taseen eristä yli 95 % kohdistuu ulkomaille saa yhtiö SPE merkinnän.

3.2 Rajatapaukset

Kansantalouden tilinpidossa esiintyvien rajatapausten käsittely on kuvattu sektoreiden tuotosta ja välituotekäyttöä sekä veroja ja tukipalkkioita kuvaavissa luvuissa.

3.3 Arvottaminen

Suomen kansantalouden tilinpidon laadintatarkkuus on miljoona euroa, mutta lähdeaineistojen tarkkuus on yleensä euro tai tuhat euroa.

Taloustoimet arvotetaan pääsääntöisesti niiden markkinahinnan mukaan eli sen arvon mukaan, millä virrat ja varannot tosiasiallisesti vaihdetaan tai

voitaisiin vaihtaa rahaan. Mikäli vaihtoarvoja ei ole suoraan saatavissa, käytetään vastaavien tavaroiden, palveluiden tai varojen markkinahintoja. Esimerkiksi omistusasuntojen tuotos arvotetaan vastaavien vuokra-asuntojen vuokratason mukaan. Kun vastaavien tuotteiden hintoja ei ole saatavilla, esimerkiksi julkisen toiminnan tuottamien markkinattomien palvelujen osalta, käytetään arvottamisessa tuotantokustannuksia.

Tuotteiden käyttö arvotetaan ostajan hintaan. Esimerkiksi välituotekäyttö sisältää siten kuljetuskustannukset, kaupan lisät sekä tuoteverot (ml. arvonlisävero sikäli kuin se ei ole vähennyskelpoinen). Tuotos puolestaan arvotetaan perushintaan eli se sisältää tuotetukipalkkiot, mutta ei tuoteveroja eikä kuljetuskustannuksia tai kaupan lisiä. Markkinatuotos on saatavissa suoraan perushintaan lähdetilastosta, t.s. yritysten rakennetilaston tiedot ovat perushintaisia.

Taloustoimet kirjataan pääsääntöisesti suoriteperusteisina. Mikäli näin ei ole tehty, siitä mainitaan erikseen.

Yksityiskohtaiset kuvaukset taloustoimien arvottamisesta sisältyvät kunkin ao. taloustointa kuvaaviin lukuihin.

Suomen kansantalouden tilinpito laaditaan suurimmalta osaltaan myös kiinteisiin hintoihin (edellisvuoden hinnoin). Tässä kuvauksessa käsitellään kansantalouden tilinpidon laadintaa käyvin hinnoin, ei kiintein hinnoin. Kiinteähintaisiin laskelmiin viitataan vain silloin, kun ne ovat tarpeen käypähintaisten laskelmien teossa.

3.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Kansantalouden tilinpidon ja yrityksen tuloslaskelman käsitteiden likimääräinen vastaavuus on esitetty seuraavassa:

Taulukko 3-3: Kansantalouden tilinpidon ja yrityksen tuloslaskelman käsitteiden likimääräinen vastaavuus

Kansantalouden tilinpito	Tuloslaskelma
	MYYNTITUOTOT
	- Välilliset verot
TUOTOS perushintaan	= LIIKEVAIHTO (ml. varaston muutos, valmistus omaan käyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot, pl. käyttöomaisuuden luovutusvoitot)
- Välituotekäyttö ostajan hintaan	- Materiaalit ja palvelut ja liiketoiminnan muut kulut
= BRUTTOARVONLISÄYS perushintaan (BKT)	
- Palkat	- Palkat ja palkkiot
- Sosiaalivakuutusmaksut	- Henkilösivukulut (pl. suorat eläkkeet ja välituotekäyttöön kuuluvat erät)
= BRUTTOTOIMINTAYLIJÄÄMÄ	(= KÄYTTÖKATE)
- Kiinteän pääoman kuluminen	- Poistot ja arvonalentumiset
= TOIMINTAYLIJÄÄMÄ	= LIIKEVOITTO/TAPPIO
+ Omaisuustulot ja saadut tulonsiirrot	+ Rahoitustuotot (korot, osingot yms.)
- Omaisuusmenot ja maksetut tulonsiirrot	- rahoituskulut, välittömät verot ja maksetut osingot
= KÄYTETTÄVISSÄ OLEVA TULO	= TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO (ennen satunnaisia eriä ja tilinpäätössiirtoja, mutta vähennettynä maksetut osingot ja välittömät verot)

Markkinatuottajien osalta useimman toimialan tuotoksen ja/tai välituotekäytön laskennassa keskeisin tietolähde on rakennetilasto. Rakennetilastossa on yhdistetty yritys- ja toimipaikkarekisterin,

elinkeinoverorekisterin ja suoran kyselyn tiedot. Tilaston käsitteet perustuvat yritysten tuloslaskelmien käsitteisiin.

Tuotoksen laskennassa rakennetilastojen mukaiseen liikevaihtoon lisätään valmiste- ja keskeneräisten varastojen muutos, tuotanto omaan loppukäyttöön ja liiketoiminnan muut tuotot. Varastomuutoksien laskennassa huomioidaan varastoitujen tuotteiden hallussapitovoitot/tappiot. Liiketoiminnan muissa tuotoissa erotellaan käyttöomaisuuden myynneistä saadut voitot muista pysyvämpiluonteisista tuotoista kuten vuokratuotoista. Käyttöomaisuuden myyntivoittoja ei lasketa mukaan tuotokseen. Tuotoksen laskennasta tarkemmin kohdassa 3.7.2.5.

Välituotekäyttöön lasketaan mukaan rakennetilastosta ostot tilikauden aikana (pl. ostot varastoon), ulkopuolisten palvelujen ostot, käyttöleasing-vuokrat, muut vuokrat sekä muut muuttuvat ja kiinteät kulut. Välituotekäytön laskennasta tarkemmin kohdassa 3.7.2.6.

Muiden keskeisten tietolähteiden käyttöä on selostettu ao. kohdissa erikseen, esimerkiksi kuntatalous-tilaston käytöstä kuntayhteisöjen laskelmien yhteydessä.

Suomen lähdetilastoaineisto perustuu hyvin laajalti totaaliaineistoihin, jotka kerätään kirjanpitotietojen mukaisina. Myös erillisselvitysten pohjana ovat yritysten kirjanpitoaineistot. Suomen Kirjanpitolautakunta (The Finnish Accounting Standards Board) antaa ohjeita laintulkinnasta ja on määrittänyt maksimiarvon välituotekäyttöön kirjattavalle kestävälle tavaralle.

Tuotoslähestymistavan korjaukset toimialoittain prosessitaulukoiden mukaisesti on eritelty myöhemmässä kappaleessa (Kuva 10).

3.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä kiinnityspisteiden ja ekstrapolaatioiden käyttö

Suomen kansantalouden tilinpidossa tuotoksen ja välituotekäytön laskenta perustuu pääasiassa suorien estimointimenetelmien käyttöön. Suoria estimointimenetelmiä ovat rakennetilaston, yritysrekisterin, valtion tilinpäätöksen, kuntien taloustilaston, pankkitilaston, vakuutusyhtiötilaston ja muiden kokonaistilastojen käyttö. Epäsuora estimointimenetelmä on esimerkiksi hinta kertaa määrä -tyyppinen menetelmä.

Suomen kansantalouden tilinpidon laadinta perustuu pääasiassa joka vuosi laadittavien lähdetilastojen käyttöön. Kiinnityspistettä ja ekstrapolaatiota käytetään tuotoksen laskemisessa seuraavissa tapauksissa:

Kalatalouden toimialalla (B) vapaa-ajan kalastuksen saalismäärätiedot perustuvat kyselytutkimukseen, joka toimitetaan joka toinen vuosi. Välivuosina käytetään edellisvuoden määriä.

Vapaa-ajan asuntojen todelliset ja laskennalliset vuokrat perustuvat todellisiin asumiskustannuksiin, jotka lasketaan kulutustutkimuksen tietojen avulla. Kulutustutkimus on tehty viimeksi vuosilta 2006, 2012 ja 2016.

Compilation of GNI	Level of Details	Basis for NA Figures												
		Surveys and Censuses	Administrative Records	Combined Data	Extrapolation and Models								Other	Total (sources)
					Benchmark extrapolations	Commodity Flow Model	CFC (PIM)	Dwellings - stratification method	FISIM	Insurance	Other E&M	Total Extrap+Models		
GDP PRODUCTION APPROACH	A21													
	TOTAL													
Output of goods and services (at basic prices)		12148	16330	427356	3554	0	10048	29166	3764	4243	633	51408	22256	529498
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		8215	9101	277391	746	0	0	0	0	0	0	746	4387	299840
Gross value added (at basic prices)		3933	7229	149965	2808	0	10048	29166	3764	4243	633	50662	17869	229658
	A Agriculture, forestry and fishing													
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	82	0	0	0	0	0	0	0	0	12038	12120
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		0	-30	31	0	0	0	0	0	0	0	0	5712	5713
Gross value added (at basic prices)		0	30	51	0	0	0	0	0	0	0	0	6326	6407
	B Mining and quarrying													
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	2886	0	0	0	0	0	0	0	0	-34	2852
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-23	-11	1877	0	0	0	0	0	0	0	0	-8	1835
Gross value added (at basic prices)		23	11	1009	0	0	0	0	0	0	0	0	-26	1017
	C Manufacturing													
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	155464	0	0	0	0	0	0	0	0	4722	160186
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-166	-313	122296	0	0	0	0	0	0	0	0	-3123	118694
Gross value added (at basic prices)		166	313	33168	0	0	0	0	0	0	0	0	7845	41492
	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply													
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	14158	0	0	0	0	0	0	0	0	71	14229
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-51	-12	8489	0	0	0	0	0	0	0	0	-532	7894
Gross value added (at basic prices)		51	12	5669	0	0	0	0	0	0	0	0	603	6335
	E Water supply; sewerage, waste management and remedi													
Output of goods and services (at basic prices)		0	1	4746	0	0	0	0	0	0	0	0	18	4765
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-22	-4	3015	0	0	0	0	0	0	0	0	-180	2809
Gross value added (at basic prices)		22	5	1731	0	0	0	0	0	0	0	0	198	1956
	F Construction													
Output of goods and services (at basic prices)		0	12	41054	2211	0	24	0	0	0	0	2235	29	43330
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-99	-363	27198	0	0	0	0	0	0	0	0	1528	28264
Gross value added (at basic prices)		99	375	13856	2211	0	24	0	0	0	0	2235	-1499	15066
	G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and m													
Output of goods and services (at basic prices)		0	97	37936	0	0	0	0	0	0	0	0	1070	39103
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-262	-217	21264	0	0	0	0	0	0	0	0	-246	20539
Gross value added (at basic prices)		262	314	16672	0	0	0	0	0	0	0	0	1316	18564
	H Transportation and storage													
Output of goods and services (at basic prices)		0	24	28604	0	0	144	0	0	0	0	144	14	28786
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-228	-156	19807	0	0	0	0	0	0	0	0	-36	19387
Gross value added (at basic prices)		228	180	8797	0	0	144	0	0	0	0	144	50	9399
	I Accommodation and food service activities													
Output of goods and services (at basic prices)		84	53	8846	0	0	2	0	0	0	0	2	5	8990
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		33	15	5664	0	0	0	0	0	0	0	0	-10	5702
Gross value added (at basic prices)		51	38	3182	0	0	2	0	0	0	0	2	15	3288
	J Information and communication													
Output of goods and services (at basic prices)		482	50	25856	0	0	267	0	0	0	0	267	540	27195
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		134	-69	13904	0	0	0	0	0	0	0	0	-353	13616
Gross value added (at basic prices)		348	119	11952	0	0	267	0	0	0	0	267	893	13579
	K Financial and insurance activities													
Output of goods and services (at basic prices)		7196	0	0	0	0	0	0	3764	4243	0	8007	644	15847
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		7536	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	181	7712
Gross value added (at basic prices)		-340	5	0	0	0	0	0	3764	4243	0	8007	463	8135
	L Real estate activities													
Output of goods and services (at basic prices)		0	14	11437	1343	0	357	29166	0	0	0	30866	783	43100
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-32	-5	11119	746	0	0	0	0	0	0	746	509	12337
Gross value added (at basic prices)		32	19	318	597	0	357	29166	0	0	0	30120	274	30763
	L Imputed rents of owner-occupied dwellings													
Output of goods and services *(at basic prices)*		0	0	103	1168	0	0	21400	0	0	0	*22568*	0	*22671*
Intermediate consumption *(at purchasers' prices)*		0	0	2097	679	0	0	0	0	0	0	*679*	0	*2776*
Gross value added *(at basic prices)*		0	0	-1994	489	0	0	21400	0	0	0	*21889*	0	*19895*
	M Professional, scientific and technical activities													
Output of goods and services (at basic prices)		516	861	19447	0	0	475	0	0	0	4	479	398	21701
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		147	211	9557	0	0	0	0	0	0	0	0	-163	9752
Gross value added (at basic prices)		369	650	9890	0	0	475	0	0	0	4	479	561	11949
	N Administrative and support service activities													
Output of goods and services (at basic prices)		0	314	15416	0	0	7	0	0	0	0	7	23	15760
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-125	-9	7681	0	0	0	0	0	0	0	0	-21	7526
Gross value added (at basic prices)		125	323	7735	0	0	7	0	0	0	0	7	44	8234
	O Public administration and defence; compulsory social sec													
Output of goods and services (at basic prices)		0	10563	9661	0	0	4226	0	0	0	45	4271	1204	25699
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		0	6021	6016	0	0	0	0	0	0	0	0	738	12775
Gross value added (at basic prices)		0	4542	3645	0	0	4226	0	0	0	45	4271	466	12924
	P Education													
Output of goods and services (at basic prices)		3870	603	8799	0	0	2632	0	0	0	156	2788	3	16063
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		1456	516	2317	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	4282
Gross value added (at basic prices)		2414	93	6482	0	0	2632	0	0	0	156	2788	4	11781
	Q Human health and social work activities													
Output of goods and services (at basic prices)		0	1012	34437	0	0	1211	0	0	0	192	1403	14	36866
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-9	816	13730	0	0	0	0	0	0	0	0	-16	14521
Gross value added (at basic prices)		9	196	20707	0	0	1211	0	0	0	192	1403	30	22345
	R Arts, entertainment and recreation													
Output of goods and services (at basic prices)		0	847	4980	0	0	477	0	0	0	94	571	123	6521
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-1	781	2267	0	0	0	0	0	0	0	0	-17	3030
Gross value added (at basic prices)		1	66	2713	0	0	477	0	0	0	94	571	140	3491
	S Other service activities													
Output of goods and services (at basic prices)		0	1879	3462	0	0	226	0	0	0	142	368	591	6300
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-73	1941	1159	0	0	0	0	0	0	0	0	425	3452
Gross value added (at basic prices)		73	-62	2303	0	0	226	0	0	0	142	368	166	2848
	T Activities of households as employers; undifferentiated g													
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gross value added (at basic prices)		0	0	85	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85
Taxes on products		3682	31379	0	0	0	0	0	0	887	0	887	0	35948
Value added type taxes		3652	21409	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25061
Taxes and duties on imports excluding VAT		0	298	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	298
Taxes on products, except VAT and import taxes		30	9672	0	0	0	0	0	0	887	0	887	0	10589
Subsidies on products		0	89	495	0	0	0	0	0	0	0	0	0	584
Gross domestic product		7615	38519	149470	2808	0	10048	29166	3764	5130	633	51549	17869	265022

Kuva 3-1: Tuotoslähestymistavassa käytetyt suorat ja epäsuorat laskentamenetelmät prosessitaulukoiden mukaisesti eri toimialoilla

3.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

Suomen kansantalouden tilinpidon tärkein laadintamenetelmä on tuotoslähestymistapa. Kattavuuden varmistaminen perustuu sekä toimialatason tarkasteluun että tuotteittaiseen tasapainotukseen tarjonta- ja käyttötauluissa.

Käytännössä tärkein kattavuuden varmistustoimenpide on eri lähdeaineistojen tietojen vertailu. Tuotantoa koskevia laajoja perusaineistoja ovat yritys- ja toimipaikkarekisteri, joka kattaa kaikki liikeyritykset ja yhteisöt sekä elinkeinonharjoittajat. Toinen kattava kansantuotteen laskemisessa käytetty aineisto on yritysten rakennetilasto. Yritystilastojen tietokanta yhdistää kaikki yritysaineistot rakennetilaston kyselystä, yritysrekisteristä ja elinkeinoveroaineistosta.

Käytännössä näiden lähteiden lisäksi käytetään muita tilastolähteitä toimialakohtaisesti. Erillistietoja saadaan työllisyydestä, ansiotasosta ja vertailuja tehdään näiden avulla tarkkailemalla laskelmien ansiotasomuutoksia, tuottavuuden muutoksia ja keskiansioiden tasoa ja muutosta.

Vaikka perustietolähteet ovat korkealuokkaisia, saattaa luokittelu- ja satunnaisvirheitä esiintyä. Tietolähteistä ja selvityksistä riippuen tietoihin lisätään piilotalouden osuus. Piilotalouden arvioinnissa on käytetty hyväksi tehtyjä erillisselvityksiä ja verotarkastusaineistojen tietoja. Korjauksia tehdään muun muassa rakentamisen, kaupan, liikenteen ja hotelli- ja ravintolatoiminnan lukuihin.

Tarkemmin kattavuuden varmistaminen ja sen vaatimat korjaukset on esitelty kappaleessa 7.1. Suomen kansantalouden tilinpidossa on käytössä KML-erittely kattavuustyypeille, sen vastaavuus eurooppalaiselle N-luokitukselle selostetaan edellä mainitussa kappaleessa.

Compilation of GNI	Level of Details	Adjustments																Final estimate
		Data validation	Conceptual				Exhaustiveness								Balancing	Total (adjustments)		
			Allocation of FISIM	Allocation of insurance	Other conceptual	Total conceptual	N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	Total exhaustiveness				
GDP PRODUCTION APPROACH	A21																	
	TOTAL																	
Output of goods and services (at basic prices)		-2206	133	0	-5273	-5140	0	423	0	0	0	2998	-194	3227	13	-4106		525392
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-4254	3082	1642	-6662	-1938	0	64	0	0	0	0	639	703	-98	-5587		294253
Gross value added (at basic prices)		2048	-2949	-1642	1389	-3202	0	359	0	0	0	2998	-833	2524	111	1481		231139
	A Agriculture, forestry and fishing																	
Output of goods and services (at basic prices)		173	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26	0	199		12319
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		499	119	29	-6	142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	641		6354
Gross value added (at basic prices)		-326	-119	-29	6	-142	0	0	0	0	0	26	0	26	0	-442		5965
	B Mining and quarrying																	
Output of goods and services (at basic prices)		17	0	0	-1	-1	0	0	0	0	0	4	69	73	0	89		2941
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-21	7	10	-8	9	0	0	0	0	0	0	18	18	0	6		1841
Gross value added (at basic prices)		38	-7	-10	7	-10	0	0	0	0	0	4	51	55	0	83		1100
	C Manufacturing																	
Output of goods and services (at basic prices)		2622	0	0	-1249	-1249	0	0	0	0	0	94	239	333	0	1706		161893
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		2112	258	618	-1320	-444	0	0	0	0	0	0	-329	-329	-71	1268		119963
Gross value added (at basic prices)		510	-258	-618	71	-805	0	0	0	0	0	94	568	662	71	438		41930
	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply																	
Output of goods and services (at basic prices)		-343	0	0	24	24	0	0	0	0	0	5	-78	-73	0	-392		13837
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-941	212	22	-57	177	0	0	0	0	0	0	-14	-14	-8	-786		7108
Gross value added (at basic prices)		598	-212	-22	81	-153	0	0	0	0	0	5	-64	-59	8	394		6729
	E Water supply; sewerage, waste management and remedi																	
Output of goods and services (at basic prices)		-60	0	0	0	0	0	0	0	0	0	25	9	34	0	-26		4739
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-116	12	1	-30	-17	0	0	0	0	0	0	18	18	0	-115		2694
Gross value added (at basic prices)		56	-12	-1	30	17	0	0	0	0	0	25	-9	16	0	89		2045
	F Construction																	
Output of goods and services (at basic prices)		-1106	2	0	-36	-34	0	0	0	0	0	910	402	1312	0	172		43502
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-1185	75	24	-23	76	0	0	0	0	0	0	1136	1136	0	27		28291
Gross value added (at basic prices)		79	-73	-24	-13	-110	0	0	0	0	0	910	-734	176	0	145		15211
	G Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and m																	
Output of goods and services (at basic prices)		-852	0	0	108	108	0	160	0	0	0	487	-1092	-445	0	-1189		37914
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-886	96	-103	-105	94	0	0	0	0	0	0	-1390	-1390	-22	-2204		18335
Gross value added (at basic prices)		34	-96	-103	213	14	0	160	0	0	0	487	298	945	22	1015		19579
	H Transportation and storage																	
Output of goods and services (at basic prices)		-319	0	0	21	21	0	0	0	0	0	264	-337	-73	0	-371		28415
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-517	65	48	-77	36	0	0	0	0	0	0	-15	-15	0	-496		18891
Gross value added (at basic prices)		198	-65	-48	98	-15	0	0	0	0	0	264	-322	-58	0	125		9524
	I Accommodation and food service activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		41	0	0	0	0	0	0	0	0	0	263	28	291	0	332		9322
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		1	23	6	-14	15	0	0	0	0	0	0	25	25	0	41		5743
Gross value added (at basic prices)		40	-23	-6	14	-15	0	0	0	0	0	263	3	266	0	291		3579
	J Information and communication																	
Output of goods and services (at basic prices)		-363	1	0	498	499	0	0	0	0	0	165	550	715	0	851		28046
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-253	48	14	-32	30	0	0	0	0	0	0	599	599	-10	366		13982
Gross value added (at basic prices)		-110	-47	-14	530	469	0	0	0	0	0	165	-49	116	10	485		14064
	K Financial and insurance activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	164	164	0	164		16011
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		0	93	93	0	186	0	0	0	0	0	0	0	0	13	199		7911
Gross value added (at basic prices)		0	-93	-93	0	-186	0	0	0	0	0	0	164	164	-13	-35		8100
	L Real estate activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		418	0	0	-4826	-4826	0	0	0	0	0	68	-66	2	0	-4406		38694
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-150	1743	370	-4456	-2343	0	0	0	0	0	0	-42	-42	0	-2535		9802
Gross value added (at basic prices)		568	-1743	-370	-370	-2483	0	0	0	0	0	68	-24	44	0	-1871		28892
	L Imputed rents of owner-occupied dwellings																	
Output of goods and services (at basic prices)		*0*	0	0	*0*	0	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	0		*22671*
***Intermediate consumption** (at purchasers' prices)*		*0*	924	*173*	*0*	*1097*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1097*		*3873*
***Gross value added** (at basic prices)*		*0*	-924	*-173*	*0*	*-1097*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*0*	*-1097*		*18798*
	M Professional, scientific and technical activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		130	0	0	37	37	0	0	0	0	0	268	792	1060	0	1227		22928
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-76	132	26	-95	63	0	0	0	0	0	0	815	815	0	802		10554
Gross value added (at basic prices)		206	-132	-26	132	-26	0	0	0	0	0	268	-23	245	0	425		12374
	N Administrative and support service activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		-271	0	0	54	54	0	0	0	0	0	122	-539	-417	0	-634		15126
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-333	30	40	-334	-264	0	0	0	0	0	0	-184	-184	0	-781		6745
Gross value added (at basic prices)		62	-30	-40	388	318	0	0	0	0	0	122	-355	-233	0	147		8381
	O Public administration and defence; compulsory social sec																	
Output of goods and services (at basic prices)		-3547	42	0	-184	-142	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-3688		22011
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-2476	42	62	-134	-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2506		10269
Gross value added (at basic prices)		-1071	0	-62	-50	-112	0	0	0	0	0	0	0	0	1	-1182		11742
	P Education																	
Output of goods and services (at basic prices)		512	21	0	-10	11	0	0	0	0	0	20	-3	17	3	543		16606
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		219	23	34	-4	53	0	0	0	0	0	0	0	0	0	272		4554
Gross value added (at basic prices)		293	-2	-34	-6	-42	0	0	0	0	0	20	-3	17	3	271		12052
	Q Human health and social work activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		327	48	0	109	157	0	0	0	0	0	94	-20	74	4	562		37428
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-462	77	96	-7	166	0	0	0	0	0	0	14	14	0	-282		14239
Gross value added (at basic prices)		789	-29	-96	116	-9	0	0	0	0	0	94	-34	60	4	844		23189
	R Arts, entertainment and recreation																	
Output of goods and services (at basic prices)		370	7	0	0	7	0	0	0	0	0	39	-599	-560	2	-181		6349
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		230	14	18	41	73	0	0	0	0	0	0	30	30	0	333		3363
Gross value added (at basic prices)		140	-7	-18	-41	-66	0	0	0	0	0	39	-629	-590	2	-514		2977
	S Other service activities																	
Output of goods and services (at basic prices)		61	12	0	20	32	0	168	0	0	0	141	287	596	3	692		6992
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		103	13	28	-1	40	0	50	0	0	0	0	-42	8	0	151		3603
Gross value added (at basic prices)		-42	-1	-28	21	-8	0	118	0	0	0	141	329	588	3	541		3389
	T Activities of households as employers; undifferentiated p																	
Output of goods and services (at basic prices)		-16	0	0	162	162	0	95	0	0	0	3	0	98	0	244		329
Intermediate consumption (at purchasers' prices)		-2	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	14	0	12		12
Gross value added (at basic prices)		-14	0	0	162	162	0	81	0	0	0	3	0	84	0	232		317
Taxes on products		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-63	-63		35885
Value added type taxes		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		25081
Taxes and duties on imports excluding VAT		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1	-1		297
Taxes on products, except VAT and import taxes		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-62	-62		10527
Subsidies on products		305	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	305		889
Gross domestic product		1743	-2949	-1642	1389	-3202	0	359	0	0	0	2998	-833	2524	48	1113		266135

Kuva 3-2: Tuotoslähestymistavan kattavuuskorjaukset prosessitaulukoiden mukaisesti

3.7 Yritykset ja kotitaloudet (sektorit S11, S14)

3.7.1 Alkutuotanto (toimiala A)

Taulukko 3-4: Toimialan A erät alatoimialoittain, vuosi 2022, miljoonaa euroa.

	Toimiala A yhteensä	**Maatalous (011_016)**	**Metsätalous (02)**	**Riista- ja kalatalous (017+03)**
P1 Tuotos perushintaan	12 319	5 738	6 189	392
P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	6 354	3 922	2 309	123
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan (P1-P2)	5 965	1 816	3 880	269

Taulukko 3-5: Osuudet koko A toimialasta, vuosi 2022, prosenttia.

	Toimiala A yhteensä	Maatalous (011_016)	Metsätalous (02)	Riista- ja kalatalous (017+03)
P1 Tuotos perushintaan	100	47	50	3
P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	100	62	36	2
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	100	30	65	5

3.7.1.1 Maatalous ja siihen liittyvät palvelut (toimiala 011_016)

Maatalous -toimiala sisältää pääluokasta A Maatalous, metsätalous ja kalatalous seuraavat Euroopan yhteisön tilastollisen toimialaluokituksen (NACE Rev.2) mukaiset toimialat: 011 yksivuotisten kasvien viljely, 012 monivuotisten kasvien viljely, 013 taimien kasvatus ja muu kasvien lisääminen, 014 kotieläintalous, 015 yhdistetty kasvinviljely ja kotieläintalous, sekä 016 maataloutta palveleva toiminta.

Kansantalouden tilinpidossa laaditaan myös Maatalouden taloustilejä (EAA). Alla olevassa taulukossa on esitetty kansantalouden tilinpidon ja maatalouden taloustilien vastaavuudet ja eroavaisuudet.

Taulukko 3-6 Kansantalouden tilinpidon (NA) ja maatalouden taloustilien (EAA) vastaavuustaulukko.

Kokonaisuudet	(NA)	(EAA)	Tarkennus
Maatilojen tuotos	Sisältyy	Sisältyy	
Muiden kuin maatilojen maataloustuotos omaan loppukäyttöön	Sisältyy	Ei sisälly	Esim. pienimuotoinen maataloustuotanto, kotipuutarhat
Joulukuuset	Mukana	Mukana	
Maataloudesta erottamattomat sivutoiminnot	Sisältyy	Sisältyy	Esim. maataloustuotteiden ensiasteen jalostus tilalla, maatilamatkailu, koneiden vuokraus ilman työntekijää
Maatalouden välituotekäyttö	Sisältyy	Sisältyy	
Muiden kuin maatilojen maatalouden välituotekäyttö	Sisältyy	Ei sisälly	Esim. lannoitteet, polttoaineet, sähkö, kasvinsuojeluaineet

3.7.1.1.1 Tietolähteet

Luke (Luonnonvarakeskus) tuottaa suurimman osan maatalouden tuotoksen laskennassa käytettävästä aineistosta. Aineistoista osa on kokonaistilastoja ja osa otantaan perustuvia.

Tuotantomääriä koskevia tietoja Luke kerää esimerkiksi teurastamoilta, meijereiltä, kananmunapakkaamoilta, maatalous- tai puutarhatuotantoa harjoittavilta tiloilta ja yrityksiltä, jotka ostavat tai jalostavat maataloustuotteita. Kasvinviljelyä ja puutarhataloutta koskevat satotiedot kerätään tuottajayksiköiltä pääasiassa otospohjaisten kyselyjen avulla. Luken viljelypinta-aloja koskevat tiedot ovat peräisin maaseutuhallinnon

tietojärjestelmän rekisteriin kuuluvasta yhdennetystä hallinto- ja valvontajärjestelmästä (IACS).

Luken tuottajahinnat perustuvat tietoihin, jotka on saatu maatalous- ja puutarhatuotteita viljelijöiltä ostavilta yrityksiltä. Näihin kuuluvat meijerit, teurastamot, kananmunapakkaamot, viljaa ostavat yritykset, ruokaperunapakkaamot sekä puutarhatuotteita ostavat tukut ja pakkaamot. Luken lisäksi hintatietoja saadaan myös Tilastokeskuksen maatalouden tuottajahintaindeksiä varten kerätyistä tiedoista.

Luken tilastoista saadaan osa maatilojen omaan loppukäyttöön menevän tuotannon määristä. Kulutustutkimuksen aineiston perusteella johdetaan muiden kotitalouksien sekä osa maatilojen maataloustuotoksesta omaan loppukäyttöön. Naudoille ja sioille laskettava eläinpääoman bruttomuodostus ja varastoeläinten arvo perustuu Luken julkaisemiin kotieläinmääriin.

Välituotekäytön reunajakaumat tuotantopanosten kokonaiskäytöstä saadaan pääosin Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietojen pohjalta. Tilaston tietopohjana käytetään Verohallinnolta saatavaa kaikkia maatalousverovelvollisia koskevaa totaaliveroaineistoa, jota täydennetään Tilastokeskuksen omalla otantapohjaisella tilastokyselyllä. Kehikkoperusjoukko muodostuu maatilarekisteriin kuuluvista maatilatalouden verolain mukaan verotetuista maatilayrityksistä. Vertailutietona käytetään Luken tuottamaa FADN-yritysaineistoa (Farm Accountancy Data Network). Välituotekäytön hintatiedot saadaan suurimmalta osin Tilastokeskuksen maatalouden tuotantopanosten hintaindekseissä käytettyjen hintatietojen keruusta.

Muutamia tuotantosuuntia koskevia tietoja kerätään tai täydennetään ko. tuotannonhaaroja edustavilta järjestöiltä, kuten puutarhakasvien hintatietoja Kasvistieto OY:ltä ja Kauppapuutarhaliitolta, turkistuotannon määrä- ja hintatietoja huutokauppayhtiö Saga Furs OYJ:ltä, porotaloutta koskevia tietoja Paliskuntain yhdistykseltä ja hunajantuotantoa koskevia tietoja Suomen mehiläishoitajien keskusliitolta.

Maatalouspalvelujen osalta tilinpito perustuu Tilastokeskuksen maa- ja metsätalousyritysten taloustilastoon. Tuotetukipalkkioita ja tuotantotukipalkkioita koskevat tiedot perustuvat Ruokaviraston hallinnollisiin tukirekistereihin, ja ne kootaan Maa- ja metsätalousministeriön toimesta. Osa tiedoista saadaan Tilastokeskuksen keskitetystä laskennasta, kuten välilliset rahoituspalvelut ja vakuutuspalvelumaksut.

Koska maataloutta koskevat tilinpitolaskelmat laaditaan tuote- tai tuoteryhmätietojen pohjalta, myös muita kuin tässä mainittuja tietolähteitä käytetään. Ne esitellään laskentamenetelmien kuvauksen yhteydessä.

Laskennassa huomioidaan myös se, jos oikeudellisella yksiköllä on maataloutta sivuliiketoimintana. Oikeudellisten yksiköiden elinkeinoverolomakkeella täytyy erotella sivutoimisen maataloustoiminnan tulot ja menot. Maatalouteen kuulumattomilla toimialoilla evr-lomakkeen maatalouden tuottoja ja kuluja ei oteta huomioon tuotoksen ja välituotekäytön laskennassa.

3.7.1.1.2 Tuotos

Maatalouden tuotoksen arvo lasketaan tuotteittain tai tuoteryhmittäin yleensä kaavalla arvo = määrä x hinta. Tuotos arvotetaan perushintaan,

jolloin arvoon sisältyvät tuotetukipalkkiot, mutta eivät tuoteverot. Tuotos omaan loppukäyttöön saadaan kulutustutkimuksen tietoja hyödyntäen.

Kansantalouden tilinpidossa on keskitetty laskenta harmaalle taloudelle ja alv-petokselle. Myös maatalouden osalta kyseiset tiedot saadaan tästä keskitetyssä laskennassa. Harmaa talous ja alv-petos on esitetty kattavasti kohdassa 7.1.1.6.

3.7.1.1.2.1 Kotieläintalous

3.7.1.1.2.1.1 Eläintuotanto

Eläintuotoksen määrätiedot saadaan poronhoitoa lukuun ottamatta Luken lihantuotantotilastoista. Yksityiskohtaiset tiedot lihantuotantotilastoinnista löytyvät tilaston laaturaportista [13].Tilastoista saadaan lihantuotantomäärät, teurastettujen eläinten lukumäärä ja keskimääräisten ruhopainojen kehitys. Tietoa kerätään Ruokaviraston hyväksymiltä teurastamoilta sekä kunnan elintarvikeviranomaisen hyväksymiltä pienteurastamoilta. Tiedonkeruun ulkopuolelle jää joitakin pienteurastamoita. Nautojen teurastusmäärät perustuvat nautarekisteristä saataviin tietoihin ja lampaiden sekä vuohien teurastusmäärät lammas- ja vuohirekisteriin. Luke tilastoi myös naudan-, sian-, lampaan- ja siipikarjanlihan osalta tuottajahinnat. Luke tuotti vuoteen 2023 asti otantatutkimukseen perustuvia tietoja nautojen, lampaisen ja sikojen kotiteurastusmääriä.

Tuotos arvotetaan perushintaan lisäämällä tuottajahintaiseen arvoon eläinlajikohtaiset tuotetuet. Tukitietojen osalta tietolähteinä käytetään yhdennettyä hallinto- ja valvontajärjestelmää, (IACS, Integrated Administration and Control System) ja yleistä tukien hallintajärjestelmää (Common Control System of Support). Tukipalkkioiden jako tuotantoon liittyviin ja tuotetukiin perustuu "Maatalouden hinta- ja taloustilit" -työryhmän ja "Kansantalouden tilinpito" -työryhmän yhteisiin päätöksiin.

Paliskuntain yhdistys, jonka paliskunnat muodostavat lain määräyksestä, pitää tilastoa paliskuntien poromääristä ja taloudesta poronhoitovuosittain. Paliskuntain yhdistys pitää myös tilastoa eloporojen sekä teurastettujen porojen määrästä, poronlihan tuotannosta ja tuottajahinnoista.

Tuotokseen luetaan myös omaan käyttöön tapahtuva kiinteän pääoman bruttomuodostus eläimiin. Aihetta on kuvattu omassa kappaleessa 5.10.3.7. Kiinteän pääoman bruttomuodostus eläimiin on laskettu vain nautaeläimille ja sioille. Luke kerää tiedot kotieläinten lukumääristä joulukuussa otantatiedustelulla. Nautaeläinten osalta tiedot saadaan suoraan nautarekisteristä. Pääomaeläinten varastomuutos arvotetaan kalenterivuoden keskihinnoin.

Lampaanvilla on Suomessa lampaankasvatuksen sivutuote. Hevosia pidetään Suomessa lähinnä ravi- ja ratsastustoimintaa varten.

3.7.1.1.2.1.2 Eläintuotteet

3.7.1.1.2.1.2.1 Maito

Maidontuotannon tietolähteinä käytetään pääosin Luken tuottamia maito- ja maitotuotetilastoja [14]. Tietoja tilastoihin kerätään tuottajilta, maitoa vastaanottavilta meijereiltä ja Ruokaviraston ylläpitämään rekisteriin hyväksytyiltä maitoalan laitoksilta. Näiden tiedonkeruun piiriin kuuluvien

[13] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/lihantuotanto/lihantuotanto-tilaston-dokumentaatio-1.1.2024
[14] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/maito-ja-maitotuotetilasto/maito-ja-maitotuotetilaston-dokumentaatio-1.1.2024

yritysten yhteenlasketut maidon käsittelymäärät kattavat noin 98 prosenttia maitoalan laitosten käsittelymääristä. Tilastot sisältävät kuukausi- ja vuositasolla tietoja maidontuotannosta, tuotetun luomumaidon määrästä, maidontuottajien lukumääristä, tuottajamaidon rasva- ja valkuaispitoisuuksista sekä maitotuotteiden valmistusmääristä. Vuositasolla julkaistaan myös tietoja maidon maatilakäytöstä, joka perustuu noin joka 3.–4. vuosi tehtävään otostutkimukseen. Maidon käyttö maatilalla jaotellaan maidon käyttöön maatilojen ruokataloudessa, kotieläimille annettuun maitoon sekä muuhun käyttöön. Muu käyttö sisältää muun muassa maidon suoramyynnin sekä maidon käytön kotijuuston valmistukseen.

Meijeritilastojen tietojen keruun yhteydessä kerätään myös maidon tuottajahinta- ja tukitiedot. Lopullinen tieto maidon jälkitilien suuruudesta saadaan vasta tilastovuoden jälkeen meijereiden tilinpäätösten valmistumisen jälkeen.

3.7.1.1.2.1.2.2 Kananmunat

Kananmunien tuotantotiedot perustuvat Luken laatimaan kananmunien tuotanto -tilastoon[15]. Kananmunien tuotantomäärätiedot kerätään suurimmilta pakkaamoilta kananmunien tuottajahintatilaston tiedonkeruun yhteydessä tilastolomakkeella kuukausittain. Muilta pakkaamoilta tiedot kerätään neljä kertaa vuodessa. Kananmunat tilastoidaan A- ja B-luokkiin sekä tuotantotavoittain. Tiedonkeruun piiri kattaa lähes kaikki kananmunapakkaamot. Tuottajahintoja koskevat tiedot kerätään pakkaamoilta yhdessä tuotantotietojen kanssa.

Kananmunien tuotanto omaan loppukulutukseen arvioidaan Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen perusteella.

3.7.1.1.2.1.2.3 Turkiseläinten nahat ja poronvuodat

Turkiseläinten nahkojen tuotantomäärät ja yksikköhinnat perustuvat huutokauppayhtiö Saga Furs Oyj:ltä vuosittain saataviin tietoihin. Poronvuotien tuotantomäärät ja hintatiedot saadaan Paliskuntien yhdistyksiltä samassa yhteydessä kuin muutkin porotalouden tuotosta koskevat tiedot.

3.7.1.1.2.1.2.4 Mehiläisten hoito

Hunajantuotannon tiedot perustuvat Suomen Mehiläishoitajain Liiton tilastoihin. Liitto on alan toimialajärjestö. Hunajan kokonaissadon laskemista varten järjestö arvioi vaakapesähavaintojen ja kirjallisen satotiedustelun perusteella mehiläisyhteiskunnan keskisadon ja mehiläisyhteiskuntien määrän.

3.7.1.1.2.2 Kasvinviljely

3.7.1.1.2.2.1 Viljakasvit

Viljakasvien tuotoksen laskennassa käytetään Luken tuottamaa tilastoa korjatusta sadosta. Satolaskelmien viljelyalat pohjautuvat integroituun hallinto- ja valvontajärjestelmään (IACS) ja hehtaarisatotiedot Luken sato-otantatiedusteluihin [16].

Tuotoksesta vähennetään sadonkorjuun jälkeiset hävikit sekä tuottajien oma siemenkäyttö.

---

[15] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/kananmunien-tuotanto/kananmunien-tuotanto-tilaston-dokumentaatio
[16] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/satotilasto/satotilaston-dokumentaatio

Viljan käyttö koostuu:

1. toimituksista toimialan ulkopuolelle
2. maatilojen välisistä toimituksista
3. tuottajan tuottaman viljan käytöstä rehuna
4. viljan käytöstä maatilojen ruokatalouteen sekä
5. varastojen muutoksesta.

Viljan toimituksia toimialan ulkopuolelle kuvaa Luken tuottamat viljan osto-, käyttö- ja varastotilastot[17]. Tilasto esittää neljännesvuosittain viljaa suoraan viljelijöiltä ostavien toimijoiden hankintamäärät ja niitä hyödyntävän teollisuuden käyttömäärät. Lisäksi se sisältää kaksi kertaa vuodessa tiedot edellä mainittuja kasveja ostavien ja käyttävien toimijoiden varastoista.

Luke tuottaa maatilojen väliset viljojen toimitukset, maatilojen itse tuottamien viljojen rehukäytön sekä maatilojen viljankäytön ruokataloudessa vuosittain tehtävään otantatutkimukseen perustuen.

Tilastovuoden alkuvarastona pidetään edellisen satokauden viljan kauppaan tulo vuoden t heinäkuun alkuun mennessä ja vastaavasti loppuvarasto arvioitiin olevan kalenterivuonna t korjattu sato, joka tulee kauppaan vuoden t+1 kesäkuun loppuun mennessä. Varastojen muutos on loppuvaraston ja alkuvaraston välinen erotus. Laskelmissa oletetaan, että maatilojen varastot ovat tyhjät satovuoden eli kesäkuun lopussa. Lisäksi varastoinnin oletetaan kohdistuvan vain toimialan ulkopuolisiin viljan toimituksiin.

Neljälle eri käytön erälle käytetään kaikille kalenterivuoden keskimääräistä tuottajahintaa. Varastojen muutoksen arvottamisessa käytetään tammikuun alun–heinäkuun lopun välisen ajanjakson keskihintoja. Kuukausittaiset keskihinnat on laskettu ostomäärillä painotettuina keskiarvoina. Kalenterivuoden keskihinnat on laskettu kuukausitiedoista. Tuottajahintatiedot laatii Luke [18].

Tuotos arvotetaan perushintaan lisäämällä kasveille kohdennetut yhteisen maatalouspolitiikan mukaiset tuotetuet, jotka saadaan integroidusta hallinto- ja valvontajärjestelmästä.

3.7.1.1.2.2.2 Sokerijuurikas

Sokerijuurikkaan tuotantomäärätiedot saadaan Luken satotilastosta. Hintatiedot perustuvat Tilastokeskuksen maatalouden tuottajahintaindeksiä varten keräämiin tietoihin.

3.7.1.1.2.2.3 Öljykasvit

Öljykasvien satotiedot saadaan Lukelta. Luke tuottaa myös rypsin ja rapsin hintatiedot. Muiden öljykasvien hintatiedot saadaan kyselyjen kautta.

---

[17] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/viljan-seka-valkuais-ja-oljykasvien-osto-kaytto-ja-varastotilastot/viljan-seka-valkuais-ja-oljykasvien-osto-kaytto-ja-varastotilaston-dokumentaatio

[18] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/maatalous-ja-puutarhatuotteiden-tuottajahinnat/maataloustuotteiden-tuottajahinnat-tilaston-dokumentaatio

3.7.1.1.2.2.4 Valkuaiskasvit

Tuotantomäärätiedot saadaan Luken satotilastosta. Hintatiedot perustuvat keskeisiltä valkuaiskasveja ostavilta teollisuusyrityksiltä kysyttyihin hintoihin.

3.7.1.1.2.2.5 Peruna

Perunan tuotoksen arvioinnin lähtökohtana on Luken satotilasto. Perunan osalta satotilasto sisältää tiedot tuotannon jakaumasta ruoka-, teollisuus-, siemen- ym. perunaksi. Hintatiedot perustuvat Tilastokeskuksen maatalouden tuottajahintaindeksiä varten keräämiin tietoihin. Tuotos omaan loppukulutukseen puolestaan saadaan Tilastokeskuksen laatiman kulutustutkimuksen perusteella.

3.7.1.1.2.2.6 Puutarhakasvit

Puutarhakasvien (marjat, hedelmät ja vihannekset) tuotantomääriä koskevat tiedot saadaan Luken puutarhatilastoista[19]. Hintatietoina käytetään Kasvistiedon keräämiä hintoja.

Puutarhakasvien alku- ja loppuvarastojen määrittämisessä hyödynnetään Ruokavirastolta saatavia varastointitukitietoja. Tuotos omaan loppukulutukseen arvioidaan Tilastokeskuksen laatiman kulutustutkimuksen perusteella.

3.7.1.1.2.2.7 Rehukasvit

Rehukasvien tuotantomäärä pohjautuu Luken satolaskelmaan. Rehuviljoille hinta saadaan Luken hintatiedoista. Karkearehujen arvon määrittämisessä hyödynnetään Tilastokeskuksen maatalouden tuottajahintaindeksiä varten keräämiä tietoja sekä rehukasvien rehuyksikköarvoja. Vertailuhintana käytetään rehukasvien tuotantokustannusta.

3.7.1.1.2.2.8 Koristekasvit ja taimet

Koristekasvien ja taimien tuotantomäärät tuottaa Luke. Koristekasvien hinnat saadaan Kauppapuutarhaliitosta. Taimien hintojen määrittelyssä hyödynnetään Luken Standard Output (SO) -laskentaa.

3.7.1.1.2.3 Maatalouspalvelut

Maatalouspalvelut sisältävät kasvinviljelyä palvelevan ja kotieläintuotantoon liittyvät palvelut eläinlääkintää lukuun ottamatta. Tietolähteenä käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastoa.

Osa erottelemattomina toimintoina käsiteltävistä toiminnoista muodostuu maatalouden paikallisten toimialayksiköiden toisilleen tuottamista palveluista.

3.7.1.1.2.4 Muuta kuin maataloutta olevat ja siitä erottamattomat toiminnot

Tietolähteenä käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietoja. Tilaston tuloerä ”Tulot maatalouden sivuansiotoiminnasta” kuvaa tuloja, joita saadaan muun muassa maatalouden tuotantovälineiden vuokrauksesta, maatilamatkailusta, maataloustuotteiden jatkojalostuksesta. Niitä koskevia kustannustietoja ei voi tilastollisesti erotella maatalouden kustannuksista. Sen sijaan metsätalouden kustannukset pystytään erottelemaan tilaston tietolähteiden perusteella.

[19] Saatavilla osoitteessa https://www.luke.fi/fi/tilastot/puutarhatilastot/puutarhatilastot-tilaston-dokumentaatio

Taulukko 3-7: Maataloustoimialan tuotos 2022, miljoonaa euroa.

	Tuotos, tuottajahintaan	Tuotetukipalkkiot	Tuotos, perushintaan
Eläintuotos	1 058	161	1219
Eläintuotteet	1 386	196	1 582
Kotieläintalous yhteensä	2 435	367	2 802
Kasvinviljely; puutarhatalous	2 249	21	2 270
Maatalouden tavaratuotanto yhteensä	4 684	388	5 072
Maatalouspalvelut	142	0	142
Maataloustuotanto	4 826	388	5 214
Erottamattomat toiminnot	524	0	524
Maataloustoimialan tuotanto	5 350	388	5 738

3.7.1.1.3 Välituotekäyttö

Välituotekäyttö arvotetaan ostajan hintaan, eli hintaan, jonka ostaja tosiasiassa maksaa tuotteistaan. Tällöin se sisältää myös tuotteista maksettavat verot. Välituotekäyttöä koskevat tilastotiedot saadaan pääosin Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta, jonka tietoja täydennetään panosten valmistajien ja myyjien ilmoittamilla valmistus- ja myyntitiedoilla.

Koska tuotantopanosten varastoista ei ole käytettävissä tietoja, kuvaa välituotekäyttö eräiltä osin vain hankintamenoja, eikä todellista käyttöä. Alla esitetty luokitus perustuu maatalouden taloustileillä noudatettavaan luokitukseen. Samalla luokituksella kerätään tiedot maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksiä varten.

3.7.1.1.3.1 Siemenet ja taimet

Siementen ja taimien kustannuksien laskennassa käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta saatavia kasvinviljelymenoja sekä Ruokavirastolta saatavia tietoja sertifioidusta kylvösiementuotannosta.

3.7.1.1.3.2 Energia, voiteluaineet

Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietojen perusteella estimoidaan poltto- ja voiteluaineista, sähkön, poltto- ja tarvepuun käytöstä aiheutuneet kulut. Vertailutietona käytetään FADN-lukuja.

3.7.1.1.3.3 Lannoitteet ja maanparannusaineet

Lannoitteiden käytön arvo pohjautuu maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietoihin. Vertailutietoina käytetään maatalouslannoitteiden ja muiden maanparannusaineiden myyntitietoja.

3.7.1.1.3.4 Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet

Kasvinsuojelu- ja torjunta-aineiden käytön kustannukset lasketaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) keräämien käyttömäärätietojen ja maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksin perusteella. Vertailutietona käytetään FADN-lukuja.

3.7.1.1.3.5 Eläinlääkintäkustannukset

Tiedot pohjautuvat maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietoihin. Vertailutietona käytetään FADN-lukuja.

3.7.1.1.3.6 Eläinten rehut

Rehukustannukset muodostuvat väkirehuseosten, puhtaana myytyjen kotimaista ja ulkomaista alkuperää olevien rehujen käytöstä sekä maatilojen välisistä myynneistä (intra-industry consumption) ja maatilojen

itse tuottamista ja käyttämistä rehuista (intra-unit consumption), jotka sisältyvät myös tuotokseen. Hintatiedot saadaan Tilastokeskuksen maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksin tiedoista. Tutkimusten mukaan itse tuotetuista rehuista noin 40 % mukaan käytetään samana kalenterivuonna ja loput seuraavana vuotena. Tämän mukaan lasketaan itse tuotettujen rehujen kulutus ja varastojen arvon muutos.

Turkiseläinten ruokinnassa käytettyjen rehujen määrät ja hinnat saadaan Suomen Turkiseläinten Kasvattajain Liitolta.

3.7.1.1.3.7 Koneiden ja laitteiden sekä rakennusten huolto ja korjaus

Tietolähteenä käytetään maa- ja metsätalousyritysten taloustilastoa. Kustannuseriä korotetaan yhtiömuotoisten maatilojen arvioidulla kustannuksilla.

3.7.1.1.3.8 Maatalouspalvelut

Tietolähteenä käytetään maa- ja metsätalousyritysten taloustilastosta saatavaa vastaavaa kustannuserää.

3.7.1.1.3.9 Muut tavarat ja palvelut

Maatalouden välilliset rahoituspalvelut (FISIM) saadaan Tilastokeskuksen keskitetystä laskennasta.

FISIM lasketaan myös maatalouden taloustilien (EAA) välituotekäytössä. Päällekkäinen laskenta EAA:n ja kansantalouden tilinpidon välillä vältetään siten, että FISIM-erä tulee molempiin laskentoihin mukaan erillisenä keskitetystä laskennasta.

3.7.1.1.3.10 Poronhoidon ja hunajantuotannon välituotekäyttö

Poronhoidon ja hunajantuotannon kustannukset arvioidaan erikseen. Poronhoidon kustannukset perustuvat Paliskuntain yhdistyksen keräämiin tietoihin. Hunajantuotantoon sisältyvät kustannukset perustuvat Mehiläishoitajain Liiton laskelmiin kuluista mehiläisyhteiskuntaa kohti.

3.7.1.1.4 Arvonlisäys

Arvonlisäys perushintaan lasketaan perushintaisen tuotoksen ja ostajahintaisen välituotekäytön erotuksena, kuten muillakin markkinatuotannon toimialoilla.

Taulukko 3-8 Tuotos, välituotekäyttö ja arvonlisäys sektoreittain toimialoilla 011–016, vuosi 2022, miljoonaa euroa.

	Maatalous-toimiala, yhteensä	**Yrityssektori S11**	**Kotitaloussektori S14**
P1 Tuotos perushintaan	5 738	1 481	4 257
P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	3 922	528	3 394
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	1 816	953	863

Taulukko 3-9 Tuotoksen, välituotekäytön ja arvonlisäyksen osuudet sektoreittain toimialoilla 011–016, vuosi 2022, prosenttia, %.

	Maatalous-toimiala, yhteensä	**Yrityssektori S11**	**Kotitaloussektori S14**
P1 Tuotos perushintaan	100	26	74
P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	100	13	87
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	100	52	48

3.7.1.2 Metsästys ja sitä palveleva toiminta (toimiala 017)

Metsästyksen toimiala kuvastaa pääsääntöisesti vapaa-ajan metsästyksestä sekä ansapyynnistä muodostunutta tuotosta. Toimialalla on vain kotitaloussektorin omaan loppukäyttöön tuottavia toimijoita. Toimialan tuotoksesta vain noin 5 % on markkinatuotosta.

Toimialan välituotekäyttöä ei arvioida.

Tilastolähteinä on käytössä Riistaweb-sivuston sekä Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tuottamat tilastot. Laskentaa varten tarvitaan tietoja riistaeläinten määristä sekä saaliin hinnoista.

Toimialalla arvioidaan myös tehtyjen työtuntien määrä. Tätä varten hyödynnetään LUKE:n tilastoja metsästäjien määristä.

3.7.1.3 Metsätalous ja puunkorjuu (toimiala 02)

3.7.1.3.1 Metsätalous Suomessa

Metsätalous ja siihen liittyvät palvelut -toimiala (TOL2008 02) muodostuu neljän laskennallisen alatoimialan summana. Metsän hoito -toimiala (TOL2008 02100) sisältää metsän kasvatukseen ja metsänhoitoon liittyvät toiminnot, kuten metsänviljely, metsätuhojen torjunta ja hakkuista saatavat tulot, sekä metsien nettokasvun (eli bruttokasvun ja hakkuiden erotuksen) arvon. Puunkorjuu (TOL2008 02200) sisältää aines- ja polttopuun hakkuun ja lähikuljetuksen sekä jalostamattomassa muodossa käytettävän puutavaran teon. Metsätaloutta palveleva toiminta (TOL2008 02400) sisältää metsätalouden suunnittelun ja muun metsätalouden yleisen edistämistoiminnan, mm. metsänhoitoyhdistysten toiminnan, sekä metsänomistajien koulutuksen. Kaikki metsätalouden ja siihen liittyvien palveluiden toimipaikat on luokiteltu markkinatuottajiksi.

Metsätalous ja puunkorjuu -toimiala jakautuu kansantalouden tilinpidossa sektoreittain yrityksiin, paikallishallintoon, voittoa tavoittelemattomiin yhdistyksiin ja kotitalouksiin.

Taulukko 3-10 Tuotoksen, välituotekäytön ja arvonlisäyksen osuudet sektoreittain koko metsätalous ja puunkorjuu-toimialasta, vuosi 2022, prosenttia, %

	Metsätalous ja puunkorjuu-toimiala, yhteensä	**Yrityssektori S11**	**Kotitaloussektori S14**	**Paikallishallinto S13131**	**Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt S15**
P1 Tuotos perushintaan	100	48,7	49,5	1,3	0,5
P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	100	68,4	30	1,3	0,3
B1GPH Arvonlisäys, brutto perushintaan	100	37	61	1	1

Suomen metsätaloudessa vuosittaiset hakkuut ovat noin 2–3 % puuvarannosta. Koko puuvarantoa koskevia metsien inventointeja tehdään jatkuvalla inventoinnilla. Pohjoisten metsien kasvu vie kauan aikaa, esimerkiksi männyn kasvu hakkuukypsäksi vie keskimäärin 90 vuotta. Hakkuiden määristä ja hinnoista saadaan luotettavat tiedot kuukausittain.

Suomen kansantalouden tilinpidossa metsätalouden tuotokseen lasketaan hakatun puumäärän arvon sekä metsänhoitoon liittyvien toimintojen arvon lisäksi myös varaston muutoksen arvo kasvavan puun osalta. Varaston muutoksen arvo lasketaan Luonnonvarakeskuksen tuottaman aineiston perusteella vuosittaisen puutavaralajittaisen puustonmuutoksen ja vastaavien keskimääräisten kantohintojen tulojen summana. Puustonmuutos on laskettu puutavaralajeittain vuosittaisen kasvun ja hakkuiden erotuksena.

Suomessa noin puolet metsäalasta on yksityisten kotitalouksien omistuksessa. Maatalouden harjoittaminen ja metsätalous kuuluvat myös yhteen. Käytännössä lähes jokaisen maatilan pinta-alasta osa on metsää. Valtion liikelaitos, Metsähallitus, on merkittävä metsänomistaja erityisesti Pohjois-Suomessa ja Lapissa. Metsäteollisuutta harjoittavat yhtiöt omistavat noin 7 prosenttia koko maan metsäalasta. Suomessa on hyvät tiedot kaikkien metsänomistajaryhmien myymistä puumäärästä puutavaralajeittain samoin kuin yksityismetsänomistajille puusta maksetuista hinnoista. Nämä tiedot ovat perustana kansantalouden tilinpidon metsätalouden laskelmille.

Myytävästä puustosta tehdään kaupat joko myymällä kasvavan metsän hakkuuoikeus ns. pystykaupalla tai sopimalla kaupasta, jossa myyjä toimittaa puun valmiiksi kaadettuna ja katkottuna kuljetusreitin varteen.

Pystykauppa on kauppamuodoista suosituin, noin 80 prosentin osuudellaan. Raakapuun perushintana on tässä kauppamuodossa hinta kannolla. Pystykaupassa myyjä ottaa yhteyttä ostajan edustajaan ja päästyään sopimukseen tekee kaupat. Myydyn puuerän arvo määräytyy vasta sen jälkeen, kun korjattu puumäärä on mitattu. Ostajina toimivat usein erityiset metsäyhtiöiden osto-organisaatiot, jotka järjestävät myös puun hakkuun ja kuljetuksen. Ostaminen on keskittynyttä, maassa toimii vain muutama suuri osto-organisaatio. Alalla on muutamia itsenäisiä

raakapuun tukkukauppiaita, mutta niiden osuus on pieni. Näiden lisäksi puuta ostavat sahat ja viime vuosina enenevissä määrin myös energiayhtiöt puun energiakäytön nousun myötä..

Toinen tapa myydä puuta on toimittaa puu hankintakaupalla ostajalle. Tällöin metsänomistaja järjestää hakkuun ja puun lähikuljetuksen tien varteen. Koska myyjä vastaa hakkuukuluista ja lähikuljetuksen kustannuksista, puusta saadaan korkeampi hinta kuin pystykaupalla myydystä puusta. Raakapuun perushintana on tässä kauppamuodossa hinta tienvarressa.

Suomessa Luonnonvarakeskus kerää tiedot korjatuista puumääristä sekä kanto- ja hankintahinnoista.

3.7.1.3.2 Tärkeimmät tietolähteet

3.7.1.3.2.1 Toimiala 021 Metsän hoito

Luonnonvarakeskus (LUKE)

- Metsävarat-tilasto (VMI-tiedot)
- Hakkuukertymä ja puuston poistuma -tilasto
- Teollisuuspuun kauppa -tilasto
- Metsänhoito- ja metsänparannustyöt -tilasto
- Yksityismetsätalouden liiketulos -tilasto

Tilastokeskus

- Yritysten rakennetilastot (kohta 10.1.3)
- Yritysrekisterin vuositiedonkeruut (kohta 10.1.2)
- Kuntataloustilasto (kohta 10.2.1)
- Elinkeinoveroaineisto (kohta 10.1.4)
- Metsätalouden veroaineisto (verolomake 2C)

3.7.1.3.2.2 Toimiala 022 Puunkorjuu

Tilastokeskus

- Yritysten rakennetilastot (kohta 10.1.3)
- Yritysrekisterin vuositiedonkeruut (kohta 10.1.2)
- Elinkeinoveroaineisto (kohta 10.1.4)

3.7.1.3.2.3 Toimiala 024 Metsätaloutta palveleva toiminta

Tilastokeskus

- Yritysten rakennetilastot (kohta 10.1.3)
- Yritysrekisterin vuositiedonkeruut (kohta 10.1.2)
- Elinkeinoveroaineisto (kohta 10.1.4)
- Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus (metsänhoitoyhdistykset)

3.7.1.3.3 Laskentaprosessi

3.7.1.3.3.1 Toimiala 021 Metsän hoito

3.7.1.3.3.1.1 Tuotos

Metsän hoito -toimiala koostuu suurimmaksi osaksi kotitaloussektorin (S14) yksityisistä metsänomistajista. Toimialalla on myös yrityssektorille (S11) luokiteltuja metsää omistavia yrityksiä, paikallishallintoon (S1313) kuuluvia kuntia sekä voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin (S15) kuuluvia seurakuntia. Metsän hoito -toimialan tuotos koostuu markkinatuotoksesta ja tuotoksesta omaan loppukäyttöön. Lisäksi toimialan tuotokseen lasketaan mukaan metsän nettokasvu vuosittaisen varastonmuutoksen kautta.

Markkinatuotokseen lasketaan mukaan metsätalouden veroilmoituksen yksityisten metsänomistajien puunmyyntitulot ja yritysten rakennetilaston toimipaikkakohtainen liikevaihto sekä muut tuotot. Tilinpäätösten muissa tuotoissa on tiettyjä eriä, jotka eivät kuulu mukaan tuotokseen mm. tuet, ja nämä erät on kuvattu tarkemmin kohdassa 3.7.2.5. Nämä erät vähennetään kansantalouden tilinpidon lähdeaineistosta. Paikallishallinnon puunmyyntitulojen lähteenä on kuntataloustilastosta saadut kuntien puunmyyntitulot. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) puunmyyntitulot saadaan evankelis-luterilaisten seurakuntien tuloslaskelma.

Tuotos omaan loppukäyttöön koostuu metsäomistajien omatoimisista metsänhoitotöistä, omaan käyttöön otetun puutavaran arvosta ja oman tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotoksesta. Omatoimisista metsänhoitotöistä saadaan tieto Luonnonvarakeskuksen tuottamasta Yksityismetsätalouden liiketulos -tilastosta. Omaan käyttöön otettu puutavara koostuu pääosin polttopuusta, jonka arvo lasketaan arvioidun käytön perusteella. Rakennustarkoitukseen omasta metsästä otettu puutavara lasketaan myös mukaan tuotokseksi omaan loppukäyttöön ja tämä tieto saadaan metsätalouden veroilmoituksesta. Oman tutkimus- ja kehitystoiminnan tuotos tuotetaan tilinpidon keskitetyn laskennan kautta (kohta 5.10.3.8 N1171 Tutkimus- ja kehittäminen).

Toimialan yritys- ja kotitaloussektoreille lisätään harmaasta taloudesta ja alv-petoksesta johtuvaa markkinatuotosta. Toimialoille on eri selvityksiin perustuen arvioitu harmaan talouden prosentuaaliset osuudet lähdeaineistojen ulkopuolelle jäävästä tuotoksesta. Harmaa talous ja alv-petos on esitetty kattavasti kohdassa 7.1.1.6.

Metsän nettokasvun tuottaman varastonmuutoksen laskenta perustuu Luonnonvarakeskuksen tuottamaan aineistoon ja myös laskentamalli on Luonnonvarakeskuksen kehittämä. Laskenta on kuvattu tarkemmin kohdassa 5.11.3.

3.7.1.3.3.1.2 Välituotekäyttö

Välituotekäyttö koostuu tuotantoa varten ostetuista tavaroista ja palveluista, välillisistä rahoituspalveluista (FISIM) sekä aine- ja tarvikevarastojen muutoksesta.

Metsänhoito-toimialan välituotekäyttöön kuuluu metsänomistajien osalta mm. metsäteiden kunnossapidon kustannukset ja metsänhoitopalveluja tarjoavien yritysten osalta mm. työkoneiden polttoaineet. Yritysten välituotekäyttö saadaan rakennetilaston tuottamista tilinpäätöstiedoista eli yritysten tavaroiden ja palvelujen ostoista sekä muista kuluista.

Tilinpäätöstietojen muissa kuluissa on välituotekäyttöön kuulumattomia eriä (mm. käyttöomaisuuden luovutustappiot), jotka kuvataan tarkemmin kohdassa 3.7.2.6.1. Nämä erät vähennetään kansantalouden tilinpidon lähdeaineistosta. Yksityisten metsänomistajien välituotekäytön lähteenä on metsäverolomakkeen kulutiedot. Välituotekäytössä mukana oleva FISIM tuotetaan Tilastokeskuksessa keskitettynä laskentana (3.8.1.7).

Tilinpidon keskitetyistä laskelmista saadaan tiedot toimialan kiinteistöveroista, joita ei lasketa välituotekäyttöön mukaan. Vakuutusmaksuista mukaan lasketaan vain vakuutuspalvelumaksu. Metsänhoito-toimialan välituotekäytöstä vähennetään myös kulut, joita metsänomistaja on käyttänyt metsänhoitotöihin, joiden tarkoitus on tuottaa tuloa (metsänkasvua) tulevaisuudessa. Nämä metsänhoitotyöt lasketaan kansantalouden tilinpidossa investointeihin varalle N1123 maanparannukset. Tietolähde investoinneiksi laskettaville metsänhoitotöille on Luonnonvarakeskuksen Metsänhoito- ja metsänparannustyöt-tilasto.

3.7.1.3.3.2 Toimiala 022 Puunkorjuu

3.7.1.3.3.2.1 Tuotos

Puunkorjuu-toimialan tuotos koostuu toimialalla toimivien yritysten ja kotitalouksien liikevaihdosta ja muista tuotoista. Tietolähde tuotoksen tiedoille on rakennetilasto. Tilinpäätösten muissa tuotoissa on tiettyjä eriä, jotka eivät kuulu mukaan tuotokseen mm. tuet, jotka kuvataan tarkemmin kohdassa 3.7.2.5. Nämä erät vähennetään tilinpäätösten muut tuotos-erästä tilinpidossa ohjelmallisesti ennen kuin lähdeaineisto viedään tuotantosovellukseen. Toimiala 022 kuuluu myös rakennetilaston tilinpäätöstiedustelun (TILKES) otokseen, jolloin toimialan liikevaihdon jakautumisesta eri eriin (esim. kaupallisen toiminnan liikevaihto) saadaan lisätietoja.

Toimialan yrityssektorille lisätään harmaasta taloudesta ja alv-petoksesta johtuvaa markkinatuotosta. Toimialoille on eri selvityksiin perustuen arvioitu harmaan talouden prosentuaaliset osuudet lähdeaineistojen ulkopuolelle jäävästä tuotoksesta. Harmaa talous ja alv-petos on esitetty kattavasti kohdassa 7.1.1.6.

3.7.1.3.3.2.2 Välituotekäyttö

Puunkorjuu-toimialan välituotekäytön lähteenä on niin ikään rakennetilaston tilinpäätöstiedot ja tilinpäätöstiedustelusta saatu kulujakauma. Välituotekäyttö koostuu yritysten tuotannossaan tarvitsemista panoksista, välillisistä rahoituspalveluista (FISIM) sekä aine- ja tarvikevarastonmuutoksista.

Tilinpäätöstietojen muissa kuluissa on välituotekäyttöön kuulumattomia eriä (mm. käyttöomaisuuden luovutustappiot), jotka kuvataan tarkemmin kohdassa 3.7.2.6.1. Nämä erät vähennetään kansantalouden tilinpidon lähdeaineistosta. Tilinpidon keskitetyistä laskelmista saadaan tiedot toimialan kiinteistöveroista, joita ei lasketa välituotekäyttöön mukaan. Vakuutusmaksuista mukaan lasketaan vain vakuutuspalvelumaksu.

3.7.1.3.3.3 Toimiala 024 Metsätaloutta palveleva toiminta

3.7.1.3.3.3.1 Tuotos

Metsätaloutta palveleva toiminta -toimialan tuotos sisältää mm. puukaupan avustamista ja metsätalouden konsultointipalveluja. Tuotos koostuu toimialalla toimivien yritysten toimipaikkojen liikevaihdosta ja muista tuotoista. Tietolähteenä tuotoksen tiedoille on rakennetilasto sekä

verohallinnon 6C-lomake, jolla metsänhoitoyhdistykset ilmoittavat verotettavista tuloistaan. Tilinpäätösten muissa tuotoissa on tiettyjä eriä, jotka eivät kuulu mukaan tuotokseen mm. käyttöomaisuuden luovutusvoitot, jotka kuvataan tarkemmin kohdassa 3.7.2.5. Nämä erät vähennetään tilinpäätösten muut tuotos-erästä tilinpidossa ohjelmallisesti ennen kuin lähdeaineisto viedään tuotantosovellukseen.

3.7.1.3.3.3.2 Välituotekäyttö

Myös välituotekäytön osalta lähteenä on rakennetilasto sekä verohallinnon 6C-lomake. Rakennetilaston tilinpäätöstietojen muissa kuluissa on välituotekäyttöön kuulumattomia eriä (mm. käyttöomaisuuden luovutustappiot), jotka kuvataan tarkemmin kohdassa 3.7.2.6.1. Nämä erät vähennetään tilinpäätösten muut-kulut erästä tilinpidossa ohjelmallisesti ennen kuin lähdeaineisto viedään tuotantosovellukseen. Tilinpidon keskitetyistä laskelmista saadaan tiedot toimialan kiinteistöveroista, joita ei lasketa välituotekäyttöön mukaan. Vakuutusmaksuista mukaan lasketaan vain vakuutuspalvelumaksu.

Taulukko 3-11 Metsätalous ja puunkorjuu, tuotanto- ja tulonmuodostustili vuonna 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	Taloustoimi	Sektorit yhteensä	Yritykset (S11)	Kotitaloudet (S14)	Voittoa tavoittelematto mat yhteisöt (S15)	Paikallishallint o (S1313)
TOL 021 Metsän hoito	P1 Tuotos perushintaan	4 148	1 200	2 838	30	80
	…P11 Markkinatuotos	3 935	1 185	2 640	30	80
	…P12 Tuotos omaan loppukäyttöön	213	15	198		
	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	1 102	469	595	9	29
	B1G Arvonlisäys, brutto perushintaan (P1-P2)	3 046	731	2 243	21	51
	P51C Kiinteän pääoman kuluminen	357	91	258	3	5
	B1N Arvonlisäys, netto perushintaan (B1G-P51C)	2 689	640	1985	18	46
	D11 Palkat ja palkkiot	106	94	3		9
	D12 Työnantajan sosiaaliturvamaksut	23	20	1		2
	B13N Toimintaylijäämä + sekatulo, netto (B1N-D11-D12)	2 573	530	1 990	18	35
	P52K Varastonmuutos (metsän nettokasvu)	527	331	194	1	1
TOL 022 Puunkorjuu	P1 Tuotos perushintaan	1 459	1 336	123		
	…P11 Markkinatuotos	1 459	1 336	123		
	…P12 Tuotos omaan loppukäyttöön					
	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	854	763	87		
	B1G Arvonlisäys, brutto perushintaan (P1-P2)	605	569	36		
	P51C Kiinteän pääoman kuluminen	145	135	10		
	B1N Arvonlisäys, netto perushintaan (B1G-P51C)	460	434	26		
	D11 Palkat ja palkkiot	262	259	3		
	D12 Työnantajan sosiaaliturvamaksut	51	50	1		
	B13N Toimintaylijäämä + sekatulo, netto (B1N-D11-D12)	145	123	22		

TOL 023 Luonnon tuotteiden keruu	P1 Tuotos	77		77		
	P22 Välituotekäyttö	0		0		
	B1G Arvonlisäys, brutto perushintaan (P1-P2)	77		77		
TOL 024, Metsätaloutta palveleva toiminta	P1 Tuotos perushintaan	505	477	28		
	…P11 Markkinatuotos	505	477	28		
	…P12 Tuotos omaan loppukäyttöön					
	P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan	353	341	12		
	B1G Arvonlisäys, brutto perushintaan (P1-P2)	152	136	16		
	P51C Kiinteän pääoman kuluminen	10	10			
	B1N Arvonlisäys, netto perushintaan (B1G-P51C)	142	126	16		
	D11 Palkat ja palkkiot	114	114	0		
	D12 Työnantajan sosiaaliturvamaksut	23	23	0		
	B13N Toimintaylijäämä + sekatulo, netto (B1N-D11-D12)	5	-11	16		

3.7.1.3.4 Luonnontuotteiden keruu (toimiala 023)

Luonnontuotteiden keruu -toimiala kattaa Suomessa marjojen ja sienten keruun. Toimialalla on vain kotitaloussektoriin luokiteltavia toimijoita. Suurin osa toimialan toiminnasta koostuu kotitalouksien tuotoksesta omaan käyttöön. Markkinatuotosta on esim. torimyynti ja suoramyynti ravintoloille ja leipomoille.

Tärkeimmät tietolähteet ovat Ruokaviraston vuosittain teettämä tutkimus Marjojen ja sienten kauppaantulomääristä (MARSI). Ruokaviraston julkaisusta saadaan myös marjojen ja sienten hinnat, joita käytetään laskennassa marjojen ja sienten saaliin arvon määrittämisessä

3.7.1.4 Kalatalous (toimiala 03)

Kalastus -toimialaan luetaan ammattimainen meri- ja sisävesikalastus, kalanviljely sekä osa-aika- ja vapaa-ajankalastus (TOL2008: 03110, 03120, 03210, 03220).

Ammattimaisessa kalastuksessa ja vesiviljelyssä toimii markkinatuottajina yrityssektoriin ja kotitaloussektoriin luokiteltavia yrityksiä.

Vapaa-ajan kalastus on luokiteltu kokonaisuudessaan kotitaloussektorin omaan loppukäyttöön tuottajiin. Vapaa-ajan kalastajien tuotos on pääosin tuotosta omaan loppukäyttöön. Osa saaliista on luokiteltu markkinatuotokseksi, sillä esimerkiksi suuri osa vapaa-ajan kalastajien rapusaaliista menee myyntiin.

3.7.1.4.1 Tietolähteet

Luonnonvarakeskuksen tilastot

- Ammattikalastus merellä
- Ammattikalastus sisävesillä
- Vapaa-ajan kalastus
- Kalastajahinnat

- Vesiviljely

Tilastokeskus

- Yritysten rakennetilasto
- Yritys- ja toimipaikkarekisteri

3.7.1.4.2 Laskentaprosessi

3.7.1.4.2.1 Tuotos

Yrityssektorilla (S11) ja kotitaloussektorilla (S14) toimivien markkinatuottajina toimivien ammattikalastajien ja kalanviljelijöiden tilastovuoden tuotos lasketaan samoin, kuten muutkin yrityssektorin toimialat eli yritysten rakennetilaston perusteella. Tuotos lasketaan perustuen yritysten liikevaihdon arvoon. Koko liikevaihdon arvo luokitellaan markkinatuotokseksi. Syöttö kantaan tapahtuu manuaalisesti.

Yritys- sekä kotitaloussektoreiden markkinatuottajien tiedoista muodostetaan kalatalouden toimialalle samanlainen toimialakohtainen Excel, jossa tarkastellaan tilipidon laskentamuuttujia (aineistomuuttujia) sekä tarvittaessa tarkastellaan muutoksia yrityskohtaisesti. Excelin tuottaminen tapahtuu SAS-toimiala-ajon perusteella. Ajossa muodostetaan tilinpidon vaatimat muuttujat ja muokataan aineisto käsiteltävään muotoon.

Vapaa-ajan kalastuksessa tuotoksen lähteenä on ollut Luonnonvara-keskuksen Vapaa-ajankalastus-tilasto. Tilaston laadinta toteutetaan kyselytutkimuksena joka toinen vuosi. Välivuosina käytetään edellisvuoden määriä. Vapaa-ajankalastus-tilasto toimii tietolähteenä myös kalastus -toimialan kotitaloussektorin omaan loppukäyttöön tuottajille kirjatuissa tuntitiedoissa.

Kalastuksen kotitaloussektorin tuotosta omaan loppukäyttöön lisäksi lasketaan myös arvio markkinatuotoksesta. Varmaa tietolähdettä tälle laskulle ei ole. Suurin osa kotitalouksien saalista menee omaan loppukäyttöön. Kuitenkin osan saaliistaan kotitalouden saattavat myydä. Luonnonvarakeskus vapaa-ajankalastus-tilastossaan (2012) kirjoittaa seuraavasti: ”Saaliin arvo on lähinnä suuntaa antava, sillä kalansaalista ei juuri myydä, vaan suurin osa saaliista käytetään kalastajan asuntokunnassa tai annetaan ilmaiseksi esimerkiksi sukulaisille tai naapureille. Samoin on arvioitu, että rapusaaliista suurin osa käytetään ravustajien asuntokunnissa tai yrityksissä.” Peukalosääntönä on arvioitu, että noin 5 % koko tuotoksesta myytäisiin markkinoilla ja loppu olisi tuotosta omaan käyttöön.

3.7.1.4.2.1.1 Välituotekäyttö

Yritys- ja kotitaloussektorin markkinatuottajilla tilastovuoden välituotekäyttö on laskettu YTY-tietokannan perusteella, hyödyntäen rakennetilaston kantoja. YTY-kannasta saa yrityskohtaiset välituotekäytön tiedot sekä sen erittely alaeriin. Toimialatarkastelussa yrityskohtaiset tiedot on aggregoitu kaksinumerotoimialan tasolle (tol03). Välituotekäytön tiedot syötetään manuaalisesti kantaan ”Muu välituotekäyttö”- kohtaan.

Kotitalouksien omaan loppukäyttöön -tilille ei lasketa välituotekäyttöä.

Taulukko 3-12 Metsästys ja kalatalous 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	Taloustoimi	S11	S14
017 Metsästys	P1 tuotos perushintaan	-	106
	P2 välituotekäyttö ostajanhintaan	-	0
	B1GPH Bruttoarvonlisäys (P1-P2)	-	106
03 Kalatalous	P1 tuotos perushintaan	155	131
	P2 välituotekäyttö ostajanhintaan	106	17
	B1GPH Bruttoarvonlisäys (P1-P2)	49	114

3.7.2 Jalostus ja palvelut (toimialat B_S)

3.7.2.1 Tietolähteet

Tuotoslähestymistavan käytetyimmät tietolähteet yritys- ja kotitaloussektorin toimialalaskelmissa ovat yritys- ja toimipaikkarekisteri ja rakennetilasto. Yritys- ja toimipaikkarekisteri on tilastollinen perusrekisteri, joka kattaa kaikki yritys- ja kotitaloussektorin tuotantotoimintaan kuuluvat yksiköt Suomessa. Tilinpito laatii yritysrekisterin aineistosta oman tilastovuosikohtaisen kehikon laskentakierroksen alkaessa. Kehikossa jokaisella yrityksellä ja toimipaikalla on tarvittavat luokittelevat muuttujatiedot, puhutaankin tilinpidon luokituskehikosta. Kehikon avulla rakennetilastosta poimitaan ne yksiköt, jotka katsotaan kuuluvan tilinpidon laskentaan. Rakennetilasto on toimipaikkatasoinen aineisto, joka pohjautuu pääasiassa yritystasoisesta rakenne- ja tilinpäätöstilastosta.

3.7.2.1.1 Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Tilastokeskus ylläpitää Suomen yritys- ja toimipaikkarekisteriä. Rekisteri sisältää liikeyritykset, julkiset ja yksityiset yhteisöt, yksityiset elinkeinonharjoittajat sekä taloudellista toimintaa harjoittavat yhtymät, konkurssi- ja kuolinpesät sekä edellä mainittujen yksiköiden toimipaikat.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin perustiedot saadaan hallinnollisista lähteistä, joista tärkein on Verohallinto. Yritysrekisteri tekee jatkuvasti myös omia suoria tiedusteluja yrityksille. Tiedusteluissa selvitetään mm. yritysten toimiala, henkilöstön määrä ja toimipaikkarakenteeseen liittyvät tiedot. Tiedusteluja lähetetään vuosittain valtaosalle monitoimipaikkaisia yrityksiä sekä yli 20 hengen yksitoimipaikkaisille yrityksille. Toimipaikka-rakenne ja henkilöstötiedustelu tehdään yhteistiedusteluna Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston kanssa. Uudet yritykset tiedustellaan melko pian toiminnan aloittamisen jälkeen. Näiden tiedustelujen ulkopuolelle jääville yrityksille lähetetään kysely harvemmin rotaatioon perustuen.

Yritys- ja toimipaikkarekisteri toimii tilinpidon peruskehikkona. Tärkeimmät luokittelevat muuttujat ovat; institutionaalinen sektori, tuottajatyyppi, yrityksen toimiala ja toimipaikan toimiala. Luokittelevien muuttujien lisäksi aineisto sisältää tiedot yrittäjien ja palkansaajien määrästä kokoaikavastaavina ja nuppilukuina. Tilinpidon kehikon laadinnan aikana suurimmat uudet yritykset tarkistetaan luokittelevien muuttujien suhteen. Tarkastelussa on myös suurimmat yritykset ja toimipaikat, jotka ovat vaihtaneet toimialaa tai sektoria.

Tilinpidon kehikko ei sisällä ulkomaisia yhteisöjä. Ulkomaisista sivuliikkeistä kehikkoon otetaan ne, joilla on henkilökuntaa. Lopuksi

kehikkoa työstetään luomalla tarvittavat sektori/toimiala- kombinaatiot, jotka ovat käytössä tilinpidon laskennassa.

3.7.2.1.2 Rakennetilasto

Rakennetilasto on yhdistetty aineisto Tilastokeskuksen rakenne- ja tilinpäätöstilastosta ja alueellisesta yritystoimintatilastosta. Tilinpäätöstilaston tilastoyksikkö on yritys (oikeudellinen yksikkö) ja harvemmin käytössä oleva yritysyksikkö. Alueellisen yritystoimintatilaston tilastoyksikkö on toimipaikka ja tilaston tiedot on pääosin johdettu tilinpäätöstilastosta (yrityksen tiedot on jaettu toimipaikoille). Tilaston tilinpäätösosio sisältää keskeiset tuloslaskelma- ja tasetiedot sekä näistä laskettuja taloudellisia tunnuslukuja. Tilinpidon laskelmiin rakennetilastosta käytetään tietoja henkilöstöstä, tuotannosta, tuotantopanoksista, varastoista ja investoinneista. Valtaosa rakenne- ja tilinpäätöstilaston tietosisällöstä saadaan elinkeinoveroaineistosta (EVR), mutta aineistoa täydentää Tilastokeskuksen omalla yritystiedustelulla (TILKES). Rakennetilasto sisältää myös toimipaikoille kohdistettavien kyselyiden tietoja. Teollisuuden alalla toimipaikoille lähetetään oma kysely (T5). Palvelualan yrityksiltä tiedustellaan toimialayksikkö -kyselyllä (TILKES liite). Toimialayksikkö käsittää useita yrityksen toimipaikkoja, jotka muodostavat kokonaisuuden toimialaluokan 2- numerotasolla esimerkiksi vähittäiskauppa (TOL 47) tai ravitsemistoiminta (TOL 56). Rakennetilaston tarkempi kuvaus löytyy kappaleesta 10.1.3.

3.7.2.2 Rajatapaukset

Yrityssektorille (S11) katsotaan kuuluvaksi ne yleishyödylliset yhteisöt, jotka palvelevat elinkeinoelämää. Yleishyödyllisten yhteisöjen päälähdeaineisto on yhdistysten ja säätiöiden elinkeinoveroaineisto 6C. Tästä aineistosta lasketaan S15-sektorin (Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt) tuotantotilin tuotoksen ja välituotekäytön luvut. 6C -aineistosta siirretään yrityssektorille (S11) kuuluvien yksiöiden tiedot lähdeaineistoprosessivaiheessa. Lisäksi tilinpidon kehikossa siirretään yrityssektorille ne sektorin S15 yksiköt, joiden sektori/toimiala - yhdistelmä ei ole mahdollinen S15-sektorille. Sektorin S15 laskennasta tarkemmin kohdassa 3.10.

Kuntien vesi- ja jätehuoltoliikelaitokset kuuluvat yrityssektorille (S11). Nämä liikelaitokset kattavat kulunsa myyntituotoin ja ne katsotaan markkinatoimijoiksi. Kuntien liikelaitosten lähdeaineisto on kuntataloustilasto, joka on paikallishallinnon (S1313) pääaineisto. Paikallishallinnon laskennassa yhteydessä tuotetaan kuntien liikelaitoksien tuotos- ja välituotekäyttötiedot, jotka siirretään lähdeaineistoprosessissa yrityssektorin laskentaan.

3.7.2.3 Tilastoyksikkö

Kansantalouden tilinpidossa toimipaikka toimii pääyksikkönä ja yrityskohtaisia tietoja käytetään vain, mikäli toimipaikoittaista tietoa ei ole saatavissa. Toimipaikalla tarkoitetaan taloudellista yksikköä, jossa saman omistajuuden tai valvonnan alaisuudessa harjoitetaan mahdollisimman samanlaisten tavaroiden ja palveluiden tuotantoa tavallisimmin yhdellä sijaintipaikalla. Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen yritys). Toimipaikan alueellisena yksikkönä rakennetilastossa on pääsääntöisesti kunta.

Toimipaikan ei välttämättä tarvitse käsittää yksinomaan valmistukseen luettavia toimintoja, vaan myös niin sanottuja aputoimintoja. Aputoiminnan luonteisia yksikköjä ovat mm; pääkonttori, keskusvarasto, myyntikonttori ja korjaamo. Jos aputoiminta on kiinteässä yhteydessä varsinaiseen toimipaikkaan ja palvelee pääasiassa kyseistä toimipaikkaa, ei näitä toimintoja ole aina erotettu vaan toiminnot on yhdistetty valmistustoimintoihin. Jos apuyksikkö sijaitsee erillään varsinaisesta toimipaikasta tai jos apuyksikkö palvelee useita saman yrityksen eri yksikköjä, on siitä useimmassa tapauksessa muodostettu erillinen yksikkö.

3.7.2.4 Toimialatarkkuus

Yritys- ja kotitaloussektorin toimialojen kansantulolaskelmat tehdään pääsääntöisesti rakennetilaston avulla. Rakennetilasto noudattaa TOL2008 toimialaluokitusta ja tilasto laaditaan toimialaluokituksen 5-numerotasolla. Kansantalouden tilinpidossa laskentataso vaihtelee toimialoittain. Kaivostoiminta, teollisuus, energia ja vesi/jätehuolto (BCDE) lasketaan 3-numerotasolla, palvelut pääosin 2-numerotasolla. Laskentamenetelmät ovat samat kaikilla yritys- ja kotitaloussektorin markkinatuotannon toimialoilla paitsi alkutuotanto (TOL 01, 02), rakentaminen (TOL 412+432_439) ja asuntojen vuokraus (TOL 68201).

3.7.2.5 Tuotos

Yritys- ja kotitaloussektorin tuotoksen muodostavat markkinatuotos ja tuotos omaan loppukäyttöön. Markkinatuotokseen sisältyy valmiiden ja keskeneräisten töiden varaston muutos. Varastojen muutos arvotetaan vuoden keskimääräisin hinnoin (hallussapitovoiton/tappion eliminointi) sekä keskeneräisiin varastoihin lisätään laskennallinen kate (mark-up) tilinpidon laskentasääntöjen mukaisesti.

Tilinpidon tuotantotilin markkinatuotoksen laskentakomponentit ovat rakennetilaston muuttujat; liikevaihto kauppatavaroiden myynnistä (myyntimarginaali), teollinen liikevaihto, liikevaihto rakennustoiminnasta, muu liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot.

Liikevaihto syntyy varsinaisen toiminnan myyntituotoista. Myyntituotoista vähennetään myynnin oikaisuerinä myönnetyt alennukset, arvonlisävero sekä muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

Kaupallisen toiminnan liikevaihtoon sisältyy tukku- ja vähittäiskaupan toimialojen liikevaihdon lisäksi myös muiden toimialojen kauppatavaroiden myynnistä saadut tuotot. Jos esimerkiksi teollisella yksitoimipaikkaisella yrityksellä on kaupallista liiketoimintaa teollisen tuotannon lisäksi, niin rakennetilaston yritystiedustelun (TILKES) avulla kaupallinen liikevaihto saadaan selville ja näytetään teollisen toimipaikan tuotoksessa. Jos teollisen yrityksen kaupallista liiketoimintaa varten on perustettu oma kaupallinen toimipaikka, niin kaupallinen liikevaihto ohjataan kyseiselle toimipaikalle rakennetilaston laadintaprosessissa.

Kauppatavaroita ovat ne tavarat, jotka on ostettu myytäväksi edelleen ilman jatkojalostusta. Tilinpidon mukaan tuotos kaupallisesta toiminnasta lasketaan nettona eli tuotokseen sisältyy vain myyntimarginaali. Marginaali lasketaan vähentämällä kauppatavaroiden myynneistä niiden ostot ja lisäämällä varastojen muutos. Varastojen muutos on laskettu keskimääräisin hinnoin, jolloin varastointiaikana tapahtuneet hinnan nousun ja laskun vaikutus pyritään pienentämään

(hallussapitovoitot/tappiot). Varastojen laskennasta tarkemmin kohdassa 5.11.

Myyntimarginaali määräytyy rakennetilaston yritystiedustelun (TILKES) pohjalta. Toimialan lukuja laadittaessa huomio kiinnitetään marginaalin kehitykseen vuosittain. Toimialan näkökulmasta liian matala tai korkea marginaali vaatii korjaustarpeen selvittämistä, yleensä yksikkötasolta lähtien.

Ostetun sähkön, lämmön (ja kaasun) jälleenmyynti (välitystoiminta) käsitellään kauppatavaroiden myyntinä.

Jos yrityksen liikevaihtoon sisältyy vaihdossa saatujen tavaroiden myyntiä, niin se näytetään kaupallisen toiminnan liikevaihdossa. Vaihdossa saatujen tavaroiden ostot ilmoitetaan kauppatavaroiden hankinnassa.

Teollisen toiminnan liikevaihto saadaan eriteltynä rakennetilastosta seuraavasti:

- Yrityksen (Suomessa) valmistamien tai valmistuttamien tuotteiden toimitukset
- Itse tuotetun sähkön toimitukset
- Itse tuotetun lämmön toimitukset
- Verkkotoiminta: liikevaihto sähkön siirto- ja jakelupalveluista ja maakaasun jakelupalveluista
- Toimitusten arvo teollisista korjaus-, asennus- ja huoltopalveluista; yrityksen ulkopuolisille suorittamien teollisten palveluiden liikevaihto (sisältää myös laskutukseen sisältyvät tarvikkeet)
- Palkkatyö: liikevaihto syntyy toiselle talousyksikölle tehdystä palkkatyöstä. Käytettävät aineet ja tarvikkeet ovat pääosin valmistuttajan omistuksessa. Palkkatyöhön sisältyy myös liikevaihto muusta teollisesta palvelutoiminnasta kuten viemäri- ja jätevesihuolto, jätteen keruu ja käsittely.

Rakennetilastossa liikevaihto rakennustoiminnasta jakautuu kolmeen erään; talonrakentaminen, maa- ja vesirakentaminen sekä rakentamisen osakekauppa. Rakentamisen osakekauppaa ei lasketa yritys- ja kotitaloussektorin tuotokseen. Maa- ja vesirakentamisen toimialan (TOL 42 +431) päälähde on rakennetilasto, muun rakentamisen osalta käytetään muita tietolähteitä ja laskentamenetelmiä (tarkemmin kohdassa 3.7.3).

Muu liikevaihto saadaan rakennetilastosta eriteltynä seuraavasti:

- Agentuuritoiminta: Liikevaihto koostuu komissioista, joita agentuuri saa välitystoiminnasta ostajien ja myyjien kesken
- Ravitsemistoiminta: Aterioiden, muiden ruoka-annosten ja juomien myynti, ateriapalvelun liikevaihto
- Majoitustoiminta
- Mainostoiminta: Mainostilan myynnistä saatu liikevaihto. Tähän sisältyy media (sanoma- ja aikakauslehdet sekä painetut hakemistot), sähköinen mainonta (televisio, radio jne.) sekä ulko- ja liikennemainonta

- Muu erittelemätön liikevaihto: Sisältää liikevaihtoa muusta palvelutoiminnasta esimerkiksi liikenne ja liike-elämän palvelut.

Liikevaihtojen arvosta päästään tuotannon arvoon ottamalla huomioon vaihto-omaisuusvarastoissa (valmisteet ja keskeneräiset työt) tapahtuneet muutokset kalenterivuoden aikana. Rakennetilastosta saadaan vaihto-omaisuuden arvot ostajan hintaan arvotettuna vuoden alussa ja lopussa vaihto-omaisuuslajeittain; aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet, (kauppa)tavarat ja muu vaihto-omaisuus. Kansantalouden tilinpidossa yritys- ja kotitaloussektorin varastoihin sisällytetään kaikki rakennetilaston varastolajit lukuun ottamatta erää muu vaihto-omaisuus. Varastojen muutoksen laskenta on kuvattu kohdassa 5.11.

Liiketoiminnan muihin tuottoihin tilinpidon tuotantotilin laskelmassa sisältyvät käyttöomaisuuden vuokratuotot, tuotot patenteista ja lisensseistä sekä muut tuotot. Käyttöomaisuuden luovutusvoittoja, fuusiovoittoja, saatuja avustuksia ja tukia sekä muita verottomia tuottoja ei sisällytetä liiketoiminnan muihin tuottoihin.

Yritys- ja kotitaloussektorin tuotos omaan loppukäyttöön erään luetaan yrityksen itsensä valmistamat ohjelmistot, oman tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotos sekä muu valmistus omaan käyttöön. Kaksi ensimmäistä komponenttia ovat laskennallisia ja tuotetaan tilinpidon keskitetyistä laskelmista (kohdat 5.10.3.8 ja 5.10.3.10). Tieto siitä kuinka paljon yritys valmistaa muuta tuotantoa omaan käyttöönsä saadaan rakennetilastosta. Kirjanpidossa valmistus omaan käyttöön erään käytetään korjaamaan niitä eriä, jotka sisältävät yrityksen omaan käyttöönsä ottamien hyödykkeiden menoja.

3.7.2.5.1 Tuotoksen lisätiedot

3.7.2.5.1.1 Kaikkia toimialoja koskevat lisätiedot

Tuotos sisältää yrityksen toimipaikkojen väliset sisäiset toimitukset. Ne arvotetaan kuten toimitukset ulkopuolisille. Ellei yrityksen sisäisiä toimituksia voida arvottaa niiden todellisen markkinahinnan perusteella, arvostus suoritetaan tuotantokustannusten perusteella. Rakennetilaston teollisuuden toimipaikkatiedustelussa (T5) ja palvelutoimialoille suunnatussa toimialatiedustelussa (TILKES liite) kysytään sisäiset toimitukset. Vaillinaiset vastaukset täydennetään menetelmällisesti rakennetilaston laadintaprosessissa (yrityksen sisäiset toimitukset = sisäiset ostot).

Tilinpidon tuotokseen ei lasketa liikevaihtoa arvopaperikaupasta eikä välituotekäyttöön sisällytetä arvopaperiostoja. Rakennetilaston yritystiedustelussa (TILKES) liikevaihdon erittelyssä on erä ’ Liikevaihto arvopaperikaupasta’ ja vastaavasti kulurittelyssä erä ’ Arvopapereiden hankinta’. Näitä eriä ei oteta tilinpidon laskenta-aineistoon.

Yritys- ja kotitaloussektorin toimialoille lisätään harmaan talouden ja alv-petoksesta johtuvaa markkinatuotosta. Toimialoille on eri selvityksiin perustuen arvioitu harmaan talouden prosentuaaliset osuudet lähdeaineistojen ulkopuolelle jäävästä tuotoksesta. Tuotosta katsotaan myös puuttuvan arvonlisäveron suorittamiseen liittyvien epäselvien seikkojen vuoksi. Harmaa talous ja alv-petos on esitetty kattavasti kohdassa 7.1.1.6.

3.7.2.5.1.2 Toimialoittaiset lisätiedot

Kaivostoiminnan ja louhinnan (B) toimialalaskelmat laaditaan samalla tavalla kuin muiden toimialojen. Päälähde on rakennetilasto ja

yritysrekisteri tuottaa yritys- ja toimipaikkojen luokittelutiedot. Hyödyketilaston tuotanto- ja raaka-ainetietoja käytetään tuotos- ja välituotekäyttölaskelmissa vertailutietona. Kaivostoiminnan kehitystä peilataan kaivostuotteiden jatkojalostajan, jalometalli ja muiden värimetallien valmistus (TOL244) – toimialan kehitykseen. Lisäksi hyödyllisiä tietoja tilinpidon laskelmien tueksi saadaan Suomen työ- ja elinkeinoministeriön määrävuosina julkaisemasta kaivosalan toimialaraportista. Toimialan investointeihin kuuluu ’mineraalien etsintä ja arviointi’- varatyyppi (N1172). Tämän varatyypin lähteenä käytetään Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) saatuja tietoja malminetsinnän kustannuksista. Investointivarasta enemmän kohdassa 5.10.3.9.

Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuollon toimialalla (D) laskelmiin ei sisälly kotitalouksien omaan loppukäyttöön tuottama sähkö.

Kaupan toimiala (G) jakaantuu tilinpidon laskentatasolla moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppaan sekä korjaukseen (TOL 45), tukkukauppaan (TOL 46) ja vähittäiskauppaan (TOL 47). Toimialojen myyntimarginaalit perustuvat rakennetilaston yritystiedustelun (TILKES) tietoihin. Kun toimialojen tuotokset muutetaan kiinteähintaisiksi, käytetään apuna Tilastokeskuksen myyntitiedustelun pohjalta laskettuja myynnin määräindeksejä, jolloin hintatieto saadaan residuaalina. Kiinteähintaisten lukujen tarkastelussa tarkistetaan, että volyymi- ja hintamuutokset ovat järkeviä, jolloin myyntimarginaalin arvotietoa saatetaan hieman korjata. Tarjonta- ja käyttötaulukoiden laadinnasta saadaan toimialoille lopulliset arvot, kun tarjonta tasapainotetaan kysyntään.

Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus - toimialalla (TOL 45) huoltopalveluiden osuus tuotoksesta saadaan rakennetilastosta. Tarjonta- ja käyttötaulukoiden laadinnassa huoltopalveluiden tarjonta tasapainotetaan kysynnän kanssa.

Majoitus- ja ravitsemistoimiala (I) laskenta tapahtuu bruttomääräisenä eli tuotokseen sisältyy myytävät tuotteet katteen lisäksi. Rakennetilasto on kattava lähde toimialan laskelmissa. Vertailutietona toimialan lukuihin käytetään alan järjestön, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry suhdannekatsauksia, jotka ilmestyvät kaksi kertaa vuodessa. Kiinteähintaisten lukujen yhteydessä majoitustoiminnan tuotoksen volyymia verrataan Tilastokeskuksen majoitustilaston yöpymisten määriin. Kokonaiskuva toimialasta täydentyy vielä työllisten ja palkkojen kehityksen tarkastelulla. Lopulliset luvut valmistuvat, kun tarjonta- ja käyttötaulukoiden laadinnassa toimialan tuotosta verrataan kulutusmenolaskelmiin. Kotitalouksien (S14) harjoittama majoitus- ja ravitsemusliiketoiminta lasketaan toimialayhdistelmään I niille kotitalouksille, joilla on yritys- ja yhteisötunnus (Y-tunnus). Toimialan tuonti- ja vientitiedot sisältyvät palvelun ulkomaankaupan tilastointiin (matkailu, kohta 5.14).

Informaatio- ja viestintätoimialalla (J) tuotos- ja välituotekäyttöjen lähde on rakennetilasto. Toimialan tuonti- ja vientitiedot sisältyvät palveluiden ulkomaankaupan tilastointiin. Näiden tietojen laadinnassa ei käytetä arvonlisäverotuksen Mini One-Stop-Shop (MOSS) aineistoa.

Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen (TOL 72) toimiala sisältää yksiköitä, jotka harjoittavat tutkimus- ja kehittämistoimintaa (T&K) liiketoimintana yrityksen ulkopuolisille asiakkaille. Jos yrityksellä on T&K-toimintaa oman tuotannon kehittämiseen ja yritys ilmoittaa toimipaikasta yritysrekisterille,

niin toimipaikka perustetaan, mutta sen toimialaksi määräytyy yrityksen päätoimiala ja toiseksi toimialaksi merkitään T&K- toimiala (kaksoiskoodaus). Luvussa 5.10.3.8 kerrotaan T&K- toiminnan lukujen laadinnasta tilinpidossa.

Toimialalla 73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus, mediatoimistojen (pääasiassa toimialalla 73111) tuotokseen lasketaan mainospalveluiden välityspalkkio (marginaali).

Vuokraus- ja leasing-toimialalle (TOL 77) luetaan vain yksiköt, jotka harjoittavat käyttöleasing-vuokrauspalvelua. Käyttöleasing on leasingtoimintaa, joka tapahtuu ilman ulkopuolisen rahoitusyhtiön apua. Rahoitusleasing kuuluu rahoitussektorin S12 laskelmiin. Vuoden 2018 tarjonta- ja käyttötaulukoiden mukaan vuokraus- ja leasing-toimialan tuotos jakaantuu noin 40 % autojen vuokraukseen, 40 % koneiden vuokraukseen ja 20 % muuhun toimialalle kuuluvaan palvelutoimintaa. Toimialan tuotoksesta suurin osa käytetään välituotekäyttönä yritys- ja kotitaloussektorin toimialoilla (S11+S14). Yksityisiin kulutusmenoihin menee noin 1 % koko käytöstä vuoden 2018 tarjonta- ja käyttötaulukoiden mukaan. Käyttöleasing- vuokrakulujen käsittelystä välituotekäytössä kerrotaan kohdassa 3.7.2.6.

Toimialalla TOL 79 matkatoimistojen toiminnan (TOL 79110) tuotos mitataan toimistojen palvelumaksujen arvona (palkkiot ja provisiot). Matkanjärjestäjien toiminnan (TOL 79120) tuotos mitataan matkustajien järjestäjälle suorittamien täysimääräisten menojen mukaan.

Toimialoilla koulutus (TOL 80) ja terveys- ja sosiaalipalvelut (TOL 86, 87_88) yrityssektorin S11 laskentaan kuuluvat vain yksiköt, jotka tuottavat palveluita markkinoille hinnoilla, joilla pystytään kattamaan tuotantokustannukset yli 50 prosenttisesti. Jos tämä ei toteudu, yksikkö luokitellaan markkinattomaksi tuottajaksi. Markkinattomat palvelutuottajat kuuluvat julkisiin tuottajiin ja näiden lukujen laadinta tapahtuu julkisyhteisöjen laskennassa (kohta 3.9). Yksiköiden jako markkina/markkinattomiin tapahtuu tilinpidon luokituskehikossa, joten yrityssektorin lähdeaineistossa markkinattomia tuottajia ei enää ole eikä niiden suhteen tarvita erillisiä korjauksia.

Kulttuuri- ja viihdetoiminta (TOL 90) pitää sisällään kulttuuri- ja viihdepalvelujen tuottamisen; esitykset, näyttelyt, tapahtumat sekä näihin liittyvän avustavan toiminnan sekä kulttuuri- ja viihdelaitosten toiminnan. Toimialalle kuuluu myös itsenäisten taiteilijoiden alkuperäisteosten luominen esimerkiksi kuvanveistäjät, graafikot, säveltäjät, kauno- ja tietokirjailijat (TOL 90030 Taiteellinen luominen). Kulttuuri- ja viihdetoimialan lukujen lähde on rakennetilasto. Taiteen ja viihteen alkuperäisteoksien katsotaan täyttävän pääoman kriteerit, jos teosten tuotantokäyttö kestää yli vuoden. Alkuperäisteosten sisällyttäminen tilinpidon pääoman bruttomuodostukseen tapahtuu oman laskentakokonaisuuden kautta (Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset 5.10.3.11).

Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus - toimiala (TOL95) koostuu nimensä mukaisesti tietokoneiden, puhelimien, viihde-elektroniikan ja muiden, lähinnä kotitalouksien käytössä olevien tavaroiden korjaustoiminnasta. Toimialan lukujen lähdeaineisto on rakennetilasto. Tuotoksen ja välituotekäytön kehitystä peilataan työllisyyden ja palkkojen kehitykseen lukujen laadinnassa. Lopullinen laskenta tapahtuu tarjonta- ja

käyttötaulukkokehikossa, jolloin toimialan tarjontaa verrataan kysyntään, lähinnä yksityisiin kulutusmenoihin.

Kotitaloussektorin (S14) vähittäiskaupan (TOL 47) ja muut henkilökohtaiset palvelut (TOL 96) toimialoille lisätään tuotosta, välituotekäyttöä ja arvonlisäystä toiminnasta, jonka arvioidaan syntyvän laittoman talouden toiminnan tuloksena. Laittoman talouden laskelmasta tarkemmin kohdassa 7.1.3.1.1.

3.7.2.5.2 Globaalit toiminnot ja projektitoimittajat

EKT 2010 käyttöönoton myötä globaalin kaupan ja tuotannon ilmiöt toivat kirjausmuutoksia kansantalouden tilinpitoon. Globaaleiksi toiminnoiksi luokitellaan valmistuttaminen ulkomailla, valmistuttaminen Suomessa, välityskauppa sekä tehtaaton valmistuttaminen. EKT 2010 mukaan globaalit ilmiöt kirjataan omistusoikeuden perusteella riippumatta siitä, missä maassa tavara sijaitsee. Yritysten luokittelu globaalin toiminnon ryhmään perustuu eri lähteistä koostettujen yritystietojen analysointiin. Keskeisin tietolähde on tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilasto. Kansantalouden tilinpidossa globaalien yritysten analysointi on aloitettu tilastovuodesta 2012 lähtien, jolloin analysointiin 15 merkittävintä yritystä. Tilastovuonna 2018 määrä oli kasvanut 90 yritykseen. Globaalin kaupan ja tuotannon ilmiöiden laskentamenetelmä selostetaan tarkemmin kohdassa 5.17.

Tilinpidossa käsitellään erikseen yritykset, jotka luokitellaan projektitoimittajiksi. Yritykset sijaitsevat Suomessa, mutta toimittavat laajoja avaimet käteen -tyyppisiä projekteja ulkomaille esimerkiksi höyrykattiloita, paperi- ja sellutehtaita ja voimalaitoksia. Tilinpidon laskelmissa projektitoimittajien ulkomailla syntyneestä liikevaihdosta vähennetään ulkomaille maksetut palkat ja siellä ostetut panokset. Jäljelle jäävä ulkomainen liikevaihto (marginaali) katsotaan kone- ja prosessisuunnittelun tuotannoksi ja siten Suomen palveluvienniksi. Jos ulkomaiseen projektikohteeseen viedään Suomesta panoksia, niitä ei kuitenkaan vähennetä kululaskelmasta, sillä ne näkyvät tullin tavaraviennissä.

3.7.2.6 Välituotekäyttö

Yritys- ja kotitaloussektorin toimialojen välituotekäyttö koostuu neljästä komponentista; välillisistä rahoituspalveluista (FISIM), aine- ja tarvikevarastojen muutoksesta, tuotantotoimintaa varten hankituista materiaaleista ja palveluista sekä liiketoiminnan muista kuluista.

FISIM-luvut saadaan tilinpidon keskitetystä laskelmasta (kohta 3.8.1.7). Lainoihin ja talletuksiin liittyvät välilliset rahoituspalvelukulut lasketaan omina erinään.

Tuotantopanokset arvotetaan ostajan hintaan eli ostoarvoon toimipaikalle toimitettuna ilman arvonlisäveroa. Hankintojen arvotuksessa on otettava huomioon ostojen oikaisuerät. Näitä eriä ovat rahti-, huolinta-, pakkaus- yms. menot. Ostomenot esitetään näillä ns. liitännäismenoilla lisättyinä. Ostojen vähennyksenä kirjataan paitsi arvonlisävero myös saadut alennukset sekä myynti hankintahintaan henkilökunnalle.

Tilinpidon laskentasovelluksen yritys- ja kotitaloussektorin välituotekäyttöosio on rakennettu siten, että se vastaa rakennetilastosta saatavia tuotantopanostietoja. Rakennetilaston kulueittely sisältää

tuloslaskelman kohdat; ostot tilikauden aikana, ulkopuoliset palvelut ja liiketoiminnan muut kulut.

Rakennetilaston kyselyissä (T5, TILKES-liite) tiedustellaan toimipaikan kalenterivuonna hankkimien tuotantopanosten arvoa karkean luokittelun mukaan. Rakennetilaston yrityksille kohdistuvassa tiedustelussa (TILKES) tuotantopanokset kysytään tarkemmalla tasolla. Rakennetilaston tuotantoprosessissa tämä erät kohdistetaan toimipaikoille. Hankinnat ilmoitetaan ilman varastojen muutoksia. Tilinpidossa materiaaleihin ja palveluihin sisällytetään seuraavat tuotantopanokset:

- Aineiden ja tarvikkeiden hankinta: Aineisiin ja tarvikkeisiin luetaan materiaalit, joita käytetään välittömästi tavaroiden valmistukseen (raaka-aineet, puolivalmisteet, lisäaineet, osat sekä pienet ei-aktivoitavat työkalut ja välineet). Aineisiin ja tarvikkeisiin luetaan myös aputarvikkeet (voiteluaineet, vesi yms.), mutta ei konttori- ja muita näihin luettavia tarvikkeita.
- Pakkausaineiden hankinta: Sisältää yrityksen valmistamien tai välittämien tavaroiden pakkaamiseen käytettävät aineet ja tarvikkeet.
- Polttoaineiden hankinta: Polttoaineiksi luetaan yrityksen tuotannollisen toiminnan tai sen ajoneuvojen energialähteiksi hankitut aineet.
- Sähkön hankinta omaan käyttöön: Sähköenergian hankinta käsittää tuotantoprosessissa käytetyn sähkön lisäksi myös yrityksen tilojen valaistukseen, tuuletukseen, lämmitykseen ym. käytetyn sähkön.
- Lämmön hankinta omaan käyttöön: Lämpöenergian hankintaan luetaan yrityksen tuotantoprosessissa käytetyn lämmön lisäksi myös tilojen lämmitykseen käytetty energia.
- Teetetyt korjaus-, kunnossapito- ja asennustyöt: Sisältää yrityksen ulkopuolisilla teetettyjen oman tuotantokoneiston ja laitteiden sekä rakennusten korjaus-, kunnossapito-, ja asennustöiden arvon. Kulu sisältää myös laskutettujen materiaalien arvon.
- Alihankintatyö: Yrityksen alihankkijalle maksettu korvaus tehdystä työstä, joka kohdentuu tuotteiden valmistukseen tai myytäviin palveluihin.
- Työvoiman vuokraus: Sisältää yrityksen suorittamat maksut työvoiman käytöstä työvoimaa vuokraavalle yritykselle.

Muiden hankittujen tuotantopanosten arvoon sisältyvät lähinnä ulkopuolisilta hankittujen ns. ei-teollisten palvelujen sekä vaihto-omaisuuteen kuulumattomien tarvikkeiden aiheuttamat kulut kalenterivuonna. Tilinpidossa liiketoiminnan muihin kuluihin sisällytetään rakennetilaston kuluerät:

- Tutkimus- ja kehittämiskulut: Tutkimusmenoilla tarkoitetaan ulkopuolisilta yrityksiltä hankittuja tutkimus- ja kehittämismenoja.
- Kuljetus- ja varastointipalvelut: Erä sisältää yrityksen ulkopuolelta ostetut kuljetus- ja varastointipalvelut sekä terminaali- ja lastinkäsittelypalvelut.
- Mainos-, myynti- ja markkinointikulut: Tähän kuuluvat yrityksen ulkopuolelta hankitut mainos-, myynti- ja markkinointikulut kuten mainostoimistojen palvelut, messujen yms. tuote-esittelytilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvat kulut.

- Atk-palvelut, suunnittelu- ja ohjelmointikulut: Erä sisältää yrityksen ulkopuolelta hankitut, asiakkaan laskuun tapahtuvat atk-palvelut. Myös tietokoneiden korjaus ja huolto sisältyy tähän kuluerään.
- Kulut patenteista ja lisensseistä: Patenttien ja lisenssien käyttöoikeuksista maksetut korvaukset.
- Leasing-vuokrat: Tässä rakennetilaston erässä esitetään yrityksen leasing-sopimuksella vuokraamien käyttöomaisuushyödykkeiden vuokrakulut. Leasing-sopimus voi olla rahoitus- tai käyttöleasing.
- Muut vuokrat: Erä sisältää asuinrakennusten ja huoneistojen sekä liike-, tehdas-, konttori-, varasto-, ym. rakennuksista maksetut vuokrakulut sekä koneiden ja laitteiden vuokrakulut.
- Edustuskulut
- Muut kuin edellä mainitut kulut: Tämä erä sisältää tuloslaskelman muut liiketoiminnan kulut, joita ei ole kohdistettu yllä mainittuihin eriin. Muihin kuluihin sisältyvät esimerkiksi maksetut provisiot, posti- ja jakelukulut, pankki-, lakiasiain-, tilitoimisto-, vakuutus-, järjestö- yms. palvelut ja matkakulut.

Yllä mainittujen hankittujen tuotantopanosten arvosta päästään käytettyjen välituotepanosten arvoon ottamalla huomioon vaihto-omaisuusvarastoissa kalenterivuoden aikana tapahtuneet muutokset. Kansantalouden tilinpidossa välituotekäyttöön lasketaan aineiden ja tarvikkeiden varastojen muutos. Varastoarvoissa aineet ja tarvikkeet sisältävät myös pakkausaineet ja välittömästi energianlähteenä käytettävät polttoaineet. Varastojen laskennasta tarkemmin on selitetty kohdassa 5.11.

3.7.2.6.1 Välituotekäytön lisätiedot

Saman yrityksen muilta toimipaikoilta hankitut tuotantopanokset arvotetaan kuten ostot ulkopuolisilta. Ellei yrityksen sisäisiä ostoja voida arvottaa niiden todellisen markkinahinnan perusteella, arvostus suoritetaan tuotantokustannusten perusteella. Rakennetilaston teollisuuden toimipaikkatiedustelussa (T5) ja palvelutoimialoille suunnatussa toimialatiedustelussa (TILKES liite) kysytään sisäiset ostot. Vaillinaiset vastaukset täydennetään menetelmällisesti rakennetilaston laadintaprosessissa (yrityksen sisäiset toimitukset = sisäiset ostot).

Kansantalouden tilipidossa välituotekäyttöön luetaan vain käyttöleasing-vuokrat. Rakennetilaston leasing-vuokrakulut sisältävät käyttö- ja rahoitusleasing-kulut. Tästä johtuen rakennetilaston vuokrakuluista on vähennettävä yrityssektorin maksamat rahoitusleasingvuokrat, jolloin jäljelle jää vain käyttöleasing-vuokrakulut. Tieto yrityssektorin rahoitusleasing-vuokrista saadaan Tilastokeskuksen tuottamasta rahoitusleasing-tilastosta (10.1.9). Maksetuista rahoitusleasing-vuokrista saadaan tieto päätoimialoittain (toimialat B-S). Jako tilinpidon laskentatoimialoille tehdään rakennetilaston leasing-vuokrien toimialoittaisella jaolla. Vertailutietona välituotekäyttöön jäävälle käyttöleasing-vuokralle käytetään käyttöleasingpalveluiden tuontia, joka saadaan palveluiden ulkomaankauppatilastosta (SJ33 Koneiden ja laitteiden vuokraus ilman käyttäjää). Välituotekäyttöön merkityn kuluerän on ainakin peitettävä vastaava tuontiluku toimialoittain.IFRS 16 toi muutoksia suomalaisten pörssiyritysten konsernikirjanpitoon leasingsopimuksista. Oikeudellisten yksiköiden tilinpäätökset tehdään suomalaisen kirjanpitokäytännön mukaan (Finnish Accounting Standards,

FAS). Suomalaisessa kirjanpitokäytännössä IFRS 16 mukainen rahoitusleasing-sopimusten käsittely on sallittua, mutta suomalaisessa elinkeinoverotuksessa puolestaan ei. Tästä syystä yritysten tuloslaskelman kuluihin on yhä kirjattu sekä käyttö- että rahoitusleasingkulut. IFRS 16 ei täten vaikuttanut laskentamenetelmään,jossa oletetaan kaikkien rahoituslaitosten ilmoittamien rahoitusleasingvuokrien löytyvän yritysten tuloslaskelman kuluista. Rahoituslaitosten kirjanpito ei muuttunut uuden standardin myötä Rakennetilastossa tutkimus- ja kehittämiskulut (T&K) sisältyvät yrityksen tuloslaskelman kuluihin. Yrityksillä on myös mahdollisuus aktivoida T&K-menoja taseeseen. Tilinpidon lähdeaineistossa taseen aktivoidut tutkimus- ja kehittämismenot lisätään tuloslaskelman T&K-kuluihin, jolloin saadaan tutkimus- ja kehittämiskulut yhteensä tilikauden aikana. ESA2010 mukaan nämä kulut ovat käyttöomaisuuden lisäyksiä, jotka on siirrettävä tutkimus- ja kehittämisinvestointeihin. Tästä johtuen välituotekäytön laskennassa T&K-kulut vähennetään ja vastaava luku siirretään investointeihin toimialoittain. Poikkeuksena ovat tapaukset, jossa yrityksen ostamat tutkimus- ja kehittämispalvelut ovat yrityksen oman tutkimusyksikön panoksia, jolloin ne luetaan kuluiksi ja kirjataan tilinpidon välituotekäyttöön eikä niitä siirretä investointeihin. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan välituotekäyttövähennykset lasketaan tilinpidon keskitetyssä laskelmassa, josta enemmän kohdassa 5.10.3.8.

Kansantalouden tilinpidossa tietokoneohjelmistot luetaan aineettomiin kiinteisiin varoihin (kiinteän pääoman bruttomuodostukseen). Tähän luetaan ostetut ohjelmistot sekä myös omaan käyttöön tehdyt ohjelmistot silloin kun niiden tuotantokustannukset ovat merkittävät. Osa ohjelmistojen hankintakustannuksista sisältyy rakennetilaston kuluerään atk-, suunnittelu- ja ohjelmointikulut. Osa hankintakustannuksista on aktivoitu suoraan taseeseen. Rakennetilaston käyttöomaisuuskyselyssä tiedustellaan aineettomien hyödykkeiden alaerässä atk-ohjelmistojen investointeja. Yritys- ja kotitaloussektorin ohjelmistoinvestointien kokonaistasoa on verrattu rakennetilaston kyselyn tulokseen, josta johtuen välituotekäytön atk-, suunnittelu- ja ohjelmointikuluerästä vähennetään 30 prosenttia toimialoittain. Investointeihin suuntautuvan 30 prosentin oletetaan kattavan investoinnit sekä ohjelmistoihin että tietokantoihin (N1173). Investointien laskennasta enemmän kohdassa 5.10.3.10.

Rakennetilastosta saadaan tiedot tuloslaskelman muihin kuluihin sisältyvistä eristä, joiden ei katsota liittyvän tuotantoprosessiin ja siten niitä ei lueta tilinpidon välituotekäyttöön. Näitä eriä ovat käyttöomaisuuden luovutustappiot, annetut lahjoitukset, myyntisaamisten arvonalentumiset, veronkorotukset, sakot, fuusiotappiot, pakolliset varaukset sekä muut vähennyskelvottomat kulut. Tilinpidon lähdeaineistoajossa erät vähennetään muut kulut- erästä ennen kuin data siirretään laskentasovellukseen.

Edellä suoritetun vähennyksien jälkeenkin tuloslaskelman muihin kuluihin jää joukko kulueriä, joita ei katsota kuuluvaksi välituotekäyttöön. Näiden kuluerien suuruuksista ei saada tietoa rakennetilastosta vaan niiden arvot tulevat tilinpidon keskitetyistä laskelmista. Muista kuluista vähennettäviä eriä ovat ajoneuvovero ja jätevero, kiinteistöverot, päästöoikeuksien ostot, luontoismuotoiset sosiaalietuudet ja osa omaisuuden vakuutusmaksuista. Näillä korjauserillä on tuotantotilin laskentasovelluksessa oma lähdeaineistoprosessinsa, jota kautta arvo saadaan vähennettyä muista kuluista.

3.7.2.7 Laskennan tarkastelut

Kansantalouden tilinpidon laskentakierroksella laaditaan yritys- ja kotitaloussektorin toimialoittaiset tuotos- ja välituotekäyttötasot sekä tehdään korjauksia edellä lueteltuihin tuotos- ja välituotekäyttöerittelyihin. Nämä erittelyt toimivat syötteenä tarjonta- ja käyttötaulukoille, joiden laadintaprosessissa aineistomuuttujat jaetaan edelleen kansantalouden tilinpidon tuoteluokituksen (KTTL) mukaisiin tuotteisiin (kohta 6.1.2.1).

Tilinpidon lukuja tarkastellaan kuutioselaimen avulla, johon on laadittu toimialoittaisia analyysinäkymiä. Näkymä on siltä osin rajoittava, että siitä ei pysty porautumaan tarkemmalle tasolle yritys- tai toimipaikkakohtaisiin tietoihin. Laskennan avuksi on siten tehty tietokoneohjelma, joka laatii vakiomuotoiset Excel-taulukot toimialasta. Taulukoihin tulostuvat toimialalle kuuluvat toimipaikat ja näiden laskentaan tarvittavat tiedot (tuotos- ja välituotekäyttöerittely). Lisäksi omiksi tauluiksi tulostuvat toimialalle tulleet uudet toimipaikat ja sieltä poistuneet toimipaikat.

Usein toimialaisesta tarkastelusta on siirryttävä yrityskohtaisiin tarkasteluihin. Yrityskohtaisia tarkasteluja (oikeudellinen yksikkö) varten tuotetaan yrityskohtainen Excel-taulukkopaketti, joka sisältää yrityksen rakennetilaston tiedot jaettuna toimialoittain sekä tarkemmin toimipaikoittain. Lisäksi tietojen tarkistamista ja korjaamista varten taulukkopakettiin tulostuu yrityksen tiedot keskeisistä lähdeaineistoista. Näitä tietoja ovat yrityksen tuottamat hyödykkeet ja käytetyt raaka-aineet (hyödyketuotannon kysely), yrityksen myynnin jakautuminen kotimaahan ja ulkomaille sekä myynti ulkomailta ulkomaille (myyntitiedustelu), yrityksen palveluiden vienti- ja tuontituotteet (palveluiden ulkomaankauppa), yrityksen tavaravienti- ja tuontituotteet (tullin tiedot) sekä kausiveroaineiston tiedot. Yritystarkastelussa katsotaan toiminnan kokonaisuutta tarjonta-kysyntä-näkökulmasta. Mitä yritys ostaa (raaka-aineet, palvelut, kotimaa/tuonti), miten yritys valmistaa (oma tuotanto, alihankinta, valmistus ulkomailla), mitä yritys valmistaa (tavarat, palvelut) ja minne tuotanto menee (kotimaan kysyntä, vienti, varastot, yrityksen oma käyttö). Eri lähdeaineistoja verrataan keskenään, jotta nähdään ovatko ne keskenään yhtenevät eli antavat yrityksen toiminnasta yhdenmukaisen kuvan (konsistenssitarkastelu). Jos korjattavaa löytyy, esimerkiksi tuotoksen erittelyihin, tehdään korjaus tilinpidon laskentasovellukseen korjaussarakkeeseen ja tarpeen mukaan viestitään korjauksesta lähdeaineistoihin.

Aineiston korjauksia varten tilinpidon laskentasovelluksessa on kuusi korjaussaraketta kutakin korjaustyyppiä varten. Kohdassa 7.1.1. kerrotaan, millaisia korjauksia aineistoon tehdään ja mihin korjaussarakkeeseen ne kohdennetaan. Jokaisesta korjauksesta jää metatieto, johon kirjoitetaan lyhyt selite korjaustarpeesta.

Laskennan loppuvaiheessa jokainen yritys- ja kotitaloussektorin toimiala käydään läpi yhteenvetopalavereissa. Ensimmäisellä palaverikierroksella tarkastetaan käypähintaisten lukujen arvomuutoksia verrattuna edelliseen vuoteen sekä toimialan yhtenevyys tuotoksen, välituotekäytön, arvonlisäyksen, palkkojen sekä työllisten osalta. Jos jotakin epäselvää havaitaan toimialan luvuissa, pyritään se selvittämään ja tarvittaessa korjaamaan. Seuraava vaihe on kiinteähintaisten lukujen laskenta, joka tilinpidossa hoidetaan keskitetysti. Toinen yhteenvetopalaverikierros keskittyy toimialoittaisten kiinteähintaisten lukujen volyymi- ja

hintamuutoksiin edellisestä vuodesta. Kun toimialat on hyväksytty, on laskentakierros päättynyt yritys- ja kotitaloussektorin toimialojen osalta.

3.7.3 Talonrakentaminen (toimialat 412+432_439)

Talonrakentaminen käsittää seuraavat tol2008-toimialat:

Taulukko 3-13 Talonrakentamiseen kuuluvat toimialat

Toimiala	Nimike
41200	Asuin- ja muiden rakennusten rakentaminen
43210	Sähköasennus
43220	Lämpö-, vesijohto- ja ilmastointiasennus
43291	Lämpö-, ääni- ja tärinäeristeiden asennus
43292	Hissien ja liukuportaiden asennus
43299	Muualla luokittelematon rakennusasennus
43310	Rappaus
43320	Rakennuspuusepän asennustyöt
43330	Lattianpäällystys ja seinien verhoilu
43341	Maalaus
43342	Lasitus
43390	Muu rakennusten viimeistely
43910	Kattorakenteiden asennus ja kattaminen
43991	Rakennuskonevuokraus käyttäjineen
43999	Muu muualla luokittelematon erikoistunut rakennustoiminta

3.7.3.1 Tietolähteet

Laskennan pääasiallisia lähteitä ovat Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntotuotantotilasto, korjausrakentamisen tilastot ja tutkimukset, rakennetilasto, työvoimatutkimus, Kuntien taloustilasto sekä Palvelujen ulkomaankauppatilasto.

Rakennus- ja asuntotuotantotilasto kuvaa rakennusluvanvaraisen rakennustoiminnan määrää ja tuotannon volyymia. Rakennustuotantotilastosta saadaan uudisrakentamisen käypä- ja kiinteähintaiset arvot omistaja- ja rakennusluokittain kuukausittain. Uudisrakentaminen kattaa myös olemassa olevien rakennusten laajennukset.

Uudisrakentamisen arvon laskenta perustuu kuntien rakennusvalvontaviranomaisilta kerättyihin rekisteritietoihin rakennushanke- ja vaiheilmoituksiin sekä urakkatarjousten perusteella estimoituihin käyttötarkoitusluokittaisiin kuutiohintatietoihin.

Suomessa kaikki uudet talonrakennukset ovat luvanvaraisia, joten uudisrakentamisen arvoon sisältyy liiketaloudellisen ja omatoimisen uudisrakentamisen lisäksi myös harmaa talonrakentaminen. Uudisrakentamisen hintaindeksi saadaan implisiittisesti käypähintaisen ja kiinteähintaisen tuotannon arvon suhteena.

Korjausrakentamisen tasoa on tutkittu pääasiassa säännöllisesti toteutettujen poikkileikkaustutkimusten avulla. Viimeisin kokonaistutkimus toteutettiin vuonna 2014. Tämän lisäksi on toteutettu suppeampia korjausrakentamisen tutkimuksia. Asuinrakennusten korjausrakentamista on tutkittu tilastovuosilta 2013–2018, julkisten palvelurakennusten

korjausrakentamista tilastovuosilta 2013 ja 2016, toimisto- ja liikerakennusten korjausrakentamista tilastovuosilta 2014 ja 2017 sekä teollisuus- ja varastorakennusten korjausrakentamista vuodelta 2015. Korjausrakentamisesta saadaan tietoa myös alan yrityksille suunnatun kyselyn ja työvoimatutkimuksessa kysyttyjen korjausrakentamiseen käytettyjen tuntien kautta.

Rakennetilastoa ja työvoimatutkimusta käytetään yritysten ja elinkeinonharjoittajien tuotantotilin laadinnassa. Sektorin ”S1313 Paikallishallinto” talonrakentamisen tuotantotili perustuu Kuntien taloustilaston tietoihin.

3.7.3.2 Laskennan yleisratkaisu

Talonrakentamisen tuotantotili muodostetaan kahdessa eri vaiheessa. Talonrakentamisen kaikkien laskentasektoreiden yhteenlaskettu tuotos lasketaan uudisrakentamisen tuotannon, korjausrakentamisen tuotannon sekä rakennuspalvelujen viennin summana.

Toisessa vaiheessa edellä laskettu yhteistuotos jaetaan sektoreille eri lähteiden avulla.

Toimialalle ”412+432_439 Talonrakentaminen” kirjataan talonrakentamisen päätuotanto. Sektoreiden ”S11 Yritykset” ja ”S14 Kotitaloudet” talonrakentaminen on päätuotantoa. Sen sijaan osa sektorin ”S1313 Paikallishallinto” talonrakentamisen tuotannosta kirjataan muille toimialoille näiden sivutuotantona.

Rakennuspalvelujen ulkomaankauppa kirjataan palvelujen tuontiin ja vientiin. Rakennuspalvelujen tuonti ja vienti eivät vaikuta talonrakentamisen tuotokseen. Rakennuspalvelujen tuonti sisältyy talonrakentamisen välituotekäyttöön.

3.7.3.3 Talonrakennuspalveluiden tuotanto

Talonrakentamisen tuotos lasketaan uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen arvojen summana. Investointilaskelmia varten talonrakentamisen tuotos jaetaan rakennustyypeittäin sekä rakentamislajeittain kuuteen osaan seuraavasti:

Taulukko 3-14 Talonrakentamisen tuotos vuonna 2022, miljoonaa euroa käyvin hinnoin

Rakentamislaji	Asuinrakennukset	Muut talonrakennukset	Kaikki talonrakennukset
Uudisrakentaminen	8 675	9 319	17 994
Korjausrakentaminen	8 632	4 406	13 038
...Vuosikorjaukset	1 742	1 527	3 269
…Peruskorjaukset	6 890	2 879	9 769
Yhteensä	17 307	13 725	31 032

Uudisrakentamisen käypähintaiset arvot asuinrakennuksille ja muille talonrakennuksille saadaan Tilastokeskuksen rakennustuotantotilastosta, joka sisältää uudisrakentamisen uudishintaiset arvot omistaja- ja rakennusluokittain. Uudishinnalla tarkoitetaan sitä rahamäärää, joka tarvitaan uuden, ominaisuuksiltaan tietynlaisen rakennuksen tuottamiseen. Uudishinta kattaa rakennustekniikan (alue-, talo- ja tilarakenteet), talotekniikan (LVIS- ja tietojärjestelmät, talolaitteet), hankepalvelut (rakentamis-, rakennuttamis- ja suunnittelupalvelut) sekä liittymät verkostoihin.

Uudisrakentaminen kattaa kaiken Suomessa tapahtuvan luvanvaraisen uudisrakentamisen. Uudisrakentamisen arvosta arviolta 4,5 prosenttia on pohjarakentamista, joka kuuluisi toimialaluokituksen mukaan maa- ja vesirakentamiseen, mutta kirjataan Suomessa talonrakentamiseen.

Taulukko 3-15 Talonrakentamisen tuotoksen määräytyminen (A: lähteet)

	Uudisrakentamisen volyymi	**Hintatiedot**	**Korjausrakentamisen volyymi**
Lähde	Kuntien rakennusvalvontaviranomaiset	Talonrakennuksen kustannustieto (Haahtela Kehitys Oy)	Tilastokeskus
Tieto-kokonaisuus	* Uudisrakentaminen	* Uudisrakentamisen hinnat	* Korjausrakentamisen tutkimukset * Rakennuslupahakemukset * Korjausrakentamisen liikevaihto * Työvoimatutkimuksen työtunnit
Tietosisältö (mm)	* rakennuksen käyttötarkoitus * investoija (omistajaluokka) * rakennuksen volyymi (m3) * standardiluokitukset * kerrosluku * rakennustapa	* rakennuksen käyttötarkoitus * rakennuksen volyymi (m3) * kerrosluku * rakennustapa * hinnat alueittain * rakennustapa	* korjausrakentamisen arvo ja volyymi * rakennustyyppikohtainen korjausrakentaminen

Taulukko 3-16 Talonrakentamisen tuotoksen määräytyminen (B: tulokset)

	Uudisrakentamisen tuotos perushintaan	**Korjausrakentamisen tuotos perushintaan**
Tietosisältö	* käyvin ja kiintein hinnoin * sisältää rakentajan voittomarginaalin * 14 omistajaluokkaa → sektorijako * omatoiminen/liiketaloudellinen uudisrakentaminen * 14 käyttötarkoitusluokkaa → asuin/muu uudisrakentaminen	* käyvin ja kiintein hinnoin * sisältää rakentajan voittomarginaalin * liiketaloudellinen ja omatoiminen korjausrakentaminen

Korjausrakentamisen tuotos pohjautuu toistuvien tutkimusten tuottamaan tietoon korjausrakentamisen tasosta. Tutkimukset on toteuttanut mm. Valtion Teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) rakennustuotantolaboratorio vuosina 1990 (KORVO90), 1995 (KORVO95) sekä 2000 (REMO2000). Uusimman tilastovuotta 2013 koskeneen kokonaistutkimuksen toteutti korjausrakentamiseen keskittynyt konsulttiyhtiö Rakennustutkimus RTS. Otostutkimuksissa korjausrakentamisen arvoa on tarkasteltu korjaustoimenpiteittäin ja talotyypeittäin sekä perus- että ostajahintaisina. Korjausrakentamisen jako vuosikorjausten ja peruskorjausten viimeisimpien vuosien osalta perustuu RTS:n tutkimukseen.

Korjausrakentamisen tasoa pyritään tutkimaan vuosittaisilla toteuttavilla pienemmillä otostutkimuksilla. Vuosina 2014–2018 Tilastokeskuksessa on toteutettu asuinrakennuksia koskeva korjausrakennustutkimus. Muiden talonrakennusten korjausrakentamisen osalta vuosina 2014 ja 2016

toteutettiin julkisten palvelurakennusten sekä vuosina 2014 ja 2017 liike- ja toimistorakennusten otostutkimukset. Vuonna 2015 keskityttiin teollisuus- ja varastorakennuksien korjausrakentamiseen.

Tilastokeskuksen omien otostutkimusten kattavuutta voidaan arvioida kahdella tapaa. Ilmiselvä kattavuuden mittari saadaan siitä, kuinka hyvin otoskehikko kattaa koko rakennuskannan. Tässä suhteessa kattavuusongelmia on erityisesti muiden talonrakennusten korjausrakentamisessa, jonka osalta vuosittaiset otokset kattavat vain osan rakennuskannasta.

Toisena kattavuusmittarina voidaan arvioida sitä, kuin hyvin erityyppisiä korjausrakentamiseen liittyviä korjaustöitä saadaan kyselyllä tavoitettua. Asuinrakennusten osalta Tilastokeskusten omien otostutkimusten ulkopuolelle jäävät vapaa-ajan rakennusten korjaukset ja asukkaiden oman työn arvo eli yhteensä noin 35 prosenttia asuinrakennusten korjausten arvosta. Arvio tämän otostutkimuksen ulkopuolelle jäävän osuuden kehityksestä ajassa perustuu asiantuntija-arvioon. Muiden kuin asuinrakennusten osalta tämä kattavuusnäkökulma ei ole oleellinen.

Kattavuusongelmien tähden korjausrakentamisen kokonaistaso joudutaan osin arvioimaan hinta- ja volyymimuutosten avulla. Arvioinnin apuna käytetään korjausrakentamisen liikevaihtotietoja ja talonrakennusalan ammattirakentajien työtunteja.

Peruskorjauksen ja vuosikorjauksen rajanveto on hankalaa. Peruskorjaus tai -parannus määritellään usein korjausrakentamiseksi, jolla rakennus muutetaan entistä paremmin tarkoitukseensa soveltuvaksi ja jonka seurauksena ylitetään rakennuksen aiemmin saavutettu laatu tai arvo. Vuosikorjaus tai kunnossapito määritellään tavanomaiseksi, säännölliseksi toiminnaksi, jonka tarkoituksena on säilyttää rakennus enintään alkuperäistä vastaavalla laadullisella tasolla. Tilinpidossa peruskorjaukset kirjataan kysyntäpuolella investoinneiksi ja vuosikorjaukset välituotekäytöksi.

Peruskorjauksen ja vuosikorjauksen suhdetta on kyetty selvittämään lähinnä määrävuosittain tehtyjen kokonaistutkimusten yhteydessä. Käytännössä jako vuosi- ja peruskorjaukseen perustuu asiantuntija-arvioon.

3.7.3.4 Talonrakentamisen tuotantotilin laskenta sektoreittain

3.7.3.4.1 Yritykset (S11)

Yritysten markkinatuotos (P11) määräytyy talonrakennuspalveluiden kokonaistason (uudisrakentaminen + korjausrakentaminen + rakennuspalvelujen vienti) ja muiden sektoreiden (’S14 Kotitaloudet’, ’S1313 Paikallishallinto’) tuotannon erotuksena. Toisin sanoen yritykset tuottavat sen osan talonrakennuspalveluista, joita ei tuoteta muilla sektoreilla.

Osa toimialan tuotoksesta on ns. harmaata tuotosta, joka arvioidaan ja lisätään lukuihin erikseen (ks. tarkemmin kohdassa 7.1.3.1.2)

Yritysten tuotos omaan loppukäyttöön (P12) koostuu omaan käyttöön tuotetuista tutkimus- ja kehityspalveluista. Erä saadaan keskitetyistä laskelmista.

Yritysten välituotekäytön (P22) tuotossuhde lasketaan osuutena tuotoksesta rakennetilaston tiedoista. Rakennetilaston tiedoista tuotos

määritetään liikevaihdon (pl. aliurakointi), valmistevarastojen muutoksen, valmistus omaan käyttöön -erän ja liiketoiminnan muiden tuottojen summana. Välituotekäyttö määritetään varaston muutoksen, ulkopuolisten palveluiden (pl. aliurakointi), leasingvuokrien (pl. rahoitusleasing), muiden vuokrien ja muiden kulujen summana. Rakennuspalvelujen tuonti sisältyy talonrakentamisen välituotekäyttöön.

Yritysten FISIM (P119) saadaan keskitetyistä laskelmista (katso kohta 3.8.1.7).

Yritysten kiinteän pääoman kuluminen (P51C) saadaan keskitetyistä pääomakantalaskelmista.

Yritysten työsuhdeoptiot (D111), muut palkat ja palkkiot (D112), työnantajien sosiaaliturvamaksut (D12) ja työllisten (E11, E12) määrä saadaan keskitetyistä palkkojen ja työllisten laskelmista. Näistä lisätietoa on kohdassa 4.7.

3.7.3.4.2 Kotitaloussektorin markkinatuottajat (S14/T10)

Kotitaloussektorin (S14) markkinatuottajia (T10) ovat elinkeinonharjoittajat ja harmaat rakentajat. Kummankin tuotanto lasketaan markkinatuotannoksi (P11). Elinkeinonharjoittajakotitalouksia ovat kaikki liikkeen- ja ammatinharjoittajat, joiden henkilöstö työvuosina jää alle kahden. Niiden markkinatuotos (P11) lasketaan rakennetilaston aineistosta tuotoserien liikevaihdon (pl. aliurakointi), valmistevarastojen muutoksen, valmistus omaan käyttöön -erän ja liiketoiminnan muiden tuottojen summana. Harmaiden talonrakentajien tuotos saadaan keskitetyistä harmaan talouden laskelmista (ks. tarkemmin kappaleessa 7.1.3.1.2).

Elinkeinonharjoittajakotitalouksien välituotekäyttö (P22) lasketaan rakennetilaston välituotekäyttöerien varaston muutoksen, ulkopuolisten palveluiden (pl. aliurakointi), leasingvuokrien (pl. rahoitusleasing), muiden vuokrien ja muiden kulujen summana.

Elinkeinonharjoittajakotitalouksien FISIM (P119) saadaan keskitetyistä laskelmista (katso kohta 3.8.1.7).

Elinkeinonharjoittajakotitalouksien palkat ja palkkiot (D11), työnantajien sosiaaliturvamaksut (D12) ja työllisyystiedot (E11, E12) saadaan keskitetyistä laskelmista (kohta 4.7).

3.7.3.4.3 Kotitaloussektorin omaan loppukäyttöön tuottajat (S14/T20)

Omatoimisesta rakentamisesta uudisrakentaminen ja peruskorjaus luetaan tuotokseksi omaan loppukäyttöön (P12), vuosikorjaukset kirjataan markkinatuotokseen (P11). Vuosikorjausten kirjaus markkinatuotokseksi on perusteltua sen perusteella, että vuosikorjauksen tuotantoa käytetään välituotekäyttönä toisella toimialalla (”68202 Asuntojen hallinta”).

Omatoimisen talonrakentamisen kehityksestä ei ole yksiselitteistä tietoa. Tästä syystä omatoimisen talonrakentamisen tuotoksen kehitys perustuu vuosimuutosmittareihin. Markkinatuotoksen (P11) kehitys on kytketty asuinrakennusten vuosikorjauksen kehitykseen. Tuotoksen omaan loppukäyttöön (P12) oletetaan kehittyvän omakotitalojen ja vapaa-ajan rakennusten ei-liiketaloudellisen uudisrakentamisen tahtiin. Sekä markkinatuotos että tuotos omaan loppukäyttöön sisältävät arvion kotitalouksien oman työn osuudesta.

Omatoimisen talonrakentamisen välituotekäytön (P22) osuudeksi on arvioitu 65 prosenttia tuotoksesta.

3.7.3.4.4 Paikallishallinto (S1313)

Paikallishallinnon eli kuntien ja kuntayhtymien talonrakentamisen toimiala ’412+432_439 talonrakentaminen’ sisältää kuntien itse tuottamien talonrakennuspalvelujen määrän. Tieto määrästä saadaan kuntien taloustilastosta, jossa eritellään kuntien omajohtoisen rakentamisen määrä tavaratyypeittäin ja kulujen jakaantuminen palkkoihin, sosiaaliturvamaksuihin sekä tavaroihin ja palveluihin.

Toimialan tuotoksen määräksi saadaan kuntien raportoima itsetuotettujen talonrakennusinvestointien määrä. Toimialan välituotekäytöksi kirjataan kuntataloustilaston omajohtoisen rakentamisen kulut aineisiin ja tarvikkeisiin. Työllisten määrä arvioidaan kuntataloustilastoon kirjattujen palkkojen määrän avulla.

Taulukko 3-17 Talonrakentamisen tuotos, välituotekäyttö ja arvonlisäys sektoreittain vuonna 2022, miljoona euroa käyvin hinnoin

Taloustoimi	S1 Yhteensä	S11	S14	…S14_T10	…S14_T20	S13131
P1 Tuotos yhteensä	31 057	27 069	3 909	1 698	2 211	79
P11	30 202	27 043	3 080	1 698	1 382	79
P12	855	26	829		829	
P2 Välituotekäyttö yhteensä	19 281	17 078	2 162	716	1 446	41
FISIM	45	40	5		5	
P22	19 236	17 038	2 157	716	1 441	41
B1GPH Bruttoarvonlisäys	11 776	9 991	1 747	982	765	38

3.7.4 Asuminen (toimialat 68201 ja 68202)

Asuminen on jaettu Suomessa kahdelle toimialalle. Toimiala ”68201 Asuntojen vuokraus” kattaa asuntojen ja vapaa-ajan rakennusten vuokraustoiminnan. Toimiala ”68202 Asuntojen hallinta” puolestaan kuvaa asuntojen ja vapaa-ajan rakennusten omistamiseen liittyvää toimintaa.

Sektoreiden ”S1311 Valtionhallinto”, ”S1313 Paikallishallinto” sekä ”S13141 Työeläkelaitokset” tuotanto eli saadut asumisvuokrat kuvataan sivutuotantona. Sivutuotanto sisältyy mainittujen sektoreiden muiden toimialojen tuotantoon, eikä sitä tästä syystä kirjata erikseen toimialan ”68201 Asuntojen vuokraus” tuotantoon.

3.7.4.1 Lähteet

Laskennan lähteinä käytetään asuntokantaa, vuokratilastoa, Asunto-osakeyhtiöiden taloustilastoa ja kulutustutkimusta.

Asuntokantatilasto kuvaa koko maan rakennuskantaa eri käyttötarkoituksiin luokiteltuna. Tilastossa kaikki Suomen yksittäiset asunnot luokitellaan rakennuksen käyttötarkoituksen mukaisen talotyypin, rakentamisvuoden, asunnon koon ja huoneistotyypin, hallintaperusteen, varusteiden ja varustetasojen, asumistiheyden ja sijainnin mukaan. Asuntokantatilasto tuotetaan vuosittain Väestörekisterikeskuksen ylläpitämistä rakennus- ja huoneistotiedoista.

Vuokratilasto kuvaa koko vuokra-asuntokannan vuokratasoa ja vuokratason muutosta edellisestä vuodesta. Vuokrakäsite sisältää

erikseen maksettavat vesimaksut ja lämmityskustannukset. Vuokratilastoa tuotetaan neljännesvuosittain ja vuosittain.

Vuokratilastot tuotetaan rekisteri- ja otostutkimusyhdistelmänä. Neljännesvuositilaston tietojen perustana on kuukausittain suoritettavan työvoimatutkimuksen yhteydessä kerättävä haastatteluaineisto. Kuukausittain haastatellaan noin 1500 henkilöä. Yhden tutkimuskuukauden otos koostuu viidestä rotaatioryhmästä, jotka ovat tulleet työvoimatutkimukseen mukaan eri aikoina. Tutkimuskuukauden kohdejoukko vaihtuu asteittain siten, että kolmannes vastaajajoukosta vaihtuu kuukausittain. Vuositilaston laadinnassa käytetään em. haastatteluaineistoja ja Kansaneläkelaitoksen asumistukirekisterin vuokratietoja. Lisäksi tilastojen laadinnassa käytetään Tilastokeskuksen asuntokanta-aineistoa, muuttoaineistoja sekä väestörakennetietoja.

Asunto-osakeyhtiöiden taloustilasto mittaa asuntoyhteisön asumiskustannuksia. Tilastosta selviää myös, miten asuntoyhteisöt rahoittavat menonsa, eli mistä näiden tulot muodostuvat ja mitä asukas joutuu asumisesta maksamaan.

Asuntoyhteisöjen tiedot perustuvat kerran vuodessa noin 3 000 asunto-osakeyhtiölle tehtävään kyselyyn. Kolmannes otoksesta vaihtuu vuosittain. Tilastoon sisältyvistä yhtiöistä 58 prosenttia on kerrostaloyhtiöitä ja 42 prosenttia rivitaloyhtiöitä.

Kulutustutkimus tuottaa tietoa kotitalouksien kulutusmenoissa tapahtuneista muutoksista ja väestöryhmittäisistä kulutuseroista. Tutkimuksessa selvitetään myös kotitalouksien asuinoloja, käytössä olevia kestotavaroita sekä tuloja. Lisäksi tutkimus tuottaa tiedot yhteiskunnallisten palvelujen käytöstä saatavasta etuudesta ja kotiin ostettujen elintarvikkeiden määristä.

Tutkimus on otostutkimus, jonka tiedot kerättiin vuonna 2016 puhelinhaastatteluilla, kotitalouksien keräämistä kuiteista ja täyttämistä päiväkirjoista sekä hallinnollisista rekisteriaineistoista. Vuodesta 1966 lähtien kulutustutkimuksia tehtiin säännöllisesti viiden vuoden välein aina vuoteen 1990 asti. Vuosina 1994–1996 kulutustutkimus valmistui vuosittain. Sen jälkeen kulutustutkimuksia on tehty vuosina 1998, 2001, 2006, 2012 ja 2016.

3.7.4.2 Laskennan yleisratkaisu

Asumistoimialojen tuotos muodostuu asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen todellisista ja laskennallisista vuokrista. Asuntojen (pl. vapaa-ajan asunnot) todelliset vuokrat ovat vuokra-asuntojen vuokria. Omistusasuntojen laskennalliset vuokrat arvioidaan vastaavanlaisten vuokra-asuntojen markkinavuokrien avulla. Asuntojen tuotoksen laskennassa käytetään todellisiin vuokriin perustuvaa luokittelu- eli ns. stratifikaatiomenetelmää. Vapaa-ajan asuntojen todelliset ja laskennalliset vuokrat perustuvat todellisiin asumiskustannuksiin, jotka lasketaan kulutustutkimuksen tietojen avulla.

Stratifikaatiomenetelmän tuottamaa asuntotuotosta korjataan tarvittaessa Kulutustutkimuksen tietojen perusteella.

Kerros- ja rivitaloasuntojen välituotekäyttö lasketaan Asuntoyhteisöjen tilinpäätöstilastosta saatavien neliömetrikohtaisten kuluerien ja asuntokannan neliötietojen avulla. Omakotitalojen ja vapaa-ajan asuntojen välituotekäyttö lasketaan kulutustutkimuksen tietojen avulla.

Kulutustutkimusten välivuosina laskenta perustuu hinta ja volyymimuutoksiin.

Asumisen tuotantoluvut lasketaan kolmessa osassa. Ensin tuotos ja välituotekäyttö lasketaan hinnoin, jotka sisältävät lämmityksen. Tuotos lasketaan alueellisesti stratifioitujen vuokra-arvojen avulla. Toisessa vaiheessa lämmityskustannukset arvioidaan talotyypeittäin (omakotitalot, rivitalot, kerrostalot, mökit) koko maan tasolla. Kolmannessa vaiheessa erillisen laskelman perusteella arvioitu lämmityksen osuus poistetaan tuotoksesta ja välituotekäytöstä. Lämmityksen poisto tuotoksesta ja välituotekäytöstä liittyy muiden Euroopan maiden kanssa yhtenäistettyihin käytäntöihin.

3.7.4.3 Tuotos: asuinrakennusten asuntovuokrat

Asuinrakennusten tuotoksen laskenta perustuu stratifioituihin asuntovuokriin ja asuntoneliöihin.

Vuokratietojen lähtökohtana on kunta. Kuntakohtaisissa neliövuokrissa on huomioitu seuraavat luokitukset:

- Talotyyppi:
  - erillinen pientalo (omakotitalo)
  - rivi- tai ketjutalo sekä kerrostalo (sisältää myös talotyypin muut)
- Hallintaperuste:
  - Vapaarahoitteinen vuokra-asunto
  - Arava-vuokra-asunto
- Huoneluku, talotyyppikohtainen
  - erilliset pientalot sekä rivi- ja ketjutalot
    - 3+
  - kerrostalot
    - 1, 2, 3+

Käytetyt vuokrat perustuvat markkinavuokriin. Alennettuja vuokria (esim. työsuhdeasunnot) ei asuntolaskelmissa huomioida.

Vuokratilaston vuokrakäsitteen mukaan vuokraan lasketaan kuuluvaksi erikseen maksettavat vesimaksut ja lämmityskustannukset. Vuokraan ei ole laskettu mukaan asumiseen liittyviä muita mahdollisia käyttökorvauksia, joita ovat mm. sauna-, pesutupa- yms. korvaukset sekä sähkö- tai puhelinmaksut. Näitä niin sanottuja lämpimiä vuokria sovelletaan kerros- ja rivitaloille.

Hintatiedot saadaan huoneluvun ja alueen mukaan jaoteltuina erikseen aravavuokra-asunnoille ja muille vuokra-asunnoille. Kaikkien talotyyppien omistusasuntojen vuokrana käytetään vastaavan kaltaisten vuokra-asuntojen markkinavuokria.

Talotyyppikohtaiset neliötiedot saadaan asuntokantarekisteristä. Ne stratifioidaan vuosittain vuokraluokkia vastaaviksi.

Vuosittaiset aikasarjat muodostetaan vuokratilaston alueittaisten vuokraindeksien vuosimuutosten avulla. Alueittaisissa vuokraindekseissä huomioidaan seuraavat luokittelevat tekijät:

- Talotyyppi: rivi- ja kerrostalot
- Hallintaperuste: vapaarahoitteinen vuokra-asunto, aravavuokra-asunto
- Huoneluku: 1, 2 tai 3 huonetta
- Alue:
    - 24 suurta kaupunkia (suurimmille kaupungeille useita osa-alueita)
    - 5 suuraluetta

Omistusasuntojen bruttovuokrat ovat kokonaisuudessaan tuotosta omaan loppukäyttöön. Vuokra-asuntojen bruttovuokrat ovat markkinatuotosta.

Asuntojen tuotokseen on laskettu Suomessa sijaitsevien asuntojen tuotos. Ulkomaalaisten Suomessa omistamien ja suomalaisten ulkomailla omistamien asuntojen tuotos käsitellään kohdassa 5.14 Palvelujen vienti.

Taulukko 3-18 Asumisen tuotos rakennustyypeittäin vuonna 2022, miljoona euroa käyvin hinnoin

Toimiala	talotyyppi	lkm	milj. m2	P1, yht.	…P1, asunnot	…P1, vuokrat	P2, yht.	…P22	…FISIM	B1GPH
6820	Yhteensä	1 588	288	30 725	30 579	242	6 381	4 964	1 417	24344
6820	omakotitalo	939	111	14 198	14 198		2 003			12 195
6820	rivitalo	75	39	3 975	3 958		814			3 162
6820	kerrostalo	64	112	11 204	11 075	242	2 820			8 384
6820	mökki	510	26	1 348	1 348		745			603
68201	Yhteensä	215	74	8 054	7 941	113	2 508	2 015	493	5546
68201	omakotitalo	128	14	403	403		125			277
68201	rivitalo	20	8	1 028	1 011		310			718
68201	kerrostalo	34	50	6 443	6 443	113	2 006			4 437
68201	mökki	33	2	180	180		66			114
68202	Yhteensä	1 373	214	22 671	22 542	129	3 873	2 949	924	18798
68202	omakotitalo	811	97	13 795	13 795		1 877			11 918
68202	rivitalo	55	31	2 947	2 947		503			2444
68202	kerrostalo	30	62	4 761	4 632	129	813			3 948
68202	mökki	477	24	1 168	1 168		679			489

3.7.4.4 Tuotos: asuinrakennusten muut vuokratulot

Erillisten pientalojen osalta autotallien ja autopaikkojen vuokran oletetaan sisältyvän sovellettuun vuokraan. Oletus perustuu asiantuntija-arvioon. Kerros- ja rivitalojen osalta muut vuokratulot vuokrat arvioidaan Asuntoyhteisöjen taloustilaston neliömetrikohtaisten tietojen ja asuntokannan neliötietojen avulla.

Kerros- ja rivitalojen muiksi vuokratuotoiksi lasketaan liike- ja toimistotiloista sekä autotalleista ja autopaikoista saadut vuokrat. Muut

vuokrat kirjataan markkinatuotokseen sekä markkinatuottajilla (T10) että omaan loppukäyttöön tuottajilla (T20).

3.7.4.5 Tuotos: vapaa-ajan asuntojen tuotos

Vapaa-ajan asuntojen tuotos lasketaan kulutustutkimuksen tietojen avulla. Vuokramökkien tuotos eli markkinatuotos muodostuu eristä vuokra, korot ja tontin vuokra.

- Omistusmökkien tuotos lasketaan kustannusten kautta. Pääosa omistusmökkien tuotoksesta saadaan kulutustutkimuksesta erien korjauskustannukset, vesi- ja jätevesi, palovakuutus (palvelumaksun osuus siitä), jätemaksut, nuohous ym., muu kuin lämmitysenergia, sekä tontin vuokrat summana.
- Toinen pala omistusmökkien tuotoksesta arvioidaan osuutena asumistoimialojen kulumisesta. Mökkien kuluminen on arvioitu osuutena koko toimialan (asunnot ja vapaa-ajan asunnot) kiinteän pääoman kulumisesta. Kulumisosuusarvio perustuu mökkien neliöosuuden lisäksi myös mökkien arvioituihin neliömetrikohtaisiin investointikustannuksiin. Vapaa-ajanrakennuskannan varustetaso (sähkö-, vesi-, viemäriliitännät) katsottiin niin puutteelliseksi, että mökkineliö arvotettiin vain noin 30 prosentiksi asuinrakennusneliön arvosta.
- Kolmantena palana omistusmökkien tuotokseen lisätään mark-up (voittomarginaali). Voittomarginaali kuvastaa sitä hyötyä, jonka mökin omistaja saa käyttäessään omaa mökkiään suhteessa siihen, että vuokraisi mökin. Voittomarginaali suuruudeksi on arvioitu 10 prosenttia kahden edellä kuvatun palan suuruudesta. Voitto-osuus perustuu arvioon.

Kulutustutkimus on toteutettu 5–6 vuoden välein. Niinä vuosina, jolloin kulutustutkimuksen tietoja ei ole käytössä, vapaa-ajan asuntojen tuotos arvioidaan hinta- ja volyymimuutosten avulla. Hintamuutokset saadaan kuluttajahintaindeksistä. Volyymimuutosten mittarina käytetään rakennuskannan mökkineliöiden kehitystä.

Vapaa-ajan asuntojen tuotokseen on laskettu Suomessa sijaitsevien vapaa-ajan asuntojen tuotos. Ulkomaalaisten Suomessa omistamien ja suomalaisten ulkomailla omistamien vapaa-ajan asuntojen tuotos käsitellään kohdassa 5.14 Palvelujen vienti.

3.7.4.6 Välituotekäyttö: asuinrakennukset

Kerros- ja rivitalojen asuntojen välituotekäyttö määritellään asuntokannan neliömetritietojen ja Asuntoyhteisöjen taloustilaston neliömetrikohtaisten kuluerien avulla. Välituotekäyttöön lasketaan mukaan seuraavia eriä: hallinto, käyttö- ja huolto, ulkoalueiden huolto, siivous, lämmitys, vesi ja jätevesi, sähkö, jätehuolto, vakuutukset, vuokrakulut, pienten korjausten kustannukset ja muut hoitokulut.

Erillisten pientalojen välituotekäyttöeriä ovat kulutustutkimusten tietojen avulla lasketut nuohous, jätteet, vakuutukset (omakotikiinteistön palovakuutusmaksu sekä osuus kotivakuutuksesta, palvelumaksun osuus) sekä muut maksut. Erillisten pientalojen välituotekäyttöön ei sisällytetä vesi-, jätevesi- eikä lämmityskustannuksia, koska niitä ei kirjata tuotokseenkaan.

Asuinrakennusten vuosikorjausten laskenta on moniportainen. Asuinrakennusten vuosikorjausten kokonaistaso lasketaan toimialan 412+431_439 Talonrakentaminen asuntojen vuosikorjausten perushintaisesta arvosta lisäämällä siihen arvonlisävero. Vuosikorjausten arvo sisältää kaiken rakennuksen kuntoa ylläpitävän toiminnan. Vuosikorjausten laskentaa on avattu kohdassa 3.7.3 Talonrakentaminen.

Vuosikorjausten kokonaistaso jaetaan eri talotyypeille seuraavasti. Kerros- ja rivitalojen vuosikorjaukset lasketaan neliöiden ja Asunto-osakeyhtiöiden neliökohtaisten korjauskustannustietojen avulla. Vapaa-ajan rakennusten vuosikorjaukset lasketaan kulutustutkimuksen tiedoista. Yksityiseen kulutukseen sisältyvät vuokralaisten ja asuntojen omistajien tekemät pienet korjaukset saadaan nekin kulutustutkimuksesta. Viimein jäljelle jäävä osa kirjataan erillisten pientalojen vuosikorjauksiksi.

3.7.4.7 Välituotekäyttö: vapaa-ajan rakennukset

Markkinatuottajien (T10) osalta välituotekäytölle ei ole suoria lähteitä, joten välituotekäytön taso perustuu arvioon. Markkinatuottajien välituotekäytön rakenteen oletetaan noudattelevan omaan loppukäyttöön tuottajien välituotekäyttörakennetta. Markkinatuottajien välituotekäytön tasoa viedään eteenpäin hintojen muutoksen ja arvioitujen volyymimuutosten avulla.

Omaan loppukäyttöön tuottajien (T20) välituotekäyttö lasketaan seuraavista kulutustutkimuksen eristä: vuosikorjauskustannukset, vesi- ja jätevesi, palovakuutus (vähennettynä vakuutusyhtiöön jäävällä osuudella), jätemaksut, nuohous ym. sekä energia.

3.7.4.8 Välituotekäyttö: FISIM

Asumisen välituotekäyttöön liittyvä FISIM lasketaan keskitetysti. FISIM:n laskentaa on kuvattu kohdassa 3.8.1.7.

3.7.4.9 Palkansaajakorvaukset ja työllisyys

Palkansaajakorvausten lähteenä käytetään Rakennetilastoa. Toimialan työllisyys on laskettu arvioidun keskipalkan avulla.

3.7.4.10 Lämmityskustannusten laskeminen

Asuntotuotos lasketaan useammassa vaiheessa (katso kappale Laskennan yleisratkaisu). Ensimmäisessä vaiheessa käytetään lämpimiä vuokria. Toisessa vaiheessa lämmityskustannukset erotellaan sekä tuotoksesta että välituotekäytöstä. Kansantalouden tilinpidossa toimialoille 68201 Asuntojen vuokraus ja 68202 Asuntojen omistus kirjattavat tuotos ja välituotekäyttö eivät sisällä lämmityskustannuksia. Arvioidut lämmityskustannukset kirjataan yksityisen kulutuksen energiamenoihin (katso kohta 5.7.3.4 Asuminen, vesi, sähkö, kaasu ja muut polttoaineet).

Kaikkien talotyyppien (omakotitalot, rivitalot, kerrostalot, mökit) lämmityskustannukset arvioidaan koko maan tasolla. Menettelylle on kaksi perustetta. Ensinnäkin alueellista tietoa vuokrista on vain lämpimien vuokrien osalta. Toiseksi lämmityskustannusten arviointi alueellisella tasolla olisi haasteellista.

Rivi- ja kerrostalojen lämmityskustannukset arvioidaan Asunto-osakeyhtiöiden taloustilaston ja asuntokannan neliöiden perusteella.

Omakotitalojen ja mökkien lämmityskustannusten arviointi perustuu Kulutustutkimuksen tietoihin. Niille vuosille, joilta ei ole Kulutustutkimuksen tietoja, lämmityskustannukset arvioidaan Energiatilastojen ja Kuluttajahintaindeksin tietojen perusteella.

3.7.5 Kotitalouspalvelut (toimiala T)

Kotitalouspalvelujen arvo on yhtä kuin palkat ja sosiaalivakuutusmaksut, joita kotitaloudet maksavat palkkaamilleen kokeille, palvelijoille, lasten- ja sairaanhoitajille, yksityisopettajille, autonkuljettajille ja muille työtekijöille.

Toimialalla ei ole välituotekäyttöä eikä investointeja, koska työssä tarvittavat välituotteet katsotaan suoraan kotitalouksien kulutusmenoiksi ja siten tuotos ja bruttoarvonlisäys ovat yhtä suuria kuin palkansaajakorvaukset.

Sektorin S14 kotitalouspalveluiden palkat ja palkkiot lasketaan kahdesta lähteestä. Yritysrekisteristä saadaan kuntien sijaismaksut (kunta voi toimia sijaismaksajana, kun se maksaa esimerkiksi henkilökohtaisen avustajan palkan suoraan avustajalle, joka ei ole työsuhteessa kuntaan). Muiden tapausten tiedot saadaan suoraan tulorekisteriaineistosta. Näiden tapausten kohdalla palkanmaksajalla ei ole yritystunnusta, vaan maksajan tunnuksena on henkilötunnus.

Palkat ja palkkiot sisältävät myös luontoisedut. Luontoisetuudet sisältävät ravintoedun, asuntoedun, ateriakorvauksen ja puhelinedun. Palkkoihin ja palkkioihin lisätään lopuksi arvioitu osuus toimialan harmaan talouden mukaisista maksuista.

Toimialan sosiaaliturvamaksut lasketaan kohdan 4.7.2 mukaisesti.

3.8 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset (sektori S12)

3.8.1 Rahoituslaitokset ja rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S121—S127)

Sektorien tiedot koostetaan seuraavista lähteistä:

1. Finanssivalvonnan keräämä valvonta-aineisto: Aineisto kattaa kaikki Suomessa sijaitsevat rahalaitokset, sijoituspalveluyritykset ja rahastoyhtiöt. Tiedot saadaan myös Suomessa sijaitsevista ulkomaisten laitosten rahoitustoimintaa harjoittavista sivuliikkeistä. Lisäksi aineistosta on eroteltavissa pois suomalaisten yksiköiden ulkomaisten sivuliikkeiden toiminta. Tiedonkeruussa kysytään rahalaitosten tilinpäätöstiedot sekä muita Finanssivalvonnan valvontatehtäviin liittyviä tietoja. Lähdettä käytetään sektorien S122 ja S126 laskennassa.
2. Rakennetilastoaineisto: Rakennetilastoaineiston tiedot perustuvat pitkälti Verohallinnosta saatavaan yhteisöveroaineistoon. Aineisto sisältää joidenkin rahoitusta välittävien ja rahoitusta ja vakuutusta palvelevien yksiköiden tietoja, vaikkakin näiden yksiköiden osalta tiedot ovat usein puutteellisia. Monet veroaineiston erät kuten liikevaihto tai ostot saattavat sisältää toimialoilla 64 ja 66 eriä, joita ei lueta kansantalouden tilinpidossa tuotokseen tai välituotekäyttöön. Aineistosta käytetään siksi vain yksiköitä, joiden tiedot on voitu verifioida sisällöltään oikeiksi esimerkiksi yhtiöiden tilinpäätöksistä. Lähdettä käytetään sektorien S125, S126 ja S127 laskennassa.

3. Yhtiöiden tilinpäätökset, jotka saadaan Patentti- ja rekisterihallituksesta tai suoraan julkisesti saatavilla olevista lähteistä. Lähdettä käytetään sektorien S121 ja S125 laskennassa.
4. Finanssivalvonnan vakuutusmeklarit -tilasto. Lähteestä saadaan vakuutusmeklarien tiedot sektorille S126.

3.8.1.1 Keskuspankki (S121)

Sektorin tiedot saadaan Suomen Pankin tilinpäätöksestä. Keskuspankin tuotos lasketaan kulujen kautta. Tuotoksen laskentakaava on:

$$P1R = P2K + P51C + D1K$$

Tuotos omaan loppukäyttöön (P12R) perustuu asiantuntija-arvioon ja koostuu lähinnä ohjelmistoinvestoinneista.

Välituotekäyttöön (P2K) lasketaan seuraavat tilinpäätöksen erät: Palkkiokulut, setelien hankinta, vuokrat, kiinteistökulut, muut hallintokulut, valvonta- ja tarkastusmaksut ja jäsenmaksut, sekä muut kulut.

Kiinteän pääoman kuluminen (P51C) saadaan keskitetystä laskennasta (kohta 4.12).

Palkansaajakorvaukset saadaan tuloslaskelman erästä palkat ja palkkiot.

Keskuspankin markkinatuotos (P11R) siirretään sektorin S122 välituotekäytöksi (P22K), kuten ESA 2010:n kappaleessa 14.16 on ohjeistettu.

Keskuspankille ei lasketa FISIM-tuotosta tai välituotekäyttöä.

3.8.1.2 Muut rahalaitokset (S122)

Muiden rahalaitosten tiedot saadaan kattavasti Finanssivalvonnan tiedonkeruusta, joka kattaa kaikki rahalaitokset (MFI).

3.8.1.2.1 Tuotos

Rahoituslaitosten tuotos koostuu seuraavista eristä: Palkkiotuotot (välitöntä maksua vastaan tarjotut rahoituspalvelut), liiketoiminnan muut tuotot, FISIM, rahoitusvarojen ja -velkojen hankintaan ja luovutukseen rahoitusmarkkinoilla liittyvät rahoituspalvelut.

Välitöntä maksua vastaan tarjotut rahoituspalvelut (ESA 2010 §3.69) saadaan tilinpäätöksen erästä palkkiotuotot.

FISIM saadaan keskitetystä laskennasta (3.8.1.7)

Liiketoiminnan muut tuotot. Kohde saadaan suoraan tilinpäätöksistä Finanssivalvonnan tiedonkeruusta.

Rahoitusvarojen ja -velkojen hankintaan ja luovutukseen rahoitusmarkkinoilla liittyvien rahoituspalveluiden (ESA 2010 §3.73) laskentaan ei ole saatavissa suoraa lähdeaineistotietoa. Erän suuruus arvioidaan laskentakaavalla:

$$Epäsuorat\ tuotot = Palkkiotuotot * 0{,}1$$

Tuotos omaan käyttöön (P12R) saadaan keskitetystä T&K laskennasta. (5.10.3.8). Lisäksi tuotokseen omaan käyttöön lisätään vielä aiempien vuosien perusteella muodostettu arvio tuotoksesta omaan loppukäyttöön.

Taulukko 3-19: S122 Tuotoksen jakautuminen vuonna 2022, milj euroa

Tieto	Arvo
Tuotos P1R	8228
…josta palkkiotuotot (a)	2694
…josta FISIM (b)	3764
…liiketoiminnan muut tuotot (c)	1324
…josta epäsuorat tuotot (d)	269
…josta tuotos omaan loppukäyttöön (P12R)	176

3.8.1.2.2 Välituotekäyttö

Rahalaitosten välituotekäyttö (P22K) saadaan lähdedatan eristä: Palkkiokulut, hallintokulut, muut liiketoiminnan kulut. Muista liiketoiminnan kuluista on poistettu myyntitappiot ja fuusiotappiot. Keskuspankin markkinatuotos (P11R) lisätään vielä sektorin S122 välituotekäytöksi (P22K) kuten ESA 2010:n kohdassa 14.16 on ohjeistettu.

FISIM välituotekäyttönä saadaan keskitetystä laskelmasta (kohta 3.8.1.7).

3.8.1.3 Rahastot (S123—S124)

Rahastoille ei lasketa tuotosta, välituotekäyttöä eikä muita bruttoarvonlisäystä tuottavia taloustoimia.

3.8.1.4 Muut rahoituksen välittäjät (S125)

Muiden rahoituksen välittäjien tiedot lasketaan viiden merkittävimmän toimijan julkisista tilinpäätöksistä. Näin saadut tiedot kattavat vain osan toimialan arvonlisäyksestä.

Tieto sektorin suurimmista yksiköistä saadaan yritysrekisteristä. Sektori pitää sisällään hyvin monimuotoisen joukon yrityksiä. Isolla osalla sektorin yrityksistä arvonlisäystä tuottavan toiminnan määrä on pieni ja pääasiallinen tulojen lähde ovat omaisuustulot. Tilinpäätöstietojen ja rakennetilastojen tietoja ei näille yksiköille voida käyttää, sillä monesti tilinpäätösraportoinnissa ilmoitetut tuotokseen normaalisti rinnastettavat erät sisältävät omaisuustuloja. Näistä syistä sektorin luvut haetaan suurimpien yksiköiden julkisista tilinpäätöksistä, eikä tietoja koroteta perusjoukon tasolle. Vuoden 2022 laskennassa mukaan otetut yksiköt käsittivät noin 50 prosenttia sektorin henkilöstöstä.

Sektorin tuotos saadaan laskemalla mukaan valittujen yksiköiden tuloslaskelmista palkkiotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot. Rahoitusleasing -toiminnasta lasketaan tuotokseen vain palkkiotuotot ja liiketoiminnan muut tuotot.

Välituotekäyttö saadaan laskemalla mukaan valittujen yksiköiden tuloslaskelmista palkkiokulut, vuokrakulut, kiinteistökulut ja muut hallintokulut.

FISIM tuotosta (P119R) ei sektorille lasketa. FISIM välituotekäyttönä -tieto saadaan keskitetystä laskelmasta (kohta 3.8.1.7).

3.8.1.5 Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset (S126)

Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset muodostetaan useasta eri tietolähteestä. Rahastoyhtiöiden ja sijoituspalveluyritysten tiedot saadaan Finanssivalvonnan keräämästä valvonta-aineistosta (FINREP). Finanssivalvonnan aineisto on täysin kattava kyseisten yritysten osalta.

Toinen tietolähde on rakennetilastojen aineisto. Sektorilla S126 on yritysrekisterissä noin 3000 yritystä (ml. rahastoyhtiöt, vakuutusmeklarit ja sijoituspalveluyritykset), joista noin 20 suurinta valitaan laskentaan mukaan. Rakennetilastojen tietoja on S126 osalta käytetty valituille yrityksille lähes sellaisenaan, mutta joitakin yksikkötason korjauksia tietyille yrityksille tehdään. Otos laajennetaan edustamaan koko väestöä käyttämällä palkoista johdettua korotuskerrointa. Kerroin lasketaan 3 000 pienyrityksen palkasta jaettuna alasektorin palkkojen summalla (ilman FINREP-tietoja).

Kolmas, mutta selvästi pienempi joukko on vakuutusmeklarit, joiden tiedot poimitaan Finanssivalvonnan vakuutusmeklarit -tilastosta.

Taulukko 3-20: S126 Tuotoksen jakautuminen vuonna 2022, milj euroa

Tieto	Arvo
Tuotos (P1R)	2887
…Markkinatuotos (P11R)	2811
……Yritykset rakennetilastosta	587
……Sijoituspalveluyritykset	2178
……Vakuutusmeklarit	46
…Tuotos omaan loppukäyttöön (P12R)	76

Tuotos muodostetaan sijoituspalveluyhtiöille ja rahastoyhtiöille erästä palkkiotuotot. Välituotekäyttö lasketaan eristä palkkiokulut ja hallintokulut.

Rakennetilastoista poimituille suurimmille yksiköille tuotos saadaan eristä liikevaihto ja muut liiketoiminnan tuotot. P12R saadaan suoraan erästä valmistus omaan käyttöön. Välituotekäyttö summataan eristä tavaroiden ja palveluiden ostot ja muut liiketoiminnan kulut.

Vakuutusmeklareiden tuotokseen lasketaan palkkiotuotot ja välituotekäyttöön tavaroiden ja palveluiden ostot sekä liiketoiminnan muut kulut.

Tuotos omaan käyttöön saadaan keskitetystä T&K laskennasta (5.10.3.8).

3.8.1.6 Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat (S127)

Sektori pitää sisällään holding -yhtiöitä sekä pienlainaajia ja panttilainaamoita. Holding -yhtiöille ei ole muodostettu tuotantotilin eriä. Sektorin tuotantotili koostuu siten pienlainayrityksien ja panttilainaamoiden tiedoista, jotka muodostetaan rakennetilastoaineistosta. Sektorin arvonlisäys oli 15 miljoonaa euroa vuonna 2022.

3.8.1.7 FISIM

FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured) eli välilliset rahoituspalvelut tarkoittavat niitä rahoituslaitosten tuottamia palveluja, joista ei peritä suoraa palkkiota. Suomessa FISIM:iä tuottavia rahalaitoksia ovat ainoastaan MFI-sektoreihin S1221 ja S1222 kuuluvat yksiköt. Sektorin S125 yksiköt ovat rajattu pois FISIM-tuottajista. Ensinnäkin luotettavaa neljännesvuosi dataa ei ole ollut saatavilla ja toisaalta niiden merkitys on arvioitu hyvin vähäiseksi saatavissa olevan datan perusteella. Tilanne on muuttunut sektorin S125 lähdeaineiston osalta ja luultavasti myös vaikutuksen osalta FISIM-tuotoksen osalta. Suomen Pankki aloitti muiden rahalaitosten Mura-tiedonkeruun alkuvuonna 2021, joka kattaa taseen neljänneksittäin ja vuosi tuloslaskelman. Ensimmäinen tilastoajankohta on 2020Q4. Aineiston käyttöönottoa täytyy selvittää.

FISIM jaetaan käyttäjäsektoreille, jolloin välituotekäyttö kasvaa kullakin toimialalla välillisten rahoituspalvelujen käytön verran. Kotitaloudet ovat erikoistapaus. Niiden FISIM-käyttö jaetaan välituote- (vtk) ja lopputuotekäyttöön (ltk). Kotitaloudet jaetaan lainoissa kolmeen ryhmään:

yrittäjäkotitalouksiin (vtk)

asuntovelalliskotitalouksiin (vtk)

kuluttajakotitalouksiin (ltk).

Talletuksissa kotitaloudet jaetaan kahtia:

yrittäjäkotitalouksiin (vtk) ja

kuluttajakotitalouksiin (ltk).

Sekä lainoissa että talletuksissa kuluttajakotitalouksien osuus korkoihin sisältyvästä FISIM:stä allokoidaan kotitalouksien kulutusmenoihin eli loppukäyttöön. Yrittäjien ja asuntovelallisten osuudet allokoidaan välituotekäyttöön. EU:n FISIM-asetuksessa välilliset rahoituspalvelut on rajattu tarkoittamaan lainojen ja talletusten korkomarginaaleja.

Välillisten rahoituspalvelujen arvo lasketaan käyttämällä kahta eri viitekorkoa, riippuen onko kyseessä puhtaasti kotimainen toiminta tai kotimaiden ja ulkomaiden välillä tapahtuva (vienti ja tuonti) toiminta. Sisäistä viitekorkoa, joka on kotimaisten FISIM-tuottajien eli luottolaitosten välisten lainojen ja talletusten keskikorko, sovelletaan sektorittaisiin korkovirta- ja kantatietoihin, jotka saadaan luottolaitoksilta.

Sektoreittaiset FISIM:t lasketaan seuraavasti (kotimainen käyttö/tuonti):

$$\begin{aligned} FISIM\ on\ the\ loans \\ &= interest\ receivable\ on\ loans\ - (loan\ stocks \\ &* internal\ reference\ rate/external\ reference\ rate) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} FISIM\ on\ the\ deposits \\ &= (deposit\ stocks \\ &* internal\ reference\ rate/external\ reference\ rate) \\ &- interest\ payable\ on\ deposits \end{aligned}$$

Kotimaiden ja ulkomaiden välisen FISIM:n laskennassa (vienti ja tuonti) sisäinen viitekorko korvataan ulkoisella viitekorolla, joka on kotimaisten ja ulkomaisten rahalaitosten välisten lainojen ja talletusten keskikorko.

Sektorien sisällä FISIM jaetaan käyttäjätoimialoille, joko YTY:stä saatavien laina- ja talletuskantojen suhteessa (S11 ja S14 yrittäjäkotitaloudet) tai toimialan kokonaistuotoksen perusteella. YTY:n aidot toimialakohtaiset

kantatiedot ovat selvästi luotettavampi lähde. Tuotokseen perustuva jakauma on Eurostatin suositus, jos muuta lähdettä ei ole saatavissa eli ns. ”second best” -menetelmä. Keskuspankki ei tuota välillisiä rahoituspalveluja vaan sen tuotos lasketaan kustannusten kautta.

Taulukko 3-21: Rahoitustoiminnan (S12, TOL64) tuotantotilin keskeiset erät vuonna 2022, miljoonaa euroa

Tieto	Arvo
Tuotos yhteensä (P1R)	8228
…Markkinatuotos (P11R)	4288
…Tuotos omaan loppukäyttöön (P12R)	176
…Välilliset rahoituspalvelut (P119R)	3764

Välilliset rahoituspalvelut jaetaan käyttäjäsektoreille, jolloin välituotekäyttö kasvaa kullakin talouden sektorilla/toimialalla välillisten rahoituspalvelujen käytön verran. Kotitalouksien kulutusluottojen korkoihin sisältyvä FISIM sekä kuluttaja kotitalouksien pankkitalletusten korkoihin sisältyvä FISIM allokoidaan kotitalouksien kulutusmenoihin eli loppukäyttöön. Koska nyt osa välillisistä rahoituspalveluista meneekin välituotekäytön sijasta loppukäyttöön, niin bruttokansantuote kasvaa.

Lisäksi lasketaan FISIMin vienti ja tuonti, jotka vaikuttavat siten että välituotekäyttöön menevä tuonti pienentää BKT:ta ja vienti puolestaan lisää sitä. Kokonaisuudessaan bruttokansantuote kasvaa loppukäytön (kulutusmenot + vienti) lisäyksen ja välituotekäyttöön menevän tuonnin lisäyksen erotuksen verran. Bruttokansantulo kasvaa kotimaisen loppukäytön (kulutusmenojen) verran, koska ulkomaille maksettuja tai sieltä saatuja korkoja korjataan FISIMin tuonnin ja viennin verran.

Taulukko 3-22: FISIM tarjonta ja käyttö 2022 käyvin hinnoin, miljoonaa euroa

FISIM-TARJONTA		
Kotimainen tuotos	S12 Rahoituslaitokset	3764
Tuonti	S2 Ulkomaat	299
Tarjonta yhteensä	S0 Yhteensä	4063
FISIM-KÄYTTÖ		
Välituotekäyttö	S1 Koko talous	4063
	…S11 Yritykset ja asuntoyhteisöt	1567
	…S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	93
	…S13 Julkisyhteisöt	104
	…S14 Kotitaloudet	1288
	…S15 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	30
Loppukäyttö	S1 Koko talous	900
	…S13 Julkisyhteisöt (julkiset kulutusmenot) *	161
	…S14 Kotitaloudet (yksityinen kulutus)	900
	…S15 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt *	30
Vienti	S2 Ulkomaat	81
Käyttö yhteensä	S0 Yhteensä	3 360
BKT-VAIKUTUS:		
BKT-vaikutus = S13+S14+S15 loppukäyttö + vienti - tuonti		327
* S13 ja S15 loppukäytön FISIM näytetään pelkästään BKT-vaikutuksen esitystä varten		

Välillisten rahoituspalvelujen allokointi vaikuttaa myös sektoritilin korkoihin (D41). Käyttäjäsektoreilla saadut korot (D41R) kasvavat, koska talletuskorkoihin lisätään talletusten FISIM. Käyttäjäsektorien maksamat korot (D41K) puolestaan vähenevät lainojen FISIMin verran. Näin välillisten rahoituspalvelujen käyttö eli laina- ja talletusmarginaalit siirtyvät sektoritilin omaisuustuloista ja -menoista välituote- tai loppukäyttöön, missä muidenkin palvelujen käyttö kansantalouden tilinpidossa näytetään.

Välillisten rahoituspalvelujen tuottajasektoreilla rahalaitoksissa (S122) vaikutukset korkoihin ovat päinvastaiset, eli saadut korot vähenevät ja maksetut korot kasvavat. FISIM:n johdosta sektoritilien korot muuttuvat teoreettisiksi, välillisistä rahoituspalveluista ”puhdistetuiksi” viitekorkokannan mukaisiksi koroiksi. Todelliset saadut ja maksetut korot näytetään tilijärjestelmästä erillisenä sektoritilien liitetietona.

Ulkomaat -sektorilla (S2) vienti ja tuonti kasvavat, kun välilliset rahoituspalvelut lisätään niihin. Lisäksi saatuihin korkoihin lisätään FISIM-vienti talletuksista (ulkomaisten asiakkaiden kotimaisiin luottolaitoksiin tekemien talletusten FISIM) ja niistä vähennetään FISIM-tuonti lainojen osalta (kotimaisten asiakkaiden ulkomaisista luottolaitoksista ottamien lainojen FISIM). Maksettuihin korkoihin lisätään FISIM-tuonti talletuksista (kotimaisten asiakkaiden ulkomaisiin luottolaitoksiin tekemien talletusten FISIM) ja niistä vähennetään FISIM-vienti lainojen osalta (ulkomaisten asiakkaiden kotimaisista luottolaitoksista ottamien lainojen FISIM).

Taulukko 3-23: FISIM allokaation vaikutus BKT:seen ja BKTL:oon vuonna 2022, miljoonaa euroa

Tieto	Arvo
Vaikutus bruttokansantuotteeseen	682
+ Saadut palkansaajakorvaukset ulkomailta	0
- Maksetut palkansaajakorvaukset ulkomaille	0
+ Omaisuustulot ulkomailta	194
- Omaisuusmenot ulkomaille	-23
= BKTL-vaikutus	899

3.8.1.7.1 FISIM-laskennan lähteet

Suomen Pankin Rahalaitosten tiedonkeruu (RATI) -tiedonkeruu sektorille S122 sisältää lainojen ja talletusten kannat ja korkovirrat vastinsektoreittain, mistä voidaan laskea seuraavat FISIM-komponentit:

- Sisäinen- ja ulkoinen viitekorko
- Kotimainen tuotos ja kotimainen käyttö käyttäjäsektoreittain
- FISIM-vienti
- Hintaindeksit
- Kotitalouksien lainakanta jaettuna:
    - yrittäjäkotitalouksiin (vtk)
    - asuntovelalliskotitalouksiin (vtk)
    - kuluttajakotitalouksiin (ltk).

RATI-tiedonkeruu kattaa ESA2010 kappaleen 14 FISIM-laskennan vaatimukset kattavasti.

Tilastokeskuksen Maksutasetilastosta saadaan korkotiedot sekä talletus- ja velkakannat käyttäjäsektoreittain (FISIM tuonti)

Tilastokeskuksen yritysten tilinpäätöstilastosta (YTY) saadaan yritysten S111 ja yrittäjäkotitalouksien S14 laina- ja talletuskannat toimialoittain.

3.8.2 Vakuutuslaitokset ja vapaaehtoiset eläkerahastot (S128—S129)

Vakuutuslaitokset -sektoriin (S.128) kuuluvat henki- ja vahinkovakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, joitakin pienempiä vakuutusyksiköitä (Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutusyhdistys ja lääkevahinkovakuutuspooli). Vapaaehtoiset eläkerahastot -sektoriin (S.129) kuuluvat yksilöllistä vapaaehtoista eläkevakuuttamista harjoittavat yhtiöt eli A-tyyppiset eläkesäätiöt ja -kassat sekä AB-tyyppisten eläkesäätiöiden ja -kassojen A-osastot.. Henkivakuutusyhtiöiden tarjoama eläkevakuutus kuuluu Vakuutuslaitokset -sektoriin (S.128).

Molempien sektoreiden (S.128, S.129) toiminta luokitellaan vakuutustoimintaan, toimialalle 65 (toimialaluokitus TOL 2008). Poikkeuksena on vakuutuslaitosten harjoittama kiinteistösijoitustoiminta, joka luokitellaan muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan, toimialalle 68209 (toimialaluokitus TOL 2008). Vakuutustoiminnalle on ominaista, että vakuutuksenantaja kantaa korvausta vastaan sattumanvaraiseen vakuutustapahtumaan liittyvän riskin vakuutuksenottajan puolesta.

Suomen lakisääteistä eläketurvaa hoitavat yksiköt kuten eläkevakuutusyhtiöt sekä eläkekassat ja -säätiöt ovat kansantalouden tilinpidossa erotettu vakuutuslaitoksista (S.128) ja vapaaehtoisista eläkerahastoista (S.129). Ne luokitellaan työeläkelaitokset -sektoriin (S.13141) sekä pakolliseen sosiaalivakuutustoimintaan, toimialalle 843 (toimialaluokitus TOL 2008).

3.8.2.1 Tietolähteet

Vakuutuslaitokset (S.128)- ja vapaaehtoiset eläkerahastot (S.129) -sektoreiden tärkein tietolähde on Finanssivalvonnan (Fiva) keräämä raportointidata, joka sisältää tiedot vakuutusyhtiöistä sekä eläkekassoista ja -säätiöistä. Muita tietolähteitä ovat Finanssialan keskusliiton aineistot. Fiva julkaisuee myös tietoa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa, joka täydentää raportointidataa. Ulkomaisia yhtiöitä koskevat tiedot kattavat pääasiassa tiedot saaduista vakuutusmaksuista ja maksetuista korvauksista.

Jotkin erät, kuten välilliset rahoituspalvelut (FISIM), kiinteän pääoman kuluminen sekä T&K (tutkimus ja kehittäminen) -investoinnit lasketaan erillisinä laskentakokonaisuuksina koko kansantaloudelle. Myös vakuutuslaitosten luvut perustuvat näiden taloustoimien osalta keskitettyihin laskelmiin.

3.8.2.2 Laskentaprosessi

Vakuutuslaitosten (S.128) ja vapaaehtoisten eläkerahastojen (S.129) tuotantotilierät (Taulukko 34) luokitellaan pääosin vakuutustoimintaan toimialalle 65 (toimialaluokitus TOL 2008). Poikkeuksena on vakuutuslaitosten harjoittama kiinteistösijoitustoiminta, joka luokitellaan muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan toimialalle 68209

(toimialaluokitus TOL 2008). Kiinteistösijoitustoiminnasta kirjautuu markkinatuotosta (P.11) ja välituotekäyttöä (P.22).

Taulukko 3-24: Vakuutuslaitosten (S.128) ja vapaaehtoisten eläkerahastojen (S.129) tuotantotilierät toimialoilta 65+68209, miljoonaa euroa. Tuotantotilierien pohjalta muodostuu arvonlisäys.

Taloustoimi	Nimike	Milj. euroa
P.11 (+)	Markkinatuotos	4 0408
P12 (+)	Tuotos omaan loppukäyttöön	24
P119 (-)	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	14
P22 (-)	Muu välituotekäyttö	1 582
B1GPH (=)	Arvonlisäys, brutto perushintaan	2 836
P51C (-)	Kiinteän pääoman kuluminen	153
B1NPH (=)	Arvonlisäys, netto perushintaan	2 683
D1	Palkansaajakorvaukset	676

Vakuutuksen laadinta ja sen vaikutus BKT:hen on esitetty seuraavassa taulukossa 34. Vakuutuspalveluiden käyttöä tai vakuutusmaksuveroja ei erotella Suomen kansantalouden tilinpidon laskentajärjestelmässä, mutta tiedot ovat löydettävissä tarjonta- ja käyttötaulukoista.

Taulukko 3-25: Vakuutuksen laskentaprosessi (toimiala 65, mukaan lukien sektorit S.128 ja S.129) ja sen vaikutus BKT:hen, milj. euroa

	Vakuutus yhteensä*	Osuus koko taloudesta (%)	Koko talous
BKT, TUOTANTOON PERUSTUVA LÄHESTYMISTAPA			
Tavaroiden ja palveluiden tuotos (perushintaan)	4 243	0,81 %	525 392
Välituotekäyttö (ostajahintaan)	1 642	0,56 %	294 253
Bruttoarvonlisäys (perushintaan)	2 601	1,13 %	231 139
Tuoteverot	887	2,47 %	35 885
Tuotetukipalkkiot	0	0,00 %	889
Bruttokansantuote	3 488	1,31 %	266 135
BKT, MENOIHIN PERUSTUVA LÄHESTYMISTAPA			
Yksityisen kulutusmenot yhteensä	3 478	1,75 %	198 823
Pääoman bruttomuodostus	0	0,00 %	72 616
Tavaroiden ja palveluiden vienti	105	0,09 %	123 180
tavarat	85	0,10 %	88 859
palvelut	20	0,06 %	34 321
Tavaroiden ja palveluiden tuonti	95	0,07 %	128 484
tavarat	-391	-0,44 %	89 090
palvelut	486	1,23 %	39 394
Bruttokansantuote	3 488	1,31 %	266 135
Bruttokansantulo	**		268 504

*Sarakkeen luvut on muodostettu poimimalla ja yhdistämällä prosessitaulukon sarakkeiden Insurance ja Insurance Allocation tiedot.

** Vakuutuksen osuus ulkomaisista omaisuustulovirroista ei ole eriteltävissä, jolloin sen BKTL-vaikutus ei ole esitettävissä.

3.8.2.2.1 Markkinatuotos (P11)

EKT 2010 antaa kaksi vaihtoehtoista tapaa henki- ja eläkevakuutustoiminnan (toimiala 65) markkinatuotoksen laskemiselle. Ensimmäinen peruslaskentakaava perustuu vakuutusmaksutuloon, vakuutusmaksuvastuun muutokseen, maksettuihin korvauksiin, korvausvastuun muutokseen, vakuutuksenottajan sijoitustuloon sekä eläkeoikeuksiin perustuvaan sijoitustuloon. Toinen laskentakaavan vaihtoehto perustuu liikekulujen (kokonaisliikekulut ja kiinteän pääoman kuluminen) ja normaalin voiton summaan.

Henki- ja eläkevakuutuksen (sisältäen jälleenvakuutustoiminnan), markkinatuotoksen laskentamenetelmäksi on valittu edeltävistä vaihtoehdoista toinen laskentakaava , eli kustannusten (kokonaisliikekulut ilman palkansaajakorvauksia sekä kiinteän pääoman kuluminen) ja normaalin voiton summa. Normaali voitto arvioidaan tilikauden voiton/tappion 11 vuoden liukuvana keskiarvona. Kyseiseen menetelmään siirryttiin, kun EKT salli sen käytön, sillä se tuottaa tasaisemman vakuutustoiminnan markkinatuotoksen, arvonlisäyksen ja vakuutustoimintaan käytettävien yksityisten kulutusmenojen aikasarjan. Aikaisemmin käytetty ensimmäinen laskentakaava tuotti sijoitustoiminnan arvonmuutosten vaikutuksesta heilahtelevan, epäjohdonmukaisen aikasarjan. Vakuutustoiminnan tuotoksen tulee kuvata vakuutuslaitosten muille sektoreille tuottamaa palvelua ja siitä perittävää suhteellisen tasaista palvelumaksua, johon sijoitustoiminnan heilahtelujen ei tule suoraan sellaisenaan vaikuttaa.

Vahinkovakuutuksen (toimiala 65) markkinatuotos (P.11) lasketaan menetelmällä, joka perustuu vakuutusmaksutuloon, vakuutusmaksuvastuun muutokseen, maksettuihin korvauksiin, korvausvastuun muutokseen, tasausmäärän muutokseen ja vakuutuksenottajan sijoitustuloon, sisältäen jälleenvakuutustoiminnan.

- Markkinatuotoksen (P.11) laskennassa maksettuihin korvauksiin ei sisällytetä korvaustoiminnan hoitokuluja. Ne kuuluvat markkinatuotoksen (P.11) sijasta välituotekäyttöön (P.22). Markkinatuotoksen (P.11) laskennassa vakuutusmaksuvastuun muutokseen ei sisällytetä realisoituneita ja realisoitumattomia hallussapitovoittoja ja -tappioita.
- Yksi vahinkovakuutuksen tuotoksen osatekijöistä on vakuutuksenottajien sijoitustulo. Se on laskennallinen erä, jonka avulla vakuutusteknisen vastuuvelan sijoittamisesta saadut tulot siirretään vakuutusyhtiöiltä vakuutuksenottajille. Sijoitustulo lasketaan seuraavien vahinkovakuutusyhtiöiden tuotanto- ja sektoritilierien perusteella: kiinteistötoiminnan tuotos ja välituotekäyttö (toimiala 68209), korkotuotot ja -kulut, osinkotuotot, osuudenomistajille kuuluvat sijoitusrahastojen osingot ja korot, suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot. Vakuutuksenottajan sijoitustulo saadaan, kun edellä mainittujen erien pohjalta muodostetusta sijoitustulosta

vähennetään vakuutusyhtiöille jäävän sijoitustulon määrä. Vakuutusyhtiöiden osuus sijoitustulosta estimoidaan vakuutusyhtiöiden oman pääoman suhteellisena osuutena (suhteessa vieraaseen pääomaan).

- Pääosa vakuutuksenottajan sijoitustulon laskentaan käytettävistä tiedoista saadaan Finanssivalvonnan aineistosta. Vain osuudenomistajille kuuluvat sijoitusrahastojen osingot ja korot sekä suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot saadaan kansantalouden tilinpidon keskitetyistä laskelmista.

Sekä henki- että vahinkovakuutusyhtiöiden kiinteistösijoitustoiminnan muut tuotot kuin osinko- ja korkotuotot kirjataan markkinatuotokseksi (P.11) toimialalle 68209 (muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta).

3.8.2.2.2 Tuotos omaan loppukäyttöön (P12)

T&K (tutkimus- ja kehittäminen) -investoinnit sisältyvät tuotokseen omaan loppukäyttöön (P.12). Ne lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle, ja myös vakuutustoiminnan (toimiala 65) luvut perustuvat tähän keskitettyyn laskelmaan. T&K-laskennan kuvaus löytyy kappaleesta 5.10.3.8.

T&K-investointien lisäksi tuotos omaan loppukäyttöön (P.12) sisältää tietokoneohjelmistokehitystä vakuutuslaitosten omaan käyttöön. Tieto niistä saadaan Finanssialan keräämästä aineistosta.

3.8.2.2.3 Välituotekäyttö (P2)

Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle ml.vakuutustoiminnan (toimiala 65) tiedot. FISIM-laskennan kuvaus löytyy kohdasta 3.8.1.7.

Vakuutustoiminnan (toimiala 65) muu välituotekäyttö (P.22) perustuu vakuutusyhtiöiden sekä eläkekassojen ja -säätiöiden kokonaisliikekuluihin ilman palkansaajakorvauksia. Kokonaisliikekulut sisältävät muun muassa korvaustoiminnan ja sijoitustoiminnan hoitokulut sekä muita hallinnollisia kuluja.

Välituotekäyttöön lisätään jälleenvakuutuspalvelujen nettoarvo, eli jälleenvakuutuksen osuudet maksutulosta, korvauksista sekä vakuutusmaksu- ja korvausvastuun muutoksista. Lisäksi välituotekäyttö sisältää jälleenvakuutukseen liittyvät vakuutuksenottajien sijoitustulot (D.441).

Kiinteistösijoitustoiminnan myötä syntyneet kiinteistöjen hoitokulut kirjataan välituotekäytöksi muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan, toimialalle 68209.

3.8.2.2.4 Palkansaajakorvaukset (D1)

Työsuhdeoptiot ja osakepalkkiot (D.111) lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle ml. vakuutustoiminta (toimiala 65).Keskitetyn laskennan kuvaus löytyy kohdasta 4.7.1 palkat ja palkkiot.

Vakuutustoiminnan (toimiala 65) palkat ja palkkiot (D.112) perustuu Finanssivalvonnan lähdeaineiston mukaisiin palkkoihin ja palkkioihin.

Sosiaalivakuutusmaksut (D.12) lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle palkkojen ja palkkioiden (D.112) perusteella, ml. vakuutustoiminta (toimiala 65) Keskitetyn laskennan kuvaus löytyy kohdasta 4.7.2.

3.8.2.2.5 Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja kuluminen (P51G + P51C)

Kiinteän pääoman kuluminen (P.51C) saadaan pääomakantamallista, jonka kuvaus löytyy kohdasta 4.12.

Kiinteän pääoman bruttomuodostusta (P.51G) kutsutaan myös investoinneiksi. T&K -investoinnit (hankinnat miinus myynnit) lasketaan aiemmin mainitusti erillisenä laskentakokonaisuutena.

Muu kiinteän pääoman bruttomuodostus (rakennukset, ohjelmistot, muut hankinnat) saadaan Finanssialan keräämästä aineistosta.

3.8.2.2.6 Vakuutuslaitosten tuotoksen kohdentaminen

Vakuutustoimialan tuotos jaetaan eri vakuutustuotteille perustuen vakuutusluokkakohtaiseen vakuutusmaksutuloon. Vakuutustuotoksen kohdentaminen käyttäjäsektoreille tehdään kuitenkin vasta tarjonta- ja käyttötaulujen laadinnassa, jolloin vakuutustoimialan tuotos kohdennetaan eri sektoreiden käytöksi. TKT-laadinnassa sektoreilla S.1311 ja S.1313 tiedot maksetuista vakuutusmaksuista saadaan lähdeaineistoon pohjautuen. Muiden S.13-alasektoreiden välituotekäyttö estimoidaan muiden sektoreiden sekä sektoreiden S.12 ja S.15 tietojen perusteella. Sektorien S.11 ja S.14 välituotekäytöt lasketaan muiden sektoreiden jäännöksenä. Tuotoksen kohdentuminen vastinsektoreiden käytöksi on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 3-26: Vakuutuslaitosten tuotoksen kohdentaminen käyttöön (toimiala 65, mukaan lukien sektorit S.128 ja S.129), milj. euroa

Vakuutuslaitosten tuotoksen kohdentaminen	Arvo perushintaan
Tarjonta, yhteensä	4 118
Tuotos	3 175
Verot	783
Tuonti	160
Käyttö, yhteensä	4 116
Välituotekäyttö	1 140
S.11 Yritykset	477
S.121 Keskuspankki	0,3
S.1221 Talletuspankit	27
S.1222 Muut luottolaitokset	4
S.125 Muut rahoituksen välittäjät	1
S.126 Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	40
S.127 Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat	1
S.128 Vakuutuslaitokset	92

Vakuutuslaitosten tuotoksen kohdentaminen	Arvo perushintaan
S.129 Eläkerahastot	1
S.1311 Valtionhallinto	39
S.1313 Paikallishallinto	146
S.13141 Työeläkelaitokset	20
S.13149 Muut sosiaaliturvarahastot	4
S.14 Kotitaloudet	252
S.15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	36
Investoinnit	110
Yksityinen kulutus	2 731
Vienti	135

3.9 Julkisyhteisöt (sektori S13)

Suomen julkisyhteisöt-sektori koostuu valtionhallinnosta, paikallishallinnosta ja sosiaaliturvarahastoista. Sosiaaliturvarahastot-alasektori on jaettu edelleen työeläkelaitoksiin ja muihin sosiaaliturvarahastoihin.

Koulutuksen, terveyspalveluiden ja sosiaalipalveluiden toimialoilla julkiset tuottajat jaetaan markkinatuottajiin ja markkinattomiin tuottajiin seuraavasti:

- P Koulutus

Koulutuspalveluita tuottavat yksiköt jaetaan markkinatuottajiin ja markkinattomiin tuottajiin EKT 2010 sääntöjen perusteella (§ 3.27–3.41 ja 20.05–20.55). Julkisyhteisöihin kuuluvat esimerkiksi perusopetus, julkisyhteisöjen valvomat ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Yksityisten tahojen valvomat ammattikorkeakoulut kuuluvat sektoriin S.15 (Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt).

- Q Terveys- ja sosiaalipalvelut

Terveys- ja sosiaalipalveluita tuottavat yksiköt jaetaan markkinatuottajiin ja markkinattomiin tuottajiin EKT 2010 sääntöjen perusteella (§ 3.27–3.41 ja 20.05–20.55). Julkisyhteisöjen valvomat markkinattomat tuottajat luokitellaan julkisyhteisöihin ja markkinatuottajat yritysektoriin. Esimerkiksi paikallishallinnon omistamat terveyspalveluita tuottavat yhtiöt luokitellaan paikallishallintoon silloin kun ne tuottavat palveluita pääasiassa omistajilleen. Jos ne tuottavat palveluita markkinoille, ne luokitellaan yritysektoriin.

3.9.1 Valtionhallinto (sektori S1311)

3.9.1.1 Yleiskuvaus valtionhallinnon laskelmista

Valtionhallintoon kuuluivat seuraavat yksiköt vuonna 2022:

- Valtion virastot ja laitokset
- Valtion talousarvion ulkopuoliset rahastot (pl. Valtion eläkerahasto)
- Yliopistot 14 kpl.
- Ammattikorkeakoulut 4 kpl.

- Aalto-yliopistokiinteistöt Oy (ml. tytäryhtiöt)
- Helsingin Yliopistokiinteistöt Oy (ml. tytäryhtiöt)
- Suomen Yliopistokiinteistöt Oy (ml. tytäryhtiöt)
- Governia Oy
- Haus Kehittämiskeskus Oy
- Leijona Catering Oy
- Senaatti-kiinteistöt (ml. tytäryhtiöt)
- Solidium Oy
- Business Finland Oy
- Gasonia Oy
- Hansel Oy
- Aalto Holding Oy
- Helsingin yliopiston rahastot
- Helsingin yliopiston tiedesäätiö sr
- Helsingin yliopiston kiinteistöpalvelut Oy
- Itsenäisyyden juhlavuoden lastensäätiö sr
- Kansallisgalleria
- Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Mannerheimintie 13a
- Kiinteistö Oy Arctic Centre
- DigiFinland Oy
- Suomen Teollisuussijoitus Oy
- Tapio Oy
- Työterveyslaitos
- Business Finland Venture Capital Oy
- Suomen Malmijalostus Oy
- Valtion kehitysyhtiö Vake Oy
- Vanha Talletussuojarahasto
- Teknologian tutkimuskeskus (VTT Oy)
- Yleisradio Oy
- Fintraffic Oy (ml. tytäryhtiöt)
- Finnhems Oy
- Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö sr

Valtionhallinto-sektori sisältää ns. perusyksiköiden (virastot, laitokset, rahastot) lisäksi valtionhallinnon valvomia markkinattomia tuottajia. Tällainen on esimerkiksi Senaatti-kiinteistöt, joka tuottaa palveluja vain valtionhallinnolle. Myös yliopistot kuuluvat sektoriin.

Valtiolla oli vuonna 2022 kaksi liikelaitosta, Senaatti-kiinteistöt ja Metsähallitus. Senaatti-kiinteistöt on luokiteltu valtionhallintoon ja Metsähallitus markkinatuottajana yrityssektoriin.

Vuonna 2022 valtionhallinnon tuotanto jakautui 16:lle tilinpidon laskentatoimialalle. Kaikki valtionhallinnon toimialat ovat muita markkinattomia tuottajia. Markkinatuottajatoimialoja valtionhallinnolla ei ole.

Taulukko 3-27 Valtionhallinnon tietoja toimialoittain vuonna 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	Tuotos P1R (+)	Välituote-käyttö P2K (-)	Bruttoarvon-lisäys B1G (=)
Yhteensä	21 349	8 468	12 881
H Kuljetus ja varastointi	105	26	79
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	105	26	79
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	...	...	...
56 Ravitsemistoiminta	...	...	...
J Informaatio ja viestintä	...	...	...
59, 60 Audiovisuaalinen toiminta	...	...	...
L Kiinteistöalan toiminta	...	...	...
681, 68209, 683 Muu kiinteistötoiminta	...	...	...
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	1 843	580	1 263
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	243	77	166
72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	1 600	503	1097
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	295	72	223
78 Työllistämistoiminta	271	65	206
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	24	7	17
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	12 440	5 650	6 790
841-842 Julkinen hallinto	9 457	4 612	4 845
844 Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet	754	169	585
845 Radanpito	771	365	406
846 Tienpito	1 458	504	954
P Koulutus	4 541	1 118	3 423
85 Koulutus	4 541	1 118	3 423
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	239	96	143
86 Terveyspalvelut	209	84	125
87, 88 Sosiaalipalvelut	30	12	18
R Taiteet, viihde ja virkistys	97	55	42
90, 91 Kulttuuritoiminta	97	55	42

3.9.1.2 Lähdeaineistot

Kansantalouden tilinpidon valtionhallintosektorin laadinnassa käytetään tärkeimpänä lähteenä valtion liike- ja talousarviokirjanpidon mukaista

keskuskirjanpitoaineistoa (katso kohta 10.1.13). Muita tärkeimpiä lähteitä ovat:

- Yliopistojen tilinpäätösaineisto (Opetus- ja kulttuuriministeriöstä)
- Yritysten rakennetilastot
- Tiedonkeruut eräille julkisyhteisöille
- Yhtiöiden tilinpäätökset

Työllisyystietojen laskennassa hyödynnetään tilinpäätöksien ja Valtiokonttorin tutkihallintoa.fi-palvelun tietoja valtion henkilöstöstä sekä vertailutietona työvoimatutkimusta.

3.9.1.3 Laskentaprosessi

Menetelmät eri toimialoilla ovat pääpiirteittäin samoja. Alla kuvataan kaikille toimialoille yhteisiä laskentamenetelmiä. Poikkeukset tuodaan esille erikseen.

Laskenta suoritetaan ”alhaalta ylöspäin”. Palkkojen ja työnantajan sosiaaliturvamaksujen summana saadaan palkansaajakorvaukset yhteensä, joka on yhtä kuin nettoarvonlisäys. Kun nettoarvonlisäykseen lisätään kiinteän pääoman kuluminen, saadaan bruttoarvonlisäys. Kun bruttoarvonlisäykseen lisätään edelleen välituotekäyttö, saadaan aikaan toimialan perushintainen tuotos.

Kun tuotoksesta vähennetään myyntierät (markkinatuotos P11 ja markkinattomien tuotteiden myynnit P131) sekä tuotos omaan loppukäyttöön (P12), saadaan tuotanto- ja tulonmuodostustilin residuaalina muu markkinaton tuotos (P132). Muu markkinaton tuotos yhdessä luontoismuotoisten yhteiskunnallisten tulonsiirtojen (ostettu markkinatuotanto, D632K) kanssa kuvaavat valtion julkisia kulutusmenoja (P3K).

3.9.1.3.1 Tuotos

Valtionhallinnon tuotos saadaan laskemalla yhteen sektorin maksamat palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen ja välituotekäyttö. Tuotos jakautuu edelleen markkinatuotokseen, markkinattomien tuotteiden myynteihin, tuotokseen omaan loppukäyttöön ja muuhun markkinattomaan tuotokseen. Markkinatuotokseen luetaan pääasiassa liiketaloudellisista suoritteista, vuokratuotoista tai erilaisista käyttökorvauksista saadut tuotot. Markkinattomien tuotteiden myynnit koostuvat lähinnä julkisoikeudellisista suoritteista saaduista tuotoista. Tuotos omaan loppukäyttöön sisältää omaan käyttöön tuotettuja T&K-palveluja, atk-ohjelmistoja ja asevelvollisten ylläpitävään huoltoon liittyviä kuluja. Muu markkinaton tuotos saadaan vähentämällä edellä mainitut erät koko tuotoksesta.

3.9.1.3.2 Välituotekäyttö

Tärkeimpiä välituotekäyttöön laskettavia eriä ovat aineet, tarvikkeet ja tavarat, vuokrat, erilaiset palvelujen ostot, erilaiset maksut sekä näihin lisätyt maksetut arvonlisäverot. Välituotekäytöstä vähennetään kultakin toimialalta erikseen ostettujen ohjelmistoinvestointien määrä, joka luetaan investointeihin.

3.9.1.3.3 Arvonlisäys

Palkat ja palkkiot koostuvat pääasiassa virka- ja työsuhdepalkoista. Lisäksi maanpuolustuskaluston ja varusmiesten toimialalla palkkoihin on

laskettu varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten saamat luontoismuotoiset palkat, jotka ovat ruoka- ja matkustusetuja.

Työnantajan sosiaaliturvamaksut saadaan suoraan kultakin valtion liikekirjanpidon henkilöstösivukulujen tililtä. Poikkeuksena on tili ”tapaturma- ja työsuojelumaksut”, joka jaetaan tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksuihin.

Valtionhallinnon kiinteän pääoman kuluminen saadaan pääomakantamallista.

3.9.1.3.4 Palkat ja palkkiot

Valtion budjettitalouden ja sen ulkopuolisten rahastojen palkkasumman laskennassa käytetään lähteenä valtion liike- ja talousarviokirjanpidon mukaista kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa. Palkoiksi kirjataan valtion liikekirjanpidon tilit: virkasuhdepalkat, työsuhdepalkat, sairausvakuutuslain mukaiset palautukset, muut palkat ja palkkiot ja lomapalkkavelan muutos. Palkat ja palkkiot koostuvat pääasiassa virka- ja työsuhdepalkoista. Lisäksi maanpuolustustuskaluston ja varusmiesten toimialalla palkkoihin on laskettu varusmiesten ja siviilipalvelusmiesten saamat luontoisedut: muonitus ja matkustuspalvelut

Yliopistojen maksamat palkat saadaan yliopistojen tilinpäätösaineistosta (erä ”Palkat ja palkkiot”).

Solidiumin, Leijona Cateringin, Valtion Teknologian tutkimuskeskuksen, Senaatti-konsernin ja Yleisradion palkat saadaan niiden omista tiedonkeruista. Muiden valtionhallinnon yksiköiden palkkojen lähteenä on yritysten rakennetilasto ja tilinpäätökset.

3.9.1.3.5 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Valtionhallinnon maksamien työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen lähteet ovat samat kuin maksettujen palkkojen (ks. 4.7.1). Sosiaalivakuutusmaksut pystytään jakamaan eläkemaksuihin ja muihin maksuihin lähdeaineistojen perusteella.

3.9.1.3.6 Rajatapaukset

Tutkimus ja tuotekehitys: Valtionhallinnon tuotos omaan loppukäyttöön (P12) ja kiinteän pääoman bruttomuodostus (P51g) sisältävät merkittävästi itse tuotettuja T&K-palveluita. Tiedot saadaan kansantalouden tilinpidon keskitetyistä T&K-laskelmista (kohta 5.10.3.8).

Sektorin sisäisten ostojen ja myyntien sulauttaminen: Osa sektorin sisäisistä ostoista ja myynneistä sulautetaan. Näin tehdään esimerkiksi Senaatti-kiinteistöjen (tol 681+68209) ja valtion välisille vuokrille, sekä yliopistokiinteistöyhtiöiden (tol 681+68209) ja yliopistojen välisille vuokrille. Toimialan 681+68209 markkinatuotokseksi jäävät myynnit sektorin ulkopuolelle. Lisäksi Leijona Catering Oy:n (toimiala 56) ja Puolustusvoimien väliset myynnit ja ostot sulautetaan.

3.9.2 Paikallishallinto (sektori S1313)

3.9.2.1 Yleiskuvaus paikallishallinnon laskelmista

Paikallishallintoon lasketaan kuntien, kuntayhtymien, Ahvenanmaan maakuntahallinnon (pois lukien Ahvenanmaan maakunnan eläkerahasto), Kuntaliiton, Kuntatyönantajien, Kuntien takauskeskuksen, hyvinvointialueiden väliaikaisten valmistelutoimielinten (vain vuosina 2021-2022) sekä useiden sektorin toimijoita palvelevien yhtiöiden markkinaton

toiminta. Markkinatoiminnaksi katsotaan toiminta, jonka kulut katetaan tulorahoituksella yksityiseltä sektorilta. Tämä tarkoittaa sitä, että paikallishallintosektoriin ei lueta esimerkiksi sähkö-, vesi- ja satamatoiminnassa toimivia liikelaitoksia.

Sektorien sisältämien institutionaalisten yksikköjen (esim. yritys, kunta, valtio) tuotannollinen toiminta jakaantuu toimipaikkoihin. Toimipaikat taas ovat tuottajatyypiltään markkina- tai markkinattomia tuottajia, ja niiden tuottajatyyppi määräytyy tuotantoyksikön päätuotoksen mukaan. Markkinatuottajat kattavat myyntituotoilla vähintään 50 % tuotantokustannuksista. Markkinattomat tuottajat ovat joko omaan loppukäyttöön tuottajia tai muita markkinattomia tuottajia. Muiden markkinattomien tuottajien tuotos rahoitetaan pääosin verovaroilla (valtion- ja kuntien palvelutuotanto) tai tulonsiirroilla/jäsenmaksuilla.

Paikallishallinnon toimipaikat jaetaan toimialaluokituksen (TOL2008) mukaan seuraaville toimialoille.

Taulukko 3-28: Paikallishallinnon tietoja toimialoittain, vuosi 2022, miljoonaa euroa, 100 henkilöä

	P1R Tuotos	**P2K Välituotekäyttö**	**B1G Bruttoarvon-lisäys**	**P51C Kiinteän pääomankuluminen**	**D1K Palkansaajak-orvaukset**	**D29K Muut tuotantoverot**	**E1 Työlliset**
Toimiala	Miljoonaa euroa						100 hlöä
Sektori S1313, toimialat yhteensä	47 554	18 143	29 411	4 911	24 476	5	5 195
A Maa-, metsä- ja kalatalous	80	29	51	5	11		4
021 Metsänhoito	80	29	51	5	11		4
C Tehdasteollisuus	9	5	4		4		1
331 Metallituotteiden, teollisuuden koneiden ja laitteiden korjaus ja huolto	9	5	4		4		1
E Vesi- ja jätehuolto	48	44	4	9	12	1	3
382 Jätteen käsittely ja loppusijoitus	48	44	4	9	12	1	3
F Rakentaminen	1 494	1 229	265	24	239		59
411 Rakennuttaminen	452	421	31	5	26		5
412+432_439 Talonrakentaminen ym. pl. rakennuttaminen	79	41	38		36		7
42+431 Maa- ja vesirakentaminen ym.	963	767	196	19	177		47
H Liikenne	334	120	214	124	90		20
4931+4939 Linja-auto- ja paikallisliikenne	299	90	209	123	86		17
50 Vesiliikenne	23	22	1	1			1
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	12	8	4		4		2
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	248	133	115	2	113		34
56 Ravitsemistoiminta	248	133	115	2	113		34
J Informaatio ja viestintä	598	364	234	64	170		28
62_63 Tietojenkäsittelypalvelu	598	364	234	64	170		28
L Kiinteistöalan toiminta	131	76	55	53	2		1
68 Kiinteistöalan toiminta	131	76	55	53	2		1

	P1R Tuotos	P2K Välituotekäyttö	B1G Bruttoarvon-lisäys	P51C Kiinteän pääomankulumine n	D1K Palkansaajak-orvaukset	D29K Muut tuotantoverot	E1 Työlliset
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	102	56	46		46		10
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	49	28	21		21		5
71 Tekniset palvelut	6	5	1		1		
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	3	1	2		2		1
75 Eläinlääkintäpalvelut	44	22	22		22		4
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	616	229	387	1	386		143
78 Työllistämistoiminta	223	17	206		206		95
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	261	155	106	1	105		29
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	132	57	75		75		19
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	8 026	3 855	4 171	1 953	2 214	4	488
841_842 Julkinen hallinto	7 138	3 816	3 322	1 113	2 205	4	486
845 Radanpito	115	39	76	67	9		2
846 Tienpito	773		773	773			
P Koulutus	9 694	2 505	7 189	1 161	6 028		1 150
85 Koulutus	9 694	2 505	7 189	1 161	6 028		1 150
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	24 266	8 720	15 546	1 090	14 456		3 069
86 Terveyspalvelut	14 835	6 097	8 738	750	7 988		1 575
87_88 Sosiaalipalvelut	9 431	2 623	6 808	340	6 468		1 494
R Taiteet, viihde ja virkistys	1 812	723	1 089	419	670		174
90_91 Kulttuuritoiminta	731	263	468	92	376		102
93 Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut	1 081	460	621	327	294		72
S Muu palvelutoiminta	96	55	41	6	35		11
9601 Pesulapalvelut	96	55	41	6	35		11

Paikallishallinto vastaa monilla toimialoilla kuten terveys- ja sosiaalipalveluissa suuresta osasta koko toimialan arvonlisäyksestä. Koko talouden arvonlisäyksestä paikallishallinnon osuus on noin 12,7 prosenttia.

Taulukko 3-29: Paikallishallinnon osuus koko talouden arvonlisäyksestä toimialoittain, vuonna 2018, prosenttia

Toimiala	Osuus koko talouden arvonlisäyksestä
Sektori S1313, toimialat yhteensä	12,7 %
A Maa-, metsä- ja kalatalous	0,9 %
021 Metsänhoito	1,7 %
C Tehdasteollisuus	0,0 %
331 Metallituotteiden, teollisuuden koneiden ja laitteiden korjaus ja huolto	0,3 %
E Vesi- ja jätehuolto	0,2 %
382 Jätteen käsittely ja loppusijoitus	0,9 %

Toimiala	Osuus koko talouden arvonlisäyksestä
F Rakentaminen	1,7%
411 Rakennuttaminen	14,5 %
412+432_439 Talonrakentaminen ym. pl. rakennuttaminen	0,3 %
42+431 Maa- ja vesirakentaminen ym.	6,1 %
H Liikenne	2,2 %
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	4,3 %
50 Vesiliikenne	0,1 %
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	0,1 %
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3,2 %
56 Ravitsemistoiminta	4,1 %
J Informaatio ja viestintä	1,7 %
62_63 Tietojenkäsittelypalvelu	3,1 %
L Kiinteistöalan toiminta	0,2 %
68 Kiinteistöalan toiminta	0,0 %
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	0,4 %
69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	0,9 %
71 Tekniset palvelut	0,0 %
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	0,3 %
75 Eläinlääkintäpalvelut	9,9 %
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	4,6 %
78 Työllistämistoiminta	6,7 %
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	3,9 %
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	12,4 %
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	35,5 %
841_842 Julkinen hallinto	40,7 %
845 Radanpito	15,8 %
846 Tienpito	44,4 %
P Koulutus	59,6 %
85 Koulutus	59,6 %
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	67,0 %
86 Terveyspalvelut	70,0 %
87_88 Sosiaalipalvelut	63,6 %
R Taiteet, viihde ja virkistys	36,6 %
90_91 Kulttuuritoiminta	39,7 %
93 Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut	40,1 %
S Muu palvelutoiminta	1,2 %
9601 Pesulapalvelut	16,1 %

3.9.2.2 Lähdeaineistot

Paikallishallintosektorin lähdeaineistona ovat seuraavat:

- Valtiokonttorin keräämät kuntien ja kuntayhtymien taloustiedot
- Ahvenanmaan maakunnan tilit (Åsubin laskelma) ja tilinpäätös

- Kuntaliiton tilinpäätös
- Kuntien takauskeskuksen tilinpäätös
- Paikallishallintosektoriin luokiteltavien yhtiöiden tilinpäätöstiedot yritystietokannassa ja tilinpäätökset
- Rahoitusleasing-tilasto
- T&K-tilasto
- Hyvinvointialueiden taloustietojen tiedonkeruu

Pääaineisto laskennassa on Valtiokonttorin aineisto (a), joka sisältää sektorin kaikkien kuntien ja kuntayhtymien tiedot vuosittain. Seuraavaksi tärkein aineisto on sektoriin luokiteltavien yhtiöiden tiedot yritystietokannasta (e). Hyvinvointialueiden taloustietojen tiedonkeruu (h) sisältää hyvinvointialueiden väliaikaisten valmistelutoimielinten taloustietoja, ja se toteutetaan vain vuosina 2021-2022. Varsinaiset hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuonna 2023, josta alkaen niiden taloustiedot kerää Valtiokonttori.

3.9.2.3 Tuotanto- ja tulonmuodostustilin muodostaminen

Paikallishallinnon muiden markkinattomien tuottajien tuotanto lasketaan kustannusten avulla. Tuotos perushintaan määritellään yhtä suureksi kuin käytettyjen panosten arvo. Tuotanto- ja tulonmuodostustilillä kuvataan, millaisia panoksia julkisen toiminnan tuotteiden tuotannossa käytetään ja miten tuotanto jakautuu julkiseen kulutukseen (P132R muu markkinaton tuotos) ja tuotteiden myynnistä saatuihin tuloihin (P11R markkinatuotos, P131R markkinattomien tuotteiden myynnit) ja omaan käyttöön tuotettuihin tavaroihin ja palveluksiin (P12R tuotos omaan loppukäyttöön). Muiden markkinattomien tuottajien tuotantotoiminnassa ei katsota syntyvän toimintaylijäämää.

Osa paikallishallinnon tuottamista tavaroista ja palveluista myydään markkinoilla tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Tällä perusteella ne määritellään markkinatuotteiksi, ja niistä saadut myyntitulot kirjataan tuotantotilille markkinatuotokseksi (P11R). Osa tuotannosta myydään ns. markkinattomina tuotteina, joiden myyntituloilla ei ole tarkoitus kattaa niiden tuotantokustannuksia. Nämä tuotteet kirjataan markkinattomien tuotteiden myynteihin (P131R). Kun nämä erilaiset tuotteista saadut myyntitulot sekä tuotos omaan loppukäyttöön (P12R) vähennetään kustannusten summana lasketusta tuotoksesta (P1R), saadaan residuaalina muu markkinaton tuotos (P132R). Muu markkinaton tuotos ja luontoismuotoiset sosiaalietuudet muodostavat paikallishallintosektorin kulutusmenot (P3K sektoritilillä).

Paikallishallinnon muiden markkinattomien tuottajien bruttoarvonlisäyksen komponentteina ovat palkat ja palkkiot, työnantajan sosiaalivakuutusmaksut, kiinteän pääoman kuluminen ja muut tuotantoverot. Tuotos perushintaan on bruttoarvonlisäyksen ja välituotekäytön summa.

3.9.2.4 Laskenta

Toimialojen 021 metsänhoito, 382 jätteenkäsittely, 4931+4939 linja-auto- ja paikallisliikenne, 75 eläinlääkintäpalvelut, 82 hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle, 841_842 julkinen hallinto, 85 koulutus, 86 terveyspalvelut, 845 tienpito, 87_88 sosiaalipalvelut, 90_91 kulttuuritoiminta ja 93 urheilu-,

huvi- ja virkistyspalvelut tuotanto lasketaan pääasiassa kuntataloustilaston käyttötaloustietojen avulla.

Toimialoilla 411 rakentaminen, 56 ravitsemistoiminta, 62_63 tietojenkäsittelypalvelu, 68 Kiinteistötoiminta, 69 lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, 71 tekniset palvelut, 78 työllistämistoiminta, 81 kiinteistön ja maisemanhoito, 845 radanpito, 85 koulutus, 86 terveyspalvelut, 87_88 sosiaalipalvelut ja 9601 pesulapalvelut on yhtiömuotoisia yksiköitä, joiden tiedot saadaan yritystietokannasta tai yhtiöiden toimintakertomuksista.

Toimialan 50 vesiliikenne tiedot koostuvat Ahvenmaan maakuntahallinnon raportoimista tiedoista. Ahvenanmaan maakunnalta saadaan tietoja myös muille toimialoille.

Toimiala 841_842 julkinen hallinto sisältää Kuntaliiton ja Kuntien takauskeskuksen toiminnan.

Toimialalla 846 tienpito on ainoastaan tieinvestoinnit ja niiden kuluminen. Rakentamisen ja kunnossapidon tuotanto näytetään palvelujen tuottajatoimialoilla.

3.9.2.5 Arvonlisäys

Palkat ja palkkiot (D11K) sisältävät Valtiokonttorin kuntatalousaineiston erän ’palkat ja palkkiot’. Kuntataloustilaston palkat ilmaistaan nettona eli kunnan/kuntayhtymän tuloslaskelmassa palkkoja oikaisevilla henkilöstökorvauksilla vähennettynä. Kansantalouden tilinpidon laskelmissa palkkoihin lisätään työntekijöiden saamat rahamääräiset luontoisedut, jotka poistetaan samalla välituotekäytöstä.

Lisäksi palkat ja palkkiot sisältävät sektoriin luokiteltujen yhtiöiden kohdalla niiden tuloslaskelmien mukaiset palkat.

Maatalouslomittajien palkat ja niihin liittyvät sosiaalivakuutusmaksut rekisteröidään kansantalouden tilinpidossa maatalous–toimialan tuotantotilillä. Nämä vähennetään kunta-aineiston palkoista kuntayhteisöjen tuotantotiliä laskettaessa.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut (D12K) ovat työnantajan suorittamia pakollisia, vapaaehtoisia ja laskennallisia sosiaalivakuutusmaksuja.

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja ovat työnantajan kansaneläkevakuutusmaksut, työeläkevakuutusmaksut, lakisääteiset tapaturmavakuutusmaksut, työttömyysvakuutusmaksut ja ryhmähenkivakuutusmaksut. Tiedot maksuista saadaan Valtiokonttorin kuntatalousaineistosta. Muut sosiaaliturvamaksut jaetaan tarkempiin alaeriin maksujen palkkaosuuksien suhteella.

Kunnat ja kuntayhtymät ovat maksaneet rahastoituja eläkevakuutusmaksuja vuodesta 1988 alkaen. Valtio on kuitenkin maksanut edelleen suoraan budjetista kunnissa työskentelevien peruskoulun ja lukion opettajien eläkkeet. Paikallishallinnon laskelmissa tällaisten opettajien laskennallinen eläkevaraus on kirjattu työnantajan laskennallisiin sosiaalivakuutusmaksuihin (D122K), jotta eri tuottajatyyppien tulonmuodostus olisi keskenään vertailukelpoinen. Vuoteen 1997 asti kaikki peruskoulun ja lukion opettajien eläkevaraukset olivat laskennallisia. Vuodesta 1998 alkaen on asteittain alettu rahastoida myös näiden opettajien tulevia eläkemaksuja. Kuntien maksuosuutta kasvatetaan vuosittain. Tästä johtuen laskennalliset

sosiaalivakuutusmaksut ovat pienentyneet vuodesta 1998 alkaen ja niiden rahastoidut osuudet siirtyneet työeläkevakuutusmaksuihin. Laskennalliset sosiaalivakuutusmaksut on laskettu laskennallisella työeläkevakuutusmaksuprosentilla peruskoulun ja lukion opettajien palkkasummasta. Vuodesta 2001 eteenpäin laskennallisia sosiaalivakuutusmaksuja ei enää ole, koska kuntien maksuosuuden perustana oleva valtion työeläkevakuutusmaksuprosentti (VEL) nousi korkeammaksi kuin laskennallinen työeläkevakuutusmaksuprosentti.

Sektoriin luokiteltujen yhtiöiden työnantajan sosiaaliturvamaksut sisältävät niiden tuloslaskelmien henkilöstön eläkekulut sekä muut sosiaaliturvamaksut, jotka jaetaan sosiaaliturvamaksujen prosenttien avulla omiin alataloustoimiinsa.

Muut tuotantoverot (D29K) sisältävät kuntayhteisöjen maksamat ajoneuvojen käyttömaksut sekä kuntien maksamat jäteverot (vuodesta 1996 alkaen). Ensin mainitun tiedot perustuvat kansantalouden tilinpidon keskitettyyn laskelmaan ja jälkimmäisen valtion tilinpäätöksen tietoihin.

Kiinteän pääoman kulumisen laskelmat perustuvat kansantalouden tilinpidon pääomakantamalliin, joka kuvataan kohdassa 4.12.

3.9.2.6 Välituotekäyttö

Välituotekäyttöön lasketaan seuraavat kuntatalousaineiston menolajit: ”asiakaspalvelujen ostot”, ”muiden palvelujen ostot”, ”aineet, tarvikkeet ja tavarat”, ”muut toimintakulut” ja ”vuokrakulut” sekä vastaavat rivit liikelaitosten tuloslaskelmista. Vuosina 1997–1999 kuntataloustilastossa ulkoisia ja sisäisiä vuokramenoja ei ollut eritelty, vaan ne yhdessä sisältyivät taloustilaston erään ”vuokramenot”. Koska kansantalouden tilinpidon kuntalaskelmiin otetaan mukaan vain ulkoiset vuokramenot, on ulkoisten vuokramenojen osuus näinä vuosina estimoitu vuoden 2000 taloustilaston jakaumalla.

Välituotekäyttö sisältää kuntien ja kuntayhtymien sisäisiä menoja ja vastaavasti myös sisäisiä tuloja tilaston tehtäväluokkien välillä. Saman tehtävän menona ja tulona olevat erät eliminoidaan tilastossa.

Kunnat rahoittavat valtionosuuksilla osan terveys- ja sosiaalitoimialojen kuntayhtymien palvelutuotantoa. Tämä rahoitus näkyy kuntatalousaineistossa näillä toimialoilla asiakaspalvelujen ostoina kuntayhtymiltä. Nämä valtion antaman rahan siirrot kuntien ja kuntayhtymien välillä poistetaan välituotekäytöstä. Sektoritileillä rahavirta sisältyy taloustoimeen ”valtion tulonsiirrot kunnille ja kuntayhtymille”.

Kuntien ja kuntayhtymien asiakaspalvelujen ostot muilta sisältävät suoraan kuntalaisille yrityksiltä, säätiöiltä, yhdistyksiltä, seurakunnilta ym. ostettuja palveluja ilman, että kuntalaiset maksavat niistä. Nämä ostot käsitellään välituotekäytön sijasta luontoismuotoisina sosiaalisina tulonsiirtoina, koska ne eivät ole kuntien ja kuntayhtymien omaa palvelutuotantoa. Nämä luontoismuotoiset tulonsiirrot kirjataan siten suoraan julkiseen kulutukseen.

Kuntien maksama arvonlisäveron määrä saadaan kuntien verottajalle raportoimista tiedoista ja jaetaan välituotekäyttöön kuntataloustilaston ”palautusjärjestelmän arvonlisävero” osuutta vastaavalla osuudella, joka kuvaa välituotteita koskevaa valtion kunnille palauttamaan arvonlisäveroa. Tämä maksettu ja palautettu arvonlisävero lisätään siis välituotekäyttöön,

luontoismuotoisiin sosiaalietuuksiin ja investointeihin kuntatalousaineiston tietojen avulla.

Rahoitusleasing-vuokrat poistetaan välituotekäytöstä rahoitusleasing-tilaston tietojen avulla. Tilaston tietojen avulla myös lisätään investointeihin rahoitusleasing-hankinnat.

Sektoriin luokiteltujen yhtiömuotoisten yksiköiden välituotekäyttö lasketaan yritystietovaraston tuloslaskelmatietojen ja erittelyjen avulla. Välituotekäyttöön kirjataan ostetut palvelut ja tavarat sekä muut toimintakulut.

3.9.2.7 Paikallishallinnon markkinatuottajat

Paikallishallinnon toimialoista 021 metsänhoito, 025 metsien nettokasvu, 382 jätteen käsittely, 412+432_439 talonrakentaminen, 82 hallinto ja tukipalvelut liike-elämälle sekä 85 koulutus (aikasarjassa vuoteen 2007 saakka) on katsottu markkinatuottajiksi.

Markkinatuottajat kattavat myyntituloilla vähintään 50 % kustannuksista. Niiden tuotos on enimmäkseen markkinatuotosta (P11R), mutta niillä voi olla myös tuotosta omaan loppukäyttöön (P12R).

Markkinatuottajan tuotantotili lasketaan “ylhäältä alas” tuotoksesta lähtien. Kun tuotoksesta vähennetään välituotekäyttö, saadaan arvonlisäys bruttona. Kun tästä vähennetään kiinteän pääoman kuluminen, päädytään nettoarvonlisäyksen. Vähennettäessä nettoarvonlisäyksestä palkansaajakorvaukset ja muut tuotantoverot sekä lisättäessä muut tuotantotukipalkkiot päädytään toimintaylijäämään, joka näytetään sektoritilillä.

Toimialan 021 metsän viljely tuotantotilin laskemisessa käytetään päälähteenä kuntatalousaineistoa. Toimialan markkinatuotos (P11R), välituotekäyttö (P2K) ja palkansaajakorvaukset (D1K) saadaan suoraan kuntataloustilastosta. Laskelmiin lisätään omaan loppukäyttöön tuotettu metsänhoito- ja perusparannustyö (P12R).

Toimialat 382 ja 82 sisältävät paikallishallintosektoriin luokiteltuja liikelaitoksia. Toimialojen tuotantotilin laskemisessa käytetään lähteenä kuntatalousaineistoa.

Metsien nettokasvu lasketaan keskitetysti, ja kuvaus tästä on kappaleessa 3.7.1.3.

3.9.2.8 Toimiala 42+431 maa- ja vesirakentaminen sekä 846 tienpito

Koko kansantalouden tasolla suurin osa toimialojen 846 tienpito sekä 42+431 maa- ja vesirakentaminen tuotannosta tuotetaan markkinatuottajien toimesta yrityssektorissa. Näillä toimialoilla on kuitenkin myös markkinatonta tuotantoa, jota tuottavat mm. kunnat ja valtio. Paikallishallinnon julkisen toiminnan tehtäväksi nähdään kansantalouden tilinpidossa teiden ja katujen uudisrakentaminen ja kunnossapito sekä muiden maa- ja vesirakennelmien (esim. liikunta-alueiden, piha- ja pysäköintialueiden, lentokenttien jne.) rakentaminen ja kunnossapito.

Paikallishallinnon tienpidon toimialalla (846) näytetään tieverkostoa koskevat uudisrakennusinvestoinnit ja tieverkoston kuluminen. Paikallishallinnon tienpitotoimiala katsotaan kysyjätoimialaksi, jonka kysymä tieverkoston uudisrakentaminen tuotetaan maa- ja vesirakentamisen toimialalla yrityssektorissa. Toisin sanoen kunnat

ostavat tienrakennukseen liittyvät tavarat ja palvelut markkinoilta. Paikallishallinnon tuotantotilillä tienpidon toimialalla näytetään siis vain kiinteän pääoman kuluminen (P51C), joka vaikuttaa arvonlisäykseen ja kulutusmenoihin. Tietolähteenä yrityssektorin tuottamissa kuntien kysymissä tieinvestoinneissa käytetään kuntatalousaineiston palveluluokkaa 4601 ”kadut ja yleiset alueet”. Kiinteän pääoman kulumisen eli tieverkoston kulumisen tiedot saadaan kansantalouden tilinpidon pääomakantamallista.

3.9.2.9 Toimiala 412+432_439 talonrakentaminen

Paikallishallinnon toimiala 412+432_439 talonrakentaminen sisältää kuntien itse tuottamien talonrakennuspalvelujen määrän. Tieto määrästä saadaan kuntatalousaineistosta, jossa eritellään kuntien omajohtoisen rakentamisen määrä tavaratyypeittäin ja kulujen jakaantuminen palkkoihin, sosiaaliturvamaksuihin sekä tavaroihin ja palveluihin.

Toimialan tuotoksen määräksi saadaan kuntien raportoima itsetuotettujen talonrakennusinvestointien määrä. Toimialan välituotekäytöksi kirjataan kuntatalousaineiston omajohtoisen rakentamisen kulut aineisiin ja tarvikkeisiin. Työllisten määrä arvioidaan kuntien kirjaaminen palkkojen määrän avulla.

3.9.2.10 Palkansaajakorvaukset

3.9.2.10.1 Palkat ja palkkiot ja työnantajan sosiaaliturvamaksut

Paikallishallintosektorin laskelmissa tärkeimmät tietolähteet ovat Valtiokonttorin kuntatalouden tiedonkeruu, Ahvenanmaan maakuntahallinnon tilinpäätös, Suomen Kuntaliiton toimintakertomus ja yritystietojärjestelmän tilinpäätöstiedot sekä itse kerätyt tilinpäätöstiedot.

Palkat ja palkkiot sisältävät kuntatalousaineiston käyttötaloustietojen menolajin “palkat ja palkkiot”. Palkat ilmaistaan taloustilastossa kunnan/kuntayhtymän tuloslaskelmassa palkkoja oikaisevilla henkilöstökorvauksilla vähennettynä. Kansantalouden tilinpidon kuntalaskelmissa palkkoihin lisätään maksetut rahamääräiset luontoisedut. Sektoriin luokiteltujen yhtiöiden palkat sisältävät tuloslaskelmien mukaiset palkkakulut.

Työnantajan sosiaaliturvamaksut kirjataan vastaavasti kuntatalousaineiston ja yhtiöiden tuloslaskelmien mukaisena ja summa jaetaan tarkempiin taloustoimiin sosiaaliturvamaksuprosenttien avulla.

Paikallishallinnon laskennassa rajataan pois liikelaitokset, jotka lasketaan yrityssektorissa. Lisäksi maatalouslomittajien palkat rekisteröidään kansantalouden tilinpidossa maatalouden toimialan tuotanto- ja tulonmuodostustilillä. Nämä vähennetään kuntatalousaineiston palkoista.

3.9.3 Sosiaaliturvarahastot (sektori S1314)

3.9.3.1 Työeläkelaitokset (sektori S13141)

Sosiaaliturvarahastot -sektori (S.1314) koostuu työeläkelaitoksista (S.13141) ja muista sosiaaliturvarahastoista (S.13149). Työeläkelaitokset -sektori (S.13141) pitää sisällään lakisääteiseen (pakolliseen) eläkevakuutukseen erikoistuneet työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassojen ja -säätiöiden B-osastot (lakisääteiset osastot), Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen, Merimieseläkekassan, Kevan (kuntien eläkevakuutus), Valtion eläkerahaston, Kirkon eläkerahaston, Ahvenanmaan

eläkerahaston, Kansaneläkelaitoksen eläkevastuurahaston, ja Eläketurvakeskuksen. Työeläkelaitokset -sektorin (S.13141) toiminta luokitellaan toimialalle 843, pakollinen sosiaalivakuutustoiminta (toimialaluokitus TOL 2008). Poikkeuksena on työeläkelaitosten harjoittama kiinteistösijoitustoiminta, joka luokitellaan toimialalle 68209, muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan (toimialaluokitus TOL 2008).

Työeläkettä karttuu käytännössä kaikkien 17–70-vuotiaiden henkilöiden palkansaajana tai yrittäjänä tekemästä työstä, joka on vakuutettu jonkin eläkelain mukaan. Osa karttuvista eläkkeistä rahastoidaan etukäteen. Loppuosa jää rahoitettavaksi jakojärjestelmäperiaatteella.

Suomessa työeläketurva kattaa lähes kaiken ansiotyön, ja sitä säädellään useilla eri työeläke-laeilla. Palkansaajien työeläketurva määräytyy pääasiassa seuraavien lakien mukaan: työntekijän eläkelaki (TyEL), merimieseläkelaki (MEL) sekä julkisten alojen eläkelaki (JuEL).

Vuoden 2017 alusta alkaen JuEL on yhdistänyt kunnallisen eläkelain (KuEL), valtion eläkelain (VaEL), evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (KiEL) ja Kelan toimihenkilöiden eläkelain (KelaL) eläketurvaa koskevat säännökset. Lisäksi vuodesta 2021 lähtien myös Suomen Pankin eläketurva on sisällytetty JuEL:iin.

Yrittäjien eläketurva perustuu kahteen lakiin yrittäjän eläkelakiin (YEL) sekä maatalousyrittäjän eläkelakiin (MYEL).

3.9.3.1.1 Tietolähteet

Kansantalouden tilinpidon ensimmäisessä vuosiennakkotietojen julkistuksessa maaliskuussa käytetään pääosin Työeläkelaitosten vuosiennakkokyselyn tietoja. Ennakkokysely on Tilastokeskuksen oma tiedonkeruu ja kattaa lähes kaikki Työeläkelaitokset -sektoriin (S.13141) kuuluvat yksiköt. Ennakkokyselyn ulkopuolelle jäävät vain Kelan eläkevastuurahasto, Ahvenanmaan eläkerahasto ja Eläketurvakeskus. Kelan eläkevastuurahaston tiedot saadaan Kansaneläkelaitoksen kuukausiaineistosta ja Ahvenanmaan eläkerahaston tiedot saadaan vuoden loppupuolella tilinpäätöstiedoista.

Kansantalouden tilinpidon toisessa vuosiennakkotietojen julkistuksessa heinäkuussa käytetään pääosin Finanssivalvonnan keräämää tilinpäätösaineistoa, joka on tärkein työeläkelaitosten tuotantotilierien (Taulukko 40) laskennassa käytettävä tietolähde. Esimerkiksi vuoden 2022 tiedot saatiin käyttöön vuoden 2023 kesäkuun julkistukseen.

Finanssivalvonnan aineiston ulkopuolella jäävät Valtion eläkerahasto, Keva (kuntien eläkevakuutus), Kansaneläkelaitoksen eläkevastuurahasto, Kirkon eläkerahasto ja Ahvenanmaan eläkerahasto. Näiden yksiköiden osalta lähdeaineistona käytetään tilinpäätöksiä tai vuosiennakkokyselyä.

Jotkin erät, kuten välilliset rahoituspalvelut (FISIM), T&K (tutkimus ja kehittäminen) -investoinnit sekä palkansaajakorvaukset lasketaan erillisinä laskentakokonaisuuksina koko kansantaloudelle. Myös työeläkelaitosten luvut perustuvat näiden taloustoimien osalta keskitettyihin laskelmiin.

Taulukko 3-30 Työeläkelaitosten (S13141, toimialat 843+68209) tuotantotilierät vuonna 2022

Taloustoimi	Nimike	Milj. euroa
P.11 (+)	Markkinatuotos	782
P.12 (+)	Tuotos omaan loppukäyttöön	18
P.132 (+)	Muu markkinaton tuotos	601
P.119 (-)	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	22
P.22 (-)	Muu välituotekäyttö	871
B.1GPH (=)	Arvonlisäys, brutto perushintaan	508
P.51C (-)	Kiinteän pääoman kuluminen	105
B.1NPH (=)	Arvonlisäys, netto perushintaan	403
D.1	Palkansaajakorvaukset	263

3.9.3.1.2 Tuotos (P1) ja välituotekäyttö (P2)

Työeläkelaitokset -sektorin (S.13141) toiminta luokitellaan pääosin toimialalle 843, pakollinen sosiaalivakuutustoiminta (toimialaluokitus TOL 2008). Poikkeuksena on työeläkelaitosten harjoittama kiinteistösijoitustoiminta, joka luokitellaan toimialalle 68209, muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan (toimialaluokitus TOL 2008). Toimialalle 68209 kirjautuu työeläkelaitosten osalta vain markkinatuotosta (P.11) ja muuta välituotekäyttöä (P.22).

Työeläkelaitosten (S.13141) tuotos toimialalla 68209 (muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta) on markkinatuotosta (P.11). Siihen sisältyvät kiinteistösijoitustoiminnan muut tuotot kuin osinko- ja korkotuotot.

Työeläkelaitosten (S.13141) tuotos toimialalla 843 (pakollinen sosiaalivakuutus) on markkinatonta tuotosta (P.13), joka on palkansaajakorvausten, kiinteän pääoman kulumisen ja välituotekäytön summa. Markkinaton tuotos (P.13) siis lasketaan kustannusten kautta, kuten julkisyhteisöillä yleensä.

Työeläkelaitosten tuotos omaan loppukäyttöön (P.12) kirjataan toimialalle 843 (pakollinen sosiaalivakuutus). Tuotos omaan loppukäyttöön (P.12) koostuu T&K-investoinneista, jotka lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle. Laskentakokonaisuuden kuvaus löytyy kohdassa 5.10.3.8 T&K-investointien lisäksi tuotos omaan loppukäyttöön (P.12) sisältää tietokoneohjelmistokehitystä työeläkelaitosten omaan käyttöön, jotka arvioidaan perustuen aikaisempaan aikasarjaan.

Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle. Myös työeläkelaitosten (S.13141) luvut perustuvat FISIMin osalta keskitettyyn laskelmaan. FISIM-laskennan kuvaus löytyy kohdasta 3.8.1.7.

Työeläkelaitosten muu välituotekäyttö (P.22) toimialalla 843 (pakollinen sosiaalivakuutus) lasketaan työeläkelaitosten kokonaisliikekulujen ja hoitokulujen perusteella, ilman palkansaajakorvauksia. Kokonaisliikekulut sisältävät muun muassa korvaustoiminnan ja sijoitustoiminnan hoitokuluja sekä muita hallinnollisia kuluja. Kiinteistösijoitustoiminnan myötä syntyneet kiinteistöjen hoitokulut kirjataan muuksi välituotekäytöksi (P.22) toimialalle 68209 (muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta).

3.9.3.1.3 Palkansaajakorvaukset (D1)

Palkat (D.11) saadaan kansantalouden tilinpidon keskistetystä laskelmasta, joka perustuu Tilastokeskuksen Yritystietokantaan. Sosiaalivakuutusmaksut (D.12) saadaan palkkoihin ja sosiaalivakuutusmaksuprosentteihin perustuvasta kansantalouden tilipidon keskitetystä laskelmasta, jonka kuvaus löytyy kohdasta 4.7.2 palkansaajakorvaukset.

3.9.3.1.4 Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja kuluminen (P51G + P51C)

Kiinteän pääoman kuluminen (P.51C) saadaan pääomakantamallista, jonka kuvaus löytyy kohdasta 4.12.

Kiinteän pääoman bruttomuodostusta (P.51G) kutsutaan myös investoinneiksi. T&K (tutkimus ja kehittäminen) -investoinnit lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle. Myös työeläkelaitosten luvut perustuvat tähän keskitettyyn laskelmaan, jonka kuvaus löytyy kohdasta 5.10.3.8.

Rakennusinvestointien (hankinnat miinus myynnit) lähdeaineistona on työeläkelaitosten neljännesvuosittainen varatiedonkeruu (EPSQ). Muiden investointikohteiden kuten atk-laitteiden ja -ohjelmistojen lähdeaineistona on työeläkelaitosten vuosiennakkokysely.

3.9.3.1.5 Työeläkevakuutusmaksut

Työeläkevakuutusmaksujen kertymätietojen lähdeaineistona käytetään Finanssivalvonnan keräämää tilinpäätösaineistoa, joka on tärkein työeläkelaitosten (S.13141) laskennassa käytettävä tietolähde. Finanssivalvonnan aineisto kattaa suurimman osan eläkelaitoksista. Sen ulkopuolella jäävät Valtion eläkerahasto, Keva (kuntien eläkevakuutus), Kansaneläkelaitoksen eläkevastuurahasto, Ahvenanmaan eläkerahasto ja Kirkon eläkerahasto. Näiden yksiköiden osalta lähdeaineistona käytetään tilinpäätöksiä tai vuosiennakkokyselyä.

3.9.3.2 Muut sosiaaliturvarahastot (sektori S13149)

3.9.3.2.1 Yleiskuvaus muiden sosiaaliturvarahastojen laskelmista

Suomessa Muut sosiaaliturvarahastot -sektorille kuuluvat seuraavat yksiköt:

- Kansaneläkelaitos (Kela)
- Työttömyyskassat
- Työttömyysvakuutusrahasto (TVR, vuoteen 2018 asti)
- Koulutusrahasto (KER, vuoteen 2018 asti)
- Työllisyysrahasto (vuodesta 2019 alkaen)
- Sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia myöntävät sairauskassat sekä pelkästään lisäetuja myöntävät sairauskassat (ns. täydennyskassat)
- Hautaus- ja eroavustuskassat

Koko sektorin toiminta kuuluu toimialalle O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, alatoimialalle 843 Pakollinen sosiaalivakuutustoiminta. Sektorin yksiköiden pääasiallista toimintaa on sosiaalietuuksien tuottaminen, ja ne täyttävät molemmat seuraavista kriteereistä:

a) lain tai asetuksen mukaan tietyt väestöryhmät ovat velvollisia osallistumaan järjestelmään tai maksamaan sosiaalivakuutusmaksuja;

b) julkisyhteisö vastaa – riippumattomasti tehtävästään valvovana elimenä tai työnantajana – laitoksen hallinnosta maksuja tai etuisuuksia koskevissa ratkaisuissa ja hyväksymisissä.

Yksittäisen henkilön maksamien maksujen ja sen riskin välillä, jonka alaiseksi hän joutuu, ei ole tavallisesti suoraa yhteyttä.

Sektorin yksiköt maksavat myös sosiaaliavustuksia, jotka ovat sosiaalietuuksia, joita ei makseta sosiaalivakuutusjärjestelmästä.

Kansaneläkelaitos (Kela) on sektorin suurin yksikkö ja se huolehtii Suomessa asuvien perusturvasta eri elämäntilanteissa. Kela maksaa monia eri sosiaaliturvaetuuksia sekä sosiaaliavustuksia. Kelan rahoituksesta suurin osa koostuu tulonsiirroista valtiolta. Lisäksi Kelan toimintaa rahoitetaan sosiaalivakuutusmaksuilla sekä kuntien tulonsiirroilla.

Taulukko 3-31 Eräitä Kansaneläkelaitoksen toimintatietoja (Lähde: Kansaneläkelaitoksen toimintakertomukset 2020, 2021 ja 2022)

	2020	2021	2022
Kokonaiskulut, miljardia euroa	16,4	16,7	16,9
…josta etuuskulut, miljardia euroa	15,9	16,1	16,3
Henkilöstö vuoden lopussa (hlöä)	8 095	8 297	8 586

Työttömyyskassat ovat keskinäisen vastuun perusteella toimivia yhteisöjä, joiden tarkoituksena on työttömyysturvalaissa tarkoitetun ansioturvan järjestäminen jäsenilleen. Työttömyyskassat maksavat työttömäksi jääneille jäsenilleen ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa. Lisäksi työttömyyskassat maksavat liikkuvuusavustusta ja vuorottelukorvausta. Kassojen toiminta rahoitetaan Työllisyysrahaston keräämillä työttömyysvakuutusmaksuilla, valtion tulonsiirroilla sekä työttömyyskassojen jäsenmaksuilla. Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli 20 työttömyyskassaa.

Työllisyysrahasto kerää palkansaajilta ja työnantajilta pakollisia työttömyysvakuutusmaksuja, joita se tilittää työttömyyskassoille niiden maksamien etuuksien rahoitukseen. Työllisyysrahasto rahoittaa työttömyysvakuutusmaksujen tuotoilla myös Kelan maksamia työttömyysetuuksia sekä ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ajalta kertyviä työeläkkeitä. Lisäksi Työllisyysrahasto maksaa aikuiskoulutustukea ja ammattitutkintostipendejä. Työllisyysrahasto syntyi 1.1.2019, kun Työttömyysvakuutusrahasto (TVR) ja Koulutusrahasto yhdistyivät. Tätä ennen TVR vastasi työttömyysvakuutusmaksujen keräämisestä ja Koulutusrahasto aikuiskoulutusetuuksista.

Sairauskassat ovat vakuutuskassoja, joiden pääasiallisena tarkoituksena on myöntää korvausta sairauden johdosta. Ne täydentävät sairausvakuutusta. Kassojen jäseninä ovat yleensä tietyn työnantajan palveluksessa olevat tai määrättyyn ammattikuntaan kuuluvat henkilöt. Sairauskassat voivat myöntää jäsenilleen ja heidän perheenjäsenilleen lakisääteisiä sairausvakuutusetuuksia ja, niitä täydentäviä lisäetuuksia.

Sairauskassoja oli vuoden 2022 lopussa 119. Lisäetuuksia maksavan kassan jäseniltä peritään yleensä jäsenmaksuja, joilla rahoitetaan suurin osa korvauksista. Myös työnantajat voivat osallistua kustannuksiin.

Hautaus- ja eroavustuskassat ovat vakuutuskassoja, joiden jäseninä ovat tietyn työnantajan palveluksessa olevat tai määrättyyn ammattikuntaan kuuluvat henkilöt. Vuonna 2022 Suomessa oli 2 hautaus- ja eroavustuskassaa.

Taulukko 3-32 Kelan maksamat etuudet, miljoonaa euroa, lähde: KELA:n toimintakertomukset 2021 ja 2022

	2020	2021	2022
Eläke-etuudet	2 515	2 461	2 477
Vammaisetuudet	554	558	574
Sairausvakuutusetuudet	4 447	4 753	5 033
Kuntoutus	560	673	713
Työttömyysturvaetuudet	2 266	2 156	1 845
Lapsiperheiden etuudet	1 884	1 833	1 915
Opintoetuudet	578	607	652
Eläkkeensaajan asumistuki	636	647	650
Yleinen asumistuki	1 567	1 591	1 565
Perustoimeentulotuki	784	687	678
Opiskeluterveydenhuolto	-	76	85
Muut etuudet	96	88	84
Etuusmenot yhteensä	15 886	16 128	16 270

3.9.3.2.2 Lähdeaineistot

Tietolähteinä käytetään sosiaaliturvarahastojen tilinpäätöstietoja, tarkentavia erilliskyselyitä sekä eräitä muita julkaisuja. Sektorin tiedot perustuvat kansantalouden tilinpidon maaliskuun vuosiennakkojulkistuksen osalta pääosin erilliskyselyihin ja myöhemmissä julkistuksissa tilinpäätösaineistohin. Maaliskuun ennakkokierroksella joitain pienempiä lukuja on estimoitava edellisvuoden tietojen ja toissijaisten tietolähteiden avulla, mutta myöhempien laskentakierrosten lopulliset tietolähteet ovat hyvin kattavat.

- Kansaneläkelaitos: kuukausittainen tilinpitoaineisto, tilinpäätös, toimintakertomus ja erilliskyselyt, T&K-tilasto, tilastotietokanta Kelasto sekä Kansaneläkelaitoksen tilastollinen vuosikirja ja muut julkaisut.
- Työttömyyskassat: Finanssivalvonnan keräämä tilinpäätösaineisto sekä muut yhteenvedot työttömyyskassojen kirjanpidosta.
- Työllisyysrahasto: tilinpäätös, toimintakertomus ja erilliskyselyt.
- Sairauskassat: Finanssivalvonnan keräämä tilinpäätösaineisto.
- Hautaus- ja eroavustuskassat: tilinpäätökset.

3.9.3.2.3 Tuotos

Muiden sosiaaliturvarahastojen sektorin tuotos lasketaan kustannusten kautta. Sektorin tuotos on arvonlisäyksen ja välituotekäytön summa. Tuotos saadaan siis laskemalla yhteen sektorin maksamat palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen sekä välituotekäyttö.

Tuotos jakautuu markkinatuotokseen, tuotokseen omaan loppukäyttöön, markkinattomien tuotteiden myynteihin sekä muuhun markkinattomaan tuotokseen. Tuotoksen jaossa alaeriin käytetään Kelan kirjanpitoaineistoa sekä estimointia. Tuotos omaan loppukäyttöön -erään lisätään myös sektorin itse tuottamien T&K-investointien arvo, jotka saadaan yhteisistä T&K-laskelmista. Muu markkinaton tuotos lasketaan tuotoksen ja muiden sen alaerien residuaalina. Muiden sosiaaliturvarahastojen tuotoksen alaerät kuvataan tarkemmin kohdassa 5.9.4.2.

Kansaneläkelaitoksen osuus muu pakollinen sosiaalivakuutus -toimialan tuotoksesta oli vuonna 2022 noin 84 prosenttia, työttömyyskassojen noin 13 prosenttia ja muiden yksiköiden noin 3 prosenttia.

3.9.3.2.4 Välituotekäyttö

Sektorin välituotekäyttö saadaan laskettua suoraan yksikkökohtaisista tuloslaskelmatiedoista ja erittelyistä. Välituotekäyttöön kirjataan ostopalvelut, muut toiminta- ja hoitokulut sekä IT-kulut.

3.9.3.2.5 Arvonlisäys

Muiden sosiaaliturvarahastojen arvonlisäys lasketaan summaamalla palkat ja palkkiot, työnantajan sosiaaliturvamaksut sekä kiinteän pääoman kuluminen.

Kiinteän pääoman kuluminen saadaan kansantalouden tilinpidon pääomakantalaskelmista, joita kuvataan kohdassa 4.12.

3.9.3.2.6 Palkansaajakorvaukset

Muiden sosiaaliturvarahastojen maksamat palkat ja palkkiot (D11K) ovat yksikkökohtaisten tuloslaskelmien mukaisia. Palkkasummaan sisällytetään vuosilomapalkkavelan muutos ja ruokaetu.

Muiden sosiaaliturvarahastojen maksamista työnantajan sosiaaliturvamaksuista (D12K) saadaan tiedot Kansaneläkelaitoksen lähdeaineistosta. Muiden sektoriin kuuluvien yksiköiden tiedot arvioidaan näiden tietojen sekä yksikkökohtaisten palkkasummatietojen avulla. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksuista suurin osa on työnantajan todellisia pakollisia eläkemaksuja (D12111). Sektorin muut työnantajan sosiaalivakuutusmaksut ovat työnantajan sairausvakuutusmaksuja, lakisääteisiä tapaturmavakuutusmaksuja sekä työttömyysvakuutusmaksuja.

3.9.3.2.7 Kiinteän pääoman bruttomuodostus

Muiden sosiaaliturvarahastojen kiinteän pääoman bruttomuodostusta varten saadaan investointitiedot Kelasta. Tiedot on eritelty hankintoihin ja vähennyksiin investointityypeittäin. Sektorin T&K-investoinnit saadaan keskitetystä laskennasta, jota kuvataan kohdassa 5.10.3.8.

3.10 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15)

Tässä kappaleessa esitetään S15-sektorin tuotantotilin tuotoksen ja välituotekäytön (pl. FISIM) laskennan menetelmäkuvaus. Laskentakokonaisuuteen kuuluvat S15-sektorin toimialat lukuun ottamatta alkutuotantoa (toimialaluokka A) ja kiinteistötoimialaa (toimialaluokka L). Kirjaintasolla laskentakokonaisuus käsittää toimialaluokat M (ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta), O (julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus), P (koulutus), Q (terveys- ja sosiaalipalvelut), R (taiteet, viihde ja virkistys) ja S (muu palvelutoiminta). Tämän kappaleen menetelmäkuvaus koskee toimialaluokkia M-S.

Suomessa S15-sektorin toimialaluokkien M-S alla olevat laskentatason toimialat ovat TOL 72 tieteellinen tutkimus ja kehittäminen, TOL 846 tienpito, TOL 85 koulutus, TOL 86 terveyspalvelut, TOL 87_88 sosiaalipalvelut, TOL 90_91 kulttuuritoiminta, TOL 92 rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut, TOL 93 urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut, TOL 942 ammattiyhdistykset, TOL 9491 uskonnolliset yhteisöt ja TOL 9492_9499 muut järjestöt.

S15-sektorin bruttoarvonlisäys muodostuu markkinattoman toiminnan mukaisesti palkansaajakorvauksista, muista tuotantoveroista vähennettynä muilla tuotantotukipalkkioilla ja kiinteän pääoman kulumisesta. Nettoarvonlisäys vastaa palkansaajakorvauksia ja tuotantoveroja vähennettynä muilla tuotantotukipalkkioilla. Toimintaylijäämä on määritelmällisesti nolla markkinattomassa toiminnassa.

Tuotos P1 lasketaan muun välituotekäytön (P22), FISIMin (P119), palkansaajakorvausten (D1), muiden tuotantoverojen (D29) vähennettynä muilla tuotantotukipalkkioilla (D39) ja kiinteän pääoman kulumisen (P51C) summana. Muu markkinaton tuotos P132 lasketaan tuotoksen jäännösarvona, kun tuotoksesta on vähennetty markkinatuotos P11, markkinattomien tuotteiden myynnit P131 ja tuotos omaan loppukäyttöön P12. Tuotos omaan loppukäyttöön muodostuu tutkimus- ja tuotekehitystoiminnasta, joka siten pienentää muun markkinattoman tuotoksen arvoa.

Sektorin päälähdeaineisto on yhdistysten ja säätiöiden elinkeinoveroaineisto 6C, joka on hallinnollinen aineisto. 6C-aineistossa on noin 15 000 oikeudellista yksikköä, joista noin 13 000 luokitellaan S15-sektorille. Yrityssektorille luokitellaan yhdistykset tai voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, jotka palvelevat elinkeinoelämää. Lisäksi yksiköt, joiden toimialaluokkaa vastaava toimialatili ei ole avoinna kansantalouden tilinpidon rakenteessa, siirretään sektorille S11. 6C-aineiston yksiköille haetaan luokitustiedot kansantalouden tilinpidon yritysrekisterin kopiosta.

S15-sektorilla laskentataso on oikeudellinen yksikkö, kun laskentayksikön tietolähde on 6C-aineisto. S15-sektorin laskentakokonaisuuteen kuuluvien toimialojen tuottajatyyppi on markkinaton tuottaja lukuun ottamatta toimialaluokan R alla olevaa toimialatiliä rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut (TOL 92), jonka tuottajatyyppi on markkinatuottaja.

6C-aineiston muuttujat tavaroiden ja palveluiden myyntituotot ja vuokratuotot lasketaan voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen markkinatuotokseksi P11. Markkinattomien tuotteiden myynneille P131 ei ole enää vuoden 2017 jälkeen ollut lähdettä perusaineistosta ja niiden taso arvioidaan toimialalle edellisen vuoden arvon perusteella. Välituotekäytöksi P22 lasketaan yhdistysten edustuskulut ja muut kulut kuin palkkakulut. Muista kuluista estimoidaan ja vähennetään rahoituskulujen osuus.

Vuodesta 2023 alkaen 6C-aineisto on uudistunut. Uudessa aineistossa markkinatuotokseksi P11 otetaan 6C-aineiston muuttujat varsinaisen toiminnan tuotot sekä kiinteistö- ja metsätuotot. Välituotekäytöksi P22 lasketaan yhdistysten varsinaisen toiminnan kulut sekä kiinteistö- ja metsäkulut. Uudella lomakkeella ei kysytä enää henkilöstökuluja tai poistoja. Henkilöstökulut saadaan kansantalouden tilinpidon palkat ja

työlliset-laskennasta, poistot haetaan verohallinnon lomakkeelta 62. Henkilöstökulut ja poistot vähennetään varsinaisen toiminnan kuluista.

S15-sektorin tuotoksen ja välituotekäytön laskennan toinen lähdeaineisto on yritysrekisteri. Yritysrekisteristä on saatavilla oikeudellisten yksiköiden tiedot toimipaikoittain. Jos S15-sektorilla olevan toimipaikan oikeudellinen yksikkö ei ole 6C-aineistossa, otetaan toimipaikka mukaan sektorin laskentaan. Tällaisia toimipaikkoja oli S15-laskennassa vuonna 2022 noin 22 000.

Yritysrekisteristä otettaville S15-toimipaikoille on olemassa valmiit luokitustiedot sekä toimipaikan palkkasumma. Niiden välituotekäyttö ja markkinattomien tuotteiden myynnit lasketaan menetelmällisesti. Ensiksi 6C-aineistosta lasketaan välituotekäytölle toimialakohtainen kerroin, joka on toimialan yksiköiden palkkasumman ja välituotekäytön suhdeluku. Palkkasumma muodostuu 6C-aineiston henkilöstökuluista johdetusta palkkasummasta – josta sivukulut on poistettu – niille yksiköille, jotka ovat vain 6C-aineistossa, ja niille 6C-yksiköille, jotka löytyvät yritysrekisterissä, käytetään yritysrekisterin palkkatietoa. Välituotekäytön toimialakertoimen perusteella yritysrekisteristä otettaville toimipaikoille muodostetaan välituotekäytön arvo.

Prosessitaulukossa 6C-aineistosta ja yritysrekisteristä tuleva markkinatuotos ja muu välituotekäyttö sekä muu markkinaton tuotos on kirjattu sarakkeeseen ”Administrative records” kirjaintoimialoille M-S.

Kirjaintoimialan O alla olevalle tienpidon (TOL 846) toimialalle lasketaan yksityisteiden hoidosta ja ylläpidosta johtuva tuotos ja välituotekäyttö. Toimialan välituotekäyttö lasketaan viemällä vanhaa sarjaa eteenpäin KHI-indeksin muutoksella. Muu markkinaton tuotos lasketaan valtion ja kuntien yksityisteille ja liikenneväylille antamista avustuksista. Nämä tiedot hankitaan valtion liikekirjanpidosta ja Tilastokeskuksen kuntatilastoista. Markkinattomien tuotteiden myynnit lasketaan erotuksesta välituotekäyttö miinus muu markkinaton tuotos. Tienpidon tuotos ja välituotekäyttö on esitetty toimialan O sarakkeessa ”Other”.

Rahapeli- ja vedonlyöntipalveluihin (TOL 92) joudutaan tekemään erillisiä laskelmia, jotta markkinatuotos kattaisi välituotekäytön ja palkansaajakorvaukset. Toimialalla on vain markkinatuottajia ja 6C-lähdeaineisto ei sovellu sen tuottojen laskentaan. Palkansaajakorvaukset ja välituotekäyttö tulevat aitona tasona lähdeaineistosta ja tuotantotilin markkinatuotos lasketaan niiden päälle niin, että toimintaylijäämä ei ole negatiivinen. Rahapeli- ja vedonlyöntipalveluiden tuotos ja välituotekäyttö on esitetty prosessitaulukossa toimialan R sarakkeessa ’Other’.

Uskonnollisten yhteisöjen toimialalla (TOL 9491) Evankelis-luterilaisten seurakuntien tiedot saadaan kirkon tuloslaskelmasta ja taseesta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien markkinatuotokseksi lasketaan toimintatuotoista myyntituotot, korvaukset ja vuokratuotot, markkinattomien tuotteiden myynneiksi maksutuotot ja muut toimintatuotot ja välituotekäytöksi palvelujen ostot, vuokrat, aineet, tarvikkeet ja tavarat, annetut avustukset ja muut toimintakulut. Ortodoksiseurakuntien vastaavat taloustoimet lasketaan suhteellisina osuuksina evankelisluterilaisten kirkkojen arvoista palkkasummien suhdeluvun kautta. 6C-aineistosta ja yritysrekisteristä lasketaan toimialalle vain muut uskonnolliset yhteisöt kuin evankelisluterilaiset seurakunnat ja ortodoksiseurakunnat. Valtionkirkkojen tuotos ja välituotekäyttö on esitetty prosessitaulukossa toimialan S sarakkeessa ”Other”.

S15-sektorin varastotileillä on metsätalouden toimialalla keskenkasvuisia kasvatettavia biologisia varoja, joiden taustasta enemmän metsätalouden laskennan kohdassa 3.7.1.3. Toimialalla S on arvoesineitä (antiikki ja muut taide-esineet) varastokannassa 2 miljoonan euron arvosta.

S15 sektorin tuotos omaan loppukäyttöön P12 koostuu tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan tuotoksesta. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminnan keskitetty laskenta on kuvattu kohdassa 5.10.3.8.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot koostuvat muusta markkinattomasta tuotoksesta ja ostetusta markkinatuotannosta. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot on esitetty kohdassa 5.8. Palkansaajakorvaukset muodostuvat palkoista ja palkkiosta ja työnantajan sosiaaliturvamaksuista. Niiden laskenta on esitetty kohdassa 4.7. Kiinteän pääoman kulumisen laskenta on esitetty kohdassa 4.12.

Taulukko 3-33 S15-sektorin kirjaintoimialojen taloustoimet vuonna 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	Markkinatuotos P11	Tuotos omaan loppukäyttöön P12	Markkinattomien tuotteiden myynnit P131	Muu markkinaton tuotos P132	Välilliset rahoituspalvelut P119	Muu välituotekäyttö P22	Arvonlisäys B1GPH
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	16	22	8	37	0	34	49
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus			72	72	0	130	14
P Koulutus	554	2	65	853	5	487	982
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 299	15	138	627	7	826	1 246
R Taiteet, viihde ja virkistys	482		161	648	5	694	592
S Muu palvelutoiminta	740	9	318	2 970	12	2 271	1 754

3.11 Tuoteverot, mukaan lukien arvonlisävero

3.11.1 Tuoteverot pois lukien arvonlisävero

Tuoteverot (D21) koostuvat arvonlisäverosta (D211), tuontitulleista (D2121), muista tuontiveroista (D2122) sekä muista tuoteveroista (D214). Muita tuontiveroja esiintyi Suomessa vuoteen 1994 asti.

Arvonlisäverot käsitellään omana alalukunaan. Tuontitullit sisältävät varsinaisten tuontitullien lisäksi maataloustuotteiden tuontimaksut. Muita tuoteveroja ovat energiaverot, alkoholijuomavero, auto- (ja moottoripyörä) vero, tupakkavero, vakuutusmaksuvero, varainsiirtovero, makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistevero (vuodesta 2017 virvoitusjuomavero), arpajaisvero, apteekkimaksut, varmuusvarastointimaksu, ajoneuvojen rekisteröintimaksu, öljysuojamaksu, ratavero (päättynyt 2018), eräiden juomapakkausten valmistusvero, palosuojamaksu, öljyjätemaksu, muut verotulot, tuoteverojen viivästysseuraamukset, takaisin maksetut verot, sokerimaksu (päättynyt 2018) ja rahapelitoiminnan voittovarat.

Kertymiltään suurimmat tuoteverot vuonna 2022 olivat arvonlisävero 25,1 mrd € (käsitellään omassa alaluvussaan tarkemmin), energiaverot 4,3 mrd €, alkoholijuomavero 1,5 mrd €, tupakkavero 1,1 mrd € sekä varainsiirtovero 0,9 mrd. €

Euroopan Unionille tuoteveroista on vuodesta 1995 lähtien tilitetty tuonnin veroja (297 m € vuonna 2022).

Kaikki tuoteverot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Taulukko 3-34 Tuoteverot 2018–2022, miljoonaa euroa

Sektori	ESA-koodi	Nimi	2018	2019	2020	2021	2022
S0	D21	Tuoteverot yhteensä	32 855	33 286	32 783	34 375	35 885
S.1311	D211	Arvonlisä- /Liikevaihtovero	21 364	21 974	22 005	23 551	25 061
S.212	D2121	EU:lle tilitettävät tuonnin verot	174	187	174	205	297
S.212	D214A	Sokerimaksu	1	0	0	0	0
S.1311	D214A	Alkoholijuomavero	1 475	1 483	1 521	1 543	1 478
S.1311	D214A	Energiaverot	4 395	4 294	4 253	4 272	4 316
S.1311	D214A	Auto- (ja moottoripyörä) vero	995	886	713	515	477
S.1311	D214A	Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmistevero	154	180	209	221	219
S.1311	D214A	Tupakkavero	1 048	1 019	1 054	1 019	1 140
S.1311	D214A	Eräiden juomapakkausten valmistusvero	15	14	16	18	15
S.1311	D214A	Öljysuojamaksu	12	7	2	0	0
S.1311	D214A	Öljyjätemaksu	4	4	0	0	0
S.1311	D214A	Tuoteverojen viivästysseuraamukset	0	1	0	0	0
S.1311	D214A	Apteekkimaksut	179	187	197	201	207
S.1313	D214A	Apteekkimaksut	1	1	1	1	1
S.1311	D214A	Takaisin maksetut tuoteverot	0	0	0	0	0
S.1311	D214A	Varmuusvarastointimaksu	45	43	40	44	40
S.1311	D214C	Varainsiirtovero	844	857	822	1 002	917
S.1311	D214D	Ajoneuvojen rekisteröintimaksu	27	27	27	29	30
S.1311	D214F	Arpajaisvero	226	217	163	67	42
S.1311	D214G	Palosuojamaksu	11	11	11	12	12
S.1311	D214G	Vakuutusmaksuvero	772	789	820	848	875
S.1311	D214H	Ratavero	2	0	0	0	0
S.1311	D214J	Rahapelitoiminnan voittovarat	1 109	1 099	746	819	875
S.1311	D214L	Muut verotulot	2	6	9	8	10

Verojen ja maksullisten suoritteiden välillä voi tulla kyseeseen rajankäynti. Valtion suoritteiden maksullisuudesta ja maksujen suuruudesta määrätään maksuperustelaissa (21.2.1992/150). Maksuperustelain mukaan maksullisia ovat valtion viranomaisten tuottamat tavarat sekä palvelut, jotka on suoritettu tilauksesta tai muusta toimeksiannosta. Maksullisiksi määrätään myös hakemuksesta tehdyt päätökset, erilaisten käyttöoikeuksien ja muiden oikeuksien väliaikainen luovuttaminen sekä muu toiminta, jonka tuottaminen seuraa vastaanottajan toimenpiteestä. Laki ei kuitenkaan koske valtion liikelaitoksia eikä valtion rahastoja, ellei rahastoista toisin säädetä, tai virastoja ja laitoksia, joiden maksullinen toiminta oli ennen lain voimaantuloa lailla säädetty järjestettäväksi liikeperiaatteiden mukaan.

Maksuttomiksi määrätään suoritteet, joiden tuottamisen ei voida katsoa kohdistuvan suoranaisesti yksittäiseen henkilöön, yritykseen eikä muuten tarkoin rajattuun ryhmään. Maksuttomia ovat myös suoritteet, joiden tarkoituksena on toimeentulon turvaaminen sekä erilainen viranomaisten tekemä neuvonta, ohjeistus, opastus ja tiedottaminen, jos näistä aiheutuu vain vähäisiä kustannuksia.

Palvelumaksuihin luetaan mm. poliisiviranomaisen myöntämät passit ja henkilökortit sekä liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tekemät ajokorttipäätökset. Lisäksi julkisella sektorilla on tuloja, jotka saadaan markkinattomien tuotteiden myynneistä (P131).

Oheisissa taulukoissa on esimerkkejä valtion- ja paikallishallinnon keräämistä suurimmista palvelumaksuista. Valtionhallinnolla mukaan on otettu maksuja, joilla on yhteneväisyyttä D2-taloustoimeen kuuluviin veroihin. Valtionhallinnon suurimmat P11-erät muodostuvat kuitenkin toisentyyppisistä tuloista, joista mainittakoon Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtorin palvelutoiminnan kustannusten korvaukset valtion virastoilta ja laitoksilta (319 miljoonaa euroa vuonna 2018) tai yliopistojen myyntitulot (235 miljoonaa euroa).

Poliisihallituksen tuotot julkisoikeudellisista suoritteista koostuvat pääosin edellä mainituista passien ja henkilökorttien myöntämisistä. Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tuotot taas mm. myönnetyistä ajoluvista. Ajoneuvojen rekisteröintimaksu on kuitenkin D214-taloustoimeen luettava vero. Lisäksi Trafilla on joukko valvontamaksuja eli katsastustoiminnan, lentoliikenteen ja kaupunkiraideliikenteen valvontamaksut (tuotot kohdistetaan kyseisiin valvontatehtäviin) sekä liikenneturvallisuusmaksu, jonka on tarkoitus vastata tieliikenteen turvallisuuden edistämisen kustannuksia. Näiden taloustoimeen P11 luettavien maksujen summa vuonna 2018 oli yhteensä 29 miljoonaa euroa.

Rajatapauksena voidaan pitää väylämaksua, jota Tulli kantaa aluksen tyypin, koon, jääluokan ja käyntikertojen mukaan. Väylämaksutulot tuloutetaan valtiolle yleiskatteellisesti, mutta yksikköhinnat on mitoitettu kauppamerenkululle tarjottavien palvelujen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten kattamisen mukaan. Suurin kustannuserä on jäänmurtopalveluiden tuottaminen. Väylämaksu on luokiteltu kuuluvaksi taloustoimeen P11 ja sen suuruus vuonna 2018 oli 40 miljoonaa euroa.

Tuoteveroissa rajatapauksena voi pitää myös nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain (1472/1994) nojalla kannettavaa huoltovarmuusmaksua, joka tuloutetaan huoltovarmuusrahastoon. Se luetaan taloustoimeen D214 kuuluvaksi veroksi. Sen lisäksi rahastoon

kertyy taloustoimeen P11 kuuluvia myyntituottoja elinkeinoelämältä, joita syntyy varastoja kierrätettäessä.

Paikallishallinnolla D2-taloustoimelle läheisiä palvelumaksuja on vähemmän. Taulukkoon otettiin kuntataloudelle kertyneet suurimmat ulkoiset maksutuotot.

Taulukko 3-35: Esimerkkejä sellaisista suurimmista valtionhallinnon P11 ja P131-palvelumaksuista, joilla on yhteisiä piirteitä D2-verojen kanssa. Vuosi 2018, miljoonaa euroa.

Erä	Toimiala	P11	P131
Poliisihallituksen tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	841_842	57	
Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin tuotot julkisoikeudellisista suoritteista	841_842	51	
Tullin keräämät väylämaksut	841_842	49	
Yhteensä		157	
S1311:n P11 yhteensä		2 090	
Ulosottomaksut	841_842		54
Maanmittauslaitoksen tuotot erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista kotitalouksilta	71		29
Tuomioistuintulot	841_842		9
Yhteensä			92
S1311:n P131 yhteensä			105

Taulukko 3-36: Kuntatalouden suurimmat ulkoiset P131-maksutuotot vuonna 2022, miljoonaa euroa

Tehtävä	Erä	Toimiala	P131
läkkäiden tehostettu palveluasuminen	Maksutuotot	87	413
Somaattinen erikoissairaanhoito	Maksutuotot	86	233
Päiväkotitoiminta	Maksutuotot	88	204
Yhteensä			850
S1313:n P131 yhteensä			2 218

Kansantalouden tilinpidossa verokertymät esitetään suoriteperusteisina, eli sinä ajanhetkenä, kun veron perusteena oleva taloudellinen toiminta on tapahtunut ja tämä ajankohta poikkeaa monissa tapauksissa varsinaisesta veron maksun ajankohdasta. Tämän erotuksen korjaamiseksi verokertymille tehdään tarvittaessa niin sanottu ajoituskorjaus.

Tammi- ja helmikuun verokertymät edelliselle kalenterivuodelle siirtävä ajoituskorjaus tehdään alkoholijuomaveroon, energiaveroille, , virvoitusjuomaveroon, juomapakkausten valmisteveroon, varmuusvarastointimaksuun, öljysuojamaksuun ja arpajaisveroon. Lisäksi varainsiirtoveron osalta tammikuun verokertymä siirretään edelliselle kalenterivuodelle. (arvonlisävero käsitellään omana kohtanaan myöhemmin).

Tupakkaverossa huomioidaan toimijoiden varautuminen vuodesta 2016 puolivuosittain tapahtuneeseen veronkorotukseen, joten suoriteperusteisuuskorjauksessa huomioidaan kuudelle kuukaudelle jaetut kassat. Muiden D21-verojen vaihtelu tai summat ovat niin pieniä, että suoriteperusteisuuskorjausta ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi.

Tärkein tietolähde on valtion tilinpäätösaineisto, joka kattaa valtion budjettitalouden kokonaan. Valtion saamat verotulot ja maksullisen toiminnan tulot voidaan erottaa toisistaan liikekirjanpidon tilijaottelua

käyttäen. Liikekirjanpidossa verotulot kirjataan erillisille verotileille verolajeittain, kun taas erilaiset myyntitulot kirjataan tilikartan mukaisille maksullisen toiminnan tuottojen tileille.

Tuontitulleista saadaan tieto Tullilta. Tuontitullit on tilitetty vuodesta 1995 alkaen EU:lle.

Muilla tuoteveroilla on valtion tilinpäätöksessä oma momenttinsa, lukuun ottamatta ajoneuvojen rekisteröintimaksua, josta saadaan tieto Liikenteen turvallisuusvirasto Trafista (nyk. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom). Useimpien momenttien kaikki kirjaukset kohdistuvat liikekirjanpidon tiliryhmään ”901 muut verot ja veroluonteiset maksut”, mutta muista verotuloista (11.19.09) poimitaan muihin tuoteveroihin vain juuri tuohon tiliryhmään kuuluvat erät. Lisäksi osa verojen viivästysseuraamuksia (12.39.02) kirjataan tähän taloustoimeen. Valtion talousarviokirjanpidon ulkopuolisten rahastojen tuloista kirjataan muiksi tuoteveroiksi palosuojamaksu, varmuusvarastointimaksu ja öljysuojamaksu.

Paikallishallinnon keräämiksi muiksi tuoteveroiksi kirjataan Ahvenanmaan maakuntahallinnon keräämät tuoteverot (apteekkimaksut ja vuoteen 2006 saakka arpajaisverot).

Ajoituskorjatut kassat tuottavat nettokertymän, jossa ei ole mukana maksamatta jääviä veroja (verovelat, virheellisesti maksetut, laiminlyönnit). Osa näistä maksetaan myöhemmin ja tällä tavoin kertyvän viivästyneen verosumman oletetaan olevan tasainen.

3.11.2 Arvonlisävero

Arvonlisäveron kertymä saadaan summaamalla valtion tilinpäätöksestä arvonlisäveron kertymä (11.04.01) sekä kuntien ja hyvinvointialueiden maksama palautusjärjestelmän arvonlisävero, jonka valtio palauttaa kunnille ja hyvinvointialueille ja joka ei sisälly edellä mainittuun valtion tilinpäätöksen alv-momenttiin.

Valtion arvonlisäverokertymään (momentti 11.04.01) tehdään ajoituskorjaus, jolla kohdistetaan tammi- ja helmikuussa kertyvät arvonlisäverotulot edelliselle kalenterivuodelle.

Kuntien ja hyvinvointialueiden maksaman arvonlisäveron tietolähteenä käytetään Verohallinnolta saatavaa valtion maksaman alv-palautuksen määrää. Ennen vuotta 2002 valtio peri alv-palautuksen takaisin kunnilta, joten kuntien maksama arvonlisävero oli aito tulo valtiolle. Vuoden 2002 alusta takaisinperinnästä luovuttiin. Komission päätöksen 1999/622 mukaisesti kyseinen palautus ei ole kuitenkaan kansantalouden tilinpidossa vähennyskelpoinen. Palautus kirjataan tällöin arvonlisäveroksi ja valtiolta kunnille näytetään alv-palautusvirran suuruinen tulonsiirto (D7).

Maksamatta jäävän arvonlisäveron osalta viitataan edelliseen kappaleeseen sekä kattavuuskorjauksiin (Luku 7).

Mini One-Stop-Shop (MOSS) -järjestelmän ja sitä 1.7.2021 seuraavan OSS-järjestelmän alv-käsittely tehdään Verohallinnon kirjanpidossa. Suomen alv:hen on kirjattu vain alv:t, joissa ostajan jäsenvaltio on Suomi. Kun myyjän jäsenvaltio on Suomi, ei alv kirjaudu Suomen alv:hen.

3.12 Tuotetukipalkkiot

Suomessa ei esiinny tuontiin liittyviä tuotetukipalkkioita (D.311) vaan ainoastaan muita tuotetukipalkkioita (D.319). Niitä maksavat Suomen

valtio, eräät kunnat ja EU. Suomen valtion ja EU:n maksamien tuotetukipalkkioiden tietolähteenä on valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto. Kuntien maksamien tuotetukipalkkioiden tietolähteenä on kuntataloustilasto.

EU:n maksamat tukipalkkiot kiertävät käytännössä Suomen valtion budjetin kautta, mutta kansantalouden tilinpidossa maatalouspolitiikkaan liittyvät tukipalkkiot käsitellään EU:n maksamina. Valtion tilinpäätösaineistosta saadaan EU:n ja Suomen valtion maksamien tukien yhteismäärä, mistä erotetaan erikseen EU:n ja Suomen valtion osuudet.

Valtion tilinpäätösaineiston mukaiset tuotetukipalkkiot sisältävät osan maa- ja puutarhatalouden kansallisesta tuesta ja EU-tulotuesta. Loput näiden momenttien tuista on luokiteltu muiksi tuotantotukipalkkioiksi (D.39, katso kohta 4.9.2). Jako eri tukiryhmiin suoritetaan maa- ja metsätalousministeriön erillisen selvityksen perusteella. Myös kirjausero maatalouden tuotetukipalkkioiden kassa- ja suoriteperusteisuuden välillä perustuu tähän aineistoon.

Tuotetukipalkkioiksi luetaan myös joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen, luotsauksen hintatuki, tuki ajoneuvojen hankintaan ja käyttövoiman muuttamiseen sekä ajoneuvojen romutuspalkkio. Mainituilta momenteilta käsitellään tuotetukipalkkioina vain liikekirjanpidon tileille 82300–82320 (käyttötalouden kulut elinkeinoelämälle) kirjattuja eriä. Tarvittaessa tilinpäätösaineistossa kassaperusteisesti kirjattuihin tuotetukipalkkioihin tehdään ajoituskorjauksia.

Näistä tuotetukipalkkioista EU:n maksamiksi kirjataan EU-tulotuet.

Ajoneuvojen romutuspalkkiota, joka perustui lakiin 961/2018, maksetaan yhdestä romutettavasta henkilöautosta vain kerran ja vain luonnolliselle henkilölle, eli se kohdistuu kotitalouden hankkimaan autoon. Auton ostaja sai hyvityksen ostaessaan uuden aiemmin ensirekisteröimättömän vähä- tai nollapäästöisen auton. Romutuspalkkio maksetaan siten, että auton myyntiä harjoittava jälleenmyyjä antaa ostajalle alennuksen auton myyntihinnasta. Romutuspalkkio on ehdollinen uuden auton hankinnalle, se kohdistuu tuotteeseen eikä sillä ole yksittäistä lopullista edunsaajaa.

Kuntien maksamat tuotetukipalkkiot ovat lähinnä kunnallisen joukkoliikenteen matkalippujen tariffitukea. Erä sisältää myös Ahvenanmaan maakuntahallinnon maksamia kuljetustukia yrityksille.

Taulukko 3-37: Maksetut tuotetukipalkkiot vuonna 2022, miljoonaa euroa

Nimi	Momentti	Arvo
Maa- ja puutarhatuotteiden kansallinen tuki	302040	305
Joukkoliikennepalvelujen osto ja kehittäminen	316063	85
Henkilöautojen konversio- ja hankintatuki	312051	34
Luotsauksen hintatuki	312051	1
Kirjauserot (kassa - suoriteperuste):	-	-
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	302040	0
Muut kansalliset tuet (eri momenteilta)	-	0
Kirjauserot yhteensä	-	0
VALTIO: TUOTETUET YHTEENSÄ	-	394
KUNNAT: JOUKKOLIIKENTEEN TUKI	-	395
ULKOMAAT: CAP-tuet (pl. kesannointi)	-	100
TUOTETUET YHTEENSÄ	-	889

Luku 4 Tulolähestymistapa

4.0 Bruttokansantuote tulolähestymistavan mukaan

Vuositilinpidon laadintaa ja organisaatiota on kuvattu tarkemmin kappaleessa 1.1. Tuotoslähestymistavan laskenta on integroitu muuhun laskentaan, eikä sitä voida organisatorisesti erottaa tulo- ja kysyntälähestymistavoista. Tilinpidon laskenta on organisoitu sektoreittain taloustoimittaisiin tehtäväkokonaisuuksiin, joista eri tiimit tai laskentaryhmät vastaavat. Yksi tiimi vastaa esimerkiksi yritys- ja kotitaloussektorien tuotoksen ja välituotekäytön laskennasta, toinen rahoitus- ja vakuutuslaitosten sekä kolmas julkisyhteisöjen vastaavien erien laskennasta.

Oheisessa taulukossa on kuvattu Suomen bruttokansantuote jaettuna tuloeriin. Palkansaajakorvaukset muodostavat noin puolet Suomen bruttokansantuotteesta. Bruttotoimintaylijäämä edustaa noin 40 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Taulukko 4-1 Bruttokansantuote tulojen kautta vuonna 2022

Taloustoimi	milj. €	%
1 Palkat ja palkkiot	104 901	39,4 %
2 Työnantajan sosiaaliturvamaksut	21 238	8,0 %
3 Toimintaylijäämä / sekatulo	52 649	19,8 %
4 Tuotannon ja tuonnin verot	39 043	14,7 %
5 Tukipalkkiot	3 829	1,4 %
6 Kiinteän pääoman kuluminen	52 133	19,6 %
7 Bruttokansantuote markkinahintaan (1+2+3+4-5+6)	266 135	100,0 %

Taulukko 4-2 Bruttokansantuote tulolähestymistavan mukaan toimialoittain, tilastovuosi 2022

Toimiala	1 Palkansaaja-korvaukset	2 Muut tuotantoverot	3 Muut tuotantotuki-palkkiot	4 Toimintaylijäämä +sekatulo, brutto	5 Tuoteverot	6 Tuotetukipalkkiot	BKT (1+2-3+4+5-6)
Kaikki yhteensä	126 139	3158	2 940	104 782	35 885	889	266 135
ALKUT Alkutuotanto	1046	17	1 700	6 602			
JALOST Jalostus	32 069	802	440	34 584			
PALV Palvelut	93 024	2339	800	63 596			
A Maa-, metsä- ja kalatalous	1046	17	1 700	6 602			
B Kaivostoiminta ja louhinta	435	2	22	685			
C Tehdasteollisuus	19 669	148	355	22 468			
D Energiahuolto	1011	570	15	5 163			
E Vesi- ja jätehuolto	762	19	11	1 275			
F Rakentaminen	10 192	63	37	4 993			
G Kauppa	12 461	74	58	7 102			
H Liikenne	6 264	73	171	3 358			
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	2 635	10	113	1 047			
J Informaatio ja viestintä	8 639	7	90	5 508			
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	3 445	405	2	4 252			

Toimiala	1 Palkansaaja-korvaukset	2 Muut tuotantoverot	3 Muut tuotantotuki-palkkiot	4 Toimintaylijäämä +sekatulo, brutto	5 Tuoteverot	6 Tuotetukipalkkiot	BKT (1+2-3+4+5-6)
L Kiinteistöalan toiminta	1 336	1669	134	26 021			
…siitä Asuntojen hallinta				18 018			
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	9 161	18	80	3 275			
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	7 320	23	40	1 078			
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	7 510	6	0	4 226			
P Koulutus	9 270	7	6	2 781			
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	20 499	10	14	2 694			
R Taiteet, viihde ja virkistys	2 026	9	84	1026			
S Muu palvelutoiminta	2 231	28	8	1 138			
T Kotitalouspalvelut	227	0	0	90			

Taulukko 4-3 Bruttokansantuote tulolähestymistavan mukaan sektoreittain, tilastovuosi 2022

Sektori	Palkansaaja-korvaukset	Muut tuotantoverot	Muut tuotantotuki-palkkiot	Toimintaylijäämä +sekatulo, brutto	Tuoteverot	Tuotetukipalkkiot	BKT
S1 Koko kansantalous (kotimaiset sektorit yhteensä)	126 139	3 158	2 940	104 782	35 885	889	266 135
S11 Yritykset	83 952	1710	1 381	59 820			
S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	3 445	405	2	4 282			
S13 Julkisyhteisöt	33 392	62	0	9 835			
S14 Kotitaloudet	1 197	944	1 524	30 071			
S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	4 153	37	33	774			

4.1 Viitekehys

Tulolähestymistavalla tarkoitetaan bruttokansantuotteen laskemista summaamalla yhteen bruttokansantuotteen eri tulokomponentit. Ne ovat palkansaajakorvaukset, bruttotoimintaylijäämä (ml. kiinteän pääoman kuluminen) sekä muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot.

Suomen kansantalouden tilinpidossa ei bruttokansantuotetta lasketa tulolähestymistavalla, koska bruttotoimintaylijäämästä ei ole olemassa tarpeeksi luotettavaa itsenäistä estimaattia. Niinpä bruttotoimintaylijäämä lasketaankin markkinatuotannossa residuaalina, kun bruttoarvonlisäyksestä vähennetään muut tulokomponentit.

Tässä luvussa esitellään bruttokansantuotteen eri tulokomponenttien laskenta. Ne lasketaan samalla sektori, toimiala- ja tuottajatyyppiluokituksella kuin bruttoarvonlisäys tuotoslähestymistavassa.

Tulolähestymistavan kattavuusmenettelyjä ja tietolähteiden laadukkuutta käsitellään tarkemmin kohdissa 4.6 ja 7.3.

4.2 Rajatapaukset

Toimintaylijäämästä/sekatulosta ei tehdä itsenäistä estimaattia, vaan se saadaan residuaalina (arvonlisäys miinus palkansaajakorvaukset miinus muut tuotantoverot plus muut tuotantotukipalkkiot).

Luontoismuotoiset etuudet sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin eli välituotekäyttöön sekä palkkoihin. Ne vähennetään välituotekäytöstä samansuuruisina kuin ne on kirjattu palkkoihin, sillä muuten ne tulisivat lasketuiksi kahteen kertaan.

Markkinattomien tuottajien tapauksessa tuotos yhteensä ei muutu (tuotos on välituotekäyttö plus arvonlisäys), mutta luontoisedut pitää kirjata markkinatuotokseen, jotta ne eivät sisältyisi julkisiin kulutusmenoihin (koska ne sisältyvät yksityisiin kulutusmenoihin).

Päivärahojen katsotaan kuuluvan osaksi palkkoja, mikäli ne ovat ns. suppeaa tyyppiä. Tällä tarkoitetaan päivärahoja, joita maksetaan korvauksena kuluista, jotka olisivat langenneet saajalle maksettavaksi joka tapauksessa – näitä ovat esimerkiksi ateriakorvaukset. Yritysrekisterin lähdeaineistossa suppean tyypin päivärahat on laskettu osaksi palkkoja. Niiltä toimiala, sektori ja tuottajatyyppiyhdistelmiltä, joiden tiedot saadaan muista lähteistä kuin yritysrekisteristä, suppean tyypin päivärahat vähennetään erikseen välituotekäytöstä ja lisätään palkkoihin. Kaikkien suomalaisessa kontekstissa tyypillisten päivärahojen paitsi ulkomaan työskentelyyn liittyvien verovapaiden korvauksien katsotaan kuuluvan suppean määritelmän mukaisiin päivärahoihin. Ulkomaan työmatkoista saatavat päivärahat saattavat kuitenkin sisältää varsinaisten verovapaiden ulkomaan työskentelystä maksettavien korvausten lisäksi myös suppeaan päivärahatyyppiin sisältyviä eriä – kuten ateriakorvauksia.

Tarkemmin palkkoihin liittyviä rajatapauksia on käsitelty kohdassa 4.7. sekä toimintaylijäämän ja välituotekäytön osalta kohdissa 3.7–3.10 tuotoslähestymistavan yhteydessä.

Taulukko 4-4 Luontoismuotoiset etuudet (vain sektorilla S11), miljoonaa euroa vuonna 2022

Toimiala	Arvo
Toimialat yhteensä	685
A Maa-, metsä- ja kalatalous	0
B Kaivostoiminta ja louhinta	1
C Tehdasteollisuus	157
D Energiahuolto	7
E Vesi- ja jätehuolto	2
F Rakentaminen	14
G Kauppa	210
H Liikenne	37
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	11
J Informaatio ja viestintä	74
L Kiinteistöalan toiminta	16
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	80
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	30

Toimiala	Arvo
P Koulutus	2
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	32
R Taiteet, viihde ja virkistys	8
S Muu palvelutoiminta	4

Taulukko 4-5 Päivärahakorjaus, miljoonaa euroa vuonna 2022

Toimiala	arvo
Toimialat yhteensä	712
A Maa-, metsä- ja kalatalous	26
B Kaivostoiminta ja louhinta	10
C Tehdasteollisuus	156
D Energiahuolto	5
E Vesi- ja jätehuolto	4
F Rakentaminen	100
G Kauppa	75
H Liikenne	143
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3
J Informaatio ja viestintä	22
L Kiinteistöalan toiminta	3
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	71
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	71
P Koulutus	3
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	7
R Taiteet, viihde ja virkistys	8
S Muu palvelutoiminta	5

4.3 Arvottaminen

Taloustoimet kirjataan suoriteperusteisina. Maksetut palkat ja työnantajan sosiaalivakuutusmaksut kirjataan sille ajanjaksolle, jolloin työ tehdään ja velvoite palkansaajakorvausten maksamiseen syntyy.

Työsuhdeoptio- ja osakepalkkiotulot taas kirjataan silloin, kun optio lunastetaan, koska optiotulot näkyvät lähteenä toimivassa tulorekisterissä vasta niiden lunastuksen jälkeen.

Myös luontoismuotoiset etuudet saadaan suoraan verottajan aineistosta. Verotietojen ja tukipalkkioiden suoriteperusteisuuden varmistaminen kuvataan tarkemmin kohdissa 4.8 ja 4.9.

4.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin on kuvattu kohdassa 3.4.

4.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä vertailuvuodet (benchmarks) ja ekstrapoloinnit

Toimialoittaiset palkansaajakorvaukset arvioidaan Suomen kansantalouden tilinpidossa pääosin suoralla estimointimenetelmällä, eli käytettävissä on kokonaisaineisto. Tällaisia kokonaisaineistoja ovat mm. tulorekisteri, rakennetilasto, yritys- ja toimipaikkarekisteri, kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto, valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto, pankkitilasto (Virati) ja vakuutusyhtiötilasto (Fiva).

Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut toimialoittain ja maksulajeittain lasketaan yleensä ns. maksuprosenttimenetelmällä, jota voidaan pitää epäsuorana menetelmänä, mutta sosiaalivakuutusmaksujen kokonaistaso lasketaan suoralla menetelmällä. Yksityiskohtaisemmin suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä vertailuvuodet (benchmarks) ja ekstrapoloinnit palkansaajakorvausten osalta on kuvattu kohdassa 4.7.

Kiinteän pääoman kuluminen lasketaan pääomakantamallilla, mikä on epäsuora menetelmä.

Muut tuotantoverot ja muut tuotantotukipalkkiot saadaan kokonaisaineistoista eli laskentamenetelmä on suora.

Compilation of GNI	Level of Details	Basis for NA Figures												
					Extrapolation and Models									
		Surveys and Censuses	Administrative Records	Combined Data	Benchmark estrapolations	Commodity Flow Model	CFC (PIM)	Dwellings - stratification method	FISIM	Insurance	Other E&M	Total Extrap+Models	Other	Total (sources)
GDP INCOME APPROACH														
Compensation of employees		2968	7080	99191	0	0	0	0	0	0	15237	15237	1396	125872
Non-Financial Corporations		0	1542	68514	0	0	0	0	0	0	13884	13884	372	84312
Financial Corporations		0	56	2765	0	0	0	0	0	0	556	556	62	3439
General Government		2968	5423	24386	0	0	0	0	0	0	45	45	466	33288
Households		0	40	119	0	0	0	0	0	0	164	164	345	668
NPISH		0	19	3407	0	0	0	0	0	0	588	588	151	4165
Gross operating surplus		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Non-Financial Corporations		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Financial Corporations		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
General Government		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Households		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
NPISH		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mixed income		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taxes on production and imports		0	0	0	0	0	0	0	0	887	0	887	38156	39043
Subsidies		0	3315	1179	0	0	0	0	0	0	0	0	9	4503
Gross domestic product		2968	3765	98012	0	0	0	0	0	887	15237	16124	39543	160412

Kuva 4-1: Lähteiden ja estimointimenetelmien käyttö tulolähestymistavassa prosessitaulukoiden mukaisesti

4.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

4.6.1 Palkat ja palkkiot

Palkat ja palkkiot saadaan Suomessa tilastoitua hyvin kattavasti eri hallinnollisista rekistereistä. Pääasiallisena tietolähteenä aiemmin ollut verohallinnon vuosi-ilmoitusaineisto korvattiin kansallisella Tulorekisterillä vuonna 2020.

Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta. Se sisältää kattavat tiedot palkoista ja ansiotuloista yksilötasolla, kuten myös verohallinnon vuosi-ilmoitusaineisto. Tiedon tuottajat ilmoittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin reaaliaikaisesti ja maksukohtaisesti.

Kansantalouden tilinpidon mukaisen tilastoinnin näkökulmasta haasteena on lähinnä palkat ja palkkiot, joista ei makseta veroa ja joita ei näin ollen löydy hallinnollisista rekistereistä. Tällaisia ovat ns. harmaat palkat ja työnantajan tarjoamat verottomat etuudet, mitkä tulisi laskea mukaan Kansantalouden tilinpidon mukaisiin palkkoihin ja palkkioihin. Harmaat palkat on estimoitu mukaan tietyille toimialoille, joilla harmaata taloutta on arvioitu esiintyvän. Kunkin toimialan harmaat palkat on saatu kertomalla toimialan palkat harmaan talouden laajuutta arvioivalla prosentilla.

Verottomille etuuksille ei ole kunnollista tietolähdettä, joten näitä ei arvioida mukaan ollenkaan.

Suomen lain mukaan palvelurahat eli tipit ovat verotettavaa ansiotuloa. Näin ollen tippien tulisi näkyä verottajan vuosi-ilmoitusaineistossa, johon palkkojen laskenta tilinpidossa perustuu. Tietty määrä tippejä on arvioitu myös osaksi harmaan talouden palkkasummaa, sillä kaikkia tippejä ei ilmoiteta verottajalle.

4.6.2 Bruttotoimintaylijäämä ja sekatulo

Lisäykset yrityksen tuloon ovat verohallinnon verotarkastusviraston yksi tärkeimmistä tiedoista kansantalouden tilinpidon kannalta. Salatut tulot pienentävät tuotosta ja sitä kautta arvonlisäystä ja bruttotoimintaylijäämää/sekatuloa.

Vuonna 2013 käynnistyi ”Verovajeen arviointimenetelmien kehittäminen” -työryhmä, joka toimitti loppuraporttinsa vuonna 2014. Osana työtään ryhmä pyrki arvioimaan arvonlisäverovajetta toimialoittain. Näitä tuloksia hyödynnettiin soveltuvin osin myös kansantalouden tilinpidossa.

Osa harmaan talouden tuloista sisältyy kotitalouksien saamaan sekatuloon (katso kohta 4.11).

Compilation of GNI	Level of Details	Adjustments														
			Conceptual				Exhaustiveness									
		Data validation	Allocation of FISIM	Allocation of insurance	Other conceptual	Total conceptual	N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	Total exhaustiveness	Balancing	Total (adjustments)
GDP INCOME APPROACH																
Compensation of employees		816	0	0	-274	-274	0	0	0	0	0	819	48	867	-1142	267
Non-Financial Corporations		873	0	0	-564	-564	0	0	0	0	0	436	0	436	-1865	-360
Financial Corporations		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	6
General Government		103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	104
Households		-88	0	0	290	290	0	0	0	0	0	323	0	323	4	529
NPISH		72	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	48	48	12	-12
Gross operating surplus		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92731	92731
Non-Financial Corporations		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59820	59820
Financial Corporations		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4282	4282
General Government		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9835	9835
Households		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18020	18020
NPISH		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	774	774
Mixed income		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12051	12051
Taxes on production and imports		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subsidies		-685	0	0	11	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-674
Gross domestic product		1501	0	0	-285	-285	0	0	0	0	0	819	48	867	103640	105723

Kuva 4-2: Tulolähestymistavan kattavuuskorjaukset prosessitaulukoiden mukaisesti

4.7 Palkansaajakorvaukset

Taulukko 4-6 Palkansaajakorvaukset (D1K) alaerittäin, vuosittain, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2018	2019	2020	2021	2022
D1K Palkansaajakorvaukset	109 146	112 627	110 869	118 106	126 139
D11K Palkat ja palkkiot	90 580	93 842	93 232	98 284	104 901
D111K Työsuhdeoptiotulot ja osakepalkkiot	199	186	456	635	620
D112K Muut palkat ja palkkiot kuin työsuhdeoptiotulot	90 381	93 656	92 776	97 649	104 281
D12K Työnantajan sosiaaliturvamaksut	18 566	18 785	17 637	19 822	21 238
D121K Työnantajan todelliset sosiaaliturvamaksut	18 566	18 785	17 637	19 822	21 238
D122K Työnantajan laskennalliset sosiaaliturvamaksut	-	-	-	-	-

Taulukko 4-7 Palkansaajakorvaukset (D1K) vuonna 2022 alaerittäin, sektoreittain, miljoonaa euroa

Taloustoimi	S1	…S11	…S12	…S13	…S14	…S15
D1K Palkansaajakorvaukset	126 139	83 952	3 445	33 392	1 197	4 153
D11K Palkat ja palkkiot	104 901	70 386	2 871	27 161	1 042	3 441
D111K Työsuhdeoptiotulot ja osakepalkkiot	620	569	51	0	0	0

Taloustoimi	S1	…S11	…S12	…S13	…S14	…S15
D112K Muut palkat ja palkkiot kuin työsuhdeoptiotulot	104 281	69 817	2 820	27 161	1 042	3 441
D12K Työnantajan sosiaaliturvamaksut	21 238	13 566	574	6 231	155	712
D121K Työnantajan todelliset sosiaaliturvamaksut	21 238	13 566	574	6 231	155	712
D122K Työnantajan laskennalliset sosiaaliturvamaksut	-	-	-	-	-	-

4.7.1 Palkat ja palkkiot

Palkkojen ja palkkioiden lähteet vaihtelevat tilinpidossa sektoreittain ja toimialoittain. Suurimpaan osaan toimialoista ja sektoreista voidaan käyttää lähteenä yritysrekisteriä. Sektorille S13 on katsottu olevan kattavampia lähteitä. Sektorien S11, S12, S14 ja S15 laskennassa yritysrekisteri on pääasiallinen palkkatiedon lähde lukuun ottamatta osaa alkutuotannon toimialoista sekä asuntojen vuokrauksen toimialaa (toimialat 011_016 sekä 68201). Lisäksi kuntien liikelaitosten palkat lasketaan sektorille S11 kuntien taloustilastosta, joten kuntien liikelaitosten tietoja ei poimita yritysrekisteristä kaksinkertaisen laskennan välttämiseksi. Sektorille S11 saadaan täydentäviä tietoja kunnilta, kuntayhtymiltä, kuntien liikelaitoksilta, kuntayhtymien liikelaitoksilta ja liikelaitoskuntayhtymiltä.

Alkutuotannon palkkalaskennasta kerrotaan tarkemmin kohdassa 3.7.1. Sektorin S12 palkkalaskennasta kerrotaan luvussa 3.8 ja sektorin S13 kohdassa 3.9.

Tilastovuodesta 2019 alkaen suurin osa kansantalouden tilinpidon palkkojen laskennassa lähdeaineistona käytetyn yritysrekisterin palkkatiedoista pohjautuu kansalliseen tulorekisteriin. Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta, joka sisältää kattavat tiedot palkoista ja luontoisetuuksista yksilötasolla. Tiedon tuottajat ilmoittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin reaaliaikaisesti ja maksukohtaisesti. Aineisto sisältää myös maksetut veronalaiset luontaisedut sekä työsuhdeoptiot ja osakepalkkiot – näiltä osin aineistoa käytetään suoraan tulorekisteristä poimittuna myös kansantalouden tilinpidon palkkatietojen laskemisessa. Tulorekisterin palkkatiedot on summattu yritysrekisteriin yritystasolle. Niiden jako toimipaikoille tapahtuu yritysrekisterissä toimipaikoille estimoitujen henkilötyövuosimäärien perusteella.

Taulukko 4-8 D112 lähteet sektoreittain

	S11	S121	S1221	S1222	S1223	S123	S124	S125	S126	S127	S128	S129	S1311	S1313	S13141	S13149	S14	S15
Aineiston virheiden korjaus														x				
Harmaa talous	x																x	
Käsitteelliset muutokset, tasapainotus, tilastolliset rajaukset ja kattavuuskorjaukset	x		x					x	x		x		x	x		x	x	x
Kuntataloustilasto	x													x				
Muu lähde	x	x											x	x		x	x	
Yritysrekisteri	x		x	x				x	x	x	x			x	x		x	x

	S11	S121	S1221	S1222	S1223	S123	S124	S125	S126	S127	S128	S129	S1311	S1313	S13141	S13149	S14	S15
Market/non-market projektin tulokset, yksiköiden tilinpäätöskertomukset ja YTY-tilinpäätösaineisto													x	x				
Yleisradion, VTT:n, Leijona Cateringin ja Senaatti kiinteistöjen aineistot													x					
Valtion liikekirjanpito													x					
Kuntaliiton tilinpäätös + Kunnallinen työmarkkinalaitos														x				
Ahvenanmaan maakuntahallinnon tilinpäätös														x				
Tulorekisteri																	x	

Työnantajat ilmoittavat maksamansa palkat tulorekisteriin käyttäen Verohallinnon määrittelemiä tulolajeja, jotka on jaettu neljään sarjaan. Palkkatiedot voidaan ilmoittaa tulorekisteriin kahdella eri tavalla: Eritellysti tai yhteissummana. Yhteissummana ilmoitettuna palkat kuuluvat tulolajisarjalle 100, kun taas eriteltyinä ilmoitetut palkat sarjalle 200. 300-sarjaa käyttäen ilmoitetaan erikseen ilmoitettavat tulolajit, jotka ovat pakollisia tietoja tilanteissa, joissa kyseisiä tulolajeja maksetaan. 400-sarjan tulolajeille ilmoitetaan palkasta vähennettävät erät. Kansantalouden tilinpidon laskennassa käytetty palkkakäsite on muodostettu vastaamaan mahdollisimman hyvin ESA 2010 -manuaalin mukaisia määritelmiä §4.03 ja §4.05. Lisäksi määritelmän §4.07:n mukaisesti määritellyt palkkoihin ja palkkioihin sisältymättömät erät on jätetty pois palkoista ja palkkioista mahdollisuuksien mukaan. Tulorekisteristä saatava erittäin yksityiskohtainen data mahdollistaa palkkakäsitteen tarkan määrittelyn. ESA 2010:n mukaista palkkakäsitettä muodostettaessa käytettävät tulorekisterin tulolajit on listattu alla olevassa kappaleessa. Lisää tietoa tulolajeista on saatavilla Verohallinnon tulorekisteriä kuvaavilla nettisivuilla ja palkkatietoilmoittajan ohjeissa (muun muassa asiakirja diaarinumerolla VH/6576/05.00.00/2023).

100-sarjasta mukaan lasketaan ainoastaan tulolaji 101, joka kuvaa palkkojen yhteissummaa niissä tapauksissa, joissa palkat on ilmoitettu ilman tarkempia erittelyjä. 200-sarjasta poimitaan kaikki tulolajit, paitsi kilometrikorvaukset (tulolaji 209), luottamustoimipalkkiot (215), sairausajan osapalkka (219), synteettiset optiot (222) ja työsuhteeseen perustuvat osakeannit (226), koska minkään näistä ei katsota kuuluvan ESA 2010:n palkkamääritelmään. 300-sarjasta poimitaan mukaan asuntolainan korkoetu (302), hallintoelimen jäsenyydestä myönnetty palkkio (308), henkilöstölle annettu rahalahja (310), kunnaneläinlääkärin toimenpidepalkkio (312), muu henkilöstölle suunnattu veronalainen etu (315), muu veronalainen ansiotulo (316), palkkio työsuhdekeksinnöstä (326), työkorvaus (336), työpanokseen perustuva osinko tai ylijäämä (339 ja 340), urheilijarahastoon siirretty palkka (350), yksityisen hoidon tuki (355 ja 356), ateriakorvaus (303) ja päiväraha (331). Muut 300-sarjan tulolajit jäävät poiminnan ulkopuolelle. Lopuksi palkkakäsitteestä vähennetään 400-sarjalle ilmoitetut erät autoedusta peritty korvaus (401), luottamushenkilömaksu (403), muista luontoiseduista peritty korvaus

(407), työsuhdematkalipusta peritty korvaus (415) ja polkupyöräedusta peritty korvaus (420).

Päivärahojen käsittelyä on kuvattu tarkemmin kohdassa 4.2, koska ne muodostavat rajatapauksen palkkojen ja välituotekäytön välille.

Sektoreille S11 ja S14 palkkoihin ja palkkioihin arvioidaan mukaan harmaasta taloudesta syntyviä palkkatuloja. Nämä on tuotettu asiantuntija-arviona eri toimialoille, joilla harmaata taloutta on arvioitu esiintyvän.

Taulukko 4-9 Palkat ja palkkiot D11 (sis. myös optiot ja osakepalkkiot sekä luontoismuotoiset etuudet), toimialoittain ja sektoreittain 2022, miljoonaa euroa

	S1	S11	S12	...S121	...S122	...S125	...S126	...S127	...S128	S13	...S1311	...S1313	...S1314	S14	S15
Yht.	**104 901**	**70 386**	**2 871**	**50**	**1 316**	**141**	**720**	**82**	**562**	**27 161**	**6 883**	**19 679**	**599**	**1 042**	**3 441**
A	866	603								9		9		254	
B	363	363													
C	16 584	16 579								3		3		2	
D	845	845													
E	631	621								10		10			
F	8 515	7 880								193		193		442	
G	10 425	10 408												17	
H	5 239	5 014								121	48	73		104	
I	2 209	2 084								112	16	96		13	
J	7 287	6 942								345	199	146			
K	2 871		2 871	50	1 316	141	720	82	562						
L	1119	1 035								84	82	2			
M	7 696	6 942								725	686	39		5	24
N	6 132	5 614								512	181	331		6	
O	6 236									6 236	3 860	1 777	599		
P	7 538	262								6 502	1 669	4 833		1	773
Q	16 639	3 982								11 719	118	11 601		5	933
R	1665	641								560	24	536		2	462
S	1 856	571								30		30		6	1 249
T	185													185	

Työsuhdeptiot ja osakepalkkiot sisältyvät kansantalouden tilinpidon palkkasummaan ja niiden määrät saadaan suoraan tulorekisteristä. Näitä tietoja ei jaeta toimipaikoille, vaan optiot kirjataan sille toimialalle, jolle optio-oikeuden myöntänyt oikeudellinen yksikkö on luokiteltu. Vain sektoreilla S11 ja S12 on optio- ja osakepalkkiotuloja.

Taulukko 4-10 Optiot ja osakepalkkiot (D111) sektoreittain ja toimialoittain 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	S1 Koko kansantalous	…S11 Yritykset	…S12 Rahoitus- ja vakuutuslaitokset
Toimialat yhteensä	620	569	51
B Kaivostoiminta ja louhinta	4	4	
C Tehdasteollisuus	159	159	
D Energiahuolto	3	3	
E Vesi- ja jätehuolto	1	1	
F Rakentaminen	7	7	
G Kauppa	44	44	
H Liikenne	7	7	
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	1	1	
J Informaatio ja viestintä	237	237	
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	51		51
L Kiinteistöalan toiminta	6	6	
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	46	46	
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	48	48	
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	6	6	

Palkkasumman kehitystä tarkastellaan aina suhteessa työllisyys- ja työtuntikehitykseen sekä suhteessa muihin palkka- ja työllisyystilastoihin. Esimerkiksi keskipalkanmuutosten vuodentakaiseen kullakin toimialalla oletetaan normaalioloissa pysyvän positiivisena ja kohtuullisen pienenä, ellei toimialalla ole tapahtunut jotain poikkeavaa. Koska tulorekisteriin perustuvia palkkatietoja voidaan pitää erityisen luotettavina, on todennäköisempää, että selittämättömässä ristiriitatilanteessa korjataan ensisijaisesti työllisyystietoja (työllisten lukumäärää tai työtunteja) palkkasumman sijaan.

Palkkojen muutos asettaa ”normaalioloissa” kehyksen työllisten ja työtuntien muutokselle (esim. mikäli suoranaisista palkanalennuksista ei ole sovittu, ei työtuntien tai työllisten tulisi kasvaa palkkoja enempää). Toisaalta toimialan palkansaajarakenteen muutokset voivat joissain tapauksissa viedä keskipalkanmuutoksen perustellusti negatiiviseksi (tai huomattavan positiiviseksi). Myös yksittäisten suurten yritysten sektori- tai toimialaluokan muuttuminen voi joissain tapauksissa johtaa suuriinkin perusteltuihin vuosimuutoksiin sektori- tai toimialatasolla.

Työvoimatutkimus ja ansiotasoindeksi ovat pääasiallisia käytössä olevia vertailutiedonlähteitä. Näistä kerrotaan tarkemmin kohdissa 10.2.2 ja 10.2.3.

Tilastointivuodesta 2019 lähtien palkkojen ja palkkioiden pääasiallisena tietolähteenä on kansallinen Tulorekisteri, joka korvasi Verohallinnon palkkojen ja palkkioiden pääasiallisena lähteenä olleen vuosi-ilmoitusaineiston vuonna 2020. Tulorekisteristä kerrotaan tarkemmin kohdassa 10.2.4.

4.7.2 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajan sosiaaliturvamaksut D.12 sisältävät Suomessa vain todelliset sosiaaliturvamaksut D.121. Laskennallisia sosiaaliturvamaksuja D.122 ei

tilastoida, koska Suomen sosiaalivakuutusjärjestelmään ei enää kuulu sellaisia muiden sosiaalivakuutuksien vastineita, joita työnantajat maksavat suoraan työntekijöilleen tai entisille työntekijöilleen ilman vakuutuslaitosta tai itsenäistä eläkerahastoa. Työnantajan laskennalliset sosiaaliturvamaksut D.122 tilastoitiin aiemmin aina vuoteen 2000 asti. Kyseiset laskennalliset sosiaaliturvamaksut kohdistuivat ainoastaan paikallishallinnolle S1313, koska kunnat maksoivat ainakin joidenkin työntekijöidensä eläkkeet suoraan työntekijöille.

Sosiaaliturvamaksujen laskentaa varten tuotetaan ensin sektori-/ toimialakohtaiset maksuprosentit työnantajan todellisten sosiaaliturvamaksujen alaerien laskemiseksi. Maksuprosenteilla viitataan siihen, kuinka monta prosenttia kyseessä oleva sosiaaliturvamaksu on palkasta. Myöhemmässä vaiheessa prosenteilla kerrotaan toimiala- ja sektorikohtaisia palkkatietoja, jolloin saadaan euromääräiset sosiaaliturvamaksut. Kerrottavista palkkatiedoista vähennetään tulorekisterissä saatavilla oleva tieto palkoista, jotka eivät ole eri sosiaaliturvamaksujen alaisia. Lopuksi sosiaaliturvamaksut tasapainotetaan sektoritileiltä saataviin kertymiin eli sosiaaliturvarahastoille ja vakuutuslaitoksille maksettuihin kokonaissummiin. Sektorin S13 ja joidenkin yksittäisten toimialojen sosiaaliturvamaksujen D.12 ja sen alaerien laskenta pohjautuu paremmiksi katsottuihin tietolähteisiin, mutta nämäkin tasapainotetaan lopulta sektoritileiltä saataviin kertymiin.

D12111 työeläkevakuutusmaksut lasketaan käyttäen toimialoittaista kaksinumerotason työeläkemaksuprosentti-taulukkoa, joka on saatavilla Eläketurvakeskuksesta. Puuttuville toimialoille käytetään kaikkien toimialojen keskiarvoa. Keskiarvoa käytetään myös, jos toimialan maksuprosentin katsotaan poikkeavan aikasarjasta virheen tai muun aineistopuutteen vuoksi. Syynä voi olla esimerkiksi toimialalla toimivien säätiöiden tekemät yksittäiset työeläkevakuutusmaksujen palautukset, joiden ei kuuluisi suoraan vaikuttaa kaikkien sektorien sosiaaliturvamaksuihin.

D12121 työnantajan maksamat KELA-maksut lasketaan S11:lle hyödyntäen Verohallinnon tilastoa sairasvakuutusmaksuista. Tilastosta saadaan kuukausittainen tieto kullakin toimialalla maksetuista sairasvakuutusmaksuista. Näistä tiedoista yhdessä toimialan palkkasumman kanssa muodostetaan maksuprosentti kullekin toimialalle.

D12122 lakisääteiset tapaturmavakuutusmaksut lasketaan Tapaturmavakuutuslaitoksen liitosta saatavan toimialoittaisen taulukon mukaan. Taulukko sisältää toimialoittaiset maksettujen tapaturmavakuutusmaksujen määrät ja nämä jaetaan tilinpidon palkkasummilla.

D12123 työttömyysvakuutusmaksuprosentit saadaan käyttäen Sosiaali- ja terveysministeriön sivuilta saatuja prosentteja työnantajan maksaman palkkasumman mukaan. Vuonna 2022 raja oli 2 197 500 euroa ja prosentit 0,50 (kun yrityksen maksama palkkasumma jää em. euromääräisen rajan alle) ja 2,05 (kun yrityksen maksama palkkasumma ylittää euromääräisen rajan).

D12124 ryhmähenkivakuutusmaksu lasketaan keskimääräisen prosentin mukaan (vuonna 2022 ryhmähenkivakuutusmaksu oli keskimäärin 0,06 prosenttia palkkasummasta).

Kaikki maksulajit tasapainotetaan sektoritileiltä saatuihin kertymiin. Tasapainotuksen vaikutus nähdään seuraavasta taulukosta (Taulukko 4-11). Pyöristysero viedään sektorin S11 viidelle palkkasumman perusteella suurimmalle toimialalle.

D12112 työnantajan vapaaehtoiset eläkemaksut ja D12125 vapaaehtoiset muut sosiaaliturvamaksut lasketaan sektoritilien ja tuotantotilien erotuksena. Tasapainotustarpeen on havaittu olevan suhteellisen vakaa ja samanmerkkinen yli ajan. Erotus jaetaan tuotantotileille niiden palkkojen ja palkkioiden suuruusluokan mukaan. Pyöristysero viedään tukkukaupan toimialalle.

Taulukko 4-11 Työnantajan sosiaaliturvamaksut lähteittäin 2022, miljoonaa euroa

Sektori	Prosenteilla palkasta	Muut lähteet ja korjaukset	Tasapainotus kertymiin	Lopputulos
S11	13 884	847	-1165	13 566
S12	556	12	6	574
S13	45	6 185	1	6 231
S14	164	-13	4	155
S15	588	112	12	712
YHT	15 237	7 143	-1142	21 238

Taulukko 4-12 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut sektoreittain 2022, miljoonaa euroa

	S1 Koko kansantalous	…S11 Yritykset	…S12 Rahoitus- ja vakuutus-laitokset	…S13 Julkisyhteisöt	…S14 Kotitaloudet	…S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
D12K Työnantajan sosiaaliturvamaksut	21 238	13 566	574	6 231	155	712
.D121K Työnantajan todelliset sosiaaliturvamaksu	21 238	13 566	574	6 231	155	712
…D1211K Työnantajan todelliset eläkemaksut	17 930	11 357	484	5 348	129	612
……D12111K Työnantajan todelliset pakolliset eläkemaksut	17 595	11 045	478	5 347	125	600
……D12112K Työnantajan todelliset vapaaehtoiset eläkemaksut	335	312	6	1	4	12
…D1212K Työnantajan todelliset muut maksut kuin eläkemaksut	3 308	2 209	90	883	26	100
……D12121K Työnantajan KELA-maksut	1347	925	39	331	8	44
……D12122K Lakisääteiset tapaturmavakutuusmaksut	563	382	4	141	16	20

	S1 Koko kansantalous	…S11 Yritykset	…S12 Rahoitus- ja vakuutus-laitokset	…S13 Julkisyhteisöt	…S14 Kotitaloudet	…S15 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt
……D12123K Työttömyysvakuutusmaksut	1 344	859	46	402	2	35
……D12124K Ryhmähenkivakuutusmaksut	46	35	1	9	0	1
……D12125K Vapaaehtoiset sosiaaliturvamaksut pl. eläkemaksut	8	8	0	0	0	0
.D122K Työnantajan laskennalliset sosiaaliturvamaksut	-	-	-	-	-	-

4.8 Tuotannon ja tuonnin verot

Taulukko 4-13: Tuotannon ja tuonnin verot alaerittäin, vuosittain, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2018	2019	2020	2021	2022
D2 Tuotannon ja tuonnin verot	35 064	35 907	35 470	37 124	39 043
…D21 Tuoteverot	32 855	33 286	32 783	34 375	35 885
…D29 Muut tuotantoverot	2 209	2 621	2 687	2 749	3 158

4.8.1 Tuoteverot

Katso kohta 3.11.

4.8.2 Muut tuotanto- ja tuontiverot

Muut tuotantoverot (D29) eroavat tuoteveroista (D21) siten, että ne eivät ole sidoksissa tuotannon määrään. Merkittävimmät muut tuotantoverot Suomessa ovat kiinteistövero, tuotannossa käytetyistä ajoneuvoista maksettu ajoneuvovero, tulot päästöoikeuksien huutokaupasta sekä luottolaitoksilta kerättävät EU:n vakausmaksu ja talletussuojamaksu (katso taulukko). Tuontiveroja ei ole ollut vuoden 1994 jälkeen.

Taulukko 4-14: Muiden tuotantoverojen kertymä vuonna 2022 miljoonaa euroa

Vero	Kertymä
Kiinteistövero	2 046
Markkinatuottajien osuus ajoneuvoverosta	193
Tulot päästöoikeuksien huutokaupasta	503
EU:n vakausmaksu	320
Ydinenergiatutkimusmaksu	9
Jätevero	4
Muiden tuotantoverojen viivästysseuraamukset	2
Talletussuojamaksu	82
Pankkivero	-1

Vero	Kertymä
Yhteensä	3 158

Kiinteistöveron saajana on paikallishallinto ja vakausmaksu tilitetään EU:lle. Muut tuotantoverot ovat valtionhallinnon tuloa.

Tiedot verokertymistä ovat pääosin peräisin valtion tilinpäätöksestä. Ydinenergiatutkimusmaksun osuus saadaan Ydinjätehuoltorahastosta. Tulos päästöoikeuksien huutokaupoista kohdennetaan tilastovuoden kertymäksi Energiaviraston aineiston avulla. Tulot päästöoikeuksien huutokaupoista on kirjattu maksajatoimialoille 081, 192, 241, 351 ja 51. Jäteveroa maksavat jätteenkäsittelylaitokset (toimiala 382), jotka kuuluvat pääosin yrityssektoriin ja vähäisessä määrin paikallishallintosektoriin. Ydinenergiatutkimusmaksua maksavat ydinvoimalat (toimiala 351).

Kiinteistövero on luokiteltu tuotantoveroksi D29 tilastovuodesta 2010 alkaen. Kiinteistöveron kertymätiedot saadaan verohallinnon tilastotietokannasta. Kiinteistöveron kertymään tehdään tarvittaessa ajoituskorjauksia, jotta verokertymä voidaan näyttää oikean vuoden tulona. Kiinteistöveron maksajina ovat lähes kaikki kansantalouden sektorit ja lukuisat eri toimialat.

Ajoneuvoveron osalta valtion tilinpäätöksestä saadaan kokonaissumma. Veroa peritään vuosittain sekä tuotannossa käytetyistä ajoneuvoista että kotitalouksien kulutuksessa käyttämistä. Tuotannossa käytetyistä ajoneuvoista maksettu ajoneuvovero (D29) saadaan yhdistämällä ajoneuvorekisterin tiedot ajoneuvojen omistajista yritysrekisterin tietoihin, jolloin pystytään erottamaan kotitalouksien ja eri toimialojen sekä sektorien maksamat ajoneuvoverot. Yhdistely tehdään ympäristöverotilastossa toimialoittaisten tietojen laatimista varten. Kotitalouksilta peritty ajoneuvovero kuuluu muihin välittömiin veroihin (D59).

Pankkivero oli vuosina 2013–2015 kerätty väliaikainen vero, joka on päättymisensä jälkeen tuottanut jonkin verran hyvitystä talletuspankeille (toimiala 64).

Vuonna 2019 D29-veroihin lisättiin talletussuojamaksu. Tallettussuojarahasto on vuodesta 2015 kuulunut valtionhallintoon, mutta vanha rahasto kattoi maksut vuoteen 2019 saakka. Talletussuojamaksut eivät palvele vain pankkisektoria vaan koko yhteisöä, eikä yksittäisen pankin maksu ole sidoksissa sen aiheuttamaan riskiin.

Ydinenergiatutkimusmaksu kattaa ydinturvallisuustutkimuksen ja ydinjätehuollon tutkimusmaksun. Ne ovat osa valtion Ydinjätehuoltorahastoa, johon kuuluu kolmantena osana Varautumisrahasto. Siihen jätehuoltovelvollisilta kerättyjä pääomia ei lueta veroksi. Yhtiöillä on halutessaan oikeus lainata takaisin turvaavaa vakuutta vastaan 75 % rahasto-osuudestaan.

Muista tuotanto- ja tuontiveroista ainoastaan tuloille päästöoikeuksien huutokaupoista tehdään suoriteperusteisuuskorjaus. Vuoden 2022 suorite on saatu summaamalla Energiaviraston aineistosta huutokauppatulot 1.4.2021-31.3.2022.

Kertymissä ei ole mukana maksamatta jääviä veroja (verovelat, virheellisesti maksetut, laiminlyönnit). Osa näistä maksetaan myöhemmin

ja tällä tavoin kertyvän viivästyneen verosumman oletetaan olevan tasainen.

4.9 Tukipalkkiot

Taulukko 4-15: Tukipalkkiot vuosittain, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2019	2020	2021	2022
D3 / K Maksetut tukipalkkiot	3 365	5 082	4 801	3 829
D31 / K Tuotetukipalkkiot	718	903	918	889
D39 / K Muut tuotantotukipalkkiot	2 647	4 179	3 883	2 940

4.9.1 Tuotetukipalkkiot

Tuotetukipalkkiot on kuvattu kohdassa 3.12.

4.9.2 Muut tuotantotukipalkkiot

Yritys- ja kotitaloussektorille maksettujen muiden tuotantotukipalkkioiden (D39) yhteenlaskettu summa määräytyy sen mukaan, minkä verran tukia valtio, paikallishallinto ja ulkomaat ovat maksaneet. Valtion maksama tukisumma on suurin ja se saadaan valtion kirjanpidosta. Samasta aineistosta saadaan tiedot ulkomaat-sektorin maksamista tuista. Paikallishallinnon maksamat tuet saadaan Ahvenanmaan maakuntahallituksen aineistosta.

Tiedot maksetuista tuotantotukipalkkioista saadaan momenteittain, mutta aineistoissa ei ole tietoa siitä, mille yrityksille tukia on maksettu, joten tukia ei voida suoraan jakaa toimialoille.

Maataloustoimialalla on olemassa luotettavaa tietoa siitä, kuinka paljon tukia on maksettu ja saatu. Toimialalle saadaan siis tuotantotukipalkkioiden tiedot omasta tietolähteestään. Tämä tukisumma vähennetään tukien kokonaismäärästä ja erotus on jaettava muille yritys- ja kotitaloussektorin toimialoille.

Samankaltaisesti tarkkaa tietoa tukia vastaanottaneista yrityksistä ja niiden toimialoista saadaan Tilastokeskuksen yritystukitilastosta. Tilasto sisältää tietoja yritystukea rahoittavien instituutioiden, muun muassa Työ- ja elinkeinoministeriön, Business Finlandin, ELY-keskusten, Finnveran sekä Maa- ja metsätalousministeriön, maksamista suorista yritystuista.

Jäljelle jääneet tuet jaetaan toimialoille joko kehittäen niille yksilöllinen jakauma tai jakamalla tukisumma toimialojen tuotoksien suhteessa. Monet tuet ovat tarkoitettu vain yhdelle toimialalle, joten yksilöllisen jakauman tekeminen on paikoin helppoa.

Taulukko 69: Suurimmat tuotantotukipalkkioiden tukiohjelmat vuonna 2022

Tukilaji	Summa
Luonnonhaittakorvaus	638
EU:n tulo- ja markkinatuet maataloudelle	506
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	283
Maatalouden ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit	238

Tukilaji	Summa
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	218

Taulukko 4-16: Saadut muut tuotantotukipalkkiot (D39R) toimialoittain vuonna 2022, kaikki sektorit, miljoonaa euroa

Toimiala	Arvo
A	1 700
B	22
C	355
D	15
E	11
F	37
G	58
H	171
I	113
J	90
K	2
L	134
M	80
N	40
P	6
Q	14
R	84
S	8

4.10 Bruttotoimintaylijäämä

Bruttotoimintaylijäämä saadaan Suomen kansantalouden tilinpidossa markkinatuotannossa jäännöseränä: bruttoarvonlisäyksestä vähennetään palkansaajakorvaukset ja maksetut muut tuotantoverot ja lisätään saadut muut tuotantotukipalkkiot. Näin muodostuvasta erästä, B13G Bruttotoimintaylijäämä / sekatulo, on vielä vähennettävä kotitalouksien saama sekatulo (B3G Sekatulo, brutto; katso kohta 4.11), jotta saadaan bruttotoimintaylijäämä (B2G). Markkinattomassa tuotannossa bruttotoimintaylijäämä on yhtäsuuri kuin kiinteän pääoman kuluminen, koska markkinattomassa tuotannossa toimintaylijäämää ei määritelmällisesti synny. Kotitaloussektorilla toimintaylijäämää syntyy ainoastaan toimialalla 68202 (Asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta), koska omistusasunnossa asumisesta saatava laskennallinen tulo katsotaan sekatulon sijaan toimintaylijäämäksi.

Suomessa on tehty koelaskelma markkinatuotannon bruttotoimintaylijäämän (ml. kotitalouksien sekatulo) laskemiseksi itsenäisesti vuosilta 1995–1997. Sen pohjalta oli mahdollista laskea myös bruttokansantuote tulolähestymistavalla lisäämällä markkinatuotannon bruttotoimintaylijäämään palkansaajakorvaukset, muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot sekä markkinattoman tuotannon kiinteän pääoman kuluminen. Näin laskettu bruttokansantuote jäi pienemmäksi kuin tuotoslähestymistavalla laskettu.

Taulukko 4-17 Bruttotoimintaylijäämän laskenta residuaalina

Toimiala	1: B1GPH Brutto-arvonlisäys perushintaan	2: D1K Palkansaaja-korvaukset, menona	3: D29K Muut tuotanto-verot, menona	4: D39R Muut tuotanto-tukipalk-kiot, tulona	5: B13G Brutto-toiminta-ylijäämä / sekatulo (1-2-3+4)	6: B3G Sekatulo, brutto	B2G Toiminta-ylijäämä, brutto (5-6)
A	5 965	1 046	17	1 700	6 602		
B	1 100	435	2	22	685		
C	41 930	19 669	148	355	22 468		
D	6 729	1 011	570	15	5 163		
E	2 045	762	19	11	1 275		
F	15 211	10 192	63	37	4 993		
G	19 579	12 461	74	58	7 102		
H	9 524	6 264	73	171	3 358		
I	3 579	2 635	10	113	1 047		
J	14 064	8 639	7	90	5 508		
K	8 100	3 445	405	2	4 252		
L	28 892	1 336	1 669	134	26 021		
M	12 374	9 161	18	80	3 275		
N	8 381	7 320	23	40	1 078		
O	11 742	7 510	6	0	4 226		
P	12 052	9 270	7	6	2 781		
Q	23 189	20 499	10	14	2 694		
R	2 977	2 026	9	84	1 026		
S	3 389	2 231	28	8	1 138		
T	317	227	0	0	90		
Toimialat yhteensä	231 139	126 139	3 158	2 940	104 782	12 051	92 731

4.11 Sekatulo

Sekatulolla (Tilastokeskuksen julkaisuissa B3N Sekatulo, netto) tarkoitetaan niitä tuloja, joita kotitaloudet saavat korvauksena osallistumisesta yrittäjinä markkinatuotantoon. Tämä tulo perustuu työpanokseen, mutta sitä ei voi erottaa yrittäjän voitosta ja siksi sitä kutsutaan sekatuloksi. Yrittäjän itselleen mahdollisesti maksama palkka on

palkkaa eikä sekatuloa. Omistusasunnossa asumisesta saatava laskennallinen tulo on toimintaylijäämää eikä sekatuloa.

Suomen kansantalouden tilinpidossa sekatulo muodostuu residuaalina samaan tapaan kuin bruttotoimintaylijäämä (katso kohta 4.10). Lähtökohtana ovat kotitaloussektorin bruttoarvonlisäys perushintaan (B1GPH), palkansaajakorvaukset (D1K), kiinteän pääoman kuluminen (P51CK), muut tuotantoverot (D29K) ja muut tuotantotukipalkkiot (D39R) toimialoittain laskettuna. Näiden erien laskenta on kuvattu omissa BKTL-menetelmäkuvauksen kappaleissaan.

Sekatulo, netto saadaan, kun kotitaloussektorin bruttoarvonlisäyksestä vähennetään palkansaajakorvaukset, kiinteän pääoman kuluminen sekä muut tuotantoverot ja lisätään muut tuotantotukipalkkiot. Näin saadusta luvusta vähennetään vielä samalla kaavalla toimialalle 68202 (Asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta) laskettu toimialakohtainen luku, sillä toimialalla katsotaan sekatulon sijaan syntyvän toimintaylijäämää (Tilastokeskuksen julkaisuissa B2N Toimintaylijäämä, netto). Toimiala 68202 on kotitaloussektorilla ainoa, jossa toimintaylijäämä syntyy – siten sille laskettu arvo edustaa koko kotitaloussektorin toimintaylijäämää.

Koska harmaan talouden osuus arvioidaan suoraan arvonlisäyksen laskennassa, sisältää myös sekatulo osan harmaan talouden tuloista.

Taulukko 4-18 Sekatulon laskenta residuaalina

Taloustoimi	Arvo (sektori S14)
1: B1GPH Bruttoarvonlisäys perushintaan	30 688
2: D1K Palkansaajakorvaukset, menona	1 197
3: P51CK Kiinteän pääoman kuluminen, menona	12 228
4: D29K Muut tuotantoverot, menona	944
5: D39R Muut tuotantotukipalkkiot, tulona	1 524
6: B2N Toimintaylijäämä, netto (Vain toimiala 68202)	9 078
B3N Sekatulo, netto (1-2-3-4+5-6)	8 765

Taulukko 4-19 Kotitalouksien saama sekatulo toimialoittain vuonna 2022, miljoonaa euroa

Toimiala	Arvo
Toimialat yhteensä	8 765
A Maa-, metsä- ja kalatalous	3 189
B Kaivostoiminta ja louhinta	8
C Tehdasteollisuus	152
D Energiahuolto	0
E Vesi- ja jätehuolto	3
F Rakentaminen	1 386
G Kauppa	329
H Liikenne	236
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	88
J Informaatio ja viestintä	85
L Kiinteistöalan toiminta	1 366
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	391

Toimiala	Arvo
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	169
P Koulutus	48
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	493
R Taiteet, viihde ja virkistys	123
S Muu palvelutoiminta	609
T Kotitalouspalvelut	90

4.12 Kiinteän pääoman kuluminen

Tässä osiossa kuvataan bruttokannan, nettokannan, kiinteän pääoman kulumisen ja poistumalaskelmien perustana olevaa laadintaprosessia ja menetelmiä Suomessa. Siinä esitellään myös näiden muuttujien aikasarjojen muodostamiseen käytetyt parametrit.

Pääomakantalaskelmissa kuvataan tavaroiden ja palvelujen tuotannossa käytettävää kiinteää pääomavarantoa, fyysistä poistumaa sekä arvon vähenemistä eli kiinteän pääoman kulumista. Pääomakantalaskelmien tuloksia käytetään kansantalouden tilinpidossa kiinteän pääoman kulumisen estimaatteina sekä tuottavuuslaskelmissa. Pääomakanta on lisäksi osa kansanvarallisuutta.

Kiinteän pääoman kuluminen lasketaan Suomessa pääomakantamallin avulla (investointitavarakertymä, Perpetual Inventory Method (PIM)). Elinikäfunktion ja ikä-hintaprofiilien valinta perustuu suosituksiin, joita annetaan EKT 2010-järjestelmässä, OECD:n pääoman mittaamista koskevassa käsikirjassa (OECD Manual on Measuring Capital 2009) ja tutkimus- ja kehitystoiminnan mittaamisen käsikirjassa (Manual on Measuring Research and Development).

Kaikki laskelmat suoritetaan erikseen kaikille sektoreille, toimialoille, tuottajatyypeille ja varatyypeille. Pääomakantojen laskemiseen investointikertymämenetelmässä käytetään pitkiä investointisarjoja, hintaindeksejä sekä olettamuksia pääomatavaroiden eloonjäämis- ja kuolleisuusfunktion muodosta ja keskimääräisistä elini'istä. Investointikertymämenetelmää täydennetään kyselyillä ja hallinnollisilla aineistoilla.

Pääomakantalaskelmiin investoinnit ja niiden hinnat (deflaattorit investoinneille) saadaan kansantalouden tilinpidon investointien osajärjestelmästä. Tarjonta- ja käyttötaulukot jakavat investoinnit tuotteisiin, ja kullakin tuotteella on oma hintaindeksinsä. Sen seurauksena saamme implisiittiset hintaindeksit, joita käytetään pääomakantalaskelmissa.

4.12.1 Pääomakantojen laskeminen ja kiinteän pääoman kuluminen

4.12.1.1 Varaluokitus

Pääomakantalaskelmissa Suomessa käytetty kiinteiden varojen luokitus kuvataan seuraavassa taulukossa.

Taulukko 4-20 Kiinteiden varojen luokitus

Vara	Nimike
N111	Asuinrakennukset
N1121	Muut talorakennukset
N1122	Muut rakennelmat
N1123	Maanparannukset
N1131	Kuljetusvälineet
N11321	Tietokoneet ja oheislaitteet
N11322	Muut viestintätekniset välineet
N1139	Muut koneet ja laitteet
N114	Asejärjestelmät
N1151	Eläinvarat
N1171	Tutkimus ja kehittäminen
N1172	Mineraalien etsintä ja arviointi
N1173	Tietokoneohjelmistot ja tietokannat
N1174	Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset

Suomessa aineellisin kiinteisiin varoihin ei sisälly eläinvaroja (AN1151), vaikka ne virroissa eli kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa ovatkin mukana, eli niille ei lasketa kantoja ja kiinteän pääoman kulumista (EKT 2010 kappale 3.140). Toistuvia tuotteita tuottavat puu-, viljelykasvi- ja kasvivarat AN1152 rajataan pois. AN116 valmistamattomien varojen omistusoikeuden siirtokustannukset sisältyvät luokkaan AN1123 maanparannukset.

4.12.1.2 Varojen arvostus ja hintaindeksit

EKT 2010:n mukaan ”kiinteiden varojen kanta tulee arvottaa tilikauden ostajan hintoihin”. Pääomakannat voidaan arvottaa kolmella hintakäsitteellä: kiinteät jälleenhankintahinnat, eli pääomatavarat arvotetaan tietyn viitevuoden hinnoissa, käyvät jälleenhankintahinnat, eli pääomatavarat arvotetaan vallitsevan vuoden hintoihin sekä hankintahinnat (ns. historialliset hinnat), eli pääomatavarat arvotetaan hankintahetken hintoihin.

Suomessa käytetään kahta ensin mainittua hintakäsitettä. Pääomakantamallin tuottamat kiinteähintaiset kannat muunnetaan käypähintaisiksi käyttämällä investointien implisiittisiä hintaindeksejä. Pääomakantalaskelmissa deflaattoreina käytetään kansantalouden tilinpidon tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuottamia investointien hintaindeksejä vuodesta 1995 alkaen. Hintaindeksit on ketjutettu vuoteen 2010. Vuosien 1960–1994 hintaindeksit tavaratyypeittäin on konstruoitu viemällä vuoden 1995 hintaindeksien tasoa taaksepäin aikaisemmilla hintaindeksien muutoksilla. Vuosien 1920–1959 kiinteähintaiset investointiaikasarjat on ketjutettu vuodesta 1960 taaksepäin vanhoilla volyymimuutoksilla.

Hintaindeksejä käytetään kullekin varalle sen sektorin ja toimialan mukaan, missä kanta on. Alla oleva taulukko yksinkertaistaa vähän todellisuutta eikä näytä tuotteiden tarkkaa tasoa jokaisella toimialalla ja sektorilla.

Taulukko 4-21 Varat ja niihin liittyvät tuotteet

Vara	CPA-luokka
N111	41_43 Rakennukset ja rakennustyöt
	68 Kiinteistöalan palvelut
N1121	41_43 Rakennukset ja rakennustyöt
	68 Kiinteistöalan palvelut
N1122	41_43 Rakennukset ja rakennustyöt
N1123	02 Metsätalouden ja puunkorjuun tuotteet
	41_43 Rakennukset ja rakennustyöt
	68 Kiinteistöalan palvelut
N1131	29 Moottoriajoneuvot, perävaunut ja puoliperävaunut
	30 Muut kulkuneuvot
	45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
	50 Vesiliikenteen palvelut
	52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
N11321	26 Tietokoneet sekä elektroniset ja optiset tuotteet
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
	50 Vesiliikenteen palvelut
	52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
	95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelut
N11322	26 Tietokoneet sekä elektroniset ja optiset tuotteet
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
	50 Vesiliikenteen palvelut
	51 Lentoliikenteen palvelut
	52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
N1139	25 Metallituotteet (pl. koneet ja laitteet)
	26 Tietokoneet sekä elektroniset ja optiset tuotteet
	27 Sähkölaitteet
	28 Muualla luokittelemattomat koneet ja laitteet
	29 Autot ja perävaunut
	31_32 Huonekalut; muu valmistus
	33 Koneiden ja laitteiden korjauspalvelut, huolto ja asennus
	45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
	50 Vesiliikenteen palvelut
	51 Lentoliikenteen palvelut
	52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
	62_63 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvät palvelut; tietopalvelut
	71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus- ja analysointipalvelut
N114	25 Metallituotteet (pl. koneet ja laitteet)
	26 Tietokoneet sekä elektroniset ja optiset tuotteet
	29 Autot ja perävaunut
	30 Muut kulkuneuvot
	33 Koneiden ja laitteiden korjauspalvelut, huolto ja asennus
	45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus
	50 Vesiliikenteen palvelut
	51 Lentoliikenteen palvelut
	52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta
	62_63 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvät palvelut; tietopalvelut
N1151	01 Maa-, metsä- ja kalataloustuotteet

Vara	CPA-luokka
	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
N1171	72 Tieteellinen tutkimus- ja kehittämispalvelut
N1172	71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus- ja analysointipalvelut
N1173	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	58 Kustannustoiminnan palvelut
	62_63 Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvät palvelut; tietopalvelut
N1174	46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)
	59 Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen; radio- ja televisiotoiminnan palvelut
	90_92 Kulttuuri- ja viihdetoiminta; kirjastojen, arkistojen, museoiden ja muiden kulttuurilaitosten toiminta; rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut

Seuraavasta taulukosta näkyy, mitkä hintaindeksit on liitetty varoihin. Koska varojen sisältö voi vaihdella toimialojen ja sektorien välillä, kaikilla niillä ei ole samoja hintaindeksejä, vaan jonkin taulukossa mainitun osajoukko.

Taulukko 4-22 Varat ja niihin liitetyt hintaindeksit

Vara	Hintaindeksit
N111, N1121	Muiden asuntojen ja rakennusten kuin asuntojen osalta käytetään uudisrakentamisen indeksiä ja palveluiden tuottajahintaindeksejä.
N1122	Muiden rakennelmien osalta käytetään maarakennuskustannusindeksiä.
N1123	Maanparannuksen osalta käytetään Luonnonvarakeskuksen hintoja ja maanrakennuskustannusindeksiä sekä palveluiden tuottajahintaindeksejä.
N1131	Kuljetusvälineiden osalta käytetään kotimarkkinoiden perushintaindeksiä, palveluiden tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuottajahintaindeksiä, vientihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N11321	Tietokoneiden ja oheislaitteiden osalta käytetään palvelujen tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N11322	Muiden viestintäteknisten välineiden osalta käytetään palvelujen tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N1139	Muiden koneiden ja laitteiden osalta käytetään palvelujen tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N114	Asejärjestelmien osalta käytetään palvelujen tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N1151	Toistuvia tuotteita tuottavien eläinresurssien osalta käytetään maataloustuotteiden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N1171	Tutkimus- ja kehittämisinvestointien osalta käytetään ansiotasoindeksiä.
N1172	Mineraalien etsinnän ja arvioinnin osalta käytetään palveluiden tuottajahintaindeksejä.
N1173	Tietokoneohjelmistojen ja tietokantojen osalta käytetään palveluiden tuottajahintaindeksejä ja kaupan volyymi-indeksiä.
N1174	Viihteen, kirjallisuuden tai taiteen alkuperäisteosten osalta käytetään ansiotasoindeksiä, kuluttajahintaindeksiä, palvelujen tuottajahintaindeksejä, teollisuuden tuottajahintaindeksiä, tuontihintaindeksiä ja kaupan volyymi-indeksiä.

4.12.1.3 Alkukannat ja investointisarjan ekstrapolointi taaksepäin

Alkukanta on ensimmäisen vuoden arvo kiinteän pääoman brutto- ja nettokantojen aikasarjassa. Alkukanta pystytään laskemaan usealla tavalla tietylle varalle. Suomen kansantalouden tilinpidossa valittu menetelmä on pidentää investointien aikasarja ajassa taaksepäin niin kauas kuin on tarpeen, jotta voidaan laskea alkukanta valitulle vuodelle.

Joillekin varoille on hyvin pitkiä kiinteän pääoman muodostuksen aikasarjoja. Joillekin toimialoille ja sektoreille varoilla N111, N1121, N1122, N1123, N1131 ja N1139 on aina vuoteen 1920 asti ulottuvia aikasarjoja.

Joskus investointien aikasarjat ovat kuitenkin liian lyhyitä selittämään kaikkea pääoman kertymistä, varsinkin jos kyseisen varatyypin elinikä on hyvin pitkä. Näissä tapauksissa olemme arvioineet investointien aikasarjojen ensimmäiset vuodet. Koska meillä ei ole tietoa niistä, olemme yksinkertaisesti olettaneet, että investoinnit ovat kasvaneet 3 prosenttia vuodessa. Näin olemme voineet rakentaa aikasarjan. Oletamme, että jos investointeja tehdään vuonna 1975, mutta ei ennen sitä, aikasarjat luodaan vuotta 1975 edeltäville vuosille. Siten voidaan luoda sarjat, jotka ulottuvat aina vuoteen 1920 asti. Lisäksi oletamme, että kiinteän pääoman bruttomuodostuksen aikasarjan maksimipituus on aina 100 vuotta.

Näitä sarjoja käyttämällä voi laskea kiinteän pääoman alkukannat. Prosessi on sama kuin pääomakantojen tavanomainen laskentaprosessi.

Kiinteän pääoman muodostuksen laskenta kuvataan yksityiskohtaisesti kohdassa 5.10.

4.12.1.4 Eliniät ja paaluvuodet

Pääomatavaroiden keskimääräiset eliniät perustuvat kyselyihin, hallinnollisiin lähteisiin, asiantuntija-arvioihin ja muiden maiden käytäntöihin. Esimerkiksi julkisesta infrastruktuurista ratojen, teiden ja vesiväylien keskimääräiset eliniät perustuvat ratahallintokeskuksen, tiehallinnon ja merenkulkulaitoksen tietoihin.

Taulukko kaikista investointikertymämenetelmässä käytetyistä keskimääräisistä elini'istä löytyy liitteestä (Liite 10 Investointikertymämenetelmässä käytetyt keskimääräiset eliniät).

Teollisuuden pääomatavaroiden keskimääräiset eliniät perustuvat muun muassa Tilastokeskuksen kyselyyn päätoimialojen (B Kaivostoiminta ja louhinta, C Teollisuus ja D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta) aineellisen käyttöomaisuuden jälleenhankinta-arvosta sekä keskimääräisistä ja odotetuista elini'istä vuosilta 1990 ja 2002. Vuoden 1990 teollisuuden käyttöomaisuuskyselyn tuloksia on käytetty vain koneiden, laitteiden ja kuljetusvälineiden elinikien tarkistamiseen. Vuoden 2002 kyselyn tuloksia sovelletaan myös teollisuuden talonrakennusten ja muiden rakennelmien elinikien määrittelyssä.

Kuten nähdään alla (Taulukko 4-23), investointikertymämenetelmällä on käytössä tavaratyyppien elini'ille neljä paaluvuotta eli 1960, 1990,2002 ja 2014. Tämä tarkoittaa sitä, että keskimääräinen elinikä voi muuttua kyseisinä vuosina. Keskimääräisiä elinikiä arvioitiin uudelleen vuonna 2024, ja muutokset tehtiin paaluvuosille 2002 ja 2014. Taulukosta nähdään, että ensimmäisellä rivillä elinikä vuoteen 1990 saakka on 10 vuotta. Muuttuja asl2002 on 15 ja muuttuja asl2014 on 20, joten kyseisen varan keskimääräinen elinikä saavuttaa 15 vuotta vuonna 2002 ja 20 vuotta vuonna 2014. Lisäksi joillakin teollisuuden toimialoilla sovelletaan muille koneille ja laitteille muuttuvia keskimääräisiä elinikiä vuosien 1990 ja 2002 välillä sekä vuosittain 0,5–1 % lyheneviä elinikiä ennen vuotta 1990. Taulukon viimeisellä rivillä muuttuja asl1960 on 25, joten elinikä ennen vuotta 1990 on 25 vuotta. Muuttuja tm1960, ns. tasoittava kerroin, on asetettu arvoon -1, joten vuodesta 1990 keskimääräinen elinikä alenee

yhdellä prosentilla joka vuosi. Muuttuja asl1990 on 18, joten kyseisen varan keskimääräinen elinikä saavuttaa 18 vuotta vuonna 2002.

Esimerkki pääomakannan laskentaa ohjaavasta parametritaulukosta esitetään seuraavassa taulukossa, jossa keskimääräinen elinikä vuosina ja aleneva poistoaste on määritetty kullekin sektorikohtaiselle x tuottajatyypin x toimiala x varan yhdistelmälle yhdessä tasoittavan kertoimen kanssa. Varsinainen pääomakantalaskenta on rakennettu SAS Enterprise Guide -ohjelmistoa käyttäen, joka lukee samanlaisen taulukon kuin Taulukko 4-23.

Taulukko 4-23 Esimerkki parametritaulukosta

sektori	tuottaja-tyyppi	toimiala	vara	menetelmä	asl1960	tm1960	asl1990	tm1990	asl2002	tm2002	asl2014	dbr
S11	T10	072	N1172	G	10	0	10	3,44	15	2,43	20	1,65
S11	T10	241	N1131	G	12	0	12	0	12	0	12	1,65
S11	T10	263	N1139	G	14	-0,7	11	0	11	-0,8	10	1,65
S11	T10	264	N1139	G	14	-0,7	11	0	11	-0,8	10	1.65
S14	T10	221	N1139	G	25	-1	18	0	18	0	18	1,65

Edellä olevassa taulukossa käytettyjen termien selvitykset:

- asl1960 = keskimääräinen elinikä ennen vuotta 1990
- asl1990 = keskimääräinen elinikä vuosien 1990 ja 2002 välillä
- asl2002 = keskimääräinen elinikä vuoden 2002 jälkeen
- asl2014 = keskimääräinen elinikä vuoden 2014 jälkeen
- dbr = alenevan poistoaste
- tm1960, tm1990, tm2002 ovat tasoittavia kertoimia elinikien muutoksille
- menetelmä: W = lineaarinen, G = geometrinen

4.12.1.5 Bruttokannan laskenta

Suomen kansantalouden tilinpidossa lasketaan bruttokanta ensimmäisenä kiinteän pääoman eränä. Kuten jo mainittiin, Suomen kansantalouden tilinpito käyttää investointikertymämenetelmää sen laskentaan. Laskenta etenee samalla tavalla kuin kaikkien varojen osalta – poistumien jakautumisen kaikkien varojen keskimääräisen eliniän ympärille oletetaan noudattavan vinoa Weibull-jakaumaa. Oletukset elini'istä poikkeavat varoittain.

OECD:n vuoden 2009 Measuring Capital -käsikirjan mukaan bruttokanta muodostuu aiemmista investoinneista, jotka arvotetaan uudelleen vertailuajankohdan uusien pääomatavaroiden ostajanhinnoilla. Bruttopääomakanta ei ota huomioon varojen kulumista ja pitää aiempia investointeja ”uusina” – vain poistumat otetaan huomioon. Toisin sanoen laskemme bruttokannan aiempien investointien painotettuna summan. Paino saadaan vinoa Weibull-jakauman funktiota käyttäen.

Bruttokannan laskemiseen tarvitaan pitkiä aikasarjoja kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta. (Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen

laskeminen kuvataan yksityiskohtaisesti luvussa 5.10). Jos esimerkiksi varan keskimääräinen elinikä on 60 vuotta, siitä seuraa, että viimeiset 1,5*60 vuotta eli 90 vuotta pitää ottaa huomioon varan kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta.

Tarvitaan myös varojen kiinteän pääoman bruttomuodostuksen hinnat, koska ensin muunnetaan kaikkien vuosien investoinnit tietyn perusvuoden hintoihin. Suomen laskelmissa ilmaisemme kaikki investoinnit vuoden 2010 hinnoin.

Sitten käyttäen alla kuvattua Weibull-funktiota (yhtälö 1) ja oletuksia tiettyjen varojen elini'istä laskemme vuonna t-x tehdyn investoinnin määrän, joka on edelleen käytössä vuonna t. Kun tämä on tehty jokaiselle vuodelle, laskemme yhteen kaikki jäljellä olevat investoinnit eri vuosilta saadaksemme tietyn vuoden bruttokannan. Tämän jälkeen muunnamme tuloksen investointien implisiittisten hintaindeksien avulla siten, että saamme bruttokannan käyvin hinnoin ja edellisen vuoden hinnoin.

Poistumien oletetaan noudattavan vinoa Weibull-jakaumaa eli se osa vuoden t investoinneista, joka yhä on käytössä vuoden t lopussa, noudattaa ns. eloonjäämisfunktiota:

$$W_{t-T} = exp\left\{-\left(\frac{\gamma(1+\left(\frac{1}{\alpha}\right))}{E}\tau\right)^{\alpha}\right\}, \qquad (1)$$

missä $\tau = t - T + 0.5$ on investoinnin ikä tällä hetkellä, eli jos laskemme edellisestä vuodesta eloonjääneen osuuden investoinneista, niin $\tau = 2$. E on keskimääräinen elinikä. Oletamme, että α, muotoparametri, on aina 8. γ on gammafunktio.

Bruttokanta vuoden t lopulla on

$$GCS_t = \sum_{T \geq t - J_{t+1}} w_{t-T}\, I_T, \qquad (2)$$

missä $T \geq t - J_{t+1}$ on vuoden t kiinteän pääoman bruttomuodostus. $J_t = \max\{1.5\theta_t, 100\}$, eli maksimaalisen eliniän oletetaan olevan 1,5 kertaa keskimääräinen elinikä, mutta kuitenkin enintään 100 vuotta. I_T on kiinteän pääoman bruttomuodostus vuonna T.

Seuraavassa taulukossa esitetään kiinteän pääoman bruttokannan laskeminen Weibull-funktiolla. Keskimääräisen eliniän oletetaan olevan 10 vuotta. Yksinkertaisuuden vuoksi oletetaan, että kiinteän pääoman bruttomuodostusta on yksi vuodessa. Kun nämä luvut liitetään edellä olevaan yhtälöön 1, saadaan Taulukon 4.12—5:n sarake "weibull". Kun kiinteän pääoman bruttomuodostus kerrotaan tällä sarakkeella, saamme kyseisestä ajanjaksosta eloonjääneet investoinnit (sarake "w*inv"). Laskemalla yhteen kaikki investoinnit saadaan kuluvan vuoden bruttokanta.

Taulukko 4-24 Bruttokannan laskenta

vuosi	weibull	inv	w*inv
1	0,00	1	0,00
2	0,00	1	0,00
3	0,03	1	0,03
4	0,15	1	0,15
5	0,40	1	0,40
6	0,66	1	0,66
7	0,84	1	0,84
8	0,94	1	0,94
9	0,98	1	0,98
10	0,99	1	0,99
11	1,00	1	1,00
12	1,00	1	1,00
13	1,00	1	1,00
14	1,00	1	1,00
15	1,00	1	1,00
bruttokanta vuonna 15:			10

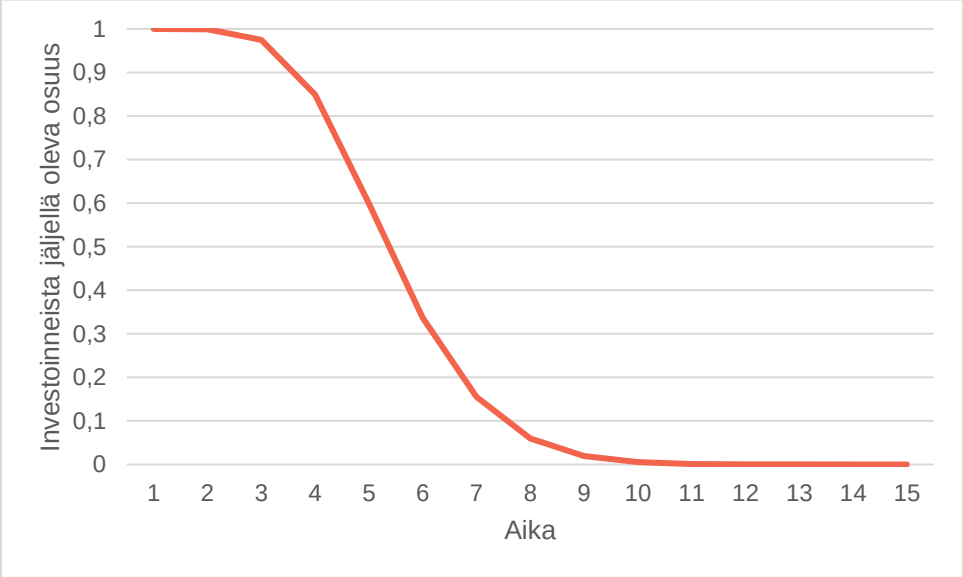

Kuva 4-3: Investointien eloonjääminen bruttokannassa

4.12.1.6 Kiinteän pääoman poistuma

Kun kaikkien toimialan, sektorin ja tuottajatyypin mukaan luokiteltujen varojen bruttokannat on laskettu, on varsin helppoa laskea kiinteän pääoman poistuma. Kiinteän pääoman poistumalla tarkoitetaan pääomatavaran poistamista pääomakannasta sen keskimääräisen eliniän päätyttyä. Poistuma lasketaan investointien ja bruttopääomakannan muutoksen erotuksena:

$$POI_t = INV_t - (BKA_t - BKA_{t-1}), \qquad (3)$$

jossa POI on kiinteähintainen kiinteän pääoman poistuma, INV on kiinteähintainen kiinteän pääoman bruttomuodostus ja BKA on kiinteähintainen kiinteän pääoman bruttokanta.

4.12.1.7 Nettokannan laskeminen

Kansantalouden tilinpidossa myös kiinteän pääoman nettokanta lasketaan suoraan investointikertymämenetelmällä aikaisempien investointien summana, joka painotetaan yhdistetyllä ikä-hinta/poistumaprofiililla.

Kiinteän pääoman nettokannan laskeminen on hieman monimutkaisempaa kuin bruttokannan, koska käytössä on kaksi erilaista ikä-hintaprofiilia: lineaarinen ja geometrinen. Lineaarista profiilia käytetään seuraaviin varoihin: N111 Asuinrakennukset, N1121 Muut talorakennukset, N1122 Muut rakennelmat ja N1123 Maanparannukset. Geometrista profiilia käytetään kaikkiin muihin varoihin.

Kiinteän pääoman nettokanta koostuu menneiden investointien kumuloituneesta arvosta vähennettynä kumuloituneella kiinteän pääoman kulumisella. Lineaarisessa tapauksessa nettokanta lasketaan käyttäen lineaarista tasapoistoa siten, että kiinteähintainen nettokanta homogeeniselle pääomatavaralle vuoden t lopulla on:

$$NCS_t = \sum_{T \geq t - J_{t+1}} w_{t-T}\, I_T d_{t-T}, \qquad (4)$$

Jossa dt-T = 0, kun T ≤ t – E + 0.5, ja dt-T = 1 – (1 / E)(t – T + 0.5) muutoin. T on vuosi, jolloin investointi tehtiin, joten edellisestä vuodesta jäljellä olevien investointien osuus kasvaa jatkuvasti, kun siirrytään lähemmäs nykyhetkeä. Kun keskimääräinen elinikä E on ohi, ikä-hintaprofiili saavuttaa nollan.

Jos nettokanta lasketaan käyttäen geometrista ikä-hintaprofiilia, kiinteähintainen nettokanta homogeeniselle pääomatavaralle vuoden t lopulla on

$$NKA_t = NKA_{t-1}(1-d) + I_t \left(1 - \frac{d}{2}\right), \qquad (5)$$

missä d = kulumisaste. Kulumisaste voidaan ratkaista yhtälöstä d = R/E, missä R = aleneva poistoaste (declining balance rate) ja E on elinikä. Tässäkin tapauksessa jäljelle jäävän pääomavaran arvo nollataan siinä vaiheessa, kun saavutetaan 1,5 kertaa keskimääräinen elinikä.

Jäljempänä olevassa Kuvassa 4.12—2 esitetään sekä lineaarinen että geometrinen tapaus. Tässä esimerkissä keskimääräinen elinikä on 10 vuotta, mikä on myös lineaarisessa tapauksessa eliniän maksimi. Geometrisessa tapauksessa enimmäiselinikä on kuitenkin 1,5*10=15 vuotta. Geometrisessa tapauksessa tässä käytetty aleneva poistoaste (declining balance rate) on 1,65.

Kun nämä luvut liitetään edellä oleviin yhtälöihin 2 ja 3, saadaan alla olevassa taulukossa olevat luvut. Seuraavassa vaiheessa sarakkeen lineaarinen tapaus kerrotaan kiinteän pääoman bruttomuodostuksen määrällä ja myös Weibull-sarakkeella (joka on sama kuin Taulukko 4.12—5) kiinteän pääoman poistuman huomioon ottamiseksi.

Geometrisessa tapauksessa poistumat on jo otettu huomioon, ja voimme edetä yksinkertaisesti kertomalla kiinteän pääoman bruttomuodostuksen geometrisen tapauksen sarakkeella.

Lopuksi laskemalla yhteen koko sarake Weibull*lineaarinen*inv saamme nettopääomakannan vuonna numero 15, kun lineaarinen poistumaprofiili on oletettu. Vastaavasti laskemalla yhteen sarakkeen geom.*inv saamme nettopääomakannan vuonna 15, jolloin geometrisen poistumaprofiili on oletettu.

Taulukko 4-25 Kiinteän pääoman nettokannan laskenta

vuosi	lin.	geom.	weibull	inv	weibull*lin.*inv	geom.*inv
1	-	0,07	0,00	17	-	1
2	-	0,09	0,00	21	-	2
3	-	0,11	0,03	42	-	4
4	-	0,13	0,15	32	-	4
5	-	0,15	0,40	34	-	5
6	0,05	0,18	0,66	31	2	6
7	0,15	0,22	0,84	36	5	8
8	0,25	0,26	0,94	34	9	9
9	0,35	0,31	0,98	35	12	11
10	0,45	0,37	0,99	34	15	13
11	0,55	0,45	1,00	31	17	14
12	0,65	0,53	1,00	25	16	13
13	0,75	0,64	1,00	25	19	16
14	0,85	0,77	1,00	25	22	19
15	0,95	0,92	1,00	29	28	27
vuoden 15 nettokanta:					144	152

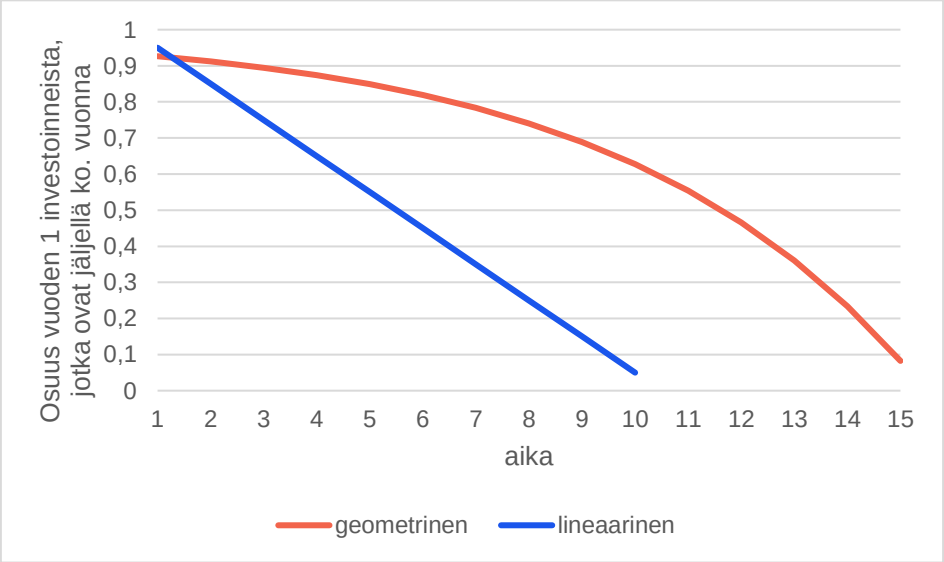

Kuva 4-4: Nettokannan investointien eloonjääminen

4.12.1.8 Kiinteän pääoman kuluminen

Kiinteän pääoman kulumisella tarkoitetaan kiinteän pääoman arvon vähenemistä, joka on seurauksena tilinpitokauden aikana tapahtuneesta fyysisestä heikentymisestä, odotetusta vanhanaikaistumisesta, tavanomaisista vahingoista sekä vanhentumisesta. Kiinteän pääoman kuluminen toisaalta merkitsee myös tuotannossa käytetyn pääoman

arvonlaskua. Se esitetään tuotantotilillä ja pääomatilillä. Kiinteän pääoman kuluminen on brutto- ja nettoarvonlisäyksen erotus.

Kiinteän pääoman kulumisen käsite eroaa yritysten kirjanpidon poistoista. Kansantalouden tilinpidossa kiinteän pääoman kuluminen arvioidaan pääomakantamallilla (PIM) käyttäen kiinteiden varojen kantoja ja näiden varojen odotettua keskimääräistä taloudellista elinikää.

Kuten laskettaessa poistumia bruttokantojen ja kiinteän pääoman bruttomuodostuksen avulla, kiinteän pääoman kuluminen on helppo laskea nettokantojen laskemisen jälkeen. Se lasketaan investointien ja nettopääomakannan muutoksen erotuksena:

$$KUL_t = INV_t - (NKA_t - NKA_{t-1}), \qquad (6)$$

jossa KUL on kiinteähintainen kiinteän pääoman kuluminen, INV on kiinteähintainen kiinteän pääoman bruttomuodostus ja NKA on kiinteähintainen kiinteän pääoman nettokanta.

Taulukko 4-26 Brutto- ja nettokannat, poistuma ja kuluminen vuonna 2022, miljoonaa euroa

Sektori	Bruttokanta	Poistuma	Nettokanta	Kuluminen
S1	1 698 408	39 791	947 444	52 133
S11	666 767	24 504	359 335	28 914
S12	5 884	873	2 020	596
S13	311 954	8 053	165 912	9 676
…S1311	121 563	4 863	59 785	4 638
…S1313	185 433	3 041	104 831	4 911
…S1314	4 958	149	1 296	127
……S13141	4 602	129	1 168	105
……S13149	356	20	128	22
S14	681 193	5 825	404 068	12 228
S15	32 610	536	16 109	719

4.12.1.9 Pääomakantojen siirto sektorilta toiselle

Sektorisiirroilla tarkoitetaan kiinteiden varojen kantojen siirtymistä sektorilta toiselle, esimerkiksi valtiolta yrityssektoriin yksityistämisen seurauksena. Pääomakantalaskelmien laatiminen on kaksivaiheista. Ensimmäisessä vaiheessa tuotetaan investointikertymämenetelmällä (PIM) brutto- ja nettopääomakannat. Seuraavassa vaiheessa lasketaan poistuma ja kiinteän pääoman kuluminen. Kun varoja siirretään sektorilta toiselle, niiden kannat siirtyvät uusille sektoreille alla olevassa sektorisiirrot -taulukossa määriteltyjen tietojen avulla. Tämän jälkeen sovelletaan investointikertymämenettelyä, ts. lasketaan kiinteän pääoman kuluminen ja poistuma. Sektorisiirtymän tapahtuessa, jollei koko kanta siirry, tarkempien selvitysten perusteella määritetään osuus, joka lähtösektorin kannasta siirtyy uudelle sektorille.

Taulukko 4-27 Esimerkki sektorisiirrot -taulukosta

vanha sektori	vanha tuottaja -tyyppi	vanha toimiala	vara	uusi sektori	uusi tuottaja -tyyppi	uusi toimiala	siirto-vuosi	lvuosi	osuus
S1311	T30	841_842	N1121	S11	T10	681+68209	2000	9999	0,08

vanha sektori	vanha tuottaja -tyyppi	vanha toimiala	vara	uusi sektori	uusi tuottaja -tyyppi	uusi toimiala	siirto-vuosi	lvuosi	osuus
S1311	T30	42+431	N1121	S11	T10	42+431	2001	9999	1
S11	T10	59_60	N1174	S1311	T30	59_60	2013	9999	0,5

Sektorisiirrot -taulukossa määritellään tiedossa olevat sektorisiirrot: lähtösektori, tuottajatyyppi, toimiala ja tavaratyyppi sekä mille sektorille, toimialalle ja tuottajatyypille siirto tehdään. Avuosi on siirron alkuvuosi ja lvuosi siirron loppuvuosi; 9999 tarkoittaa sitä, että siirto on edelleen voimassa. Osuus-sarakkeessa määritellään, mikä osuus tavaratyypin kannasta siirtyy toiselle sektorille tai toiselle toimialalle samalla sektorilla. Kanta voi siirtyä kokonaan tai vain osittain, jolloin on arvioitava siirtyvän kannan osuus tavaratyypeittäin. Aiemmin käytettiin tasetietoja ja muita tietolähteitä saamaan parempi käsitys näistä luvuista.

4.12.2 Lineaariset ikä-hintaprofiilit: parametrit

4.12.2.1 Asuinrakennukset (N111)

Pääomakantalaskelmissa käytetään lineaarista mallia varalle N111 Asuinrakennukset. Tämä käytäntö perustuu Eurostatin EKT 2010-suosituksiin.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa elinikä on 65 vuotta kaikille sektoreille, tuottajatyypeille ja toimialoille. Elinikä oli aiemmin 50 vuotta. Vuonna 2014 se nostettiin 60 vuoteen. Muutos koski N111:n pääomakantojen koko aikasarjaa. Vuonna 2024 elinikä nostettiin 65 vuoteen perustuen DMES työryhmän elinikäsuosituksiin. Työryhmän tarkoituksena oli harmonisoida pääomakannan laskentaa eri maiden välillä.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa N111 sisältää vain yhden tuotteen, ’asuinrakennuksen’. Tämä ’asuinrakennus’ sisältää kiinteän pääoman bruttomuodostuksen rakennusluokat pientalot, rivitalot, asuintalot ja loma-asunnot. Toisin sanoen kiinteän pääoman bruttomuodostusta eri asuntoluokissa ei arvioida erikseen.

N111:ssä kiinteän pääoman bruttomuodostuksen osa kunnostustyöt (mittavampi korjausrakentaminen verrattuna ”vuosikorjauksiin”) ovat Suomessa lähes yhtä suuria kuin uudisrakentamisen (uudet asunnot) osa. Suomen pääomakannan laskelmissa tämä ei ole johtanut siihen, että olisi ollut aihetta pidentää kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikää N111:ssa.

4.12.2.2 Muut talorakennukset (N1121)

Pääomakannan laskennassa käytetään lineaarista mallia varalle N1121 Muut talorakennukset. Tämä käytäntö perustuu Eurostatin suositukseen EKT 2010:ssa.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen keskimääräiset eliniät N1121 Muille talorakennuksille vaihtelevat 25 ja 50 vuoden välillä.

Suomen pääomakantalaskelmissa emme määrittele N1121:ssa erilaisia rakennustyyppejä (varasto, teollisuusrakennus, toimistorakennus jne.), vaan luotamme siihen, että useimmissa tapauksissa käytetty toimialaluokitus antaa riittävän tarkat tiedot siitä, millaisia rakennuksia

N1121 sisältää eri toimialaluokissa. Esimerkiksi toimialalla C pääpaino on teollisuusrakennuksissa ja toimialalla L:ssa toimisto- ja yritysrakennuksissa. Elinikä teollisuusrakennuksille ja varastoille on 35 vuotta ja muille rakennuksille, kuten toimisto- ja yritysrakennuksille, vastaavasti 50 vuotta.

C-, D- ja E-toimialojen eliniät perustuvat yrityskyselyihin. Viimeisin näistä kyselyistä tehtiin vuonna 2002. Tällaisia kyselyitä ei ole tehty vuoden 2002 jälkeen osittain heikon vastausprosentin vuoksi. Lisäksi kyselyistä saatujen tietojen arvo kyseenalaistettiin.

Muissa tapauksissa eliniät perustuvat asiantuntija-arvioihin ja muista maista saatuihin kokemuksiin.

4.12.2.3 Muut rakennelmat (N1122)

Pääomakannan laskennassa käytetään lineaarista mallia varalle N1122 Muut rakennelmat. Tämä käytäntö perustuu Eurostatin suosituksiin. Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä varalle N1122 on 50 vuotta. Elinikäoletukset perustuvat asiantuntija-arvioihin ja muiden maiden käytänteisiin, ja niitä päivitettiin DMES työryhmän suositusten mukaisiksi vuonna 2024.

Suomessa lähes kaikki tie- ja rautatieinvestoinnit ovat julkisia investointeja. Molemmat on kirjattu toimialalle O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus. Tieinvestoinnit on tarkemmin sanottuna kirjattu toimialaluokkaan 846 Teiden ja katujen ylläpito ja rautateiden investoinnit toimialaluokkaan 845 Rautateiden kunnossapito. Vuonna 2001 rautateiden keskimääräisen eliniän arvioitiin olevan 40 vuotta. Tämä perustuu Väyläviraston tekemään arvioon.

Teiden keskimääräinen elinikä on 52 vuotta. Se perustuu tiehallinnon tasetietoihin. Keskimääräistä elinikää määriteltäessä käytetään tiehallinnolta saatuja tietoja teiden eri komponenttien elinajasta ja tasetietoja näiden komponenttien osuudesta koko teiden pääomasta (Taulukko 4-28).

Taulukko 4-28 Keskimääräisen eliniän arvioiminen teiden osalta

Rakenne	elinikä (ASL)	Osuus, %
alarakenteet	50	71,20 %
päällysteet	10	9,30 %
sillat	85	18,50 %
muut rakenteet	10	1,00 %
keskimääräinen elinikä	52,40	

DMES työryhmän suosituksia edeltäviä elinikiä käytetään pääomakannan laskennassa vuoteen 2002 saakka. Nämä eliniät vaihtelevat toimialoittain ja sektoreittain seuraavasti:

Toimialalla D Sähkö-, kaasu-, lämpö- ja ilmastointihuolto kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä N1122:ssä on 45 vuotta.

Toimialan E Vesihuolto ja jätehuolto osalta kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä N1122:ssä on 35–40 vuotta sektorilla S11 ja 70 vuotta sektorilla S1313. Toimialalla D kiinteän pääoman bruttomuodostuksen S11-osa N1122:ssä kattaa vesihuollon ja jätehuollon sijaintipaikat. Valittu elinikä 40 perustuu asiantuntija-arvioihin ja muista

maista saatuihin kokemuksiin. S1313:n kiinteän pääoman bruttomuodostus on liitetty jätehuoltopaikkoihin harvoille kunnille, ja se on melko pientä, vain muutama miljoona euroa vuodessa. Tällaisen kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä on 70 vuotta.

J Informaatio ja viestintä -toimialalla lähes kaikki kiinteän pääoman bruttomuodostus on kirjattu ’61 Televiestintä’ -toimialan mukaan, jossa elinikä on 20 vuotta. Tämä melko rajallinen elinikä kuvastaa kiinteän pääoman bruttomuodostuksen luonnetta N1122 televiestintäalalla. 20 vuoden valinta eliniäksi perustuu asiantuntijoiden kanssa käytyihin keskusteluihin ja muista maista saatuihin kokemuksiin. Muiden J-luokkien osalta elinikä on 35–40 vuotta.

H kuljetus ja varastointi -luokassa eliniät vaihtelevat 20–70 vuoden välillä. Toimialalla 522 Liikennettä palveleva toiminta kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä N1122:ssä on 70 vuotta. Kiinteän pääoman bruttomuodostus N1122 liittyy erilaisiin investointeihin satamissa, vesiväylillä ja lentoasemarakenteissa. Useimmissa muissa toimialan H kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä N1122:ssa vaihtelee 35-40 vuoden välillä.

Toimialojen R Taiteet, viihde ja virkistys ja 93 Urheilu, huvitus- ja virkistystoiminta sektorilla S1313 on merkittävää kiinteän pääoman bruttomuodostusta luokassa N1122. Useimmat niistä liittyvät kiinteän pääoman bruttomuodostuksen infrastruktuuriin erilaisissa urheilulajeissa. Toimialan 93:n sektorin S1313 kiinteän pääoman bruttomuodostuksen elinikä on 70 vuotta.

Toimialan ’B Kaivostoiminta ja louhinta’ osalta suurin osa N1122:n kiinteän pääoman bruttomuodostuksesta on kirjattu luokkaan 07 Metallimalmien louhinta, jolloin elinikä on 33 vuotta. 08 Muu kaivostoiminta ja louhinta sisältää myös jotakin pientä kiinteän pääoman bruttomuodostusta.

4.12.2.4 Maanparannukset (N1123)

Pääomakannan laskennassa käytetään lineaarista mallia luokkaan N1123 Maanparannukset. Tämä käytäntö perustuu Eurostatin suosituksiin. Suomessa kiinteän pääoman bruttomuodostus maanparannuksissa kirjataan suhteellisen harvoille toimialoille. Ne ovat pääasiassa toimialalla A (016_011 Maatalous, 021 Metsänhoito ja muut metsätaloustoimet). Pienempiä kiinteän pääoman bruttomuodostuksen lukuja on kirjattu toimialalle 68202 Asuntojen hallinta, 841_842 Julkinen hallinto, 9491 Seurakunnat ja uskonnolliset järjestöt ja 07 Metallimalmien louhinta.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen eliniät vaihtelevat N1123:ssa 25–70 vuoden välillä ennen vuotta 2002. Eliniät perustuvat lähinnä muiden maiden käytänteisiin. Vuodesta 2002 eteenpäin elinikä asetettiin 55 vuoteen perustuen DMES työryhmän suositukseen.

4.12.3 Geometrinen ikähintaprofiili: parametrit

4.12.3.1 Kuljetusvälineet (N1131)

Useimmilla toimialoilla, sektoreilla ja tuottajatyypeillä kuljetusvälineiden keskimääräinen elinikä on joko 8, 9 tai 10 vuotta.

Pisimmät eliniät oletetaan toimialalle 50 Vesiliikenne. Tässä tapauksessa elinikä on 25 vuotta, koska vesiliikenteen kuljetusvälineet ovat pääasiassa erilaisia laivoja. Pitkä elinikä, 20 vuotta, on myös toimialalla 51

Ilmaliikenne (T10) sektorilla S11, jossa tällaiset kuljetusvälineet koostuvat pääasiassa lentokoneista

Junien keskimääräisen eliniän oletetaan olevan 25 vuotta, minkä vuoksi elinikä on 25 vuotta toimialalle 491_491 Rautateiden henkilöliikenne, kaukoliikenne ja rautateiden tavaraliikenne.

PIM-mallissa kuljetusvälineiden aleneva poistoaste on 1.65.

4.12.3.2 Tietokoneet ja oheislaitteet (N11321)

Tietokoneiden ja oheislaitteiden keskimääräinen elinikä on 6 vuotta. Eliniän valintaan käytettiin kansainvälisiä vertailuja sekä asiantuntija-arvioita ja Tilastokeskuksen rahoitusleasingin vuositilastoa. Ennen vuotta 2024 keskimääräisenä elinikänä käytettiin 7 vuotta.

Tietokoneiden ja oheislaitteiden kulumisen arvioinnissa käytetään geometrista mallia. N1131:n aleneva poistoaste on 2.

N1132 Tietokoneet ja oheislaitteet on erilaisten tuotteiden summa, joten hintalähteet vaihtelevat institutionaalisen sektorin ja toimialan välillä. N1132:n hintaindeksi muodostetaan osana tarjonta- ja käyttötaulukon laadintaprosessia, jossa kullakin tuotteella on oma hintansa. N11321:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastoista, joissa hintatiedot perustuvat palvelujen tuottajahintaindeksiin, teollisuuden tuottajahintaindeksiin, tuontihintaindeksiin ja kaupan määrähintaindeksiin.

4.12.3.3 Muut viestintätekniset välineet (N11322)

Muiden viestintäteknisten välineiden keski-ikä on 10 vuotta ja aleneva poistoaste on 1.65. Kulumisen arvioinnissa käytetään geometrista mallia. Kansainvälisiä suosituksia ja asiantuntija-arvioita käytetään perusteena alenemistoimintoja ja elinikää koskevissa päätöksissä sekä Tilastokeskuksen rahoitusleasingin tilastoa. Ennen vuotta 2024 keskimääräiset eliniät vaihtelivat 5-15 vuoden välillä toimialasta riippuen.

N11322:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastoista, joissa hintatiedot perustuvat palvelujen tuottajahintaindeksiin, teollisuuden tuottajahintaindeksiin, tuontihintaindeksiin ja kaupan määrähintaindeksiin.

4.12.3.4 Muut koneet ja laitteet (N1139)

N1139 Muiden koneiden ja laitteiden eliniät vaihtelevat 8 vuoden ja 25 vuoden välillä. Tämän muutoksen taustalla on se, että muut koneet ja laitteet eroavat merkittävästi toimialasta toiseen. Kahdeksan vuotta on käytössä toimialalla A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (021, 022, 024), kun taas toimialalla C Teollisuus ja useilla palveluiden toimialoilla elinikiä 10–20 vuotta. Pisin elinikä, 25 vuotta, on toimialalla D 35 Sähkö-, kaasu- ja ilmastointihuolto.

Ennen vuotta 2024 eliniät vaihtelivat 5 vuodesta 37 vuoteen. Keskimääräinen elinikä perustui teollisuuden kiinteitä varoja koskevaan vuoden 2002 kyselyyn. Vuonna 2024 eliniät päivitettiin DMES työryhmän suositusten mukaisiksi.

Kulumista arvioitaessa käytetään geometrista mallia. Aleneva poistoaste on 1.65. Tämä on yhtenevä kansainvälisten parhaiden käytäntöjen kanssa, kuten ovat todenneet Hulten ja Wykoff (1981)[20] .

N1139:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastosta, joissa hintatiedot perustuvat palvelujen tuottajahintaindeksiin, teollisuuden tuottajahintaindeksiin, tuontihintaindeksiin ja kaupan määrähintaindeksiin.

4.12.3.5 Asejärjestelmät (N114)

Asejärjestelmien keskimääräinen elinikä on 25 vuotta. Tieto perustuu puolustusvoimien antamien tietojen pohjalta Tilastokeskuksessa laadittuun arvioon. Investointitiedot saadaan valtion keskuskirjanpitotietojen tililtä 4560 Maanpuolustuskalusto. N114 luonnollisesti arvioidaan vain julkisen sektorin S1311, toimialan 844 osalta. Asejärjestelmien kulumisen laskennassa käytetään geometrista mallia, jonka aleneva poistoaste on 1.65.

N114:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastoista, joissa hintatiedot perustuvat palvelujen tuottajahintaindeksiin, teollisuuden tuottajahintaindeksiin, tuontihintaindeksiin ja kaupan määrähintaindeksiin.

4.12.3.6 Eläinvarat (N1151)

Suomessa aineellisin kiinteisiin varoihin ei sisälly toistuvia tuotteita tuottavia eläinvaroja (AN1151), vaikka ne virroissa eli kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa ovatkin mukana eli niille ei lasketa kantoja ja kiinteän pääoman kulumista (EKT 2010 kappale 3.140).

4.12.3.7 Tutkimus ja kehittäminen (N1171)

Tutkimuksen ja kehityksen keskimääräistä elinikää arvioidaan toimialan ja sektorin mukaan Eurostatin käsikirjan Measuring R&D in ESA2010 kansainvälisten suositusten ja patenttien keskimääräisen voimassaolon perusteella. Tutkimuksen ja kehityksen keskimääräinen elinikä on 10 vuotta useimmilla toimialoilla ja sektoreilla. Kemian teollisuudessa (toimialoilla 201–206) ja lääketeollisuudessa (toimialoilla 211 ja 212) keskimääräinen elinikä on 15 vuotta. Ennen vuoden 2024 päivityksiä DMES työryhmän suositusten mukaisiksi kemian teollisuudessa ja lääketeollisuudessa keskimääräinen elinikä oli 20 vuotta ja toimialoilla 62_63 vastaavasti 7 vuotta. Nämä tiedot kerättiin yrityksiltä ESA2010-hankkeen aikana, kun T&K-toiminnan pääomitus toteutettiin.

Ansiotasoindeksiä käytetään tutkimus- ja kehitysinvestointien hintana, koska se koostuu pääasiassa tutkimus- ja kehitystoiminnassa työskentelevien palkoista ja palkoista.

4.12.3.8 Mineraalien etsintä ja arviointi (N1172)

Mineraalien etsinnän ja arvioinnin keskimääräisen eliniän oletetaan olevan 20 vuotta. Tässä kiinteän pääoman bruttomuodostuksen määrä on melko pieni, ja tällainen toiminta tapahtuu vain yhdellä toimialalla, 072 Muiden metallimalmien louhinta. Ennen vuoden 2024 keskimääräisen eliniän päivitystä elinikä oli 10 vuotta. Palvelujen tuottajahintaindeksejä käytetään deflaattorina N1172:n kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa.

[20] HULTEN, Charles R. and Frank C. WYKOFF (1981), “The Measurement of Economic Depreciation Using Vintage Asset Prices”, Journal of Econometrics 15.

4.12.3.9 Tietokoneohjelmistot ja tietokannat (N1173)

N1173 Tietokoneohjelmiston ja tietokantojen keskimääräinen elinikä on 5 vuotta. Geometrisen ikähintaprofiilin avulla voidaan mallintaa tämäntyyppisten varojen nettokanta ja kiinteän pääoman kuluminen.

Eliniän arvioinnin lähteitä ovat kansainväliset suositukset ja patenttien keskimääräinen voimassaolo. Lisäksi on käytetty yritysten rakennetilastoista ja valtion kirjanpidosta saatuja investointitietoja.

N1173:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastoista, joissa hintatiedot perustuvat palvelujen tuottajahintaindeksiin ja kaupan volyymi-indeksiin.

N1173:n aleneva poistoaste on 2, lukuun ottamatta S1313:n toimialaa 78, jonka aleneva poistoaste (DBR) on 1.65.

4.12.3.10 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset (N1174)

N1174 Viihteen, kirjallisuuden tai taiteen alkuperäisteosten kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskemista koskevat tiedot kerätään pääasiassa televisioyhtiöiden raporteista, tekijänoikeusmaksuja keräävien järjestöjen ja Suomen elokuvasäätiön tiedoista.

N1174:n hinnat saadaan Tilastokeskuksen panos-tuotostilastoista, joissa hintatiedot perustuvat ansiotasoindeksiin, kuluttajahintaindeksiin, palvelujen tuottajahintaindeksiin, teollisuuden tuottajahintaindeksiin, tuontihintaindeksiin ja kaupan määrähintaindeksiin.

Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksille käytetään 10 vuoden keskimääräistä elinikää investointikertymämenetelmässä. N1174 on arvioitu geometrisellä ikä-hintaprofiililla. Kuperamuotoisen arvonalentumisen geometrinen kuvio soveltuu erityisesti N1174:lle, koska kulutus on suurempaa varan keskimääräisen eliniän alkuvuosina. Muihin kansantalouden tilinpidon investointeihin verrattuna N1174:n investoinnit ovat vähäisiä.

N1174:n aleneva poistoaste on 2. Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteosten entistä suurempi aleneva poistoaste kuvastaa alkuvuosien nopeampaa varan arvonalenentumista. Jos käytetään alenevaa poistoastetta 2, ensimmäisen vuoden arvonalentumiset ovat kaksi kertaa suuremmat kuin lineaarista poistoprofiilia käyttävän varan arvonalentumiset.

Luku 5 Menolähestymistapa

5.0 Bruttokansantuote menolähestymistavan mukaan

Oheisessa taulukossa on esitetty bruttokansantuote menolähestymistavan mukaan laskettuna. Yksityiset kulutusmenot suhteessa bruttokansantuotteeseen on 51 prosesenttia ja julkiset 24 prosenttia. Myös ulkomaankaupalla on keskeinen osa Suomen taloudessa, vienti suhteessa bruttokansantuotteeseen on 46 prosenttia.

Taulukko 5-1 Bruttokansantuote menolähestymistavan mukaan vuonna 2022

Taloustoimi	milj. EUR	%
1 Kulutusmenot	198 823	75
…Yksityiset kulutusmenot	134 505	51
… Julkiset kulutusmenot	64 318	24
……yksilölliset kulutusmenot	43 868	16
……kollektiiviset kulutusmenot	20 450	8
2 Kiinteän pääoman bruttomuodostus	65 640	25
…Yksityinen kiinteän pääoman bruttomuodostus	54 615	21
…Julkinen kiinteän pääoman bruttomuodostus	11 025	4
3 Varastojen muutos, arvoesineiden hankinta	6 976	3
4 Tavaroiden ja palvelujen nettovienti (5–6)	-5 304	-2
…5 Tavaroiden ja palvelujen vienti	123 180	46
…6 Tavaroiden ja palvelujen tuonti	128 484	48
7 Tilastollinen ero		0
8 Bruttokansantuote markkinahintaan	266 135	100

5.1 Viitekehys

Menolähestymistavassa bruttokansantuote lasketaan sen menokomponenttien eli kysyntäerien summana. Nämä erät ovat kulutusmenot, kiinteän pääoman bruttomuodostus, varastojen muutos sekä tavaroiden ja palveluiden vienti miinus tavaroiden ja palveluiden tuonti.

Suomen kansantalouden tilinpidossa bruttokansantuote määräytyy tuotoslähestymistavan perusteella, mutta myös menolähestymistapa otetaan itsenäisesti huomioon. Tuotanto- ja menolähestymistavoilla laskettujen bruttokansantuotteiden erotus kirjataan tilastolliseksi eroksi ennakollisessa kansantalouden tilinpidossa. Lopullisissa luvuissa tarjonta ja kysyntä tasapainotetaan tuotteittain, eikä tilastollista eroa esiinny.

5.2 Rajatapaukset

5.2.1 Kotitalouksien kulutusmenojen rajatapaukset

Asunnon omistajien tekemät asuntopalvelut (vuosikorjaukset yms.) kirjataan pääasiassa asuntojen omistamisen (toimiala 68202) välituotekäyttöön. Korjausmateriaalit (maalit, puutavara yms.) kirjataan nekin pääosin asumisen tuotantotilille. Korjausten yhteydessä uusittavat kodinkoneet kirjataan yksityiseen kulutukseen.

Asunnon vuokraajien tekemät korjaukset kirjataan kokonaisuudessaan yksityiseen kulutukseen.

5.2.2 Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen rajatapaukset

Puolustusvoimat kirjaavat ainoastaan maanpuolustukseen hankitun kaluston ostot erityiselle maanpuolustuskaluston tilille. Muut hankinnat, joita voidaan käyttää myös siviilitarkoituksiin (kuten rakennukset, henkilöajoneuvot, tierakenteet yms.) kirjataan kuten muissakin valtion virastoissa tasetileille.

Investointien ’mineraalien etsintä ja arviointi’ laskentaa ja tietolähteitä on kuvattu kohdassa 5.10.3. Mineraalien etsintä koostuu kyseisen toiminnan kustannuksista, kuten maksetuista palkoista, ostopalveluista ym.

Tietokoneohjelmistojen ja tietokantojen laskenta perustuu osin oletuksiin. Laskentaa on kuvattu tarkemmin kohdassa 5.10.3.10, lisäksi T&K-kokonaisuutta on kuvattu kohdassa 5.10.3.8.

Talonrakennusten osalta jakoa perus- ja vuosikorjauksiin on käsitelty talonrakentamisen laskennan yhteydessä kohdassa 3.7.3. Muiden varatyyppien osalta vastaavaa erottelu perustuu eri kyselyiden vastauksiin.

Julkisyhteisöjen osalta: Mikäli merkittäviä käytöstä poistamisia (terminal costs) ilmenee, ne tutkitaan tapauskohtaisesti, jolloin varmistetaan kustannusten oikea kirjaaminen.

Leasingin jako käyttö- ja rahoitusleasingiin saadaan Rahoitusleasingtilastosta. Rahoitusleasingin nettolisäykset (lisäykset - vähennykset) kirjataan pääoman bruttomuodostukseen. Käyttöleasing kirjataan välituotekäyttöön.

5.3 Arvottaminen

Tuotteiden käyttö arvotetaan ostajanhintaan. Näin ollen kulutusmenot sisältävät arvonlisäveron ja muut tuoteverot mutta eivät tukipalkkioita. Osamaksulla tai vastaavilla luottojärjestelyillä hankitut tuotteet kirjataan niiden ostoajankohdan mukaan.

Kiinteän pääoman bruttomuodostus sisältää arvonlisäveron sikäli kuin se ei ole vähennyskelpoinen. Investoinnit kirjataan omistuksen vaihdoksen ajankohdan mukaan. Tästä säännöstä on Suomen kansantalouden tilinpidossa kolme poikkeusta. Ensinnäkin rahoitusliisaus kirjataan käyttävän toimialan investoinniksi, vaikka omistuksen vaihdosta ei tapahdu. Toiseksi omaan käyttöön tehtävät investoinnit kirjataan silloin kun ne tuotetaan. Kolmanneksi rakennusinvestoinnit kirjataan sitä mukaa kuin niitä rakennetaan eikä vasta sitten, kun rakennus on valmis ja omistus yleensä vaihtuu.

Varastojen muutos arvotetaan vuoden keskihintaan eli varastojen arvo vuoden lopussa ja alussa muutetaan ensin vuoden keskihintaan ja sen jälkeen lasketaan niiden erotus.

Tavaroiden vienti ja tuonti arvotetaan f.o.b. -arvon mukaan eli vapaasti laivassa vientimaan rajalla. Palveluiden vienti arvotetaan perushintaan ja tuonti ostajanhintaan.

Tarkemmat yksityiskohdat arvottamisesta on esitetty kunkin kysyntäerän kohdalla kohdissa 5.7–5.17.

5.4 Siirtyminen liikekirjanpidosta ja hallinnollisista käsitteistä EKT 2010 kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Julkisten kulutusmenojen laskennassa käytetään kuntien ja kuntayhtymien taloustilastoja, valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa sekä eri yhteisöjen tuloslaskelmia. Niiden käsitteet muokataan kansantalouden tilinpidon käsitteiksi.

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskennassa käytetään osittain yritysten rakennetilastoa, kuntien ja kuntayhtymien taloustilastoja sekä valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistoa. Niiden käsitteistä poimitaan kansantalouden tilinpidon mukaiset erät.

T&K-laskentaa on kuvattu kohdassa 5.10.3.8.

5.5 Suorien ja epäsuorien estimointimenetelmien käyttö sekä vertailuvuodet (benchmarks) ja ekstrapoloinnit

Kysyntäerien laskennassa käytetään sekä suoria että epäsuoria estimointimenetelmiä.

Kiinnityspisteitä ja ekstrapolaatiota on käytetty kotitalouksien kulutusmenojen laskennassa. Ne ovat perustuneet erityisesti kulutustutkimuksiin. Laskentamenetelmät kuvataan tarkemmin kohdassa 5.7.

Myös kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskennassa on käytetty erityisselvityksiin perustuvia kiinnityspisteitä ja ekstrapolaatiota laskettaessa talonrakennusinvestointeihin sisältyviä peruskorjausinvestointeja. Näihin liittyvät laskentamenetelmät on kuvattu tarkemmin kohdassa 5.10.

Compilation of GNI	Level of Details	Basis for NA Figures												
		Surveys and Censuses	Administrative Records	Combined Data	Extrapolation and Models								Other	Total (sources)
					Benchmark extrapolations	Commodity Flow Model	CFC (PIM)	Dwellings - stratification method	FISIM	Insurance	Other E&M	Total Extrap+Models		
GDP EXPENDITURE APPROACH														
Total final consumption expenditure		4458	10379	41239	2	0	10048	316	0	0	633	10999	130337	197412
Household final consumption expenditure	Total	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	128535	128535
COICOP (1-digit)	01 - Food and non-alcoholic beverages	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15757	15757
	02 - Alcoholic beverages, tobacco and narcotics	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5398	5398
	03 - Clothing and footwear	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4568	4568
	04 - Housing, water, electricity, gas and other fuels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	33092	33092
	05 - Furnishings, household equipment and routine ho	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6664	6664
	06 - Health	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6555	6555
	07 - Transport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14590	14590
	08 - Communication	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3093	3093
	09 - Recreation and culture	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12177	12177
	10 - Education	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	454	454
	11 - Restaurants and hotels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8624	8624
	12 - Miscellaneous goods and services	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10034	10034
	Transition to national concept	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1009	1009
NPISH final consumption expenditure		0	772	3377	2	0	476	316	0	0	588	1382	93	5624
General government final consumption expenditure		4458	9607	37862	0	0	9572	0	0	0	45	9617	1709	63253
Gross capital formation		3351	1375	35113	0	0	0	0	0	0	0	0	29681	69520
Gross fixed capital formation	Total	3351	1375	25627	0	0	0	0	0	0	0	0	28927	59280
AN	111 Dwellings	0	0	12	0	0	0	0	0	0	0	0	19269	19281
	112 Other buildings and structures	12	1116	12479	0	0	0	0	0	0	0	0	1536	15205
	113 Machinery and equipment	3053	116	16523	0	0	0	0	0	0	0	0	566	14318
	114 Weapons systems	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	115 Cultivated biological resources	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28	28
	117 Intellectual property products	286	81	2613	0	0	0	0	0	0	0	0	7468	10448
Changes in inventories		0	0	3486	0	0	0	0	0	0	0	0	691	10177
materials and supplies		0	0	4349	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4349
work-in-progress		0	0	615	0	0	0	0	0	0	0	0	526	1141
finished goods		0	0	2288	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2288
goods for resale		0	0	2234	0	0	0	0	0	0	0	0	165	2399
Acquisitions less disposals of valuables		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	63	63
Exports of goods and services		16	0	129647	0	0	0	0	81	105	0	186	0	129849
goods		0	0	95512	0	0	0	0	0	85	0	85	0	95597
services		16	0	34135	0	0	0	0	81	20	0	101	0	34252
Imports of goods and services		236	1773	136518	0	0	0	0	299	95	0	394	0	138921
goods		0	903	98737	0	0	0	0	0	-391	0	-391	0	99249
services		236	870	37781	0	0	0	0	299	486	0	785	0	39672
Gross domestic product		7589	9981	69481	2	0	10048	316	-218	10	633	10791	160018	257860

Kuva 5-1: Menolähestymistavan lähteet ja estimointimenetelmät prosessitaulukoiden mukaisesti

5.6 Kattavuuden varmistamista koskevat perusperiaatteet

Menolähestymistavan tietolähteet ovat pääosin varsin kattavat. Laskenta perustuu kokonaisaineistoihin tavaraviennin ja -tuonnin, julkisten kulutusmenojen sekä osittain kiinteän pääoman bruttomuodostuksen,

varastojen sekä kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen kohdalla. Kotitalouksien kulutusmenojen tärkein tietolähde kulutustutkimus on lähtökohdiltaan periaatteessa erittäin kattava lukuun ottamatta eräitä tunnetusti ongelmallisia kulutusnimikkeitä kuten alkoholi. Kulutustutkimuksen tietoihin tehtävistä täydennyksistä kerrotaan jäljempänä.

Menolähestymistavan kohdalla ei piilotalous ole merkittävä ongelma. Harmaan talouden tuottamien kulutustavaroiden ja -palvelujen oletetaan pääosin sisältyvän kulutustutkimuksen tietoihin.

Viime kädessä tuotanto- ja menolähestymistavan yhteensovittaminen ja tasapainottaminen varmistetaan tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, joka tarjoaa systemaattisen lähestymistavan kattavuuden varmistamiseksi myös bruttokansantuotteen menokomponenttien estimoinnissa.

Compilation of GNI	Level of Details	Data validation	Adjustments													
			Conceptual				Exhaustiveness								Balancing	Total (adjustments)
			Allocation of FISIM	Allocation of insurance	Other conceptual	Total conceptual	N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	Total exhaustiveness		
GDP EXPENDITURE APPROACH																
Total final consumption expenditure		-2984	1033	3478	-3	4508	0	0	0	0	0	0	83	83	-196	1411
Household final consumption expenditure	Total	-3444	300	3478	0	4378	0	0	0	0	0	0	35	35	-209	760
COICOP (1-digit)	01 - Food and non-alcoholic beverages	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	42
	02 - Alcoholic beverages, tobacco and narcotics	-191	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-41	-232
	03 - Clothing and footwear	344	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	344
	04 - Housing, water, electricity, gas and other fuels	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35	35	0	35
	05 - Furnishings, household equipment and routine h	-606	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-22	-628
	06 - Health	-951	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-82	-1033
	07 - Transport	-108	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-20	-128
	08 - Communication	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
	09 - Recreation and culture	-325	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-44	-369
	10 - Education	-2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2
	11 - Restaurants and hotels	-431	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-431
	12 - Miscellaneous goods and services	-75	300	3478	0	4378	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4303
	Transition to national concept	-1086	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1086
						0										
NPISH final consumption expenditure		-485	23	0	0	23	0	0	0	0	0	0	30	30	12	-414
General government final consumption expenditure		945	104	0	-3	101	0	0	0	0	0	0	18	18	1	1065
Gross capital formation		2324	0	0	2007	2007	0	0	0	0	0	0	-1235	-1235	0	3096
Gross fixed capital formation	Total	2430	0	0	4308	4308	0	0	0	0	0	0	-446	-446	0	6360
AN	111 Dwellings	-747	0	0	385	385	0	0	0	0	0	0	-96	-96	0	-458
	112 Other buildings and structures	544	0	0	3813	3813	0	0	0	0	0	0	-350	-350	0	3813
	113 Machinery and equipment	1612	0	0	-1034	-1034	0	0	0	0	0	0	0	0	0	118
	114 Weapons systems	120	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	120
	115 Cultivated biological resources	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	117 Intellectual property products	1163	0	0	1186	1186	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2367
Changes in inventories		-174	0	0	-2301	-2301	0	0	0	0	0	0	-789	-789	0	-3264
materials and supplies		-11	0	0	-135	-135	0	0	0	0	0	0	-310	-310	0	-1115
work-in-progress		5	0	0	-100	-100	0	0	0	0	0	0	-40	-40	0	-135
finished goods		-131	0	0	-430	-430	0	0	0	0	0	0	-385	-385	0	-946
goods for resale		-37	0	0	-346	-346	0	0	0	0	0	0	-54	-54	0	-1037
Acquisitions less disposals of valuables		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Exports of goods and services		1116	0	0	-7978	-7978	0	0	0	0	0	0	193	193	0	-6669
goods		0	0	0	-6738	-6738	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-6738
services		1116	0	0	-1240	-1240	0	0	0	0	0	0	193	193	0	69
Imports of goods and services		0	0	0	-11852	-11852	0	0	0	0	0	0	1415	1415	0	-10437
goods		0	0	0	-10638	-10638	0	0	0	0	0	0	479	479	0	-10159
services		0	0	0	-1214	-1214	0	0	0	0	0	0	936	936	0	-278
Gross domestic product		456	1033	3478	5878	10389	0	0	0	0	0	0	-2374	-2374	-196	8275

Kuva 5-2: Menolähestymistavan kattavuuskorjaukset prosessitaulukoiden mukaisesti

5.7 Kotitalouksien (sektorin S14) kulutusmenot

5.7.1 Yleiskatsaus

Kotitalouksien kulutusmenoestimaattien laadinnassa noudatetaan vuoden 2010 Euroopan tilinpitojärjestelmän (EKT 2010) mukaisia käsitteitä ja määritelmiä.

Kotitalouksien kulutusmenojen tuoteluokitus perustuu EKT 2010:ssä viitattuun yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituksen mukaiseen COICOP-luokitukseen ja sen perusteella EU:ssa muokattuun ja vuonna 2016 hyväksyttyyn, 5-numerotasolle asti harmonisoituun versioon, jota kutsutaan nimellä ECOICOP. ECOICOP:sta on muokattu Suomen kansantalouden tilinpidon tarpeisiin kulutusmenojen tuoteluokitus, joka tarkimmalla luokitustasolla (5-numerotaso) jakautuu 229 tavara- ja palvelunimikkeeseen. ECOICOP:ssa on 305 tarkimman taso luokkaa, eli ihan kaikkia luokkia ei otettu käyttöön kansantalouden tilinpidon laadinnassa, vaan pyrittiin tuottamaan vähintään ne luokat, jotka tarvitaan kansainvälistä hintavertailua (PPP) varten ja lisäksi otettiin mukaan muutama luokka, joita kuluttajahintaindeksi (KHI) erityisesti toivoi sekä

pidettiin välillisten rahoituspalveluiden (FISIM) jako kahteen (talletuksista ja lainoista), vaikka tätä jakoa ei ECOICOP:ssa ole.

Koska laskentatarkkuus on 5-numeroluokka ja mukana on nyt luokkia, jotka muodostuvat useammasta ECOICOP-luokituksen 5-numerotason luokasta eli poikkeavat ECOICOP:n luokituksesta, nämä luokat on koodattu niin, että niissä on 5-numerotason koodissa viimeisenä kirjain X (lisäksi luokassa 10 Koulutus X-kirjain tulee mukaan koodiin jo aikaisemmassa vaiheessa, koska tarkempaa alajakoa edes 3-numerotasolla ei käytetä). Lisäksi jokainen 5-numerotason nimike on määritelty kuulumaan yhteen kestävyysluokkaan, ja kestävyysluokka on 5-numerotason koodin lopussa kirjainmuodossa pisteellä erotettuna (D = kestokulutustavarat, SD = puolikestävät kulutustavarat, ND = lyhytikäiset tavarat ja S = palvelut).

Aikaisemmin, kun kansantalouden tilinpidossa oli hieman erilainen 5-numerotason versio kulutusluokituksesta, koodi oli erotettu KHI:n käyttämästä koodista niin, että kansantalouden tilinpidon koodi alkoi C-kirjaimella (ja sitten perässä olivat numerot ilman pisteitä). Nyt on siirrytty käyttämään yhtenäistä koodimuotoa, jolloin kansantalouden tilinpidossakaan ei enää käytetä kirjainta koodin alussa ja koodi sisältää pisteet.

ECOICOP-luokitus otettiin käyttöön syksyllä 2019 julkaistun aikasarjakorjauksen yhteydessä, ja silloin päälähteenä tarkimman tason laskennalle oli vuoden 2016 kulutustutkimus, jossa ensimmäisen kerran käytettiin ECOICOP-luokitusta. Tässä menetelmäkuvauksessa lopulliset luvut ovat vuodelta 2022, jolta vuodelta on myös uusin kulutustutkimus. Vuoden 2022 kulutustutkimuksessa siirryttiin jo käyttämään COICOP 2018 -luokitusta, mutta kansantalouden tilinpidon laskelmia varten kulutustutkimuksen puolelta tuotettiin tiedot myös ECOICOP-luokituksella. Syksyn 2024 aikasarjakorjauksen yhteydessä otettiin elintarvikkeiden laskennassa käyttöön niin kutsuttu kassapääteaineisto (scannerdata), joka saatiin Tilastokeskukseen alun perin kuluttajahintaindeksin (KHI) käyttöön, mutta jota on sopimuksilla saatu laajennettua myös kansantalouden tilinpidossa käytettäväksi. Sisäisten keskustelujen jälkeen päätettiin, että kansantalouden tilinpidon tasoiksi otetaan elintarvikkeissa suoraan kassapääteaineiston tasot, joihin lisätään kotitalouksien oman tuotannon arvo. Kassapääteaineisto sisältää jonkin verran myös muiden kuin kotitalouksien ostamia tuotteita, mutta toisaalta siitä puuttuu esimerkiksi elintarvikkeiden torikauppa – kassapääteaineisto on kuitenkin niin laaja ja laadukas aineisto, että sen ”osittamiseen” ilman mitään aitoa tietoa ei haluttu ryhtyä, ja päätettiin, että hyväksytään pienet epätarkkuudet, jotka syntyvät toisaalta ylimääräisistä ja toisaalta puuttuvista ostoista.

Päälähteenä käytettävän kulutustutkimuksen lisäksi esitellään ”välivuosien” laskenta eli lähteet ja laskentatavat niiltä vuosilta, jolloin käytettävissä ei ole ko. vuoden kulutustutkimusta.

Käytetty luokitus koodeineen (ECOICOP:in mukaisena), kunkin luokan käypähintainen tieto miljoonina euroina vuodelta 2022 sekä päälähdettä kuvaava laskentatiedoston nimi sekä käytetty menetelmä (A tai B) on esitetty oheisessa taulukossa:

Taulukko 5-2 Kotitalouksien kulutusmenot

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
01	ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	x	15 799		
01.1	Elintarvikkeet	x	13 992		
01.1.1	Viljatuotteet ja leipä	x	2 267		
01.1.1.1.ND	Riisi		37	Scannerdata	B
01.1.1.2.ND	Jauhot ja muut viljat		82	Scannerdata	B
01.1.1.3.ND	Leipä		758	Scannerdata	B
01.1.1.4.ND	Muut leipomotuotteet		646	Scannerdata	B
01.1.1.5.ND	Pizzat ja suolaiset piirakat		403	Scannerdata	B
01.1.1.6.ND	Pastatuotteet ja kuskus		202	Scannerdata	B
01.1.1.7.ND	Aamiaisviljatuotteet		88	Scannerdata	B
01.1.1.8.ND	Muut viljatuotteet		51	Scannerdata	B
01.1.2	Liha	x	2 336		
01.1.2.1.ND	Naudan- ja vasikanliha		315	Scannerdata	B
01.1.2.2.ND	Sianliha		189	Scannerdata	B
01.1.2.3.ND	Lampaan- ja vuohenliha		13	Scannerdata	B
01.1.2.4.ND	Siipikarjan liha		434	Scannerdata	B
01.1.2.5.ND	Muu liha		134	Scannerdata	B
01.1.2.6.ND	Syötävät sisäelimet		5	Scannerdata	B
01.1.2.7.ND	Kuivattu, suolattu tai savustettu liha		989	Scannerdata	B
01.1.2.8.ND	Muut lihavalmisteet		257	Scannerdata	B
01.1.3	Kala ja äyriäiset	x	697		
01.1.3.1.ND	Tuore tai jäähdytetty kala		338	Scannerdata	B
01.1.3.2.ND	Pakastettu kala		17	Scannerdata	B
01.1.3.3.ND	Tuoreet tai jäähdytetyt äyriäiset		7	Scannerdata	B
01.1.3.4.ND	Pakastetut äyriäiset		24	Scannerdata	B
01.1.3.5.ND	Kuivattu, savustettu tai suolattu kala ja äyriäiset		137	Scannerdata	B
01.1.3.6.ND	Muut säilötyt tai käsitellyt kala- ja äyriäisvalmisteet		174	Scannerdata	B
01.1.4	Maitotuotteet, juusto ja kanamunat	x	2 570		
01.1.4.1.ND	Tuore täysmaito		52	Scannerdata	B
01.1.4.2.ND	Tuore vähärasvainen maito		429	Scannerdata	B
01.1.4.3.ND	Säilötty maito		1	Scannerdata	B
01.1.4.4.ND	Jogurtti		365	Scannerdata	B
01.1.4.5.ND	Juusto ja juustoaine		995	Scannerdata	B
01.1.4.6.ND	Muut maitotuotteet		563	Scannerdata	B
01.1.4.7.ND	Munat		165	Scannerdata	B
01.1.5	Öljyt ja rasvat	x	352		
01.1.5.1.ND	Voi		189	Scannerdata	B
01.1.5.2.ND	Margariini ja muut kasvirasvat		106	Scannerdata	B
01.1.5.3.ND	Oliiviöljy		26	Scannerdata	B
01.1.5.4.ND	Muut syötävät ruokaöljyt		31	Scannerdata	B
01.1.5.5.ND	Muut syötävät eläinrasvat		-	Scannerdata	B
01.1.6	Hedelmät ja marjat	x	1 166		
01.1.6.1.ND	Tuoreet tai jäähdytetyt hedelmät ja marjat		829	Scannerdata	B
01.1.6.2.ND	Pakastetut hedelmät ja marja		64	Scannerdata	B
01.1.6.3.ND	Kuivatut hedelmät ja marjat ja pähkinät		178	Scannerdata	B
01.1.6.4.ND	Säilötyt hedelmät ja marjat ja hedelmä- ja marjapohjaiset tuotteet		95	Scannerdata	B
01.1.7	Vihannekset	x	1 406		
01.1.7.1.ND	Tuoreet ja jäähdytetyt vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit		858	Scannerdata	B
01.1.7.2.ND	Pakastetut vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit		64	Scannerdata	B

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
01.1.7.3.ND	Kuivatut kasvikset, muut säilötyt tai käsitellyt vihannekset		162	Scannerdata	B
01.1.7.4.ND	Perunat		186	Scannerdata	B
01.1.7.5.ND	Perunalastut		132	Scannerdata	B
01.1.7.6.ND	Muut mukulakasvit ja mukulakasvivalmisteet		4	Scannerdata	B
01.1.8	Sokeri, hillot, hunaja, suklaa ja makeiset	x	1 338		
01.1.8.1.ND	Sokeri		35	Scannerdata	B
01.1.8.2.ND	Hillot, marmeladit ja hunaja		80	Scannerdata	B
01.1.8.3.ND	Suklaa		401	Scannerdata	B
01.1.8.4.ND	Makeistuotteet		515	Scannerdata	B
01.1.8.5.ND	Mehujäät ja jäätelöt		304	Scannerdata	B
01.1.8.6.ND	Keinotekoiset makeutusaineet		3	Scannerdata	B
01.1.9	Ruokatuotteet, muualle luokittelemattomat	x	1 860		
01.1.9.1.ND	Kastikkeet ja maustekastikkeet		233	Scannerdata	B
01.1.9.2.ND	Suola, mausteet ja mausteyrtit		118	Scannerdata	B
01.1.9.3.ND	Vauvanruoat		92	Scannerdata	B
01.1.9.4.ND	Valmisruoat		1 132	Scannerdata	B
01.1.9.9.ND	Muut ruokavalmisteet, muualle luokittelemattomat		285	Scannerdata	B
01.2	Alkoholittomat juomat	x	1 807		
01.2.1	Kahvi, tee ja kaakao	x	508		
01.2.1.1.ND	Kahvi		452	Scannerdata	B
01.2.1.2.ND	Tee		37	Scannerdata	B
01.2.1.3.ND	Kaakao ja kaakaojauhe		19	Scannerdata	B
01.2.2	Kivennäisvedet, virvoitusjuomat, hedelmä- ja vihannesmehut	x	1 299		
01.2.2.1.ND	Kivennäis- ja lähdevedet		222	Scannerdata	B
01.2.2.2.ND	Virvoitusjuomat		726	Scannerdata	B
01.2.2.3.ND	Hedelmä-, marja- ja vihannesmehut		351	Scannerdata	B
02	ALKOHOLIJUOMAT, TUPAKKA JA HUUMAUSAINEET	x	5 686		
02.1	Alkoholijuomat	x	3 540		
02.1.1	Väkevät alkoholijuomat	x	781		
02.1.1.X.ND	Väkevät alkoholijuomat		781	Laskentapohja (Alko, scannerdata)	B
02.1.2	Viini	x	1 308		
02.1.2.X.ND	Viini		1 308	Laskentapohja (Alko, scannerdata)	B
02.1.3	Olut	x	1 451		
02.1.3.X.ND	Olut		1 451	Laskentapohja (Alko, scannerdata)	B
02.2	Tupakka	x	1 828		
02.2.0	Tupakka	x	1 828		
02.2.0.X.ND	Tupakka		1 828	Laskentapohja (tupakkaverotiedot, scannerdata, KHI)	B
02.3	Huumausaineet	x	318		
02.3.0	Huumausaineet	x	318		
02.3.0.0.ND	Huumausaineet		318	Erillinen laskelma (useita lähteitä)	
03	VAATETUS JA JALKINEET	x	4 912		
03.1	Vaatetus	x	3 945		
03.1.1	Vaatteiden valmistusaineet	x	62		
03.1.1.0.SD	Kankaat		62	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.1.2	Vaatteet	x	3 543		
03.1.2.1.SD	Miesten vaatteet		1 076	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.1.2.2.SD	Naisten vaatteet		1 928	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.1.2.3.SD	Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet		539	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
03.1.3	Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	x	295		
03.1.3.X.SD	Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet		295	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.1.4	Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	x	45		
03.1.4.X.S	Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus		45	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
03.2	Jalkineet	x	967		
03.2.1	Kengät ja muut jalkineet	x	948		
03.2.1.1.SD	Miesten jalkineet		315	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.2.1.2.SD	Naisten jalkineet		465	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.2.1.3.SD	Vauvojen ja lasten jalkineet		168	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
03.2.2	Jalkineiden korjaus ja vuokraus	x	19		
03.2.2.0.S	Jalkineiden korjaus ja vuokraus		19	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
04	ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	x	39 127		
04.1	Todelliset asumisvuokrat	x	8 253		
04.1.X	Todelliset asumisvuokrat	x	8 253		
04.1.X.X.S	Todelliset asumisvuokrat		8 253	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.2	Laskennalliset asumisvuokrat	x	22 568		
04.2.X	Laskennalliset asumisvuokrat	x	22 568		
04.2.X.X.S	Laskennalliset asumisvuokrat		22 568	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.3	Asunnon huolto ja korjaus	x	219		
04.3.1	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit	x	219		
04.3.1.0.ND	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit		219	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.3.2	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	x	.		
04.3.2.X.S	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut		.	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.4	Vesihuolto ja sekalaiset asumispalvelut	x	743		
04.4.1	Vesihuolto	x	484		
04.4.1.0.ND	Vesihuolto		484	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.4.2	Jätteiden keruu	x	231		
04.4.2.0.S	Jätteiden keruu		231	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.4.3	Jätevesi	x	.		
04.4.3.0.S	Jätevesi		.	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.4.4	Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat	x	28		
04.4.4.X.S	Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat		28	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.5	Sähkö, kaasu tai muut polttoaineet	x	7 344		
04.5.1	Sähkö	x	4 246		
04.5.1.0.ND	Sähkö		4 246	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.5.2	Kaasu	x	.		
04.5.2.X.ND	Kaasu		.	Arvo 0	
04.5.3	Nestemäiset polttoaineet	x	555		
04.5.3.0.ND	Nestemäiset polttoaineet		555	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.5.4	Kiinteät polttoaineet	x	587		
04.5.4.X.ND	Kiinteät polttoaineet		587	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
04.5.5	Lämpöenergia	x	1 956		

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
04.5.5.0.ND	Lämpöenergia		1 956	Asuminen (tuotantotilitiedot, muita lähteitä)	B
05	KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	x	6 036		
05.1	Huonekalut ja kalusteet, matot ja muut lattianpäällysteet	x	1 887		
05.1.1	Huonekalut ja kalusteet	x	1 601		
05.1.1.1.D	Kodin kalusteet		1 126	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.1.1.2.D	Puutarhakalusteet		114	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.1.1.3.D	Valaisimet		94	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.1.1.9.D	Muut huonekalut ja kalusteet		267	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.1.2	Matot ja muut lattianpäällysteet	x	144		
05.1.2.X.D	Matot ja muut lattianpäällysteet		144	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.1.3	Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	x	142		
05.1.3.0.S	Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus		142	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
05.2	Kodintekstiilit	x	544		
05.2.0	Kodintekstiilit	x	544		
05.2.0.1.SD	Sisustuskankaat ja verhot		100	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.2.0.2.SD	Vuodevaatteet		291	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.2.0.3.SD	Pöytäliinat ja pyyhkeet		108	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.2.0.4.S	Kodintekstiilien korjaus		-	Oletetaan nollaksi	B
05.2.0.9.SD	Muut kodintekstiilit		45	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.3	Kodinkoneet	x	901		
05.3.1	Sähkökäyttöiset ja muut kuin sähkökäyttöiset suuret kodinkoneet	x	747		
05.3.1.1.D	Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet		174	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.1.2.D	Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet		233	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.1.3.D	Liedet		94	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.1.4.D	Lämmittimet, ilmastointilaitteet		115	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.1.5.D	Puhdistuslaitteet		108	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.1.9.D	Muut suuret kodinkoneet		23	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.2	Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	x	106		
05.3.2.X.SD	Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet		106	Laskentapohja (KOTEK)	A
05.3.3	Kodinkoneiden korjaus	x	48		
05.3.3.0.S	Kodinkoneiden korjaus		48	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
05.4	Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	x	529		
05.4.0	Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	x	529		
05.4.0.1.SD	Lasi-, kristalli-, keramiikka- ja posliinitavarat		151	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.4.0.2.SD	Ruokailuvälineet		32	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.4.0.3.SD	Muut kuin sähkökäyttöiset keittiötarvikkeet		346	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.4.0.4.S	Lasitavaroiden, astioiden ja taloustavaroiden korjaus		-	Oletetaan nollaksi	B
05.5	Kodin ja puutarhan työkalut ja laitteet	x	789		
05.5.1	Suuret työkalut ja laitteet	x	319		
05.5.1.X.D	Suuret työkalut ja laitteet		319	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.5.2	Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	x	470		
05.5.2.X.SD	Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet		470	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
05.6	Taloudenhoitoon liittyvät tavarat ja palvelut	x	1 386		
05.6.1	Kodin kulutustavarat	x	946		

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
05.6.1.1.ND	Siivous- ja puhdistustuotteet		338	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot, scannerdata)	A
05.6.1.2.ND	Muut pienet kodin kulutustuotteet		608	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot, scannerdata)	A
05.6.2	Kodin- ja taloudenhoitopalvelut	x	440		
05.6.2.1.S	Palkattujen henkilöiden kodinhoitopalvelut		97	Laskentapohja (kunnalliset palkkatiedot)	B
05.6.2.2.S	Siivouspalvelut		84	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
05.6.2.3.S	Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus		25	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
05.6.2.9.S	Muut kotitalouspalvelut		234	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
06	TERVEYS	x	5 522		
06.1	Lääkevalmisteet, hoitolaitteet ja -välineet	x	2 129		
06.1.1	Farmaseuttiset tuotteet	x	1 385		
06.1.1.0.ND	Farmaseuttiset tuotteet		1 385	Laskentapohja (Fimea, Kela)	B
06.1.2	Muut lääkevalmisteet	x	104		
06.1.2.X.ND	Muut lääkevalmisteet		104	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
06.1.3	Hoitolaitteet ja -välineet	x	640		
06.1.3.X.D	Hoitolaitteet ja -välineet		640	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
06.2	Avohoitopalvelut	x	2 592		
06.2.1	Sairaanhoitopalvelut	x	779		
06.2.1.X.S	Sairaanhoitopalvelut		779	Laskentapohja (tuotantotilitiedot)	B
06.2.2	Hammashoito	x	1 022		
06.2.2.0.S	Hammashoito		1 022	Laskentapohja (tuotantotilitiedot)	B
06.2.3	Avustavat hoitopalvelut	x	791		
06.2.3.X.S	Avustavat hoitopalvelut		791	Laskentapohja (tuotantotilitiedot)	B
06.3	Sairaalapalvelut	x	801		
06.3.0	Sairaalapalvelut	x	801		
06.3.0.0.S	Sairaalapalvelut		801	Laskentapohja (tuotantotilitiedot)	B
07	LIIKENNE	x	14 462		
07.1	Ajoneuvojen hankinta	x	3 622		
07.1.1	Autot	x	3 115		
07.1.1.1.D	Uudet autot		1 750	Laskentapohja (rekisteröinnit, hinnat)	B
07.1.1.2.D	Käytetyt autot		1 365	Laskentapohja (myyntimäärät & KHI)	B
07.1.2	Moottoripyörät	x	251		
07.1.2.0.D	Moottoripyörät		251	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.1.3	Polkupyörät	x	256		
07.1.3.0.D	Polkupyörät		256	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.1.4	Eläinvetoiset ajoneuvot	x	-		
07.1.4.0.D	Eläinvetoiset ajoneuvot		-	Arvo 0	
07.2	Yksityisajoneuvojen käyttö	x	8 753		
07.2.1	Yksityisajoneuvojen varaosat ja lisävarusteet	x	994		
07.2.1.1.SD	Renkaat		306	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.2.1.2.SD	Yksityisajoneuvojen varaosat		663	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.2.1.3.SD	Yksityisajoneuvojen lisävarusteet		25	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.2.2	Yksityisajoneuvojen polttoaineet ja voiteluöljyt	x	4 661		
07.2.2.1.ND	Diesel		1 419	Laskentapohja (myyntimäärät & KHI)	B
07.2.2.2.ND	Bensiini		3 033	Laskentapohja (myyntimäärät & KHI)	B
07.2.2.3.ND	Muut yksityisajoneuvojen polttoaineet		141	Laskentapohja (myyntimäärät & KHI)	B
07.2.2.4.ND	Voiteluaineet		68	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
07.2.3	Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	x	2 228		

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
07.2.3.0.S	Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus		2 228	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
07.2.4	Muut yksityisajoneuvoihin liittyvät palvelut	x	870		
07.2.4.1.S	Autotallin, pysäköintipaikan ja yksityisajoneuvojen vuokraus		394	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
07.2.4.2.S	Käyttömaksut ja pysäköintimaksut		77	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
07.2.4.3.S	Ajo-opetus, ajokokeet ja ajokortit sekä auton katsastus		399	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
07.3	Liikennepalvelut	x	2 087		
07.3.1	Matkustajien kuljetus rautatieliikenteessä	x	508		
07.3.1.1.S	Matkustajien kuljetus junalla		463	Laskentapohja (määrä (VR, HSL), KHI)	B
07.3.1.2.S	Matkustajien kuljetus maanalaisella ja raitiovaunulla		45	Laskentapohja (määrä (HSL), KHI)	B
07.3.2	Matkustajien kuljetus tieliikenteessä	x	667		
07.3.2.1.S	Matkustajien kuljetus linja-autolla		432	Laskentapohja (tuotantotilitiedot, KHI)	B
07.3.2.2.S	Matkustajien kuljetus taksilla ja kuljettajalla varustetulla vuokra-autolla		235	Laskentapohja (tuotantotilitiedot, KHI)	B
07.3.3	Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	x	451		
07.3.3.X.S	Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä		451	Laskentapohja (matkustajamäärät & KHI)	B
07.3.4	Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	x	173		
07.3.4.X.S	Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä		173	Laskentapohja (matkustajamäärät & KHI)	B
07.3.5	Yhdistetty matkustajaliikenne	x	149		
07.3.5.0.S	Yhdistetty matkustajaliikenne		149	Laskentapohja (määrä (HSL), KHI)	B
07.3.6	Muut kuljetuspalvelut	x	139		
07.3.6.X.S	Muut kuljetuspalvelut		139	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
08	VIESTINTÄ	x	3 098		
08.1	Postipalvelut	x	122		
08.1.0	Postipalvelut	x	122		
08.1.0.1.S	Kirjeiden käsittelypalvelu		65	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.1.0.9.S	Muut postipalvelut		57	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.2	Puhelin- ja faksilaitteet	x	510		
08.2.0	Puhelin- ja faksilaitteet	x	510	Laskentapohja (KOTEK)	A
08.2.0.X.D	Puhelin- ja faksilaitteet		510		
08.3	Puhelin- ja faksipalvelut	x	2 466		
08.3.0	Puhelin- ja faksipalvelut	x	2 466		
08.3.0.1.S	Kiinteän puhelinverkon palvelut		12	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.3.0.2.S	Langattoman puhelinverkon palvelut		1 696	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.3.0.3.S	Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut		514	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.3.0.4.S	Yhdistetyt telepalvelut		244	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
08.3.0.5.S	Muut tiedonsiirtopalvelut		-	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
09	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	x	11 808		
09.1	Audiovisuaaliset laitteet, valokuvauslaitteet ja tietojenkäsittelylaitteet	x	1 308		
09.1.1	Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	x	429		
09.1.1.1.D	Äänen vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet		78	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.1.2.D	Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käyttävät laitteet		320	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.1.3.D	Kannettavat äänen- ja kuvantoistolaitteet		-	Laskentapohja (KOTEK)	A

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
09.1.1.9.D	Muut äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytettävät laitteet		31	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.2	Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	x	43		
09.1.2.X.D	Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet		43	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.3	Tietojenkäsittelylaitteet	x	617		
09.1.3.1.D	Tietokoneet		398	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.3.2.D	Tietojenkäsittelylaitteiden lisävarusteet		176	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.3.3.D	Ohjelmistot		43	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.1.3.4.D	Laskimet ja muut tietojenkäsittelylaitteet		-	Laskentapohja (KOTEK)	A
09.1.4	Tallennusvälineet	x	156		
09.1.4.1.SD	Valmiiksi tallennetut tallennusvälineet		128	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.1.4.2.SD	Tallentamattomat tallennusvälineet		2	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.1.4.9.SD	Muut tallennusvälineet		26	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.1.5	Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	x	63		
09.1.5.0.S	Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus		63	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	A
09.2	Muut kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät suuret kestokulutustavarat	x	972		
09.2.1	Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	x	638		
09.2.1.X.D	Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat		638	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.2.2	Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	x	223		
09.2.2.X.D	Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat		223	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.2.3	Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	x	111		
09.2.3.0.S	Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus		111	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3	Muut vapaa-aikaan liittyvät tarvikkeet ja laitteet, puutarhanhoito ja lemmikkieläimet	x	3 190		
09.3.1	Pelit, lelut ja harrastusvälineet	x	451		
09.3.1.1.SD	Pelit ja harrastusvälineet		144	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.1.2.SD	Lelut ja juhliin liittyvät tavarat		307	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.2	Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	x	923		
09.3.2.X.SD	Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet		923	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.3	Puutarhat, kasvit ja kukat	x	657		
09.3.3.1.SD	Puutarhatarvikkeet		136	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.3.2.ND	Kasvit ja kukat		521	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.4	Lemmikkieläimet ja niihin liittyvät tuotteet	x	717		

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
09.3.4.1.SD	Lemmikkieläinten hankinta		92	Laskentapohja (määrät & hinnat)	B
09.3.4.2.ND	Lemmikkieläintuotteet		625	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.3.5	Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	x	442		
09.3.5.0.S	Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut		442	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
09.4	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	x	4 201		
09.4.1	Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	x	1 612		
09.4.1.X.S	Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut		1 612	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
09.4.2	Kulttuuripalvelut	x	1 256		
09.4.2.1.S	Elokuvateatterit, teatterit ja konsertit		634	Laskentapohja (tuotantotilitiedot, kulttuuritilastot, KHI)	B
09.4.2.2.S	Museot, kirjastot ja eläintarhat		90	Laskentapohja (tuotantotilitiedot, kulttuuritilastot, KHI)	B
09.4.2.3.S	Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset		455	Laskentapohja (määrät & KHI)	B
09.4.2.4.S	Kulttuuriin liittyvien laitteiden ja varusteiden vuokraus		-	Oletetaan nollaksi	A
09.4.2.5.S	Valokuvauspalvelut		77	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.4.2.9.S	Muut kulttuuripalvelut		-		
09.4.3	Rahapelit	x	1 333		
09.4.3.0.S	Rahapelit		1 333	Laskentapohja (Veikkaus yms)	B
09.5	Sanomalehdet, kirjat ja paperitavarat	x	1 216		
09.5.1	Kirjat	x	350		
09.5.1.X.SD	Kirjat		350	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.5.2	Sanoma- ja aikakauslehdet	x	708		
09.5.2.1.ND	Sanomalehdet		442	Laskentapohja (määrät muiden tilastoista, KHI)	B
09.5.2.2.ND	Aikakauslehdet		266	Laskentapohja (määrät muiden tilastoista, KHI)	B
09.5.3	Sekalaiset painotuotteet	x	119		
09.5.3.0.ND	Sekalaiset painotuotteet		119	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.5.4	Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	x	39		
09.5.4.X.ND	Paperitavarat ja piirustustarvikkeet		39	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
09.6	Valmismatkat	x	921		
09.6.0	Valmismatkat	x	921		
09.6.0.X.S	Valmismatkat		921	Laskentapohja (tuotantotilitiedot, liikevaihtotiedot)	B
10	KOULUTUS	x	452		
10.X	Koulutus	x	452		
10.X.X	Koulutus	x	452		
10.X.X.X.S	Koulutus		452	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
11	RAVINTOLAT JA HOTELLIT	x	8 133		
11.1	Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut	x	7 430		
11.1.1	Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat	x	6 740		
11.1.1.1.S	Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma		5 032	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot yms)	B
11.1.1.2.S	Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut		1 708	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot yms)	B
11.1.2	Ruokalat	x	690		
11.1.2.0.S	Ruokalat		690	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot yms)	B
11.2	Majoituspalvelut	x	703		
11.2.0	Majoituspalvelut	x	703		
11.2.0.1.S	Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut		571	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot yms)	B

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
11.2.0.2.S	Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut		132	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot yms)	B
11.2.0.3.S	Muut majoituspalvelut		-	Arvo 0	
12	MUUT TAVARAT JA PALVELUT	x	14 337		
12.1	Henkilökohtainen hygienia ja kauneudenhoito	x	2 748		
12.1.1	Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat	x	1 280		
12.1.1.1.S	Miesten ja lasten parturi- ja kampaamopalvelut		295	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
12.1.1.2.S	Naisten kampaamopalvelut		705	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
12.1.1.3.S	Kauneudenhoitopalvelut		280	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
12.1.2	Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	x	81		
12.1.2.X.SD	Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet		81	Laskentapohja (KOTEK)	A
12.1.3	Muut henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut laitteet ja tuotteet	x	1 387		
12.1.3.1.SD	Muut kuin sähkökäyttöiset laitteet		142	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.1.3.2.ND	Henkilökohtaiset hygienia-, kauneudenhoito- ja kosmetiikkatuotteet		1 245	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.2	Prostituutio	x	178		
12.2.0	Prostituutio	x	178		
12.2.0.0.S	Prostituutio		178	Erillinen laskelma (useita lähteitä)	
12.3	Henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	x	634		
12.3.1	Korut, kellot ja rannekellot	x	320		
12.3.1.1.D	Korut		214	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.3.1.2.D	Kellot ja rannekellot		81	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.3.1.3.S	Korujen, kellojen ja rannekellojen korjaus		25	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	A
12.3.2	Muut henkilökohtaiset esineet	x	314		
12.3.2.1.SD	Laukut ja matkustustarvikkeet		139	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.3.2.2.SD	Vauvantarvikkeet		55	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.3.2.3.S	Henkilökohtaisten esineiden korjaus		-	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.3.2.9.SD	Muut henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat		120	Kaupan myynnit (liikevaihtotiedot)	A
12.4	Sosiaalipalvelut	x	2 569		
12.4.0	Sosiaalipalvelut	x	2 569		
12.4.0.X.S	Sosiaalipalvelut		2 569	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
12.5	Vakuutukset	x	3 478		
12.5.1	Henkivakuutukset	x	1 169		
12.5.1.0.S	Henkivakuutukset		1 169	Vakuutus	
12.5.2	Asumiseen liittyvät vakuutukset	x	564		
12.5.2.0.S	Asumiseen liittyvät vakuutukset		564	Vakuutus	
12.5.3	Terveyteen liittyvät vakuutukset	x	394		
12.5.3.X.S	Terveyteen liittyvät vakuutukset		394	Vakuutus	
12.5.4	Liikenteeseen liittyvät vakuutukset	x	1 252		
12.5.4.1.S	Moottoriajoneuvovakuutukset		1 136	Vakuutus	
12.5.4.2.S	Matkavakuutukset		116	Vakuutus	
12.5.5	Muut vakuutukset	x	99		
12.5.5.0.S	Muut vakuutukset		99	Vakuutus	
12.6	Rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	x	3 458		
12.6.1	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	x	900		
12.6.1.1.S	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lainoista		540	Keskitetty laskelma: ks. kohta 3.8.1.7	
12.6.1.2.S	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) talletuksista		360	Keskitetty laskelma: ks. kohta 3.8.1.7	

KT-ECOICOP-koodi	Kulutusluokka	Summa-	v. 2022 milj. eur	Laskentatiedosto (päälähteet)	Mene-telmä
12.6.2	Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	x	2 558		
12.6.2.X.S	Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat		2 558	Laskentapohja (tuotantotilitiedot & varainsiirtovero)	B
12.7	Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	x	1 272		
12.7.0	Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	x	1 272		
12.7.0.X.S	Muut palvelut, muualle luokittelemattomat		1 272	Tuotantotililaskelmat (tuotantotilitiedot)	B
D	KESTOKULUTUSTAVARAT	x	9 828		
ND	LYHYTIKÄISET TAVARAT	x	39 885		
S	PALVELUT	x	69 523		
SD	PUOLIKESTÄVÄT KULUTUSTAVARAT	x	10 136		
P31 DC S14	KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA	x	129 372		
TUR S14	TURISMIMENOT	x	-77		
P33 S14	Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla		3 181	Neljännesten summa	
P34 S14	Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa		3 258	Neljännesten summa	
P31 NC S14	SUOMALAISTEN KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT	x	129 295		

5.7.2 Päälähteet ja niiden muunnokset kansantalouden tilinpitoon

5.7.2.1 Yleisperiaatteet

Kulutusmenojen laskennassa eri lähteistä ja näkökulmista (sekä kysynnästä että tarjonnasta) saatavia tietoja muunnetaan kansantalouden tilinpidon käsitteitä ja määritelmiä vastaaviksi kulutusmenoestimaateiksi.

Kansantalouden tilinpidon lopullisen kulutusmenoestimaatin valinta perustuu näiden eri lähteistä johdettujen kulutusmenoestimaattien huolelliseen vertailuun ja arviointiin niiden luotettavuudesta.

Ihannetapauksessa eri aineistoista johdettuja kulutusmenoestimaatteja pitäisi vertailla joka vuosi. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, koska eräät merkittävätkin aineistot tuotetaan varsin epäsäännöllisin väliajoin. Esimerkiksi kulutustutkimus on aiemmin toteutettu erikseen päätettävin vuosivälein (…, 1998, 2001, 2006, 2012, 2016, 2022) ja jatkossa se toteutetaan viiden vuoden välein (tosin seuraava kulutustutkimus vuonna 2026 ja sitä seuraava vuonna 2030, mutta siitä eteenpäin joka viides vuosi).

Lähdetilastojen välivuosien aiheuttaman ongelman pienentämiseksi rinnakkaisia aineistoja muokataan (niinä vuosina kuin kukin aineisto on olemassa) iteratiivisesti siten, että kunkin vuoden lopulliset eri aineistoista johdetut kulutusmenoestimaatit ovat mahdollisimman yhtenevät hyväksytyn kansantalouden tilinpidon estimaatin kanssa. Näin seuraavan vuoden mahdollisesti eri aineistosta lasketut luvut pohjautuvat oikeaksi todettuun kulutuksen perustasoon.

Tällä tavoin tietolähteiden mahdollista puuttumista tilastovuonna voidaan osittain kompensoida edellisinä vuosina eri tietolähteistä kertyneen tiedon sulauttamisella vaihtoehtoisten laskentaprosessien laskentaeriin.

Tietolähteen valinta tehdään kulutusnimikkeittäin. Vaikka samanaikaisesti seurataan sekä tarjonnasta että kysynnästä saatavia tietoja, peruslähtökohtana pidetään tarkasteltavaa ilmiötä, kotitalouksien kulutusmenoja, mahdollisimman läheisesti kuvaavaa tilastomateriaalia.

Kotitalouksien kulutusmenoja kuvaavista lähdetilastoista käyttökelpoisin on Tilastokeskuksen kulutustutkimus. Sen tuottamat nimikkeittäiset kulutusmenotiedot ovat muunnettavissa kansantalouden tilinpidon käsitteiden ja määritelmien mukaisiksi kulutusmenoestimaateiksi. Kulutustutkimuksen käyttöä lähteenä selostetaan tarkemmin kohdassa 5.7.2.2.

Kulutustutkimus vaatii kuitenkin rinnalleen muita aineistoja, jotta sitä voidaan hyödyntää kansantalouden tilinpidon estimaattien laadinnassa. Tutkimuksen välivuosina tämä on tietenkin ilmeistä, mutta muutoinkin korjaus- ja muunnoserien suuruuden määrittäminen vaatii muiden aineistojen tukea. Kulutustutkimusta tukevia ja täydentäviä lähteitä etsittäessä on yleensä edettävä tarjontapainotteisiin aineistoihin päin. Kuitenkin on pyrittävä siihen, että aineiston tiedot indikoisivat mahdollisimman läheisesti kotitalouksien kulutusmenojen kehitystä. Tällaisena tietolähteenä on käyttökelpoiseksi havaittu Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin toimipaikoittainen tilasto toimialojen liikevaihdosta, tässä tarkastelussa vähittäiskaupan ja tiettyjen palvelutoimialojen osalta. Lisäksi pyritään etsimään ja ottamaan käyttöön uusia aineistoja, esimerkiksi nyt käyttöön otettu kassapääteaineisto (scannerdata) elintarvikkeiden osalta. Jatkossa vastaavaa aineistoa pyritään saamaan käyttöön myös muiden tuotteiden, kuten vaikkapa kodinkoneiden ja viihde-elektroniikan osalta.

Yritys- ja toimipaikkarekisterin liikevaihtotietojen käyttökelpoisuus perustuu siihen, että vähittäiskauppa toimii tärkeänä solmukohtana tuotteen siirtyessä jakeluportaasta loppukulutukseen. Tilasto on jokavuotinen ja tiedot ovat saatavissa tarkalla toimialatasolla. Tilaston käyttöä ja tietojen muuntoa kansantalouden tilinpidon kulutusmenoestimaateiksi on selostettu jäljempänä.

Lisäksi monet luvut pohjautuvat kansantalouden tilinpidon tuottajatoimialojen laskelmiin. Kulutusosuuden määrittämistä kuvataan esimerkein.

Kulutusmenojen laskennassa käytetään paljon myös erilaisia luonteeltaan lähinnä täydentäviä tietolähteitä, joista tärkeimmät on mainittu kohdassa 5.7.2.5 olevassa luettelossa. Luettelossa merkitty numerotunnus toimii viitenumerona menetelmäkuvauksen taulukoissa oleville lähdeviitteille.

Kulutustutkimuksen ja toimipaikkarekisterin tietojen rinnakkainen käyttö kuvataan laskennan perusmenetelmänä (menetelmä A). Koska menetelmä kaipaa tuekseen usein muita menetelmiä ja lähteitä sekä myös täysin korvaavia menetelmiä, nämä menetelmät (menetelmät B1-Bn) kuvataan erikseen tuotenimikkeensä edellyttämässä kohdassa tuoteluokittelun mukaisen menetelmätarkastelun yhteydessä.

Kulutusmenon osuus kunkin tuotteen kokonaiskäytöstä määrittyy lopullisesti kansantalouden tilinpidon tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotuksen tuloksena. Mikäli ilmenee tarvetta kulutuslaskelmien muuttamiseen, muokkaukset pyritään sisällyttämään varsinaisiin laskelmiin – vaikkapa muokkaamalla sitä prosenttiosuutta, jota laskennassa käytetään – jotta seuraavan vuoden estimaatti olisi

mahdollisimman hyvä, eikä tarvitsisi jatkuvasti lisätä mukaan erillisiä tasapainotuskorjauksia.

Käytettyjä lähteitä pyritään jatkuvasti arvioimaan laskennan aikana ja lisäksi mahdollisuuksien mukaan pyritään etsimään uusia lähteitä, joita lisätään laskentaan mahdollisuuksien mukaan, yleensä lähinnä aikasarjakorjausten yhteydessä. Uusien lähteiden osalta on aina mietittävä sekä historiaa että jatkuvuutta, eli saadaanko lähteiden avulla laadittua aikasarja vai ovatko ne käytettävissä vain ”benchmarkkaukseen”. Käytössä olevat lähteet ovat pääsääntöisesti ”perittyjä”, eli useimpia niitä on käytetty jo aikaisemminkin, ja pohdinta niiden laadusta on myös tehty aiemmin, mutta toki jatkuvasti etsitään uusia lähteitä ja samalla harkitaan nykyisten lähteiden käyttökelpoisuutta, mutta mitään varsinaista prosessia lähteiden ”parhauden” määrittelemiseksi meillä ei ole.

Toistaiseksi MOSS (Mini One Stop Shop) -asiaa ei ole erikseen huomioitu kulutuslaskelmissa. Asia on ollut esillä ALV-laskelmien yhteydessä, ja arvion mukaan jotain muutoksia on tulossa takautuvasti vuosien 2015–2018 ALV-laskelmiin, ja siitä sitten eteenpäin, mutta toistaiseksi on epäselvää, kuinka nämä muutokset vaikuttavat kulutuslaskelmiin vai vaikuttavatko lainkaan, tai kuinka koko asia pitäisi huomioida kulutuslaskelmissa. Noin lähtökohtaisesti kuluttajien maksama hinta sisältää arvonlisäveron, joten MOSS-käsittely ei automaattisesti vaikuta kotitalouksien kulutusmenolaskentaan.

5.7.2.2 Kulutustutkimus

Tilastokeskuksen toteuttama kotitalouksien kulutustutkimus on kotitalouksien kulutusmenojen laskennan tärkein lähde. Oheisessa taulukossa on vertailtu kulutustutkimuksen ja kansantalouden tilinpidon laskelmien tasoja ja muutoksia kulutustutkimusvuosien mukaan vuosien 2016 ja 2022 välillä. Uusin kulutustutkimus tehtiin vuonna 2022, ja sen tuloksia on käytetty kotitalouksien kulutusmenojen laskennassa syksyllä 2024 julkaistussa aikasarjakorjauksessa.

Taulukko 2:n ensimmäisessä sarakkeessa on ECOICOP-luokituksen mukaisena laskettu kulutustutkimuksen summatieto (kotitaloudet yhteensä) vuodelta 2022 ja toisessa sarakkeessa on kyseisen erän muutos vuoden 2016 kulutustutkimuksen tasosta vuoden 2022 kulutustutkimuksen tasoon (suoraan kulutustutkimuksen luvuista eli käypähintaisista tiedoista laskettuna). Kolmannessa sarakkeessa on vastaava muutosprosentti (vuodesta 2016 vuoteen 2022 käypähintaisista luvuista) kansantalouden tilinpidon aikasarjakorjaamattomista tiedoista ja neljännessä sarakkeessa aikasarjakorjatuista tiedoista laskettuna. Viidennessä sarakkeessa on kulutustutkimuksen tietojen kanssa vertailukelpoinen tieto kansantalouden tilinpidon aikasarjakorjatuista luvuista. Kuudennessa ja seitsemännessä sarakkeessa ovat kansantalouden tilinpidon lukuihin sisältyvät käsitteelliset korjaukset (ulkomaalaiset ja laitosasukkaat) kulutustutkimuksen tietoihin verrattuna. Kahdeksannessa sarakkeessa on kansantalouden tilinpidon lopullinen luku (eli summa sarakkeista viisi, kuusi ja seitsemän). Seuraavissa kahdessa sarakkeessa on vertailtu kulutustutkimusluvun ja kansantalouden tilinpidon lopullisen luvun tasoeroa (prosentteina tilinpidon luvuista) – vuoden 2016 vertailu on sarakkeessa yhdeksän ja vuoden 2022 vertailu sarakkeessa kymmenen. Viimeiseen sarakkeeseen on merkitty alempien erien summina laskettavat 2-, 3- ja 4-numerotason erät.

Kulutustutkimuksen lisäksi laskennassa käytetään – sekä kulutustutkimusvuosina että erityisesti kulutustutkimuksen välivuosina – paljon muita lähdeaineistoja ja menetelmiä. Muiden lähdeaineistojen valossa on hyväksytty useista eristä taso, joka poikkeaa kulutustutkimuksen tiedosta, mutta niidenkin tietojen kohdalla pyritään mahdollisuuksien mukaan huomioimaan kulutustutkimuksen tietojen muutosprosentit eli varsinaista tasoa tärkeämpi tieto monessa kohdassa on nimenomaan muutos. Joitakin asioita kulutustutkimuksessa ei kysytä lainkaan (huumeet ja aiemmin myös prostituutio), joten nämä erät arvioidaan täysin muiden lähteiden perusteella. Joidenkin erien tiedetään jäävän – sekä kansainvälisesti että historiallisesti – aliedustetuiksi eri syistä (esimerkiksi alkoholi ja tupakka), joten näiden laskennassa käytetään myös kulutustutkimusvuosina muita lähteitä kuin kulutustutkimusta, vaikka toki niidenkin osalta seurataan muutosta kulutustutkimuksen tiedoissa, vaikka siis tasoa ei käytetä. Lisäksi on joitakin eriä (esim. asuminen, käytetyt autot, vakuutus), jotka määritelmällisesti eroavat kulutustutkimuksen käsitteistä tai joita ei ole sellaisenaan olemassa kotitalouksilla (FISIM), jolloin niiden laskennassa ei lähdetä kulutustutkimuksesta, vaan käytetään muita lähteitä myös kulutustutkimusvuosina.

Taulukko 5-3 Vertailu kulutustutkimukseen

Kulutusluokka	Kulutustutkimus 2022 (milj eur)	Kul.tut.muutos 2022/2016	KT-muutos (alkuperäinen) 2022/2016	KT-muutos (aikasarjakorjattu) 2022/2016	KT: kultu-vertailukelpoinen (aikasarjakorjattu) 2022 (milj eur)	KT: ulkomaalaiset (milj eur) 2022	KT: laitosasukkaat (milj eur) 2022	Summataso (x)	KT: aikasarjakorjattu (milj eur) 2022	Vuosi 2016: Kultu / KT (vertailukelpoinen)	Vuosi 2022: Kultu / KT (vertailukelpoinen)
01 ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	16 562	42 %	18 %	20 %	15 108	670	20	x	15 799	93 %	109 %
01.1 Elintarvikkeet	15 202	41 %	17 %	18 %	13 335	648	9	x	13 992	96 %	114 %
01.1.1 Viljatuotteet ja leipä	2 321	42 %	18 %	20 %	2 092	171	4	x	2 267	94 %	111 %
01.1.1.1.ND Riisi	126	67 %	22 %	-5 %	37				37	192 %	339 %
01.1.1.2.ND Jauhot ja muut viljat	82	61 %	20 %	19 %	82				82	74 %	100 %
01.1.1.3.ND Leipä	744	22 %	12 %	10 %	711	47			758	94 %	105 %
01.1.1.4.ND Muut leipomotuotteet	648	30 %	17 %	16 %	580	62	4		646	100 %	112 %
01.1.1.5.ND Pizzat ja suolaiset piirakat	342	72 %	18 %	29 %	341	62			403	77 %	100 %
01.1.1.6.ND Pastatuotteet ja kuskus	198	85 %	58 %	64 %	202				202	87 %	98 %
01.1.1.7.ND Aamiaisviljatuotteet	85	37 %	25 %	33 %	88				88	93 %	96 %
01.1.1.8.ND Muut viljatuotteet	96	140 %	12 %	19 %	51				51	93 %	189 %

01.1.2 Liha	2 087	16 %	13 %	15 %	2 281	55	0	x	2 336	91 %	91 %
01.1.2.1.ND Naudan- ja vasikanliha	277	8 %	2 %	6 %	315				315	87 %	88 %
01.1.2.2.ND Sianliha	204	-6 %	-7 %	-15 %	189				189	97 %	108 %
01.1.2.3.ND Lampaan- ja vuohenliha	9	-59 %	-25 %	-35 %	13				13	107 %	67 %
01.1.2.4.ND Siipikarjan liha	377	19 %	25 %	24 %	434				434	91 %	87 %
01.1.2.5.ND Muu liha	201	213 %	54 %	81 %	134				134	87 %	150 %
01.1.2.6.ND Syötävät sisäelimet	6	9 %	-33 %	-17 %	5				5	89 %	117 %
01.1.2.7.ND Kuivattu, suolattu tai savustettu liha	782	11 %	16 %	19 %	934	55			989	90 %	84 %
01.1.2.8.ND Muut lihavalmisteet	231	6 %	18 %	15 %	257				257	97 %	90 %
01.1.3 Kala ja äyriäiset	762	46 %	15 %	17 %	697	0	0	x	697	88 %	109 %
01.1.3.1.ND Tuore tai jäähdytetty kala	505	87 %	16 %	13 %	338				338	91 %	149 %
01.1.3.2.ND Pakastettu kala	15	9 %	0 %	13 %	17				17	89 %	86 %
01.1.3.3.ND Tuoreet tai jäähdytetyt äyriäiset	3		0 %	133 %	7				7	0 %	42 %
01.1.3.4.ND Pakastetut äyriäiset	0		100 %	118 %	24				24	0 %	0 %
01.1.3.5.ND Kuivattu, savustettu tai suolattu kala ja äyriäiset	126	-8 %	1 %	-7 %	137				137	93 %	92 %
01.1.3.6.ND Muut säilötyt tai käsitellyt kala- ja äyriäislvalmisteet	114	12 %	31 %	44 %	174				174	84 %	65 %
01.1.4 Maitotuotteet, juusto ja kanamunat	2 248	15 %	11 %	13 %	2 536	34	0	x	2 570	87 %	89 %
01.1.4.1.ND Tuore täysmaito	44	-9 %	-12 %	-5 %	52				52	88 %	84 %
01.1.4.2.ND Tuore vähärasvainen maito	385	-7 %	-16 %	-11 %	429				429	86 %	90 %
01.1.4.3.ND Säilötty maito	3	9 %	0 %	-50 %	1				1	134 %	292 %
01.1.4.4.ND Jogurtti	289	9 %	13 %	15 %	365				365	83 %	79 %
01.1.4.5.ND Juusto ja juustoaine	867	22 %	17 %	19 %	961	34			995	89 %	90 %
01.1.4.6.ND Muut maitotuotteet	499	24 %	18 %	21 %	563				563	86 %	89 %
01.1.4.7.ND Munat	161	46 %	59 %	47 %	165				165	98 %	97 %
01.1.5 Öljyt ja rasvat	342	32 %	19 %	17 %	352	0	0	x	352	87 %	97 %
01.1.5.1.ND Voi	178	30 %	6 %	11 %	189				189	80 %	94 %
01.1.5.2.ND Margariini ja muut kasvirasvat	105	27 %	34 %	20 %	106				106	94 %	99 %
01.1.5.3.ND Oliiviöljy	26	64 %	29 %	53 %	26				26	94 %	101 %
01.1.5.4.ND Muut syötävät ruokaöljyt	32	33 %	40 %	24 %	31				31	96 %	104 %
01.1.5.5.ND Muut syötävät eläinrasvat					0				0		
01.1.6 Hedelmät ja marjat	2 192	125 %	13 %	13 %	989	177	0	x	1 166	111 %	222 %
01.1.6.1.ND Tuoreet tai jäähdytetyt hedelmät ja marjat	1 883	163 %	16 %	13 %	652	177			829	124 %	289 %
01.1.6.2.ND Pakastetut hedelmät ja marjat	58	212 %	39 %	60 %	64				64	47 %	91 %
01.1.6.3.ND Kuivatut hedelmät ja marjat ja pähkinät	169	2 %	-2 %	1 %	178				178	94 %	95 %
01.1.6.4.ND Säilötyt hedelmät ja marjat ja hedelmä- ja marjapohjaiset tuotteet	82	9 %	16 %	16 %	95				95	91 %	86 %
01.1.7 Vihannekset	1 600	44 %	15 %	16 %	1 348	57	1	x	1 406	96 %	119 %
01.1.7.1.ND Tuoreet ja jäähdytetyt vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	955	45 %	14 %	15 %	858				858	88 %	111 %
01.1.7.2.ND Pakastetut vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	73	19 %	9 %	14 %	64				64	110 %	114 %

01.1.7.3.ND Kuivatut kasvikset, muut säilötyt tai käsitellyt vihannekset	213	56 %	18 %	19 %	162				162	100 %	132 %
01.1.7.4.ND Perunat	201	30 %	9 %	10 %	186				186	92 %	108 %
01.1.7.5.ND Perunalastut	158	59 %	26 %	32 %	74	57	1		132	201 %	212 %
01.1.7.6.ND Muut mukulakasvit ja mukulakasvivalmisteet	0			100 %	4				4	0 %	0 %
01.1.8 Sokeri, hillot, hunaja, suklaa ja makeiset	1 176	21 %	12 %	18 %	1 180	154	4	x	1 338	95 %	97 %
01.1.8.1.ND Sokeri	29	-9 %	3 %	-5 %	0	35			35	87 %	83 %
01.1.8.2.ND Hillot, marmeladit ja hunaja	105	64 %	40 %	29 %	45	35			80	209 %	234 %
01.1.8.3.ND Suklaa	394	30 %	21 %	23 %	368	32	1		401	102 %	107 %
01.1.8.4.ND Makeistuotteet	406	13 %	10 %	18 %	482	32	1		515	88 %	84 %
01.1.8.5.ND Mehujäät ja jäätelot	236	10 %	-2 %	14 %	283	20	1		304	86 %	84 %
01.1.8.6.ND Keinotekoiset makeutusaineet	6	118 %	-13 %	-57 %	3				3	38 %	195 %
01.1.9 Ruokatuotteet, muualle luokittelemattomat	2 475	58 %	36 %	34 %	1 860	0	0	x	1 860	114 %	134 %
01.1.9.1.ND Kastikkeet ja maustekastikkeet	242	62 %	33 %	38 %	233				233	89 %	104 %
01.1.9.2.ND Suola, mausteet ja mausteyrtit	126	34 %	4 %	10 %	118				118	88 %	106 %
01.1.9.3.ND Vauvanruoat	79	34 %	12 %	23 %	92				92	79 %	86 %
01.1.9.4.ND Valmisruoat	668	46 %	42 %	42 %	1 132				1 132	58 %	59 %
01.1.9.9.ND Muut ruokavalmisteet, muualle luokittelemattomat	1 360	69 %	39 %	16 %	285	0			285	350 %	505 %
01.2 Alkoholittomat juomat	1 360	53 %	30 %	35 %	1 773	23	11	x	1 807	68 %	77 %
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	508	68 %	33 %	30 %	495	8	5	x	508	79 %	103 %
01.2.1.1.ND Kahvi	420	65 %	42 %	41 %	440	8	4		452	81 %	95 %
01.2.1.2.ND Tee	88	173 %	0 %	-12 %	36		1		37	77 %	241 %
01.2.1.3.ND Kaakao ja kaakaojauhe	0	#####	-13 %	-32 %	18		1		19	58 %	0 %
01.2.2 Kivennäisvedet, virvoitusjuomat, hedelmä- ja vihannesmehut	852	45 %	29 %	37 %	1 278	15	6	x	1 299	63 %	67 %
01.2.2.1.ND Kivennäis- ja lähdevedet	161	54 %	34 %	47 %	214	6	3		222	72 %	75 %
01.2.2.2.ND Virvoitusjuomat	400	56 %	44 %	51 %	718	6	3		726	54 %	56 %
01.2.2.3.ND Hedelmä-, marja- ja vihannesmehut	292	30 %	9 %	11 %	347	4	1		351	72 %	84 %
02 ALKOHOLIJUOMAT, TUPAKKA JA HUUMAUSAINEET	2 145	1 %	13 %	10 %	5 561	107	59	x	5 727	42 %	39 %
02.1 Alkoholijuomat	1 582	10 %	8 %	8 %	3 483	72	26	x	3 581	44 %	45 %
02.1.1 Väkevät alkoholijuomat	274	16 %	1 %	1 %	775	0	6	x	781	31 %	35 %
02.1.1.X.ND Väkevät alkoholijuomat	274	16 %	1 %	1 %	775		6		781	31 %	35 %
02.1.2 Viini	705	20 %	20 %	20 %	1 272	36	10	x	1 318	55 %	55 %
02.1.2.X.ND Viini	705	20 %	20 %	20 %	1 272	36	10		1 318	55 %	55 %
02.1.3 Olut	603	-1 %	3 %	3 %	1 436	36	10	x	1 482	44 %	42 %
02.1.3.X.ND Olut	603	-1 %	3 %	3 %	1 436	36	10		1 482	44 %	42 %
02.2 Tupakka	563	-18 %	26 %	16 %	1 760	36	32	x	1 828	45 %	32 %
02.2.0 Tupakka	563	-18 %	26 %	16 %	1 760	36	32	x	1 828	45 %	32 %
02.2.0.X.ND Tupakka	563	-18 %	26 %	16 %	1 760	36	32		1 828	45 %	32 %
02.3 Huumausaineet	0		4 %	-5 %	318	0	0	x	318	0 %	0 %
02.3.0 Huumausaineet	0		4 %	-5 %	318	0	0	x	318	0 %	0 %

02.3.0.0.ND Huumausaineet	0		4 %	-5 %	318				318	0 %	0 %
03 VAATETUS JA JALKINEET	4 936	69 %	-4 %	3 %	4 358	523	32	x	4 912	69 %	113 %
03.1 Vaatetus	3 871	59 %	-5 %	-3 %	3 425	499	21	x	3 945	67 %	113 %
03.1.1 Vaatteiden valmistusaineet	20	91 %	-12 %	-23 %	62	0	0	x	62	13 %	33 %
03.1.1.0.SD Kankaat	20	91 %	-12 %	-23 %	62				62	13 %	33 %
03.1.2 Vaatteet	3 658	65 %	-6 %	-3 %	3 053	476	14	x	3 543	69 %	120 %
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	1 185	78 %	-9 %	-5 %	910	159	7		1 076	67 %	130 %
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	1 854	46 %	-9 %	-6 %	1 604	317	7		1 928	71 %	116 %
03.1.2.3.SD Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	619	118 %	14 %	18 %	539				539	62 %	115 %
03.1.3 Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	172	-2 %	7 %	1 %	268	23	4	x	295	66 %	65 %
03.1.3.X.SD Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	172	-2 %	7 %	1 %	268	23	4		295	66 %	65 %
03.1.4 Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	20	-16 %	6 %	-4 %	42	0	3	x	45	54 %	49 %
03.1.4.X.S Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	20	-16 %	6 %	-4 %	42		3		45	54 %	49 %
03.2 Jalkineet	1 065	113 %	2 %	42 %	933	24	10	x	967	77 %	114 %
03.2.1 Kengät ja muut jalkineet	1 054	115 %	2 %	44 %	917	24	7	x	948	77 %	115 %
03.2.1.1.SD Miesten jalkineet	350	114 %	0 %	38 %	304	8	3		315	74 %	115 %
03.2.1.2.SD Naisten jalkineet	517	101 %	-1 %	39 %	446	16	3		465	81 %	116 %
03.2.1.3.SD Vauvojen ja lasten jalkineet	187	168 %	14 %	73 %	168				168	72 %	111 %
03.2.2 Jalkineiden korjaus ja vuokraus	12	9 %	0 %	0 %	16	0	3	x	19	62 %	75 %
03.2.2.0.S Jalkineiden korjaus ja vuokraus	12	9 %	0 %	0 %	16		3		19	62 %	75 %
04 ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	37 711	23 %	24 %	24 %	39 127	0	0	x	39 127	97 %	96 %
04.1 Todelliset asumisvuokrat	31 812	25 %	24 %	24 %	8 253	0	0	x	8 253	382 %	385 %
04.1.X Todelliset asumisvuokrat	31 812	25 %	24 %	24 %	8 253	0	0	x	8 253	382 %	385 %
04.1.X.X.S Todelliset asumisvuokrat	31 812	25 %	24 %	24 %	8 253				8 253	382 %	385 %
04.2 Laskennalliset asumisvuokrat	0		17 %	17 %	22 568	0	0	x	22 568	0 %	0 %
04.2.X Laskennalliset asumisvuokrat	0		17 %	17 %	22 568	0	0	x	22 568	0 %	0 %
04.2.X.X.S Laskennalliset asumisvuokrat			17 %	17 %	22 568				22 568	0 %	0 %
04.3 Asunnon huolto ja korjaus	674	-30 %	30 %	30 %	219	0	0	x	219	572 %	308 %
04.3.1 Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit	674	-30 %	30 %	30 %	219	0	0	x	219	572 %	308 %
04.3.1.0.ND Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit	674	-30 %	30 %	30 %	219				219	572 %	308 %
04.3.2 Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	0				0	0	0	x			
04.3.2.X.S Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut					0						
04.4 Vesihuolto ja sekalaiset asumispalvelut	847	95 %	21 %	21 %	743	0	0	x	743	71 %	114 %
04.4.1 Vesihuolto	847	95 %	17 %	17 %	484	0	0	x	484	105 %	175 %
04.4.1.0.ND Vesihuolto	847	95 %	17 %	17 %	484				484	105 %	175 %
04.4.2 Jätteiden keruu	0		30 %	30 %	231	0	0	x	231	0 %	0 %
04.4.2.0.S Jätteiden keruu			30 %	30 %	231				231	0 %	0 %
04.4.3 Jätevesi	0				0	0	0	x			
04.4.3.0.S Jätevesi					0						

04.4.4 Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat	0		27 %	27 %	28	0	0	x	28	0 %	0 %
04.4.4.X.S Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat		27 %	27 %	28				28	0 %	0 %	
04.5 Sähkö, kaasu tai muut polttoaineet	4 378	15 %	51 %	51 %	7 344	0	0	x	7 344	79 %	60 %
04.5.1 Sähkö	3 333	35 %	72 %	72 %	4 246	0	0	x	4 246	100 %	78 %
04.5.1.0.ND Sähkö	3 333	35 %	72 %	72 %	4 246				4 246	100 %	78 %
04.5.2 Kaasu	44	83 %			0	0	0	x			
04.5.2.X.ND Kaasu	44	83 %			0						
04.5.3 Nestemäiset polttoaineet	254	-19 %	63 %	63 %	555	0	0	x	555	92 %	46 %
04.5.3.0.ND Nestemäiset polttoaineet	254	-19 %	63 %	63 %	555				555	92 %	46 %
04.5.4 Kiinteät polttoaineet	560	31 %	37 %	37 %	587	0	0	x	587	99 %	95 %
04.5.4.X.ND Kiinteät polttoaineet	560	31 %	37 %	37 %	587				587	99 %	95 %
04.5.5 Lämpöenergia	187	-68 %	21 %	21 %	1 956	0	0	x	1 956	36 %	10 %
04.5.5.0.ND Lämpöenergia	187	-68 %	21 %	21 %	1 956				1 956	36 %	10 %
05 KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	4 904	15 %	25 %	15 %	6 055	0	6	x	6 061	80 %	81 %
05.1 Huonekalut ja kalusteet, matot ja muut lattianpäällysteet	1 454	3 %	22 %	9 %	1 887	0	3	x	1 890	82 %	77 %
05.1.1 Huonekalut ja kalusteet	1 290	7 %	25 %	11 %	1 598	0	3	x	1 601	83 %	81 %
05.1.1.1.D Kodin kalusteet	1 013	11 %	19 %	12 %	1 126				1 126	91 %	90 %
05.1.1.2.D Puutarhakalusteet	102	23 %	21 %	16 %	114				114	85 %	90 %
05.1.1.3.D Valaisimet	70	-23 %	18 %	-9 %	94				94	88 %	75 %
05.1.1.9.D Muut huonekalut ja kalusteet	105	-9 %	55 %	14 %	264		3		267	49 %	40 %
05.1.2 Matot ja muut lattianpäällysteet	90	-9 %	13 %	5 %	144	0	0	x	144	72 %	63 %
05.1.2.X.D Matot ja muut lattianpäällysteet	90	-9 %	13 %	5 %	144				144	72 %	63 %
05.1.3 Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	73	-37 %	-1 %	-3 %	145	0	0	x	145	77 %	50 %
05.1.3.0.S Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	73	-37 %	-1 %	-3 %	145				145	77 %	50 %
05.2 Kodintekstiilit	377	15 %	5 %	1 %	544	0	0	x	544	60 %	69 %
05.2.0 Kodintekstiilit	377	15 %	5 %	1 %	544	0	0	x	544	60 %	69 %
05.2.0.1.SD Sisustuskankaat ja verhot	38	-21 %	3 %	-8 %	100				100	44 %	38 %
05.2.0.2.SD Vuodevaatteet	234	28 %	6 %	6 %	291				291	66 %	80 %
05.2.0.3.SD Pöytäliinat ja pyyhkeet	79	23 %	6 %	11 %	108				108	66 %	73 %
05.2.0.4.S Kodintekstiilien korjaus	0		-26 %	#####	0						
05.2.0.9.SD Muut kodintekstiilit	26	-18 %	13 %	-6 %	45				45	67 %	58 %
05.3 Kodinkoneet	803	14 %	27 %	5 %	898	0	3	x	901	82 %	89 %
05.3.1 Sähkökäyttöiset ja muut kuin sähkökäyttöiset suuret kodinkoneet	660	13 %	32 %	5 %	747	0	0	x	747	82 %	88 %
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet	128	4 %	32 %	1 %	174				174	71 %	74 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet	219	-1 %	24 %	-4 %	233				233	92 %	94 %
05.3.1.3.D Liedet	73	-38 %	27 %	-29 %	94				94	89 %	78 %

05.3.1.4.D Lämmittimet, ilmastointilaitteet	123	252 %	41 %	58 %	115				115	48 %	107 %
05.3.1.5.D Puhdistuslaitteet	102	36 %	63 %	50 %	108				108	104 %	95 %
05.3.1.9.D Muut suuret kodinkoneet	15	36 %	32 %	21 %	23				23	56 %	63 %
05.3.2 Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	123	35 %	6 %	6 %	103	0	3	x	106	92 %	119 %
05.3.2.X.SD Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	123	35 %	6 %	6 %	103		3		106	92 %	119 %
05.3.3 Kodinkoneiden korjaus	20	-31 %	-2 %	-2 %	48	0	0	x	48	60 %	43 %
05.3.3.0.S Kodinkoneiden korjaus	20	-31 %	-2 %	-2 %	48				48	60 %	43 %
05.4 Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	374	24 %	51 %	36 %	529	0	0	x	529	78 %	71 %
05.4.0 Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	374	24 %	51 %	36 %	529	0	0	x	529	78 %	71 %
05.4.0.1.SD Lasi-, kristalli-, keramiikka- ja posliinitavarat	90	-6 %	50 %	28 %	151				151	82 %	60 %
05.4.0.2.SD Ruokailuvälineet	12	-27 %	55 %	28 %	32				32	64 %	36 %
05.4.0.3.SD Muut kuin sähkökäyttöiset keittiötarvikkeet	271	43 %	56 %	41 %	346				346	78 %	78 %
05.4.0.4.S Lasitavaroiden, astioiden ja taloustavaroiden korjaus	0		-10 %		0						
05.5 Kodin ja puutarhan työkalut ja laitteet	800	37 %	31 %	31 %	789	0	0	x	789	97 %	101 %
05.5.1 Suuret työkalut ja laitteet	269	19 %	30 %	30 %	319	0	0	x	319	92 %	84 %
05.5.1.X.D Suuret työkalut ja laitteet	269	19 %	30 %	30 %	319				319	92 %	84 %
05.5.2 Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	531	48 %	32 %	32 %	470	0	0	x	470	101 %	113 %
05.5.2.X.SD Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	531	48 %	32 %	32 %	470				470	101 %	113 %
05.6 Taloudenhoitoon liittyvät tavarat ja palvelut	1 098	20 %	24 %	20 %	1 408	0	0	x	1 408	78 %	78 %
05.6.1 Kodin kulutustavarat	849	29 %	22 %	22 %	946	0	0	x	946	85 %	90 %
05.6.1.1.ND Siivous- ja puhdistustuotteet	283	39 %	16 %	16 %	338				338	70 %	84 %
05.6.1.2.ND Muut pienet kodin kulutustuotteet	566	25 %	26 %	26 %	608				608	94 %	93 %
05.6.2 Kodin- ja taloudenhoitopalvelut	248	-4 %	29 %	17 %	462	0	0	x	462	66 %	54 %
05.6.2.1.S Palkattujen henkilöiden kodinhoitopalvelut	9	-45 %	21 %	21 %	97				97	20 %	9 %
05.6.2.2.S Siivouspalvelut	20	-24 %	37 %	25 %	84				84	40 %	24 %
05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus	7	-32 %		4 %	25				25	45 %	29 %
05.6.2.9.S Muut kotitalouspalvelut	212	3 %	30 %	15 %	256				256	92 %	83 %
06 TERVEYS	4 095	23 %	25 %	13 %	5 508	13	82	x	5 604	68 %	74 %
06.1 Lääkevalmisteet, hoitolaitteet ja -välineet	2 207	24 %	14 %	14 %	2 091	13	25	x	2 129	97 %	106 %
06.1.1 Farmaseuttiset tuotteet	1 497	14 %	9 %	9 %	1 358	13	14	x	1 385	106 %	110 %
06.1.1.0.ND Farmaseuttiset tuotteet	1 497	14 %	9 %	9 %	1 358	13	14		1 385	106 %	110 %
06.1.2 Muut lääkevalmisteet	140	162 %	37 %	37 %	101	0	3	x	104	72 %	138 %
06.1.2.X.ND Muut lääkevalmisteet	140	162 %	37 %	37 %	101		3		104	72 %	138 %
06.1.3 Hoitolaitteet ja -välineet	569	40 %	23 %	23 %	632	0	8	x	640	79 %	90 %
06.1.3.X.D Hoitolaitteet ja -välineet	569	40 %	23 %	23 %	632		8		640	79 %	90 %
06.2 Avohoitopalvelut	1 716	34 %	33 %	14 %	2 539	0	17	x	2 556	57 %	68 %
06.2.1 Sairaanhoitopalvelut	476	6 %	47 %	4 %	812	0	6	x	818	57 %	59 %
06.2.1.X.S Sairaanhoitopalvelut	476	6 %	47 %	4 %	812		6		818	57 %	59 %
06.2.2 Hammashoito	852	81 %	13 %	13 %	955	0	7	x	962	55 %	89 %

06.2.2.0.S Hammashoito	852	81 %	13 %	13 %	955		7		962	55 %	89 %
06.2.3 Avustavat hoitopalvelut	388	7 %	44 %	28 %	773	0	3	x	776	60 %	50 %
06.2.3.X.S Avustavat hoitopalvelut	388	7 %	44 %	28 %	773		3		776	60 %	50 %
06.3 Sairaalapalvelut	172	-33 %	25 %	10 %	879	0	40	x	919	32 %	20 %
06.3.0 Sairaalapalvelut	172	-33 %	25 %	10 %	879	0	40	x	919	32 %	20 %
06.3.0.0.S Sairaalapalvelut	172	-33 %	25 %	10 %	879		40		919	32 %	20 %
07 LIIKENNE	15 550	1 %	12 %	13 %	14 077	318	36	x	14 431	123 %	110 %
07.1 Ajoneuvojen hankinta	7 376	13 %	-5 %	-1 %	3 618	0	4	x	3 622	180 %	204 %
07.1.1 Autot	6 705	10 %	-8 %	-5 %	3 115	0	0	x	3 115	186 %	215 %
07.1.1.1.D Uudet autot	2 271	3 %	-14 %	-14 %	1 750				1 750	109 %	130 %
07.1.1.2.D Käytetyt autot	4 434	14 %	2 %	10 %	1 365				1 365	313 %	325 %
07.1.2 Moottoripyörät	365	19 %	18 %	44 %	251	0	0	x	251	177 %	145 %
07.1.2.0.D Moottoripyörät	365	19 %	18 %	44 %	251				251	177 %	145 %
07.1.3 Polkupyörät	306	101 %	27 %	27 %	252	0	4	x	256	76 %	122 %
07.1.3.0.D Polkupyörät	306	101 %	27 %	27 %	252		4		256	76 %	122 %
07.1.4 Eläinvetoiset ajoneuvot	0				0	0	0	x			
07.1.4.0.D Eläinvetoiset ajoneuvot	0				0						
07.2 Yksityisajoneuvojen käyttö	6 539	-2 %	28 %	27 %	8 615	148	0	x	8 763	99 %	76 %
07.2.1 Yksityisajoneuvojen varaosat ja lisävarusteet	534	-18 %	20 %	17 %	994	0	0	x	994	77 %	54 %
07.2.1.1.SD Renkaat	137	-27 %	20 %	16 %	306				306	71 %	45 %
07.2.1.2.SD Yksityisajoneuvojen varaosat	385	-15 %	20 %	18 %	663				663	81 %	58 %
07.2.1.3.SD Yksityisajoneuvojen lisävarusteet	12	9 %	0 %	-4 %	25				25	41 %	47 %
07.2.2 Yksityisajoneuvojen polttoaineet ja voiteluöljyt	4 355	47 %	44 %	44 %	4 569	92	0	x	4 661	94 %	95 %
07.2.2.1.ND Diesel	1 392	55 %	63 %	63 %	1 419				1 419	103 %	98 %
07.2.2.2.ND Bensiini	2 849	41 %	34 %	34 %	2 941	92			3 033	93 %	97 %
07.2.2.3.ND Muut yksityisajoneuvojen polttoaineet	55		370 %	370 %	141				141	0 %	39 %
07.2.2.4.ND Voiteluaineet	58	4 %	-12 %	-12 %	68				68	73 %	86 %
07.2.3 Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	1 100	-55 %	9 %	11 %	2 228	0	0	x	2 228	122 %	49 %
07.2.3.0.S Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	1 100	-55 %	9 %	11 %	2 228				2 228	122 %	49 %
07.2.4 Muut yksityisajoneuvoihin liittyvät palvelut	549	-10 %	21 %	12 %	824	56	0	x	880	83 %	67 %
07.2.4.1.S Autotallin, pysäköintipaikan ja yksityisajoneuvojen vuokraus	242	-6 %	35 %	22 %	338	56			394	94 %	72 %
07.2.4.2.S Käyttömaksut ja pysäköintimaksut	58	45 %	-8 %	-10 %	77				77	47 %	76 %
07.2.4.3.S Ajo-opetus, ajokokeet ja ajokortit sekä auton katsastus	248	-21 %	16 %	9 %	409				409	84 %	61 %
07.3 Liikennepalvelut	1 635	-25 %	-9 %	-11 %	1 844	170	32	x	2 046	103 %	89 %
07.3.1 Matkustajien kuljetus rautatieliikenteessä	236	-41 %	2 %	-7 %	495	18	5	x	518	74 %	48 %
07.3.1.1.S Matkustajien kuljetus junalla	236	-41 %	6 %	-4 %	452	18	2		473	84 %	52 %
07.3.1.2.S Matkustajien kuljetus maanalaisella ja raitiovaunulla	0		-27 %	-27 %	43		2		45	0 %	0 %
07.3.2 Matkustajien kuljetus tieliikenteessä	336	-35 %	-7 %	-21 %	537	106	25	x	667	70 %	63 %
07.3.2.1.S Matkustajien kuljetus linja-autolla	178	-50 %	-5 %	-29 %	367	53	12		432	64 %	49 %

07.3.2.2.S Matkustajien kuljetus taksilla ja kuljettajalla varustetulla vuokra-autolla	158	-2 %	-12 %	-2 %	170	53	12		235	87 %	93 %
07.3.3 Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	756	-13 %	-19 %	-11 %	425	26	0	x	451	180 %	178 %
07.3.3.X.S Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	756	-13 %	-19 %	-11 %	425	26			451	180 %	178 %
07.3.4 Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	117	-18 %	-42 %	-42 %	167	6	0	x	173	49 %	70 %
07.3.4.X.S Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	117	-18 %	-42 %	-42 %	167	6			173	49 %	70 %
07.3.5 Yhdistetty matkustajaliikenne	108	-58 %	12 %		133	0	0	x	133		81 %
07.3.5.0.S Yhdistetty matkustajaliikenne	108	-58 %	12 %		133				133		81 %
07.3.6 Muut kuljetuspalvelut	82	918 %	34 %	20 %	87	14	3	x	104	11 %	94 %
07.3.6.X.S Muut kuljetuspalvelut	82	918 %	34 %	20 %	87	14	3		104	11 %	94 %
08 VIESTINTÄ	2 998	18 %	16 %	16 %	3 022	9	67	x	3 098	96 %	99 %
08.1 Postipalvelut	64	-11 %	16 %	22 %	93	5	25	x	122	92 %	69 %
08.1.0 Postipalvelut	64	-11 %	16 %	22 %	93	5	25	x	122	92 %	69 %
08.1.0.1.S Kirjeiden käsittelypalvelu	41	-15 %	-11 %	-10 %	50	2	12		65	78 %	81 %
08.1.0.9.S Muut postipalvelut	23	-3 %	92 %	104 %	42	2	12		57	138 %	55 %
08.2 Puhelin- ja faksilaitteet	429	14 %	9 %	9 %	504	0	6	x	510	80 %	85 %
08.2.0 Puhelin- ja faksilaitteet	429	14 %	9 %	9 %	504	0	6	x	510	80 %	85 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet	429	14 %	9 %	9 %	504		6		510	80 %	85 %
08.3 Puhelin- ja faksipalvelut	2 505	20 %	17 %	17 %	2 425	5	36	x	2 466	100 %	103 %
08.3.0 Puhelin- ja faksipalvelut	2 505	20 %	17 %	17 %	2 425	5	36	x	2 466	100 %	103 %
08.3.0.1.S Kiinteän puhelinverkon palvelut	9	-84 %	-76 %	-76 %	12				12	109 %	73 %
08.3.0.2.S Langattoman puhelinverkon palvelut	1 530	13 %	20 %	20 %	1 676	2	18		1 696	97 %	91 %
08.3.0.3.S Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut	587	27 %	24 %	24 %	494	2	18		514	115 %	119 %
08.3.0.4.S Yhdistetyt telepalvelut	312	48 %	8 %	8 %	244				244	94 %	128 %
08.3.0.5.S Muut tiedonsiirtopalvelut	67				0						
09 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	9 138	1 %	4 %	1 %	11 321	408	122	x	11 852	80 %	81 %
09.1 Audiovisuaaliset laitteet, valokuvauslaitteet ja tietojenkäsittelylaitteet	1 430	30 %	-1 %	-1 %	1 186	96	26	x	1 308	90 %	121 %
09.1.1 Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	595	89 %	0 %	0 %	380	38	11	x	429	81 %	157 %
09.1.1.1.D Äänen vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	225	162 %	15 %	15 %	48	23	7		78	193 %	465 %
09.1.1.2.D Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käyttävät laitteet	277	23 %	-2 %	-2 %	306	11	3		320	72 %	91 %
09.1.1.3.D Kannettavat äänen- ja kuvantoistolaitteet	0	#####	#####	#####	0				0	178 %	
09.1.1.9.D Muut äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytettävät laitteet	93		-3 %	-3 %	26	4	1		31	0 %	362 %
09.1.2 Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	76	13 %	-27 %	-27 %	28	15	0	x	43	147 %	272 %
09.1.2.X.D Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	76	13 %	-27 %	-27 %	28	15			43	147 %	272 %
09.1.3 Tietojenkäsittelylaitteet	590	9 %	-4 %	-4 %	608	0	9	x	617	85 %	97 %
09.1.3.1.D Tietokoneet	356	-12 %	-1 %	-1 %	389		9		398	103 %	92 %
09.1.3.2.D Tietojenkäsittelylaitteiden lisävarusteet	213	104 %	-14 %	-14 %	176				176	51 %	121 %

09.1.3.3.D Ohjelmistot	20	-31 %	8 %	8 %	43				43	74 %	48 %
09.1.3.4.D Laskimet ja muut tietojenkäsittelylaitteet	0				0						
09.1.4 Tallennusvälineet	149	18 %	19 %	19 %	111	39	6	x	156	135 %	134 %
09.1.4.1.SD Valmiiksi tallennetut tallennusvälineet	140	22 %	21 %	21 %	99	24	5		128	140 %	142 %
09.1.4.2.SD Tallentamattomat tallennusvälineet	0		100 %	100 %	2				2	0 %	0 %
09.1.4.9.SD Muut tallennusvälineet	9	-18 %	8 %	8 %	10	15	1		26	105 %	86 %
09.1.5 Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	20	-62 %	3 %	3 %	59	4	0	x	63	93 %	35 %
09.1.5.0.S Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	20	-62 %	3 %	3 %	59	4			63	93 %	35 %
09.2 Muut kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät suuret kestokulutustavarat	648	10 %	23 %	22 %	916	48	7	x	972	79 %	71 %
09.2.1 Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	520	14 %	24 %	24 %	599	36	3	x	638	95 %	87 %
09.2.1.X.D Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	520	14 %	24 %	24 %	599	36	3		638	95 %	87 %
09.2.2 Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	76	9 %	35 %	35 %	208	12	3	x	223	46 %	36 %
09.2.2.X.D Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	76	9 %	35 %	35 %	208	12	3		223	46 %	36 %
09.2.3 Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	53	-21 %	-1 %	-7 %	110	0	1	x	111	57 %	48 %
09.2.3.0.S Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	53	-21 %	-1 %	-7 %	110		1		111	57 %	48 %
09.3 Muut vapaa-aikaan liittyvät tarvikkeet ja laitteet, puutarhanhoito ja lemmikkieläimet	2 722	7 %	26 %	26 %	3 166	19	15	x	3 200	101 %	86 %
09.3.1 Pelit, lelut ja harrastusvälineet	444	-5 %	-3 %	-3 %	423	19	10	x	451	105 %	105 %
09.3.1.1.SD Pelit ja harrastusvälineet	169	32 %	1 %	13 %	125	9	10		144	112 %	135 %
09.3.1.2.SD Lelut ja juhliin liittyvät tavarat	274	-19 %	-5 %	-9 %	298	9			307	103 %	92 %
09.3.2 Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	819	12 %	30 %	30 %	918	0	5	x	923	104 %	89 %
09.3.2.X.SD Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	819	12 %	30 %	30 %	918		5		923	104 %	89 %
09.3.3 Puutarhat, kasvit ja kukat	563	12 %	26 %	26 %	657	0	0	x	657	96 %	86 %
09.3.3.1.SD Puutarhatarvikkeet	131	23 %	23 %	23 %	136				136	96 %	97 %
09.3.3.2.ND Kasvit ja kukat	432	9 %	26 %	26 %	521				521	96 %	83 %
09.3.4 Lemmikkieläimet ja niihin liittyvät tuotteet	692	17 %	30 %	30 %	717	0	0	x	717	108 %	96 %
09.3.4.1.SD Lemmikkieläinten hankinta	79	13 %	19 %	19 %	92				92	90 %	86 %
09.3.4.2.ND Lemmikkieläintuotteet	613	17 %	32 %	32 %	625				625	110 %	98 %
09.3.5 Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	204	-20 %	55 %	50 %	452	0	0	x	452	85 %	45 %
09.3.5.0.S Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	204	-20 %	55 %	50 %	452				452	85 %	45 %
09.4 Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	2 394	6 %	3 %	-4 %	3 996	210	29	x	4 235	54 %	60 %
09.4.1 Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	1 346	28 %	25 %	15 %	1 430	174	8	x	1 612	85 %	94 %
09.4.1.X.S Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	1 346	28 %	25 %	15 %	1 430	174	8		1 612	85 %	94 %
09.4.2 Kulttuuripalvelut	593	12 %	37 %	33 %	1 210	36	10	x	1 256	58 %	49 %

09.4.2.1.S Elokuvateatterit, teatterit ja konsertit	254	-2 %	39 %	32 %	595	36	3		634	56 %	41 %
09.4.2.2.S Museot, kirjastot ja eläintarhat	32	-57 %	21 %	14 %	87	0	3		90	122 %	46 %
09.4.2.3.S Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset	286	72 %	51 %	51 %	451	0	4		455	55 %	63 %
09.4.2.4.S Kulttuuriin liittyvien laitteiden ja varusteiden vuokraus	0	#####	#####	#####	0	0			0	54 %	
09.4.2.5.S Valokuvauspalvelut	20	-20 %	-1 %	-1 %	77	0			77	33 %	27 %
09.4.2.9.S Muut kulttuuripalvelut	0				0						
09.4.3 Rahapelit	455	-34 %	-26 %	-34 %	1 355	0	12	x	1 367	33 %	34 %
09.4.3.0.S Rahapelit	455	-34 %	-26 %	-34 %	1 355		12		1 367	33 %	34 %
09.5 Sanomalehdet, kirjat ja paperitavarat	1 025	-16 %	-8 %	-10 %	1 147	35	33	x	1 216	94 %	89 %
09.5.1 Kirjat	198	4 %	14 %	13 %	319	19	12	x	350	66 %	62 %
09.5.1.X.SD Kirjat	198	4 %	14 %	13 %	319	19	12		350	66 %	62 %
09.5.2 Sanoma- ja aikakauslehdet	663	-23 %	-17 %	-20 %	682	12	14	x	708	100 %	97 %
09.5.2.1.ND Sanomalehdet	441	-17 %	-4 %	-7 %	429	6	7		442	113 %	103 %
09.5.2.2.ND Aikakauslehdet	222	-34 %	-31 %	-34 %	253	6	7		266	85 %	88 %
09.5.3 Sekalaiset painotuotteet	93	-8 %	11 %	11 %	113	4	2	x	119	100 %	83 %
09.5.3.0.ND Sekalaiset painotuotteet	93	-8 %	11 %	11 %	113	4	2		119	100 %	83 %
09.5.4 Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	70	5 %	-32 %	-32 %	34	0	5	x	39	123 %	207 %
09.5.4.X.ND Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	70	5 %	-32 %	-32 %	34		5		39	123 %	207 %
09.6 Valmismatkat	919	-31 %	-27 %	-27 %	910	0	11	x	921	105 %	101 %
09.6.0 Valmismatkat	919	-31 %	-27 %	-27 %	910	0	11	x	921	105 %	101 %
09.6.0.X.S Valmismatkat	919	-31 %	-27 %	-27 %	910		11		921	105 %	101 %
10 KOULUTUS	234	59 %	6 %	2 %	452	0	0	x	452	33 %	52 %
10.X Koulutus	234	59 %	6 %	2 %	452	0	0	x	452	33 %	52 %
10.X.X Koulutus	234	59 %	6 %	2 %	452	0	0	x	452	33 %	52 %
10.X.X.X.S Koulutus	234	59 %	6 %	2 %	452				452	33 %	52 %
11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT	4 463	11 %	19 %	14 %	6 941	1 137	55	x	8 133	65 %	64 %
11.1 Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut	3 879	10 %	18 %	12 %	6 400	986	44	x	7 430	62 %	61 %
11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat	3 398	15 %	27 %	20 %	5 716	986	38	x	6 740	62 %	59 %
11.1.1.1.S Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma	2 735	21 %	21 %	14 %	4 520	493	19		5 032	57 %	61 %
11.1.1.2.S Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut	663	-3 %	50 %	42 %	1 196	493	19		1 708	90 %	55 %
11.1.2 Ruokalat	482	-20 %	-27 %	-31 %	684	0	6	x	690	60 %	70 %
11.1.2.0.S Ruokalat	482	-20 %	-27 %	-31 %	684		6		690	60 %	70 %
11.2 Majoituspalvelut	584	25 %	28 %	34 %	541	151	11	x	703	122 %	108 %
11.2.0 Majoituspalvelut	584	25 %	28 %	34 %	541	151	11	x	703	122 %	108 %
11.2.0.1.S Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut	432	0 %	28 %	30 %	490	76	6		571	117 %	88 %
11.2.0.2.S Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut	146	289 %	28 %	53 %	51	76	6		132	234 %	288 %
11.2.0.3.S Muut majoituspalvelut	6				0						
12 MUUT TAVARAT JA PALVELUT	8 410	17 %	29 %	26 %	13 437	66	833	x	14 337	67 %	63 %

12.1 Henkilökohtainen hygienia ja kauneudenhoito	1 894	0 %	22 %	14 %	2 729	0	19	x	2 748	80 %	69 %
12.1.1 Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat	703	-11 %	25 %	12 %	1 276	0	4	x	1 280	70 %	55 %
12.1.1.1.S Miesten ja lasten parturi- ja kampaamopalvelut	175	36 %	21 %	59 %	294		1		295	70 %	60 %
12.1.1.2.S Naisten kampaamopalvelut	362	-24 %	27 %	3 %	704		1		705	70 %	51 %
12.1.1.3.S Kauneudenhoitopalvelut	166	-11 %	21 %	4 %	279		1		280	70 %	60 %
12.1.2 Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	20	-55 %	12 %	4 %	78	0	3	x	81	59 %	26 %
12.1.2.X.SD Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	20	-55 %	12 %	4 %	78		3		81	59 %	26 %
12.1.3 Muut henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut laitteet ja tuotteet	1 171	10 %	19 %	17 %	1 375	0	12	x	1 387	90 %	85 %
12.1.3.1.SD Muut kuin sähkökäyttöiset laitteet	123	31 %	17 %	17 %	142				142	77 %	86 %
12.1.3.2.ND Henkilökohtaiset hygienia-, kauneudenhoito- ja kosmetiikkatuotteet	1 048	8 %	19 %	17 %	1 233		12		1 245	92 %	85 %
12.2 Prostituutio	20		15 %	15 %	170	8	0	x	178	0 %	12 %
12.2.0 Prostituutio	20		15 %	15 %	170	8	0	x	178	0 %	12 %
12.2.0.0.S Prostituutio	20		15 %	15 %	170	8			178	0 %	12 %
12.3 Henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	356	-23 %	12 %	9 %	619	0	15	x	634	81 %	58 %
12.3.1 Korut, kellot ja rannekellot	143	-42 %	6 %	2 %	318	0	2	x	320	79 %	45 %
12.3.1.1.D Korut	64	-31 %	4 %	-1 %	214				214	43 %	30 %
12.3.1.2.D Kellot ja rannekellot	50	-63 %	16 %	5 %	79		2		81	176 %	63 %
12.3.1.3.S Korujen, kellojen ja rannekellojen korjaus	29	56 %	0 %	25 %	25				25	94 %	117 %
12.3.2 Muut henkilökohtaiset esineet	213	-2 %	18 %	18 %	301	0	13	x	314	84 %	71 %
12.3.2.1.SD Laukut ja matkustustarvikkeet	96	-12 %	9 %	9 %	137		2		139	86 %	70 %
12.3.2.2.SD Vauvantarvikkeet	47	3 %	10 %	10 %	55				55	91 %	85 %
12.3.2.3.S Henkilökohtaisten esineiden korjaus	0				0						
12.3.2.9.SD Muut henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	70	14 %	36 %	36 %	110		10		120	77 %	64 %
12.4 Sosiaalipalvelut	420	-49 %	26 %	20 %	1 779	0	790	x	2 569	54 %	24 %
12.4.0 Sosiaalipalvelut	420	-49 %	26 %	20 %	1 779	0	790	x	2 569	54 %	24 %
12.4.0.X.S Sosiaalipalvelut	420	-49 %	26 %	20 %	1 779		790		2 569	54 %	24 %
12.5 Vakuutukset	3 357	9 %	38 %	38 %	3 476	2	0	x	3 478	123 %	97 %
12.5.1 Henkivakuutukset	0		28 %	28 %	1 169	0	0	x	1 169	0 %	0 %
12.5.1.0.S Henkivakuutukset	0		28 %	28 %	1 169				1 169	0 %	0 %
12.5.2 Asumiseen liittyvät vakuutukset	931	11 %	41 %	41 %	564	0	0	x	564	210 %	165 %
12.5.2.0.S Asumiseen liittyvät vakuutukset	931	11 %	41 %	41 %	564				564	210 %	165 %
12.5.3 Terveyteen liittyvät vakuutukset	549	10 %	105 %	105 %	394	0	0	x	394	261 %	139 %
12.5.3.X.S Terveyteen liittyvät vakuutukset	549	10 %	105 %	105 %	394				394	261 %	139 %
12.5.4 Liikenteeseen liittyvät vakuutukset	1 769	6 %	32 %	32 %	1 250	2	0	x	1 252	177 %	142 %
12.5.4.1.S Moottoriajoneuvovakuutukset	1 591	1 %	32 %	32 %	1 136				1 136	183 %	140 %
12.5.4.2.S Matkavakuutukset	178	75 %	33 %	33 %	114	2			116	120 %	157 %
12.5.5 Muut vakuutukset	108	30 %	39 %	39 %	99	0	0	x	99	117 %	109 %

12.5.5.0.S Muut vakuutukset	108	30 %	39 %	39 %	99				99	117 %	109 %
12.6 Rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	1 138	317 %	39 %	33 %	3 438	20	0	x	3 458	11 %	33 %
12.6.1 Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	0		138 %	138 %	900	0	0	x	900	0 %	0 %
12.6.1.1.S Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lainoista	0		82 %	82 %	540				540	0 %	0 %
12.6.1.2.S Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) talletuksista	0		344 %	344 %	360				360	0 %	0 %
12.6.2 Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	1 138	317 %	23 %	16 %	2 538	20	0	x	2 558	12 %	45 %
12.6.2.X.S Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	1 138	317 %	23 %	16 %	2 538	20			2 558	12 %	45 %
12.7 Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 223	101 %	2 %	31 %	1 227	36	9	x	1 272	65 %	100 %
12.7.0 Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 223	101 %	2 %	31 %	1 227	36	9	x	1 272	65 %	100 %
12.7.0.X.S Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 223	101 %	2 %	31 %	1 227	36	9		1 272	65 %	100 %
D KESTOKULUTUSTAVARAT	**12 654**		**9 %**	**6 %**	**9 677**	**101**	**49**	**x**	**9 828**	**121 %**	**131 %**
ND LYHYTIKÄISET TAVARAT	**34 368**		**24 %**	**24 %**	**38 896**	**900**	**130**	**x**	**39 926**	**86 %**	**88 %**
S PALVELUT	**55 105**		**18 %**	**15 %**	**66 934**	**1 652**	**1 057**	**x**	**69 643**	**83 %**	**82 %**
SD PUOLIKESTÄVÄT KULUTUSTAVARAT	**9 018**		**8 %**	**11 %**	**9 461**	**600**	**75**	**x**	**10 136**	**78 %**	**95 %**
P31 DC S14 KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA	**111 145**		**18 %**	**16 %**	**124 968**	**3 253**	**1 312**	**x**	**129 533**	**87 %**	**89 %**

5.7.2.2.1 Lähtökohtana tuorein kulutustutkimus

Menetelmän perustan muodostavat Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen tuotteittaiset tiedot kotitalouksien kulutusmenoista (euroa/vuosi/kotitalous). ECOICOP-luokituksen mukaisina syyskuussa 2024 julkaistujen laskelmien pohjana on vuoden 2022 kulutustutkimus. Kulutustutkimuksen tiedot saadaan SAS-tiedostoina ja ne jatkokäsitellään taulukkolaskentaohjelman avulla.

5.7.2.2.2 Kulutustutkimuksen tietojen alustava muokkaus tilinpidon tarpeisiin

Kulutustutkimuksen nimikkeittäiset kulutusmenotiedot kerrotaan kotitalouksien lukumäärällä, jolloin tuloksena saadaan kaikkien kulutustutkimuksen perusjoukkoon kuuluvien talouksien kulutusmeno yhteensä koko maassa kaikille kulutustutkimuksen nimikkeille. Vuoden 2022 kulutustutkimuksessa käytössä oli jo COICOP2018 -luokitus, mutta linkkitaulujen avulla kulutustutkimuksen toimesta tuotettiin tiedot kansantalouden tilinpidon tarpeisiin myös ECOICOP-luokituksella. Kulutustutkimuksen tuotejako on huomattavasti hienojakoisempi kuin kansantalouden tilinpidon, mutta 5-numerotasolla luokitus on sama.

Taulukko 5-4: Kulutustutkimuksen tietojen summaus , esimerkki, arvo vuonna 2022

Koodi ja kulutusnimike / kansantalouden tilinpito	Koodi ja kulutusnimike / kulutustutkimus	Kulutusmeno kotitaloutta kohti (eur)	Kotitalouksia Suomessa (milj kpl)	Kotitalouksien kulutusmeno yhteensä (milj eur)
01.2.1.1.ND Kahvi	HE01211 Kahvi	144	2 919	420,3
01.2.1.2.ND Tee	HE01212 Tee	30	2 919	87,6
01.2.1.3.ND Kaakao	HE01213 Kaakao ja kaakaojauhe	4	2 919	11,7

5.7.2.2.3 Kulutustutkimuksen tiedot yhdistettynä kansantalouden tilinpidon nimikkeisiin

Kulutustutkimuksen tiedoille lasketaan muutosprosentit kansantalouden tilinpidon kulutusnimikkeittäin edellisen kulutustutkimuksen tietoihin verrattuna.

Taulukko 5-5 Kulutustutkimuksen tietojen muutosprosentti kotitalouksien kulutusmenonimikkeittäin, esimerkki

ECOICOP-luokka	Vuosi 2016: Kotitalouksien kulutusmeno yhteensä (kulutustutkimuksen mukaan), milj. €	Vuosi 2022: Kotitalouksien kulutusmeno yhteensä (kulutustutkimuksen mukaan), milj. €	Kulutustutkimuksen tietojen muutosprosentti kansantalouden tilinpidon kulutusmenonimikkeittäin
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	303	508	68 %
01.2.1.1.ND Kahvi	254	420	65 %
01.2.1.2.ND Tee	32	88	173 %
01.2.1.3.ND Kaakao	16	0	-100 %

Vastaavat muutosprosentit on laskettu myös kansantalouden tilinpidon tiedoista, jotka on tuotettu menetelmällisesti kulutustutkimuksen välivuosina. Muutosprosentteja verrataan ja tarvittaessa niitä muokataan vastaamaan – tai ainakin lähemmäksi – kulutustutkimuksen tuottamia muutosprosentteja. Vertailussa ja muokkaamisessa käytetään hyödyksi myös yritys- ja toimipaikkarekisterin tiedoista sekä mahdollisista muista tietolähteistä johdettuja arvioita kulutusestimaateista ja erityisesti elintarvikkeiden osalta jatkossa kassapääteaineistoa eli nk. scannerdataa. Scannerdataa on käytettävissä kattavasti vuodesta 2020 alkaen ja sen tasot otettiin käyttöön koko aikasarjassa vuoden 2024 aikasarjakorjauksessa. Tässä vertailu kansantalouden tilinpidon alkuperäisiin laskelmiin on tehty muiden lähteiden perusteella tehtyihin laskelmiin, ja aikasarjakorjatut tiedot vuodelle 2022 perustuvat sitten scannerdataan.

Mikäli kulutustutkimuksen ja tilinpidon tietojen taso poikkeaa toisistaan selvästi, niin lähtökohtaisesti pidetään kiinni hyväksytyistä tilinpidon tasoista ja käytetään muutosprosentteja, ei suoraan kulutustutkimuksen absoluuttisia tasoja. Kulutustutkimuksen tuottamista muutosprosenteista voidaan myös poiketa, mikäli tarjolla on muuta luotettavana pidettävää aineistoa ja toisaalta aikasarjakorjausten yhteydessä on mahdollista muuttaa myös kansantalouden tilinpidon tasoja perustellusta syystä.

Taulukko 5-6: Kansantalouden tilinpidon muutosprosenttien vertaaminen kulutustutkimuksen muutosprosentteihinkulutusmenoluokittain, esimerkki

ECOICOP-luokka	Kulutustutkimuksen tietojen muutosprosentti	Kansantalouden tilinpidon menetelmällisen laskennan tuottama muutosprosentti	Kansantalouden tilinpidon korjattu muutosprosentti
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	68 %	33 %	30 %
01.2.1.1.ND Kahvi	65 %	42 %	41 %
01.2.1.2.ND Tee	173 %	0 %	-12 %
01.2.1.3.ND Kaakao	-100 %	-13 %	-32 %

5.7.2.2.4 Korjaus: kulutustutkimuksen perusjoukkoon kuulumaton väestö

Kansantalouden tilinpidon ja kulutustutkimuksen tiedot eivät suoraan ole vertailukelpoisia, sillä kulutustutkimuksen perusjoukko ei sisällä

Vertailukelpoisten tietojen tuottamiseksi kansantalouden tilinpidon tiedoista poistetaan arvio laitoksissa asuvan väestön kulutuksesta. Korjauksen tekemiseksi arvioidaan ensin kyseisen väestönosan määrä. Määräksi arvioidaan maan keskiväkiluvun ja kulutustutkimuksen perusjoukkoon kuuluvien talouksien henkilömäärän erotus. Sosiaali- ja terveyshallinnon sekä oikeusministeriön tietojen perusteella selvitetään henkilöiden jakautuminen eri laitostyyppien asukkaisiin. Kunkin laitostyypin asukkaille arvioidaan heidän taloudelliseen asemaansa ja kulutusmahdollisuuksiinsa suhteutettu kulutusmenotaso ja -rakenne. Näin saadaan johdetuksi arvio laitosväestön kulutusmenoista tuotteittain. Arvio vähennetään kansantalouden tilinpidon alkuperäisistä luvuista.

5.7.2.2.5 Korjaus: ulkomaalaisten kotitalouksien kulutusmeno Suomessa

Kansantalouden tilinpidossa käyttötarkoitusluokittaiset kulutusmenot sisältävät myös ulkomaalaisten kotitalouksien kulutusmenot Suomessa mikä ei kuulu kulutustutkimuksen piiriin. Kokonaisarvo ulkomaalaisten kulutusmenoille on saatu Tilastokeskuksen matkailutilastoista. Aiemmin tarjolla oli myös rajahaastatteluun perustuvaa jakaumatietoa ulkomaalaisten kulutuksesta Suomessa, mutta valitettavasti rajahaastattelu lakkautettiin vuoden 2012 jälkeen. Vuodesta 2023 alkaen käytettävissä on (ainakin toistaiseksi) niin kutsutun Matkailijamittarin tietoja neljänneksittäin, mutta vuosiaikasarjan puuttumisen vuoksi tietoja ei voitu vielä hyödyntää vuoden 2024 aikasarjakorjauksessa. Nykyisissä laskelmissa kokonaisarvon jakamiseksi eri kulutusmenonimikkeisiin käytetään matkailututkimusten selvityksiä sekä aiempia rajahaastattelututkimuksen tietoja. Harmillisesti aiemmin tarjolla ollutta tilastoa Suomessa käyneiden matkailijoiden tax-free-ostoksista eri käyttötarkoituksiin ei ole enää saatavilla. Kun näin lasketut menot on poistettu nimikkeittäisistä kulutusmenoista, päästään kulutustutkimuksen tietojen kanssa vertailukelpoiseen kansantalouden tilinpidon kulutusmenoestimaattiin.

5.7.2.2.6 Harha, satunnaisvaihtelu, mahdolliset erot käsitteissä ja määritelmissä

Kulutustutkimukseen sisältyvät harha ja satunnaisvaihtelut sekä mahdolliset erot käsitteissä ja määritelmissä täytyy myös huomioida.

Kulutustutkimus pyrkii kattamaan kotitalouden tekemät hankinnat, mutta useamman hengen kotitalouksissa todennäköisesti ainakin jotain jää kirjaamatta, kun kotitalouden jäsenet tekevät ostoksia itsenäisesti. Lisäksi on havaittu, että kun kotitalouksilla on mahdollisuus siirtää aikaa, jolloin he pitävät päiväkirjaa, niin monet siirtävät kirjaamisjakson pois loman tai juhla-ajan kohdalta, jolloin on syytä epäillä, että niihin liittyvät hankinnat – eli ajat, jolloin saatetaan käyttää tavallista enemmän rahaa – jäävät aliedustetuiksi. Lisäksi vastausasteen väheneminen ja kadon epätasainen jakautuminen eri kotitaloustyyppeihin ja alueisiin vaikuttaa tuloksiin, mutta suuruusluokkaa on vaikea arvioida. Koska kansantalouden tilinpidossa tarkastellaan sekä tuotantoa että kulutusta yhtä aikaa, on tilinpidossa monessa erässä hyväksytty kulutustutkimuksen tietoa korkeampi taso, koska niin monet seikat vaikuttavat kulutustutkimuksen kokonaistasoon.

Harha vaikuttaa kulutustutkimuksessa yleensä kulutusmenoa pienentävästi. Kulutustutkimuksen otoskoon suurentamisella ei harhan vaikutusta voida yleensä vähentää. Harhaan voivat vaikuttaa monet syyt,

esimerkiksi asenneilmasto (alkoholi ja tupakka), vastaajien valikoituminen sekä epätäydellinen tilinpito vastausaikana. Korjaustekijän suuruuden määrittelyssä on perusoletuksena, että harhan osuus kunkin nimikkeen todellisesta kokonaiskulutusmenosta pysyy vuosittain melko vakiona. Harhan suuruuden arvioimiseksi käytetään vertailuja muihin kulutusmenolaskennan perusaineistoihin. Harha vaikuttaa siihen, että joidenkin tuotteiden tasotietoa ei voida ottaa sellaisenaan kulutustutkimuksesta, mutta silloinkin yleensä arvioidaan, että kulutustutkimuksen osoittama muutos on varsin hyvä indikaattori kulutuksessa tapahtuneesta muutoksesta, eli hyödynnetään muutosprosenttia tasoon, joka on tuotettu muita aineistoja hyödyntäen.

Satunnaisvaihtelun vähentämiseen kulutustutkimuksen otoskoon kasvattaminen sen sijaan vaikuttaisi edullisesti. Kansantalouden tilinpidossa satunnaisvaihtelun vaikutuksen eliminoimiseksi joudutaan käyttämään vertailuja muihin perusaineistoihin todellisuudesta poikkeavien erien havaitsemiseksi ja korjaamiseksi. Koska kansantalouden tilinpidossa tuoteluokkia on selvästi vähemmän kuin kulutustutkimuksessa (eli ne kuvaavat suurempia kokonaisuuksia kuin kulutustutkimuksen erät), satunnaisvaihtelun merkitys on hieman vähäisempi kuin kulutustutkimuksessa, mutta se täytyy kuitenkin huomioida erityisesti arvoltaan pienten erien kohdalla.

Käsitteiden ja määritelmien osalta käydään jatkuvasti keskustelua eri tilastojen välillä ja luokitteluja pyritään tekemään yhdessä, jotta tilastot olisivat mahdollisimman vertailukelpoisia. Aikaisemmin COICOP-luokitusta Suomessa käyttävillä tilastoilla oli hieman erilaiset 5-numerotason versiot, mutta tämä muuttui, kun nyt kaikki siirtyivät ensin käyttämään EU-harmonisoitua 5-numerotason ECOICOP-luokitusta ja jatkossa kaikki käyttävät kansainvälisesti 5-numerotasolle asti harmonisoitua COICOP2018 -luokitusta.

Kansantalouden tilinpidon laskelmissa kulutusmenoihin kuulumattomat erät on jätetty huomioimatta, vaikka niitä olisikin sisältynyt kulutustutkimuksen lukuihin, sillä tiedot saadaan tarkemmalla tasolla, joka sitten linkitetään kansantalouden tilinpidon luokitukseen.

Taulukko 5-7 Kulutustutkimuksen tietojen kanssa vertailukelpoisten kansantalouden tilinpidon tietojen laskenta, esimerkki (vuosi 2022)

Kansantalouden tilinpito	**Kotitalouksien kulutusmeno yhteensä (aikasarjakorjattu kansantalouden tilinpidon tieto)**	**Korjaus: Kulutus-tutkimukseen kuulumattomien kulutusmeno (laitosasukkaat)**	**Korjaus: ulkomaalaisten kotitalouksien kulutusmeno Suomessa**	**Kulutustutkimuksen tietojen kanssa vertailukelpoinen kansantalouden tilinpidon tieto**
Kulutusnimike	milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	508	5,5	7,5	495,0
01.2.1.1.ND Kahvi	452	4,2	7,5	440,3

Kansantalouden tilinpito	Kotitalouksien kulutusmeno yhteensä (aikasarjakorjattu kansantalouden tilinpidon tieto)	Korjaus: Kulutus-tutkimukseen kuulumattomien kulutusmeno (laitosasukkaat)	Korjaus: ulkomaalaisten kotitalouksien kulutusmeno Suomessa	Kulutustutkimuksen tietojen kanssa vertailukelpoinen kansantalouden tilinpidon tieto
01.2.1.2.ND Tee	37	0,7	0	36,3
01.2.1.3.ND Kaakao	19	0,7	0	18,3

Aiemmin niille vuosille, kun käytössä ei ollut kulutustutkimusta, elintarvikkeiden osalta laskennassa lähdettiin pääsääntöisesti määräindikaattoreiden muutoksista (päälähteenä LUKE:n ravintotase, lisäksi eri tuottajien tietoja, aiemmin myös Elintarviketeollisuuden tilastot), KHI:n hinnanmuutoksesta, sekä laadunmuutosindikaattorista (joka oli lähtökohtaisesti 1, ellei ollut jotain perustetta muuttaa sitä johonkin suuntaan). Näiden indikaattoreiden tulona laskettiin arvonmuutos, jolla arvotietoa vietiin eteenpäin. Laskenta tapahtuu 5-numerotasolla, ja aggregoidummat tasot lasketaan summaamalla alaerät. Vuodesta 2022 eteenpäin elintarvikkeiden tieto perustuu kassapääteaineistoon, johon lisätään kansantalouden tilinpidon maatalous-, metsästys- ja kalastuslaskelmissa tuotettu tieto kotitalouksien elintarviketuotannosta omaan loppukäyttöön.

Taulukko 5-8 Laskenta välivuosina, esimerkki (vuosi 2022)

Kulutusnimike (ECOIOCP)	Scannerdata 2021 (arvo milj eur)	Scannerdata 2022 (arvo milj eur)	Muutosprosentti	KT 2021 (milj eur)	KT 2022 (milj eur)
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	436,4	507,7	16,3 %	436	508
01.2.1.1.ND Kahvi	381	451,7	18,6 %	381	452
01.2.1.2.ND Tee	36,2	37,1	2,6 %	36	37
01.2.1.3.ND Kaakao	19,2	18,9	-1,6 %	19	19

5.7.2.3 YTY/Yritys- ja toimipaikkarekisteri

5.7.2.3.1 Yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastotiedot tietolähteenä

Tarkasteltaessa tuotevirtaa tuottajalta kuluttajalle vähittäiskauppa toimii tärkeänä solmukohtana tuotteen siirtyessä jakeluportaasta loppukulutukseen. Siksi kulutusmenoestimaatteja johdettaessa kannattaa perustietolähteenä käyttää vähittäiskaupan myyntiä kuvaavia tietoja. Näitä tietoja ovat kaupan eri toimialojen toimipaikoittaiset liikevaihtotiedot, jotka

ovat saatavissa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteristä. Myös eräiden palvelutoimialojen vastaavat liikevaihtotiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Toimipaikkojen toimialoittaiset liikevaihtotiedot ovat käytettävissä kaikilta tarkimman luokittelutason toimialoilta.

5.7.2.3.2 Toimialojen liikevaihtotietojen jakaminen tuotekohtaisiksi

Perustan kaupan ja palvelutoimialojen tietoja hyödyntävälle kulutusmenolaskennalle muodostavat toimialojen toimipaikoittaiset liikevaihtotiedot. Koska liikevaihdon jakautumista eri tuotteiden kesken ei ole tilastoitu toimialatilastossa, on tuotekohtainen myynti kullakin toimialalla arvioitava mahdollisimman tarkasti kulutusmenolaskennan mahdollistamiseksi. Tämä tapahtuu vuosittain toistuvana iteratiivisena prosessina käyttäen hyväksi mm. kaupan järjestöjen ja kaupparyhmittymien tietoja myynnin jakaumista sekä kysynnästä saatavia tietoja. Toimipaikkarekisterin tarkka toimialajako auttaa tuotejaon tekemisessä. Tuotejako ilmaistaan paitsi euroissa myös tuotteiden suhteellisina osuuksina (%) toimialan liikevaihdosta, jotta jakoa voidaan käyttää runkona seuraavan tilastovuoden tuotejaottelulle.

Taulukko 5-9 Toimipaikkarekisterin mukainen liikevaihto tuotteittain, vuosi 2022, esimerkki

	47191 Itsepalvelutavaratalot (yli 2500 m2)	**47192 Tavaratalot (yli 2500 m2)**	**47711 Naisten vaatteiden vähittäiskauppa**	**47712 Miesten vaatteiden**	**47713 Lastenvaatteiden vähittäiskauppa**	**47719 Vaatteiden yleisvähittäiskauppa**	**Muut toimialat yhteensä**	**Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä**
Liikevaihto (milj.€)	2057	470	153	110	66	1025		
Jakauma tuotteittain (%):								
03.1.2 Vaatteet								
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	4,8	5,8		93		27		
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	11,7	11,4	93			57		
03.1.2.3.SD Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	2,16	0,75	3	3	96	8		
Jakauma tuotteittain (milj.€):								
03.1.2 Vaatteet								
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	98,7	27,3		102		277	538	1043,0
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	240,7	53,6	142			584	769	1789,4
03.1.2.3.SD Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	44,4	3,5	4,6	3,3	63,4	82	295	496,0

5.7.2.3.3 Kulutusmenolaskennan edellyttämät korjaukset tuotekohtaisiin myyntitietoihin

Edellä kuvatulla tavalla muodostettu tuotekohtainen liikevaihto antaa vasta lähtökohdan tietojen muuntamiselle kotitalouksien kulutusmenoiksi. Vertailukelpoisen kulutusmenoestimaatin saamiseksi aineistoon on tehtävä korjauksia, joita ovat:

- Lisätään tuotekohtaiset arvonlisäverot ja muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot verottoman myynnin summaan (veroja ei lisätä kuitenkaan siihen osaan myyntiä, jonka ovat ostaneet Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevat matkailijat tax-free-ostoina).
- Lisätään arvio kassajärjestelmän ohi myytyjen tuotteiden arvosta.
- Arvioidaan vähittäiskaupasta (ja palveluiden myynnistä) kotitalouksille menevä osuus kunkin tuotteen myynnistä, perustuen pääsääntöisesti kulutustutkimuksen tietoihin sekä TKT-laskelmiin.
- Kotitalouksien koko tuotekohtaisen kulutusmenon muodostamiseksi lisätään arvio kotitalouksien muualta kuin tarkastelluilta toimialoilta ostamien tuotteiden arvosta.
- Tarvittaessa tehdään jetsutuksia, jotta muutos näyttää kohtuulliselta suhteessa muihin lähteisiin sekä kysynnän ja tarjonnan tasapainoon.

Taulukko 5-10 Toimipaikkarekisterin liikevaihdosta kotitalouksien kulutusmenoksi, vuosi 2022, esimerkki

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno tp-rekisterin myynneistä laskien
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj.€	milj.€		milj.€	Suhde	Suhde	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€
03.1.2 Vaatteet	3328	93,1		4105			3905			3543
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	1 043,0	19,7	24	1 289		0,928	1 196		-120	1 076
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	1 789,4	62,7	24	2 204		0,972	2 142		-214	1 928
03.1.2.3.SD Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	496,0	10,7	24	612		0,927	568		-28	539

Tällä tavoin saadaan lopputuloksena yritys- ja toimipaikkarekisterin tilastoista johdettu estimaatti kotitalouksien kulutusmenolle. Lopullisen kansantalouden tilinpidon mukaisen estimaatin määrittämiseksi lukua verrataan muista lähteistä johdettuihin vastaaviin kulutusmenoestimaatteihin ja suoritetaan valinta vertailuprosessin tuloksena. Kulutustutkimusvuosina vertailutietona käytetään myös kulutustutkimusta, lisäksi esimerkiksi vaatekaupasta on olemassa

tilastotietoa, jota hyödynnetään laskennassa kauppojen liikevaihtotietojen lisäksi.

Vastaava laskentamenetelmä on käytössä ensisijaisena menetelmänä ohessa listatussa taulukossa oleville tuotteille.

Taulukko 5-11: Tuotteet, joiden laskentamenetelmä on A sekä niiden muokkaus liikevaihtotiedoista kulutusmenoestimaateiksi, vuosi 2022

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
Kulutusnimike (ECOIOCP)		TAX FREE				Suhde	Suhde	milj.€	milj.€		milj.€
03.1.1.0.SD Kankaat	55	0	24		69		0,900	62			62
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	1 043	20	24		1 289		0,928	1 196		-120	1 076
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	1 789	63	24		2 204		0,972	2 142		-214	1 928
03.1.2.3.SD Vauvojen (0–2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	496	11	24		612		0,927	568		-28	539
03.1.3.X.SD Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	268	1	24		332		0,985	327		-33	295
03.2.1.1.SD Miesten jalkineet	285	3	24		353		0,990	349		-35	315
03.2.1.2.SD Naisten jalkineet	422	5	24		522		0,990	517		-52	465

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
03.2.1.3.SD Vauvojen ja lasten jalkineet	142	1	24		175	0,05	0,960	177		-9	168
05.1.1.1.D Kodin kalusteet	1 077	9	24		1 333		0,845	1 126			1 126
05.1.1.2.D Puutarhakalusteet	111	0	24		138		0,831	114			114
05.1.1.3.D Valaisimet	82	0	24		102		0,922	94			94
05.1.1.9.D Muut huonekalut ja kalusteet	268	4	24		331		0,806	267			267
05.1.2.X.D Matot ja muut lattiapäällysteet	135	0	24		167		0,858	144			144
05.2.0.1.SD Sisustuskankaat ja verhot	79	0	24		98		0,990	97	3		100
05.2.0.2.SD Vuodevaatteet	226	0	24		280		0,981	274	16		291
05.2.0.3.SD Pöytäliinat ja pyyhkeet	95	0	24		117		0,892	105	3		108
05.2.0.9.SD Muut kodintekstiilit	38	0	24		47		0,950	45			45
05.4.0.1.SD Lasi-, kristalli- keramiikka- ja posliinitavarat	134	2	24		166		0,910	151			151

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
05.4.0.2.SD Ruokailuvälineet	49	0	24		61		0,524	32			32
05.4.0.3.SD Muut kuin sähkökäyttöiset keittiötarvikkeet	309	0	24		383		0,905	346			346
05.5.1.X.D Suuret työkalut ja laitteet	498	2	24		617		0,518	319			319
05.5.2.X.SD Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	805	0	24		998		0,471	470			470
05.6.1.1.ND Siivous- ja puhdistustuotteet	334	0	24		414		0,816	338			338
05.6.1.2.ND Muut pienet kodin kulutustuotteet	570	0	24		707		0,859	608			608
06.1.2.X.ND Muut lääkevalmisteet	86	0	24	4	111		0,942	104			104
06.1.3.X.D Hoitolaitteet ja -välineet	631	0	24		782		0,818	640			640
07.1.2.0.D Moottoripyörät	459	0	24	32	601		0,418	251			251

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
07.1.3.0.D Polkupyörät	218	0	24		270		0,949	256			256
07.2.1.1.SD Renkaat	775	0	24		961		0,319	306			306
07.2.1.2.SD Yksityisajoneuvojen varaosat	2 205	1	24		2 733		0,243	663			663
07.2.1.3.SD Yksityisajoneuvojen lisävarusteet	112	0	24		139		0,183	25			25
09.1.3.3.D Ohjelmistot	46	0	24		57		0,750	43			43
09.1.3.4.D Laskimet ja muut tietojenkäsittelylaitteet	0	0	24		0		0,900	0			0
09.1.4.1.SD Valmiiksi tallennetut tallennusvälineet	174	0	24		216		0,591	128			128
09.1.4.2.SD Tallentamattomat tallennusvälineet	3	0	24		4		0,500	2			2
09.1.4.9.SD Muut tallennusvälineet	21	0	24		26		1,000	26			26

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
09.2.1.X.D Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	714	0	24		885		0,721	638			638
09.2.2.X.D Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	200	0	24		248		0,897	223			223
09.3.1.1.SD Pelit ja harrastusvälineet	112	0	24		139		0,985	137	7		144
09.3.1.2.SD Lelut ja juhliin liittyvät tavarat	240	0	24		297		0,985	293	15		307
09.3.2.X.SD Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	746	14	24		922		0,954	879	44		923
09.3.3.1.SD Puutarhatarvikkeet	119	0	24		148		0,923	136			136
09.3.3.1.ND Kasvit ja kukat	455	0	24		564		0,923	521			521
09.3.4.2.ND Lemmikkieläintuotteet	596	0	24		739		0,837	619	6		625
09.5.1.X.SD Kirjat	352	0	10		387		0,896	347	3		350

	Toimialojen virallinen myynti ilman veroja yhteensä	josta Euroopan talousalueen ulkopuolisten matkailijoiden verovapaita ostoja	ALV %	Muut myynnin määrään välittömästi perustuvat verot	Toimialojen virallinen myynti verollisena yhteensä	Kirjaamattomien myyntien osuus suhteessa kirjattuun myyntiin (harmaa talous)	Kotitalouksien kulutusmenoja myynneistä	Kotitalouksien ostot mainituilta toimialoilta	Kotitalouksien ostot muualta	Jetsutukset (mm. kulutustutkimus, TKT, kaupan liikevaihtokuvaajat, muut lähteet)	Kotitalouksien kulutusmeno
09.5.3.0.ND Sekalaiset painotuotteet	97	0	24		120		0,988	119	1		119
09.5.4.X.ND Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	32	0	24		40		0,981	39			39
12.1.3.1.SD Muut kuin sähkökäyttöiset laitteet	126	0	24		157		0,904	142			142
12.1.3.2.ND Henkilökohtaiset hygienia-, kauneudenhoito- ja kosmetiikkatuotteet	1 192	4	24		1 477		0,843	1 245			1 245
12.3.1.1.D Korut	182	16	24		221		0,969	214			214
12.3.1.2.D Kellot ja rannekellot	72	7	24		88		0,927	81			81
12.3.2.1.SD Laukut ja matkustustarvikkeet	139	1	24		172		0,810	139			139
12.3.2.2.SD Vauvantarvikkeet	47	0	24		58		0,944	55			55
12.3.2.9.SD Muut henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	101	0	25		126		0,955	120			120

5.7.2.3.4 Vertailu ja yhteensovittaminen: eri lähteistä johdetut kulutusmenoestimaatit

Niiltä vuosilta, joilta on olemassa kulutustutkimus, verrataan ja muokataan muista tietolähteistä saatuja tietoja sekä niihin perustuvia laskentamenetelmiä kulutustutkimuksen tulosten mukaan. Välivuosina käytettävien laskentaestimaattien ja kulutustutkimuksen mukaisten tietojen välillä esiintyville eroavuuksille on pyritty etsimään syyt ja kohdentamaan korjaukset asianmukaisiin laskentaeriin.

Vähittäiskauppojen myynneistä on ollut käytettävissä tarkempaa tietoa (mm. myynnin jakautumisesta tuotteisiin) niiltä vuosilta, kun kuluttajahintaindeksin perusvuosi on vaihtunut ja tietoja on käytetty noiden vuosien laskennassa (aina seuraavien tietojen saamiseen asti). Tilastokeskuksen tavoitteena on solmia sopimukset tietojen vuosittaisesta saamisesta suurimpien kaupparyhmien kanssa ja tarkoitus on tutkia, miten ja millä aikataululla näitä tietoja voitaisiin hyödyntää kotitalouksien kulutusmenojen laskennassa jatkossa. Tällä hetkellä Tilastokeskus saa käyttöönsä tämän kassapääteaineiston eli nk. scannerdatan laajasti elintarvikkeiden osalta, ja muiden tuotteiden (erityisesti kodinkoneiden ja kodinelektroniikan) osalta neuvottelut ovat parhaillaan käynnissä. Aineiston saaminen Tilastokeskukseen ei vielä riitä sen hyödyntämiseen laskennassa, sillä aineisto on luokiteltava kulutusmenoluokituksen mukaiseksi, ja se on valtava työ.

Vuoden 2024 aikasarjakorjauksen yhteydessä joitakin kotitalouksien kulutusmenojen tietoja muutettiin taaksepäin vuoteen 2010 asti (jos sarjan kokonaistaso muuttui merkittävästi esimerkiksi uuden aineiston käyttöönoton myötä), mutta merkittävimmät muutokset keskittyivät vuosiin 2017-2022 eli edellisen kulutustutkimuksen jälkeiseen aikaan. Myös muutetussa aikasarjassa pyrittiin huomioimaan aineiston tuottamat vuosittaiset muutokset tuotteittain.

Verkkokaupoista hankituista tuotteista ei ole erillistä laskelmaa, sillä tietojen arvioidaan olevan mukana sekä kulutustutkimuksessa että kauppojen liikevaihdossa. Osa verkkokaupoista on omalla toimialallaan ja ne verkkokaupat, jotka liittyvät fyysisessä myyntipisteessä toimivaan liikkeeseen, ovat samalla toimialalla liikkeen kanssa. Luvut tulevat mukaan kulutuslaskelmaan liikevaihtotietojen kautta (menetelmä A).

5.7.2.4 Kansantalouden tilinpidon tuotantotilit

Monien tuotteiden – tämä koskee etenkin palveluja – kohdalla laskenta on mahdollista perustaa myös kansantalouden tilinpidon tuotantotilejä juoksevasti hyödyntäväksi. Kulutusmenojen perustaso on tällöinkin määriteltävä suoria kulutuksen tietolähteitä (mm. kulutustutkimusta) rinnakkain käyttäen aina kun se on mahdollista.

Menetelmässä kutakin tarkasteltavaa tuotetta tuottavat toimialat selvitetään ensin sektoreittain. Sitten kunkin sektorin tuottajatoimialojen tuotoksesta johdetaan se osuus, mikä kohdentuu kotitalouksien kulutusmenoksi, seuraavasti:

- Toimiala 1, toimiala 2, toimiala 3…
  - Tuotos perushintaan
    - Tuotoksen jako tuotteisiin:

- Tuote 1, tuote 2, tuote 3…
  - Tuotteen jako eri käyttökohteisiin
    - Muu käyttö kuin kulutus
    - Julkinen kulutusmeno
    - Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmeno

- = Kotitalouksien kulutusmeno perushintaan
  - plus arvonlisävero ja muut tuoteverot, netto
- = Kotitalouksien kulutusmeno ostajanhintaan

Näin toimialoittaisista laskelmista voidaan koota ja laskea yhteen kunkin tarkasteltavan tuotteen kotitalouksien kulutusmeno:

- Kotitalouksien kulutusmenot kuhunkin tuotteeseen saadaan laskemalla yhteen kaikkien toimialojen kulutusmenot ko. tuotteeseen
  - Tuote 1; kotitalouksien kulutusmeno kaikilta toimialoilta
  - Tuote 2; kotitalouksien kulutusmeno kaikilta toimialoilta
  - Tuote 3; kotitalouksien kulutusmeno kaikilta toimialoilta
  - …

Aina kun mahdollista, suoritetaan näin saadun kulutusmenon vertailu ja yhteensovittaminen muiden aineistojen kanssa; tässä vertailu kulutustutkimukseen:

- Vertailu ja yhteensovittaminen vuosina, jolloin kulutustutkimus on käytettävissä:
  - Tuote 1 laskettuna tuotoksen jakomenetelmällä
    - plus miinus perusjoukkojen erosta ym. johtuvat korjaukset
  - = Tuote 1, kulutustutkimuksen kanssa vertailukelpoiset tiedot

Esimerkkejä menetelmän soveltamisesta palveluiden kulutusmenojen laskemiseen on esitetty nimikkeittäisen menetelmätarkastelun yhteydessä.

5.7.2.5 Muut lähteet

Monissa kulutusnimikkeissä on käytössä muita tietolähteitä ja menetelmiä kuin edellä kuvatut yleismenetelmät. Kaikissa tapauksissa pyritään kuitenkin mahdollisimman kattavaan aineistovertailuun. Nämä menetelmät kuvataan tuotenimikkeensä edellyttämässä kohdassa tuoteluokittelun mukaisen menetelmätarkastelun yhteydessä.

Kotitalouksien kulutusmenojen laadinnassa käytetään myös koko talouden tasolla tehtyjä arvioita piilotalouden piiriin kuuluvista tuotteista (näihin laskelmiin tulevat suoraan huumeet ja prostituutio). Sen sijaan mitään erityisiä korjauksia ei tehdä harmaan talouden välituotekäyttöön liittyen.

Oheisessa taulukossa ovat listattuna keskeisimmät muut tietolähteet ja niiden tuottajat.

Taulukko 5-12: Keskeisimmät täydentävät tietolähteet ja niiden tuottajat

Tunnus	Tietolähteen nimi	Laatijan / julkaisijan nimi
1	Scanner-data	Kaupparyhmät (ei julkaista, tulee Tilastokeskuksen käyttöön)
2	Kuluttajahintaindeksi	Tilastokeskus
3	Kansantalouden tilinpidon tuotantotilien laskelmat	Tilastokeskus
4	Panimoliiton tilastot	Panimoliitto
5	MARSI -tutkimus (tuotetaan vuosittain)	Maaseutuvirasto
6	Alkoholin vähittäismyyntitilastot	Alko (ei julkista, tulee Tilastokeskuksen käyttöön)
7	Tupakkatilasto	THL & Tilastokeskus
8	Kodintekniikan tilastot	ETKO (Elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistys: gotech.fi)
9	Kaupan liikevaihtokuvaajat, Kaupan liikevaihtotiedot toimialoittain	Tilastokeskus
10	Sosiaali- ja terveysmenot, Suomen lääketilasto	THL, KELA
11	Ajoneuvorekisteri, muuttoautot, ajoneuvojen hinnat	Ajoneuvohallintokeskus, tullihallitus, Autoalan tiedotuskeskus
12	Polttoaineiden myyntimäärät	Tilastokeskus
13	Matkustajamääriä ja liikennekilometrejä kuvaavia tilastoja	VR, HSL, Finavia, Merenkulkulaitos
14	Joukkoviestintätilasto, Kulttuuritilastot, Elokuvasäätiön tilastot	Tilastokeskus, Elokuvasäätiö
15	Tuloslaskelmatietoja	Veikkaus, PAF
16	Hotelli- ja ravintola-alan tilastotietoja	Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
17	Matkailutilastot	Tilastokeskus

5.7.2.6 Lopulliset kulutusmenoluvut

Lopullinen kansantalouden tilinpito valmistuu tarjonta- ja käyttötaulujen mukaisena. Tarjonta- ja käyttötaulujen osoittamat muutostarpeet kulutusmenolaskelmissa kohdennetaan menetelmänmukaisiin laskentaeriin.

Ennakollisten kotitalouksien kulutusmenojen tason määrittäminen tapahtuu koko huoltotaseen yhteenvetoprosessin tuloksena.

Kansantalouden tilinpidon tasapainotus- ja integrointimenettelyt kuvataan luvussa Luku 6.

5.7.3 Laskenta nimikkeittäin

Kustakin tuotenimikkeestä esitetään peruslaskentamenetelmä sekä listataan käytetyt täydentävät lähteet. Lisäksi esitetään laskentaa tuotenimikkeittäin, joista osa on esimerkkejä useammassa tuotteessa käytetystä laskennasta. Tässä esitetyt laskentaesimerkit koskevat tilastovuotta 2022.

5.7.3.1 Pääryhmä 01 ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT

Elintarvikkeiden laskennassa käytetään lähteenä kassapääteaineistoa eli nk. scanner-dataa, johon lisätään mukaan kansantalouden tilinpidon

maatalous-, metsästys- ja kalastuslaskelmien yhteydessä tuotettu arvio kotitalouksien elintarviketuotannosta omaan loppukäyttöön. Elintarvikkeiden laskennassa käytetään B-menetelmää.

Käytetyt täydentävät lähteet on lueteltu kohdassa 5.7.2.5.

Taulukko 5-13 Pääryhmän 01 Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Käytetyt täydentävät lähteet**																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
01 ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	15 799	x																			
01.1 Elintarvikkeet	13 992	x																			
01.1.1 Viljatuotteet ja leipä	2 267	x																			
01.1.1.1.ND Riisi	37		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.2.ND Jauhot ja muut viljat	82		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.1.3.ND Leipä	758		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.4.ND Muut leipomotuotteet	646		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.5.ND Pizzat ja suolaiset piirakat	403		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.6.ND Pastatuotteet ja kuskus	202		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.7.ND Aamiaisviljatuotteet	88		x	(B/01)	x	x															
01.1.1.8.ND Muut viljatuotteet	51		x	(B/01)	x	x															
01.1.2 Liha	2 336	x																			
01.1.2.1.ND Naudan- ja vasikanliha	315		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.2.2.ND Sianliha	189		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.2.3.ND Lampaan- ja vuohenliha	13		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.2.4.ND Siipikarjan liha	434		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.2.5.ND Muu liha	134		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.2.6.ND Syötävät sisäelimet	5		x	(B/01)	x	x															
01.1.2.7.ND Kuivattu, suolattu tai savustettu liha	989		x	(B/01)	x	x															
01.1.2.8.ND Muut lihavalmisteet	257		x	(B/01)	x	x															
01.1.3 Kala ja äyriäiset	697	x																			
01.1.3.1.ND Tuore tai jäähdytetty kala	338		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.3.2.ND Pakastettu kala	17		x	(B/01)	x	x															
01.1.3.3.ND Tuoreet tai jäähdytetyt äyritäiset	7		x	(B/01)	x	x															
01.1.3.4.ND Pakastetut äyriäiset	24		x	(B/01)	x	x															
01.1.3.5.ND Kuivattu, savustettu tai suolattu kala ja äyriäiset	137		x	(B/01)	x	x															
01.1.3.6.ND Muut säilötyt tai käsitellyt kala- ja äyriäisvalmisteet	174		x	(B/01)	x	x															

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
01.1.4 Maitotuotteet, juusto ja kanamunat	2 570	x																			
01.1.4.1.ND Tuore täysmaito	52		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.4.2.ND Tuore vähärasvainen maito	429		x	(B/01)	x	x															
01.1.4.3.ND Säilötty maito	1		x	(B/01)	x	x															
01.1.4.4.ND Jogurtti	365		x	(B/01)	x	x															
01.1.4.5.ND Juusto ja juustoaine	995		x	(B/01)	x	x															
01.1.4.6.ND Muut maitotuotteet	563		x	(B/01)	x	x															
01.1.4.7.ND Munat	165		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.5 Öljyt ja rasvat	352	x																			
01.1.5.1.ND Voi	189		x	(B/01)	x	x															
01.1.5.2.ND Margariini ja muut kasvirasvat	106		x	(B/01)	x	x															
01.1.5.3.ND Oliiviöljy	26		x	(B/01)	x	x															
01.1.5.4.ND Muut syötävät ruokaöljyt	31		x	(B/01)	x	x															
01.1.5.5ND Muut syötävät eläinrasvat	-		x	(B/01)	x	x															
01.1.6 Hedelmät ja marjat	1 166	x																			
01.1.6.1.ND Tuoreet tai jäähdytetyt hedelmät ja marjat	829		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.6.2.ND Pakastetut hedelmät ja marjat	64		x	(B/01)	x	x															
01.1.6.3.ND Kuivatut hedelmät ja marjat ja pähkinät	178		x	(B/01)	x	x			x												
01.1.6.4.ND Säilötyt hedelmät ja marjat ja hedelmä- ja marjapohjaiset tuotteet	95		x	(B/01)	x	x															
01.1.7 Vihannekset	1 406	x																			
01.1.7.1.ND Tuoreet ja jäädytetyt vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	858		x	(B/01)	x	x	x		x												
01.1.7.2.ND Pakastetut vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	64		x	(B/01)	x	x															
01.1.7.3.ND Kuivatut kasvikset, muut säilötyt tai käsitellyt vihannekset	162		x	(B/01)	x	x															
01.1.7.4.ND Perunat	186		x	(B/01)	x	x	x														
01.1.7.5.ND Perunalastut	132		x	(B/01)	x	x															
01.1.7.6.ND Muut mukulakasvit ja mukulakasvivalmisteet	4		x	(B/01)	x	x															
01.1.8 Sokeri, hillot, hunaja, suklaa ja makeiset	1 338	x																			
01.1.8.1.ND Sokeri	35		x	(B/01)	x	x															
01.1.8.2.ND Hillot, marmeladit ja hunaja	80		x	(B/01)	x																
01.1.8.3.ND Suklaa	401		x	(B/01)	x	x															
01.1.8.4.ND Makeistuotteet	515		x	(B/01)	x	x															
01.1.8.5.ND Mehujäät ja jäätelöt	304		x	(B/01)	x	x															
01.1.8.6.ND Keinotekoiset makeutustuotteet	3		x	(B/01)	x	x															

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
01.1.9 Ruokatuotteet, muualle luokittelemattomat	1 860	x																			
01.1.9.1.ND Kastikkeet ja maustekastikkeet	233		x		x	x															
01.1.9.2.ND Suola, mausteet ja mausteyrtit	118		x	(B/01)	x	x															
01.1.9.3.ND Vauvanruoat	92		x	(B/01)	x	x															
01.1.9.4.ND Valmisruoat	1 132		x	(B/01)	x	x															
01.1.9.9.ND Muut ruokavalmisteet, muualle luokittelemattomat	285		x	(B/01)	x	x															
01.2 Alkoholittomat juomat	1 807	x																			
01.2.1 Kahvi, tee ja kaakao	508	x																			
01.2.1.1.ND Kahvi	452		x	(B/01)	x	x															
01.2.1.2.ND Tee	37		x	(B/01)	x	x															
01.2.1.3.ND Kaakao	19		x	(B/01)	x	x															
01.2.2 Kivennäisvedet, virvoitusjuomat, hedelmä- ja vihannesmehut	1 299	x																			
01.2.2.1.ND Kivennäis- ja lähdevedet	222		x	(B/01)	x	x		x													
01.2.2.2.ND Virvoitusjuomat	726		x	(B/01)	x	x		x													
01.2.2.3.ND Hedelmä-, marja- ja vihannesmehut	351		x	(B/01)	x	x															

Taulukko 5-14: Esimerkki scanner-datan ja kansantalouden tilinpidon tuotantolaskelmien käytöstä (menetelmä B/01 => 01.1.4.7.ND Munat) elintarvikkeiden laskennassa.

Tuote: 01.1.4.7.ND Munat	arvo 2021	arvo 2022	Muutos
Scannerdatan tieto: 01.1.4.7	142,3	163,3	14,7 %
Kotitalouksien tuotanto omaan loppukäyttöön	1,1	1,3	18,2 %
Yhteensä = kansantalouden tilinpidon tieto	143	165	15,4 %

5.7.3.2 Pääryhmä 02 ALKOHOLIJUOMAT, TUPAKKA JA HUUMAUSAINEET

Alkoholijuomat, tupakka ja huumeet ovat tuotteita, joita ei pystytä laskemaan luotettavasti kulutustutkimuksen avulla, joten niiden laskennassa käytetään muita lähteitä. Kuitenkin myös näiden erien osalta laskelmia verrataan kulutustutkimuksesta saataviin muutosprosentteihin ja tarvittaessa laskelmaa muokataan näiden tietojen mukaan.

Taulukko 5-15 Pääryhmän 02 Alkoholijuomat, tupakka ja huumausaineet laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Käytetyt täydentävät lähteet**																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summataso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
02 ALKOHOLIJUOMAT, TUPAKKA JA HUUMAUSAINEET	5 686	**x**																			
02.1 Alkoholijuomat	3 540	x																			
02.1.1 Väkevät alkoholijuomat	781	x																			
02.1.1.X.ND Väkevät alkoholijuomat	781			x (B/021)		x				x											
02.1.2 Viini	1 308	x																			
02.1.2.X.ND Viini	1 308			x (B/021)	x	x				x											
02.1.3 Olut	1 451	x																			
02.1.3.X.ND Olut	1 451			x (B/021)	x	x		x		x											
02.2 Tupakka	1 828	x																			
02.2.0 Tupakka	1 828	x																			
02.2.0.X.ND Tupakka	1 828			x (B/022)	x	x					x										
02.3 Huumausaineet	318	x																			
02.3.0 Huumausaineet	318	x																			
02.3.0.0.ND Huumausaineet	318			x (B/023)		x	x														

Taulukko 5-16 Ryhmän 02.2 Tupakka -laskenta (menetelmä B/022)

Tieto	**arvo v.2022**
Tupakkaveron tuotto	1 140
Tupakkaveron tuoton muutos	1,119
Tupakkaveron osuus tupakan myyntihinnasta (%): THL liitetaulukko 20a	73,00
Vähittäismyynnin arvo ilman ALV:a (tupakkaveron tuoton ja osuuden perusteella laskettuna)	1 562
ALV-prosentti	24
Tupakan vähittäismyynnin arvo (sis. ALV) tupakkaveron tuoton perusteella	1 936
Tupakan vähittäismyynnin arvon (sis. ALV) muutos tupakkaveron tuoton perusteella	1,096
Tupakan vähittäismyynnin arvon muutos (kahden vuoden liukuva keskiarvo)	1,028
Tupakkatuotteiden arvonmuutos scannerdatassa	0,982
Tupakkatuotteiden arvonmuutos kahden muutosprosentin keskiarvona	1,005
Edellisen vuoden laskelman lähtötieto muutosprosentilla eteenpäin vietynä	1 739
Edustuskulutuksen osuus vähittäismyynnistä (%)	0,001
Edustuskulutuksen osuus (milj. eur)	2
Turistien tuoma tupakka, erillisistä laskelmista:	
Vesiliikenne milj.€	23
Lentoliikenne milj.€	4,9
Verovapaa yht. milj.€	27,9
Arvio pimeästi tuodun tupakan kaupasta:	
Tupakan salakuljetus	31
Nuuskan salakuljetus	32
Tasapainotus	
02.2 (=02.2.0.X.ND) Tupakka yht. milj. €	1 828

Taulukko 5-17 Ryhmän 02.3 Huumausaineet laskenta (menetelmä B/023)

Tieto	arvo v.2022
Harmaan talouden laskelmasta (yritystiimi):	
02.3 Huumausaineet yht. milj. €	318

5.7.3.3 Pääryhmä 03 VAATETUS JA JALKINEET

Vaatetuksen ja jalkineiden osalta käytetään menetelmää A eli kulutustutkimusta ja kauppojen liikevaihtotietoja, lisäksi palveluiden osalta lähtötietona ovat tuotantotililaskelmat, joiden tarkemmassa alajaossa on käytetty lähinnä kulutustutkimuksen tietoja.

Taulukko 5-18: Pääryhmän 03 Vaatetus ja jalkineet laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summataso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
03 VAATETUS JA JALKINEET	4 912	x																			
03.1 Vaatetus	3 945	x																			
03.1.1 Vaatteiden valmistusaineet	62	x																			
03.1.1.0.SD Kankaat	62		x										x								
03.1.2 Vaatteet	3 543	x																			
03.1.2.1.SD Miesten vaatteet	1 076		x										x								
03.1.2.2.SD Naisten vaatteet	1 928		x										x								
03.1.2.3.SD Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	539		x										x								
03.1.3 Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	295	x																			
03.1.3.X.SD Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	295		x										x								
03.1.4 Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	45	x																			
03.1.4.X.S Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	45			x / B (osuus tuotoksesta)			x														
03.2 Jalkineet	967	x																			
03.2.1 Kengät ja muut jalkineet	948	x																			
03.2.1.1.SD Miesten jalkineet	315		x										x								
03.2.1.2.SD Naisten jalkineet	465		x										x								
03.2.1.3.SD Vauvojen ja lasten jalkineet	168		x										x								
03.2.2 Jalkineiden korjaus ja vuokraus	19	x																			
03.2.2.0.S Jalkineiden korjaus ja vuokraus	19			x / B (osuus tuotoksesta)									x								

Korjauspalveluiden osalta laskenta lähtee tuotantotilitiedoista (alaerien suhteiden arvioinnissa on käytetty sekä kulutustutkimusta että muuta tutkimustietoa), jolloin se, maksetaanko korjaus itse vai korvaako vakuutus korjauttamisen, ei vaikuta laskelmiin. Kulutustutkimuksessa vakuutusten kautta maksetut korjaukset eivät kuulu korjauspalveluihin, vaan sisältyvät vakuutusmaksuihin. Tilinpidon laskelmissa taas vakuutusmaksujen laskenta ei perustu kotitalouksien vakuutusmaksuihin vaan lähtökohtana ovat tuotostiedot, jolloin korjauskustannukset eivät sisälly vakuutuslaskelmiin tilinpidon kulutusmenoissa eli tulevat kulutusmenoihin vain kertaalleen.

Taulukko 5-19 Esimerkki tuotantotileihin perustuvasta laskennasta luokissa 03, 05, 09 ja 12.

TOL95 Kotitaloustavaroiden korjaus / Sektori: S11 + S14 / Tuottajatyyppi T10 (=markkinatuottajat)	**Perushintaan (milj. eur)**	**%-osuus**	**ALV-%**	**Milj. eur sis. ALV**
P1R Tuotos	393	100	24	487
josta erään 03.1.4.X.S Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus		5,0		24
josta erään 03.2.2.0.S Jalkineiden korjaus ja vuokraus		4,0		19
josta erään 05.1.3.0.S Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus		29,1		142
josta erään 05.2.0.4.S Kodintekstiilien korjaus		0		0
josta erään 05.3.3.0.S Kodinkoneiden korjaus		9,9		48
josta erään 05.4.0.4.S Lasitavaroiden, astioiden ja taloustavaroiden korjaus		0		0
josta erään 05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus		4,5		22
josta erään 09.1.5.0.S Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus		13,0		63
josta erään 09.2.3.0.S Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus		10,0		49
josta erään 12.3.1.3.S Korujen, kellojen ja rannekellojen korjaus		5,2		25
josta erään 12.3.2.3.S Henkilökohtaisten esineiden korjaus		0		0
josta erään 12.7.0.X.S Muut muualla mainitsemattomat palvelut (residuaali)		19,3		94

5.7.3.4 Pääryhmä 04 ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET

Asumisen osalta kulutusmenotiedot tuottavat asumiseen ja rakentamiseen erikoistunut sektoritutkija. Käytetyt lähteet ja laskennan perusperiaatteet on selostettu tuotteittain.

Taulukko 5-20: Pääryhmän 04 Asuminen, vesi, sähkö, kaasu ja muut polttoaineet laskentamenetelmät

Vuosi 2022	**Arvo**		**Peruslaskenta-menetelmä**	
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…

Vuosi 2022	Arvo		Peruslaskenta-menetelmä	
04 ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	39 127	x		
04.1 Todelliset asumisvuokrat	8 253	x		
04.1.X Todelliset asumisvuokrat	8 253	x		
04.1.X.X.S Todelliset asumisvuokrat	8 253			x (B/04)
04.2 Laskennalliset asumisvuokrat	22 568	x		
04.2.X Laskennalliset asumisvuokrat	22 568	x		
04.2.X.X.S Laskennalliset asumisvuokrat	22 568			x (B/04)
04.3 Asunnon huolto ja korjaus	219	x		
04.3.1 Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät tuotteet	219	x		
04.3.1.0.ND Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät tuotteet	219			x (B/04)
04.3.2 Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	.	x		
04.3.2.X.S Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	.			x (B/04)
04.4 Muut asumiseen liittyvät palvelut	743	x		
04.4.1 Vesi	484	x		
04.4.1.0.ND Vesi	484			x (B/04)
04.4.2 Jätteiden keruu	231	x		
04.4.2.0.S Jätteiden keruu	231			x (B/04)
04.4.3 Jätevesi	.	x		
04.4.3.0.S Jätevesi	.			x (B/04)
04.4.4 Muut asumiseen liittyvät palvelut	28	x		
04.4.4.X.S Muut asumiseen liittyvät palvelut	28			x (B/04)
04.5 Sähkö, kaasu ja muut polttoaineet	7 344	x		
04.5.1 Sähkö	4 246	x		
04.5.1.0.ND Sähkö	4 246			x (B/04)
04.5.2 Kaasu	.	x		
04.5.2.0.ND Kaasu	.			x (B/04)
04.5.3 Nestemäiset polttoaineet	555	x		
04.5.3.0.ND Nestemäiset polttoaineet	555			x (B/04)
04.5.4 Kiinteät polttoaineet	587	x		
04.5.4.0.ND Kiinteät polttoaineet	587			x (B/04)
04.5.5 Kuuma vesi, höyry ja jää	1 956	x		
04.5.5.0.ND Kuuma vesi, höyry ja jää	1 956			x (B/04)

5.7.3.4.1 Laskennan pääpiirteet ja lähteet (menetelmä B/04)

Kotitalouksien asumiseen liittyvän kulutuksen laskennan lähtökohtana ovat toimialojen ’68201 asuntojen vuokraus’ ja ’68202 Asuntojen hallinta’ asuntotuotokset. Toimialan 68201 asuntotuotos käsittää markkinatuotoksen eli vuokra-asuntojen bruttovuokrat. Toimialan 68202 asuntotuotos kattaa tuotoksen omaan loppukäyttöön eli omistusasuntojen laskennalliset bruttovuokrat, jotka arvioidaan omistusasuntoja vastaavien vuokra-asuntojen markkinavuokrien avulla. Kotitaloudet kuluttavat toimialan asuntotuotoksen kokonaisuudessaan asuntopalveluina. Toimialojen 68201 ja 68202 tuotokset lasketaan ns. stratifikaatiomenetelmää käyttäen luokkiin jaetun asuntokannan ja luokkia vastaavien neliömetrivuokrien tulona. Neliömetrivuokrat saadaan Tilastokeskuksen vuokratilastosta.

Vuokratilaston vuokrakäsitteen mukaan vuokraan lasketaan kuuluvaksi varsinaisen vuokran lisäksi myös erikseen maksettavat vesimaksut ja lämmityskustannukset. Vuokraan ei ole laskettu mukaan asumiseen

liittyviä muita mahdollisia käyttökorvauksia, joita ovat mm. sauna-, pesutupa- yms. korvaukset sekä sähkö- tai puhelinmaksut. Toimialojen 68201 ja 68202 tuotoslaskelmissa erillisten pientalojen bruttovuokrat eivät sisällä lämmityskustannuksia.

Taulukko 5-21: Lämmityksen, veden, jätemaksujen ja jäteveden käsittely yksityisen kulutuksen asumisen kulutusmenoissa ja toimialalla ”68201 Asuntojen vuokraus” ja ”68202 Asuntojen hallinta”

		Toimialat 68201 ja 68202		**Yksityinen kulutus**	
Rakennustyyppi	Palvelu	Sisältyy	Taloustoimi	Sisältyy	Kulutusluokka
kerros- ja rivitalot sekä vapaa-ajan asunnot	Lämmitys	ei	-	kyllä	04.5
	Vesi	kyllä	P1, P2	kyllä	04.1, 04.2
	Jätteiden keruu	kyllä	P1, P2	kyllä	04.1, 04.2
	Jätevesi	kyllä	P1, P2	kyllä	04.1, 04.2
erilliset pientalot	Lämmitys	ei	-	kyllä	04.5
	Vesi	ei	-	kyllä	04.4.1
	Jätteiden keruu	ei	-	kyllä	04.4.2
	Jätevesi	ei	-	kyllä	04.4.1

Taulukon mukaisesti vesi, jätteiden keruu ja jätevesimenot sisältyvät yksityisen kulutuksen asumisen kulutusmenoissa kerros- ja rivitalojen osalta todellisiin ja laskennallisiin vuokriin. Omakotitalojen osalta mainitut erät sisältyvät muihin asumiseen liittyviin palveluihin. Lämmityskustannukset kirjataan yksityisessä kulutuksessa aina energiakustannuksiin.

5.7.3.4.1.1 Luokka 04.1 Todelliset asumisvuokrat

Todelliset asumisvuokrat muodostuvat asuntojen ja vapaa-ajan asuntojen todellisista asumisvuokrista. Niiden bruttoarvo perustuu toimialan ’68201 Asuntojen vuokraus’ asuntojen ja mökkien markkinatuotokseen. Lisäksi todellisiin asumisvuokriin kirjataan myös sektoreiden ’S1311 Valtionhallinto’, ’S1313 Paikallishallinto’ ja ’S13141 Työeläkelaitokset’ asuntotuotokset.

Asuntojen (pl. vapaa-ajan asunnot) todelliset asumisvuokrat saadaan stratifikaatiolaskelmista. Vapaa-ajan asuntojen todelliset asumisvuokrat eli vuokralla olevien vapaa-ajan asuntojen vuokrat lasketaan kulutustutkimuksen tiedoista (kulutusmenot, €/kotitalous * kotitalouksien lukumäärä). Vuokrat muodostuvat vapaa-ajan asuntoja koskevista eristä ”vuokra” ja ”tontin vuokra”. Sektoreiden S1311, S1313 ja S13141 asuntotuotos saadaan hallinnollisista aineistoista.

5.7.3.4.1.2 Luokka 04.2 Laskennalliset asumisvuokrat

Laskennalliset asumisvuokrat muodostuvat omistusasuntojen ja omistajiensa käytössä olevien vapaa-ajan asuntojen laskennallisista asumisvuokrista. Niiden bruttoarvo on toimialan ’68202 Asuntojen hallinta’ asuntojen ja mökkien tuotos omaan loppukäyttöön.

Asuntojen (pl. vapaa-ajan asunnot) laskennalliset asumisvuokrat saadaan stratifikaatiolaskelmista.

Vapaa-ajan asuntojen laskennalliset asumisvuokrat lasketaan kulutustutkimuksen tiedoista (kulutusmenot, €/kotitalous * kotitalouksien lukumäärä). Laskennalliset vuokrat muodostuvat vapaa-ajan asuntoja koskevista eristä korjauskustannukset, vesi- ja jätevesimaksut, palovakuutusmaksu (palvelumaksun osuus), jätemaksut, nuohous- ym. maksut. Vapaa-ajan asuntojen laskennallisiin asumisvuokriin eli omistusmökkien tuotokseen liitetään lisäksi vapaa-ajan asunnoille jyvitetty tietty osa toimialan ’68202 Asuntojen hallinta’ kiinteän pääoman kulumisesta. Vapaa-ajan asuntojen laskennallisiin asumisvuokriin lisätään myös omistajan laskennallinen voitto-osuus (mark-up), joka lisätään välituotekäytön ja pääoman kulumislisäyksen päälle. Voitto-osuudeksi on arvioitu 10 prosenttia.

5.7.3.4.1.3 Luokka 04.3 Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät tuotteet ja palvelut

Yksityisiin kulutusmenoihin luetaan kustannukset, jotka aiheutuvat asuntojen pienistä huoltotoimista ja korjauksista ja jotka ovat vuokralaisen tai omistusasujan itse tekemiä. Kustannukset jaetaan kahteen ryhmään: kustannukset asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvistä tuotteista sekä kustannukset asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvistä palveluista.

SNA2008:n ja EKT 2010:n yksilöllisen kulutuksen käyttötarkoituksen mukaisuusluokituksen, COICOP:n, mukaan asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyviä tuotteita (04.3.1) ovat mm. maalit, lakat, tapetit, ikkunalasit, laastit, kitit, sementit, lattia- ja seinälaatat jne. Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyviä palveluja (04.3.2) ovat putkimiesten, sähkömiesten, puuseppien, maalarien jne. palvelut.

Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvien tuotteiden ja materiaalien kustannukset lasketaan kulutustutkimuksen tiedosta ”vuokralaisen tekemät korjaukset” (muodostuu vuokra-asunnon ja luontoisetuasunnon korjauksesta ja huollosta). Omistusasujien itse tekemien pientenkorjausten arvo arvioidaan neliökustannusten (vuokralaisten tekemät korjaukset jaettuina vuokratut neliöt) ja omistusneliöiden avulla.

Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät tuotteet eivät sisälly bruttovuokriin. Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvien palvelujen kustannukset sisältyvät toimialojen ’68201 Asuntojen vuokraus’ ja ’68202 Asuntojen hallinta’ välituotekäyttöön, joten ko. erää ei lasketa yksityiseen kulutukseen.

5.7.3.4.1.4 Luokka 04.4 Muut asumiseen liittyvät palvelut

Muita asumiseen liittyviä palveluja ovat vesi (04.4.1), jätteiden keruu (04.4.2), jätevesi (04.4.3) sekä muut asumiseen liittyvät palvelut (04.4.4). COICOP:n mukaan vesi käsittää asuntojen vesihuollon, ei kuitenkaan kuumaa vettä ja höyryä kaukolämpölaitoksesta. Jätteiden keruu käsittää jätteiden keruun ja käsittelyn. Jätevesi käsittää jäteveden keräämisen ja käsittelyn. Muita asumiseen liittyviä palveluja (04.4.4) ovat talonmiespalvelut, viheralueiden hoito, portaikkojen siivous ja valaistus, hissien ja jätekuilujen huolto, vartioimispalvelut, lumen luonti ja nuohous.

Vesi-, jätteiden keruu- ja jätevesikustannukset sisällytetään todellisiin ja laskennallisiin asumisvuokriin mikäli ne maksetaan hoitovastikkeen tai vuokran yhteydessä. Erikseen maksettuina kyseiset kustannukset kirjataan kulueriin vesi (04.4.1) ja jätteiden keruu (04.4.2). Erikseen maksetut jätevesikustannukset sisällytetään kulueräänvesi (04.4.1).

Erikseen maksettujen vesi-, jätteiden keruu ja jätevesikustannusten lähteenä käytetään Kulutustutkimusta.

Erään ”muut asumiseen liittyvät palvelut (04.4.4)” kirjataan asunto-osakeyhtiöiden, asuinkiinteistöosakeyhtiöiden ja suoraan vuokrattujen asuntojen sauna-, pesutupa ym. korvauksia. Menoerä lasketaan Asuntoyhteisöjen tilinpäätöstilaston neliömetrikohtaisten kustannusten ja asuntokannasta saatavien neliöiden avulla.

5.7.3.4.1.5 Luokka 04.5 Sähkö, kaasu ja muut polttoaineet

Asumisen energiakustannukset luokitellaan viiteen luokkaan: sähkö (04.5.1), kaasu (04.5.2), joita COICOP:n määritelmän mukaan ovat kaupunki- ja maakaasu, butaani, propaani jne., nestemäiset polttoaineet (04.5.3), joita ovat polttoöljy lämmitykseen ja valaistukseen, kiinteät polttoaineet (04.5.4), joita ovat kivihiili, koksi, briketti, polttopuu, puuhiili, turve jne., kuuma vesi, höyry ja jää (04.5.5) eli kuuma vesi ja höyry kaukolämpölaitoksesta sekä jää jäähdytykseen. Sähköön, kaasuun ja kuumaan veteen, höyryyn kaukolämpölaitoksesta ja jäähän lasketaan mukaan mm. mittareiden vuokrauksen ja lukemisen kustannukset.

Rivi- ja kerrostalojen, omakotitalojen sekä vapaa-ajan asuntojen lämmityskustannukset kirjataan yksityisessä kulutuksessa asumisen energiamenoihin.

Rivi- ja kerrostalojen energiakustannukset lasketaan Asuntoyhteisöjen taloustilaston energiamenojen (euroa/kk/neliö) ja Asuntokannan neliötietojen avulla. Lämmityskustannukset jaetaan alaerille 0.4.5.1–0.4.5.5 Asuinrakentamisen korjausrakentamisen surveykyselyiden lämmitystapatietojen perusteella. Valtaosa rivi- ja kerrostalojen lämmityksestä kirjataan kaukolämpöön (0.4.5.5).

Vapaa-ajan asuntojen lämmityskustannukset lasketaan Kulutustutkimuksen tiedoista. Yksityisen kulutuksen lämmityskustannuksiin sisällytetään lämmitykseen käytetty sähkö (0.4.5.1), kevyt polttoöljy (0.4.5.3) sekä halot ja muut kiinteät polttoaineet (0.4.5.4).

Omakotitalojen lämmityskustannukset lasketaan Kulutustutkimuksen tiedoista. Yksityisen kulutuksen lämmityskustannuksiin sisällytetään asunnon sähkö (0.4.5.1), asunnon lämmitysöljy (0.4.5.3), asunnon ostetut kiinteät polttoaineet sekä omat ja saadut kiinteät polttoaineet (0.4.5.4) sekä asunnon erillinen kaukolämpömaksu (0.4.5.5). Asunnon sähkö sisältää myös ns. kotitaloussähkön eli kodin sähkölaitteiden vaatiman sähkönkulutuksen.

5.7.3.5 Pääryhmä 05 KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO

Sisustuksen ja kotitalousvälineistön osalta käytetään menetelmää A eli kulutustutkimusta ja kauppojen liikevaihtotietoja (päivittäistavaroiden osalta myös scanner-dataa), kotitalouspalveluiden ja tavaroiden korjausten laskennassa on käytössä B-menetelmä ja laitteiden kohdalla on käytetty eletroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistyksen (ETKO/GOTECH) tietoja. ETKO:n tiedot eivät enää ole tarjolla samalla tarkkuudella kuin aikaisemmin, mutta Tilastokeskuksessa työskennellään parhaillaan kodinkoneita ja kodinelektroniikkaa koskevan kassapääteaineiston saamiseksi tilastotuotantokäyttöön.

Taulukko 5-22: Pääryhmän 05 Kalusteet, kotitalouskoneet ja yleinen kodinhoito laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Käytetyt täydentävät lähteet**																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
05 KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	6 036	x																			
05.1 Huonekalut ja kalusteet, matot ja muut lattiapäällysteet	1 887	x																			
05.1.1 Huonekalut ja kalusteet	1 601	x																			
05.1.1.1.D Kodin kalusteet	1 126		x										x								
05.1.1.2.D Puutarhakalusteet	114		x										x								
05.1.1.3.D Valaisimet	94		x										x								
05.1.1.9.D Muut huonekalut ja kalusteet	267		x										x								
05.1.2 Matot ja muut lattiapäällysteet	144	x																			
05.1.2.X.D Matot ja muut lattiapäällysteet	144		x										x								
05.1.3 Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	142	x																			
05.1.3.0.S Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	142			x / B (osuus tuotoksesta)									x								
05.2 Kodintekstiilit	544	x																			
05.2.0 Kodintekstiilit	544	x																			
05.2.0.1.SD Sisustuskankaat ja verhot	100		x										x								
05.2.0.2.SD Vuodevaatteet	291		x										x								
05.2.0.3.SD Pöytäliinat ja pyyhkeet	108		x										x								
05.2.0.4.S Kodintekstiilien korjaus	-			Oletetaan nollaksi									x								
05.2.0.9.SD Muut kodintekstiilit	45		x										x								
05.3 Kodinkoneet	901	x																			
05.3.1 Sähkökäyttöiset ja muut kuin sähkökäyttöiset suuret kodinkoneet	747	x																			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet	174		x	(GOTECH)									x								
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet	233		x	(GOTECH)								x									
05.3.1.3.D Liedet	94		x	(GOTECH)								x									
05.3.1.4.D Lämmittimet, ilmastointilaitteet	115		x	(GOTECH)								x									
05.3.1.5.D Puhdistuslaitteet	108		x	(GOTECH)								x									
05.3.1.9.D Muut suuret kodinkoneet	23		x	(GOTECH)								x									
05.3.2 Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	106	x																			
05.3.2.X.SD Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	106		x									x									
05.3.3 Kodinkoneiden korjaus	48	x																			
05.3.3.0.S Kodinkoneiden korjaus	48			x / B (osuus tuotoksesta)									x								
05.4 Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	529	x																			
05.4.1 Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	529	x																			
05.4.0.1.SD Lasi-, kristalli-, keramiikka- ja posliinitavarat	151		x										x								
05.4.0.2.SD Ruokailuvälineet	32		x										x								
05.4.0.3.SD Muut kuin sähkökäyttöiset keittiötarvikkeet	346		x										x								
05.4.0.4.S Lasitavaroiden, astioiden ja taloustavaroiden korjaus	-			Oletetaan nollaksi									x								

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä	Käytetyt täydentävät lähteet																	
05.5 Kodin ja puutarhan työkalut ja laitteet	789	x																			
05.5.1 Suuret työkalut ja laitteet	319	x																			
05.5.1.X.D Suuret työkalut ja laitteet	319		x										x								
05.5.2 Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	470	x																			
05.5.2.X.SD Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	470		x										x								
05.6 Taloudenhoitoon liittyvät tavarat ja palvelut	1 386	x																			
05.6.1 Kodin kulutustavarat	946	x																			
05.6.1.1.ND Siivous- ja puhdistustuotteet	338		x		x								x								
05.6.1.2.ND Muut pienet kodin kulutustuotteet	608		x		x								x								
05.6.2 Kodin- ja taloudenhoitopalvelut	440	x																			
05.6.2.1.S Palkattujen henkilöiden kodinhoitopalvelut	97			x (B/ 0562)																	
05.6.2.2.S Siivouspalvelut	84			x (B/ 0562)																	
05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus	25			x / B (osuus tuotoksesta)																	
05.6.2.4.S Muut kotitalouspalvelut	234			x (B/ 0562)																	

Taulukko 5-23: Esimerkki elektroniikka- ja kodinkonekaupan yhdistyksen (ETKO/GOTECH) tietojen käyttämisestä laskennassa pääryhmissä 05, 08 ja 09.

Tieto	2021	2022	Muutos
GOTECH vuositiedot (myynnin määrä)			
Kylmälaitteet (kpl-määrä)	362 701	333 168	-8,1 %
Pesukoneet (kpl-määrä)	222 581	204 457	-8,1 %
Kuivausrummut (kpl-määrä)	43 440	39 903	-8,1 %
Astianpesukoneet	186 542	171 353	-8,1 %
Matkapuhelimet (kpl-määrä)	150 154	144 895	-3,5 %
Älypuhelimet (kpl-määrä)	2 012 645	1 942 151	-3,5 %
Älykellot (kpl-määrä)	546 522	527 379	-3,5 %
Tietokoneet (kpl-määrä)	964 719	833 694	-13,6 %
Tablettituotteet (kpl-määrä)	481 388	416 008	-13,6 %
Kappalemäärät summattuina ECOICOP-luokiksi ja myynnin määrän muutos (%)			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet (kpl-määrä yhteensä)	362 701	333 168	-8,1 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet (kpl-määrä yhteensä)	452 563	415 713	-8,1 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet (kpl-määrä yhteensä)	2 162 799	2 087 047	-3,5 %
09.1.3.1.D Tietokoneet	1 992 629	1 777 082	-10,8 %
GOTECH vuositiedot (myynnin arvo, 1000 eur)			
Kylmälaitteet	171 292	170 265	-0,6 %
Pesukoneet	103 259	102 640	-0,6 %
Kuivausrummut	26 771	26 611	-0,6 %
Astianpesukoneet	91 205	90 658	-0,6 %
Matkapuhelimet	11 122	12 112	8,9 %
Älypuhelimet	850 783	926 545	8,9 %
Älykellot	106 099	115 547	8,9 %

Tieto	2021	2022	Muutos
Tietokoneet	365 505	330 533	-9,6 %
Tablettituotteet	86 571	78 287	-9,6 %
Myynnin arvo summattuina ECOICOP-luokiksi ja myynnin arvon muutos (%)			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet	171 292	170 265	-0,6 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet	221 236	219 909	-0,6 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet	861 905	938 657	8,9 %
09.1.3.1.D Tietokoneet	558 175	524 368	-6,1 %
Arvonmuutoksen ja määränmuutoksen kautta laskettu hinnanmuutos (GOTECH)			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet			7,4 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet			7,4 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet			12,9 %
09.1.3.1.D Tietokoneet			5,3 %
KHI:n hinnanmuutos (vertailutiedoksi)			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet			6,2 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet			6,6 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet			14,7 %
09.1.3.1.D Tietokoneet			3,7 %
Kotitalouksien kulutusmenoihin laskettu osuus GOTECH-tiedoista			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet			94 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet			96 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet			54 %
09.1.3.1.D Tietokoneet			75,9 %
Laskennassa käytetty, tarvittaessa jetsutettu arvonmuutos ja sen kautta (kotitalouksien kulutusmenoihin sisältyvä osuus huomioiden) saadut luvut			
05.3.1.1.D Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet	186	174	-6,5 %
05.3.1.2.D Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet	243	233	-4,1 %
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet	478	510	6,7 %
09.1.3.1.D Tietokoneet	424	398	-6,1 %

Taulukko 5-24: Luokan 05.6.2 Kodin- ja taloudenhoitopalvelut laskenta (menetelmä B/0562)

Tieto	%	P1R	ALV-%	arvo v.2022, milj eur
TOL 81 Kiinteistön- ja maisemanhoito/ T10 / S11+S14 (=> 05.6.2.9.S Muut kotitalouspalvelut)	1,45	4 226	24	76
TOL 95 Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus / T10 / S11+S14 (=> 05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus)	4,5	393	24	22
TOL 9601 Pesulapalvelut / T10 / S11+S14	19,0	488	24	106
Kulutusmenoista vaatteiden pesua (=> 03.1.4.X.S Vaatteiden korjaus ja vuokraus)	20			21
Kulutusmenoista muuta pesua (=> 05.6.2 Kodin- ja taloudenhoitopalvelut)	80			84
TOL 97_98 Kotitalouspalvelut / T20 / S14 (pl. kannabiksen kotikasvatuksen arvo)	73	250	24	226
05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus	1			3
05.6.2.9.S Muut kotitalouspalvelut	51			158

Tieto	%	P1R	ALV-%	arvo v.2022, milj eur
Kuntien sijaismaksajana maksamat palkat (lähde: kuntien aineisto, erotettu omaksi kokonaisuudekseen WAR-laskelmaa varten)			0	97
05.6.2 Kodin- ja taloudenhoitopalvelut				440
Jako alaeriin				
05.6.2.1.S Palkattujen henkilöiden kodinhoitopalvelut (kuntien sijaismaksajana maksamat palkat)				97
05.6.2.2.S Siivouspalvelut (osuus kokonaistasosta vuoden 2022 kulutustutkimuksen osuuden perusteella)				84
05.6.2.3.S Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus (osuus kokonaistasosta vuoden 2022 kulutustutkimuksen osuuden perusteella)				25
05.6.2.4.S Muut kotitalouspalvelut (osuus kokonaistasosta vuoden 2022 kulutustutkimuksen osuuden perusteella)				234

5.7.3.6 Pääryhmä 06 TERVEYS

Terveyteen liittyvien tavaroiden osalta laskentamenetelmä on A eli kulutustutkimus ja kauppojen liikevaihtotietojen hyödyntäminen, palveluiden osalta käytössä on tuotantopuolen tietoihin perustuva menetelmä B.

Taulukko 5-25: Pääryhmän 06 Terveys laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
06 TERVEYS	5 522	x																			
06.1 Lääkevalmisteet, hoitolaitteet ja -välineet	2 129	x																			
06.1.1 Farmaseuttiset tuotteet	1 385	x																			
06.1.1.0.ND Farmaseuttiset tuotteet	1 385			x (B/0611)									x	x							
06.1.2 Muut lääkevalmisteet	104	x																			
06.1.2.X.ND Muut lääkevalmisteet	104		x										x								
06.1.3 Hoitolaitteet ja -välineet	640	x																			
06.1.3.X.D Hoitolaitteet ja -välineet	640		x										x								
06.2 Avohoitopalvelut	2 592	x																			
06.2.1 Sairaanhoitopalvelut	779	x																			
06.2.1.X.S Sairaanhoitopalvelut	779			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
06.2.2 Hammashoito	1 022	x																			
06.2.2.0.S Hammashoito	1 022			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
06.2.3 Avustavat hoitopalvelut	791	x																			
06.2.3.X.S Avustavat hoitopalvelut	791			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
06.3 Sairaalapalvelut	801	x																			
06.3.0 Sairaalapalvelut	801	x																			
06.3.0.0.S Sairaalapalvelut	801			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														

Kotitalouksien kulutusmenoihin eivät sisälly saadut sairausvakuutuskorvaukset lääkäripalveluista ja lääkkeistä. Ne vähennetään kotitalouksien kulutusmenojen laskennan yhteydessä ja kirjataan sosiaaliturvarahastojen kulutusmenoihin.

Taulukko 5-26 Luokan 06.1.1 Farmaseuttiset tuotteet laskenta (menetelmä B/0611)

Tieto	+ /-	arvo v.2022	Lähde
KELA: Avohoidon reseptilääkkeet (milj. eur)	+	2 493	KELA:n taskutilasto / FIMEA:n lääketilasto
KELA: Sairausvakuutuskorvaukset (milj. eur)	-	1 772	KELA:n taskutilasto / FIMEA:n lääketilasto
KELA: Avohoidon itsehoitolääkkeet (milj. eur)	+	398	KELA:n taskutilasto / FIMEA:n lääketilasto
Nikotiinivalmisteet (milj. eur)	+	65	FIMEA:n lääketilasto
Liikevaihtotiedoista lääkemyyntiin:			
50 % apteekkien muusta myynnistä (milj. eur)	+	104	Liikevaihtotiedot (Tilastokeskus): TOL 47730 Apteekit
40 % terveydenhoitotarvikkeiden vähittäiskaupasta (milj. eur)	+	94	Liikevaihtotiedot (Tilastokeskus): TOL 47740 Terveydenhoitotarvikkeiden vähittäiskauppa
Kotitalouksien kulutusmeno, lääkkeet milj. €	=	1 385	

Taulukko 5-27 Terveyspalveluiden (ryhmät 06.2 ja 06.3) laskenta

Tieto	+/-	arvo v. 2022
Terveydenhuoltomaksut		
Avohoito- ja sairaalamaksut yhteensä, milj.€ (lähde: tuotantotililaskelmat)	+	4 647
Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot terveyspalveluihin, milj.€ (lähde: tilinpidon laskelmat)	-	1 169
Avohoito- ja sairaalamaksut yhteensä pl. KELA-korvaukset, milj.€	=	3 478
THL: Kotitalouksien avohoito- ja sairaalamaksujen rakenne:		
- lääkäripalvelua, %		22,2
- hammaslääkäripalvelua, %		30,9
- muuta avohoitopalvelua, %		22,8
- sairaala(vuodeosasto)palvelua, %		24,1
Täsmäytykset (vertailuaineiston perusteella), milj. €:		
06.2.1.X.S Sairaanhoitopalvelut	+	8
06.2.2.0.S Hammashoito	-	53
06.2.3.X.S Avustavat hoitopalvelut	-	3
06.3.0.0.S Sairaalapalvelut	-	37
Kotitalouksien kulutusmenot, milj. €:		
06.2.1.X.S Sairaanhoitopalvelut		779
06.2.2.0.S Hammashoito		1 022
06.2.3.X.S Avustavat hoitopalvelut		791
06.3.0.0.S Sairaalapalvelut		801
Yhteensä		3 393

5.7.3.7 Pääryhmä 07 LIIKENNE

Liikennepalveluiden osalta menetelmä perustuu toisaalta tiettyjen liikennetoimialojen tuotantotilien laskentaerien käyttöön kulutusmenojen

indikaattoreina (B/ Osuus tuotoksesta), ja toisaalta määränmuutokseen (matkustajamäärät, polttoaineiden määrä) sekä KHI:n hinnanmuutokseen, joiden tulona lasketaan arvonmuutos (B/ Liikenne).

Kulkuvälineiden osalta käytetään sekä olemassa olevia rekisteröintitietoja (menetelmä B) että kauppojen liikevaihtotietoja (menetelmä A). Kulutustasojen määrittelyssä käytetään vertailutietona kulutustutkimusta.

Käytettyjen autojen osalta laskenta perustuu vielä vanhaan menetelmään, jossa käytetään määräindikaattorina käytettyjen autojen myyntimäärän muutosta ja hinnanmuutoksena KHI:n tietoa, ja lasketaan näiden perusteella arvonmuutos, jota käytetään aiemmin estimoituun tasoon (lisäksi laskelmassa huomioidaan käytettyjen autojen maahantuonti ja puolet autojen käyttöedusta). Parhaillaan yritetään työstää mallia, jossa käytettyjen autojen kauppa jaettaisiin 1) suoraan kotitalouksien välisiin (ei kuulu mukaan), 2) liikkeen kautta tapahtuvaan kotitalouksien väliseen (marginaali kuuluu mukaan) sekä 3) muiden sektoreiden ja kotitalouksien väliseen (kuuluu mukaan koko arvossaan), mutta toistaiseksi jako perustuu pelkkiin oletuksiin, eikä ole perustetta muuttaa niitä vuosittain, jolloin määränmuutos jokaisessa luokassa on sama (eli käytettyjen autojen määrän muutos).

Romutuspalkkio on Suomessa ollut käytettävissä vuodesta 2015 alkaen, tosin hieman vaihtelevasti, joten laskemassa se on huomioitu vain kokonaistasosta vähennettävänä könttäsummana (romutuspalkkio/auto * romutettujen autojen määrä), ei erikseen autojen hinnassa.

Taulukko 5-28: Pääryhmän 07 Liikenne laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Käytetyt täydentävät lähteet**																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
07 LIIKENNE	14 462	x																			
07.1 Ajoneuvojen hankinta	3 622	x																			
07.1.1 Autot	3 115	x																			
07.1.1.1.D Uudet autot	1 750			x (B/07111)		x									x						
07.1.1.2.D Käytetyt autot	1 365			x (B/07112)		x									x						
07.1.2 Moottoripyörät	251	x																			
07.1.2.0.D Moottoripyörät	251		x										x								
07.1.3 Polkupyörät	256	x																			
07.1.3.0.D Polkupyörät	256		x										x								
07.1.4 Eläinvetoiset ajoneuvot	-	x																			
07.1.4.0.D Eläinvetoiset ajoneuvot	-																				
07.2 Yksityisajoneuvojen käyttö	8 753	x																			
07.2.1 Yksityisajoneuvojen varaosat ja lisävarusteet	994	x																			
07.2.1.1.SD Renkaat	306		x										x								
07.2.1.2.SD Yksityisajoneuvojen varaosat	663		x										x								
07.2.1.3.SD Yksityisajoneuvojen lisävarusteet	25		x										x								
07.2.2 Yksityisajoneuvojen polttoaineet ja voiteluöljyt	4 661	x																			
07.2.2.1.ND Diesel	1 419			x (B/ Liikenne)		x										x					
07.2.2.2.ND Bensiini	3 033			x (B/ Liikenne)		x										x					
07.2.2.3.ND Muut yksityisajoneuvojen polttoaineet	141			x (B/ Liikenne)		x										x					
07.2.2.4.ND Voiteluaineet	68			x (B/ Liikenne)		x										x					
07.2.3 Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	2 228	x																			

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
07.2.3.0.S Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	2 228		x										x								
07.2.4 Muut yksityisajoneuvoihin liittyvät palvelut	870	x																			
07.2.4.1.S Autotallin, pysäköintipaikan ja yksityisajoneuvojen vuokraus	394			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
07.2.4.2.S Käyttömaksut ja pysäköintimaksut	77			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
07.2.4.3.S Ajo-opetus, ajokokeet ja ajokortit sekä auton katsastus	399			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														
07.3 Liikennepalvelut	2 087	x																			
07.3.1 Matkustajien kuljetus rautatieliikenteessä	508	x																			
07.3.1.1.S Matkustajien kuljetus junalla	463			x (B/ Liikenne)		x											x				
07.3.1.2.S Matkustajien kuljetus maanalaisella ja raitiovaunulla	45			x (B/ Liikenne)		x											x				
07.3.2 Matkustajien kuljetus tieliikenteessä	667	x																			
07.3.2.1.S Matkustajien kuljetus linja-autolla	432			x (B/ Liikenne)			x														
07.3.2.2.S Matkustajien kuljetus taksilla ja kuljettajalla varustetulla vuokra-autolla	235			x (B/ Liikenne)			x														
07.3.3 Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	451	x																			
07.3.3.X.S Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	451			x (B/ Liikenne)		x											x				
07.3.4 Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	173	x																			
07.3.4.X.S Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	173			x (B/ Liikenne)		x											x				
07.3.5 Yhdistetty matkustajaliikenne	149	x																			
07.3.2.5.S Yhdistetty matkustajaliikenne	149			x (B/ Liikenne)			x														
07.3.5 Muut kuljetuspalvelut	139	x																			
07.3.5.0.S Muut kuljetuspalvelut	139			x (B/ Osuus tuotoksesta)			x														

Taulukko 5-29: Kulutusnimikkeen 07.1.1.1.D Uudet autot laskenta (menetelmä B/07111)

Tieto	Tietolähde	+/-	arvo v.2022	Kuvaus
ENSIREKISTERÖINNIT				
Rekisteröityjä henkilöautoja (kpl)	Tilastokeskus: Moottoriajoneuvot	+	81 699	
joista yrityksille, yhteisöille ja julkiselle sektorille, kpl	Tilastokeskus: Moottoriajoneuvot, ajoneuvorekisteri, valtiovarainministeriön alv-laskelmat	-	38 766	
Jäännös: yksityiskotitalouksille, kpl		=	42 933	
joista ns. muuttoautojen tuonti, kpl	Tullihallitus	-	570	
Jäännös kotitalouksille täysihintaisia, kpl		=	42 364	
HINNAT				
Listahinta kotitalouksien uusille (€)	Autoalan tiedotuskeskus		41 500	
Kotitalouksien maksama keskihinta (€)		=	38 583	Muutos verotusarvon muutoksen mukaan
KULUTUSMENOT				
07.1.1.1.D Uudet autot				
Kotitalouksien normaalisti verotetut uudet, milj. € (määrä * hinta)			1 634	

Tieto	Tietolähde	+/-	arvo v.2022	Kuvaus
Käyttöedusta Uudet autot -nimikkeeseen (50%), milj. €		+	156	Kansantalouden tilinpidon mukaiseen palkkasummaan sisältyvä luontoisetujen kokonaissumma on jaettu kulutusmenonimikkeisiin. Tässä kohdassa puolet tuotteen ”Autot” luontoisedusta.
Romutuspalkkio (yhteensä)	Autoalan tiedotuskeskus	-	0	Ei erillistä romutuspalkkiota vuonna 2022.
Jetsutuserä		-	40	TKT, kysynnän ja tarjonnan tasapaino
=> 07.1.1.1.D Uudet autot, milj. €		=	1 750	

Taulukko 5-30: Kulutusnimikkeen 07.1.1.2.D Käytetyt autot laskenta (menetelmä B/07112)

Tieto	+/-	2021	2022	Kuvaus
Käytettyjen autojen myyntimäärä		627 046	557 462	Autoalan tiedotuskeskus (heillä lähteenä Traficom)
Käytettyjen autojen myyntimäärän muutos edellisestä vuodesta			0,889	
KHI (2015=100): 07.1.1.2 Käytetyt autot		100,08	107,53	
Käytettyjen autojen hinnanmuutos			1,074	KHI
Käytettyjen autojen arvonmuutos (määränmuutoksen ja hinnanmuutoksen tulona)			0,955	
Estimaatti käytettyjen autojen laskelmaan Suomessa myydyistä käytetyistä autoista (milj. eur)	+	828	752	Taso arvioitu eri lähteiden perusteella, jatkettu käytettyjen autojen myyntimäärän ja hinnanmuutoksen tulona lasketulla arvonmuutoksella
Käytettynä maahantuotujen autojen keskihinta (eur)		25 000	28 700	Autoalan tiedotuskeskus
Keskihinnan muutos			1,148	
Käytettynä maahantuotujen autojen määrä (kpl)		45 368	41 403	Tullihallitus / Tilastokeskus
Määrän muutos			0,913	
Arvonmuutos (hinnanmuutoksen ja määränmuutoksen tulona)			1,048	
Jetsutettu arvonmuutos (puolet muutoksesta varoivaisuusperiaatteen mukaan)			1,024	
Estimaatti käytettynä maahantuotujen autojen arvosta (milj. eur)	+	488	510417	Käytetään arvonmuutosta aiemmin laskettuun tasoon
Muuttoautojen arvo (hinta * kpl-määrä), milj. eur	+	10	10	Tieto määrästä Trafilta, hinta 45 % uuden auton hinnasta
LUONTOISETU				
Käyttöedusta Autot -nimikkeeseen (50%), milj. €	+		156	Kansantalouden tilinpidon mukaiseen palkkasummaan sisältyvä luontoisetujen kokonaissumma on jaettu kulutusmenonimikkeisiin. Tässä kohdassa tuotteen ”Autot” osuus luontoisedusta.
Jetsutuserä	-		53	TKT, kysynnän ja tarjonnan tasapaino
=> 07.1.1.2.D Käytetyt autot, milj. €			1 365	

Taulukko 5-31: Esimerkki liikennepolttoaineiden laskennasta (menetelmä B/Liikenne)

Tieto	Muutos	arvo v.2021	arvo v.2022
Esimerkki: bensiini	kerroin		
Edelliselle vuodelle hyväksytty taso (milj. €)		2 552	
Moottoribensiinin myynti (95 & 98 yhteensä, m3)	0,940	1 791 063	1 683 076
KHI 07.2.2.2 Bensiini (muutos)	1,265		
Arvonmuutos (=määränmuutos * hinnanmuutos)	1,189		
07.2.2.1.ND Diesel (milj. €)			3 033

Taulukko 5-32: Esimerkki liikennepalveluiden laskennasta (menetelmä B/Liikenne)

Tieto	Muutos	arvo 2021	arvo 2022
Esimerkki: laivamatkat	kerroin	Milj. €	Milj. €
Edelliselle vuodelle hyväksytty taso		88	
Merenkulkulaitos: kansainvälisen laivaliikenteen matkustajat (muutos)	2,056		
KHI 07.3.4 Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä (muutos)	0,954		
Arvonmuutos (=määränmuutos * hinnanmuutos)	1,961		
07.3.4.0.S Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä, milj. €			173

5.7.3.8 Pääryhmä 08 VIESTINTÄ

Postipalveluiden osalta laskennan lähtökohtana on KHI:n muutos sekä Postin julkaisemien myyntitietojen muutos, lisäksi vertailutietona käytetään tuotantotililaskelmia.

Tietoliikennelaitteiden laskennassa lähdetään liikkeelle GOTECH:n tiedoista (arvo, määrä) ja vertailutietona käytetään KHI:n hinnanmuutosta.

Tietoliikennepalveluiden osalta laskenta lähtee Viestintäviraston julkaisemista määrätiedoista erilaisia liittymiä koskien sekä KHI:n hintatiedoista. Lisäksi vertailutietona on seurattu toimialojen 611 (Langallisen verkon hallinta ja palvelut) ja 612 (Langattoman verkon hallinta ja palvelut) liikevaihtotietojen kehitystä.

Taulukko 5-33 : Pääryhmän 08 Viestintä laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
08 Viestintä	3 098	x																			
08.1 Postipalvelut	122	x																			
08.1.0 Postipalvelut	122	x																			
08.1.0.1.S Kirjeiden käsittelypalvelu	65			x (B/ posti-palvelut)									x								
08.1.0.9.S Muut postipalvelut	57			x (B/ posti-palvelut)									x								
08.2 Puhelin- ja faksilaitteet	510	x																			
08.2.0 Puhelin- ja faksilaitteet	510	x																			
08.2.0.X.D Puhelin- ja faksilaitteet	510		x									x									

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
08.3 Puhelin- ja faksipalvelut	2 466	x																			
08.3.0 Puhelin- ja faksipalvelut	2 466	x																			
08.3.0.1.S Kiinteän puhelinverkon palvelut	12			x (B/ määrä * hinta)									x								
08.3.0.2.S Langattoman puhelinverkon palvelut	1 696			x (B/ määrä * hinta)									x								
08.3.0.3.S Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut	514			x (B/ määrä * hinta)									x								
08.3.0.4.S Yhdistetyt telepalvelut	244			x (B/ määrä * hinta)									x								
08.3.0.5.S Muut tiedonsiirtopalvelut	-																				

Taulukko 5-34: Esimerkki postipalveluiden laskennasta (menetelmä B/postipalvelut)

Esimerkki: kirjeiden käsittelypalvelut	Kerroin	arvo 2021, Milj. €	arvo 2022, Milj. €
Edelliselle vuodelle hyväksytty taso		64	
Viestintävirasto: lähetettyjen kirjeiden suhteellisen määrän muutos	0,942		
KHI 08.1.0.1 Kirjeiden käsittelypalvelu / hinnanmuutos	1,082		
Arvonmuutos (=määränmuutos * hinnanmuutos)	1,019		
08.1.0.1.S Kirjeiden käsittelypalvelu, milj. €			65

*Taulukko 5-35: Esimerkki viestintäpalveluiden laskennasta (menetelmä B/määrä * hinta)*

Esimerkki: internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut	Kerroin	arvo 2021, Milj. €	arvo 2022, Milj. €
Edelliselle vuodelle hyväksytty taso		480	
Viestintävirasto: Kotitalouksien kiinteiden liittymien määrän muutos	1,034		
KHI 08.3.0.3 Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvien palveluiden hinnanmuutos	1,037		
Arvonmuutos (=määränmuutos * hinnanmuutos)	1,072		
08.3.0.3.S Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut, milj. €			514

5.7.3.9 Pääryhmä 09 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA

Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvistä tavaroista suurin osa lasketaan käyttäen menetelmää A, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Näiden poikkeusten laskentamenetelmät on selostettu ohessa. Myös ohjelmistojen hankinnassa lähteenä ovat liikevaihtotiedot, eli laskelmassa ei käytetä tuotostietoa.

Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien palveluiden päälähteenä ovat tuotantotililaskelmat, eli niissä käytetään menetelmää B. Valmismatkojen laskennassa tuotetaan tiedot sekä menetelmällä A (kulutustutkimus ja liikevaihtotiedot) että menetelmällä B (tuotantotilitiedot) ja lopullinen estimaatti laaditaan kummankin menetelmän tietoja hyödyntäen.

TV-lupamaksu vaihtui YLE-veroksi 1.1.2013, minkä jälkeen se kirjautuu eri tavalla kansantalouden tilinpidossa, eikä tule enää mukaan kotitalouksien kulutusmenoihin.

Taulukko 5-36: Pääryhmän 09 Kulttuuri ja vapaa-aika laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Käytetyt täydentävät lähteet**																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
09 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	11 808	x																			
09.1 Audiovisuaaliset laitteet, valokuvauslaitteet ja tietojenkäsittelylaitteet	1 308	x																			
09.1.1 Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	429	x																			
09.1.1.1.D Äänen vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	78		x									x									
09.1.1.2.D Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	320		x									x									
09.1.1.3.SD Kannettavat äänen- ja kuvantoistolaitteet	-		x										x								
09.1.1.9.SD Muut äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytettävät laitteet	31		x										x								
09.1.2 Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	43	x																			
09.1.2.X.D Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	43		x									x	x								
09.1.3 Tietojenkäsittelylaitteet	617	x																			
09.1.3.1.D Tietokoneet	398		x									x									
09.1.3.2.D Tietojenkäsittelylaitteiden lisävarusteet	176		x									x									
09.1.3.3.D Ohjelmistot	43		x									x									
09.1.3.4.D Laskimet ja muut tietojenkäsittelylaitteet	-		x									x									
09.1.4 Tallennusvälineet	156	x																			
09.1.4.1.SD Valmiiksi tallennetut tallennusvälineet	128		x										x					x			
09.1.4.2.SD Tallentamattomat tallennusvälineet	2		x										x								
09.1.4.9.SD Muut tallennusvälineet	26		x										x								
09.1.5 Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	63	x																			
09.1.5.0.S Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	63		x				x														
09.2 Muut kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät suuret kestokulutustavarat	972	x																			
09.2.1 Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	638	x																			
09.2.1.X.D Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	638		x										x								
09.2.2 Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	223	x																			
09.2.2.X.D Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	223		x										x								
09.2.3 Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	111	x																			
09.2.3.0.S Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	111		x				x														
09.3 Muut vapaa-aikaan liittyvät tavarat ja laitteet; puutarhanhoito ja lemmikkieläimet	3 190	x																			
09.3.1 Pelit, lelut ja harrastusvälineet	451	x																			
09.3.1.1.SD Pelit ja harrastusvälineet	144		x										x								
09.3.1.2.SD Lelut ja juhliin liittyvät tavarat	307		x										x								
09.3.2 Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	923	x																			
09.3.2.X.SD Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	923		x										x								
09.3.3 Puutarhat, kasvit ja kukat	657	x																			
09.3.3.1.SD Puutarhatarvikkeet	136		x										x								
09.3.3.2.ND Kasvit ja kukat	521		x										x								
09.3.4 Lemmikkieläimet ja niihin liittyvät tuotteet	717	x																			

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
09.3.4.1.SD Lemmikkieläinten hankinta	92		x										x								
09.3.4.2.SD Lemmikkieläintuotteet	625		x										x								
09.3.5 Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	442	x																			
09.3.5.0.S Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	442			x (B/Osuus tuotoksesta)			x														
09.4 Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut	4 201	x																			
09.4.1 Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	1 612	x																			
09.4.1.X.S Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	1 612			x (B/Osuus tuotoksesta)			x														
09.4.2 Kulttuuripalvelut	1 256	x																			
09.4.2.1.S Elokuvateatterit, teatterit ja konsertit	634			x													x				
09.4.2.2.S Museot, kirjastot ja eläintarhat	90			x													x				
09.4.2.3.S Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset	455			x (B/09423)													x				
09.4.2.4.S Kulttuuriin liittyvien laitteiden ja varusteiden vuokraus	-			x (B/0914&0942)													x				
09.4.2.5.S Valokuvauspalvelut	77		x										x				x				
09.4.2.9.S Muut kulttuuripalvelut	-			x (B/Osuus tuotoksesta)			x														
09.4.3 Rahapelit	1 333	x																			
09.4.3.0.S Rahapelit	1 333			x (B/0943)														x			
09.5 Sanomalehdet, kirjat ja paperitavarat	1 216	x																			
09.5.1 Kirjat	350	x																			
09.5.1.X.SD Kirjat	350		x										x				x				
09.5.2 Sanoma- ja aikakauslehdet	708	x																			
09.5.2.1.ND Sanomalehdet	442			x (B/0952)													x				
09.5.2.2.ND Aikakauslehdet	266			x (B/0952)													x				
09.5.3 Sekalaiset painotuotteet	119	x																			
09.5.3.0.ND Sekalaiset painotuotteet	119		x										x								
09.5.4 Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	39	x																			
09.5.4.0.ND Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	39		x										x								
09.6 Valmismatkat	921	x																			
09.6.0 Valmismatkat	921	x																			
09.6.0.X.S Valmismatkat	921			x (B/Liikenne)		x										x				x	

Taulukko 5-37: Kulutusnimikkeen 09.4.2.3.S Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset laskenta (menetelmä B/09423)

Tieto	Muutos	+ / -	arvo 2021	arvo 2022
Kaapeli-tv-toiminta:				
Viestintävirasto: kaapelitelevisioliittymät ja IPTV-liittymät (määrä yhteensä)	1,002		2 485 000	2 491 000
KHI: 09.4.2.3.1 Kaapeli-tv ja maksu-TV tilausmaksut (muutos)	1,009			
Arvonmuutos (=määränmuutos * hinnanmuutos)	1,011			
Maksu-tv-menot (ilman alv)			268,3	271,3
Maksu-tv menot (sis. ALV 24 %)		+	332,7	336,4
Muut tv-maksut				
Muut kotitalouksien maksut (mm. interaktiiviset ohjelmat, arvioitu suhteeksi maksu-tv-kuluihin 15 %, sis. ALV)		+	49,9	50,5

Tieto	Muutos	+ / -	arvo 2021	arvo 2022
Ulkomaan tuonti (Netflix, Spotify yms)		+	80	80
09.4.2.3.S Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset		=	463	467

Taulukko 5-38: Kulutusnimikkeen 09.4.3.0.S Rahapelit -laskenta (menetelmä B/0943)

Tieto	+ / -	%	arvo 2022, milj. eur
Ålands Penningautomatförening (PAF)			
PAF-konsernin liikevaihto, milj.€			165,7
josta liikevaihto Ahvenanmaalta			1,6
josta liikevaihto laivoilta			11,2
josta liikevaihto nettipeleistä			83,2
PAF-konsernin voittojen osuus liikevaihdosta		49,0	
Kulutusmenoihin			
liikevaihdosta Ahvenanmaalta (pl. voitot)	+	100	0,8
liikevaihdosta laivoilta (pl. voitot)	+	50	2,9
liikevaihdosta nettipeleistä	+	75	62,4
Veikkaus Oy (Veikkaus, Hippos ja FinToto yhdistyivät 1.1.2017 alkaen)			
Pelikate (liikevaihto – pelaajien voitot), milj.€	+		1070,6
Bingot			
Tuotos, milj.€			11
Pelikate (tuotoksen ja pelikatteen suhde sama kuin sektorilla S11), milj. €	+		5,1
TKT-tieto: ulkomaiset nettipelit, milj. €	+		191
09.4.3.0.S Rahapelit, milj. €	=		1 333

Taulukko 5-39: Kulutusnimikkeiden 09.5.2.1.ND Sanomalehdet ja 09.5.2.2.ND Aikakauslehdet laskenta (menetelmä B/0952)

Tieto	arvo v.2022	
Lähteet: Tilastokeskus/ Joukkoviestintä ja sen perustietolähteet	%	milj. €
SANOMALEHDET		
Sanomalehtien liikevaihto		812
Sanomalehtien tuottojakauma:		
Ilmoitukset	39	
Tilaukset ja irtonumeromyynti	61	495,3
josta tilaukset	87,0	431
josta irtonumeromyynnit	13,0	64
Tilatut suomalaiset sanomalehdet:		
Kotitalouksien osuus tilauksista (ilman ALV)	89	384
ALV	10	38
=> Kotitalouksien tilaamat suomalaiset sanomalehdet ostajanhintaan		422
Tilatut ulkomaalaiset sanomalehdet:		
Suomalaisten kotitalouksien tilaamat ulkomaalaiset sanomalehdet, milj.€		2
ALV	0	0
=> Kotitalouksien tilaamat ulkomaalaiset sanomalehdet ostajanhintaan		2
Irtonumeroina ostettujen sanomalehtien määränmuutos):	0,945	
Irtonumeroina ostettujen sanomalehtien hinnanmuutos (KHI)	1,031	
Irtonumeroina ostettujen sanomalehtien arvonmuutos (hinnanmuutos * määränmuutos)	0,975	20,6
ALV	10	2
Irtonumeroina ostetut sanomalehdet		22,6

Tieto	arvo v.2022	
Kotitalouksien irtonumeroina ostamia sanomalehtiä	80,2	18,1
=> Kotitalouksien irtonumeroina ostamat sanomalehdet ostajanhintaan		18
09.5.2.1.ND Sanomalehdet, milj. €		442
AIKAKAUSLEHDET		
Aikakauslehtien liikevaihto, milj. €		325
Tuottojen jakauma:		
Tilausmaksut	720	234
Irtonumeromyynti	8	26
Ilmoitustulot	20	42
Tilatut suomalaiset aikakauslehdet:		
Kotitalouksien osuus tilauksista	78,5	184
ALV	10	18,4
=> Kotitalouksien tilaamat suomalaiset aikakauslehdet ostajanhintaan		202
Tilatut ulkomaalaiset aikakauslehdet:		
Suomalaisten kotitalouksien tilaamat ulkomaalaiset aikakauslehdet, milj.€		5
ALV	0	0
=> Kotitalouksien tilaamat ulkomaalaiset aikakauslehdet ostajanhintaan		5
Irtonumeroina ostetut aikakauslehdet:		
Irtonumeroina myytyjen aikakauslehtien arvonmuutos (sis. ALV, www.aikakauslehdet.fi)	0,933	
Irtonumeroina myytyjen aikakauslehtien arvo		73,1
Kotitalouksien osuus irtonumeromyynnistä	80	58,4
=> Kotitalouksien irtonumeroina ostamat aikakauslehdet yhteensä		58
09.5.2.2.ND Aikakauslehdet, milj. €		266

5.7.3.10 Pääryhmä 10 KOULUTUS

Laskennan lähtökohtana ovat kansantalouden tilinpidon tuotantotilien tiedot (laskentamenetelmä B). Tuotoksesta mukaan otettavat osuudet on arvioitu aikaisempien laskelmien, kulutustutkimuksen ja julkisen sektorin sektoritutkijoilta saatujen tietojen (mitä markkinatuotos tai markkinattomien tuotteiden myynnit sisältävät) perusteella.

Taulukko 5-40: Pääryhmän 10 laskentamenetelmä

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
10 KOULUTUS	452	x																			
10.X Koulutus	452	x																			
10.X.X Koulutus	452	x																			
10.X.X.X.S Koulutus	452			x (B/Osuus tuotoksesta																	

Taulukko 5-41: Kulutusnimikkeen 10.X.X.X.S Koulutus laskenta (menetelmä B/osuus tuotoksesta)

Luokka	Tieto	Kuvaus	Arvo v.2022
a) Sektori S11 Yritykset, TOL 85 koulutus	Tuotos	perushintaan, milj. eur	897
	josta ajo-opetus 17,8 %	perushintaan, milj. eur	160
	josta kotitalouksien kulutukseen 94,5 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	151
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (24 %)	netto, milj. eur	36
	saadaan erään 07.2.4.3S Ajo-opetus jne:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	187
	jolloin loppuosuus tuotoksesta	milj. eur	737
	josta kotitalouksien kulutukseen 30 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	221
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (24 %) / ALV (0 %)	netto, milj. eur	33
	saadaan erään 10.0X.X.X.S Koulutus:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	266
b) Sektori S15 Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt - TOL 85 Koulutus	Markkinattomien tuotteiden myynnit	perushintaan, milj. eur	65
	josta kotitalouksien kulutukseen 100 %	Kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	65
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (0 %)	netto, milj. eur	0
	saadaan erään 10.X.X.X.S Koulutus:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	65
c) S1311 Valtionhallinto – TOL 85 Koulutus	Markkinatuotos	perushintaan, milj. eur	335
	josta kotitalouksien kulutukseen 7,0 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	23,5
	Markkinattomien tuotteiden myynnit	perushintaan, milj. eur	0
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (24 %)	netto, milj. eur	5,6
	saadaan erään 10.X.X.X.S Koulutus:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	29,1
d) S1313 Paikallishallinto - TOL 85 Koulutus	Markkinatuotos	perushintaan, milj. eur	261
	josta kotitalouksien kulutukseen 3,0 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	8
	Markkinattomien tuotteiden myynnit	perushintaan, milj. eur	76
	josta kotitalouksien kulutukseen 100 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	76
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (0 %)	netto, milj. eur	0
	saadaan erään 10.X.X.X.S Koulutus:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	84
e) S1313 Paikallishallinto - TOL 841_842 Julkinen hallinto	Markkinattomien tuotteiden myynnit	perushintaan, milj. eur	346
	josta kotitalouksien kulutukseen 2,4 %	kotitalouksien kulutusmeno perushintaan, milj. eur	8,3
	josta siirtyminen ostajanhintaan: ALV (0 %)	netto, milj. eur	0
	saadaan erään 10.X.X.X.S Koulutus:	kotitalouksien kulutusmenot ostajanhintaan, milj. eur	8,3

Luokka	Tieto	Kuvaus	Arvo v.2022
10.X.X.X.S Koulutus	Tuotoksesta johdettu kotitalouksien kulutusmeno saadaan summaamalla edelliset:		
	10a) S11 - TOL 85 Koulutus	milj. € ostajanhintaan	266
	10b) S15 - TOL 85 Koulutus	milj. € ostajanhintaan	65
	10c) S1311 – TOL 85 Koulutus	milj. € ostajanhintaan	29,1
	10d) S1313 – TOL 85 Koulutus	milj. € ostajanhintaan	84
	10e) S1313 – TOL 841_842 Julkinen hallinto	milj. € ostajanhintaan	8,3
	YHTEENSÄ 10.X.X.X.S Koulutus	milj. € ostajanhintaan	452

5.7.3.11 Pääryhmä 11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT

Laskennan lähtökohtana ovat kansantalouden tilinpidon tuotantotilit (peruslaskentamenetelmä B), jonka lisäksi täydentävinä lähteinä käytetään hotelli- ja ravintola-alan tilastotietoja (nro 16 kohdan 5.7.2.5 Muut lähteet listauksesta), matkailutilastoja (nro 17 kohdan 5.7.2.5 Muut lähteet listauksesta) ja kulutustutkimusta.

Taulukko 5-42: Pääryhmän 11 Ravintolat ja hotellit laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT	8 133	x																			
11.1 Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut	7 430	x																			
11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat	6 740	x																			
11.1.1.1.S Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma	5 032			x (B/11)																x	x
11.1.1.2.S Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut	1 708			x (B/11)																x	x
11.1.2 Ruokalat	690	x																			
11.1.2.0.S Ruokalat	690			x (B/11)																x	
11.2 Majoituspalvelut	703	x																			
11.2.0 Majoituspalvelut	703	x																			
11.2.0.1.S Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut	571			x (B/11)																x	x
11.2.0.2.S Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut	132			x (B/11)																x	x

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
11.2.0.3.S Muut majoituspalvelut	-																				

Taulukko 5-43: Pääryhmän 11 tuotteiden laskenta (menetelmä B/11)

Toimiala	Kuvaus	arvo 2022
I	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	
	tuotos (milj.€) ilman alv, saadaan kansantalouden tilinpidon tuotantotililtä	8 990
55	Majoitustoiminta	
	tuotos (milj.€) ilman alv, saadaan kansantalouden tilinpidon tuotantotililtä	2 144
	josta majoitusmyyntiä, % (majoitustilaston perusteella)	79,6
	josta ravintolamyyntiä, %	20,4
	josta majoitusmyyntiä (nim. 11.2.0), milj.€ ilman alv	1 706
	josta ravintolamyyntiä (nim. 11.1.1), milj.€ ilman alv	438
	Majoitusmyynnistä kotitalouksien vapaa-ajan majoitusostoja, %	77,4
	Ravintolamyynnistä kotitalouksien kulutusmenon osuus, %	77,4
	Nimike 11.2.0 Majoituspalvelut, milj.€ ilman alv	1 320
	Nimike 11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, milj.€ ilman alv	339
56	Ravitsemistoiminta	
	tuotos (milj.€) ilman alv, saadaan kansantalouden tilinpidon tuotantotililtä	6 846
	Myynnistä kotitalouksien osuus, %	79,9
	Myynnistä kotitalouksien osuus, milj.€ ilman alv	5 471
	josta nimike 11.1.2 Ruokalat, %	7,3
	josta nimike 11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, %	92,7
	Nimike 11.1.2 Ruokalat, milj.€ ilman alv	401
	Nimike 11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, milj.€ ilman alv	5 070
Muut	Ravintolapalveluja muilta toimialoilta (erillisistä laskelmista)	
	TOL 841_842 Julkinen hallinto (milj. € sis. alv) => ruokalat	145
	TOL 85 Koulutus (milj. € sis. alv) => ruokalat	13
	TOL 93 Urheilupalvelut (milj. € sis. alv) => ruokalat	16
	TOL 94 Järjestöjen toiminta (milj. € sis. alv) => ruokalat	20
	Vesiliikenteen ravintolapalveluista kotitalouksien kulutusmenoa (milj. €, ALV 0%) => ravintolat ja kahvilat	42
	SIIRTYMINEN OSTAJANHINTAAN (veronalaisten erien osalta korotettu ao. ALV-prosentein)	
	Majoituspalvelun ALV-prosentin mukainen korotuskerroin verottomaan hintaan	1,10
	11.2.0 Majoituspalvelut, milj.€ (SKT2019)	704
	Osuus majoitustilaston ja kulutustutkimuksen perusteella (%): 11.2.0.1.S Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut	81,2
	Osuus majoitustilaston ja kulutustutkimuksen perusteella (%): 11.2.0.2.S Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut	18,8
	Osuus majoitustilaston ja kulutustutkimuksen perusteella (%): 11.2.0.3.S Muut majoituspalvelut	0
	Ravintolapalvelun ALV-prosentin mukainen korotuskerroin verottomaan hintaan	1,24
	11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, kotitalouksien kulutusmenot toimialalta 56 (milj. € sis. ALV)	6 748
	Osuus SHR:n tilastojen perusteella (%): 11.1.1.1.S Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma	74,3
	Osuus SHR:n tilastojen perusteella (%): 11.1.1.2.S Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut	25,7
	11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, kotitalouksien kulutusmenot toimialalta 55 (milj. € sis ALV) => 11.1.1.1.S Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma	420
	11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, milj.€ (SKT2023), yhteensä	6 740

Toimi ala	Kuvaus	arvo 2022
	Henkilöstöravintolapalvelun ALV-prosentin mukainen korotuskerroin verottomaan hintaan	1,24
	11.1.2 Ruokalat, milj.€ (SKT2023)	690
	YHTEENSÄ:	
	11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT, milj. €	8 133
	11.1 Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut, milj. €	7 430
	11.1.1 Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat, milj. €	6 740
	11.1.1.1.S Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma, milj. €	5 302
	11.1.1.2.S Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut, milj. €	1 708
	11.1.2 Ruokalat, milj. €	690
	1.1.1.2.0.S Ruokalat, milj. €	690
	11.2 Majoituspalvelut, milj. €	703
	11.2.0 Majoituspalvelut, milj. €	703
	11.2.0.1.S Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut, milj. €	571
	11.2.0.2.S Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut, milj. €	132
	11.2.0.3.S Muut majoituspalvelut, milj. €	0

Majoituspalveluiden osalta vertailutiedoksi lasketaan myös arvonmuutos majoitustilaston tietojen perusteella, määränmuutoksen (yöpymisten määrän muutos toisaalta hotelleissa yms ja toisaalta muissa majoituspaikoissa) ja hinnanmuutoksen (huoneiden ja yöpymisten keskihinnan muutos) kautta. Vuodelle 2022 tuotantotililaskelman kautta arvonmuutokseksi luokalle 11.2.0.1.S tuli 142,7 prosenttia (vertailutietojen kautta laskettu arvonmuutos 147,9 %) ja luokalle 11.2.0.2.S tuli 116,8 prosenttia (vertailutietojen kautta laskettu arvonmuutos 120,7 %). Mikäli erot tuotantotiliin pohjautuvassa laskennassa ja vertailutiedon kautta lasketuissa tuloksissa eroavat toisistaan merkittävästi, tälle yritetään etsiä syy ja tarvittaessa laskelmaa tarkistetaan. Vuoden 2022 hurjat kasvuprosentit majoituksen osalta johtuvat pääsääntöisesti vuoden 2020 koronapandemiasta, jonka vuoksi kotitalouksienkin kulutus majoituspalveluihin romahti. Vuodelle 2021 kasvua tuli jo merkittävästi, mutta kokonaistaso jäi vielä vuonna 2021 selvästi aiempaa alhaisemmaksi. Vasta vuonna 2022 oltiin koronapandemiaa edeltäneellä tasolla kotitalouksien majoituspalveluihin käyttämässä rahamäärässä.

5.7.3.12 Pääryhmä 12 MUUT TAVARAT JA PALVELUT

Muiden tavaroiden osalta käytössä on menetelmä A eli kulutustutkimuksen ja kaupan liikevaihtotietojen käyttäminen.

Muiden palveluiden osalta lasketaan B-menetelmillä, joista käytössä ovat sekä tuotantotilien tiedot, keskitetty laskelma, sektorilaskijoiden laskelmat, että muita lähteitä.

FISIM-laskelma tuotetaan keskitetysti, ja tiedot vyörytetään kulutusmenolaskelmaan. Muiden muualle luokittelemattomien rahoituspalveluiden laskennassa käytetään sekä toimialojen 64 ja 66 markkinatuotostietoja että varainsiirtoverotietoja.

Taulukko 5-44: Pääryhmän 12 Muut tavarat ja palvelut laskentamenetelmät ja käytetyt täydentävät lähteet.

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
Kulutusnimike (ECOIOCP)	milj. €	Summa-taso	A	B/…	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet																
12 MUUT TAVARAT JA PALVELUT	14 337	x																			
12.1 Henkilökohtaisen hygienia ja kauneudenhoito	2 748	x																			
12.1.1 Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat	1 280	x																			
12.1.1.1.S Miesten ja lasten parturi- ja kampaamopalvelut	295			x (B/Osuus tuotoksesta)																	
12.1.1.2.S Naisten kampaamopalvelut	705			x (B/Osuus tuotoksesta)																	
12.1.1.3.S Kauneudenhoitopalvelut	280			x (B/Osuus tuotoksesta)																	
12.1.2 Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	81	x																			
12.1.2.X.SD Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	81		x									x									
12.1.3 Muut henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut laitteet ja tuotteet	1 387	x																			
12.1.3.1.SD Muut kuin sähkökäyttöiset laitteet	142		x										x								
12.1.3.2.ND Henkilökohtaiset hygienia-, kauneudenhoito- ja kosmetiikkatuotteet	1 245		x		x								x								
12.2 Prostituutio	178	x																			
12.2.0 Prostituutio	178	x																			
12.2.0.0.S Prostituutio	178			x (B/122)																	
12.3 Henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	634	x																			
12.3.1 Korut, kellot ja rannekellot	320	x																			
12.3.1.1.D Korut	214		x										x								
12.3.1.2.D Kellot ja rakennekellot	81		x										x								
12.3.1.3.S Korujen, kellojen ja rannekellojen korjaus	25		x	x (B/Osuus tuotoksesta)																	
12.3.2 Muut henkilökohtaiset esineet	314	x																			
12.3.2.1.SD Laukut ja matkustustarvikkeet	139		x										x								
12.3.2.2.SD Vauvantarvikkeet	55		x		x								x								
12.3.2.3.S Henkilökohtaisten esineiden korjaus	-			x (B/Osuus tuotoksesta																	
12.3.2.9.SD Muut henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	120		x										x								
12.4 Sosiaalipalvelut	2 569	x																			
12.4.0 Sosiaalipalvelut	2 569	x																			
12.4.0.0.S Sosiaalipalvelut	2 569			x (B/Osuus tuotoksesta)																	

Vuosi 2022	Arvo		Laskenta-menetelmä		Käytetyt täydentävät lähteet
12.5 Vakuutukset	3 478	x			
12.5.1 Henkivakuutukset	1 169	x			
12.5.1.0.S Henkivakuutukset	1 169			x (B/ Vakuutus)	
12.5.2 Asumiseen liittyvät vakuutukset	564	x			
12.5.2.0.S Asumiseen liittyvät vakuutukset	564			x (B/ Vakuutus)	
12.5.3 Terveyteen liittyvät vakuutukset	394	x			
12.5.3.X.S Terveyteen liittyvät vakuutukset	394			x (B/ Vakuutus)	
12.5.4 Liikenteeseen liittyvät vakuutukset	1 252	x			
12.5.4.1.S Moottoriajoneuvovakuutukset	1 136			x (B/ Vakuutus)	
12.5.4.2.S Matkavakuutukset	116			x (B/ Vakuutus)	
12.5.5 Muut vakuutukset	99	x			
12.5.5.0S Muut vakuutukset	99			x (B/ Vakuutus)	
12.6 Rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	3 458	x			
12.6.1 Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	900	x			
12.6.1.1.S Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lainoista	540			Ks. kohta 3.8.1.7 **Error! Reference source not found.**	
12.6.1.2.S Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) talletuksista	360			Ks. kohta 3.8.1.7	
12.6.2 Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	2 558	x			
12.6.2.X.S Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	2 558			x (B/Osuus tuotoksesta)	
12.7 Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 272	x			
12.7.0 Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 272	x			
12.7.0.0.S Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	1 272			x (B/Osuus tuotoksesta)	

Taulukko 5-45: Ryhmän 12.2 Prostituutio laskenta (menetelmä B/112)

Tieto	arvo v.2022
Harmaan talouden laskelmasta (yritystiimi):	

Tieto	arvo v.2022
12.2 Prostituutio yht. milj. €	178

Vakuutuksen tiedot (menetelmä B/vakuutus) kotitalouksien kulutusmenoihin tuotetaan vakuutuksen tuotantotililaskelmien yhteydessä asianosaisen sektoritutkijan toimesta. Yksityisen kulutuksen vakuutusluokkakohtaiset luvut lasketaan tuotoksesta, ja tuotos taas perustuu tuloslaskelmatietoihin. Vakuutuksen tuotoksen laskennassa lähdeaineistona käytetään myös Finanssivalvonnan Vakuutusraportointia (Vakra). Lisäksi tietoa kotitalouksien osuudesta ensivakuutuksen maksutulosta saadaan Finanssiala ry:n vahinkovakuutustilastosta.

Vahinkovakuutus:

Vahinkovakuutuksen osalta lähdeaineistosta saadaan kotitalouksien osuus maksutulosta. Vastaava osuus vahinkovakuutuksen tuotoksesta ja vakuutusmaksuverosta lasketaan kotitalouksien kulutusmenoksi.

Henkivakuutus:

Henkivakuutuksen käypähintainen tuotos lasketaan lähes sellaisenaan kotitalouksien kulutusmenoksi. Pieni osa tuotoksesta tulee ulkomaat sektorilta. Ulkomaat -sektorin osuus tuotoksesta arvioidaan ulkomailta saadun maksutulon perusteella.

Taulukko 5-46: Esimerkki: toimialan 9602_9609 Muut palvelut -tuotoksen jako käyttöeriin (menetelmä B/osuus tuotoksesta)

Tuotos perushintaan 1 560 milj.€ (S11+S14, T10)			
Tuotoksen jako tuotteisiin:			
Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat (residuaali) 1 263,6 milj.€	Hautauspalvelut 114,1 milj.€ (menee erään Muut palvelut, muualla luokittelemattomat)	Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut 31,2 milj.€	Lemmikkieläinpalvelut (mm. koirien päivähoito ja spat yms) 96,7 milj. €
-josta kotitalouksien kulutusmenoa 81,7 % (palvelut, ei tuoteostoja)	-josta kotitalouksien kulutusmenoa 99,0 %	-josta kotitalouksien kulutusmenoa 100 %	- josta kotitalouksien kulutusmenoa 100 %
Saadaan:			
Kotitalouksien kulutusmeno perushintaan 1 032,4 milj.€	Kotitalouksien. kulutusmeno perushintaan 112,9 milj.€	Kotitalouksien. kulutusmeno perushintaan 31,2 milj.€	Kotitalouksien. kulutusmeno perushintaan 96,7 milj.€
ALV (24 %) 247,7 milj.€	ALV (0 %) 0 milj.€	ALV (24 %) 7,5 milj.€	ALV (24 %) 23,2 milj.€
Kotitalouksien kulutusmeno ostajanhintaan 1 280 milj.€	Kotitalouksien kulutusmeno ostajanhintaan 113 milj.€	Kotitalouksien kulutusmeno ostajanhintaan 39 milj.€	Kotitalouksien kulutusmeno ostajanhintaan 120 milj.€
Toimialan "9602_9609 Muut palvelut" tuotteista kohdentuu kotitalouksien kulutusmenoon:			
09.3.5.0.S Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut (osa tästä luokasta)			120 milj. €
09.4.1.X.S Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut (osa tästä luokasta)			39 milj. €
12.1.1 Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat (alla esitetty alajako tehty kulutustutkimuksen perusteella)			1 280 milj. €
12.1.1.1.S Miesten ja lasten parturi- ja kampaamopalvelut (23,1 %)			295 milj. €
12.1.1.2.S Naisten kampaamopalvelut (55,1 %)			705 milj. €
12.1.1.3.S Kauneudenhoitopalvelut (residuaali, 21,9 %)			280 milj. €
12.7.0.0.S Muut palvelut, muualle luokittelemattomat (osa tästä luokasta)			113 milj. €

5.7.3.13 P311Y—P3Y YHTEENVETO- JA TASAPAINOERÄT

Summaamalla aggregaattitason tiedot päästään erään P31 / DC / S14 / Kotitalouksien kulutusmenot Suomessa. Tarkempi alajako kestävyysluokittain saadaan nimikkeittäisten laskelmien summana.

Turismimenojen laskennassa käytetään Tilastokeskuksen laatiman matkustustaseen tietoja neljännesvuosittain niin, että vuositieto lasketaan neljännesten summana. Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenoiksi ulkomailla lasketaan matkustustaseesta kotitalouksien vapaa-ajan kulutus vähennettynä arviolla valmismatkoihin sisältyvistä hotellikustannuksista. Ulkomaalaisten kotitalouksien kulutusmenoksi Suomessa otetaan matkustustaseesta kaikki ulkomaalaisten kulutus, eli sekä työ- että vapaa-ajan kulutus.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot lasketaan tuotantotililaskelmassa ja vyörytetään laskentajärjestelmässä mukaan yksityisten kulutusmenojen laskentaan, eli tieto ”otetaan annettuna”, sitä ei lasketa kotitalouksien kulutusmenolaskelmassa.

Taulukko 5-47: Yhteenveto- ja tasapainoerien laskenta ja lähteet

Vuosi 2022	**Arvo**		**Laskenta-menetelmä**		**Lähteet**
Tieto	milj. €	Summa-taso	A	B/…	
P31 / DC / S14 Kotitalouksien kulutusmenot suomessa	129 372	x			Summa 01…12
D Kestokulutustavarat	9 828	x			Summa: kirjaimeen D päättyvät 5-numerotason nimikkeet
SD Puolikestävät kulutustavarat	39 885	x			Summa: kirjaimiin SD päättyvät 5-numerotason nimikkeet
ND Lyhytikäiset tavarat	69 523	x			Summa: kirjaimiin ND päättyvät 5-numerotason nimikkeet
S Palvelut	10 136	x			Summa: kirjaimeen S päättyvät 5-numerotason nimikkeet
TUR Turismimenot	-77	x			Erotus: P33 – P34
P33 / S14 Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	3 181			x (B/TUR)	Matkustustaseen tiedot
P34 / S14 Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	3 258			x (B/TUR)	Matkustustaseen tiedot
P31 / NC / S14 Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot	129 295	x			
P31 / S15 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot	5 210			x (siirto tuotantotililtä)	Siirto: lasketaan tuotantotilillä, siirretään laskentajärjestelmässä tähän.
P31 / DC / S14+S15 Yksityiset kulutusmenot Suomessa	134 582	x			
P31 / NC / S14+S15 Yksityiset kulutusmenot	134 505	x			

- P31 / DC / S14 KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA

= Tuotteittaisten kulutusmenojen summa (01+02+…+12)

- D KESTOKULUTUSTAVARAT

= Kestokulutustavaroiden summa (niiden tuotteiden summa, joiden nimikekoodit ovat muotoa 12.3.4.5.D).

- SD PUOLIKESTÄVÄT KULUTUSTAVARAT

= Puolikestävien kulutustavaroiden summa (niiden tuotteiden summa, joiden nimikekoodit ovat muotoa 12.3.4.5.SD).

- ND LYHYTIKÄISET TAVARAT

= Lyhytikäisten tavaroiden summa (niiden tuotteiden summa, joiden nimikekoodit ovat muotoa 12.3.4.5.ND).

- S PALVELUT

= Palveluiden summa (niiden tuotteiden summa, joiden nimikekoodit ovat muotoa 12.3.4.5.S).

Taulukko 5-48: Turismimenojen laskenta (menetelmä B/TUR)

Tieto	arvo v.2022	Lähde
Suomalaisten kotitalouksien vapaa-ajan kulutusmenot ulkomailla, milj.€	3 435,2	Tilastokeskus: matkustustase (sisältyy maksutaseeseen)
Ulkomaisiin valmismatkoihin sisältyvät hotellikustannukset, milj.€	254,3	Arvio, erä sisältyy kotitalouksien kulutusmenojen nimikkeeseen 09.6.0.0.S Valmismatkat
Erotus: suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla, milj. €	3 180,9	
TUR S14 Turismimenot	-77	
P33 S14 Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	3 258	
P34 S14 Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	3 181	Tilastokeskus: matkustustase (sisältyy maksutaseeseen)

- P31 / NC / S14 SUOMALAISTEN KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT

= P31 / DC / S14 KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA
+ TUR / S14 TURISMIMENOT

- P31 / S15 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot

= Kansantalouden tilinpidon sektoritilien mukainen voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmeno

- P31 / DC / S14+S15 YKSITYISET KULUTUSMENOT SUOMESSA

= P31 / DC / S14 KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA
+ P31 / S15 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot

- P31 / NC / S14+S15 YKSITYISET KULUTUSMENOT

=P31 / NC / S14 SUOMALAISTEN KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT
+ P31 / S15 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot.

5.8 KPVTY:jen (sektorin (S15) kulutusmenot

Kotitalouksia palvelevien, voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (KPVTY) kulutusmenot koostuvat ”muusta markkinattomasta tuotoksesta” sekä

maksetuista luontoismuotoisista yhteiskunnallisista tulonsiirroista (ostettu markkinatuotanto).

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen muu markkinaton tuotos saadaan niin, että tuotoksesta vähennetään markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön ja markkinattomien tuotteiden myynti, jolloin residuaaliksi jää muu markkinaton tuotos. Tähän muuhun markkinattomaan tuotokseen lisätään maksetut luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot (ostettu markkinatuotanto), jolloin lopputuloksena saadaan voittoa tavoittelemattoman toiminnan kulutusmenot. Voittoa tavoittelemattoman toiminnan kulutusmenot ovat kokonaisuudessaan yksilöllistä kulutusta.

Sektorilla S.15 luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot (ostettu markkinatuotanto) sisältää EU:lta saadun ruoka-avun, jonka arvosta saadaan vuosittain tieto ruokaviraston (aiemmin maaseutuviraston, joka on nykyään osa ruokavirastoa) kautta.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen laskenta ja laskennan lähteet, joiden perusteella saadaan residuaalierä ”muu markkinaton tuotos”, on selostettu kohdassa 3.10.

Taulukko 5-49 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot ja alaerät, joista kulutusmenot muodostuvat, vuosina 2018—2022, miljoonaa euroa

Tieto	2018	2019	2020	2021	2022
P31 / K / S15 Yksilölliset kulutusmenot	4 277	4 406	4 422	4 522	5 210
P132 / R / S15 Muu markkinaton tuotos	4 274	4 403	4 419	4 519	5 207
D632 / K / S15 Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot (ostettu markkinatuotanto)	3	3	3	3	3

Taulukko 5-50 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot (P31K) toimialaluokituksen (TOL2008) mukaan vuosina 2018—2022, miljoonaa euroa

Toimiala	2018	2019	2020	2021	2022
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	35	21	26	25	37
O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	51	55	57	52	72
P Koulutus	660	710	717	790	853
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	532	499	516	523	630
R Taiteet, viihde ja virkistys	492	620	534	572	648
S Muu palvelutoiminta	2 507	2 501	2 572	2 560	2 970
Sektori S15 yhteensä	4 277	4 406	4 422	4 522	5 210

Laskennassa käytetyt lähteet ja menetelmät on kuvattu kohdassa 3.10. Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt (S15).

Taulukko 5-51 S15-kulutusmenot prosessitaulukkoliitteen mukaisesti vuonna 2022, miljoonaa euroa

S15 Kulutusmenot			2022
Basis for NA Figures	Surveys & Censuses		0
	Administrative Records		772
	Combined Data		3 377
	Extrapolation and Models	Benchmark extrapolations	2
		Commodity Flow Model	0
		CFC(PIM)	476
		Dwellings - stratification method	316
		FISIM	0

		Insurance	0
		Other E&M	588
		Total Extrap+Models	1 382
	Other		93
	Total (sources)		5 624
Adjustments	Data validation		-485
	Conceptual	Allocation of FISIM	29
		Allocation of insurance	0
		Other conceptual	0
		Total conceptual	29
	Exhaustiveness	N1	0
		N2	0
		N3	0
		N4	0
		N5	0
		N6	0
		N7	30
		Total exhaustiveness	30
	Balancing		12
	Total (adjustments)		-414
Final estimate			5 210

5.9 Julkisyhteisöjen (sektorin S13) kulutusmenot

Suomen julkisyhteisöt-sektori muodostuu valtionhallinnosta, paikallishallinnosta ja sosiaaliturvarahastoista. Sosiaaliturvarahastot-alasektori on jaettu edelleen työeläkelaitoksiin ja muihin sosiaaliturvarahastoihin.

Taulukko 5-52: Julkisyhteisöjen kulutusmenot vuonna 2022(miljoonaa euroa ja suhteessa bruttokansantuotteeseen)

Sektori	Miljoonaa euroa	Suhde BKT:hen, %
S13 Julkisyhteisöt	64 318	24,2
S1311 Valtionhallinto	16 998	6,4
S1313 Paikallishallinto	43 092	16,2
S13141 Työeläkelaitokset	601	0,2
S13149 Muut sosiaaliturvarahastot	3 627	1,4

Julkisyhteisöjen kulutusmenot koostuvat muustamarkkinattomasta tuotoksesta sekä maksetuista luontoismuotoisista yhteiskunnallisista tulonsiirroista (ostettu markkinatuotanto. D632K). Muu markkinaton tuotos saadaan, kun tuotoksesta vähennetään markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön sekä markkinattomien tuotteiden myynnit. Tuotoksen laskenta ja komponentit on kuvattu tarkemmin kohdassa 3.9. Tuotokseen sisältyvä kiinteän pääoman kuluminen (CFC) lasketaan kansantalouden tilinpidossa keskitetysti kaikille sektoreille pääomakantamallin avulla (ks. kohta 4.12).

Julkisyhteisöjen kulutusmenot jaetaan yksilöllisiin ja kollektiivisiin kulutusmenoihin julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen mukaisesti. Yksilöllisiksi tehtäviksi luetaan tehtäväluokat G0701, G0702, G0703, G0704, G0801, G0802, G0901, G0902, G0903, G0904, G0905, G0906, G1001, G1002, G1003, G1004, G1005, G1006 ja G1007. Muut tehtävät ovat kollektiivisia.

Taulukko 5-53: Julkisyhteisöjen kulutusmenot prosessitaulukoiden mukaisesti vuonna 2022, miljoonaa euroa

Julkisyhteisöjen kulutusmenot			**2022**
Basis for NA Figures	Surveys & Censuses		4 458
	Administrative Records		9 607
	Combined Data		37 862
	Extrapolation and Models	Benchmark extrapolations	0
		Commodity Flow Model	0
		CFC(PIM)	9 572
		Dwellings - stratification method	0
		FISIM	0
		Insurance	0
		Other E&M	45
		Total Extrap+Models	9 617
	Other		1 709
	Total (sources)		63 253
Adjustments	Data validation		945
	Conceptual	Allocation of FISIM	104
		Allocation of insurance	0
		Other conceptual	-3
		Total conceptual	101
	Exhaustiveness	N1	0
		N2	0
		N3	0
		N4	0
		N5	0
		N6	0
		N7	30
		Total exhaustiveness	30
	Balancing		12
	Total (adjustments)		1 065
Final estimate			64 318

Taulukko 5-54 Julkisyhteisöjen kulutusmenot alasektoreittain prosessitaulukoiden mukaisesti vuonna 2022, miljoonaa euroa

Julkisyhteisöjen kulutusmenot		**S1311**	**S1313**	**S13141**	**S13149**	**S13**
Basis for NA figures	Surveys and Censuses	3 867	591	0	0	4 458
	Administrative Records	9 415	192	0	0	9 607
	Combined Data	80	37 565	217	0	37 862
	Extrapolation and models	4 638	4 897	60	22	9 617
	Other	-1 827	-370	301	3 605	1 709
Adjustments		825	217	23	0	1 065
Final estimate		16 998	43 092	601	3 627	64 318

5.9.1 Julkisyhteisöjen yksikkörekisteri ja sektorirajaussääntöjen soveltaminen

Tilastokeskus ylläpitää tietoja julkisyhteisöjen yksiköistä yritys- ja toimipaikkarekisterissä. Rekisteri kattaa yritykset, yksityiset ja julkiset yhteisöt, yksityiset elinkeinonharjoittajat ja taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt ja konkurssipesät sekä näiden toimipaikat ja julkisyhteisöjen liikelaitokset. Se sisältää tietoja mm. oikeudellisesta muodosta, sektoriluokasta, toimialasta ja omistuksesta. Omistustietoja käytetään taustatietona sektoriluokan määrittämisessä.

Rekisteriä päivitetään useita kertoja vuodessa hallinnollisten aineistojen (mm. Verohallinto) ja Tilastokeskuksen omien kyselyjen perusteella.

EKT 2010 -sääntöjen mukaisuus varmistetaan soveltamalla sektorirajaussääntöjä (§2.12; §§20.05–20.55) ja julkisyhteisöjen alijäämä ja velka -manuaalin (MGDD) tarkempia ohjeita. Sektoriluokituksen soveltaminen on kuvattu kohdassa 3.1.2.1.

Yksikön luokittelemiseksi julkisyhteisöt-sektoriin arvioidaan:

1. Onko kyseessä institutionaalinen yksikkö
2. Onko yksikkö julkinen eli julkisyhteisöjen määräysvallassa
3. Onko kyseessä julkinen markkinaton yksikkö

Merkittävin kriteeri julkisyhteisöjen valvomien yksiköiden luokittelussa julkisyhteisöt-sektoriin tai julkisyhteisöt-sektorin ulkopuolelle on jako markkinatuottajiin tai markkinattomiin tuottajiin. Markkina-/markkinaton -testiä (50 % -sääntö) sovelletaan vuosittain julkisyhteisöjen määräysvallassa oleviin yksiköihin. Yksikkö katsotaan markkinattomaksi tuottajaksi, jos se kattaa alle 50 % tuotantokustannuksistaan markkinatuotoilla. Lisäksi arvioidaan laadullisia tekijöitä, kuten yksikön tarkoitusta, asiakkaita ja kilpailutilannetta.

Rajatapausten käsittely on kuvattu kohdassa 3.1.2.1.2. Ajantasainen yksikkölistaus sekä tiedot merkittävistä luokituspäätöksistä julkaistaan Tilastokeskuksen verkkosivuilla:

https://www.stat.fi/meta/luokitukset/_linkki/soveltamisp.html.

5.9.2 Valtionhallinto (S1311)

Valtionhallinnon kulutusmenot muodostuvat sektorin muusta markkinattomasta tuotoksesta ja luontoismuotoisista yhteiskunnallisista tulonsiirroista (ostettu markkinatuotanto, D632K). Sektorin muu markkinaton tuotos jää tuotanto- ja tulonmuodostustilillä residuaaliksi, kun perushintaisesta tuotoksesta vähennetään markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön ja markkinattomien tuotteiden myynnit. Valtion luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot taas koostuvat oikeusavustuskorvauksista ja muille kuin valtion omalle henkilöstölle ostetuista koulutus- ja terveydenhoitopalveluista.

Markkinatuotokseksi luetaan pääasiassa tuotot, jotka saadaan liiketaloudellisista suoritteista, vuokratuotoista tai erilaisista käyttökorvauksista. Markkinattomien tuotteiden myynnit koostuvat pääosin julkisoikeudellisista suoritteista saaduista tuotoista. Näiden erien tietolähteenä on valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto.

Tuotos omaan loppukäyttöön on ensinnäkin omaan käyttöön tuotettuja T&K-palveluja sekä atk-ohjelmistoja, ja toisekseen asevelvollisten ylläpitävään huoltoon liittyviä kuluja (toimialalla 841_842), jotka näytetään myös luontoismuotoisina palkkoina toimialalla 844 (katso kohta 3.9.1.3).

Kulutusmenot jakautuvat yksilöllisiin ja kollektiivisiin. Yksilölliset kulutusmenot lasketaan summana julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen mukaisten yksiköllisten tehtävien (käytännössä koulutuksen, terveydenhuoltopalveluiden, sosiaalipalveluiden sekä kulttuuritoiminnan) muusta markkinattomasta tuotoksesta. Myös luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot lasketaan mukaan yksilöllisiin

kulutusmenoihin. Valtionhallinnon muiden tehtävien muu markkinaton tuotos on kollektiivista kulutusmenoa.

Katso myös kohta 3.9.1.

5.9.3 Paikallishallinto (S1313)

Markkinatuotokseen (P11R) luetaan tuotetuista tavaroista ja palveluista saadut sellaiset myyntitulot, jotka kattavat tuotantokustannukset. Näin ollen tähän lasketaan kuntataloustilaston tulolajit ”myyntitulot valtiolta, kunnilta, kuntayhtymiltä, muilta”, ”ulkoiset vuokratulot”, ”muut tulot” ja ”sisäiset myyntitulot”. Sektoriin luokiteltujen yhtiöiden liikevaihto sekä muut toimintatulot, pois lukien saadut avustukset, tulonsiirrot valtiolta ja muut korjauserät, lasketaan erään.

Tuotos omaan loppukäyttöön (P12R) sisältää kuntayhteisöjen omaan käyttöön valmistamat atk-ohjelmistot sekä rakentamisen ja rakennuttamisen. Erä sisältää kuntataloustilaston käyttötalousosion tulolajin “valmistus omaan käyttöön”. Erässä on myös paikallishallintosektorin itse tuottaman T&K-varojen arvo, joka lasketaan keskitetysti.

Markkinattomien tuotteiden myynnit (P131R) sisältää sellaiset tavaroista ja palveluista kerätyt myyntitulot, jotka eivät ole kattaneet tuotantokustannuksia. Tällaisia ovat mm. kuntien keräämät maksut julkisista palveluista (esimerkiksi terveyskeskusmaksut). Tähän kirjataan kuntataloustilaston käyttötalousosion tulolajin “maksutuotot”.

Muu markkinaton tuotos (P132R) saadaan vähentämällä tuotoksesta markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön ja markkinattomien tuotteiden myynnit.

Yhteiskunnalliset luontoismuotoiset tulonsiirrot (D632K) sisältää kuntien ja kuntayhtymien ”asiakaspalvelujen ostot muilta” sekä kuntien myöntämät palvelusetelit maksetuista avustuksista. Taloustoimesta sulautetaan pois sektoriin luokitelluilta yhtiöiltä ostetut palvelut.

Tämä siis kuvaa kuntayhteisöjen tavaroiden ja palvelusten tuottamisessa kertyneiden kustannusten ja niistä kerättyjen myyntitulojen erotusta. Paikallishallintosektorin kulutusmenot saadaan laskemalla yhteen ”muu markkinaton tuotos” sekä ” markkinoilta ostetut yhteiskunnalliset luontoismuotoiset tulonsiirrot” (D632K), jotka ovat kuntien ja kuntayhtymien kuntalaisille ostamia asiakaspalveluja markkinoilta. Kulutusmenot jaetaan yksilöllisiin ja kollektiivisiin kulutusmenoihin. Jako tehdään julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen mukaisten yksilöllisten ja kollektiivisten tehtävien perusteella.

5.9.4 Sosiaaliturvarahastot (S1314)

5.9.4.1 Työeläkelaitokset (S13141)

Työeläkelaitokset -sektorin (S13141) toiminta luokitellaan pääasiassa toimialalle 843, pakollinen sosiaalivakuutustoiminta (toimialaluokitus TOL 2008). Poikkeuksena on työeläkelaitosten harjoittama kiinteistösijoitustoiminta, joka luokitellaan toimialalle 68209, muiden kiinteistöjen vuokraukseen ja hallintaan (toimialaluokitus TOL 2008).

Työeläkelaitosten (S13141) tuotos toimialalla 68209 (muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta) on markkinatuotosta (P11). Siihen sisältyvät kiinteistösijoitustoiminnan muut tuotot kuin osinko- ja korkotuotot.

Työeläkelaitosten (S13141) kulutusmenot ovat yhtä suuret kuin työeläkelaitosten (S13141) markkinaton tuotos (P13).

Markkinaton tuotos koostuu työeläkelaitokset -sektorin pakollinen sosiaalivakuutus -toimialan (843, TOL 2008) seuraavista taloustoimista: tuotos omaan loppukäyttöön (P12), välilliset rahoituspalvelut FISIM (P119), muu välituotekäyttö (P22), kiinteän pääoman kuluminen (P51C), palkansaajakorvaukset (D1). Mainittujen taloustoimien laskennan kuvaus löytyy kohdasta 3.9.3.1 Työeläkelaitokset (S13141).

5.9.4.2 Muut sosiaaliturvarahastot (S13149)

Muiden sosiaaliturvarahastojen (S13149) kulutusmenot saadaan laskemalla yhteen muu markkinaton tuotos (P132R) sekä markkinoilta ostetut yhteiskunnalliset luontoismuotoiset tulonsiirrot (D632K). Kulutusmenot jaetaan yksilöllisiin ja kollektiivisiin kulutusmenoihin. Jako tehdään julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen mukaisten yksilöllisten ja kollektiivisten tehtävien perusteella. Valtaosa muiden sosiaaliturvarahastojen kulutusmenoista on yksilöllisiä kulutusmenoja. Kollektiivisiin kulutusmenoihin lasketaan vain sosiaaliturvan tutkimukseen ja kehittämiseen liittyvät kulutusmenot sekä pieni osuus palkansaajakorvauksista ja välituotekäytöstä.

Markkinatuotos (P11R) koostuu Kelan palvelu-, myynti- ja kiinteistötuotoista. Tietolähteenä käytetään Kelan kirjanpitoaineistoa.

Tuotos omaan loppukäyttöön (P12R) koostuu atk-ohjelmistoista sekä omaan käyttöön tuotetuista T&K-investoinneista. T&K-investointien keskitettyä laskentaa kuvataan kohdassa 5.10.3.8. Sektorin muu tuotos omaan loppukäyttöön on uusimmille vuosille estimoitu aiempien vuositietojen perusteella.

Markkinattomien tuotteiden myynnit (P131R) koostuvat Kelan hakemustuotoista, käyttömaksuista sekä sekalaisista muista tuotoista. Tietolähteenä käytetään Kelan kirjanpitoaineistoa.

Muu markkinaton tuotos (P132R) saadaan residuaalina: tuotoksesta (P1R) vähennetään markkinatuotos, tuotos omaan loppukäyttöön sekä markkinattomien tuotteiden myynnit. Sektorin tuotoksen (P1R) laskentaa kuvataan kohdassa 3.9.3.2.3.

Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot - ostettu markkinatuotanto (D632K) koostuu markkinoilta ostetuista yksilöllisistä tavaroista ja palveluista, joita sosiaaliturvarahastot siirtävät luontoismuotoisina tulonsiirtoina kotitalouksille. Luontoismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot eritellään omaksi ryhmäkseen sosiaalivakuutusetuuksista ja sosiaaliavustuksista. Alla on taulukko niistä luontoismuotoisista sosiaalietuuksista (D632K), joita sosiaaliturvarahastot siirtävät kotitalouksille. Lähdeaineistoina käytetään Kelan kirjanpitoaineistoa, Kelasto-tietokantaa sekä muita julkaisuja.

Taulukko 5-55 Sektorin S13149 maksamat luontoismuotoiset sosiaaliset tulonsiirrot - ostettu markkinatuotanto, miljoonaa euroa

	2018	2019	2020	2021	2022
Lääkkeet	1 460	1 551	1 635	1 711	1 722
Lääkärinpalvelut	39	39	35	36	38
Hammaslääkärinpalvelut	66	64	58	60	63
Tutkimus ja hoito	40	40	42	71	83
Matkat ja sairaankuljetus	286	291	292	318	314
Sairaanhoitokorvaukset yhteensä	1 891	1 985	2 062	2 196	2 220
Yksilökohtainen kuntoutus	355	381	377	455	470
Luontoismuotoiset sosiaalivakuutusetuudet yhteensä	2 246	2 366	2 439	2 651	2 740
Äitiysavustuspakkaukset	7	6	7	7	7
Koulumatkatuki	46	43	34	39	57
Rintamaveteraanien kuntoutusmatkakustannukset	0	0	0	0	0
Maatalousyrittäjien työolosuhdeselvityskorvaukset	2	2	2	2	2
Ylläpito- ja matkakorvaukset	5	5	6	7	5
Vammaisten tulkkauspalvelut	45	48	39	43	49
Luontoismuotoiset sosiaaliavustukset yhteensä	105	104	88	98	120
D632K MAKSETUT LUONTOISMUOTOISET SOSIAALIETUUDET	2 351	2 470	2 527	2 749	2 860

5.10 Aineellisten kiinteiden varojen hankinnat miinus luovutukset (=investoinnit)

5.10.1 Yleiskatsaus

EKT 2010:n mukainen aineellisten kiinteiden varojen hankinnat miinus luovutukset koostuu Suomen kansantalouden tilinpidossa kuudesta alaryhmästä: asuinrakennuksista, muista rakennuksista ja rakennelmista, kuljetusvälineistä, koneista ja laitteista, asejärjestelmistä, kasvatettavista biologisista varoista sekä henkisistä omaisuustuotteista.

5.10.2 Keskeisimmät tietolähteet ja niiden muunto tilinpidon käsitteisiin

Tietolähteitä ja niiden muuntoa tilinpidon käsitteisiin on kuvattu myös kohdassa 5.10.3.

5.10.2.1 Rakennetilasto

Rakennetilaston lomakkeella (TILKES-lomake) kysytään tietoja käyttöomaisuuden lisäyksistä ja vähennyksistä vuoden aikana noin 5 500 yritykseltä käyttöomaisuuslajeittain. Kiinteän pääoman bruttomuodostus (lisäykset miinus vähennykset) lasketaan toimialoittain ja tavaratyypeittäin.

Käyttöomaisuuden lisäykset ovat ostetun (sekä uuden että käytetyn) ja itse valmistetun käyttöomaisuuden hankintoja ja perusparannuksia. Perusparannukset käsittävät aktivoitavat korjaus-, asennus- ja muutostyöt, jotka lisäävät käyttöomaisuuden arvoa ja joiden vaikutusaika on yli vuoden pituinen. Lisäykset ilmoitetaan hankintahintaisina, arvo sisältää hankinnan kokonaiskustannukset eli hinta asennus- yms. kustannuksineen. Toimipaikan itselleen valmistaman käyttöomaisuuden arvo lasketaan valmistuskustannusten perusteella. Saman yrityksen toisilta toimipaikoilta

hankitut käyttöomaisuusesineet arvotetaan niin kuin ne olisi hankittu ulkopuolisilta. Mikäli tämä ei ole mahdollista, arvotus suoritetaan tuotantokustannusten perusteella.

Liiketoimista johtuneet käyttöomaisuuden vähennykset tilikauden aikana arvotetaan todella suoritetun kauppahinnan tai muun vastikkeen mukaisena. Luovutushetkeksi katsotaan se ajankohta, jolloin käyttöomaisuushyödyke on poistunut toimipaikan hallinnasta.

Rakennetilaston tiedustelussa käyttöomaisuuden luokittelu vaihtelee toimialoittain. Esimerkiksi teollisuudessa luokittelu on seuraava:

- aineettomat hyödykkeet
- maa- ja vesialueet
- maa- ja vesirakennukset
- rakennukset ja rakennelmat
- koneet ja kalusto
- muut aineelliset hyödykkeet
- rakennuksista ja rakennelmista maksetut ennakkomaksut ja keskeneräiset työt
- ennakkomaksut muista aineellisista hyödykkeistä.

Erästä Aineettomat hyödykkeet kansantalouden tilinpidossa hyödynnetään vain alaerää ATK-ohjelmistot. ATK-ohjelmistot kirjataan osaksi tietokoneohjelmisto- ja tietokantainvestointeja (N1173).

Erä maa- ja vesialueet ei ole kiinteän pääoman bruttomuodostusta. Erän muut aineelliset hyödykkeet sisältö vaihtelee toimialoittain. Niitä ei pääsääntöisesti lueta investointeihin. Isommista eristä pyritään selvittämään erikseen, mitä investointeja ne käytännössä ovat. Ennakkomaksut muista aineellisista hyödykkeistä ovat lähinnä ennakkomaksuja koneista ja kalustosta eikä niitä määritelmällisesti lueta kiinteän pääoman bruttomuodostukseen.

Rakennuksista maksetut ennakkomaksut sekä erä rakennukset ja rakennelmat luetaan talonrakennuksiin muutoin paitsi toimialoilla D Energiahuolto ja E Vesi- ja jätehuolto, joissa niiden katsotaan liittyvän maa- ja vesirakennuksiin. Myös joillakin muilla toimialoilla osa erästä rakennukset ja rakennelmat luetaan maa- ja vesirakennuksiin. Periaatteessa erä rakennukset ja rakennelmat sisältää myös asuinrakennuksia, mutta niitä ei toistaiseksi tiedon puutteen vuoksi ole eritelty. Erä koneet ja kalusto katsotaan koneiksi, laitteiksi ja kuljetusvälineiksi.

Investoinnit koneisiin ja kalustoon jaetaan rakennetilaston kyselyssä kolmeen osaan: Tietokoneet, palvelimet, tietoverkkolaitteet ja tietokoneiden oheislaitteet, Televiestintä-, audio-, video-, ja muut ICT-laitteet sekä muut koneet ja kalustot. Käytännössä vastaajat eivät erottele kone- ja kalustoinvestointejaan vaan investoinnit kirjataan muihin koneisiin ja laitteisiin.

Lomakekyselyn ulkopuolelle jäävien yritysten käyttöomaisuustiedot otetaan elinkeinoverotusrekisteristä. Käyttöomaisuustietojen lisäykset ja vähennykset saadaan jaottelulla kiinteistöt, rakennukset ja rakennelmat, koneet ja kalusto sekä muu käyttöomaisuus. Rakennukset kirjataan

muutoin talonrakennuksiin, paitsi toimialoilla D ja E maa- ja vesirakennuksiin. Muu käyttöomaisuus kirjataan koneisiin.

Teollisuudessa alle 20 hengen ei-teollisten yritysten teollisille toimipaikoille ja puuttuville pienille yrityksille ei erikseen estimoida kiinteän pääoman bruttomuodostusta. Pienillä yrityksillä niitä tuskin mainittavasti onkaan, puuttuvien toimipaikkojen osalta tietojen on arveltu sisältyvän yrityksen päätoimialan investointeihin.

Tiedot yllä mainittujen kiinteän pääoman bruttomuodostuksen erien laskemiseksi saadaan siis pääsääntöisesti rakennetilastosta. Jos korjauksia tehdään, ne perustuvat yksittäisistä yrityksistä tehtäviin selvityksiin ja yritys/toimipaikkavertailuihin.

Rakennetilastojen käyttöä kiinteän pääoman bruttomuodostuksen laskennassa haittaavat rakennetilastojen ja kansantalouden tilinpidon erilaiset tilastoyksiköt: rakennetilastoissa yksikkönä on yritys ja tilinpidossa toimipaikka. Tämän ei kuitenkaan katsota häiritsevän vakavasti laskentaa kokonaistasolla.

5.10.2.2 Valtionhallinto S.1311

Kiinteän pääoman bruttomuodostuksen päälähteenä käytetään valtion liike- ja talousarviokirjanpidon mukaista keskuskirjanpitoaineistoa.

Investointien laskennassa hyödynnetään talousarviokirjanpidon kirjauksia yhdistettynä liikekirjanpidon tasetilien muutoksiin. Jako toimialoihin suoritetaan talousarviokirjanpidon pääluokkien, lukujen ja momenttien avulla. Talousarviotilin puuttuessa toimiala ja tehtävä päätellään virastotunnuksen perusteella. Investointeihin lisätään vielä investointitavaroista maksettu arvonlisävero.

Muita valtionhallinnon investointien lähteitä:

- Yliopistojen tilinpäätösaineisto
- Yritysten rakennetilasto
- Tiedonkeruu eräiltä budjettitalouden ulkopuolisilta yksiköiltä kuten Senaatti-kiinteistöiltä
- Yhtiöiden tilinpäätökset (vertailutietona rakennetilastoon)
- Kansantalouden tilinpidon T&K-laskelmat

5.10.2.3 Kuntien ja kuntayhtymien taloustilasto

Paikallishallinnon kiinteän pääoman bruttomuodostus muodostetaan Valtiokonttorin keräämien kuntien ja kuntayhtymien taloustietojen avulla, josta käytetään KKNR-raportointikokonaisuuden investointierittelyä lähteenä. Tiedoissa on jaoteltu varojen hankinnat sekä myynnit varatyypeittäin.

Paikallishallintosektorin toiminnasta rajataan pois liikelaitosmuotoinen energia- ja vesihuolto , jotka luetaan yrityssektoriin.

Seuraavassa tarkastellaan kuntasektorin investointien laskemista tavaratyypeittäin päälähteestä:

Asuinrakennukset lasketaan Valtiokonttorin kunta-aineiston asuinrakennusten ostojen ja näiden myyntien erotuksena.

Muut talonrakennukset kuin asuinrakennukset lasketaan muiden rakennusten kuin asuinrakennusten ostojen ja näiden myyntien erotuksena.

Maa- ja vesirakennelmat ja muut rakennukset rekisteröidään tavaratyypin kiinteät rakenteet ja laitteet ostojen ja myyntien erotuksena.

Kuljetusvälineet saadaan kuljetusvälineiden ostojen ja myyntien erotuksena.

Muut koneet ja laitteet saadaan vähentämällä muiden koneiden ja laitteiden ostoista näiden myynnit.

Valtiokonttorin aineistosta saadaan myös tiedot tietokonelaitteiden, viestintälaitteiden sekä tietokoneohjelmistojen hankinnoista ja myynneistä.

Paikallishallinnon tutkimuksen ja kehittämisen investoinnit lasketaan keskitetysti ja kuvataan tarkemmin kohdassa 5.10.3.8.

Kuntien investointihankinnoista maksama arvonlisävero otetaan samasta aineistosta kohdasta palautusjärjestelmän arvonlisävero, joka kuvaa kuntien saamia investointeja koskevia arvonlisäveropalautuksia valtiolta. Tämä maksettu ja palautettu arvonlisävero lisätään siis investointeihin.

Sektoriin luokiteltujen yhtiöiden kohdalla kiinteän pääoman bruttomuodostuksen tiedot saadaan yritystietovaraston erittelyistä sekä yksiköiden tilinpäätöksistä.

Kuntayhteisöjen lisäksi kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston tietoja käytetään seuraavilla yrityssektorin toimialoilla: sähkö-, vesi ja jätehuolto (E, kunnalliset sähkö- ja vesilaitokset).

5.10.2.4 Muut tietolähteet ja menetelmät

5.10.2.4.1 Maatalous

Talonrakennuksista tiedot saadaan Tilastokeskuksen talonrakennustilastosta: maa-, metsä- ja kalatalouden rakennusten uustuotanto. Peruskorjaukset perustuvat arvioon. Tiedot vähennyksistä saadaan maatilatalouden yritys- ja tulotilastosta.

5.10.2.4.2 Metsätalous

Metsätalouden rakennusinvestoinnit saadaan yrityssektorin ja kotitaloussektorin osalta Tilastokeskuksen rakennetilastosta. Maanparannusinvestointien (N1123) ja maa- ja vesirakennusten (N1122) lähteenä on Luonnonvarakeskuksen tilasto Metsänhoito- ja metsänparannustyöt. Metsätalouden veroilmoitusta (2C) käytetään lähteenä investoinneille koneisiin (N1139) ja muihin talonrakennuksiin (N1121).

5.10.2.4.3 Rahoitus- ja vakuutustoiminta

T&K (tutkimus ja kehittäminen) -investoinnit (hankinnat miinus luovutukset) lasketaan erillisenä laskentakokonaisuutena koko kansantaloudelle. Myös rahoitus- ja vakuutustoiminnan luvut perustuvat tähän keskitettyyn laskelmaan. T&K-laskennan kuvaus löytyy kohdasta 5.10.3.8.

Rahoitustoiminnassa (S.121–S.127) muut investoinnit (hankinnat miinus luovutukset) saadaan Finanssivalvonnan keräämästä Finrep -aineistosta. Vakuutustoiminnassa (S.128–S.129) muut investoinnit arvioidaan karkeasti aikaisemman aikasarjan pohjalta (rakennukset, ohjelmistot, muut hankinnat).

5.10.2.4.4 Kiinteistöpalvelut

Toimialoilla 68201 Asuntojen vuokraus sekä 68202 Asuntojen hallinta muut talonrakennusinvestoinnit sisältävät asunto-osakeyhtiöiden, asunto-osuuskuntien ja kiinteistöosakeyhtiöiden varasto- ja saunarakennusten uudisrakentamisen. Niiden veroton arvo arvioidaan Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntotuotantotilaston avulla. Arvonlisävero lisätään samalla tavalla kuin asuinrakennusinvestointeihin.

Toimialalla 681+68209 Muiden kiinteistöjen vuokraus, kauppa ja hallinta investointierä muut talonrakennukset lasketaan ensin rakennetilastosta rakennusten ja rakennelmien lisäysten ja vähennysten erotuksena. Tämän jälkeen kaikkien toimialojen yhteenlaskettu muiden talonrakennusten investointien kysyntä ja tarjonta tasapainotetaan tällä toimialalla siten, että kaikkien toimialojen yhteenlasketut muut talonrakennusinvestoinnit vastaavat niiden tarjontaa.

Muiden talonrakennusten investointitarjonta käsittää koko talouden muut talonrakennusinvestoinnit (kaikki talonrakennukset lukuun ottamatta asuinrakennuksia ja vapaa-ajan asuntoja). Muut talonrakennusinvestoinnit muodostuvat uudisrakentamisesta, peruskorjauksesta, välityspalkkioista ja varallisuuden siirtokustannuksista. Ne lasketaan samalla tavalla kuin asuinrakennusinvestoinnit (kohta 5.10.3.1)

5.10.2.4.5 Sosiaaliturvarahastot

Sosiaaliturvarahastojen T&K-investoinnit lasketaan keskitetysti ja tämä laskentaprosessi kuvataan tarkemmin menetelmäkuvauksen kohdassa 5.10.3.8.

Työeläkelaitosten rakennusinvestoinnit saadaan TELA ry:n ja Finanssivalvonnan sijoitusseuranta -aineistosta. Muut investoinnit (atk-laitteet, tietokoneohjelmistot jne.) saadaan Työeläkelaitosten vuosiennakkokyselystä. Molempien aineistojen tiedot ovat käytettävissä jo kansantalouden tilinpidon ensimmäisessä vuosiennakkotietojen julkistuksessa maaliskuussa.

Muiden sosiaaliturvarahastojen (S13149) kiinteän pääoman bruttomuodostusta varten saadaan investointitiedot Kelasta. Tiedot on eriteltynä hankintoihin ja vähennyksiin investointityypeittäin. Muiden sosiaaliturvarahastojen sektorin vuoden 2022 investoinnit olivat yhteensä 26 miljoonaa euroa.

5.10.2.4.6 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Muut talonrakennukset N1121: Uudisrakentamisen ja korjausrakentamisen tiedot perustuvat uudisrakentamisen aineistoon ja olemassa olevaan aikasarjaan. Korjausrakentamisen investoinnit saadaan laskemalla edellisen vuoden muista talonrakennusinvestoinneista 50 prosentin osuus. Uudisrakentamisen investoinnit saadaan kertomalla edellisen vuoden talonrakennusinvestoinneista 50 prosentin osuutta sovelletulla muutosprosentilla. Tämä muutosprosentti on aineiston alkuperäinen muutos jaettuna kymmenellä. Uudisrakentamisen aineistosta käytetään sektori- ja toimialakohtaista tietoa. Ev.-lut. -seurakuntien tilinpäätösaineistossa on tietoa uudis- ja korjausrakentamisesta.

5.10.3 Yksityiskohtaiset varaluokituksen mukaiset laskelmat

EKT 2010:n mukainen aineellisten kiinteiden varojen hankinnat miinus luovutukset koostuu Suomen kansantalouden tilinpidossa seuraavista alaryhmistä:

- N111 Asuinrakennukset
- N112 Muut rakennukset ja rakennelmat
  - N1121 Muut talonrakennukset
  - N1122 Maa- ja vesirakennukset
  - N1123 Maanparannukset
- N113 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet
  - N1131 Kuljetusvälineet
  - N11321 Tietokoneet ja oheislaitteet
  - N11322 Muut viestintätekniset laitteet
  - N1139 Muut koneet ja laitteet
- N114 Asejärjestelmät
- N115 Kasvatettavat biologiset varat
  - N1151 Eläinvarat
- N117 Henkiset omaisuustuotteet
  - N1171 Tutkimus ja kehittäminen
  - N1172 Mineraalien etsintä ja arviointi
  - N1173 Tietokoneohjelmistot ja tietokannat
  - N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset
  - N1179 Muut henkiset omaisuustuotteet

Taulukko 5-56: Kiinteän pääoman bruttomuodostus tavaratyypeittäin ja toimialoittain vuonna 2022, miljoonaa euroa käyvin hinnoin

Vara	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	A-S
N1	1 310	388	10 318	3 622	818	1 440	2 043	2 501	389	2 810	563	25 435	1 850	1 390	4 104	3 396	2 026	882	355	65 640
N111	-				-			-				18 811		-	2	1	8	1		18 823
N112	648	76	1 177	2 407	571	186	313	435	91	245	3	6 210	126	387	2 776	1 303	1 368	574	122	19 018
…N1121	382	42	1 177	178	205	172	274	279	91	90	3	5 901	125	382	158	1 270	1 342	347	120	12 538
…N1122	45	34	-	2 229	365	14	39	156	-	155		212	1	5	2 439	31	25	222	-	5 972
…N1123	221	-			1			-				97			179	2	1	5	2	508
N113	621	202	3 826	964	226	1 108	1 132	1 898	265	845	151	357	495	863	878	223	459	156	167	14 836
…N1131	237	7	154	111	15	272	39	1 315	65	28		43	96	333	98	33	30	19	25	2 920
…N11321	8	3	111	16	3	2	11	7	2	139	76	4	18	27	108	19	18	2	-	574
…N11322	8	5	167	49	1	2	9	11	3	94	34	3	9	16	8	7	9	4	4	443
…N1139	368	187	3 394	788	207	832	1 073	565	195	584	41	307	372	487	664	164	402	131	138	10 899
N114															120					120
N1151	28																	-		28
N117	13	110	5 315	251	21	146	598	168	33	1 720	409	57	1 229	140	328	1 869	191	151	66	12 815
N1171	8	15	4 064	66	6	29	69	9	-	521	112	3	968	11	125	1 804	33	27	14	7 884
N1172		88																		88
N1173	5	7	1 251	185	15	117	529	159	33	726	297	54	261	129	203	65	158	24	52	4 270
N1174										473								100		573
N1179	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukko 5-57: Kiinteän pääoman bruttomuodostus varaluokittain ja sektoreittain vuonna 2022, miljoona euroa käyvin hinnoin

Vara	S1	S11	S12	S13	S14	S15
N1	65 640	35 809	563	11 025	17 641	602
N111	18 823	2 690		-72	16 040	165
N112	19 018	11 225	3	6 500	985	305
…N1121	12 538	8 280	3	3 494	492	269
…N1122	5 972	2 891		2 814	237	30
…N1123	508	54		192	256	6
N113	14 836	12 408	151	1 742	453	82
…N1131	2 920	2 585		129	206	
…N11321	574	348	76	141	7	2
…N11322	443	375	34	15	7	12
…N1139	10 899	9 100	41	1 457	233	68
N114	120			120		
N1151	28	4			24	
N117	12 815	9 482	409	2 735	139	50
…N1171	7 884	5 518	112	2 206		48
…N1172	88	88				
…N1173	4 270	3 610	297	322	39	2
…N1174	573	266		207	100	
…N1179	0	0	0	0	0	0

5.10.3.1 N111 Asuinrakennukset

Asuinrakennusinvestoinnit muodostuvat uudisrakentamisesta, peruskorjauksesta, välityspalkkioista sekä varallisuuden siirtokustannuksista. Investoinnit arvotetaan ostajanhintaan, joten ne sisältävät arvonlisäveron sikäli kuin se ei ole vähennyskelpoinen.

Asuntojen uudisrakentamisen veroton arvo saadaan Tilastokeskuksen rakennus- ja asuntotuotantotilastosta, joka sisältää uudisrakentamisen uudishintaiset arvot omistaja- ja rakennusluokittain. Uudishinnalla tarkoitetaan sitä rahamäärää, joka tarvitaan uuden, ominaisuuksiltaan tietynlaisen rakennuksen tuottamiseen. Uudishinta kattaa rakennustekniikan (alue-, talo- ja tilarakenteet), talotekniikan (LVIS- ja tietojärjestelmät, talolaitteet), hankepalvelut (rakentamis-, rakennuttamis- ja suunnittelupalvelut) sekä liittymät verkostoihin.

Peruskorjauksen perushintainen arvo saadaan kansantalouden tilinpidon talonrakentamisen toimialan (412+431_439) tuotoslaskelmista. Peruskorjauksen arvo jaetaan omistajalajeille uudisrakentamisen rakenteen mukaan. Perushintaiseen arvoon lisätään rakennuttajan kustannukset. Rakennuttajan kustannusten osuudet on arvioitu noin 6 prosentiksi. Arvio perustuu asiantuntija-arvioon.

Verottomiin uudisrakentamisen ja peruskorjauksen arvoihin lisätään arvonlisävero omistajalajeittain seuraavasti:

Omistajaluokat 1 (yksityinen maatalousyrittäjä), 4 (kiinteistöosakeyhtiö), 5–6 (yritys), 7 (kunnan liikelaitos) ja 8 (valtion liikelaitos): arvonlisäverovelvollisia aloja eli verot ovat vähennyskelpoisia, joten arvonlisäveroa ei lasketa mukaan.

Omistajaluokat 2 (muu yksityinen henkilö tai perikunta), 3 (asunto-osakeyhtiö tai asunto-osuuskunta), 9–14 (pankki- tai vakuutuslaitos, kunta tai kuntainliitto, valtio, sosiaaliturvarahasto, uskonnollinen yhteisö, säätiö tai yhdistys ja muu), ja puolustusvoimat eli ns. ei-arvonlisäverovelvolliset alat: lisätään arvonlisävero.

Välityspalkkiot lasketaan toimialan 6831 Kiinteistönvälitys tuotoksesta. Asuntojen osuus välityspalkkioista saadaan kiinteistönvälittäjäin liiton tiedoista (välitettyjen asuntojen lukumäärän osuus kaikista välitystehtävistä). Asuntojen välityspalkkioihin lisätään arvonlisävero. Välityspalkkiot jaetaan omistajalajeille uudisrakentamisen rakenteen mukaan.

Varallisuuden siirtokustannukset saadaan Valtiokonttorin varallisuusveroaineistosta. Varallisuuden siirtokustannukset sisällytetään investointien tavaratyypeille seuraavalla tavalla: 50 % asuinrakennuksiin, 40 % muihin talonrakennuksiin ja 10 % maanparannuksiin. Jakosuhteet perustuvat asiantuntija-arvioon.

Asuinrakennusinvestointien sektorijako perustuu uudisrakentamisen, välityspalkkioiden ja varallisuuden siirtokustannusten osalta uudisrakentamisen volyymi-indeksin sektoritietoon. Peruskorjauksen osalta sektoritietona käytetään asuntokannan sektoritietoa.

5.10.3.2 N1121 Muut talonrakennukset

Muihin talonrakennuksiin kohdistuva kiinteän pääoman bruttomuodostus lasketaan ensin kaikille toimialoille toimialojen omista tietolähteistä. Saatu talonrakennusinvestointien summa tasapainotetaan muiden talonrakennusten tarjontatietojen kanssa jäljempänä kohdassa kiinteistöpalvelut kuvatulla tavalla.

Investoinnit muihin talonrakennuksiin, maa- ja vesirakennuksiin sekä kuljetusvälineisiin, koneisiin ja laitteisiin lasketaan useimmilla markkinatuotannon toimialoilla rakennetilaston perusteella. Muutoinkin näiden kolmen investointitavaratyypin laskenta perustuu usein samoihin tietolähteisiin. Sen takia tässä kohdassa selostetaan myös kahden seuraavan kohdan (5.10.3.3 ja 5.10.3.4) investointien laskentaa.

Rakennetilaston sijasta tai lisäksi joillakin markkinatuotannon toimialoilla käytetään muita tietolähteitä, joiden käyttöä selostetaan jäljempänä. Samoin markkinattoman tuotannon toimialoilla on omia tietolähteitä.

Maatalousrakennusinvestointien suuruusluokan määrittelyssä käytetään yhteistä kansantalouden tilinpidon rakennusinvestointi tietokantaa. Lukua on korotettu Valtion maatalousteknologian tutkimuslaitoksen (VTT) omatoimirakentamista koskevan tutkimuksen perusteella.

Valtiosektorilla muiden talorakennusinvestointien lähteenä valtion keskuskirjanpitoaineistossa ovat mm. tilit Toimistorakennukset, Talorakennukset ja Teollisuusrakennukset. Suurin osa valtionhallinnon

muista talorakennusinvestoinneista tulee kuitenkin Senaatti-konsernilta ja yliopistokiinteistöyhtiöiltä, joiden päälähteenä on rakennetilasto.

5.10.3.3 N1122 Maa- ja vesirakennukset

Sektoreiden S11 ja S14 maa- ja vesirakennusinvestointien laskentaa on selostettu edellä kohdassa 5.10.2.1 Rakennetilasto. Tässä kohdassa selostetaan laskentaa siltä osin kuin käytetään muita tietolähteitä ja menetelmiä.

5.10.3.3.1 Maatalous

Maa- ja vesirakennusinvestointien sekä maan perusparannusten tietolähteenä käytetään Maa- ja metsätalousyritysten taloustilaston tietoja.

5.10.3.3.2 Metsätalous

Maa- ja vesirakennusinvestoinnit yrityssektorin ja kotitaloussektorin osalta saadaan Luonnonvarakeskuksen Metsänhoito- ja metsänparannustyöt -tilastosta.

5.10.3.3.3 Liikenne

Osa rakennetilaston erästä rakennukset ja rakenteet on maa- ja vesirakennuksia eikä talonrakennuksia. Liikenteen toimialalla maa- ja vesirakennusinvestoinnit erotellaan seuraavasti:

Maaliikenteessä eriytetään metro- ja raitiotielinjojen sekä putkijohtoverkon rakentaminen maa- ja vesirakennuksiin. Rata- ja tieverkon rakentaminen luetaan julkisen toiminnan maa- ja vesirakennusinvestoinniksi.

Liikennettä palvelevilla toimialoilla maa- ja vesirakennusinvestointeihin luetaan huoltovarmuusvarastojen, satamien ja lentokenttien rakentaminen. Investoinnit varmuusvarastoihin käsittävät lähinnä valtion rakentamat suojavarastot, joiden rakentamiseen käytetyt varat saadaan valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineistosta. Satamien osalta laskelma perustuu kuntien taloustilaston tietoihin. Lentokenttien osalta laskelmat perustuvat Finavian tilinpäätöstietoihin. Finavia Oyj on Suomen valtion kokonaan omistama osakeyhtiö, joka ylläpitää ja kehittää omistamiaan lentoasemia sekä Suomen lennonvarmistusjärjestelmää.

5.10.3.3.4 Informaatio ja viestintä

Televiestinnän maa- ja vesirakentaminen koostuu televerkon kiinteän ja irtaimen laitteiston hankinnoista, joista edelliset luetaan maa- ja vesirakennuksiin ja jälkimmäiset kone- ja laiteinvestointeihin. Erilaisten kirjauskäytäntöjen tähden televiestinnän maa- ja vesirakennusinvestointeja ei pystytä laskemaan alan yritysten tilinpäätöksistä. Tästä syystä toimialan 61 Televiestintä maa- ja vesirakentamisen investoinnit perustuvat asiantuntija-arvioon.

5.10.3.3.5 Asuminen

Toimialan 68202 Asuntojen hallinta maa- ja vesirakennusinvestointeihin lasketaan omakotitalojen piha-alueiden kunnostukset. Investoinnit arvioidaan Asuinrakentamisen korjausrakentamisen otostutkimusten avulla. Asuinrakennusten korjausrakentamisen otostutkimuksia on tehty vuodesta 2013 lähtien (ks. kohta 3.7.3).

5.10.3.3.6 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Maa- ja vesirakennukset N1122 kohdistuvat tienpidon toimialalle (TOL 846). Tieto perustuu valtionapuun yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen.

5.10.3.3.7 Valtionhallinto

Tavaratyypin N1122 Maa- ja vesirakennukset lähteenä valtion keskuskirjanpitoaineistossa ovat mm. tilit Rakennelmat, Tierakenteet ja Rautatierakenteet.

5.10.3.4 N1123 Maanparannukset

5.10.3.4.1 Yritykset

Sektorin S11 Yritykset toimialalla 089 Turpeen nosto ym. arvio maanparannuksista perustuu toimialalla toimivien yritysten tuloslaskelmaan.

5.10.3.4.2 Kotitaloudet

10 prosenttia varallisuuden siirtokustannuksista kirjataan toimialan 68202 Asuntojen hallinta maanparannusinvestoinniksi (ks. kohta 5.10.3.1).

5.10.3.4.3 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

Sektorin maanparannusinvestoinneista N1123 osa tulee metsänhoidon toimialalta, jonka investoinnit tuotetaan metsätalouden laskennasta. Toinen osa maanparannuksista tehdään uskonnollisten yhteisöjen toimialalla (TOL 9491), jonka tiedot perustuvat ev.-lut. -seurakuntien tilinpäätösaineistoon.

5.10.3.5 N113 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet

Sektoreiden S11 Yritykset ja S14 Kotitaloudet kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointien laskentaa on selostettu edellä kohdassa 5.10.2.1 Rakennetilasto. Tässä kohdassa selostetaan laskentaa siltä osin kuin käytetään muita tietolähteitä ja menetelmiä.

Rakennetilasto ja muut keskeiset tietolähteet eivät sisällä rahoitusleasinginvestointeja, jotka on lisättävä eri toimialojen kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointeihin. Joissakin tapauksissa rahoitusleasingin kohde on voinut olla talonrakennus tai maa- ja vesirakennus. Rahoitusleasinginvestoinnit lasketaan rahoitusleasinghankintojen ja -myyntien erotuksena. Rahoitusleasinginvestoinnit kohdistetaan rahoitusleasingiä käyttäville toimialoille. Rahoitusleasinginvestointien lähteenä käytetään Tilastokeskuksen vuosittaista Rahoitusleasingtilastoa.

Rakennetilasto ja muut keskeiset tietolähteet eivät sisällä myöskään koneinvestointien alaeriä. Kansantalouden tilinpidossa koneinvestoinnit jaetaan neljään alaerään: N1131 Kuljetusvälineet, N11321 Tietokoneet ja oheislaitteet, N11322 Muut viestintätekniset laitteet sekä N1139 Muut koneet ja laitteet.

Erän N1131 Kuljetusvälineet arvioinnissa käytetään apuna ajoneuvorekisterin ja Tullin ulkomaankaupan tietoja. Muutoin koneinvestointien jako alaeriin jää paljolti asiantuntija-arvion varaan.

5.10.3.5.1 Maatalous

Kuljetusvälineiden ja muiden koneiden ja laitteiden investoinneissa tietolähde on Maa- ja metsätalousyritysten taloustilasto. Jako kuljetusvälineisiin ja laitteisiin suoritetaan traktoreiden ensirekisteritietojen perusteella. Tietokoneiden ja muiden oheislaitteiden investointitiedot ovat arvionvaraisia.

5.10.3.5.2 Metsätalous

Metsätalouden investoinnit koneisiin, laitteisiin ja saadaan yrityssektorin ja kotitaloussektorin osalta Tilastokeskuksen rakennetilastosta sekä metsätalouden veroilmoitukselta (2C).

5.10.3.5.3 Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

S15-sektorin investoinneista koneisiin, laitteisiin ja kuljetusvälineisiin on saatavilla hatarasti kattavaa tietoa. Yhdistysten ja säätiöiden 6C-elinkeinoverolomakkeella antamista tiedoista on saatavilla aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden tasearvo ja niistä tehdyt poistot. Vuosittaiset investointitasot ovat tasaiset, sillä 6C-lomakkeen investointitiedot katsotaan suuntaa antaviksi ja muutosprosentteja ei käytetä sellaisenaan. Ev.-lut. seurakuntien tilinpäätösaineistossa on tietoa muista investoinneista (koneet, kalusto, kuljetusvälineet, ICT-laitteistot ja ohjelmistot).

5.10.3.5.4 Valtionhallinto

Tavaratyypin N113 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet lähteenä valtion keskuskirjanpitoaineistossa ovat mm. tilit Autot ja muut kuljetusvälineet, ICT-laitteet, Muut koneet ja laitteet. Kone- ja laiteinvestoinneista saadaan tietoa myös yliopistojen ja muiden yksiköiden tilinpäätöksistä.

5.10.3.6 N114 Asejärjestelmät

5.10.3.6.1 Valtionhallinto

Lähteenä käytetään valtion keskuskirjanpidon tilin 4560 Maanpuolustuskalusto kertymää, josta Puolustusvoimien toimittaman alajaottelun perusteella rajataan pois välituotekäyttöön luokiteltavat erät.

5.10.3.7 N1151 Kasvatettavat biologiset varat

Investointeja kasvatettaviin varoihin esiintyy Suomessa kahdella markkinatuotannon toimialalla: maataloudessa (01) ja virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminnassa (92).

5.10.3.7.1 Toimiala 01 Maatalous

Maataloudessa investoinnit eläimiin lasketaan käyttäen epäsuoraa laadintamenetelmää, joka on kuvattu Maa- ja metsätalouden taloustilit -käsikirjassa, Manual on Economic Accounts for Agriculture and Forestry (Rev. 1.1.). Maataloudessa pääomaeläimiksi lasketaan naudoista lypsy- ja emolehmät ja yli kaksivuotiaat sonnit ja sikatalouden osalta emakot ja karjut. Muut kotieläimet luokitellaan varastoeläimiksi. Pääomaeläinten bruttopääoman muodostus lasketaan siten, että pääomaeläinten muutoksen arvoon lisätään ns. culling discount, eli pääomaeläinten tuotantoarvon ja teurasarvon välinen erotus. Pääasiallisena tietolähteenä laskennassa ovat Luken tilastot kotieläinmääristä ja teurashinnoista.

Virkistys-, kulttuuri- ja urheilutoiminnan toimialalla investoinnit kasvatettaviin varoihin ovat ravihevosia. Hevosinvestoinnit lasketaan hevosten määrän vuosimuutoksen ja keskimääräisen hinnan tulona, johon lisätään teurastettujen hevosten markkina- ja teurashintojen välinen arvo.

Suomessa ei ole käsitelty viini- ja hedelmätarhoja eikä toistuvasti satoa tuottavia istutuksia investointeina niiden vähäisen arvon vuoksi.

5.10.3.7.2 Toimiala 93 Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut

Toimialalle 93 Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut kirjataan yrityssektorin investoinnit ravi- ja ratsastushevosiin. Pienehköt investoinnit ovat arvionvaraisia.

5.10.3.8 N1171 Tutkimus ja kehittäminen

5.10.3.8.1 Tutkimus- ja kehittämismenojen pääomittaminen

ESA 2010:n mukaan tutkimus- ja kehittämismenot (T&K) kirjataan investointeina, ei välituotekäyttönä kuten ESA1995:ssä. T&K-menojen laskentaa ohjaa Eurostatin julkaisema Manual on Measuring R&D in ESA 2010.

T&K-menojen laskennassa sovellettava menetelmä on menoperusteinen. Myös kaupallisten tutkimuslaboratorioiden T&K-toiminnan arvo on laskettu henkilöstön palkkausmenojen ja muiden hankintamenojen (mm. aineet ja tarvikkeet, muualta ostetut palvelut) perusteella. Kaikki T&K-investointeihin ja –tuotokseen kuuluvat erät lasketaan vuosittain, toisin sanoen laskennassa ei käytetä edeltävien vuosien tietoja oletuksena tulevasta kehityksestä.

Välituotekäyttöön jätetään edelleen sellaiset ulkopuolelta ostetut T&K-panokset, joita on käytetty välituotteena oman tutkimus- ja kehittämisinvestoinnin tuottamisessa sekä sellaiset T&K-palvelut, joiden ei katsota täyttävän investointikäsitteen kriteeriä (esim. monikansallisten yritysten konsernin sisäiset T&K-palvelut).

5.10.3.8.2 Lähdeaineistot

Pääasiallisena lähdeaineistona käytetään Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilaston aineistoa, joka kerätään kyselyn avulla perustuen OECD:n Frascati-manuaaliin. Manuaali sisältää kansainvälisesti hyväksytyn ohjeistuksen T&K-tietojen keräämiseen.

T&K-palveluiden tuonti- ja vientitiedot saadaan tavaroiden ja palveluiden ulkomaankaupan tilastosta. Henkisten omaisuustuotteiden osalta kts. kohta 5.14.8. Lisäksi laskennassa käytetään kansantalouden tilinpidon, yritysten rakennetilaston ja palkkarakennetilaston aineistoja.

5.10.3.8.3 T&K-tuotoksen laskenta

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotos jakaantuu kahteen erään: tuotos omaan loppukäyttöön ja markkinatuotos.

$$T\&K\text{-}TUOTOS = T\&K\text{-}TUOTOS\ OMAAN\ LOPPUKÄYTTÖÖN + T\&K{:}N\ MARKKINATUOTOS$$

T&K:n markkinatuotos koostuu viennistä ja yritssektorin sisäisestä T&K-kaupasta kotimaassa. Tiedot saadaan Tutkimus- ja kehittämistoimintatilastosta ja Palveluiden ulkomaankaupan tilastosta.

$$T\&K\text{-}MARKKINATUOTOS = VIENTI + T\&K{:}N\ KAUPPA\ KOTIMAASSA$$

T&K-tuotos omaan loppukäyttöön saadaan siis residuaalina kun T&K-menoista vähennetään markkinatuotos sekä muita eriä, jotka käydään läpi seuraavissa kappaleissa. Yritys- ja rahoitussektoreilla T&K-tuotos omaan loppukäyttöön lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\begin{aligned}&\boldsymbol{T\&K\text{-}TUOTOS\ OMAAN\ LOPPUKÄYTTÖÖN}\\ &= (Tutkimus\text{-}\ ja\ kehittämistoimintatilaston)\ \boldsymbol{T\&K\ MENOT}\\ &- PÄÄOMAMENOT + KIINTEÄN\ PÄÄOMAN\ KULUMINEN\\ &+ TOIMINTAYLIJÄÄMÄ - MUUT\ TUOTANTOTUKIPALKKIOT\\ &- OHJELMISTOJEN\ KEHITTÄMISMENOT\\ &+ T\&K{:}N\ VÄLITUOTEKÄYTTÖ - \boldsymbol{T\&K{:}N\ MARKKINATUOTOS}\end{aligned}$$

Eli T&K-vienti sekä yritystenvälinen T&K-tuotosten kauppa kotimaassa (eli yhtälön viimeinen termi T&K:n markkinatuotos) eivät ole osa T&K-tuotosta omaan loppukäyttöön. Kuitenkin käytetyt lähdeaineistot sisältävät myös näitä, joten ne joudutaan vähentämään tässä.

5.10.3.8.3.1 Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menot (Taulukko 5-58, 1)

Erä on Tutkimus- ja kehittämistoimintatilastosta poimittu oman tutkimuksen ja kehityksen menot yhteensä. Tästä muodostuu suurin osa T&K:n tuotoksesta ja investoinneista. Erä sisältää palkkausmenot, aineet, tarvikkeet, rakennusten käyttömenot, muut käyttömenot, ostetut palvelut sekä koneet, laitteet, rakennukset ja muut käyttöomaisuuden hankintamenot.

5.10.3.8.3.2 Aineettomien hyödykkeiden lisenssimaksut (lähinnä T&K-varoja, kuten patentteja), jotka täytyy kirjata investoinneiksi (Taulukko 5-58, 2)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että tässä kohdassa tarkoitetut maksut T&K-varoista yleensä sisältyvät välituotekäyttöön, koska ne ovat osana omaan loppukäyttöön tuotettuja T&K-varoja. Rivi on siis yleensä nolla, kuten myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.3.3 Kulut ohjelmistojen kehittämisestä omaan loppukäyttöön (Taulukko 5-58, 3)

Tässä kerrotaan Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menot ohjelmoijien palkkojen osuudella toimialan kaikista palkoista tai ohjelmoijien osuudella kaikista toimialan palkansaajista. Jälkimmäinen tieto saadaan palkkarakennetilastosta. Tähän sisältyy tieto niiden henkilöiden lukumääristä ja palkoista, jotka toimivat T&K-tilaston otantaan sisältyvissä yrityksissä ohjelmistojen suunnittelussa tai ohjelmoinnissa (Palkkarakennetilaston koodi ISCO213, Tietotekniikan erityisasiantuntijat). On arvioitu, että T&K-menot saattavat sisältää näiden henkilöiden palkkoja ja ne on poistettava tässä, sillä ne kirjataan tilinpidossa muualle. Ohjelmistokehitys ei ole T&K-toimintaa.

5.10.3.8.3.4 Jatko-opiskelijoiden palkat, jotka eivät sisälly Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menoihin (Taulukko 5-58, 4)

Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menoista saadaan riittävät tiedot jatko-opiskelijoiden palkoista.

5.10.3.8.3.5 Pääomamenot (Taulukko 5-58, 5)

Edellä mainituista Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menoista poistetaan se osuus, joka selvästi on investointia eli koneet, laitteet, rakennukset ja muut käyttöomaisuuden hankintamenot. Nämä eivät kuulu T&K:n menoihin, vaan tulevat kirjatuksi muihin varoihin tehtyihin investointeihin tilinpidossa.

5.10.3.8.3.6 Sellaiset T&K-tuotannon verot, jotka eivät sisälly Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-dataan (Taulukko 5-58, 6)

Suomessa T&K-toimintaan ei kohdistu veroja, joita tähän kirjattaisiin, joten rivi jää tyhjäksi.

5.10.3.8.3.7 Muut tuotannon tuet (Taulukko 5-58, 7)

T&K-menotilaston ulkopuolisen rahoituksen (avustukset, tilaustutkimukset) erien summana. Nämä ovat siis yrityksen muualta saamaa rahoitusta, eli eivät voi sisältyä sen menoihin.

5.10.3.8.3.8 Yritysten väliset T&K-tuotosten ostot (Taulukko 5-58, 8)

Poimitaan Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston datasta muuttujat kotimaasta ja ulkomailta tilattu T&K. Lisätään vain toimialalle 72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen eli saadaan tällä toimialalla T&K:n tuotannossa välituotteena käytetyt T&K-panokset.

5.10.3.8.3.9 Välisumma (Taulukko 5-58, 9)

Välisumma (1–8).

5.10.3.8.3.10 Estimaatti kiinteän pääoman kulumiselle ja markkinatuottajien pääoman tuotolle (Taulukko 5-58, 10,11, 12)

5.10.3.8.3.10.1 Kiinteän pääoman kuluminen

Kiinteä pääoma kuluu tutkimus- ja kehittämistoiminnan seurauksena, ja aiheuttaa näin ollen kustannuksen, joka on lisättävä osaksi T&K-menoja. Tämän kulumisen laskemiseksi käytetään PIM- eli perpetual inventory method –menetelmää.

Tietolähteet mahdollistivat T&K-laskennan aikasarjan aidon laskennan aloittamisen vuodesta 1995. Siksi kiinteän pääoman kulumista varten on ensin arvioitu T&K:n tuotannossa käytettävän pääoman kanta vuonna 1994. Lasketaan ensin kansantalouden tilinpidon kiinteän pääoman nettokannan suhde investointeihin toimialoittain ja sektoreittain seuraavasti:

$NK_{1995}^{R\&D} = NK_{1995}^{NA} / INV_{1995}^{NA} * pääomamenot_{1995} - pääomamenot_{1995}$,
missä NK on toimialan nettokannan arvo vuonna 1995, INV on investoinnit toimialalla vuonna 1995 ja pääomamenot on selitetty ylempänä. NA viittaa kansantalouden tilinpitoon ja R&D Tutkimus- ja kehittämistoimintatilastoon.

Seuraavaksi on laskettu keskimääräinen kulumisaste D toimialoittain ja sektoreittain vuodelle 1995:

$D = CFC_{1995}^{NA} / NK_{1995}^{NA}$,
missä CFC on kiinteän pääoman kuluminen ja NK on nettokanta.

Kuluminen vuodelle 1995 saadaan lisäämällä edellisen vuoden nettokantaan laskettavan vuoden investoinnit ja kertomalla tämä kulumisasteella:

$CFC_t = D*(NK_t + pääomamenot_t)$
Nettokantaa kerrytetään vuosittain lisäämällä edellisen vuoden nettokantaan investoinnit ja vähentämällä kuluminen:

$NK_t = (NK_{t-1} + pääomamenot_t) - CFC_t$

5.10.3.8.3.10.2 Pääoman tuotto

Ei ole tietoa, minkä verran yrityksille jää toimintaylijäämää T&K-toiminnan seurauksena, joten tämä erä joudutaan arvioimaan. Ajatus on, että T&K-kuluihin kuuluu myös toiminnasta saatava mark up eli se hyöty, joka yritykselle jää kulujen jälkeen T&K-toiminnasta. Toimintaylijäämäarvio saadaan kertomalla toimialoittaiset T&K-menot tuotantotileiltä toimintaylijäämän ja tuotoksen suhteena lasketuilla kertoimilla. Kertoimien laskennassa on käytetty viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa satunnaisvaihtelun vähentämiseksi. Tällä kertoimella kerrotaan toimialoittaiset T&K-menot, jolloin lopputuloksena on toimintaylijäämä.

5.10.3.8.3.11 Täydentävät korjaukset (Taulukko 5-58, 13)

Tällaisia korjauksia ei tehdä.

5.10.3.8.3.12 Muut korjaukset: T&K:n markkinatuotos (Taulukko 5-58, 14)

Summataan PU-tilastosta saatu vienti eli muut tutkimus- ja kehittämispalvelut, räätälöidyt ja räätälöimättömät tutkimus- ja kehittämispalvelut, patentit, tutkimukseen ja kehitykseen perustuvat tekijänoikeudet, teollisten menetelmien ja mallien myynti (mukaan lukien liikesalaisuudet), muu T&K-omistusoikeuksien myynti ja T&K-tilastosta saadut yritysektorin sisäiset ostot.

5.10.3.8.3.13 Erot T&K-laskelmissa yksityisellä ja julkisella sektorilla

Yllä oleva koskee sektoreita S11 ja S12. Sektoreille S13 ja S15 on oma laskentansa, joka on hieman yksinkertaisempaa. Näiden sektoreiden osalta huomioidaan vain T&K-tilastosta saatavat T&K-menot sekä investoinnit, kuluminen ja ohjelmistokehittäjien palkat.

Taulukko 5-58 T&K-tuotoksen laskentaerät Suomessa vuonna 2022, miljoonaa euroa

	S11	S12	S13	S15	Yht.
1 Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menot (+)	5 278	114	2487	49	7 928
2 Aineettomien hyödykkeiden lisenssimaksut (lähinnä T&K-varoja, kuten patentteja), jotka täytyy kirjata investoinneiksi (-)					
3 Kulut ohjelmistojen kehittämisestä omaan loppukäyttöön (-)	976	0	0	0	976
4 Jatko-opiskelijoiden palkat, jotka eivät sisälly Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-menoihin (+)					
5 Pääomamenot (-)	420	2	30	2	454
6 Sellaiset T&K-tuotannon verot, jotka eivät sisälly Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston T&K-dataan (+)					
7 Muut tuotannon tuet (-)	203				203
8 Yritysten väliset T&K-tuotosten ostot (vain toimiala 72) (+)	11				11
9 Välisumma (1–8): kulut	3 690	112	2 457	47	6 306
10 Estimaatti kiinteän pääoman kulumiselle ja markkinatuottajien pääoman tuotolle (markkinattomille tuottajille vain kiinteän pääoman kuluminen) (+)	715	0	20	1	736
11 — Vaihtoehto 1: Prosentteina kuluista (rivi 9) tai palkkoina	NA	NA	NA	NA	NA
12 — Vaihtoehto 2: Pääomapalveluiden hintana mitattuna PIM-mallin avulla	231	0	20	1	252
13 Täydentävät korjaukset	-176				
14 Muut korjaukset: T&K:n markkinatuotos	-602		-270		-872
15 Yhteensä: T&K-tuotos	3 627	112	2 207	48	5 994

5.10.3.8.4 Tutkimus- ja tuotekehitysinvestointien laskenta

Yritysektorin T&K-investoinnit saadaan lisäämällä omaan loppukäyttöön tuotettuun T&K:hon yritysektorille (S11) ja julkiselle sektorille (S13)

tuotettu markkinatuotos (P11). Julkisen sektorin T&K-investointien laskenta on samankaltainen kuin yksityissektorin. Sen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen sektorin (S15) T&K-investoinnit koostuvat omaan loppukäyttöön tuotetusta T&K:sta (P12) ja vähäisessä määrin markkinatuotoksesta (P11). Julkisen sektorin ja markkinattomien tuottajien T&K-toiminnan arvo määritellään tuotantokustannusten perusteella. Markkinattomien tuottajien T&K-investointeihin ei laskelmassa sisälly välituotekäyttöä eikä vientiä/tuontia. Näitä ei ole luotettavalla tavalla saatu osaksi laskentaa.

Yrityssektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan investoinnit lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\begin{aligned} T\&K\ INVESTOINNIT \\ &= T\&K\ TUOTOS\ +\ T\&K\ HANKINTA\ (S13) \\ &-\ VÄLITUOTEKÄYTTÖ\ +\ TUONTI\ -\ VIENTI \end{aligned}$$

5.10.3.8.4.1 T&K-tuotos (Taulukko 5-58, 15)

T&K-tuotos on laskettu taulukon Taulukko 5-58, rivillä 15.

5.10.3.8.4.2 T&K-tuonti (Taulukko 5-59, 2)

Tämä sisältää Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa-aineistosta saadut tuontierät Muut tutkimus- ja kehittämispalvelut, Räätälöidyt ja räätälöimättömät tutkimus- ja kehittämispalvelut, Patentit, Tutkimukseen ja kehitykseen perustuvat tekijänoikeudet, Teollisten menetelmien ja mallien myynti (mukaan lukien liikesalaisuudet) ja Muu T&K-omistusoikeuksien myynti.

5.10.3.8.4.3 Kaupan marginaalit (Taulukko 5-59, 3)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että jos kaupan marginaalit saadaan jostain lähteestä erotettua, lisätään ne tässä. Käytännössä tämä rivi on yleensä nolla. Näin on myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.4.4 Tuoteverot (Taulukko 5-59, 4)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että Rivien 4 ja 5 luvut täytyisi poimia kansalliselta yksiköltä, joka on vastuussa tuoteverojen ja tuotantotukien säätelystä. Käytännössä rivit 4 ja 5 jäävät yleensä tyhjiksi. Näin on myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.4.5 Muut tuotannot tuet (Taulukko 5-59, 5)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että Rivien 4 ja 5 luvut täytyisi poimia kansalliselta yksiköltä, joka on vastuussa tuoteverojen ja tuotantotukien säätelystä. Käytännössä rivit 4 ja 5 jäävät yleensä tyhjiksi. Näin on myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.4.6 Yritysten väliset T&K-ostot (Taulukko 5-59, 6)

Nämä ovat sellaisia yritysten välisiä T&K-ostoja, jotka täytyisi kirjata välituotekäyttöön. Näitä on ainoastaan toimialalla 72. Nämä poimitaan Tutkimus- ja kehittämistoimintatilaston datasta muuttujat kotimaasta ja ulkomailta tilattu T&K. Lisätään vain toimialalle 72 Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen eli saadaan tällä toimialalla T&K:n tuotannossa välituotteena käytetyt T&K-panokset.

5.10.3.8.4.7 Sellaisten T&K-tuotosten ostot, joista ei ole odotettavissa voittoa (Taulukko 5-59, 7)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että *tämä rivi on käytännössä usein tyhjä*. Näin on myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.4.8 Valmiiden T&K-tuotosten varastojen muutos (Taulukko 5-59, 8)

Manual on Measuring R&D in ESA 2010:ssa todetaan, että käytännössä näitä muutoksia on vaikea havaita ja yleensä oletetaan, että *T&K-tuotos hankitaan pääomavaraksi, kun se tuotetaan. Joten Yleensä tämä rivi on pelkkää nollaa.* Näin on myös Suomen tapauksessa.

5.10.3.8.4.9 T&K- vienti (Taulukko 5-59, 9)

Sisältää Palveluiden ulkomaankauppa-aineistosta saadut vientierät Muut tutkimus- ja kehittämispalvelut, Räätälöidyt ja räätälöimättömät tutkimus- ja kehittämispalvelut, Patentit, Tutkimukseen ja kehitykseen perustuvat tekijänoikeudet, Teollisten menetelmien ja mallien myynti (mukaan lukien liikesalaisuudet) ja Muu T&K-omistusoikeuksien myynti.

5.10.3.8.4.10 Netto-ostot kotimaisten sektoreiden välillä (Taulukko 5-59, 10)

Markkinattomien tuottajien markkinaton tuotos sektorin S1313 toimialalta 72 lisätään investoinniksi sektorin S11 toimialalle 72. Vastaava vähennys tehdään S1313:n T&K-kuluihin.

5.10.3.8.4.11 Muut korjaukset (Taulukko 5-59, 11)

Muut erät ovat samoja kuin yllä omaan loppukäyttöön tuotetun T&K:n laskennassa.

Jälleen yllä oleva koskee sektoreita S11 ja S12. Sektoreille S13 ja S15 on oma yksinkertaisempi laskentansa. Näiden sektoreiden osalta huomioidaan, että T&K-tilastosta saatavat T&K-investoinnit sisältävät ainoastaan erän T&K-tuotos omaan loppukäyttöön. Korkeakoulujen tiedot eivät ole mukana T&K-menotilaston tilinpidolle toimittamassa aineistossa, sillä ne käsitellään ko. tilastossa eri tavalla kuin muut yksiköt. Tästä johtuen tiedot on poimittu tietokantataulukosta tilaston nettisivulta, eikä niitä ole saatu samalla tarkkuustasolla kuin muita tietoja.

Julkisen sektorin ja voittoa tavoittelemattoman sektorin tutkimus- ja kehittämistoiminnan tuotos ja investoinnit lasketaan seuraavasti:

$$\begin{aligned} &T\&K\text{-}TUOTOS\ omaan\ loppukäyttöön \\ &= T\&K\ MENOT\ -\ PÄÄOMAMENOT \\ &+ KIINTEÄN\ PÄÄOMAN\ KULUMINEN \\ &- OHJELMISTOJEN\ KEHITTÄMISMENOT \\ &- NETTO\text{-}OSTOT\ KOTIMAISTEN\ SEKTOREIDEN\ VÄLILLÄ \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} T\&K\text{-}tuotos\ &= tuotos\ omaan\ loppukäyttöön \\ &+ netto\text{-}ostot\ kotimaisten\ sektoreiden\ välillä \end{aligned}$$

$$T\&K\text{-}TUOTOS\ omaan\ loppukäyttöön\ = T\&K\ INVESTOINNIT$$

Taulukko 5-59 T&K investointien laskentaerät ja arvo vuonna 2022, miljoonaa euroa

Laskentaerä	S11	S12	S13	S15	Yht.
1 T&K-tuotos (+)	3 627	112	2 207	48	5 994
2 T&K-tuonti (+)	1863	0			1 863
3 Kaupan marginaali (+)					0
4 Tuoteverot (+)					0
5 Tuotantotuet (-)					0
6 Yritysten väliset T&K-ostot (-)	11	0	0	0	11

7 Sellaisten T&K-tuotosten ostot, joista ei ole odotettavissa voittoa (-)					0
8 Valmiiden T&K-tuotosten varastojen muutos (-)					0
9 T&K- vienti (-)	1073	0			1 073
10 Netto-ostot kotimaisten sektoreiden välillä (+)	270				270
*muut korjaukset	905				905
11 T&K-investoinnit yhteensä	5 581	112	2 207	48	7 948

5.10.3.8.5 T&K-toiminnan aikasarja

T&K-investoinnit ja tuotos omaan loppukäyttöön haluttiin uudistuksen yhteydessä laskea takautuvasti aina vuoteen 1975 asti. Aikasarjat laskettiin aidosti vuodesta 1995 eteenpäin yllä kuvatulla menetelmällä. Aikavälille 1975–1994 käytettiin T&K-menotilaston perusteella laskettua indeksiä. T&K-menotilastoa on kerätty vuodesta 1971, mutta lukujen jakautuminen toimialoille on jouduttu estimoimaan jälkikäteen tilinpidon muiden toimialatietojen perusteella. Koska vuonna 1975 alkavat kulumisaikasarjat edellyttävät alkupääomakantaa vuodelle 1974, tämä estimoitiin OECD:n ohjeistamalla mallilla perustuen vuoden 1975 investointitasoon ja kulumisikiin.

T&K-menotilaston tutkimus- ja kehittämismenot on korotettu liikevaihtokertoimella koko talouden tasolle. Vuodelta 1996 puuttuvat tiedot on intrapoloitu vuosien 1995–1997 tietojen perusteella. Vastaava korotus ja intrapolointi on tehty T&K-menotilaston investoinneille (koneet, laitteet, rakennukset ja muut käyttöomaisuuden hankintamenot). T&K-menotilaston vuotuiset investoinnit on korvattu kiinteän pääoman kulumisella, ts. laskelmassa investoinnit vähennetään ja kuluminen lisätään.

Yrityssektorin (S11 ja S12) laskennassa sovellettavassa menetelmässä aikaisemmista kansantalouden tilinpidon aikasarjoista poistettiin toimiala- ja sektorikohtaisesti välituotekäytöstä T&K investointeihin se osa, jonka katsottiin kuuluvan tilinpidon investointikäsitteen piiriin. Lisäksi omaan loppukäyttöön tuotettu T&K kirjattiin toimiala- ja sektorikohtaisesti taloustoimeen P12 Tuotos omaan loppukäyttöön.

Välituotekäyttöön kuitenkin edelleen jätettiin sellaiset ulkopuolelta ostetut T&K-panokset, joita on käytetty välituotteena oman tutkimus- ja kehittämisinvestoinnin tuottamisessa sekä sellaiset T&K-palvelut, joiden ei katsota täyttävän investointikäsitteen kriteeriä (esim. monikansallisten yritysten konsernin sisäiset T&K-palvelut).

Ohjelmistopäällekkäisyyden poistamisessa käytetään palkkarakennetilaston tietoja ohjelmistokehittäjien palkkamenojen suhteesta muiden toimialan työllisten palkkamenoihin. Vuoden 1996 puuttuvat tiedot on lineaarisesti intrapoloitu vuosien 1995 ja 1997 tietojen perusteella. Palkkarakennetilastosta saadaan tarvittavat tiedot vuodesta 2003 lähtien. Aiempien vuosien puuttuvat toimialoittaiset tiedot ohjelmistojen kehittäjistä on imputoitu olettamalla, että ohjelmistojen kehittäjien palkkamenot suhteessa toimialan työllisiin noudattaa samaa kehitystä kuin muiden tutkijoiden palkkamenot suhteessa koko toimialan työllisiin.

5.10.3.9 N1172 Mineraalien etsintä ja arviointi

Mineraalien etsintä ja arviointi -investointien laskennassa sektorilla S11 yritykset toimialalla 072 värimetallien louhinta käytetään Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) saatuja tietoja malminetsinnän kustannuksista. Tukesin tiedot perustuvat sen omiin kyselyihin vuodesta 2011 alkaen ja sitä aikaisempina vuosina työ- ja elinkeinoministeriön (TEM, aiemmin kauppa- ja teollisuusministeriö, KTM) tietoihin. Aikasarja on saatavilla vuodesta 1995 alkaen. Vuodesta 1994 taaksepäin on käytetty kansantalouden tilinpidon aiemmin erillisselvityksen perusteella arvioimia tietoja.

Tukesilla on tietoa mineraalien etsinnän lukujen kattavuudesta varmuudella vain oman toimintansa ajalta. Viime vuosina kyselyyn ovat vastanneet kaikki yritykset, joilla on malminetsintälupia (valtauksia) ollut voimassa. Lähtökohta on aikaisempinakin vuosina ollut, että yhtiöt ovat raportoineet kaivosviranomaiselle vuotuiset investoinnit malminetsintään. Mineraalien etsintä sisältää yhtiöiden maksamat palkat, ostopalvelut ym. kustannukset kyseiseen toimintaan.

5.10.3.10 N1173 Tietokone-ohjelmistot ja tietokannat

5.10.3.10.1 Yritykset

Sektorin S11 Yritykset investoinnit tietokoneohjelmistoihin ja tietokantoihin lasketaan kahdessa osassa.

Valtaosa investoinneista saadaan rakennetilaston tiedoista. Investointeihin sisällytetään käyttöomaisuuden lisäyksiin kirjattu aineettomien hyödykkeiden erä ATK-ohjelmistot sekä 30 prosenttia erästä atk-, suunnittelu- ja ohjelmointikustannukset. 70 prosenttia erästä atk-, suunnittelu- ja ohjelmointikustannukset kirjataan yritysten välituotekäyttöön. Investointeihin suuntautuvan 30 prosentin osuuden oletetaan kattavan investoinnit sekä ohjelmistoihin että tietokantoihin. Suunnittelu- ja ohjelmointikustannusten jako investointeihin ja välituotekäyttöön perustuu asiantuntija-arvioon.

Yrityssektorin tietokoneohjelmisto ja tietokantainvestointien toinen osa lasketaan palkkarakennetilaston palkkakustannusten avulla. Palkkarakennetilastossa on selvitetty ohjelmoijien, atk-suunnittelijoiden ja muiden tietotekniikan asiantuntijoiden lukumäärät ja heille maksetut palkansaajakorjaukset kullakin toimialalla. Toimialalla 62 Tietojenkäsittelypalvelut tietotekniikan asiantuntijoiden palkansaajakorjauksista investoinneiksi hyväksytään 10 prosenttia, toimialoilla 26 Elektroniikkateollisuus ja 46 Tukkukauppa 25 prosenttia. Muilla toimialoilla tietotekniikan asiantuntijoidenpalkansaajakorjauksista investoinneiksi hyväksytään 50 prosenttia. Investoinneiksi hyväksyttävät osuudet perustuvat asiantuntija-arvioon.

Ohjelmistoinvestointien sisältämät ohjelmoijien palkat on poistettu tutkimus- ja kehitysinvestoinneista.

Palkansaajakorvauksista koostuviin ohjelmistoinvestointeihin on lisätty 8 prosentin mark-up-lisä. Mark-up-lisän suuruus on laskettu toimialan 62_63 Tietojenkäsittelypalvelut toimintaylijäämän ja tuotoksen pitkän aikavälin osuudesta.

5.10.3.10.2 Valtionhallinto

Tavaratyypin N1173 Tietokone-ohjelmistot ja tietokannat lähteenä valtion keskuskirjanpitoaineistossa ovat mm. tilit Ostetut valmisohjelmistot ja

tietojärjestelmät ja Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät. Lisäksi tietoa saadaan mm. budjettitalouden ulkopuolisten yksiköiden tilinpäätöksistä.

5.10.3.11 N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset

Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksiksi luetaan elokuvat, tietynlaiset TV- ja radio-ohjelmat, kirjallisuusteokset sekä musiikkiteokset. Alkuperäisteoksiin luettavien teoksien on täytettävä neljä vaatimusta:

1. Teosta suojaa tekijänoikeus
2. Teos on tehty ensisijaisesti taiteelliseksi tuotteeksi ja se on lopullinen versio (lopputuote)
3. Teoksen täytyy täyttää pääoman kriteerit eli teoksen on tarkoitus olla tuotantokäytössä yli yhden vuoden ajan
4. Teosta ei ole sisällytetty muuhun pääomanmuodostukseen kansantalouden tilinpidossa. Tietokoneohjelmistot ja arvoesineet ovat omia laskentakohteitaan kansantalouden tilinpidossa, joten niitä ei lueta alkuperäisteoksiin.

N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksien määritelmässä olennaisena on tekijänoikeussuoja, joka oikeuttaa alkuperäisteoksen taloudelliseen hyödyntämiseen. Muihin kansantalouden tilinpidon investointeihin verrattuna N1174:n investoinnit ovat vähäisiä.

Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteosten investointien eliniäksi on määritelty 10 vuotta. Pääomakantalaskelmassa käytetään geometrista mallia kulumisen laskemisessa, jolloin kuluminen on suurempaa varhaisina vuosina.

5.10.3.11.1 Elokuvat

Elokuvien alkuperäisteoksiin sisällytetään kaikki elokuvat ja lyhytelokuvat, jotka täyttävät edellä mainitut kriteerit. Alkuperäisteokseksi luetaan ainoastaan lopullinen, editoitu versio, joka on tuotettu elokuvateattereissa näytettäväksi, televisioelokuvaksi tai suoraan Blu-raylla, DVD:llä tai muulla formaatilla levitettäväksi. Käännetyt elokuvat, uudelleenjulkaisut ja director’s cut versiot lasketaan omiksi alkuperäisteoksikseen, mikäli niillä on eri tekijänoikeussuoja kuin alkuperäisellä elokuvalla.

Elokuvan valmistuksen eri vaiheista syntyviä versioita, kuten leikkaamattomia raakaversioita, ei lasketa omiksi alkuperäisteoksikseen. Erityistapauksena ovat elokuvien käsikirjoitukset, jotka lasketaan kirjallisuuden alkuperäisteoksiksi, mikäli niitä suojaa erillinen tekijänoikeus.

Elokuvan tuotantoyhtiö määrittää minkä maan kansantalouden tilinpitoon kyseinen alkuperäisteos luetaan. Siten ulkomaisen tuotantoyhtiön Suomessa kuvattua elokuvaa ei sisällytetä elokuvien alkuperäisteoksiin. Suomalaisen tuotantoyhtiön ulkomailla kuvaama elokuva sen sijaan lasketaan mukaan Suomen kansantalouden tilinpitoon.

Elokuvien investointiarvo lasketaan elokuvien keskibudjetista ja tuettujen elokuvien määrästä. Budjetin arvioidaan vastaavan elokuvan tuotantokustannuksia. Koska elokuvien investointiarvo lasketaan tuotantokustannusten avulla, arvoon ei sisälly voittomarginaalia. Suomen Elokuvasäätiö listaa Suomessa vuosittain tuotetut elokuvat, joita säätiö on tukenut sekä niiden budjetit. Lähes kaikki Suomen tuotantoon kuuluvat elokuvat saavat tukea Suomen elokuvasäätiöltä.

Elokuvien investointiarvo merkitään lisäykseksi tuotokseen omaan käyttöön ja investointeihin yrityssektorin toimialalle 59_60 (Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmien tuotanto ja Radio- ja televisiotoiminta).

5.10.3.11.2 Radio- ja televisio-ohjelmat

Radio- ja televisio-ohjelmat voidaan jakaa kahteen ryhmään, niin sanottuihin varasto-ohjelmiin ja virtaaviin ohjelmiin (eng. stock and flow programmes). Varasto-ohjelmiin kuuluvat draamat, dokumentit sekä musiikki-, taide- sekä opetusohjelmat. Virtaaviin ohjelmiin kuuluvat taas erilaiset ajankohtaisohjelmat kuten uutiset. Varasto-ohjelmien elinikä on yleensä pidempi kuin virtaavien ohjelmien, sillä niitä voidaan esittää useamman kerran ja eri maassa. Näin ollen vain varasto-ohjelmat katsotaan täyttävän alkuperäisteosten elinikä- kriteerin.

Virtaavien ohjelmien esitysaika jää tavallisesti alle vuodeksi, mistä johtuen niitä ei lasketa kiinteäksi pääomaksi. Esimerkiksi mainoksia ei tavallisesti esitetä yhtä vuotta pidempään tai urheilukisojen televisioinnit sidotaan yleensä tiettyyn ajankohtaan, joten mainokset tai urheiluohjelmat eivät täytä N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteosten kriteerejä. Eritystapauksena ovat virtaavien ohjelmien formaatit, jotka luetaan alkuperäisteoksiin kuuluviksi. Formaatteja voidaan käyttää uudestaan ja myydä eteenpäin.

Radioyhtiöt tekevät vähenevissä määrin N1174 kriteerit täyttäviä radio-ohjelmia. Televisio-ohjelmien osalta investointiarvon indikaattorina käytetään itse tuotettujen ohjelmien tuotantokustannuksia ja ostettujen ohjelmien ostokuluja. Tiedot haetaan suurimpien kaupallisten tv-yhtiöiden toimintakertomuksista ja tilinpäätöksistä. Investointiarvo ei sisällä voittomarginaalia. Itsetuotetun ohjelmiston arvo merkitään lisäykseksi tuotokseen omaan loppukäyttöön ja investoinneiksi toimialalle 59_60. Ostetut oikeudet vähennetään välituotekäytöstä ja merkitään lisäykseksi investointeihin toimialalle 59_60.

Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisemasta raportista ’Suomalainen televisiotarjonta’ saadaan suomalaisten ohjelmien osuus kultakin kanavalta sekä kanavien ohjelmatarjonta, joka on jaettu ohjelmatyyppeihin. Jaottelussa varasto-ohjelmiksi luokiteltu ohjelmatarjonta ei sisällä virtaavien ohjelmien formaatteja eivätkä ne siten sisälly tv-ohjelmien investointeihin.

5.10.3.11.3 Kirjojen alkuperäisteokset

Kaikki kirjat täyttävät alkuperäisteoksen vaatimukset aiheesta, tyylistä ja julkaisuasusta riippumatta. Äänikirjat ja e-kirjat kuuluvat myös kirjallisuuden alkuperäisteoksiin. Sanomalehtiä tai aikakauslehtiä ei lasketa alkuperäisteoksiksi, sillä niiden elinikä on tavallisesti alle vuoden.

Kirjallisuusteosten investointiarvo lasketaan alkuperäisteosten tulevien tuottojen nykyarvona. Vuotuisten investointien laskennassa käytetään kaavaa $W_j = H_j * (1 + r_j - i_j)$, jossa W_j on vuotuinen investointi vuonna *j*, H_j on vuotuiset rojaltituotot vuonna *j*, r_j on rojaltien nimellinen kasvu edellisvuoteen verrattuna ja i_j on nimellinen korkotaso. Rojaltien kasvu ja korkotaso oletetaan kasvavan yhtä paljon, jolloin kaava yksinkertaistuu muotoon $W_j = H_j$, eli tällöin investointi vuonna *j* on yhtä suuri kuin rojaltituotot vuonna *j*. Tulevat tuotot muodostuvat tekijänoikeusjärjestöjen kautta välitetyistä korvauksista sekä kirjamyynnistä saaduista tuotoista. Myytyjen tuotteiden perusteella laskettu investointiarvo ottaa huomioon voittomarginaalin. Suomessa kirjallisuuden tekijänoikeuskorvauksia

kerääviä järjestöjä ovat Sanasto ja Kopiosto. Kustannusyhdistykseltä saadaan tieto kirjojen vuosittaisesta kokonaismyynnistä, josta kirjailija ja kustannusyhtiö saavat tietyn osuuden tuottona.

Kirjailijoiden saamat tekijän palkkiot ja tekijänoikeuskorvaukset merkitään lisäyksenä tuotokseen omaan käyttöön ja investointeihin kotitaloussektorin toimialalle 90_91 (Kulttuuritoiminta). Kustantajien saamat myyntituotot ja osuus tekijänoikeusjärjestöjen korvauksista jaetaan lisäykseksi tuotokseen ja vähennykseksi välituotekäyttöön. Tuotot ja korvaukset lisätään myös investointeihin yrityssektorin toimialalle 58 (Kustannustoiminta).

5.10.3.11.4 Musiikin alkuperäisteokset

Musiikin alkuperäisteoksiksi luokitellaan kaikki musiikkilajit, jotka täyttävät N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteosten kriteerit. Alkuperäisteokseksi luetaan ainoastaan lopullinen tuote, joten tuotannon välivaiheissa syntyneitä tuotteita tai teoksen osia ei lasketa alkuperäisteoksiksi. Musiikki itsessään muodostaa alkuperäisteoksen eikä sitä ole sidottu esittävään artistiin. Myös musiikkivideot ovat alkuperäisteoksia. Mainoslaulut ja -sävelet yms. eivät täytä elinikänsä puolesta alkuperäisteosten vaatimuksia.

Musiikkiteosten investointiarvo määritellään samalla menetelmällä kuin kirjallisuuden alkuperäisteosten arvo, eli tulevien tuottojen nettonykyarvona. Laskelmassa tulevat tuotot muodostuvat tekijänoikeusjärjestöjen kautta välitetyistä korvauksista ja musiikin kokonaismyynnistä. Suomessa musiikin tekijänoikeuskorvauksia keräävät Teosto ja Gramex. Gramex kerää korvauksia äänilevyistä ja äänitteiden käytöstä. Teosto kerää näiden lisäksi korvauksia elävän musiikin käytöstä. Musiikkituottajat ry:ltä saadaan tieto vuosittaisesta musiikin kokonaismyynnistä, josta tuottojen osuudet jaetaan artistille ja tuottajalle.

Artistien saamat artistirojaltit ja osuus tekijänoikeusjärjestöjen korvauksista merkitään lisäykseksi tuotokseen omaan käyttöön ja investointeihin kotitaloussektorin toimialalle 90_91.

Tuottajien saamat myyntituotot ja osuus tekijänoikeusjärjestöjen korvauksista jaetaan lisäykseksi tuotokseen omaan käyttöön ja vähennykseksi välituotekäytöstä. Tuotot ja korvaukset lisätään myös investointeihin yrityssektorin toimialalle 59_60.

5.10.3.11.5 Muut alkuperäisteokset

Yritysten brändejä ei lasketa taiteen ja viihteen alkuperäisteoksiksi, sillä ne ovat suojattu tuotemerkillä. Teknisiä ja arkkitehtuurisia piirustuksia ei lasketa alkuperäisteoksiin, vaikka niillä olisi tekijänoikeussuoja, sillä ne kuuluvat osaksi rakennusten tuotantoa. Pienoismallit ja mallikappaleet eivät ole alkuperäisteoksia, sillä ne ovat usein tuotannossa käytettäviä tai kopioita.

Maalaukset, veistokset, antiikki ja korut luetaan arvoesineiksi (”valuables”, ESA 2010 ja SNA 2008), joten ne sisällytetään pääomanmuodostukseen muualla kuin N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksissa.

Taiteellisiksi teoksiksi tarkoitetut valokuvat, joita suojaa tekijänoikeus, lasketaan N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksiksi. Kopiosto kerää tekijänoikeuskorvauksia kuvien valokopioinnista ja lainaamisesta.

Pelit, kuten videopelit, PC- ja konsolipelit, lasketaan kansantalouden tilinpidossa ohjelmistoiksi (”Original software”) eikä niitä lasketa N1174

Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteoksiksi, sillä pelien ja perinteisten ohjelmistojen tuotantoprosessit ovat hyvin samankaltaisia.

5.10.3.12 N1179 Muut henkiset omaisuustuotteet

Valtionhallinnon N1179 lähteenä ovat valtion kirjanpitoaineiston tilit Perustamis- ja järjestelymenot sekä Muut pitkävaikutteiset menot.

5.11 Varastojen muutos

5.11.1 Yleistä

Varastojen muutos luokitellaan kansantalouden tilinpidossa varastotyypeittäin. EKT 2010:n mukaisia varastotyyppejä ovat aineet ja tarvikkeet (AN.121), keskeneräiset työt (AN.122), valmisteet (AN.123), puolustustarvikevarastot (AN.124) ja kauppatavarat (AN.125). Suomen tilinpidossa sellaiset puolustustarvikkeet, joita ei luokitella investoinneiksi, kirjataan toimitushetkellä valtionhallinnon välituotekäytöksi. Tämän takia puolustustarvikevarastoja (AN124) ei ole Suomen kansantalouden tilinpidossa.

Taulukko 5-60: Varastotyypit vuoden 2022 tiedoin S1 talous yhteensä, miljoonaa euroa

	Alkuvarasto	Loppuvarasto	Varastonmuutos
N12 Varastot varastotyypeittäin	108 835	115 748	6 913
N121 Aineet ja tarvikkeet	13 758	16 991	3233
N122 Keskeneräiset työt	74 601	75 577	976
N123 Valmisteet	6 587	7 929	1342
N125 Kauppatavarat	13 889	15 251	1362

Aineet ja tarvikkeet jaetaan tarkemmin polttoaineisiin (AN.1211) sekä muihin aineisiin ja tarvikkeisiin (AN.1219). Polttoainevarastoja on yrityssektorin energiatoimialalla TOL35 ja valtiosektorin julkisen hallinnon toimialalla TOL84. Keskeneräiset työt jaetaan keskenkasvuisiin kasvatettaviin biologisiin varoihin (AN.1221) ja muihin keskeneräisiin töihin (AN.1229). Keskenkasvuisiin kasvatettaviin varoihin kirjataan maatalouden eläimet ja viljelytuotteiden varastot. Myös metsien kasvu kirjataan tähän varastotyyppiin. Muihin keskeneräisiin töihin ei kirjata keskeneräisiä rakennuksia vaan ne kirjataan investoinneiksi edistymisen mukaan.

Taulukko 5-61: Varastotyypit vuoden 2022 tiedoin S1 talous yhteensä, miljoonaa euroa

	Alkuvarasto	Loppuvarasto	Varastonmuutos
N12 Varastot varastotyypeittäin	108 835	115 748	6 913
N121 Aineet ja tarvikkeet	13 758	16 991	3 233
…N1211 Polttoaineet	1 999	2 539	540
…N1219 Muut aineet ja tarvikkeet	11 759	14 452	2 693
N122 Keskeneräiset työt	74 601	75 577	976
…N1221 Keskenkasvuiset kasvatettavat biologiset varat	68 871	69 391	520
…N1229 Muut keskeneräiset työt	5 730	6 186	456
N123 Valmisteet	6 587	7 929	1 342
N125 Kauppatavarat	13 889	15 251	1 362

Valmisteet ja keskeneräiset työt arvotetaan perushintoihin, aineet ja tarvikkeet sekä kauppatavarat ostajanhintaan. Varastojen muutos arvotetaan vuoden keskihintaan eli varastojen arvot vuoden lopussa ja alussa muutetaan ensin vuoden keskimääräisiin hintoihin ja sen jälkeen lasketaan niiden erotus.

Kaikkien varaluokkien osalta alku- ja loppuvarastot muutetaan keskihintaiseen arvoon tarjonta- ja käyttötaulukoiden avulla. Käyttötaulukon avulla määritetään kaikille varoille tuotteet. Tuotteet arvotetaan tammikuun hintojen, joulukuun hintojen sekä keskihintojen mukaisesti. Tuotejaon menetelmä kuvataan tarkemmin kohdassa 6.1.2 Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain. Kullekin tuotteelle käytetään parasta mahdollista käytettävissä olevaa hintaindeksiä, joka on sama hintaindeksi millä kiinteähintaistuskin suoritetaan. Arvot aggregoidaan sektori-toimiala-vara -yhdistelmille. Tämän jälkeen voidaan laskea jokaiselle yhdistelmälle alkuvaraston kerroin keskihintaindeksin ja tammikuun hintaindeksin suhteena, sekä loppuvaraston kerroin keskihintaindeksin ja joulukuun hintaindeksin suhteena.

5.11.2 Maatalous (toimiala 01)

Kotieläinten osalta eläinkanta jaotellaan pääoma- ja varastoeläimiin. Kotieläinten lukumäärätiedot saadaan Lukesta. Luvut perustuvat joulukuussa suoritettavaan otantatiedusteluun ja eläinrekistereihin. Varastoeläinten hinnat perustuvat pääosin teurashintoihin, kun taas pääomaeläinten osalta varastomuutos arvotetaan kalenterivuoden keskihinnoin.

Tuotantoprosessissa olevat keskeneräiset eläimet (work-in-process animals), kuten kasvavat siat ja vasikat, sisällytetään myös varastoihin. Niiden arvonmuutos kirjataan osaksi varastojen muutosta. Arvon määrittely perustuu eläinten lukumäärään eri kasvuluokissa vuoden alussa ja lopussa sekä kunkin kasvuluokan eläimen keskimääräiseen yksikköarvoon.

Kasvinviljelytuotteiden osalta tilastovuoden t alkuvarastoksi arvioidaan edellisen satokauden viljan kauppaan tulo vuoden t heinäkuun alkuun mennessä ja vastaavasti loppuvarasto arvioidaan olevan kalenterivuonna t korjattu sato, joka tulee kauppaan vuoden t+1 kesäkuun loppuun mennessä. Varastojen muutos on loppuvaraston ja alkuvaraston välinen erotus. Laskelmissa oletetaan, että maatilojen varastot ovat tyhjät satovuoden eli kesäkuun lopussa. Lisäksi varastoinnin oletetaan kohdistuvan vain toimialan ulkopuolisiin viljan toimituksiin.

Viljelykasveja ei sisällytetä keskeneräisiin töihin. Suomessa viljellyt viljakasvit kylvetään pääosin keväällä ja syksyllä kylvettyjen viljakasvien (syysvehnä ja ruis) osuus koko vilja-alasta on vuosittain alle 10 %. Tuotantokustannusten perusteella arvioidun syksyllä kylvetyn viljan arvo ja sitä kautta myös varastomuutoksen arvo jää vähäiseksi, joten muutosta ei ole otettu huomioon kansantalouden tilinpidossa.

5.11.3 Metsätalous (toimiala 02)

Suomen metsätaloudessa vuosittaiset hakkuut ovat noin 2–3 % puuvarannosta. Pohjoisten metsien kasvu vie kauan aikaa, esimerkiksi männyn kasvu hakkuukypsäksi vie keskimäärin 90 vuotta. Hakkuiden määristä ja hinnoista saadaan luotettavat tiedot kuukausittain.

Suomen kansantalouden tilinpidossa metsätalouden tuotokseen lasketaan hakatun puumäärän arvon sekä metsänhoitoon liittyvien toimintojen arvon lisäksi myös varaston muutoksen arvo kasvavan puun osalta.

Metsän nettokasvun tuottaman varastonmuutoksen laskenta perustuu Luonnonvarakeskuksen tuottamaan aineistoon. Myös itse laskentamalli on kehitetty Luonnonvarakeskuksessa. Tiedot puuston tilavuudesta ja kasvusta saadaan Valtion metsien inventointi -tutkimuksesta (VMI). VMI-tiedot julkaistaan vuosittain ja ne perustuvat viiden edellisen vuoden inventointeihin. Esimerkiksi vuonna 2022 julkaistut VMI-tiedot perustuvat vuosina 2017–2021 tehtyihin inventointeihin. Näin ollen vuonna 2022 julkaistut VMI-tiedot ovat lähinnä keskiarvoon perustuva tieto inventoinnin viisivuotiskauden keskimmäiselle vuodelle 2019. Laskennassa käytetyt hakkuu- ja hintatiedot saadaan myös Luonnonvarakeskuksen aineistoista. Laskennassa huomioidaan vain metsätalouskäytössä olevat metsät. Luonnonsuojelualueet on rajattu laskennasta pois.

Varastolaskelmat perustuvat VMI-inventointien ja hakkuiden perusteella laskettuun viiden vuoden keskimääräiseen bruttokasvuun ja vuosittaisiin hakkuisiin. Varastonmuutos lasketaan vuosittain, maakunnittain ja puutavaralajeittain.

Vuotuinen bruttokasvu m³ = (VMI-jakson 5. vuosi m³ – VMI-jakson 1. vuosi m³ + 5 vuoden hakkuut m³) / 5

Puusto 1. vuonna m³ = VMI 1. vuonna m³ – Hakkuut 1. vuonna m³

Puusto 2. vuonna m³ = Puusto 1. vuonna m³ + Vuotuinen bruttokasvu m³ – Hakkuut 2. vuonna m³

Puusto 3.–5. vuonna m³ vastaavalla kaavalla kuin 2. vuosi

Varastomuutos x. vuonna m³ = Puusto x m³ – Puusto (x-1). vuonna m³

Varastomuutoksen arvo € = Varastomuutos m³ x Harvennushakkuiden kantohinta €/m³ (vuosittain, maakunnittain ja puutavaralajeittain)

Varastonmuutoksen arvon laskemisessa on käytetty harvennushakkuiden kantohintoja, sillä puustovarastot kasvavat pääosin alueilla, joilla puunkorjuu on harvennushakkuuta.

5.11.4 Rakentaminen (toimiala F)

Rakentamisessa varastojen muutoksia kirjataan talonrakentamiseen sekä maa- ja vesirakentamiseen. Toimialojen keskeneräinen tuotanto kuvautuu tuotantoluvuissa. Tämän johdosta varastojen muutokseen kirjataan vain muutokset ’muissa aineissa ja tarvikkeissa’. Tiedot varastojen muutoksista saadaan rakennetilastojen tasetiedoista. Keskihintaistuksessa keskeisimpiä hintalähteitä ovat Teollisuuden tuottajahintaindeksit sekä Maarakennuskustannusindeksi.

5.11.5 Muut yritys- ja kotitaloussektorin toimialat

Yritys- ja kotitaloussektorin toimialojen varastotietojen lähdeaineisto on sama kuin tuotantotililaskennan eli rakennetilasto (alueellinen yritystoimintatilasto). Rakennetilasto perustuu tilinpäätöstietoihin ja varastolaskelmissa hyödynnetään taseen vaihto-omaisuustietoja. Tilinpäätöksissä varastot arvotetaan yleisesti FIFO (first in, first out)

periaatteella. Tämä johtuu siitä, että elinkeinoverolaissa (360/1968, EVL) on määrätty varaston laskemisesta joko todelliseen tai FIFO-periaatteeseen perustuen. Jos toimipaikka on teollisuuden toimipaikkakyselyssä (T5-tiedonkeruu), jossa tiedustellaan varastojen vuoden alku- ja loppuarvot, käytetään kyselyn tietoja siltä osin.

Rakennetilastosta saadaan tilinpitoon laskettava vaihto-omaisuuden arvo vaihto-omaisuuslajeittain; aineet ja tarvikkeet, keskeneräiset tuotteet, valmiit tuotteet ja tavarat (kauppatavarat). Toimialoittainen varastojen muutos lasketaan toimipaikkojen varastokantojen kautta eli varastojen loppu- ja alkuarvojen erotuksena. Varaston loppuarvo on tilastovuoden vaihto-omaisuuden tasearvo. Alkuarvoksi asetetaan edellisen vuoden vastaava vaihto-omaisuuden tasearvo.

Varastojen lähdeaineistoajossa tarkistetaan, että kantatiedot ovat positiivisia ja mahdolliset negatiiviset, eli virheelliset kantatiedot nollataan. Nollattavat erät ovat pääosin hyvin pieniä. Jos alkuvaraston tietoa ei ole edelliseltä vuodelta saatavilla, niin alkuarvo estimoidaan tuloslaskelman varastomuutosten (valmiste- ja ostovarastot) sekä varaston loppuarvon avulla. Tilastovuoden varastojen alkuarvon pitäisi täsmätä edellisen vuoden varastojen loppuarvon kanssa. Käytännössä näin ei aina ole. Yritysjärjestelyjen seurauksena varastoja on voinut siirtyä toimialalta toiselle. Lisäksi varastoja on saatettu kirjata eri varaan tai eri toimipaikalle kuin edellisenä vuotena. Periaatteessa varastojen muutos varastokantojen kautta laskettuna pitäisi olla yhtä suuri kuin mitä yritys on ilmoittanut varastojen muutokset tuloslaskelmassa (valmiste- ja ostovarastot yhteensä). Erojen löytämiseksi ajetaan tarkistusajo ja suurimmat erot pyritään korjaamaan manuaalisesti. Tapauksen mukaan korjataan joko varastokantojen alku- tai loppuarvoa.

Varastojen muutos arvotetaan vuoden keskimääräisin hinnoin. Keskimääräisen hintatason käyttäminen poistaa hintojen nousun tai laskun vaikutuksen alku- ja loppuvarastojen välillä (hallussapitovoiton/tappion eliminointi). Varastojen kantatiedot lasketaan ensin keskimääräisin hinnoin. Tämän jälkeen lasketaan loppu- ja alkukantojen erotus, jolloin saadaan keskihintaistettu varastomuutos.

- Keskihintaindeksi = ∑ (hintaindeksi per kuukausi (1, 2, …, 12)) / 12
- Keskihintaistettu alkuvaraston arvo = alkuvaraston arvo x (keskihintaindeksi / tammikuun hintaindeksi)
- Keskihintaistettu loppuvaraston arvo = loppuvaraston arvo x (keskihintaindeksi / joulukuun hintaindeksi)
- Hallussapitovoittojen/tappioiden arvo alkuvarastossa = alkuvarastosta vähennetään keskihintaistettu alkuvarasto
- Hallussapitovoittojen/tappioiden arvo loppuvarastossa= loppuvarastosta vähennetään keskihintaistettu loppuvarasto

Taulukko 5-62 Esimerkki: Yrityssektorin (S11) Massa- ja paperiteollisuuden (TOL171) valmiiden tuotteiden keskihintaistaminen

Tieto	Arvo
Alkuvarasto (-)	602
Loppuvarasto (+)	759
Varaston muutos (=) (A)	167

Tieto	Arvo
keskihintaistettu alkuvarasto (-)	641
keskihintaistettu loppuvarasto (+)	732
keskihintaistettu varaston muutos (=) (B)	91
varaston muutosten ero (A-B)	76
keskihintaindeksi / tammikuun hintaindeksi	1,065
keskihintaindeksi / joulukuun hintaindeksi	0,952

Tilinpidon laskentasääntöjen mukaan keskeneräisten töiden varastoarvoon on sisällytettävä kate (mark-up) eli estimaatti toimintaylijäämästä. Rakennetilastossa keskeneräiset työt -varastoerä perustuu kirjanpidon arvoon, joka laaditaan kustannuspohjalta sisältäen suorat ja/tai välilliset kustannukset, mutta ei katetta. Tästä johtuen kansantalouden tilinpidossa keskeneräisten töiden varastojen alku- ja loppukantoihin lisätään laskennallinen kate toimialoittain. Kate-estimaatti laaditaan kaavalla 1+ katesuhde (1+ mark-up ratio). Katesuhde lasketaan seuraavasti;

$$\begin{aligned} &Katesuhde \\ &= B2N\ Toimintaylijäämä\ /\ (P2\ Välituotekäyttö \\ &+ D1\ Palkansaajakorvaukset\ +\ P51C\ Kiinteänpääoman\ kuluminen \\ &+ D29\ Muut\ tuotantoverot\ -\ D39\ Muut\ tuotantotukipalkkiot) \end{aligned}$$

Koska toimialoittainen B2N toimintaylijäämä voi vaihdella suuresti vuosittain, käytetään kate-estimaattina kolmen vuoden liukuvaa keskiarvoa. Esimerkiksi vuodelle 2018 käytetään vuosien 2015–2017 kate-estimaatin keskiarvoa. Jos toimintaylijäämä jonakin vuonna on negatiivinen, käytetään kate-estimaattina 1,02 eli ajatellaan minimaalinen kate. Vuosien 2012–2018 keskimääräinen kate-estimaatti on noin 1,1 eli 10 prosentin tuntumassa.

Varastolaskenta tapahtuu kansantalouden tilinpidon laskentasovelluksen varasto-osajärjestelmässä. Varastojärjestelmään on rakennettu omat luokat lähdeaineistoille sekä korjaustyypeille (Taulukko 5-63). Datan muokkaus -tyyppiin luokitellaan lähdeaineistosta johtuvia, tuloslaskelman valmiste- ja ostovarastomuutoksiin ja taseen vaihto-omaisuuteen liittyviä korjauksia. Lisäksi, jos aineiston viennissä on ollut teknisiä virheitä, niin nämä korjaukset tehdään tähän tyyppiin. Käsitteelliset korjaukset sisältävät tilinpidon laskentasääntöihin liittyviä korjauksia kuten varastokantojen keskihintaistamisen ja keskeneräisiin töihin liittyvän katteen lisäyksen. Globaaliin tuotantoon liittyvät varastojen lisäykset/vähennykset tehdään myös tähän korjaustyyppiin. Jos yritys valmistuttaa ulkomailla, sen ulkomailla sijaitsevat varastot on otettava mukaan kansantalouden tilinpitoon. Vastaavasti, jos valmistaminen tapahtuu Suomessa ulkomaisen yrityksen toimeksiannosta, niin suomalaisen yrityksen varastoissa olevat tuotteet ja raaka-aineet eivät kuulu kansantalouden tilinpidon varastolaskelmiin. Kattavuuskorjauksiin merkitään toimipaikan varastokantojen siirrot toimialalta toiselle sekä muut sekalaiset kattavuutta lisäävät korjaukset.

Varastojärjestelmässä varastomuutokset tehdään toimipaikkakohtaisesti ja kustakin korjauksesta kirjataan metatieto. Kun korjaukset on tehty, lopulliset luvut eli lopullinen varastomuutos vyörytetään tuotantotileille. Valmiiden ja keskeneräisten varastojen muutos kirjataan tuotokseen, kun

taas aineiden ja tarvikkeiden varastomuutos kuuluu välituotekäyttöön. Kauppatavaroiden varastojen muutos huomioidaan kaupan marginaalin laskennassa ja vaikuttaa siten tuotokseen. Jos valmiiden, keskeneräisten töiden ja kauppatavaroiden varastojen muutos on positiivinen kasvattaa tämä muutos tuotosta ja arvonlisäystä. Jos aine- ja tarvikevarastojen muutos on positiivinen, pienentää se välituotekäyttöä, jolloin arvonlisäys kasvaa.

Taulukko 5-63 Varastonmuutoslaskenta lähteittäin, vuosi 2022, miljoonaa euroa

Prosessi	P52 Varastojen muutokset	N121 Aineet ja tarvikkeet	N122 Keskeneräiset työt	N123 Valmisteet	N125 Kauppatavarat
Rakenne-tilasto	9 486	4349	615	2288	2234
Muu lähde	691	0	526	0	165
Lähteet yhteensä	10 177	4 349	1 141	2 288	2 399
Datan muokkaus	-174	-11	5	-131	-37
a) Hallussapitovoitot	-2 511	-769	-299	-476	-967
b) Muut käsitteelliset korjaukset	210	-26	169	46	21
Käsitteelliset korjaukset yhteensä (a+b)	-2 301	-795	-130	-430	-946
Kattavuus-korjaukset	-789	-310	-40	-385	-54
Korjaukset yhteensä	-3 264	-1 116	-165	-946	-1 037
Lopputulos	6 913	3 233	976	1 342	1 362

Varasto-osajärjestelmän tiedot palvelevat bruttokansantuotteen kolmea eri laskentakokonaisuutta: tuotos-, meno- ja tulolähestymistapaa. Kuten edellisessä kappaleessa kerrottiin, varastomuutokset vyörytetään tuotantotilille ja ovat osana arvonlisäyksen laskentaa tuotoslähestymistavassa. Menolähestymistavassa kokonaiskysynnän komponentit vyörytetään huoltotaseeseen ja varastojen muutos on yksi näistä komponenteista. Tulolähestymistavassa bruttokansantuotteen eri tulokomponentit summataan yhteen. Ne ovat palkansaajakorvaukset, bruttotoimintaylijäämä sekä muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot. Varastojen muutosten vaikutus siirtyy arvonlisäyksen kautta toimintaylijäämään ja on näin epäsuorasti osana yhtä tulokomponenttia.

5.12 Arvoesineiden hankinnat miinus vähennykset

Valtionhallinnon (S1311) arvoesineiden nettohankinnat perustuvat valtion talousarvio- ja liikekirjanpidon tietoihin ja Kansallisgallerian tilinpäätöskertomukseen.

Paikallishallinnon (S1313) arvoesineiden nettohankinnat perustuvat kuntien kirjanpidon tietoihin.

Kotitalouksien (S14) arvoesineiden nettohankinnat on aiemmin arvioitu Tilastokeskuksen Varallisuustutkimusten avulla. Nykyisten laskelmien taso perustuu vuosien 1998 (kattaa vuodet 1994–1998) ja 2004 (kattaa vuodet 2000–2004) Varallisuustutkimuksiin. Varallisuustutkimuksen kysymykset kattoivat aiemmin antiikkiesineiden, arvotaulujen, taide-esineiden ja merkittävien keräilykokoelmien arvot kumulatiivisena tietona. Kumulatiiviset nettohankinnat jaettiin vuosille jakamalla summa kyseessä olevien vuosien lukumäärällä, sillä tietoa kumulatiivisten summien vuosittaisista jakaumista tai muutoksista ei ole. Aiempaa tasoa on viety

eteenpäin hyödyntäen arvioitua osuutta huutokaupatun arvotaiteen liikevaihdon muutoksesta.

Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) arvoesineiden nettohankinnat on laskettu toimialalle 9492_9499 Muut järjestöt (9492 Poliittiset järjestöt, 9499 muut järjestöt), johon on sijoitettu säätiöiden taidehankinnat. Säätiöiden taidehankintojen nettoarvo perustuu huutokaupatun arvotaiteen liikevaihdon muutokseen. Lisäksi lasketaan tiedot toimialalle 9491 Uskonnolliset yhteisöt käyttäen evankelisluterilaisen kirkon tasetietoja, joskin summat ovat pääsääntöisesti alle 0,5 miljoonaa euroa, jolloin ne eivät tule näkyviin tilinpidon julkistustarkkuudella.

5.13 Tavaroiden vienti

Tässä osiossa kuvataan tavaroiden viennin ja tuonnin laskenta. Tavaraviennin ja -tuonnin tilit kansantalouden tilinpidossa ja maksutaseessa ovat yhtenäiset ja niiden tuotanto on integroitu.

Taulukko 5-64 Tavaravienti maksutaseessa 2022, miljoonaa euroa

	EU:n sisäinen	EU:n ulkopuolinen	Yhteensä
G Tavarat	49024	39834	88858
G11 Ulkomaankauppatilasto (Tullin lähdeaineisto, IMTS)	46093	35791	81885
G12 Muutokset yleisiin kauppatavaroihin	2353	1495	3847
G13 Kattavuuskorjaukset yleisiin kauppatavaroihin	0	1	1
G14 Alustoimitukset (IMTS)	227	70	296
G2 Välityskauppa	325	1538	1863
G3 Ei-monetaarinen kulta (IMTS)	26	939	966

Taulukko 5-65 Tavaratuonti maksutaseessa 2022, miljoonaa euroa

	EU:n sisäinen	EU:n ulkopuolinen	Yhteensä
G Tavarat	49778	39312	89090
G11 Ulkomaankauppatilasto (Tullin lähdeaineisto, IMTS)	50194	41555	92469
G12 Muutokset yleisiin kauppatavaroihin	-2694	-2807	-5501
G13 Kattavuuskorjaukset yleisiin kauppatavaroihin	1174	208	1382
G14 Alustoimitukset	371	264	635
G3 Ei-monetaarinen kulta (IMTS)	12	92	104

Jotta luvut täsmäävät prosessitaulukkoliitteeseen, pitää tarkentavan taulukon summiin lisätä seuraavat tasapainoerät. Erot syntyvät maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmien välisistä laskentatarkkuus- ja pyöristyseroista.

Taulukko 5-66 Maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmien väliset pyöristyserot, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
Tavaroiden vienti	1
Tavaroiden tuonti	0

5.13.1 Ulkomaankauppatilasto (IMTS)

Tavaroiden ulkomaankaupan pääasiallinen lähde on Tullin tuottama ulkomaankauppatilasto.

Ulkomaankauppatilasto kuvaa Suomen ja muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden ja Suomen ja kolmansien maiden välistä tavarakauppaa eli EU:n sisä- ja ulkokauppaa. Ulkomaankauppatilasto on virallinen tietolähde Suomen tuonnista ja viennistä. Tullin tilastoinnin ehtona on, että tavara fyysisesti liikkuu Suomen rajan yli.

Ulkomaankaupan tilastotiedot kerätään EU:ssa kahdella eri järjestelmällä. Tilastotiedot kaupasta EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmällä. Tiedot jäsenmaiden välisestä kaupasta kerätään erillisen menettelyn avulla, jota kutsutaan Intrastat-järjestelmäksi. Sisä- ja ulkokaupan tilastotiedot julkaistaan yhtenä ulkomaankauppatilastona.

Sisäkaupan tilastointi perustuu EU:n säätämiin asetuksiin, jotka ovat voimassa kaikissa jäsenmaissa laintasoisina säännöksinä. Ilmoitettuja tietoja käytetään pelkästään tilastojen laadintaan. Suomessa ilmoitusvelvollisuus määritellään niiden yhteisöhankintojen ja yhteisömyyntien kokonaisarvojen perusteella, jotka tavaran ostaja tai myyjä ilmoittaa verottajalle kuukausittain annettavassa valvontailmoituksessa. Tietojen avulla määritellään myös mahdollinen tiedonantovelvollisuuden alkaminen tilastovuoden aikana.

Tulli määrää vuosittain tiedonantovelvollisuuden alarajan. Tilastotietojen ilmoittamisen kynnysarvo vuonna 2022 oli tuonnissa ja viennissä 700 000 euroa. Ilmoitusvelvollisuudesta vapautettujen pienten yritysten sisäkaupan kokonaisarvotiedot sisällytetään tuonnin ja viennin ulkomaankauppalukuihin erittelemättömänä tuontina ja vientinä.

Ulkomaankauppatilastojen hintakäsitteenä käytetään Suomessa tilastoarvoa sekä sisä- että ulkokaupassa. Aluejako määritellään yhtenäisesti alkuperämaa ja määrämaa -käsitteiden mukaisesti.

5.13.2 Määritelmälliset muutokset tavaroiden ulkomaankauppatilastoon

Kansantalouden tilinpidossa (ESA2010) ja maksutaseessa (BPM6) tavarakaupan tilastointi perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Suurimmassa osassa tapauksia tavaran taloudellinen omistajuus vaihtuu samanaikaisesti rajanylityksen kanssa. Globaalissa tuotannossa tavara voi kuitenkin ylittää rajan ilman taloudellisen omistajuuden muutosta, mistä johtuen tavaroiden ulkomaankauppatilastoon täytyy tehdä määritelmällisiä muutoksia.

Valmistuttaminen on yksi globaalin tuotannon tyypeistä. Valmistuttaminen jakautuu valmistuttamiseen Suomessa (G1222) ja ulkomailla (G1221). Valmistuttaminen Suomessa -erässä ulkomainen valmistuttaja tuo tavarat Suomeen, esimerkiksi auton osat, ja vie Suomesta lopputuotteen. Kauppatapahtuman luonnekoodeja (NoT) käytetään kertomaan taloudellisen omistajuuden muutoksesta tavaroiden ylittäessä rajan. Koodien käyttö ei ole pakollista ja useissa tapauksissa niitä ei käytetä, kuten seuraavassa taulukossa on nähtävissä (G12212 ja G12223).

Tarjonta- ja käyttötaulukkojen (TKT) vuositason laskennassa tavaroiden ulkomaankauppatilaston tiedot yhdistetään muihin tavarakaupan tietolähteisiin (G12212, G12222) yritystason konsistenssitarkastelua varten. Tässä tarkastelussa valmistuttaminen Suomessa erään saatetaan lisätä täydentäviä välituotekäytön tietoja (G12221), missä yhteydessä täydennettävät tiedot lisätään myös tavaroiden viennin ja tuonnin tietoihin.

Taulukko 5-67 Valmistuttamisen vientiin liittyvät muutokset maksutaseessa ja kansantalouden tilinpidossa 2022, miljoonaa euroa

	EU:n sisäinen	EU:n ulkopuoline n	Yhteensä
G122 Valmistuttamiseen liittyvät muutokset	2606	2504	5110
G1221 valmistuttaminen ulkomailla	6952	2375	9327
…G12211 valmistuttaminen ulkomailla: ITSS	8003	2816	10819
…G12212 valmistuttaminen ulkomailla: muut kuin kauppatapahtuman luonnekoodit	-859	-54	-913
…G12213 valmistuttaminen ulkomailla: kauppatapahtuman luonnekoodit	-191	-388	-579
G1222 valmistuttaminen Suomessa	-4970	-1667	-6637
…G12221 valmistuttaminen Suomessa: täydennykset	838	137	974
…G12222 valmistuttaminen Suomessa: muut kuin kauppatapahtuman luonnekoodit	-5686	-1748	-7434
…G12223 valmistuttaminen Suomessa: kauppatapahtuman luonnekoodit	-121	-56	-178
G1223 Tehtaaton tuotanto	436	1501	1937
…G12231 Tehtaaton tuotanto (negatiiviset tulot)	-1946	-7871	-9816
…G12232 Tehtaaton tuotanto (tulot)	2382	9372	11753
G1224 Varastosiirrot	188	295	483

Tehtaaton tuotanto on ulkomailla tapahtuvien tavaraostojen ja -myyntien marginaali, joiden taloudellinen omistajuus on Suomessa, ja joiden tuotantoprosessi on tapahtunut täysin ulkomailla. Lisäksi henkisen omaisuuden tuotteiden osuus lopputuotteen arvosta on puolet tai enemmän. Tehtaattoman tuotannon raportointi vastaa välityskauppaa ja tiedot kerätään palvelujen ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa.

Varastosiirrot-erällä (G1224) oikaistaan viennin arvoa tilanteissa, joissa tavarat viedään ulkomaille ilman omistajuuden siirtoa ja myydään vasta myöhemmin ulkomaiselle yksikölle. Koska taloudellinen omistajuus siirtyy kotimaiselta yksiköltä ulkomaiselle vasta myyntihetkellä, maahan saapuvien tavaroiden arvo voi poiketa varsinaisesta kauppahinnasta esimerkiksi varastoinnin, uudelleenpakkaamisen tai muiden käsittelyjen vuoksi. Tarve oikaisuille havaitaan useimmiten ulkomaankaupan konsistenssitarkasteluissa, kun ulkomaille suuntautuvaa liikevaihtoa verrataan kokonaisvientiin.

Globaalin tuotannon tapaukset on käsitelty kattavammin kohdassa 5.17.

5.13.3 Tilastoarvon määrittäminen tavaroiden tuonnissa ulkomaankauppatilaston osalta, CIF—FIB-muunnos

Tavaroiden vienti ja tuonti kirjataan maksutaseessa ja kansantalouden tilinpidossa FOB-arvoisina. Tullin julkaisemassa ulkomaankauppatilastossa vienti kirjataan FOB-arvoisena ja tuonti CIF-arvoisena. Päästäkseen maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon mukaiseen FOB-arvoiseen tavaratuontiin, tulee CIF-arvoisista tavaratuonnin luvuista vähentää kuljetus- ja vakuutuskustannukset lähtö- ja määräaseman välillä niin sanotulla CIF-FOB-muunnoksella. Menetelmän parametrit perustuvat tavaratuojille kohdennettuun Tullin suorittamaan tuontihintojen määrävuosiselvitykseen. Kyselyssä

selvitetään kuljetuksen ja vakuutuksen osuutta tuotteen ja alueen mukaisesti. Tuloksia täydennetään myös muuhun kansainvälisestä kuljetuksesta saatavaan tietoon perustuen.

5.13.4 Kattavuuskorjaukset

Yleiseen kauppatavaraan tehdään lisäksi joitain kattavuuskorjauksia (Taulukko 5-65, G13). Merkittävin kattavuuskorjauksista on verkkokauppaestimaatti tavaroiden tuonnissa. Kotitalouksien verkkokauppaostoja estimoiva erä perustuu verottajan One Stop Shop – ja oma-aloitteisten verojen aineistoihin.

Laittoman talouden estimaatti sisältää salakuljetuksen. Lähteenä laittomalle taloudelle ovat Tullin ja Poliisihallituksen hallinnolliset aineistot.

Kattavuuskorjauksiin luetaan myös yksityishenkilöiden tuomat autot, joita tavaroiden ulkomaankauppatilasto ei kata. Näiden arvo arvioidaan perustuen Liikenne- ja viestintäviraston aineistoihin.

Alustoimitusten tuonti (Taulukko 5-65, G14) kerätään palvelujen ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Alustoimitusten vienti sisältyy tavaroiden ulkomaankauppatilastoon.

5.13.5 Ulkomaiset ALV-rekisteröidyt elinkeinoharjoittajat

Ulkomaiset ALV-rekisteröidyt elinkeinoharjoittajat on määritelty jäsenvaltiossa arvonlisäverovelvollisiksi, mutta niillä ei ole siellä fyysistä läsnäoloa – ei työntekijöitä, ei toimitiloja eikä tuotantotoimintaa. Laillisesti kotipaikka on toisessa EU-maassa tai EU:n ulkopuolisessa maassa ja toimivat vain emoyhtiöidensä puolesta, ja toiminta rajoittuu kaupankäyntiin, jossa fyysisesti siirretään tavaroita rekisteröintimaahan (jäsenvaltioon tai EU:n ulkopuoliseen maahan) tai sieltä pois. Tavarat voidaan varastoida vuokraamalla varastointipalveluja paikallisilta yksiköiltä tai luovuttaa urakoitsijalle jalostettavaksi. Tällaisten yksiköiden perustamisen taustalla on EU:n vaatimus erillisestä arvonlisäverorekisteröinnistä yrityksille, jotka aikovat harjoittaa liiketoimintaa toisessa jäsenvaltiossa.

Suomessa kokoluokaltaan merkittävimmät ulkomaiset ALV-rekisteröidyt elinkeinoharjoittajat ovat tyypillisesti osa globaaleja tuotantoketjuja ja liittyvät Suomessa tapahtuvaan valmistuttamiseen. Tästä syystä yksiköt käsitellään yhdessä globaalin tuotannon erien kanssa. Tietojen laadinnassa keskeisimmät lähteet ovat Verohallinnon arvonlisäveroaineisto sekä Tullin ulkomaankauppatilasto. Koska suoraa tietoa ulkomaisista valmistuttajista on rajallisesti saatavilla, ne tunnistetaan useimmiten kotimaisten valmistajien kautta. Tunnistamista tehdään vuosittain analysoimalla yritystietoja, joita on koottu useista eri lähteistä. Hyödynnettäviä tietolähteitä ovat muun muassa yritysrekisteri, yritysten tilinpäätökset, rakennetilasto, teollisuuden hyödyketilasto, teollisuustuotannon aineet ja tarvikkeet -kysely, myyntitiedustelu, Verohallinnon arvonlisäveroaineisto, palveluiden ulkomaankauppatilasto, Tullin ulkomaankauppatilasto sekä yritysten vuosikertomukset, verkkosivut ja yritysvierailut.

Tunnistettujen ulkomaisten ALV-rekisteröityjen elinkeinoharjoittajien tavarakauppaa oikaistaan seuraavasti: Tuonnista vähennetään valmistuttamiseen liittyvät raaka-ainetuonnit (G12222, G12223), ja viennistä ulkomaisen tavaranomistajan valmiiden tuotteiden viennit (G12222, G12223). Tuontiin lisätään mahdolliset Suomeen myydyt valmiit

tuotteet (G12221), ja vientiin mahdolliset Suomesta ostetut raaka-aineet (G12221).

Kokoluokaltaan merkittävimmät ulkomailla toimivat kotimaiset ALV-rekisteröidyt elinkeinoharjoittajat osallistuvat usein globaaliin tuotantoon, kuten ulkomailla tapahtuvaan valmistuttamiseen, välityskauppaan tai tehtaattomaan tuotantoon. Näiden yksiköiden tunnistaminen ja käsittely (G1221-, G1223-, G2-erät) tehdään vuosittain samassa yhteydessä ja samoja tietolähteitä hyödyntäen kuin ulkomaisten ALV-rekisteröityjen elinkeinoharjoittajien kohdalla. Koska yksiköt ovat kotimaisia, tietoa on yleensä paremmin saatavilla. Globaalin tuotannon erien käsittelystä on tarkempi kuvaus kohdassa 5.17.

5.13.6 Viennistä ja tuonnista poistettavia ja sinne lisättäviä eriä

EKT 2010 listaa tuotteita, jotka tulisi kansantalouden tilinpidossa sisällyttää (§3.165) ja rajata pois (§3.166) tuonnista ja viennistä. Näiden tuotteiden käsittelyä kuvataan alla olevissa taulukoissa. IMTS:llä viitataan ulkomaankauppatilastoon, joka on Tullin tilastoyksikön tuottama. Kun jokin tuote on sisällytetty IMTS:sään, se on myöskin sisällytetty tilinpidon tuontiin ja vientiin.

Taulukko 5-68 ESA 2010 §3.165 listattujen tuotteiden käsittely

Tuote	Käsittely
(a) ei-monetaarinen kulta	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(b) hopeavaranto, timantit sekä muut jakometallit ja -kivet	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(c) kierrosta poistuneet kolikot ja paperiraha sekä liikkeeseen laskemattomat arvopaperit (hyödykkeinä arvotettuna)	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(d) sähkö, kaasu ja vesi	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(e) rajan yli kuljetettu karja	Ei sisälly, ilmiö on Suomessa vähäpätöinen
(f) pakettiposti	Sisältyy verkkokauppaestimaattiin, ks. kohta 5.13.4
(g) julkishallinnon vienti mukaan lukien avustuksilla ja lainoilla rahoitetut tuotteet	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(h) tasoitusvaraston omaisuuteen tai sieltä pois siirretyt tuotteet	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(i) kotimaisen yhtiön ulkomaalaisille tytäryhtiöilleen toimittamat tuotteet, pois lukien valmistuttamiseen liittyvät tuotteet	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(j) ulkomaalaisen tytäryhtiön kotimaiselle emoyhtiölle toimittamat tuotteet, pois lukien valmistuttamiseen liittyvät tuotteet	Sisältyy IMTS:ään rajat ylittävän kaupan osalta
(k) salakuljetetut tuotteet	Sisältyy laittoman talouden estimaattiin, ks. kappale 7.1.3.1.1
(l) muut kirjaamattomat lähetykset, kuten lahjat ja määritellyn minimiarvon alittavat lähetykset	Ei sisälly, ilmiö on Suomessa vähäpätöinen

Taulukko 5-69 ESA 2010 §3.166 listattujen tuotteiden käsittely

Tuote	Käsittely
(a) kauttakulkutuotteet	Ei sisälly IMTS:ään

Tuote	Käsittely
(b) valtion omista, muissa maissa sijaitsevista, suurlähetystöistä, sotilaallisista tukikohdista ja muista erillisalueista toimitetut tuotteet	Ei sisälly IMTS:ään
(c) kuljetusvälineet tai muut liikutettavat välineet, jotka ylittävät rajan väliaikaisesti ilman taloudellisen omistajuuden muutosta, esimerkiksi rakennustöitä tai asennusta varten ulkomaille toimitetut välineet	Ei sisälly IMTS:ään
(d) valmistuttamista, kunnossapitoa, huoltoa, tai korjausta varten ulkomaille lähetetyt välineet ja muut tuotteet; koskee myös tuotteita, jotka muuttuvat merkittävästi valmistuttamisprosessin aikana	Vähennetty viennistä merkittävimpien yritysten osalta, ks. kohta 5.13.2
(e) muut, väliaikaisesti rajan ylittävät tuotteet, jotka palautetaan vuoden sisällä, ja joiden taloudellinen omistajuus ei muutu. Esimerkkejä ovat näyttelykäyttöön toimitetut tuotteet, käyttöleasingsopimuksen alla olevat tuotteet	Ei sisälly IMTS:ään
(f) komissiokaupan tuotteet, jotka häviävät tai tuhoutuvat ennen taloudellisen omistajuuden vaihtumista	Vähennetty tapauskohtaisesti viennistä merkittävien tappioiden osalta

5.14 Palvelujen vienti

Taulukko 5-70 Palveluiden tuonti ja vienti vuonna 2022 lähteittäin, miljoonaa euroa

	Palveluiden vienti			Palveluiden tuonti		
	EU28	ei-EU28	Yhteensä	EU28	ei-EU28	Yhteensä
Palvelut yhteensä	16 586	17 737	34 323	25 857	13 535	39 393
Tuotannolliset palvelut: tiedustelu	1 839	357	2 196	2 435	531	2 966
Korjaus- ja huoltopalvelut: tiedustelu	309	278	587	425	94	519
Kuljetus: tiedustelu	2 654	1 844	4 498	2 363	673	3 036
Kuljetus: CIF-FOB-muunnos				1 980	2 010	3 990
Kuljetus: kattavuuskorjaukset				379	210	589
Kuljetus: väylämaksut	25	26	51			
Matkailu: yhdistelmätutkimus	1 373	746	2 118	2 717	1 416	4 133
Matkailu: Aikasarjakorjauksen tasomuutos	723	393	1 116			
Matkailu: kattavuuskorjaukset	12	13	24	47	16	63
Rakentaminen: tiedustelu	772	1 424	2 196	870	841	1 711
Rakentaminen: projektitoimitusten käsittely	-710	-1 394	-2 104	-760	-825	-1 585
Rakentaminen: kattavuuskorjaukset				150	0	150
Vakuutus- ja eläkepalvelut: yhdistelmämenetelmä	16	0	16	93	143	236
Vakuutus- ja eläkepalvelut: CIF-FOB-muunnos				135	115	250
Rahoituspalvelut: tiedustelu	241	189	430	651	146	798
Rahoituspalvelut: kattavuuskorjaukset				24	14	38
Rahoituspalvelut: FISIM	50	32	82	210	89	299
Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat: tiedustelu	707	2 343	3 049	699	244	943
Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut: tiedustelu	4 208	8 107	12 314	3 555	1 668	5 223
televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut: verottajan one-stop-shop				186	213	399

	Palveluiden vienti			Palveluiden tuonti		
Muut liike-elämän palvelut: tiedustelu	3 894	2 715	6 609	8 799	5 667	14 466
Muut liike-elämän palvelut: projektitoimitusten käsittely	317	547	864	338	34	371
Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut: tiedustelu	98	58	156	184	45	229
Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut: kattavuuskorjaukset ja piilotalouden estimaatti				39	21	60
Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut: verottajan one-stop-shop				219	252	471
Julkishallinnon tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat: kattavuuskorjaukset	59	59	118	23	13	36

Jotta luvut täsmäävät prosessitaulukkoliitteeseen, pitää tarkentavan taulukon summiin lisätä seuraavat tasapainoerät. Erot syntyvät maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmien välisistä laskentatarkkuus- ja pyöristyseroista.

Taulukko 5-71 Maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmien väliset pyöristyserot, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
Palveluiden vienti	-2
Palveluiden tuonti	1

5.14.1 Tietolähteet

Palvelujen ulkomaankaupan aineisto kerätään Suomessa useista eri lähteistä. Lähteet yhdistetään maksutaseessa, joka toimii ainoana lähteenä kansantalouden tilinpidon ulkomaat-sektorin laadinnassa. Tämän johdosta maksutaseen ja ulkomaat-sektorin luvut ovat täysin koherentit neljännesvuositasolla. Ainoat erot maksutaseen ja ulkomaat-sektorin välillä, jotka eivät johdu laadintatasosta, liittyvät tarjonta- ja käyttötaulukoiden vastapuolen jakaumaan.

5.14.1.1 Palvelujen ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palvelujen ulkomaankaupan pääasiallinen lähde on Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu (PU). Kuten aiemmasta taulukosta (Taulukko 5-70) nähdään, tiedonkeruu kattaa 90 % palveluviennistä ja 73 % palvelutuonnista (projektitoimitusten käsittely lasketaan osaksi tiedonkeruuta). Kyselyn kohdejoukkona ovat Suomen kansantalouteen kuuluvat yritykset ja julkisen sektorin toimijat. Tiedonkeruu on jaettu neljännesvuosi- ja vuosikyselyihin. Otantakehikon muodostus perustuu ulkomaankauppaan liittyviin hallinnollisiin aineistoihin (ALV-ilmoitukset, tulli-ilmoitukset ja Intrastat). Kehikon koko on vuosittain noin 12 000 yksikköä ja se ositetaan toimialan, koon ja ulkomaalaisomisteisuuden mukaan. Käytössä on kaksi otantamenetelmää toimialaan perustuen. Palvelujen EU-kaupan ALV-ilmoituksia hyödyntävä PPS-otanta on käytössä suurimmalla osalla toimialoista ja yksinkertainen satunnaisotanta toimialoilla D ja F. Otoskoko on vuosittain noin 3 000 yksikköä. Tiedot kerätään EBOPS2010 luokituksen ja vastinmaan mukaisina.

5.14.1.2 Muut lähteet

Muut lähteet täydentävät hallinnollisia aineistoja ja yritystiedonkeruita.

Palvelujen ulkomaankaupan muita lähteitä ovat CIF-FOB-muunnos, kotitalouksien tuonnin kattavuuskorjaukset, piilotalouden estimaatti, väylämaksut valtion talousarvioon perustuen, verottajan one-stop-shop, matkailun lähteet, välillisten rahoituspalveluiden laskenta sekä julkishallinnon estimaatti.

Kuljetuspalvelujen tuonnin tiedot tuotetaan CIF-FOB-estimoinnilla. Mallin parametrit pohjautuvat kuljetuskustannustiedusteluun, mutta myös muita lähteitä ja vertailutietoja on käytetty parametrien uskottavuuden lisäämiseksi.

Kotitalalouksien tuonnin kattavuuskorjaukset perustuvat useisiin lähteisiin, joista merkittävimmät ovat meri- ja ilmaliikenteen matkustajaliikenteen ja uhkapelaamisen tilastot ja selvitykset.

Piilotalouden osalta palvelujen ulkomaankaupan tietoihin lisätään prostituution tuonnin arvio. Arvio perustuu asiantuntijatietoihin.

Julkishallinnon palvelujen vienti perustuu ulkoministeriön edustustojen kulujen vuosiraportointiin. Tuonnin luvut estimoidaan Suomeen sijoittuneiden suurlähetystöjen ja konsulaattien perusteella.

Verottajan one-stop-shopin käyttö ja välillisten rahoituspalveluiden ja matkailun laskenta esitellään tulevissa kappaleissa.

5.14.2 Palvelujen ulkomaankaupan kirjauksista

PU-tiedustelussa vastaajat on ohjeistettu kirjaamaan palvelut niiden tarjoamisen ajankohtaan. Eri lähteistä saatuja tietoja verrataan yksikkötason analyysissa, jolloin pystytään varmentamaan liikevaihdon, ulkomaankaupan ja muiden lähteiden yhtenäisyys. Jos analyysissa havaitaan epäyhtenäisyyksiä, tiedot jaksotetaan.

5.14.3 Kuljetuspalvelut

Kuljetuspalvelujen vienti kerätään PU kyselyssä. Kyselyn tiedonantajat on ohjeistettu vastaamaan ESA 2010 kuljetuspalvelujen kriteerien mukaisesti. Rahtauspalvelujen tuonnin luvut perustuvat pääosin CIF-FOB-muunnoksen laskelmiin (kohta 5.13.3). Yritysten kuljetuspalvelut, jotka eivät liity ulkomaankauppatilaston tavaravientiin tai -tuontiin, kerätään PU-kyselyssä. Matkustajaliikenteen meri- ja ilmakuljetusten tuonti arvioidaan menetelmällisesti perustuen satamien ja lentokenttien matkustajamääriin ja kuluttajahintaindeksiin.

5.14.4 Tuotannolliset palvelut, korjauspalvelut ja projektitoimitukset

Tuotannolliset palvelut ja korjauspalvelut kerätään PU kyselyssä. Tiedonantajat on ohjeistettu raportoimaan palvelumaksu, joka ei sisällä tavaroiden arvoa. Tilastokeskus luokittelee niin kutsutut projektitoimitukset insinööripalveluihin, joihin kirjataan toimituksen marginaali. Projektit, jotka muodostavat kaupallisen läsnäolon, eivät kuulu tiedonkeruun sisältöön (vuoden raja).

5.14.5 Rahoituspalvelut

FISIM lasketaan erillään muista rahoituspalveluista (kohta 3.8.1.7). Muut rahoituspalvelut kerätään pääosin PU-kyselyssä ja tiedonantajat on

ohjeistettu sisällyttämään sekä eksplisiittiset että implisiittiset palvelumaksut tiedusteluun. Rahoituspalvelujen tietoja täydennetään kotitalouksien tuonnin estimaatilla, jotta saadaan katettua yksityishenkilöiden tuontitransaktiot.

5.14.6 Vakuutuspalvelut

Vakuutuspalveluiden vienti ja tuonti lasketaan erikseen henkivakuutukselle, vahinkovakuutukselle ja jälleenvakuutukselle. Laskenta tuotetaan Finanssivalvonnan vakuutusraportointi, ulkomaiset vakuutusyhtiöt - ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) keräämään aineistoon aineistoihin pohjautuen.EIOPA-aineisto sisältää esimerkiksi tietoja rajat ylittävistä vakuutusteknisistä vastuuveloista, . Tietoja käytetään arvioitaessa ensivakuutuksen tuontia. Vakuutuksien ja jälleenvakuutuksen vienti saadaan muodotettua Finanssivalvonnan aineistosta. Kyseistä aineistoa käytetään myös jälleenvakuutuksn tuonnin määrän arvioimiseen.

Vahinkovakuutuksen viennin laskenta noudattaa samaa logiikkaa yhdessä vahinkovakuutuksen markkinatuotoksen kanssa (katso. 3.8.2). Ulkomaiden osuus vakuutusmaksutuloista ja maksetuista korvauksista sisältyy Finanssivalvonnan vakuutusraportointidataan. Muut viennin komponentit estimoidaan käyttäen hyväksi ulkomaiden osuuksia maksetuista korvauksista, korvauskuluja, vakuutusmaksutuloja ja saatuja voittoja. Vahinkovakuutuksien tuonti käsittää toiminnan, joissa kotimaisella sektorilla toimiva taho on vakuutettu ulkomailla toimivan vakuutusyhtiön toimesta. Vahinkovakuutuksen tuonti lasketaan seuraavasti: vakuutusmaksutulot - maksetut korvaukset.

Henkivakuutuksen vienti lasketaan kertomalla henkivakuutuksen tuotanto ulkomaiden osuudella vakuutusmaksutulosta. Henkivakuutuksen tuonti estimoidaan käyttäen Suomen näkökulmasta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden vakuutusmaksutuloa ja kertoimena kotimaisten henkivakuutusyhtiöiden markkinatuotosta vakuutusmaksutuloa kohti.

Jälleenvakuutuksen vienti lasketaan samoin kuin vahinkovakuutuksen vienti. Jälleenvakuutuksen tuonti on summa menevästä jälleenvakuutuksesta ja vakuutuksenottajien saaman sijoitustulon estimaatista. Koska tietoa jälleenvakuutuksen ulkomaille menevästä osuudesta ei ole saatavilla, oletetaan että ulkomaiden osuus tulevasta jälleenvakuutuksesta (vienti) on sama kuin ulkomaiden osuus menevästä jälleenvakuutuksesta (tuonti).

5.14.7 Matkailu

Matkailun viennin tiedot perustuivat aiemmin vuoden 2012 rajahaastattelun tietoihin, joita ketjutettiin majoitustilaston tiedoilla. Vuonna 2023 käynnistyi uusi Matkailijamittari-rajahaastattelu, jonka taso oli merkittävästi vanhalla menetelmällä estimoituja lukuja korkeampi. Vuosien 2013-2022 tietoja on korotettu aikasarjakorjauksen tasomuutoksella portaittain siten, että aikasarjaan ei syntynyt katkosta. Matkailijamittarin tiedot kerätään haastattelemalla ulkomailla vakituisesti asuvia matkustajia kahdeksalla eri rajanylityspisteellä. Vuositasolla haastatteluja toteutetaan n. 8000-10000. Haastateltavilta kysytään matkailuun Suomessa käytettyä rahamäärää eli kuinka paljon rahaa käytettiin yöpymiseen, ravintoloihin, ostoksiin sekä muuhun kulutukseen.

Matkailun tuonnin laskenta perustuu suomalaisten matkailu -kyselydataan, jossa kuukausittainen otoskoko on 2350 henkilöä. Vastaajilta kysytään ulkomaan matkailuun käytettyä rahamäärää eli kuinka paljon rahaa käytettiin yöpymiseen, ravintoloihin, kohdemaassa tehtyihin matkoihin sekä muuhun kulutukseen. Puuttuvia menoeriä imputoidaan ja virheellisiä tietoja editoidaan mm. outlierien osalta. Jokaiselle henkilölle lasketaan paino sen mukaan, kuinka suurta osaa väestöstä henkilö edustaa. Väestöosituksessa otetaan huomioon henkilön ikä, asuinpaikka sekä sukupuoli. Painot vaihtelevat noin 3000–7000 välillä. Kansainvälinen liikenne, kuten risteilyyn ja valtioiden välisiin lentoihin käytetty rahasumma kuuluu henkilöliikennetaseeseen eikä matkailuerään. Kyselydatan maajakaumaa on täydennetty vanhojen vuosien tiedoilla, koska maajakauma on hyvin suppea johtuen kyselydatan luonteesta.

5.14.7.1 Laskennallinen asumispalvelu

Matkailun aineistoa täydennetään kattavuuskorjauksella, jolla arvioidaan suomalaisten ulkomailla omistamista, ja ulkomaisten kotitalouksien suomessa omistamista kakkosasunnoista saadun laskennallisen asumispalvelun määrää.

Asumispalveluiden laskentaan ei ole käytettävissä lähdettä, vaan niiden arvo johdetaan asumisvarallisuuden tasearvosta. Estimaatissa oletetaan, että ulkomaista vapaa-ajan asuntoa käytetään kolmena kuukautena vuodesta, ja että asuntovarallisuudesta saatava tuotto on 4,2 prosenttia. Malli mukailee UNECE-manuaalia (The Impact of globalization on national accounts, 2011, sivut 234-239). Kattavuuskorjauksen kanssa vastaavansuuruinen (mutta vastakkaissuuntainen) erä on kirjattu omaisuustuloihin, erään D422, joka on kuvattu kohdassa 8.4.2.2.

Terveyteen ja koulutukseen käytetystä rahasta ei ole saatavilla tietoa.

5.14.8 Henkisen omaisuuden tuotteet

Henkisen omaisuuden tuotteiden valtuutettuun käyttöön liittyvät rojaltit ja lisenssimaksut sekä -saamiset kerätään PU-kyselyssä, jonka perusteella myös henkisen omaisuuden tuotteiden taloudellinen omistajuus määritetään. Aineisto validoidaan Tilastokeskuksen suuryritystyön yksikkötason konsistenssianalyyseissa, jotka perustuvat yritysten tilinpäätöksiin ja taseisiin.

5.14.9 Verottajan One-Stop-Shop aineiston käyttö

Verottajan keräämää arvonlisäverotuksen one-stop-shop –aineistoa käytetään maksutaseessa kotitalouksien palvelutuonnin arviointiin. Kotitalouksien tuonnin kokonaistaso saadaan suoraan aineistosta. Jako palveluerille ja vastinmaille tehdään suurimpien yritysten (n.60 yritystä kattaen 90 % kokonaistasosta) perusteella määriteltyjen painojen avulla.

Aineistoa ei käytetä viennin arviointiin, sillä PU-kysely kattaa myös myynnit suoraan kuluttajille.

5.15 Tavaroiden tuonti

Tavaroiden tuontia on selostettu kohdassa 5.13.

5.16 Palvelujen tuonti

Palveluiden tuontia on selostettu kohdassa 5.14.

5.17 Ulkomaankauppa ja globaali tuotanto

5.17.1 Tausta

EKT 2010 käyttöönoton myötä globaalin kaupan ja tuotannon ilmiöt toivat kirjausmuutoksia kansantalouden tilinpitoon. Globaaleiksi toiminnoiksi luokitellaan valmistuttaminen ulkomailla, valmistuttaminen Suomessa, välityskauppa, sekä tehtaaton tuotanto. EKT 2010 mukaan globaalit ilmiöt kirjataan omistusoikeuden perusteella riippumatta siitä, missä maassa tavara sijaitsee. Uudessa kirjaustavassa tärkeäksi asiaksi nousee kysymys siitä, onko yritys kotimainen vai ulkomainen. Tullin mukaan tavaroiden ulkomaankaupassa tuonti- ja vientikirjaukset määrittyvät, kun tavara ylittää fyysisesti maiden rajan. Kansantalouden tilinpidossa (ja maksutaseessa) tuonti- ja vientikirjaukset määrittyvät sen mukaan, kuka omistaa esimerkiksi tuodut raaka-aineet ja viedyt valmisteet. Tämän seurauksena vertailu Tullin ulkomaankaupan tuonnin ja viennin totaaleihin ei enää ole mahdollista, koska käytänteet eroavat omistusoikeuden määritelmän mukaan.

5.17.2 Luokittelu

Yritysten luokittelu globaalin toiminnon ryhmään perustuu eri lähteistä koostettujen yritystietojen analysointiin. Tietolähteitä ovat yritysrekisteri, yritysten tilinpäätösaineisto, rakennetilasto, teollisuuden hyödyketilasto, teollisuustuotannon aineet ja tarvikkeet -kysely, myyntitiedustelu, Verohallinnon arvonlisäverotiedot, palveluiden ulkomaankaupan tilasto, Tullin ulkomaankaupan tilasto sekä yrityksen vuosikertomus, yrityksen internet-sivut sekä yritysvierailut. Kansantalouden tilinpidossa globaalien yritysten luokittelu on aloitettu tilastovuodesta 2012 lähtien, jolloin analysoitiin 14 merkittävämpää valmistuttamista Suomessa ja ulkomailla harjoittavaa yritystä, sekä yhtä tehtaatonta tuotantoa harjoittavaa yritystä. Tämän tehtaattoman tuottajan kohdalla on jo vuosia käsitelty yritys samalla tavoin, joten se ei tuonut muutoksia lukuihin. Selvityksen jälkeen globaalia tuotantoa harjoittavien yritysten määrä on kasvanut merkittävästi. Luokituksen piiriin kuuluu tilastovuonna 2022 yli 100 yritystä. Mukana on valmistuttamisen lisäksi myös useampia tehtaatonta tuotantoa ja välityskauppaa harjoittavia yrityksiä. Pääosin kyseessä ovat monikansalliset suuret yritykset, mutta myös pienempiä yrityksiä on listalla, esimerkiksi tekstiiliteollisuuden yrityksiä.

Valmistuttaminen Suomessa -luokittelun kriteerinä on, että taloudellinen omistajuus on ulkomailla, jolloin ulkomainen valmistuttaja omistaa raaka-aineet ja valmiin lopputuotteen sekä kantaa riskin koko valmistusprosessista. Ulkomainen valmistuttaja maksaa suomalaiselle valmistajalle, joka voi olla myös sen tytär, korvauksen tehdystä työstä (palvelusta). Valmistuttaminen ulkomailla -luokittelu puolestaan perustuu siihen, että taloudellinen omistajuus on Suomessa, jolloin suomalainen valmistuttaja omistaa raaka-aineet ja valmiin tuotteen sekä kantaa riskin koko valmistusprosessista. Suomalainen valmistuttaja maksaa ulkomaiselle valmistajalle, joka voi olla myös sen tytär, korvauksen tehdystä työstä (palvelusta). Välityskaupassa suomalainen yritys ostaa tavaran ulkomailta, ja myy sen eteenpäin muuttumattomana ulkomaille ilman että tavarat kulkevat Suomen kautta. Yritysten luokittelukriteerinä

tehtaattomiksi tuottajiksi on se, että nämä suomalaiset yritykset ovat ulkoistaneet koko tuotantonsa, mutta niiden muut toiminnot, kuten pääkonttori-, myynti- sekä tutkimus ja kehittämistoiminta, sijaitsevat kokonaan tai osittain Suomessa. Suomessa sijaitseva tehtaaton tuottaja organisoi kansainvälisen valmistusprosessin. Tuotteen myyntihinta sisältää valmistuskustannusten lisäksi mm. suunnittelun, hallinnon, patenttien ja tietotaidon, markkinoinnin sekä rahoituksen osuudet. Etenkin korkean teknologian tuotteessa nämä aineettomat panokset saattavat olla mittavia suhteessa materiaalien ja kokoonpanon arvoon.

5.17.3 Globaalit ilmiöt aineistossa

Globaalien ilmiöiden käsittely kansantalouden tilinpidossa vaatii, että globaalia toimintaa harjoittavan yrityksen tiedot ovat yhtenevät eri lähdeaineistoissa. Tilastovuonna 2012 globaalia tuotantoa harjoittavia yrityksiä laskettiin ensimmäistä kertaa, jolloin myös jouduttiin tekemään paljon manuaalista korjausta lähdeaineistojen puutteellisuudesta johtuen.

Tilastokeskuksen tuottamissa aineistoissa yritysten globaali tuotanto pyritään ottamaan huomioon jo lähdetilaston laatimisvaiheessa, jolloin aineistokorjauksia ei tarvitsisi suorittaa jälkikäteen tilinpidon laskentasovelluksessa. Esimerkiksi Tullin ulkomaankaupan tavarakaupasta jätetään pois lähtökohtaisesti kauppatapahtuman luonnekoodin perustella erät, jotka tuodaan tai viedään valmistettaviksi ilman omistusoikeuden muutosta. Valmistuttamisessa kyseessä ei ole varsinainen kauppatapahtuma. Tavara vain tuodaan tai viedään rajan yli esimerkiksi osana valmistusprosessia, minkä jälkeen lopputuote mahdollisesti palautuu lähetysmaahan tai viedään kolmanteen maahan.

Merkittävimpien globaalia tuotantoa harjoittavien yritysten toimintaa analysoidaan kansantalouden tilinpidossa vuosittain yrityskohtaisissa tarkasteluissa. Lopullisten aineistojen valmistuttua tehdään tarjonta- ja käyttötauluissa globaalin tuotannon korjaukset tuotetasolle asti, mikä mahdollisesti tuo korjauksia sekä tavaroiden että palveluiden tuontiin ja vientiin. Alla on listattu eri globaalin tuotannon kirjaamistavat EKT 2010 mukaan.

- Valmistuttaminen Suomessa:
    - Suomalaisen yrityksen, valmistajan, liikevaihto koostuu valmistuspalkkiosta, joka merkitään tuotantotilin tuotokseen.
    - Valmistuspalkkio kirjataan palvelujen vientiin sekä tuotteistetaan tarjonta- käyttötaulukoissa valmistajan tuotannon toimialoittaisen valmistuspalvelun mukaan.
    - Tavarakaupan tuonnista vähennetään ulkomaisen tavaranomistajan (valmistuttajan) raaka-ainetuonnit. Tavarakaupan tuontiin lisätään mahdolliset valmiin tuotteen myynnit Suomeen valmistajan tuotannon lopputuotteen mukaan.
    - Tavarakaupan viennistä vähennetään ulkomaisen tavaranomistajan valmiiden tuotteiden viennit. Tavarakaupan vientiin lisätään mahdolliset raaka-aineostot Suomesta valmistajan raaka-ainekäytön mukaan.
- Valmistuttaminen ulkomailla:

- Suomalaisen yrityksen, valmistuttajan, tuotokseen sisällytetään myös ulkomailla tapahtuvan valmistuttamisen tuotos.
- Suomalaisen yrityksen välituotekäyttö sisältää valmistuttamiseen liittyvät raaka-aineostot ulkomailla.
- Suomalainen yritys maksaa valmistuspalkkion ulkomaille, joka merkitään tuotantotilin välituotekäyttöön.
- Valmistuspalkkio kirjataan palvelujen tuontiin sekä tuotteistetaan tarjonta- ja käyttötaulukoissa suomalaisen valmistuttajan tuotannon toimialoittaisen valmistuspalvelun mukaan.
- Tavarakaupan tuontiin lisätään suomalaisen tavaranomistajan raaka-aineostot ulkomailta suomalaisen valmistuttajan raaka-aineostojen tuotteiden mukaan, ellei tarkempaa tietoa valmistajan raaka-aineista ole saatavilla. Tavarakaupan tuonnista vähennetään mahdollinen valmistuttajan valmiiden tuotteiden tuonti ulkomailta Suomeen.
- Tavarakaupan vientiin lisätään ulkomaille myyty suomalaisen tavaranomistajan ulkomailla valmistetun lopputuotteen arvo valmistuttajan lopputuotteiden mukaan, ellei tarkempaa tietoa valmistajan lopputuotteista ole saatavilla. Tavarakaupan viennistä vähennetään mahdolliset raaka-aineviennit Suomesta ulkomaiselle valmistajalle.

- Välityskauppa:
  - Suomalaisen yrityksen tuotokseen sisällytetään ulkomailla tapahtuneen kaupankäynnin, ostojen ja myyntien, marginaali. Välityskauppa tiedustellaan palveluiden ulkomaankaupan yrityskyselyn yhteydessä.
  - EKT 2010 mukaisesti välityskaupan marginaali näytetään tavarakaupan vientinä.Tuotteistus tehdään välityskauppaa harjoittavien yritysten Tullin tavarakaupan pääasiallisten vientituotteiden mukaan, ellei tarkempaa tietoa välityskauppiaiden myydyistä tuotteista ole saatavilla.
- Tehtaattomat tuottajat:
  - EKT 2010 manuaaliuudistuksessa ei mainita tehtaattomia tuottajia. Tehtaattomat tuottajat nousivat omaksi ryhmäksi OECD:n Global Production -työryhmässä, ja niiden määrittely sekä ohjeistus tulevat mukaan seuraavissa manuaaliuudistuksissa. Tehtaaton tuottaja tarkoittaa yritystä, jolla ei ole enää omia tehtaita Suomessa, mutta jonka suunnittelu, tutkimus- ja tuotekehittely, hallinto sekä markkinointi sijaitsevat Suomessa. Yritys teetättää varsinaisen tuotteen ulkomailla ja saa merkittävät tulot IPP:stä (intellectual property products).
  - Suomalaisen yrityksen tuotokseen sisällytetään tehtaattoman tuotannon marginaali (kulujen jälkeen jäljelle jäävä osuus).

- Tehtaattomasti tuotettujen tuotteiden ulkomainen marginaali kirjataan tavarakauppaan (uudistus 2017). Aiemmin marginaali kirjattiin palvelujen vientiin.

Luku 6 Tasapainotus- ja integrointimenettelyt, tietojen validointi

6.0 Johdanto

Kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut laaditaan tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, jossa tarjontatiedot (kotimainen tuotos + tuonti) ja käyttötiedot (välituotekäyttö + kulutusmenot + pääoman bruttomuodostus + vienti) tasapainotetaan tuotteittain. Tulolähestymistavassa toimintaylijäämä/sekatulo jää edelleen residuaaliksi lopullisissakin tiedoissa. Tällöin kaikki kolme lähestymistapaa tuottavat saman BKT:n. Tarjonta- ja käyttötaulukot valmistuvat t+24kk. Tasapainotettujen tarjonta- ja käyttötaulukoiden mukaiset kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut julkistetaan t+24kk. Tarjonta- ja käyttötaulukot laaditaan vuosittain.

Taulukko 6-1 Tasapainotuskorjaukset BKT:n eri lähestysmistapojen mukaan, 2022, miljoonaa euroa

Taloustoimi	Toimiala	Ennen tasapainotusta	Tasapainotus	Tasapainotuksen jälkeen
TUOTOSLÄHESTYMISTAPA				
Bruttoarvonlisäys	A Alkutuotanto	5 965	0	5 965
	B Kaivostoiminta ja louhinta	1 100	0	1 100
	C Teollisuus	41 859	71	41 930
	D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	6 721	8	6 729
	E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	2 045	0	2 045
	F Rakentaminen	15 211	0	15 211
	G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	19 557	22	19 579
	H Kuljetus ja varastointi	9 524	0	9 524
	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 579	0	3 579
	J Informaatio ja viestintä	14 054	10	14 064
	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	8 100	0	8 100
	L Kiinteistöalan toiminta	28 892	0	28 892
	…josta Asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta	22 671	0	22 671
	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	12 374	0	12 374
	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	8 381	0	8 381

Taloustoimi	Toimiala	Ennen tasapainotusta	Tasapainotus	Tasapainotuksen jälkeen
	O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	11 742	0	11 742
	P Koulutus	12 052	0	12 052
	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	23 189	0	23 189
	R Taiteet, viihde ja virkistys	2 977	0	2 977
	S Muu palvelutoiminta	3 389	0	3 389
	T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	317	0	317
	Toimialat yhteensä	231 028	111	231 139
Tuoteverot		35 885	0	35 885
Tuotetukipalkkiot		889	0	889
Bruttokansantuote		266 024	111	266 135
LOPPUKÄYTTÖLÄHESTYMISTAPA				
Kotitalouksien kulutusmenot		129 504	-209	129 295
Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot		5 210	0	5 210
Julkiset kulutusmenot		64 318	0	64 318
Kiinteän pääoman bruttomuodostus		65 736	-96	65 640
Varaston muutos ja arvotavaroiden nettohankinnat		6 976	0	6 976
Tavaroiden ja palvelujen vienti		123 180	0	123 180
Tavaroiden ja palvelujen tuonti		128 645	-161	128 484
Bruttokansantuote		266 279	-144	266 135
TULOLÄHESTYMISTAPA				
Palkansaajakorvaukset		126 139	0	126 139
Toimintaylijäämä ja sekatulo		52 492	157	52 649
Kiinteän pääoman kuluminen		52 180	-47	52 133
Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot		34 996	0	34 996
Muut tuotantoverot miinus muut tuotantotukipalkkiot		217	1	218
Bruttokansantuote		266 024	111	266 135

Loppukäyttömenetelmän näkökulmasta kotitalouksien kulutusmenoihin kohdistuu vuosittain tasaiset tasapainotuserät. Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen ja julkisyhteisöjen kulutusmenojen sekä arvoesineiden

nettohankintojen tasapainotuserät ovat harvoin merkittäviä. Muiden erien tasapainotuserät vaihtelevat: ajoittain ne ovat selvästi suurempia kuin kotitalouksien kulutusmenoissa, toisinaan lähempänä nollaa.

Taulukko 6-2 Tasapainotuskorjausten vuonna 2022 BKT:n eri lähestymistapojen mukaan, miljoonaa euroa

Näkökulma	Ennen tasapainotusta	Tasapainotus	Tasapainotuksen jälkeen
Tuotanto	266 024	111	266 135
Loppukäyttö	266 279	-144	266 135
Tulo	266 024	111	266 135

6.1 BKT:n tasapainotusmenettelyt

6.1.1 Kansantalouden vuositilinpidon tasapainotettujen lukujen laadinta tarjonta- ja käyttötaulukot -kehikossa

Kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut laaditaan vuosittain tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, jossa tarjontatiedot (kotimainen tuotos + tuonti) ja käyttötiedot (välituotekäyttö + kulutusmenot + pääoman bruttomuodostus + vienti) tasapainotetaan tuotteittain. Tarjonta- ja käyttötaulukot sekä tasapainotettujen tarjonta- ja käyttötaulukoiden mukaiset kansantalouden tilinpidon lopulliset luvut julkistetaan normaaliaikataulussa t+24kk -viiveellä. EKT 2010:n lähettämisohjelman mukaiset tarjonta- ja käyttötaulukot laaditaan käyvin ja edellisen vuoden hinnoin. Tilastovuoden 2022 tasapainotetut tarjonta- ja käyttötaulukot julkaistiin joulukuussa 2024.

Tasapainotettujen tarjonta- ja käyttötaulukoiden laadinta noudattaa seuraavaa järjestystä:

1. Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain
2. Hinnanmuodostuserien käyttötietojen laadinta
3. Ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos perushintaisiksi
4. Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta
5. Tarjonta- ja käyttötietojen tasapainotus (tasapainotetun tuotetaseen laadinta)

6.1.2 Perushintaisten tarjontatietojen ja ostajanhintaisten käyttötietojen laadinta tuotteittain

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden (TKT) laadinnan lähtökohtana ovat kansantalouden tilinpidon osajärjestelmien ennakolliset taloustoimittaiset tiedot (t+21kk):

Taulukko 6-3 Lähtötiedot osajärjestelmittäin

Osajärjestelmä	Taloustoimi
Tuotanto ja työllisyys (OJ_VU23_TUOTTYOLL)	P1 Tuotos perushintaan P2 Välituotekäyttö ostajanhintaan

Osajärjestelmä	Taloustoimi
Ulkomaat (OJ_VU23_ULK)	P61 Tavaroiden vienti P62 Palvelujen vienti P71 Tavaroiden tuonti P72 Palvelujen tuonti
Kulutusmenot (OJ_VU23_KULUTUS)	P31NC kotitalouksien kulutusmenot P3 Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot
Julkiset kulutusmenot (OJ_VU23_JKMENOT)	P3J Julkiset kulutusmenot
Investoinnit (OJ_VU23_INV)	P51 Kiinteän pääoman bruttomuodostus
Varastot (OJ_VU23_VARASTO)	P52 Varastojen muutos P53 Arvoesineiden nettohankinnat
Sektoritilit (OJ_VU23_STILI)	D211 Arvonlisävero D2121 Tuontitullit D214 Muut tuoteverot D314 Tuotetukipalkkiot

TKT:n laadinnassa vuositilinpidon tarjontaa ja käyttöä koskevien tuotetaloustoimien arvotiedot jaetaan CPA2008-luokitukseen perustuvaan kansantalouden tilinpidon tuoteluokituksen mukaiseen 836 tuotteeseen (Liite 5 Tuottajatyyppiluokitus). Tarjonta- ja käyttötiedot luokitellaan tilinpidon tuotetaloustoimien mukaisiin 20:een tarjonnan 1-alkuisiin ja 51:een käytön 2-alkuisiin tietoluokkiin:

Taulukko 6-4 Tietoluokat nimikkeineen

Tietoluokka	Nimike
1010	Tuotos
12101	Tavaroiden tuonti: tulli
12102	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Ostot ulkomailta
12103	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Valmiin tuotteen tuonti Suomeen, tilinpito
12104	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Valmiin tuotteen tuonti Suomeen, tullikoodit
12105	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen myynti Suomeen
12106	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa, Raaka-aineen tuonti Suomeen, tilinpito
12107	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa, Raaka-aineen tuonti Suomeen, tullikoodit
12108	Tavaroiden tuonti: jälleenvientiä varten
12110	Tavaroiden tuonti: Salakuljetus
12111	Tavaroiden tuonti: Verkkokauppa
12112	Tavaroiden tuonti: Yksityisten autojen tuonti
12199	Tavaroiden tuonti: Muut
12201	Palvelujen tuonti pl. globaalit erät
12202	Palvelujen tuonti: valmistuttaminen ulkomailla, valmistuspalkkio

Tietoluokka	Nimike
12203	Palvelujen tuonti: Projektitoimittajien tavaravienti ja kulut ulkomailla
12209	Palvelujen tuonti: FISIM, lainat
12210	Palvelujen tuonti: FISIM, talletukset
12299	Palvelujen tuonti: Muut
1100	C.i.f/f.o.b-korjaus
2010	Välituotekäyttö
2110	Kotitalouksien kulutusmenot
2121	Valtion kulutusmenot
2122	Kuntien kulutusmenot
2123	Sosiaaliturvarahastojen kulutusmenot
2130	Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot
2201	Asuinrakennukset, investoinnit
2202	Muut talorakennukset, investoinnit
2203	Maa- ja vesirakennukset, investoinnit
2204	Maanparannukset, investoinnit
2205	Kuljetusvälineet, investoinnit
2206	Tietokoneet ja oheislaitteet, investoinnit
2207	Muut viestintätekniset laitteet, investoinnit
2208	Muut koneet ja laitteet, investoinnit
2209	Asejärjestelmät, investoinnit
2210	Eläinvarat, investoinnit
2211	Puu-, viljelykasvi- ja kasvivarat, investoinnit
2212	Valmistamattomien varojen omistusoikeuden siirtokulut, investoinnit
2213	Tutkimus ja kehittäminen, investoinnit
2214	Mineraalien etsintä ja arviointi, investoinnit
2215	Tietokoneohjelmistot ja tietokannat, investoinnit
2216	Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset, investoinnit
2217	Muut henkiset omaisuustuotteet, investoinnit
2301	Polttoaineet, varastojen muutos
2302	Muut aineet ja tarvikkeet, varastojen muutos
2303	Keskenkasvuiset kasvatettavat biologiset varat, varastojen muutos
2304	Keskeneräiset rakennukset, varastojen muutos

Tietoluokka	Nimike
2305	Keskeneräiset koneet, laitteet ja kuljetusvälineet, varastojen muutos
2306	Muut keskeneräiset työt, varastojen muutos
2307	Valmisteet, varastojen muutos
2308	Puolustustarvikevarastot, varastojen muutos
2309	Kauppatavarat, varastojen muutos
2310	Jalometallit ja -kivet
2311	Antiikki ja muut taide-esineet
2312	Muut arvoesineet
24101	Tavaroiden vienti: tulli
24102	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Myynnit ulkomailla
24103	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Raaka-aineen vienti Suomesta
24104	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Raaka-aineen vienti Suomesta, tullikoodit
24105	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Ostot Suomesta
24106	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen vienti Suomesta
24107	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen vienti Suomesta, tullikoodit
24108	Tavaroiden vienti: jälleenvienti
24110	Tavaroiden vienti: Tehtaaton tuotanto, marginaali
24120	Tavaroiden vienti: Välityskauppa, marginaali
24199	Tavaroiden vienti: Muut
24201	Palvelujen vienti pl. globaalit erät
24202	Palvelujen vienti: valmistuttaminen Suomessa, valmistuspalkkio
24209	Palvelujen vienti: FISIM, lainat
24210	Palvelujen vienti: FISIM, talletukset
24299	Palvelujen vienti: Muut

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden muut luokittelevat muuttujat ja niiden tarkkuus (luokkien lukumäärä) ovat samat kuin vuositilinpidossa.

Taulukko 6-5 Muut luokitukset ja luokkien lukumäärät

Luokitus	Luokkien lukumäärä
toimiala	182
sektori	23
kulutus	227

Luokitus	Luokkien lukumäärä
tuottajatyyppi	4
tuotostyyppi	6

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden arvomuuttujat on kuvattu seuraavaan taulukkoon:

Taulukko 6-6 Arvomuuttujat selitteineen

Muuttuja	Selite
PH	Perushinta
D319	Tuotetukipalkkiot
D214	Muut tuoteverot (kuin tuontitullit ja ALV)
D2121	Tuontitullit
TH	Tuottajahinta
P118W	Tukkukaupan lisät
P118R	Vähittäiskaupan lisät
P118I	Kuljetuksen lisät
OHIA	Ostajanhintaan ilman ALV:a
D211	Arvonlisävero (ALV)
OH	Ostajanhinta

Lähtötilanteessa tarjontatiedot ovat perushintaisia ja käyttötiedot ostajanhintaisia vuositilinpidon lukujen mukaisesti. Ostajanhintaiset käyttötiedot muunnetaan hinnanmuodostuserien käyttötietojen avulla perushintaisiksi TKT:n laadinnan yhteydessä.

Ennakollisen vuositilinpidon tuotetaloustoimikohtaiset tiedot jaetaan tuotteisiin lähdetilastojen avulla. Lähdeaineistot ovat pääosin samat kuin ennakollisessa vuositilinpidossa. Erillisiä tuotetietolähteitä ovat mm. palvelualojen hyödyketilasto sekä teollisuuden hyödyketilaston tuotanto- ja raaka-ainetiedot. Kaikki lähdeaineistot ovat vuosiaineistoja kotitalouksien kulutusmenojen tuotetietojen lähteenä käytettävää kulutustutkimusta (noin viiden vuoden välein tehtävä) ja teollisuuden hyödyketilaston raaka-ainetietoa (kahden vuoden välein tehtävä) lukuun ottamatta. Lähdeaineistojen tuotetiedot ovat arvotietoja, tarjontatiedot perushintaisia ja käyttötiedot ostajanhintaisia. Tuotetiedot muunnetaan luokitusavaimien avulla tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuoteluokituksen mukaisiksi.

6.1.2.1 Tuotos

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuotoksen, tuotostyyppiä ja tuotteita vastaavat vuositilinpidon taloustoimet on kuvattu seuraavaan taulukkoon:

Taulukko 6-7 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tuotoksen, tuotostyyppiä ja tuotteita vastaavat vuositilinpidon taloustoimet

Tieto	Tieto-nimike	Tuotos-tyyppi	Tuote	Taloustoimi	Taloustoiminimike	Resurssit/ Käyttö
1010	Tuotos	P11	kaikki pl. 640001 ja 640002	P11	Markkinatuotos	R
1010	Tuotos	P12	kaikki pl. 640001 ja 640002	P12	Tuotos omaan loppukäyttöön	R

Tieto	Tieto-nimike	Tuotos-tyyppi	Tuote	Taloustoimi	Taloustoiminimike	Resurssit/ Käyttö
1010	Tuotos	P131	kaikki pl. 640001 ja 640002	P131	Markkinattomat tuotteet, myynnit/ostot	R
1010	Tuotos	P132	kaikki pl. 640001 ja 640002	P132	Muu markkinaton tuotos	R
1010	Tuotos	P11	640001 Välilliset rahoituspalvelut, lainat	P1191	Välilliset rahoituspalvelut, lainat	R
1010	Tuotos	P11	640002 Välilliset rahoituspalvelut, lainat	P1192	Välilliset rahoituspalvelut, talletukset	R

6.1.2.1.1 S11/S14T10

Yrityssektorin (S11) ja kotitaloussektorin (S14) tuottajatyypin T10 (markkinatuottajat) toimialojen 072 – 9602_9609 (pl. toimialat 412+432_439 Talonrakentaminen ja 68202 Asuntojen vuokraus) tuotokset jaetaan vuositilinpidossa rakennetilaston liikevaihdon erittelyn mukaisiin P11-alkuisiin (markkinatuotos) aineistomuuttujiin sekä tilinpidon laskelmien mukaisiin P12-alkuisiin (tuotos omaan loppukäyttöön) aineistomuuttujiin:

Aineistomuuttuja	Aineistomuuttujanimike	Arvo milj. Euroa, 2020
P11_12	Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	1 814
P11_131	Myyntimarginaali (kaupallinen)	35 976
P11_1313	Varastojen muutos, kauppatavarat	1 196
P11_1321	Tuotteiden toimitukset	130 221
P11_1322	Tuotetun sähkön toimitukset	5 712
P11_1323	Tuotetun lämmön toimitukset	3 006
P11_1324	Verkkotoiminta	3 044
P11_1325	Teolliset korjaus- ja asennustoimitukset	5 274
P11_1326	Palkkatyö	5 647
P11_133	Liikevaihto rakennustoiminnasta	10 389
P11_1341	Agentuuritoiminta	1 503
P11_1342	Ravitsemistoiminta	7 608
P11_1343	Majoitustoiminta	1 265
P11_1344	Muu erittelemätön liikevaihto	121 094
P11_1345	Mainostoiminta	1 017
P11_141	Vuokratuotot pl. maanvuokrat	4 556
P11_142	Rojaltit: tuotot patenteista ja lisensseistä	3 312
P11_143	Muut tuotot	6 790
P12_21	Itse tuotettu softa	1 097
P12_22	Muu valmistus omaan käyttöön	617
P12_23	Itse tuotettu T&K	3 595

Taulukko 6-8: Arvo aineistomuuttujittain vuonna 2022, miljoonaa euroa

Aineistomuuttujat jaetaan tuotteisiin seuraavilla tavoilla:

- P11_12 Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos: kuten P11_P1321.
- P11_131 Myyntimarginaali (kaupallinen) lasketaan osissa:
  - Aineistomuuttujaan sisältyvän välityskaupan arvot kirjataan tuotteelle 462000 Tukkukaupan palvelut, pl. toimiala 192

Jalostettujen öljytuotteiden valmistus, jolla aineistomuuttujan arvo kirjataan tuotteelle 463000 Polttoaineiden tukkukaupan palvelut. Välityskaupan arvot saadaan toimialoittain tuonnin ja viennin tuotelaskemista.

  - Aineistomuuttujan loput arvot kirjataan toimialakohtaisille kaupan palvelutuotteille. Toimialan 46 Tukkukauppa (pl. autot ym.) aineistomuuttuja jaetaan 462000 Tukkukaupan palvelujen ja 463000 Polttoaineiden tukkukaupan palvelujen sekä toimialan 47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.) aineistomuuttuja jaetaan 471000 Vähittäiskaupan palvelujen ja 473000 Polttoaineiden vähittäiskaupan palvelujen tuotteisiin rakennetilaston 5-numeroisten toimialojen myyntimarginaalin jakauman mukaan.

- P11_1313 Varastojen muutos, kauppatavarat: kuten P11_P131.
- P11_1321 Tuotteiden toimitukset: toimialoittaiset tuotejakaumat lasketaan teollisuuden hyödyketilaston tuotantotiedoista (pl. 33-alkuiset koneiden asennus-, korjaus- ja huoltopalvelutuotteet). Katso tarkemmin alla.
- P11_1322 Tuotetun sähkön toimitukset: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 351000 Sähkö.
- P11_1323 Tuotetun lämmön toimitukset: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 353100 Höyry, kuuma vesi, jää.
- P11_1324 Verkkotoiminta: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 351200 Sähkön siirtopalvelut ja jakelupalvelut, pl. toimiala 353 Lämmön ja kylmän tuotanto ja jakelu, jolla arvo kirjataan tuotteelle 353100 Höyry, kuuma vesi, jää.
- P11_1325 Teolliset korjaus- ja asennustoimitukset: toimialoittaiset arvot kirjataan 33-alkuisille koneiden asennus-, korjaus- ja huoltopalveluille.
- P11_1326 Palkkatyö: toimialoittaiset arvot kirjataan -090-loppuisille käsittely- ja valmistuspalvelutuotteille tai tuotteelle 420120 Maa- ja vesirakentaminen, kunnossapito. Aineistomuuttuja sisältää valmistuttamisen Suomessa, jonka arvot saadaan toimialoittain tuonnin ja viennin tuotelaskemista.
- P11_133 Liikevaihto rakennustoiminnasta: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 420120 Maa- ja vesirakentaminen, kunnossapito, pl. toimiala 42+431 Maa- ja vesirakentaminen ym., jolla arvo kirjataan lisäksi tuotteelle 420110 Maa- ja vesirakentaminen.
- P11_1341 Agentuuritoiminta: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 461000 Agentuuritoiminnan palvelut.
- P11_1342 Ravitsemistoiminta: toimialoittaiset arvot kirjataan 56-alkuisille ravitsemispalvelutuotteille.
- P11_1343 Majoitustoiminta: toimialoittaiset arvot kirjataan 55-alkuisille majoituspalvelutuotteille.
- P11_1344 Muu erittelemätön liikevaihto lasketaan osissa:

- Toimialan 61, Televiestintä, 62- ja 63- alkuisten televiestintäpalvelutuotteiden jakaumatiedot lasketaan Viestintäviraston tulo- ja investointitiedoista.
- Aineistomuuttujaan sisältyvä tutkimus- ja tuotekehityspalvelujen markkinatuotos saadaan tilinpidon keskitetyistä laskelmista. Toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 720001 Tutkimus- ja kehittämispalvelut, palvelu.
- Aineistomuuttujaan sisältyvä tehtaaton tuotanto saadaan tuonnin ja viennin tuotelaskemista (tuotteet toimiloittain määriteltyjä teollisuustuotteita).
- Toimialojen 58 Kustannustoiminta, 62_63 Tietojenkäsittelypalvelu, 69 Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, 702 Liikkeenjohdon konsultointi, 71 Tekniset palvelut sekä 78 Työllistämistoiminta tuotejakaumat saadaan Palvelualojen höydyketilastosta 6-numeroisella CPA-luokituksella.
- Loput aineistomuuttujaan sisältyvät arvot jaetaan toimiloilla F-S tuotteisiin rakennetilaston 5-numeroisen muun erittelemättömän liikevaihtotiedon sekä 5-numeroisen toimialaluokituksen ja tuotteen välisen avaimen avulla. Toimialoilla B-E tuotteet ja niiden osuudet määritelty kaikille samoiksi.
- P11_1345 Mainostoiminta: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 731200 Mainostilan tai -ajan myynti, pl. toimiala 73 Mainostoiminta ja markkinatutkimus, jolla tuotejakauma saadaan Yrityspalveluista (73-alkuiset mainostoiminta- ja markkinointitutkimustuotteet) 6-numeroisella CPA-luokituksella.

- P11_141 Vuokratuotot pl. maanvuokrat: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 682030 Muiden kiinteistöjen vuokraus, hallinta ja kauppa sekä 77-alkuisille vuokraus- ja leasingpalvelutuotteille toimialakohtaisesti.
- P11_142 Rojaltit: tuotot patenteista ja lisensseistä: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 774000 Lisenssit, patentit ja rojaltit.
- P11_143 Muut tuotot: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteille 701000 Pääkonttorien palvelut ja 702000 Liikkeenjohdon konsultointipalvelut.
- P12_22 Muu valmistus omaan käyttöön: toimialoittaiset arvot kirjataan 331-alkuisille korjaus- ja huoltopalvelutuotteille.
- P12_23 Itse tuotettu T&K: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 720002 Tutkimus- ja kehittämispalvelut.
- P12_21 Itse tuotetut ohjelmistot: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 620100 Tietokoneohjelmointipalvelut.

Toimialoittaiset aineistomuuttujien tuotejakaumien tuoteosuudet saadaan joko suoraan lähdetilastosta (esim. Teollisuuden hyödyketilasto ja Yrityspalvelut), ennalta määrättyinä tuoteosuuksina tai edellisen vuoden TKT:n tuotejakaumien mukaan.

Palvelutoimialojen palvelutuotteiden tuotoksia korjataan toimialoittaisten maksutaseen palvelujen vientitietojen avulla.

6.1.2.1.2 Teollisuuden hyödyketilaston tuotantotiedot (S11/S14)

Teollisuuden hyödyketilaston tuotantotietojen avulla määritetään teollisten toimialojen tuotoksen tuotejakaumaa tarjonta- ja käyttötauluissa. Hyödyketilaston toimialoittaiset tuotannon tuotetiedot täsmäytetään vastaamaan aineistomuuttujan P11_1321 Tuotteiden toimitukset toimialatietoja. Tuotejakaumia korjataan ennen täsmäytystä vastaamaan paremmin yritysten Tullin tavaraviennin tietoja ja lisäksi huomioidaan yritysten sisäiset toimitukset toimipaikkojen välillä sekä globaalin tuotannon erät.

Tärkeimpänä lähtöaineistona toimii teollisuuden tuotantotilasto, joka on vuosittain kerättävä kysely toimialojen kaivostoiminta ja louhinta B sekä teollisuus C suurimpien yritysten tuotantomääristä ja tuotannon arvosta. Tiedot kerätään PRODCOM-tuoteluokituksella, joka muunnetaan linkkitaulun avulla vastaaviksi kansantalouden tilinpidon tuoteluokituksen tuotteiksi. Aputietoina käytetään Tullin tavaraviennin ja -tuonnin tietoja sekä YTY:n tilinpäätöstietoja.

6.1.2.1.3 Valtionhallinto (S1311)

Valtionhallintosektorin toimialojen tuotoksien tuotetietojen laskennan lähteenä käytetään Valtiokonttorin laatimaa valtion liikekirjanpitoaineistoa. Kansantalouden tilinpidon laskelmia varten aineistoon lisätään toimiala- ja taloustoimimuuttujat. Toimialojen tuotoksien tuotteet määritetään toimialan, tuotostyypin ja tilin (toiminnan tuottoerät) mukaan.

6.1.2.1.4 Paikallishallinto (S1313)

Paikallishallintosektorin toimialojen tuotoksien tuotetiedot lasketaan kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston tietojen avulla. Toimialojen tuotoksien tuotteet määritetään tehtäväluokituksen mukaan. Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston lisäksi paikallishallintoon kuuluvien julkisomisteisten yhtiöiden tuotostiedot lasketaan rakennetilaston toimialatiedoista. Tuotetietojen laskenta noudattaa yrityssektorin tuotetietojen laskentatapaa.

6.1.2.1.5 Muut toimialat/sektorit

Muiden toimialojen/sektoreiden tuotosten tuotetiedot saadaan kansantalouden tilinpidon asiantuntijoilta. Tuotetiedot käsittävät seuraavat toimialat/sektorit:

Taulukko 6-9 Toimialat, joissa tuotosten jako tuotteisiin asiantuntijoiden kautta

Toimiala	Toimialanimike
011_016	Maatalous
017	Metsästys
021	Metsänhoito
022	Puunkorjuu
03	Kalatalous
412+432_439	Talonrakentaminen ym.
68201	Asuntojen vuokraus
68202	Asuntojen hallinta
97_98	Kotitalouspalvelut

Taulukko 6-10 Sektorit, joissa tuotosten jako tuotteisiin asiantuntijoiden kautta

Sektori	Sektorinimike
S121	Keskuspankki
S1221	Talletuspankit
S1222	Muut luottolaitokset
S125	Muut rahoituksen välittäjät
S126	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset
S127	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat
S128	Vakuutuslaitokset
S129	Vapaaehtoiset eläkerahastot
S13141	Työeläkelaitokset
S13149	Muut sosiaaliturvarahastot
S15	Kotit. palv. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

6.1.2.1.6 Tuotos omaan loppukäyttöön (pl. S11/S14T10)

Tuotostyypin P12 Tuotos omaan loppukäyttöön tiedot toimialoittain, sektoreittain ja tuottajatyypeittäin saadaan vuositilinpidon tuotantotilien aineistomuuttujista P12_21 Itse tuotetut ohjelmistot, P12_22 Muu valmistus omaan käyttöön ja P12_23 Itse tuotettu T&K. Itse tuotetut ohjelmistot käsittää tuotteen 620100 Tietokoneohjelmointipalvelut. Itse tuotettu T&K käsittää tuotteen 720002 Tutkimus- ja kehittämispalvelut. Muu valmistus omaan käyttöön käsittää toimialakohtaiset tuotteet.

6.1.2.2 Tavaroiden tuonti ja vienti

Tavaroiden tuonti- ja vientitiedot saadaan maksutasetilaston koostamasta, pääasiassa Tullin ulkomaankauppatilaston, aineistosta. Maksutase vastaanottaa tiedot Tullin ulkomaankauppatilastosta maittain ja yrityksittäin noin 10 000 CN-nimikkeen tarkkuudella. Tiedot muunnetaan luokitusavaimien avulla tarjonta- ja käyttötaulukoiden edellyttämille tuote- ja alueluokituksille.

Tilastossa korjataan jo valmiiksi tuontitiedot c.i.f.-hintaan ja vientitiedot f.o.b.-hintaan. Tällöin tavaratuonnin arvo muunnetaan kokonaistasolla c.i.f.-hintaisesta f.o.b.-hintaiseksi vähentämällä tuonnista kuljetus- ja vakuutuskustannukset. C.i.f/f.o.b -korjauserä (tietoluokka 1100) sisältyy myös tarjonta- ja käyttötaulukehikon lähdetietoihin. Tullin viiden vuoden välein tekemän selvityksen perusteella c.i.f./f.o.b.-korjaus jaetaan erikseen koti- ja ulkomaisten tuottajien tuottamiin kuljetus- ja vakuutuspalveluihin.

Tavaroiden tuontitietoihin lisätään kansantalouden tilinpidon korjauserät, joita ovat kuljetusvälineiden tavaraostot (esim. suomalaisten lentokoneiden polttoaineostot ulkomailla), laiton talous, verkkokauppa, vakuutustuotteet ja yksityinen ajoneuvotuonti.

Tavaroiden vientitiedoista erotellaan erikseen jälleenvienti (tuonti jälleenvientiä varten tietoluokka 12108 sekä itse jälleenvienti tietoluokka 24108). Tavaroiden tuontiin ja vientiin tehdään myös globaalista tuotannosta aiheutuvat korjaukset (ks. tarkemmin kohta 5.17 ulkomaankauppa ja globaali tuotanto).

Globaalin tuotannon korjauksiin tavaroiden osalta kuuluvat valmistuttaminen ulkomailla (tuonnin tietoluokat 12102–12104 sekä viennin tietoluokat 24102–24104); valmistuttaminen Suomessa (vastaavasti 12105–12107 ja 24105–24107); välityskaupan marginaali (vientierä 24120) sekä tehtaattoman tuotannon marginaali (vientierä 24110)

Tämän lisäksi Tullin ulkomaankaupan yritysten tuotetietoja peilataan hyödyketilaston yrityskohtaisiin tuotetietoihin ja tehdään tarvittaessa korjauksia Tullin tuotetietoihin.

Taulukko 6-11 Tuonnin tietoluokat nimikkeineen

Tieto	Tietonimike
12101	Tavaroiden tuonti: tulli
12102	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Ostot ulkomailta
12103	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Valmiin tuotteen tuonti Suomeen, tilinpito
12104	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen ulkomailla, Valmiin tuotteen tuonti Suomeen, tullikoodit
12105	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen myynti Suomeen
12106	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa Raaka-aineen tuonti Suomeen, tilinpito
12107	Tavaroiden tuonti: Valmistuttaminen Suomessa Raaka-aineen tuonti Suomeen, tullikoodit
12108	Tavaroiden tuonti: jälleenvientiä varten
12110	Tavaroiden tuonti: Salakuljetus
12111	Tavaroiden tuonti: Verkkokauppa
12112	Tavaroiden tuonti: Yksityisten autojen tuonti
12199	Tavaroiden tuonti: Muut
12201	Palvelujen tuonti pl. globaalit erät
12202	Palvelujen tuonti: valmistuttaminen ulkomailla, valmistuspalkkio
12203	Palvelujen tuonti: Projektitoimittajien tavaravienti ja kulut ulkomailla
12209	Palvelujen tuonti: FISIM, lainat
12210	Palvelujen tuonti: FISIM, talletukset
12299	Palvelujen tuonti: Muut
1100	C.i.f/f.o.b-korjaus

6.1.2.3 Palvelujen tuonti ja vienti

Palvelujen tuonti- ja vientitiedot saadaan Tilastokeskuksen maksutasetilaston tiedoista maittain ja yrityksittäin noin 60 ebops-nimikkeen tarkkuudella. Maksutaseen lähdeaineistona on pääasiassa palvelujen ulkomaankauppatilasto. Tiedot muunnetaan luokitusavaimien avulla tarjonta- ja käyttötaulukoiden edellyttämille tuote- ja alueluokituksille. Palvelujen tuontitietoihin lisätään sekä laittoman talouden että verkkokaupan palveluerä (12299). Palvelujen tuontiin ja vientiin tehdään myös globaalista tuotannosta aiheutuvat korjaukset (ks. tarkemmin kohta 5.17).

Palveluiden tuonti (12201) sekä vienti (24201) jaotellaan siis tuontiin ja vientiin ilman globaaleja eriä sekä itse globaaleihin eriin. Näitä ovat valmistuspalkkion maksaminen ulkomailla tehtävään valmistuttamiseen (tuontia, 12202); valmistuttamispalkkion saaminen Suomessa tehtävään valmistuttamiseen (vientiä, 24202) ja projektitoimittajien hankinnat sekä viennit ulkomailla (tuontia, 12203).

Välillisten rahoituspalvelujen (FISIM) tuonti- ja vientiarvot saadaan kansantalouden tilinpidon keskitetyistä laskelmista. FISIM-tiedot luokitellaan useaan tietoluokkaan. FISIM-tuontia ovat tietoluokat 12209 sekä 12210. FISIM-vientiä puolestaan tietoluokat 24209 sekä 24210.

Taulukko 6-12 Viennin tietoluokat nimikkeineen

Tieto	Tietonimike
24101	Tavaroiden vienti: tulli
24102	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Myynnit ulkomailla
24103	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Raaka-aineen vienti Suomesta
24104	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen ulkomailla, Raaka-aineen vienti Suomesta, tullikoodit
24105	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Ostot Suomesta
24106	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen vienti Suomesta
24107	Tavaroiden vienti: Valmistuttaminen Suomessa, Valmiin tuotteen vienti Suomesta, tullikoodit
24108	Tavaroiden vienti: jälleenvienti
24110	Tavaroiden vienti: Tehtaaton tuotanto, marginaali
24120	Tavaroiden vienti: Välityskauppa, marginaali
24199	Tavaroiden vienti: Muut
24201	Palvelujen vienti pl. globaalit erät
24202	Palvelujen vienti: valmistuttaminen Suomessa, valmistuspalkkio
24209	Palvelujen vienti: FISIM, lainat
24210	Palvelujen vienti: FISIM, talletukset
24299	Palvelujen vienti: Muut

6.1.2.4 Välituotekäyttö

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden välituotekäyttöä ja tuotteita vastaavat vuositilinpidon taloustoimet on kuvattu seuraavaan taulukkoon:

Taulukko 6-13 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden välituotekäyttöä ja tuotteita vastaavat vuositilinpidon taloustoimet

Tieto	Tietonimike	Tuote	Taloustoimi	Taloustoiminimike	Resurssit / Käyttö
2010	Välituotekäyttö	kaikki pl. 640001 ja 640002	P22	Muu välituotekäyttö	K
2010	Välituotekäyttö	640001 Välilliset rahoituspalvelut, lainat	P1191	Välilliset rahoituspalvelut, lainat	K
2010	Välituotekäyttö	640002 Välilliset rahoituspalvelut, talletukset	P1192	Välilliset rahoituspalvelut, talletukset	K

6.1.2.4.1 S11/S14T10

Yrityssektorin (S11) ja kotitaloussektorin (S14) tuottajatyypin T10 (markkinatuottajat) toimialojen 072 – 9602_9609 (pl. toimialat 412+432_439 Talonrakentaminen ja 68202 Asuntojen vuokraus) muu välituotekäyttö jaetaan vuositilinpidossa rakennetilaston kulueittelyn mukaisiin P22-alkuisiin aineistomuuttujiin:

Taulukko 6-14 Sektoreiden S11/S14 markkinatuottajien muun välituotekäytön jako aineistomuuttujiin, vuonna 2022 miljoonaa euroa

Aineistomuuttuja	Aineistomuuttujanimike	Arvo milj. Euroa, 2022
P22_12	Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-3 016
P22_131	Aineiden ja tarvikkeiden hankinta	97 220

Aineistomuuttuja	Aineistomuuttujanimike	Arvo milj. Euroa, 2022
P22_132	Pakkausaineiden hankinnan arvo	1 435
P22_133	Polttoaineiden hankinta	8 522
P22_134	Teetetyt korjaus-, kunnossapito- ja asennustyöt	5 702
P22_136	Alihankintatyöt	28 683
P22_137	Työvoiman vuokraus	2 538
P22_141	Sähkön hankinta omaan käyttöön	3 836
P22_1410	Edustuskulut	253
P22_1411	Muut kuin edellä mainitut kulut (liiketoiminnan muut kulut pl. edustuskulut)	33 567
P22_142	Lämmön hankinta omaan käyttöön	1 156
P22_1431	Kuluksi suoraan kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot	2 144
P22_1432	Aktivoidut tutkimus- ja kehittämismenot	466
P22_144	Kuljetus- ja varastointikulut	13 753
P22_1451	Mainos- ja markkinointikulut, kuluksi kirjatut	5 502
P22_1452	Aktivoidut markkinointimenot	4
P22_1453	Myyntikulut (agentuuri jne.)	1 537
P22_146	ATK-, suunnittelu- ja ohjelmointikulut	5 607
P22_147	Kulut patenteista, lisensseistä ja rojalteista	1 127
P22_148	Leasing-maksut	1 500
P22_149	Muut vuokrat	9 359

Aineistomuuttujat jaetaan tuotteisiin seuraavilla tavoilla:

- P22_12 Aine- ja tarvikevarastojen muutos: kuten P22_131.
- P22_131 Aineiden ja tarvikkeiden hankinta:
  - Toimialojen B ja C tuotejakaumat lasketaan teollisuuden hyödyketilaston raaka-ainetiedoista parittomina tilastovuosina. Parillisina tilastovuosina toimialojen tuotejakaumat lasketaan edellisen vuoden hintakorjattujen TKT-tietojen mukaan
  - Toimialat D-S tuotejakaumat lasketaan edellisen vuoden hintakorjattujen TKT-tietojen mukaan
- P22_132 Pakkausaineiden hankinnan arvo: toimialoittaiset arvot jaetaan tuotteisiin pakkausaineiden tuote-osuus-avaimen avulla.
- P22_133 Polttoaineiden hankinta:
  - Toimialojen BC tuotejakaumat saadaan energiatilaston tiedoista. Tiedot on luokiteltu 6-numeroisella CPA-luokituksella ja 3-numeroisella toimialaluokituksella. Tiedot perustuvat eri energiamuotojen määrätiedoista yksikköhintojen avulla johdettuihin arvotietoihin.
  - Toimialojen D-S tuotejakaumat lasketaan edellisen vuoden TKT-tietojen mukaan.
- P22_134 Teetetyt korjaus-, kunnossapito- ja asennustyöt: toimialoittaiset arvot kirjataan 331-alkuisille koneiden ja laitteiden korjaus- ja huoltopalvelutuotteille sekä rakentamispalvelutuotteille.
- P22_136 Alihankintatyöt:

  - Aineistomuuttujaan sisältyvä valmistuttaminen ulkomailla saadaan tuonnin ja viennin tuotelaskemista. Toimialoittaiset arvot kirjataan -090-loppuisille käsittely- ja valmistuspalvelutuotteille, pl. toimialat 46 Tukkukauppa (pl. autot ym.) ja 47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.), joiden valmistuttaminen ulkomailla kirjataan tuotteelle 461000 Agentuuritoiminnan palvelut.
  - Loput aineistomuuttujan arvoista lasketaan toimialakohtaisen tuote-osuus-avaimen avulla. Toimialoilla BC tuotteet ovat tavaratuotteita ja toimialoilla D-S palvelutuotteita.

- P22_137 Työvoiman vuokraus: toimialoittaiset arvot kirjataan 78-alkuisille henkilöstön vuokrauspalvelutuotteille.
- P22_141 Sähkön hankinta omaan käyttöön: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteille 351000 Sähkö ja 351200 Sähkön siirtopalvelut ja jakelupalvelut.
- P22_1410 Edustuskulut: toimialoittaiset arvot jaetaan tuotteisiin edustuskulujen tuote-osuus-avaimen avulla.
- P22_1411 Muut kuin edellä mainitut kulut (liiketoiminnan muut kulut pl. edustuskulut): toimialoittaiset arvot jaetaan muihin aineistomuuttujiin sisältymättömät palvelutuotteisiin (mm. atk-, rahoitus-, vakuutus-, televiestintäpalvelut ja muut liike elämän palvelut) edellisen vuoden tuotejakaumien mukaan.
- P22_142 Lämmön hankinta omaan käyttöön: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 353100 Höyry, kuuma vesi, jää.
- P22_1431 Kuluksi suoraan kirjatut tutkimus- ja kehittämismenot.): toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 720001 Tutkimus- ja kehittämispalvelut, palvelut.
- P22_1432 Aktivoidut tutkimus- ja kehittämismenot.): toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 720001 Tutkimus- ja kehittämispalvelut, palvelut.
- P22_144 Kuljetus- ja varastointikulut: toimialoittaiset arvot kirjataan tavaraliikenne-, varastointi- ja muut liikenteeseen liittyville palvelutuotteille.
- P22_1451 Mainos- ja markkinointikulut, kuluksi kirjatut: toimialoittaiset arvot kirjataan 73-alkuisille mainostoiminta- ja markkinointitutkimustuotteille sekä 823000 Kokousten ja messujen järjestämispalvelutuotteelle.
- P22_1452 Aktivoidut markkinointimenot: kuten P22_1451.
- P22_1453 Myyntikulut (agentuuri jne.): toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 461000 Agentuuritoiminnan palvelut.
- P22_146 ATK-, suunnittelu- ja ohjelmointikulut: toimialoittaiset arvot kirjataan 62- ja 63-alkuisille Tietokoneiden ohjelmointi- ja konsultointipalvelut ja niihin liittyvät palvelutuotteille sekä tietopalvelutuotteille.

- P22_147 Kulut patenteista, lisensseistä ja rojalteista: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteelle 774000 Lisenssit, patentit ja rojaltit.
- P22_148 Leasing-maksut: toimialoittaiset arvot kirjataan 77-alkuisille ajoneuvojen, koneiden yms. vuokraus- ja leasingpalvelutuotteille.
- P22_149 Muut vuokrat: toimialoittaiset arvot kirjataan tuotteille 682030 Muiden kiinteistöjen vuokraus, hallinta ja kauppa, 683200 Kiinteistöjen isännöintipalvelu ja 811000 Kiinteistönhoitopalvelut.

Toimialoittaiset aineistomuuttujien tuoteosuudet saadaan joko suoraan lähdetilastosta, ennalta määrättyinä tuoteosuuksina tai edellisen vuoden TKT:n tuotejakaumien mukaan. Toimialoittaisia aineistomuuttujien arvoja korjataan ennen manuaalista tasapainotusta tuotteiden tarjonnan ja käytön välisen tasapainon mukaan. Nämä korjaukset kohdistuvat palvelutuotteisiin. Palvelutuotteiden välituotekäyttöä korjataan lisäksi palvelujen toimialoittaisten tuontitietojen avulla.

6.1.2.4.2 Teollisuuden hyödyketilaston raaka-ainetiedot (S11/S14)

Teollisuuden hyödyketilaston raaka-ainetiedot kerätään joka toinen vuosi kyselytietona toimialojen kaivostoiminta ja louhinta B sekä teollisuus C suurimmilta yrityksiltä. Tiedot kerätään CN6/CNA8-tuoteluokituksella tilastovuodesta 2019 alkaen. Tiedot muunnetaan kansantalouden tilinpidon tuoteluokituksen mukaisiksi ja korjataan vastaamaan yritysten Tullin tavaratuonnin tietoja, sekä huomioidaan ostot muilta saman konsernin toimipaikoilta. Raaka-aineiden käytön toimialoittaiset tuotejakaumat täsmäytetään vastaamaan aineistomuuttujan, P22_131 Aineiden ja tarvikkeiden hankinta, toimialatietoja.

Parillisina vuosina, kun raaka-ainetietoja ei kerätä, käytetään edellisen vuoden tasapainotettua ja hintakorjattua välituotekäytön tietoa tuotetaseen laadinnassa.

6.1.2.4.3 Valtionhallinto (S1311)

Valtionhallintosektorin toimialojen välituotekäytön tuotetietojen laskennan lähteenä käytetään valtiokonttorin laatimaa valtion liikekirjanpitoaineistoa. Toimialojen välituotekäyttöjen tuotteet määritetään toimialoittaisten tilien (n. 40 toiminnan kuluerää) ja tuoteluokituksen välisen avaimen avulla. Lähdeaineistojen arvotiedot ovat arvonlisäveroverottomia. Arvonlisävero lisätään tuotekohtaisesti ja täsmäytetään vastaamaan toimialoittain toimialan maksamaan arvonlisäveroon.

6.1.2.4.4 Paikallishallinto (S1313)

Paikallishallintosektorin toimialojen välituotekäytön tuotetiedot lasketaan kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston käyttötaloustietojen avulla. Käyttötaloustietoja on saatavilla toimialan (tehtäväluokituksen) mukaan menolajijaolla: asiakaspalvelujen ostot, valtiolta, asiakaspalvelujen ostot kunnilta, muiden palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat, vuokramenot, ulkoiset sekä muut menot. Tarkemmalla 27 menolajin tarkkuudella käyttötaloustietoja on saatavilla ainoastaan koko kuntasektorin tasolla. Tarjonta- ja käyttötaulukkolaskelmissa tarkemman menolajin arvot on jaettu arvionvaraisesti toimialoille. Menolajit jaetaan edelleen tuotteille toimialakohtaisesti menolaji-tuote-avaimen avulla. Lähdeaineistojen arvotiedot ovat arvonlisäveroverottomia. Arvonlisävero lisätään

tuotekohtaisesti ja täsmäytetään vastaamaan toimialoittain toimialan maksamaan arvonlisäveroon.

Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston lisäksi paikallishallintoon kuuluvien julkisomisteisten yhtiöiden välituotekäyttötiedot saadaan rakennetilaston tiedoista. Niiden tuotetietojen laskenta noudattaa yrityssektorin tuotetietojen laskentaa.

6.1.2.4.5 Muut toimialat/sektorit

Maatalouden välituotekäytön aggregoidut tuotetiedot saadaan tilinpidon maatalouden laskelmista. Lähtötiedot käsittävät maatalouden tuotantovälineiden ostohintaindeksin mukaiset 15 kuluerää, jotka jaetaan tuotteisiin kuluerän ja tuotteen välisen avaimen avulla.

Seuraavien toimialojen/sektoreiden välituotekäyttöjen tuotetiedot lasketaan edellisen vuoden hintakorjatulla rakenteella (välituotekäytön lähdeaineistojen rakennetiedot ovat puutteellisia tai puuttuvat kokonaan):

Taulukko 6-15 Toimialat, joiden välituotekäyttöjen tuotetiedot lasketaan edellisen vuoden hintakorjatulla rakenteella

Toimiala	Toimialanimike
017	Metsästys
021	Metsänhoito
022	Puunkorjuu
03	Kalatalous
412+432_439	Talonrakentaminen ym.
68201	Asuntojen vuokraus
68202	Asuntojen hallinta
97_98	Kotitalouspalvelut

Taulukko 6-16 Sektorit, joiden välituotekäyttöjen tuotetiedot lasketaan edellisen vuoden hintakorjatulla rakenteella

Sektori	Sektorinimike
S121	Keskuspankki
S1221	Talletuspankit
S1222	Muut luottolaitokset
S125	Muut rahoituksen välittäjät
S126	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset
S127	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat
S128	Vakuutuslaitokset
S129	Vapaaehtoiset eläkerahastot
S13141	Työeläkelaitokset
S13149	Muut sosiaaliturvarahastot
S15	Kotit. palv. voittoa tavoittelemattomat yhteisöt

6.1.2.4.6 Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)

Välillisten rahoituspalvelujen (FISIM) välituotekäytön tuotetiedot toimialoittain laaditaan tilinpidon taloustoimien ja tuotteiden välisen avaimen avulla.

Taulukko 6-17 FISIM-luokitusavain

Taloustoimi	Taloustoiminimike	Tuote	Tuotenimike
P1191	Välilliset rahoituspalvelut, lainat	640001	Välilliset rahoituspalvelut, lainat
P1192	Välilliset rahoituspalvelut, talletukset	640002	Välilliset rahoituspalvelut, talletukset

6.1.2.5 Kotitalouksien kulutusmenot

Kotitalouksien kulutusmenot käsittävät vuositilinpidon 227 ECOICOP-kulutusluokkaa. Kulutusluokkien arvot jaetaan tuotteisiin tuotostyypeittäin. Kotitalouksien kulutusmenojen tuotostyypit P12 (tuotos omaan loppukäyttöön) ja P131 (markkinattomat tuotteet, ostot) tuotetiedot saadaan tuotostiedoista kulutusluokka-tuote-avaimen avulla. Jäljelle jäävät kulutusluokkien arvot (tuotostyyppien markkinatuotos + tuonti - arvot) jaetaan kulutusluokka-tuoteavaimen avulla tuotteisiin. Kulutus-tuote-osuustiedot lasketaan edellisen vuoden TKT-tiedoista.

Taulukko 6-18 Esimerkki kotitalouksien kulutusmenojen luokitusavaimesta

Tieto	Tietonimike	Kulutus	Kulutusnimike
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.1.ND	Riisi
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.2.ND	Jauhot ja muut viljat
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.3.ND	Leipä
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.4.ND	Muut leipomotuotteet
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.5.ND	Pizzat ja suolaiset piirakat
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.6.ND	Pastatuotteet ja kuskus
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.7.ND	Aamiaisviljatuotteet
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.1.8.ND	Muut viljatuotteet
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.2.1.ND	Naudan- ja vasikanliha
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.2.2.ND	Sianliha
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.2.3.ND	Lampaan- ja vuohenliha
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.2.4.ND	Siipikarjan liha
2110	Kotitalouksien kulutusmenot	01.1.2.5.ND	Muu liha

6.1.2.6 Julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot

Julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen tietoluokat ja niiden yhteydet vuositilinpidon sektoreihin ja kulutusluokkiin on kuvattu seuraavaan taulukkoon:

Taulukko 6-19 Sektoreiden S13 ja S15 luokitusavain

Tieto	Tietonimike	Sektori	Kulutus	Kulutusnimike
2121	Valtion kulutusmenot	S1311	P31	Yksilölliset kulutusmenot
2121	Valtion kulutusmenot	S1311	P32	Kollektiiviset kulutusmenot
2121	Valtion kulutusmenot	S1311	D632	Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot
2122	Kuntien kulutusmenot	S1313	P31	Yksilölliset kulutusmenot
2122	Kuntien kulutusmenot	S1313	P32	Kollektiiviset kulutusmenot
2122	Kuntien kulutusmenot	S1313	D632	Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot

Tieto	Tietonimike	Sektori	Kulutus	Kulutusnimike
2123	Sosiaaliturvarahastojen kulutusmenot	S13141 ja S13149	P31	Yksilölliset kulutusmenot
2123	Sosiaaliturvarahastojen kulutusmenot	S13141 ja S13149	P32	Kollektiiviset kulutusmenot
2123	Sosiaaliturvarahastojen kulutusmenot	S13141 ja S13149	D632	Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot
2130	Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot	S15	P31	Yksilölliset kulutusmenot
2130	Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot	S15	D632	Luontoismuotoiset yhteiskunnalliset tulonsiirrot

Yksilöllisten ja kollektiivisten kulutusmenojen (P31+P32) tuotetieto saadaan kunkin sektorin toimialoittaisista tuotostiedoista (tuotostyyppi P132 Muun markkinattoman tuotoksen tuotos).

Valtion (S1311) ja kuntien (S1313) luontoismuotoisten yhteiskunnallisten tulonsiirtojen tuotetiedot saadaan valtion liikekirjanpidon sekä kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston tiedoista. Muiden sosiaaliturvarahastojen (S13149) ja kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen (S15) luontoismuotoisten yhteiskunnallisten tulonsiirtojen tuotetiedot saadaan 13 tuotteen tarkkuudella tilinpidon laskentatiedoista.

6.1.2.7 Investoinnit

Investointien tietoluokat tarjonta- ja käyttötaulukoissa vastaavat vuositilinpidon taloustoimi- ja varaluokkia:

Taulukko 6-20 Investointivarojen luokitusavain

Taloustoimi	Vara	Tieto	Tietonimike
P51	N111	2201	Asuinrakennukset
P51	N1121	2202	Muut talorakennukset
P51	N1122	2203	Maa- ja vesirakennukset
P51	N1123	2204	Maanparannukset
P51	N1131	2205	Kuljetusvälineet
P51	N11321	2206	Tietokoneet ja oheislaitteet
P51	N11322	2207	Muut viestintätekniset laitteet
P51	N1139	2208	Muut koneet ja laitteet
P51	N114	2209	Asejärjestelmät
P51	N1151	2210	Eläinvarat
P51	N1152	2211	Puu-, viljelykasvi- ja kasvivarat
P51	N116	2212	Valmistamattomien varojen omistusoikeuden siirtokulut
P51	N1171	2213	Tutkimus ja kehittäminen
P51	N1172	2214	Mineraalien etsintä ja arviointi
P51	N1173	2215	Tietokoneohjelmistot ja tietokannat
P51	N1174	2216	Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset
P51	N1179	2217	Muut henkiset omaisuustuotteet

Asejärjestelmäinvestointien (2209) tuotetiedot saadaan valtion maanpuolustuskalustotiedoista. Muiden tietoluokkien tuotejakaumat

määritellään tietoluokka-tuote-avaimen ja edellisen vuoden tuotejakaumatietojen avulla. Kuljetusvälineinvestointien ja muiden koneiden ja laitteiden investointien tietoluokka-tuote-avain on toimialakohtainen. Muiden tietoluokka-tuote-avain on toimialoille yhteinen. Kuljetusvälineinvestointien (2205) sekä muiden koneiden ja laitteiden investointien (2208) edellisen vuoden tietoihin perustuvia tuotejakaumia korjataan ns. flow-menetelmän avulla, jossa tuotejakaumatiedot (toimialat yhteensä tasolla) saadaan vähentämällä tuotteiden tarjontatiedoista (Tullin tavaratuonti + teollisuuden hyödyketilaton tuotantotiedot) Tullin tavaravienti.

Investointeihin sisältyvät P12-tuotostiedot (tuotos omaan loppukäyttöön) lasketaan tuotostietojen ja investointien tieto-tuote-avaimen avulla. Näitä ovat mm. itse tuotetut ohjelmistot (tuote 620100 Tietokoneohjelmointipalvelut) ja itse tuotetut tutkimus- ja kehittämispalvelut (tuote 720002 Tutkimus- ja kehittämispalvelut).

6.1.2.8 Varastojen muutos

Varastojen muutoksen (P52) tietoluokat tarjonta- ja käyttötaulukoissa vastaavat vuositilinpidon taloustoimi- ja varaluokkia:

Taulukko 6-21 Varastovarojen luokitusavain

Taloustoimi	Vara	Tieto	Tietonimike
P52	N1211	2301	Polttoaineet, varastojen muutos
P52	N1219	2302	Muut aineet ja tarvikkeet, varastojen muutos
P52	N1221	2303	Keskenkasvuiset kasvatettavat biologiset varat, varastojen muutos
P52	N1222	2304	Keskeneräiset rakennukset, varastojen muutos
P52	N1223	2305	Keskeneräiset koneet, laitteet ja kuljetusvälineet, varastojen muutos
P52	N1229	2306	Muut keskeneräiset työt, varastojen muutos
P52	N123	2307	Valmisteet, varastojen muutos
P52	N124	2308	Puolustustarvikevarastot, varastojen muutos
P52	N125	2309	Kauppatavarat, varastojen muutos
P53	N131	2310	Jalometallit ja -kivet
P53	N132	2311	Antiikki ja muut taide-esineet
P53	N133	2312	Muut arvoesineet

Polttoaineiden varastojen muutosten (2301) tuotejakaumat noudattavat toimialoittaisten polttoaineiden välituotekäytön tuotejakaumaa.

Muiden aineiden ja tarvikkeiden varastojen muutosten (2302) tuotejakaumat noudattavat toimialoittaisten tavaroiden (pl. polttoaineet) välituotekäytön tuotejakaumaa.

Keskenkasvuisten kasvatettavien biologisten varojen varastojen muutosten (2303) tuotejakaumat noudattavat toimialan 021 Metsänhoito metsien nettokasvua koskevien tuotostietojen tuotejakaumaa. Toimialan 011_016 Maatalous tuotetiedot saadaan maatalouden tuotetiedoista.

Keskeneräisten rakennuksien varastojen muutoksella (2304), keskeneräisten koneiden, laitteiden ja kuljetusvälineiden varastojen muutoksella (2305) ja puolustustarvikevarastojen varastojen muutoksella (2308) ei ole arvoja kansantalouden tiinpidossa.

Muiden keskeneräisten töiden varastojen muutosten (2306) ja valmisteiden varastojen muutosten (2307) tuotejakaumat noudattavat toimialoittaisten tavaroiden (teollisuustoimialat) tai palvelutuotteiden (palvelutoimialat) tuotostietojen tuotejakaumaa.

Kauppatavaroiden varastojen muutosten (2309) arvotiedot kaupan toimialoille 45 Autojen yms. kauppa, korjaus ja huolto, 46 Tukkukauppa (pl. autot ym.) ja 47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.) lasketaan rakennetilaston varastotiedoista (alku- ja loppukanta) 5-numeroisella toimialatasolla. 5-numeroisten toimialojen varastojen muutokset jaetaan tuotteille toimiala-tuote-avaimen avulla. 5-numeroisten toimialojen tuoteosuudet lasketaan tuotteiden tarjontatietojen (tuotos + tuonti) mukaan.

Muiden toimialojen kauppatavaroiden varastojen muutosten (2309) tuotteet määritellään toimialakohtaisesti.

Jalometallien ja -kivien varastojen muutos (2310) kirjataan tuotteelle 321200 Korut ja muut kultasepäntuotteet.

Antiikin ja muiden taide-esineiden varastojen muutos (2311) sekä muiden arvoesineiden varastojen muutos (2312) kirjataan tuotteelle 900100 Esittävä taide ja luomistyö.

Varastojen muutoksiin sisältyvät P12-tuotostiedot (tuotos omaan loppukäyttöön) lasketaan tuotostietojen ja varastojen muutosten tieto-tuote-avaimen avulla.

6.1.3 Hinnanmuodostuserien käyttötietojen laadinta ja ostajanhintaisten käyttötietojen muunnos perushintaisiksi

Tuotekohtaisten tarjonta- ja käyttötietojen tasapainotusta varten ostajanhintaiset käyttötiedot muunnetaan hinnanmuodostuserien käyttötietojen avulla perushintaisiksi seuraavan yhtälön mukaisesti:

$$\begin{aligned} PERUSHINTA = {} & OSTAJANHINTA - arvonlisävero - kuljetuksen\ lisät \\ & - tukkukaupan\ lisät - vähittäiskaupan\ lisät \\ & - muut\ tuoteverot\ (kuin\ ALV\ ja\ tuontitullit) \\ & - tuontitullit + tuotetukipalkkiot \end{aligned}$$

Käyttötietojen hinnanmuodostuserien arvojen laskentaa varten hinnanmuodostuserille laaditaan tuotekohtaiset osuustiedot. Tuotetukipalkkioiden, tuontitullien ja muiden tuoteverojen tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa perushintaan. Kaupan ja kuljetuksen lisien tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa tuottajahintaan (= perushinta – tuotetukipalkkiot + tuontitullit + muut tuoteverot). Arvonlisäveron tuotekohtaiset osuustiedot lasketaan suhteessa arvonlisäverottomaan ostajanhintaan. Jokaiselle hinnanmuodostuserälle on erikseen määritetty käsittelysäännöt, joiden mukaan tuotekohtaista osuustietoa sovelletaan eri käytöissä.

6.1.3.1 Tuotetukipalkkiot D314

Valtion, EU:n ja kuntien maksamat tuotetukipalkkioiden arvot tuotetukipalkkiolajeittain saadaan valtion kirjanpito- ja

tilinpäätösaineistosta sekä kuntien tilinpäätöksistä. Tuotetukipalkkiolajeja ovat julkisen liikenteen tuki, luotsauksen hintatuki sekä maataloustuotteiden CAP- ja kansallinen tuki. Maataloustuotteiden tuotetukipalkkioiden tuotekohtaiset arvot saadaan tilinpidon maatalouden asiantuntijalta. Tuotetukipalkkioiden yhteenlaskettu arvo oli 889 miljoonaa euroa vuonna 2022.

6.1.3.2 Tuontitullit D2121

Tuontitullit sisältyvät EU:n ulkopuolelta tulevien tavaroiden tuontiin. Tuotekohtaiset tulliosuudet lasketaan vuosittain Tullin tuotekohtaisista verotiedoista. Tuontitullien yhteenlaskettu arvo oli 297 miljoonaa euroa vuonna 2022.

6.1.3.3 Arvonlisävero (vähennyskelvoton) D211

Vuosittaiset arvonlisäverokannat määritetään tuotteittain arvonlisäveroa koskevan lainsäädännön avulla. Yleinen arvonlisäverokanta oli 24 % vuonna 2022. Alennettua 14 % verokantaa sovellettiin elintarvikkeisiin, rehuihin sekä ravintola- ja ateriapalveluihin. Alennettua 10 % verokantaa sovellettiin muun muassa lääkkeisiin, erilaisiin kulttuuripalveluihin sekä tilattuihin lehtiin. Arvonlisäverosta vapaita palveluita olivat sosiaali- ja terveyspalvelut, koulutuspalvelut, valtaosa rahoitus- ja vakuutuspalveluista sekä rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut.

TKT-laskelmissa arvonlisäveroa sisältyy ainoastaan tuotostyyppeihin P11 Markkinatuotos ja P7 Tuonti. Käyttöluokista arvonlisäveroa ei sisälly vientiin eikä varastojen muutoksiin. Välituotekäytön ja investointien osalta arvonlisävero määräytyy tuottajatyypin ja toimialan mukaan. Arvonlisävero sisältyy (ts. arvonlisävero on vähennyskelvoton) välituotekäyttöön ja investointeihin tuottajatyypeillä T20 Omaan loppukäyttöön tuottajat ja T30 Muut markkinattomat tuottajat sekä rahoitus- ja vakuutustoiminnan, terveyspalvelujen ja sosiaalipalvelujen toimialoilla. Arvonlisäverolaskemissa otetaan lisäksi huomioon tax-free-ostosten sekä harmaan ja laittoman talouden arvonlisäveroa alentava vaikutus määrättyihin tuotteisiin. Arvonlisäveron yhteenlaskettu arvo oli 25 061 miljoonaa euroa vuonna 2022.

6.1.3.4 Muut tuoteverot D214

Muita tuoteveroja ovat erilaiset valmisteverot. Niiden kertymäarvot saadaan valtion tilinpäätösaineistosta verolajeittain. Vuonna 2022 näitä olivat apteekkimaksu, alkoholijuomavero, auto- ja moottoripyörävero, arpajaisvero, eräiden energialähteiden vero, huoltovarmuusmaksu, nestemäisten polttoaineiden vero, palosuojelumaksu, ratamaksuvero, sokerimaksu, tupakkavero, vakuutusmaksuvero, varainsiirtovero, virvoitusjuomavero sekä öljyjätemaksu. Arvot kohdennetaan verolajeittain tuotteisiin verolainsäädännön tietojen avulla. Tuoteosuustiedot lasketaan verokertymä- ja käyttötietojen suhteena. Muita tuoteveroja ei sisälly vientiin. Muiden tuoteverojen yhteenlaskettu arvo oli 10 527 miljoonaa euroa vuonna 2022.

6.1.3.5 Vähittäis- ja tukkukaupan lisät P118R ja P118W

Kaupan lisät voidaan määritellä jälleenmyyntiä varten ostetun tavaran myynti- ja ostohinnan erotuksena.

Taulukko 6-22 Kaupan lisiä tuottavat tuotteet

Tuote	Tuotenimike	Taloustoimi
351400	Sähkökaupan palvelut	P118R, P118W
451000	Moottoriajoneuvojen kaupan palvelut	P118R, P118W
462000	Tukkukaupan palvelut	P118W
463000	Polttoaineiden tukkukaupan palvelut	P118W
471000	Vähittäiskaupan palvelut	P118R
473000	Polttoaineiden vähittäiskaupan palvelut	P118R

Tarjonta- ja käyttötaulukoissa vähittäiskaupan ja tukkukaupan palvelujen tuotos jaetaan käyttöpuolelle osaksi tavaroiden hinnanmuodostusta tuotekohtaisten tukkukaupan ja vähittäiskaupan lisien osuuksien avulla. Tuotekohtaiset tukkukaupan ja vähittäiskaupan lisien osuudet lasketaan rakennetilaston kaupan toimialojen tietojen avulla määrävuosittain. Jokaiselle 5-numeroiselle tukku- ja vähittäiskaupan toimialalle lasketaan rakennetilaston tiedoista toimialan myyntikatteen osuustieto seuraavan kaavan mukaan:

$$\begin{aligned} Myyntikatteen\ osuus \\ &= (\text{kaupallisen toiminnan liikevaihto} \\ &- \text{kauppatavaroiden ostot} \\ &+ \text{kauppatavaroiden varastojen muutos}) \\ &/ (\text{kauppatavaroiden ostot} \\ &+ \text{kauppatavaroiden varastojen muutos}) \end{aligned}$$

Tämän jälkeen jokaiselle tuoteluokituksen mukaiselle tavaralle määritetään tukku- ja vähittäiskaupan toimiala, jonka mukaan tuote saa tukku- ja vähittäiskaupan lisien osuudet (ts. toimiala, joka vastaa tuotteen jakelusta). Esimerkiksi tuote 291020 Henkilöautot saa tukkukaupan lisän osuuden toimialalta 45111 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen tukkukauppa, ja vähittäiskaupan lisän osuuden toimialalta 45112 Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa.

Vähittäis- ja tukkukaupan lisien arvot olivat 13 594 ja 21 227 miljoonaa euroa vuonna 2022.

6.1.3.6 Kuljetuksen lisät P118R

Kuljetuksen lisät voidaan yleisesti määritellä myyjän erikseen laskuttamiksi ja ostajan erikseen maksamiksi tavaroiden kuljetuskustannuksiksi, jotka sisältyvät tavaroiden ostajanhintaan, mutta eivät perushintaan. Tarjonta- ja käyttötaulukoissa kuljetuksen lisät ovat mahdollisia vain tavaratuotteille, jotka eivät sisällä kaupan lisiä.

Tuotekohtaiset kuljetuksen lisien osuustiedot lasketaan ohjelmallisesti määrävuosittain rakennetilaston kuljetus- ja varastointikulu -muuttujan, teollisuuden hyödyketilaston tietojen sekä tavarankuljetustilastojen kuljetuslajittaisten (maantieliikenne, rautatieliikenne, vesiliikenne, lentoliikenne ja putkijohtokuljetus) kuljetussuoritteiden avulla.

Taulukko 6-23 Kuljetuksen lisiä tuottavat tuotteet

Tuote	Tuotenimike
492000	Rautateiden tavaraliikennepalvelut
494000	Tieliikenteen tavaraliikennepalvelut
495000	Putkijohtokuljetuspalvelut
500200	Vesiliikenteen tavarakuljetus
512000	Lentoliikenteen tavarankuljetuspalvelut
521000	Varastointipalvelut
522100	Maaliikenteeseen liittyvät palvelut
522200	Vesiliikenteeseen liittyvät palvelut
522400	Lastinkäsittelypalvelut
522900	Muut liikennettä avustavat palvelut

6.1.4 Tasapainottamattoman tuotetaseen laadinta

Perushintaisista tarjontatiedoista, ostajanhintaisista käyttötiedoista sekä hinnanmuodostuserien osuustiedoista laaditaan ensimmäinen täydellinen, mutta vielä tasapainottamaton, tuotetase. Tuotetase käsittää perushintaisten tarjontatietojen, ostajanhintaisten käyttötietojen lisäksi käyttötietojen hinnanmuodostuserien arvot sekä perushintaiset käyttötiedot tuotteittain.

Tässä vaiheessa tarkistetaan, että tuotostyyppien P12 Tuotos omaan loppukäyttöön, P131 Markkinattomat tuotteet, myynnit tai ostot ja P132 Muu markkinaton tuotos ovat tuotteittain tasapainossa. Näiden tuotostyyppien käyttötiedot määräytyvät toimialoittaisista tuotostiedoista.

6.1.5 Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotus

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotusta varten lasketaan 836 tuotteen perushintainen tarjonta ja perushintainen käyttö sekä niiden erotus eli tasapainotilanne (Taulukko 6-24). Tasapainoehto jokaisen tuotteen osalta on

$$\begin{aligned} tuotos + \ tuonti \\ = \ välituotekäyttö + kulutusmenot \\ + \ pääoman\ bruttomuodostus + \ vienti \end{aligned}$$

Taulukko 6-24 Perushintainen tarjonta ja perushintainen käyttö sekä niiden ero tuotteittain

Tuote	Tuotenimike	Tarjonta perushintaan	Käyttö perushintaan	Ero	Tasapaino
011111	Tavallinen vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja (durumvehnä)	294	263	31	MAN_TASAP
011120	Maissi	25	9	16	
011131	Ohra	446	437	9	
011132	Ruis	23	24	-1	
011133	Kaura	383	324	59	MAN_TASAP
011140	Muu viljat	3	2	1	
011160	Palkovilja	96	55	41	MAN_TASAP
011180	Öljykasvien siemenet ja hedelmät	159	105	54	MAN_TASAP
011210	Riisi, esikuorimaton	1	3	-1	

Tuote	Tuotenimike	Tarjonta perushintaan	Käyttö perushintaan	Ero	Tasapaino
011312	Kaalit	52	49	4	
011314	Salaatit	106	114	-8	
011320	Muut lehti- ja varsivihannekset, melonit	18	27	-9	
011332	Kurkut	124	98	26	
011334	Tomaatit	158	153	5	
011335	Muut hedelmän valmistavat vihannekset	106	81	26	
011341	Porkkanat ja nauriit	64	90	-25	
011350	Perunat	83	150	-66	MAN_TASAP
….	….				
171100	Massa	5 919	5 979	-60	
171210	Sanomalehtipaperi, käsintehty paperi ja muu päällystämätön paperi, kartonki tai pahvi graafiseen käyttöön	797	710	86	MAN_TASAP
171220	Toaletti- ja kasvopyyhepehmopaperi, käsipyyhe- ja lautasliinapaperi, selluloosavanu ja selluloosakuituharso	39	46	-7	
171230	Pakkauskartonki	873	1 099	-226	MAN_TASAP
171240	Päällystämätön paperi	551	602	-52	
171250	Päällystämätön kartonki ja pahvi (muu kuin kirjoitus-, painatus- tai muuhun graafiseen tarkoitukseen käytettävä)	264	273	-9	
171260	Pergamenttipaperi, rasvanpitävät paperit (voipaperit), kuultopaperit ja glassiinipaperi sekä muut kiillotetut läpinäkyvät tai läpikuultavat paperit	434	326	108	MAN_TASAP
171270	Jalostettu paperi, kartonki ja pahvi	5 114	5 011	103	
171290	Massan, paperin ja paperituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	551	472	79	MAN_TASAP
172090	Paperi-, kartonki- ja pahvituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	1	10	-9	
172100	Aaltopaperi, -kartonki ja -pahvi sekä paperi-, kartonki- ja pahvipakkaukset	846	751	96	MAN_TASAP
172200	Talous- ja hygieniatarvikkeet ja toalettitarvikkeet	550	574	-24	
172300	Paperikauppatavara	40	119	-79	MAN_TASAP
172400	Tapetit	8	24	-16	
172911	Paperiset, kartonkiset tai pahviset nimi- ja osoitelaput	79	123	-44	MAN_TASAP
172919	Muut paperi-, kartonki- ja pahvituotteet	295	193	103	MAN_TASAP
….	….				
900100	Esittävä taide ja luomistyö	1 526	1 213	313	MAN_TASAP
900400	Taidelaitosten palvelut	170	236	-66	MAN_TASAP
910100	Kirjastojen ja arkistojen palvelut	407	409	-1	
910200	Museoiden palvelut	258	257	2	
910400	Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen palvelut	432	437	-5	
920000	Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	546	579	-33	
931000	Urheilutoiminta	2 297	2 239	58	

Tuote	Tuotenimike	Tarjonta perushintaan	Käyttö perushintaan	Ero	Tasapaino
932000	Huvi- ja virkistystoiminta	696	591	105	MAN_TASAP
941000	Elinkeinoelämän, työnantaja- ja ammattialajärjestöjen palvelut	1 181	1 149	32	
949000	Muiden järjestöjen palvelut	1 084	1 084	0	
949100	Uskonnollisten järjestöjen palvelut	1 174	1 174	0	
951000	Tietokoneiden ja viestintälaitteiden korjauspalvelut	422	400	22	
952000	Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelut	274	282	-8	
960100	Pesulapalvelut	517	473	44	
960200	Kampaamo- ja muut kauneudenhoitopalvelut	988	797	191	MAN_TASAP
960300	Hautausalan palvelut	143	127	16	
960400	Fyysistä hyvinvointia edistävät palvelut	106	181	-75	MAN_TASAP
960900	Muut henkilökohtaiset palvelut, muualle luokittelemattomat	268	222	46	MAN_TASAP
970000	Kotitalouspalvelut	234	256	-22	

Tarjonta- ja käyttötiedot tasapainotetaan kolmessa vaiheessa:

1. Manuaalinen tasapainotus ml. hinnanmuodostuserien automaattinen tasapainotus
2. Huoltotaseen tilastollisen eron eliminointi
3. Automaattinen tasapainotus

6.1.5.1 Manuaalinen tasapainotus ml. hinnanmuodostuserien automaattinen tasapainotus

Manuaalisessa tasapainotuksessa korjataan perushintaisen tarjonnan ja perushintaisen käytön väliset suurimmat tuotekohtaiset epätasapainot. Tämä koskee tuotteita, joiden tarjonnan ja käytön välisen eron arvo on yli 10 prosenttia perushintaisen tarjonnan arvosta ja eron absoluuttinen arvo on yli 30 miljoonaa euroa (yo. taulukossa merkintä ”MAN_TASAP”). Nämä tuotteet tasapainotetaan korjaamalla tuotteiden perushintaisia tarjontatietoja ja/tai ostajanhintaisia käyttötietoja manuaalisesti siten, että tarjonnan ja käytön väliset erot jäävät edellä mainittujen rajojen alapuolelle.

Tarjonta- ja käyttötietojen korjaukset perustuvat lähinnä arvioon tuotteeseen liittyvien lähdeaineistojen tarjonta- ja käyttötietojen tarkkuudesta ja luotettavuudesta. Yleisesti ottaen tarjontatiedot ovat käyttötietoja tarkempia ja luotettavampia ja tästä syystä niitä muutetaan tasapainotuksessa vähemmän. Vaikka tuotetietojen laadintavaiheessa (kohta 6.1.2) toimialojen tuotos ja välituotekäyttötietoja korjataan peilaamalla tuotos- ja välituotekäyttötietoja vienti- ja tuontitietoihin yritystasolla sekä laatimalla kuljetusvälineinvestoinnit ja muut kone- ja laiteinvestoinnit ns. flow-menetelmällä, joudutaan manuaalisessa tasapainotusvaiheessa jatkamaan varsinkin näiden tietojen korjaamista tuotetasapainon saavuttamiseksi. Etenkin palvelutuotteiden välituotekäyttötietojen tasapainotuksessa joudutaan turvautumaan tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainottajien asiantuntemukseen, koska välituotekäytön palvelutuotteiden tuotetiedot lähdetilastoissa on

aggregoidulla tasolla. Näitä tuoteryhmiä ovat mm. tietojenkäsittely-, rahoitus-, vakuutus-, televiestintäpalvelut ja muut liike elämän palvelut.

Edellä mainittujen tasapainotusten jälkeen tasapainotuksia pyritään tekemään pääasiassa siten, että epätasapainossa olevia tuotteita tasapainotetaan keskenään P64-tuoteryhmien (tarjonta- ja käyttötaulukoiden julkaisutaso) sisällä. Toisin sanoen tarjontaa tai käyttöä siirretään mahdollisimman lähekkäisiltä tuotteilta toisille, joilla erot tarjonnan ja käytön välillä ovat erimerkkiset. Toimialojen tarjonta- tai välituotekäyttötietojen, tuonnin tai loppukäyttöjen tuotteiden yhteenlaskettuja arvoja muutetaan manuaalisessa tasapainotuksessa ainoastaan poikkeustapauksissa, esimerkiksi silloin kun halutaan korjata vuositilinpidon ennakollisissa tiedoissa ilmenneitä puutteita tai virheitä.

Käytännössä manuaalinen tasapainotus tehdään tuotetaseen tasapainotus- ja hintaindeksisovelluksen (”PaHiS”-sovellus, Tilastokeskuksen ohjelmoima ja ylläpitämä selainsovellus) avulla. Sovelluksessa tasapainotustiedot (mm. alkuperäinen ja korjattu arvo sekä korjaukseen liittyvä kommenttiteksti) tallentuvat metatiedoille varattuun tietokantatauluun.

Manuaalisen tasapainotuksen yhteydessä hinnanmuodostuserät tasapainotetaan automaattisesti: Käyttötietojen tuotetuet ja -verot skaalataan vastaamaan maksettuja ja kerättyjä tuotetukia ja tuoteveroja sekä kaupan ja kuljetuksen lisät saadaan vastaamaan kaupan, kuljetuksen lisiä tuottavia tuottavien palvelutuotteiden tarjonnan arvoja. Tässä vaiheessa tarjonta- ja käyttötaulukot -kehikossa laskettu teoreettinen arvonlisäverokertymä pakotetaan vastaamaan todellista vähennyskelvotonta arvonlisäverokertymää.

Manuaalisessa tasapainotuksessa tasapainotus tarjonta- ja käyttötaulukoiden arvoja korjataan pääosin rivisuunnassa. Ainoastaan vuositilinpidon manuaalisen tasapainotuksen yhteydessä tehtävät vuositilinpidon ennakollisten tietojen korjaukset, esimerkiksi tietyn toimialan välituotekäytön arvon korjaus, muuttavat arvoja tarjonta- ja käyttötaulukoiden sarakesuunnassa. Näiden merkitys on tasapainotuksen kannalta kuitenkin pieni (katso kohta ”Tilastollisen eron eliminointi”).

Manuaalisen tasapainotukseen valikoitui 347 tuotetta tilastovuonna 2022. Manuaalisessa tasapainotuksessa tasapainotettiin edellä mainittujen 347 tuotteen lisäksi 443 muuta tuotetta. Manuaalisessa tasapainotuksessa perushintaisia tarjontatietoja ja ostajahintaisia käyttötietoja korjattiin yhteensä 75 miljardilla eurolla.

Manuaalisista tasapainotuksista tehdään vuosittain laskentatason tarkkuudella analyysitaulukot, joista nähdään manuaalisesti tasapainotettujen tietojen erot tasapainottamattomiin lähtötietoihin verrattuna. Näitä tietoja käytetään hyväksi seuraavan vuoden tarjonta- ja käyttötaulukoiden lähtötietojen laadinnassa ja tasapainotuksessa.

6.1.5.2 Tilastollisen eron eliminointi

Manuaalisen tasapainotuksen ja hinnanmuodostuserien automaattisen tasapainottamisen jälkeen nähdään, mille tuotteille ennakollisen kansantalouden tilinpidon huoltotaseen tilastollinen ero tässä vaiheessa kohdentuu. Tilastollinen ero eliminoidaan tasapainottamalla niitä tuotteita, joilla tarjonnan ja käytön väliset erot ovat suurimmat ja samansuuntaiset kuin tilastollisella erolla. Tilastollisen eron eliminoinnissa ennakollisen vuositilinpidon tuotetaloustoimien arvot muuttuvat. Suurimmat korjaukset

tehdään useimmiten yrityssektorin välituotekäyttöön. Nämä korjaukset muuttavat tarjonta- ja käyttötaulukoiden arvoja sarakesuunnassa.

Huoltotaseen tilastollinen ero oli vuositilinpidon ennakollisissa tiedoissa – 1105 miljoonaa euroa vuonna 2022 (Taulukko 6-25). Ennakollisten tietojen korjauksessa, ennen tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotusta, tilastollinen ero pieneni 468 miljonalla eurolla. Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotuksessa tilastollinen ero pieneni 577 miljoonalla eurolla.

Taulukko 6-25 Ennakollinen huoltotase, ennakollisten tietojen korjaus, TKT:n tasapainotus sekä lopullinen tasapainotettu huoltotase vuonna 2022, miljoonaa euroa

Huoltotase vuonna 2022	**ennakollinen (t+21kk)**	**ennakollisen korjaus**	**TKT-tasapainotus**	**lopullinen (t+24 kk)**
P1 R / Tuotos perushintaan	525 918	-526	0	525 392
P2 K / Välituotekäyttö ostajanhintaan	294 790	-426	-111	294 253
B1GPH T / Arvonlisäys, brutto perushintaan	231 128	-100	111	231 139
D21N T / Tuoteverot miinus tuotetukipalkkiot	34 996	0	0	34 996
D21 K / Tuoteverot	35 885	0	0	35 885
D31 R / Tuotetukipalkkiot	889	0	0	889
B1GMH T / BRUTTOKANSANTUOTE markkinahintaan	266 124	-100	111	266 135
P7 R / Tuonti	127 836	487	161	128 484
P71 R / Tavaroiden tuonti	88 442	487	161	89 090
P72 R / Palvelujen tuonti	39 394	0	0	39 394
SUPP R / TARJONTA YHTEENSÄ	393 960	387	272	394 619
P6 K / Vienti	122 672	508	0	123 180
P61 K / Tavaroiden vienti	88 351	508	0	88 859
P62 K / Palvelujen vienti	34 321	0	0	34 321
P3 K / Kulutusmenot	199 009	23	-209	198 823
P31Y K / Kotitalouksien kulutusmenot	129 504	0	-209	129 295
P3J K / Julkiset kulutusmenot	64 295	23	0	64 318
P32Y K / Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot	5 210	0	0	5 210
P51 K / Kiinteän pääoman bruttomuodostus	66 349	-613	-96	65 640
P52 K / Varastojen muutos	6 912	1	0	6 913
P53 K / Arvoesineiden nettohankinnat	63	0	0	63
USE K / KYSYNTÄERÄT YHTEENSÄ	395 005	-81	-305	394 619
DEB1*G T / Tilastollinen ero	-1 045	468	577	0

6.1.5.3 Automaattinen tasapainotus

Kun tilastollinen ero on eliminoitu, ei tarjonnan ja käytön välistä eroa enää esiinny koko talouden tasolla, mutta tuotekohtaisia eroja esiintyy vielä tuotostyypeillä P11 Markkinatuotos ja P7 Tuonti. Näiden erojen korjaamiseksi suoritetaan lopuksi automaattinen tasapainotus, jossa loput erot poistetaan RAS-algoritmilla. Algoritmi laskee kertoimet, joilla kerrottuina tasapainotettavan matriisin alkiot summautuvat etukäteen kiinnitettyihin rivisuunnan tuotekohtaisiin perushintaisiin tarjonta-arvoihin ja sarakesuunnan toimialoittaisten välituotekäyttöjen ja lopputuotekäyttöerien ostajanhintaisiin arvoihin. Toisin sanoen automaattisessa

tasapainotuksessa tuotteiden arvot saavat muuttua käyttöluokkien sisällä, pois lukien ne käyttöluokittaiset ja tuotteiden arvot, jotka on kiinnitetty etukäteen (esim. kotitalouksien kulutusmenojen polttoaineet). Automaattisen tasapainotuksen lopputuloksena syntyy tasapainotetut tarjonta- ja käyttötiedot, joissa perushintainen tarjonta ja perushintainen käyttö ovat tasapainossa tuotteittain ja tuotostyypeittäin. Automaattisessa tasapainotuksessa tarjonta- ja käyttötaulukoiden arvot muuttuvat vain rivisuunnassa.

Automaattisessa tasapainotuksessa on mukana lähes kaikki tuotteet. Automaattisessa tasapainotuksessa ostajahintaisia käyttötietoja korjattiin yhteensä vajaalla 25 miljardilla eurolla vuonna 2022. Manuaaliseen tasapainotukseen verrattuna automaattisen tasapainotuksen merkitys tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotuksessa on pienempi.

Automaattista tasapainotuksista tehdään vuosittain laskentatason tarkkuudella analyysitaulukot, joista nähdään automaattisesti tasapainotettujen tietojen erot manuaalisesti tasapainotettuihin tietoihin verrattuna. Mikäli automaattisessa tasapainotuksessa havaitaan muutoksia, joita ei voida hyväksyä, ko. tuotteen osalta tasapainotuksessa palataan manuaalisen tasapainotuksen vaiheeseen.

Tarjonta- ja käyttötaulukoiden tasapainotetut tiedot päivitetään vuositilinpidon osajärjestelmien tuotetaloustoimitietoihin. Päivitetyt tiedot muodostavat kansantalouden tilinpidon lopulliset, tasapainotetut, tiedot. Huoltotaseen tilastollinen ero on tällöin nolla.

Tarjonta- ja käyttötaulukot julkaistaan 64 toimialan ja 64 tuotteen (A64 x P64) tarkkuudella. Varsinaiset tarjonta- ja käyttötaulukot käsittävät seuraavat taulukot:

- Tarjontataulukko perushintaan
- Käyttötaulukko ostajanhintaan
- Käyttötaulukko perushintaan
- Tuonnin käyttötaulukko perushintaan

Tarjonta- ja käyttötiedoista johdetaan kotimaisen tuotoksen panos-tuotostaulukko perushintaan (A64 x A64) ns. markkinaosuusolettaman avulla (”malli D”).

6.2 Muut BKT:n validointimenettelyt

6.2.1 Tasapainotusta edeltävä vaihe

Tasapainotusta edeltävät sektoritutkijoiden/tiimien laskelmat omilta ilmiöalueiltaan. Näissä laskelmissa lähdeaineistojen tiedot muokataan kansantalouden tilinpidon käsitteistön mukaisiksi. Jo tässä vaiheessa kiinnitetään huomiota tiettyihin tunnuslukuihin ja riippuvuuksiin. Ilmiöaluekohtaisissa laskelmissa on kiinnitettävä huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- arvon, volyymin ja hinnan muutoksiin edellisestä vuodesta
- vastaaviin muutoksiin edellisestä versiosta
- absoluuttisten tasojen muutoksiin verrattuna edelliseen versioon
- palkkojen ja työllisyyden yhteensopivuuteen, jota mitataan ansiotason kehityksellä

- arvonlisäyksen volyymikehityksen ja työpanoksen yhteensopivuuteen, jota mitataan työn tuottavuuden muutoksella
- työllisyyden ja työtuntien yhteensopivuuteen, jota mitataan työtunneilla työllistä kohti
- reaaliseen käytettävissä olevaan tuloon: nimellinen käytettävissä oleva tulo deflatoituna kulutusmenojen hintaindeksillä (kotitaloudet)
- säästämisasteeseen: säästön suhde käytettävissä olevaan tuloon (kotitaloudet, julkisyhteisöt)
- nettoluotonannon tasoon

6.2.2 Laskennan osa-alueiden tarkastus

Ennakollisen tilinpidon tasapainotuksessa jokainen toimiala, sektori tai muu laskentakokonaisuus käydään läpi yhteenvetokokouksissa, niin sanotuissa jetsutuksissa. Näissä palavereissa on mukana 2–4 yhteenvetäjää sekä yksi tai useampia sektoritutkijoita, jotka vastaavat kyseisen laskentakokonaisuuden laadinnasta.

Yksittäisten laskentakokonaisuuksien tarkastus tapahtuu sitä mukaa, kun tietoja alkaa valmistua. Yhteenvetokokouksissa käydään läpi laskentakokonaisuus erityisesti kiinnittäen huomiota edellä mainittuihin seikkoihin. Niiden ohella tietolähteet, niiden saatavuus ja käyttökelpoisuus, niissä tapahtuneet muutokset tai laskennassa tapahtuneet menetelmämuutokset ja muut laskentaan vaikuttavat taustatiedot ovat olennaista keskusteltavaa.

Koko kansantalouden kuva alkaa hahmottua ja tarkentua, kun valtaosa laskentakokonaisuuksista on valmiina. Kokonaiskäsitystä voidaan kuitenkin ruveta muodostamaan vasta, kun kaikki palaset ovat mukana.

Loppuvaiheessa kiinnitetään huomiota siihen, miten tarjonta ja kysyntä vastaavat toisiaan. Näiden erotus, tilastollinen ero, pyritään saamaan mahdollisimman pieneksi hakemalla laskennasta ja käytetyistä lähteistä syitä erolle. Kokonaan tilastollista eroa ei ennakollisissa tiedoissa saada umpeen, koska jokaiselle tarjonta- tai kysyntätietojen muutokselle tulee löytyä peruste. Tilastollinen ero poistuu vasta lopullisen tarjonta-/käyttötaulukkokehikossa tehtävän tuotteittaisen tasapainotuksen yhteydessä.

Luku 7 Yleiskatsaus kattavuuden varmistamiseen

7.0 Johdanto

7.0.1 Maantieteellinen kattavuus

Suomen talousalue käsittää Suomen maantieteellisen alueen valtion rajojen mukaisesti (ml. Ahvenanmaa) lukuun ottamatta Suomessa sijaitsevia ulkomaiden lähetystöjä ja konsulaatteja sekä ylikansallisia organisaatioita ja kansainvälisiä järjestöjä. Suomen talousalueeseen luetaan Suomen ulkomailla sijaitsevat erillisalueet (lähetystöt, konsulaatit, tutkimusasemat tms.). Suomen talousalueeseen luetaan myös kansallinen ilmatila ja aluevedet, alukset, lentokoneet ja muu liikkuva kalusto, kun liikennöitsijällä on Suomessa kotipaikka.

7.0.2 Kattavuuden yleisperiaatteet

Suomen kansantalouden tilinpidossa käytetään kaikkia kolmea laadintatapaa bruttokansantuotetta laskettaessa (tuotanto, kysyntä, tulot), joista kuitenkaan tulolähestymistapaa ei voida pitää täysin itsenäisenä. Luotettavimmat tulokset saadaan tuotoslähestymistapaa käyttämällä.

Lopullisissa laskelmissa tarjonta ja kysyntä tasapainotetaan tarjonta- ja käyttötaulukoissa. Tasapainotusta on kuvattu edellä (Luku 6). Ennakollisissa laskelmissa kysynnän kautta saatua tulosta verrataan tuotannon kautta laskettuun BKT:hen ja erotus kirjataan tilastolliseksi eroksi. Sen etumerkki vaihtelee käytännössä. Vain yksi, tuotoslähestymistavan perusteella laskettu BKT-luku julkaistaan. Tilastollinen ero esitetään omana eränään kysyntäpuolella ennakollisissa laskelmissa.

Perustietolähteet tuotoksen ja välituotekäytön laskemiseksi ovat hyvät ja kattavat (kattavuuden varmistamisesta tuotoslähestymistavassa tarkemmin kohdassa 3.6). Loppukysynnän erät lasketaan riippumattomasti (kattavuuden varmistamisesta tarkemmin kohdassa 5.6). BKT:n tulokomponentit voidaan myös laskea itsenäisesti (kattavuuden varmistamisesta tarkemmin kohdassa 4.6). Näitä tietoja käytetään osaksi myös koko talouden yhteenvedossa. Toimintaylijäämää koskevat tietolähteet ovat kuitenkin pitkälti samoja kuin tuotoslähestymistavassa.

Lähdetietoihin tehtävät kattavuuskorjaukset tehdään jokaisella laskentakierroksella. Kattavuuteen liittyvät tarkastelut ja korjaukset kuvataan tarkemmin seuraavaksi kohdassa 7.1. Laittoman- ja harmaan talouden estimaatteja (kertoimia) tarkistetaan 5–7 vuoden välein tehtävien selvitysten perusteella. Tämä laskenta on kuvattu kohdassa 7.1.3.

7.1 Tuotoslähestymistavan kattavuusmenettelyt

7.1.1 Kattavuustyyppien todentaminen

Kansantalouden tilinpidossa on tunnistettu pääosin seitsemän erilaista lähdeaineistojen kattavuuteen liittyvää korjaustyyppiä, jotka on määritelty myös tietojärjestelmään tarvittavien muokkausten ja korjausten tunnistamiseksi ja tallentamiseksi. Tietojärjestelmästä on kuvaus tarkemmin kohdassa 1.1.6.

Korjaussarakkeet ovat

- KML1 Käsitteelliset muutokset

- KML2 Aineiston virheiden korjaus
- KML3 Tilastolliset rajaukset
- KML4 Kattavuus, tilastolliset puutteet
- Harmaa talous, ALV-petos
- Laiton talous ja prostituutio
- Tasapainotus

Kansainvälisesti on määritelty puolestaan seitsemän erilaista kattamattomuusluokkaa, jotka voivat tilinpidossa esiintyä ja jotka tulisi pyrkiä tunnistamaan.

- N1 Laillinen tuottaja velvollinen rekisteröitymään mutta on rekisteröimätön
- N2 Laiton tuottaja ei ole rekisteröitynyt
- N3 Tuottajat, joilla ei ole velvollisuutta rekisteröityä
- N4 Rekisteröitynyt oikeushenkilö ei ole mukana tilastossa
- N5 Rekisteröitynyt yritys ei ole mukana tilastossa
- N6 Tuottajan raportoimatta jättäminen
- N7 Muut puutteet aineistossa

Suomessa kansantalouden tilinpidon käyttämät korjaustyypit eivät suoraan vastaa N1-N7 kattamattomuusluokkia, mutta seuraavassa on kuvattu korjaustyyppien sisältö ja yhteydet kattamattomuusluokitukseen. Yhteydet on myös kuvattu taulukkoon (Taulukko 7-1).

7.1.1.1 Käsitteelliset muutokset – KML1

Lähdeaineistoihin tehdään joitakin käsitteellisiä korjauksia keskitetysti. Useimmat näistä koskevat välituotekäytöstä tehtäviä vähennyksiä kuten ajoneuvoveron ja jäteveron kirjaamista tuotantoveroihin (ks 4.8). Mikäli keskitetyssä korjauksessa on havaittu puute, kirjataan sitä koskeva korjaus käsitteellisten muutosten alle, koska kaikki keskitetyt korjaukset ovat luonteeltaan käsitteellisiä. Muutoin nämä keskitetyt käsitteelliset korjaukset eivät esiinny KML1 erän alla, sillä niille on oma lähdeaineistoprosessinsa ja sisältyvät Lähteet yhteensä -erään. Näitä ovat:

- Ajoneuvovero ja jätevero (kirjataan muihin tuotantoveroihin)
- Rahoitusleasing (kirjataan investoinniksi)
- Kiinteistövero (kirjataan erikseen välittömiin veroihin)
- Kulut päästöoikeuksien ostoista (kirjataan muihin tuotantoveroihin)
- Vahinkovakuutusmaksut (vain vakuutuspalvelumaksun osuus kuuluu välituotekäyttöön, loppuosa vahinkovakuutuspalvelumaksuihin, netto)
- Luontoismuotoiset sosiaalietuudet (verottajan palkkatietojen vuosi-ilmoituksen perusteella, sisältyvät palkkoihin)
- Päivärahat (kirjataan erikseen palkkoihin)

Globaalisti toimivien yritysten tietoja joudutaan usein korjaamaan, jotta ulkomaan toimintoja kuvaavat erät tulevat kirjatuksi oikein. Käsitteellisten muutosten alle tallennetaan valmistuttamiseen, välityskauppaan ja tehtaattomaan valmistuttamiseen liittyvät korjaukset, myös osatuloutuksista, projektitoimituksista ja arvopaperikaupasta johtuvat korjaukset kirjataan tähän erään. Mikäli esimerkiksi hallussapitovoittoja ja -tappioita tai fuusiovoittoja tai -tappioita ei ole vähennetty jo aiemmassa vaiheessa, huomioidaan ne korjauseränä käsitteellisinä muutoksina.

KML1 erät voidaan lukea kuuluvaksi Eurostatin prosessitaulukoiden erään Muut käsitteelliset korjaukset.

7.1.1.2 Aineiston virheiden korjaus – KML2

Yritysten tilinpäätöskyselyn aineistossa voi olla jokin virhe tai epäkonsistentti tieto, jos yritys on antanut puutteellisia tietoja. Aineistoa ei välttämättä ole kaikkien yritysten kohdalla ehditty tarkistamaan ja hyväksymään ennen lähdeaineistojen tietokantaan vientiä. Lähdetieto voi siten olla osin imputoitu ja/tai virheellinen.

Aineiston käsittelyprosessissa, esimerkiksi tietojen toimipaikkaistamisessa, on voinut myös tapahtua virhe, joka vaikuttaa muutamien yksittäisten yritysten tietoihin. Joissakin tapauksissa korjaus on helpompi kohdistaa yksittäisiin yrityksiin kuin ajaa koko lähdeaineisto uudestaan. Teknisistä ja aikatauluista johtuvista syistä uuden aineiston kantaan vienti voi olla myös käytännössä vaikea toteuttaa.

Aineistojen virheitä koskeva korjauserä KML2 voidaan käsitteellisesti katsoa muodostuvaksi Eurostatin prosessitaulukoiden erästä Datan validointi.

Aikasarjojen korjaukset saatetaan myös tyypillisesti kohdistaa tähän erään, mikäli syynä on aineiston virhe eikä erillistä lähdeaineiston korjausprosessia perusteta.

7.1.1.3 Tilastolliset rajaukset – KML3

Perusoletus on, että kaikki rekisteröidyt yksiköt ovat mukana aineistossa. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa tehdään oma vuositilastoyksikkörajaus kokonaisaineistosta, mutta kansantalouden tilinpidon laskelmiin otetaan mukaan kaikki tilastovuoden aikana aktiivisina olleet yksiköt (toimipaikat) ilman toiminta-aika tai liikevaihdon kokoluokkarajoitusta.

Kattavuustyyppeihin N4 Rekisteröitynyt oikeushenkilö ei ole mukana tilastossa tai N5 Rekisteröitynyt yritys ei ole mukana tilastossa kuuluvia yksiköitä ei tilastoida erikseen, sillä lähdeaineiston nähdään sisältävän kaikki rekisteröityneet yritykset ja oikeushenkilöt lukuun ottamatta niitä, joiden ei tarvitse rekisteröityä (N3) tai jotka olisivat velvollisia rekisteröitymään, mutta eivät sitä tee (N1).

Tuottajat, joilla ei ole velvollisuutta rekisteröityä (N3) on tilastoitu oman toimialaluokkansa laskelmissa, ei erillisinä kattavuuskorjausryhminä. Esimerkiksi yksityishenkilöt, jotka kalastavat pienehköjä määriä kalaa, metsästäjät tai marjanpoimijat. Mikäli näitä yksiköitä koskevia lisäyksiä olisi tarpeen tehdä tai korjata, esitettäisiin ne ”Tilastolliset rajaukset” korjausluokan alla.

Tilastolliset rajaukset -korjaussarakkeen erät koostuvat pääosin luokituksiin kohdistuvista korjauksista eli sektori- ja toimialasiirroista.

Tämän korjaussarakkeen erät luetaan kuuluvaksi siten kattamattomuusluokkaan N7 Muut tilastolliset puutteet aineistossa. Myös tilikauden ajoitukseen liittyvät korjaukset kirjataan tähän erään.

7.1.1.4 Kattavuus, tilastolliset puutteet – KML4

Yksikkö voi sisältyä hallinnolliseen rekisteriin aktiivisena yksikkönä, ja luokitukset voivat olla oikein, mutta laskentaerät ovat riittämättömiä. Kattavuuteen ja muihin tilastollisiin puutteisiin, joiden ei katsota kuuluvan edellä mainittuihin eriin tai harmaaseen talouteen, liittyvät korjaukset kirjataan tähän erään. Erät luetaan kuuluvaksi kattamattomuusluokkaan N7 Muut tilastolliset puutteet aineistossa.

7.1.1.5 Laiton talous ja prostituutio

Salakuljetusta (tupakka, nuuska ja alkoholi), prostituutiota (seksityö) ja huumekauppaa koskevat estimaatit kuuluvat laittomaan talouteen ja kattavuustyyppiluokkaan N2 Laiton tuottaja, joka ei ole rekisteröitynyt. Osa laittomaan talouteen kirjatuista yksiköistä saattaa toimia omalla toiminimellä eli rekisteröityneenä. Nämä toimijat eivät ole mukana tässä laskelmassa, vaan osana hallinnollisista lähteistä johdettua lähdeaineistoa. Todennäköisesti varsinkin eräät seksityöntekijät voivat jo olla mukana lähdetiedoissa. Asiantuntija-arvion perusteella laajamittaisen kaksoislaskennan riski on tässä tapauksessa vähäinen, sillä useimmat prostituoidut työskentelevät rekisteröitymättä.

7.1.1.6 Harmaa talous, ALV-petos ja ALV-jäämä

Piilotalouden estimaatit esitetään suurimmaksi osaksi Harmaan talouden erässä, joka muodostuu kattavuustyypin N6 Tuottajan raportoimatta jättäminen alle luokiteltavista eristä. Piilotalous käsittää toimijoita, jotka ovat rekisteröityneet mutta jättävät osan toiminnastaan kirjaamatta (N6) kuin myös toimijoita, joiden olisi pitänyt rekisteröityä, mutta eivät ole sitä tehneet (N1). Piilotalouden estimaateissa ei ole tehty jakoa sen mukaan, onko toimija rekisteröitynyt vai ei vaan kirjaamatta jäänyt osuus arvioidaan kokonaisuutena. Jaon tekemiseksi N1 ja N6 välillä ei ole luotettavia tietolähteitä ja arvioidaan, että suurin osa toimijoista on rekisteröitynyt.

Harmaan talouden erän lisäksi ALV-petos ilman osallisuutta ja ALV-jäämä lasketaan kattamaan se osuus kattamattomuusluokkaa N6 Tuottajan raportoimatta jättäminen, jota Harmaan talouden erä ei sisällä. Tämä kattavuuskorjauserä on lisätty kansantalouden tilinpitoon vuonna 2019 tilastovuodesta 1995 alkaen vastaamaan kansainvälisiä tilastointisuosituksia. ALV-petos ilman osallisuutta lasketaan teoreettisen ALV:n, ALV kertymän ja Verohallinnolta saadun ALV-jäämän perusteella. Sekä ALV-petos ilman osallisuutta että ALV-jäämä esitetään korjaussarakkeessa ALV-petos.

Kohdassa 7.1.3 kuvataan tarkemmin harmaan talouden, ALV-petoksen ja ALV-jäämän laskennan menetelmiä.

7.1.1.7 Tasapainotus

Viime vaiheessa havaitut tasapainotustarpeet, jotka eivät kohdistu mihinkään yllämainituista, kirjataan erilliseen tasapainotuksen sarakkeeseen.

Taulukko 7-1: Kattamattomuustyyppien ja tilinpidon korjaussarakkeiden väliset yhteydet

Kattamattomuustyypit	Kansantalouden tilinpidon korjauserät
Datan validointi	KML2
Muut käsitteelliset	KML1
N1	-
N2	Laiton talous ja prostituutio
N3	-
N4	-
N5	-
N6	Harmaa talous, ALV-petos
N7	KML3, KML4
Tasapainotus	Tasapainotus

7.1.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset

Taulukko 7-2: Laittoman talouden toiminta, vuosi 2022, miljoonaa euroa

	Prostituutio	Laittomien huumeiden kauppa + tuottaminen omaan loppukäyttöön	Alkoholin, nuuskan ja tupakkatuotteiden salakuljetus	Laiton talous yhteensä
Sektori	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet	S1 Kansantalous yhteensä
NACE Rev. 2	96 Muut henkilökohtaiset palvelut	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.) + 97_98 Kotitalouspalvelut	47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	Yhteensä
Tuotos (P1)	168	212	18	398
Välituotekäyttö (P2)	50	12	-	62
Bruttoarvonlisäys (B1G) (=P1-P2)	118	200	18	336
Kotitalouksien lopulliset kulutusmenot (P3)	178	318	78	574
Tavaroiden ja palveluiden tuonti (P7)	10	95	59	164

Taulukko 7-3: Harmaan talouden osuudet arvonlisäyksestä toimialoittain ja sektoreittain (osuutena kyseisen sektorin koko arvonlisäyksestä) sekä harmaan talouden osuus tuotoksesta ja arvonlisäyksestä toimialoittain yhteensä sektoreittain, vuonna 2022

Toimiala (osuus B1GPH %)	S11 Yritykset, %	S14 Kotitaloudet, %	S1 Koko kansantalous %
A Maa-, metsä- ja kalatalous	0,0	0,0	0,0
B Kaivostoiminta ja louhinta	0,0	0,0	0,0
C Tehdasteollisuus	0,1	0,0	0,1
D Energiahuolto	0,0	0,0	0,0

Toimiala (osuus B1GPH %)	S11 Yritykset, %	S14 Kotitaloudet, %	S1 Koko kansantalous %
E Vesi- ja jätehuolto	0,0	-	0,0
F Rakentaminen	0,2	5,6	0,5
G Kauppa	0,3	0,1	0,2
H Liikenne	0,1	0,4	0,1
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	0,1	0,2	0,1
J Informaatio ja viestintä	0,1	0,0	0,1
L Kiinteistöalan toiminta	0,0	0,1	0,0
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	0,1	0,1	0,1
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	0,1	0,1	0,1
P Koulutus	0,0	0,0	0,0
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	0,1	0,1	0,1
R Taiteet, viihde ja virkistys	0,0	0,0	0,0
S Muu palvelutoiminta	0,0	0,8	0,1
Harmaan talouden arvioitu osuus tuotoksesta (P1/R), perushintaan	0,5	4,0	0,6
Harmaan talouden arvioitu osuus arvonlisäyksestä, brutto perushintaan (B1GPH)	1,3	7,5	1,6

7.1.3 Kattavuuskorjausmenetelmät

7.1.3.1 Piilotalous

Piilotalouden keskeiset huomioon otettavat osa-alueet ovat harmaa talous ja laiton talous. Vuosina 2007 ja 2008 Tilastokeskuksessa toteutettiin piilotalouteen liittyvä projekti, jonka tuloksia nykyisessä laskennassa hyödynnetään. Tulokset on koottu raporttiin ”Suomen piilotalous” (2008). Projektin tavoitteena oli Suomen kansantalouden tilinpidon laadun parantaminen lukujen kattavuutta laajentamalla ja täydentämällä piilotalouden estimaatteja. Projektin yhteydessä käytiin läpi ja tarkistettiin myös aikaisemmat 1990-luvulta lähtöisin olevat harmaan talouden estimaatit ja niiden laskentamenetelmät. Laittoman talouden estimaatteja tilinpidossa on ollut mukana jo ennen vuonna 2008 päättynyttä projektia, mutta nämä luvut eivät ole olleet täysin kattavia, esimerkiksi huumeet tulivat projektin myötä huomioiduksi ensi kertaa.

Tilastokeskuksella ei ole ollut mahdollisuutta tuottaa laajassa määrin esimerkiksi omia kyselytutkimuksia piilotalouden alueelta. Vuonna 2011 Verohallinto perusti erillisen Harmaan talouden selvitysyksikön (nyk. Selvitysyksikkö), jonka yhtenä tehtävänä on edistää harmaan talouden torjuntaa tuottamalla ja jakamalla tietoa harmaasta taloudesta ja sen torjunnasta. Selvitysyksikkö julkaisee vuosittain harmaan talouden tilannekuvan ja valvontatilaston, joka on kooste eri valvontavirastojen tilastoista liittyen mm. harmaaseen talouteen ja rikostorjuntaan. Lisäksi yksikkö julkaisee lukuisia asiantuntijakirjoituksia aiheeseen liittyen. Myös kansalliset toimialaliitot teettävät ja julkaisevat omia tutkimuksiaan aihepiiriin liittyen ja nämä julkaisut ovat usein vapaasti hyödynnettävissä.

Verohallinnon Harmaan talouden selvitysyksikkö julkaisi vuonna 2022 useita selvityksiä pimeästä työstä, joissa oli käytetty aineistona verotarkastuksia sekä työllisyystilastoja. Näiden selvitysten tuloksia on hyödynnetty toimialoittaisissa harmaan talouden arvioissa.

7.1.3.1.1 Laiton talous

Kansantalouden tilinpidon tuotantorajan määritelmään luetaan kuuluvaksi lailla kielletty tuotanto sillä edellytyksellä, että kaikki mukana olevat yksiköt ryhtyvät siihen vapaaehtoisesti. Laiton talous ja prostituutio on sisällytettävä kansantalouden tilinpitoon ja maksutasetilastoihin tuotanto- ja kulutustilastojen kattavuuden lisäämiseksi. Tämä vähentää virheiden mahdollisuutta muualla laskelmissa. Lisäksi laittoman taloudellisen toiminnan sisällyttäminen parantaa BKTL-tilastojen kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Suomessa laittoman taloudellisen toiminnan estimaattien laskennassa huomioidaan huumeiden laiton kauppa ja tuotanto sekä alkoholijuomien, tupakan ja nuuskan salakuljetus. Tähän kontekstiin sisällytetään myös prostituutiopalveluiden arvo huolimatta siitä, että prostituutio itsessään ei ole laitonta Suomessa.

Laittoman talouden toimijoiden etuna on piilottaa toimintansa. Tästä syystä kyselyihin tai viranomaislähteisiin perustuvaa tietoa ei ole saatavilla. Laittoman taloudellisen toiminnan estimaatit onkin tästä syystä tehty käyttämällä erilaisia selvityksiä, tutkimuksia ja raportteja ja yhdistelemällä näiden sisältämää tietoa.

Kotimaisista lähteistä tärkeimmät ovat Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Tullin ja poliisin aineistot. Lisäksi käytössä on ollut jonkin verran muiden viranomaisten raportteja.

Todellisuudessa laittoman talouden arvoa koskevat laskelmat tehdään desimaaliarvojen osalta huomattavasti tarkemmin, mutta järjestelmään viedyt tulokset annetaan miljoonina euroina ilman desimaaleja. Tästä syystä tässä asiakirjassa selitettyjen tulosten ja järjestelmään vietyjen tulosten välillä on joitain eroja.

7.1.3.1.1.1 Prostituutio

Prostituution taloudellinen arvo on estimoitu laittoman talouden kontekstissa. Seksipalvelujen tarjoaminen on laillista, mutta rikoslain nojalla paritus ja ihmiskauppa on kielletty, ja seksin ostaminen alaikäisiltä tai parituksen tai ihmiskaupan uhreilta on kriminalisoitu. Järjestyslaki puolestaan kieltää katuprostituution. Paritukseen tai ihmiskauppaan liittyvä seksipalveluiden laiton ostaminen ei varsinaisesti kuulu kansantalouden tilinpidon tuotantorajan määritelmään, koska myyjä ei toimi vapaaehtoisesti ja molemminpuolisen sopimisen periaatetta on rikottu. Prostituutiopalveluiden arvon estimoinnissa tätä erotusta laittoman ja laillisen seksityön välillä ei ole kuitenkaan tehty, koska luotettavaa estimaattia laittoman seksityön osuudesta ei ole ollut saatavilla.

Prostituution estimaatit perustuvat tarjontapuolen estimaatteihin. BKTL-komitean suositusten (GNIC/230) mukaan estimaattien tulisi pohjautua prostituutiotyyppeihin, kuten katuprostituutioon tai yökerhoissa tapahtuvaan prostituutioon. Tällä hetkellä prostituutiotyypin mukaista jakoa ei tehdä, vaan jako on Suomessa tehty kotimaisiin ja ulkomaalaisiin prostituoituihin, sillä hintojen on ajateltu eroavan näiden ryhmien välillä. Ulkomaalaiset prostituoidut ovat myös jaettu vieraileviin sekä Suomessa pysyvästi oleskeleviin, jotta voidaan tehdä jako palvelujen tuonnin sekä kotimaisen tuotannon välillä. Kullekin ryhmälle on arvioitu päivittäinen asiakaskontaktien määrä. Suomalaisten ja ulkomaalaisten seksityöntekijöiden hintojen arvioidaan eroavan toisistaan. Välituotekäytön arvo on arvioitu samalla tavoin osuutena tuotannosta eri ryhmien kesken.

Prostituution arvon arvioimisessa käytetyt tiedot perustuvat asiantuntija-arvioihin. Seuraavat laskelmat koskevat vuotta 2022.

Ensin laskelmissa arvioidaan yksittäisenä päivänä työskentelevien prostituoitujen määrä sekä kotimaisille että ulkomaisille toimijoille.

Ulkomaalaiset seksityöntekijät jaetaan edelleen vieraileviin prostituoituihin ja Suomessa pysyvästi oleskeleviin prostituoituihin. Suomessa alle vuoden työskentelevien ulkomaalaisten prostituoitujen palvelut luokitellaan vierailevaksi prostituutioksi – ja siksi palvelujen tuomiseksi. Suomessa yli vuoden työskentelevien ulkomaalaisten prostituoitujen palvelut lasketaan kotimaiseksi tuotannoksi.

Kaikkien ryhmien kohdalla (suomalaiset työntekijät, pysyvästi oleskelevat ulkomaalaisten työntekijät, vierailevat ulkomaalaisten työntekijät) päivittäisten asiakaskontaktien määrän arvioidaan olevan satunnaisena päivänä neljä. Laskelmassa käytetään 360 päivän kalenterivuotta. Kaikkien ryhmien kohdalla vuosittainen tuotanto on laskettu seuraavien tekijöiden tulona: päivittäinen työntekijöiden määrä, asiakaskontaktien päivittäinen määrä, päivien määrä vuodessa sekä kontaktin hinta.

$$\begin{aligned} &Kotimainen\ tuotanto \\ &= suomalaisten\ työntekijöiden\ tuotanto \\ &+ ulkomaalaisten\ pysyvästi\ Suomessa\ oleskelevien\ työntekijöiden\ tuotanto \end{aligned}$$

$$Kotimainen\ tuotanto\ = 168\ milj.€$$

Välituotekäyttö (vuokrat, välineet) on estimoitu yksinkertaisesti osana kotimaista tuotantoa. Osuudeksi arvioidaan 30 prosenttia. Vierailevien ulkomaalaisten työntekijöiden Välituotekäytön oletetaan sisältyvän kohtaan ei-kotimaiset matkakulut osana vientiä.

$$Välituotekäyttö\ =\ 30\ \%\ *\ 168\ milj.€\ =\ 50\ milj.€$$

$$\begin{aligned} Tuonti\ &=\ Vierailevien\ ulkomaalaisten\ työntekijöiden\ tuotanto \\ &=\ 10\ milj.€ \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &Kotitalouksien\ lopulliset\ kulutusmenot \\ &=\ Kotimainen\ tuotanto\ +\ Tuonti \\ &=\ 168\ milj.€\ +\ 10\ milj.€\ =\ 178\ milj.€ \end{aligned}$$

Lukuja arvioitaessa on huomioitava, että tiettynä päivänä keskimäärin prostituoituina työskentelevien määrä ei ole samalla arvio prostituoituina työskentelevien henkilöiden kokonaismäärästä. Osa henkilöistä työskentelee lyhytaikaisesti, joten seksipalveluja tarjoavien kokonaismäärä on huomattavasti päivittäistä määrää suurempi.

Suomessa vierailevien turistien käyttämät Suomessa oleskelevien prostituoitujen tarjoamat palvelut sisällytetään turismituloihin ja lasketaan siis kuuluviksi palvelujen vientiin. Tätä kohtaa ei kuitenkaan ole eritelty. Turistien käyttämät vierailevien prostituoitujen palvelut arvioidaan vähäisiksi.

Suomalaisten prostituoitujen ulkomailla tarjoamien seksipalveluiden määrä arvioidaan marginaaliseksi, eikä palvelujen viennissä tilastoida prostituutiota tältä osin eikä myöskään kirjata sekatuloa.

Suomalaisten ulkomaanmatkoillaan hankkimien prostituoitujen palveluiden arvon arvioidaan sisältyvän suomalaisten matkustusmenoihin ulkomailla ja siten olevan jo mukana kansantalouden tilinpidon erissä yksityiset kulutusmenot ja palvelujen tuonti. Arvoa ei ole erikseen laskettu. ”Trends in sexual life” -kyselytutkimuksen (2001) mukaan yli 70 prosenttia seksiä ostaneista oli viimeksi ostanut seksiä ulkomailla ulkomaalaiselta henkilöltä. Tämän jälkeen yleisintä seksinosto on suomalaiselta Suomessa.

Rikos- ja pakkokeinotilastoista saadaan tietoa paritukseen ja seksikauppaan liittyvistä rikoksista tehdyistä ilmoituksista. Syytetyt, tuomitut ja rangaistukset -tilastosta saadaan tietoa oikeudessa tuomituista tapauksista. Tuomiot tilastoidaan tuomiopäivämäärän mukaan, ei rikoksen tapahtumahetken, joten rikoksen tapahtumavuosi ja tuomion antovuosi voivat erota. Oikeustilastoista voidaan saada jonkinasteista suuntaa ilmiöiden kehityksestä, mutta prostituution vuosittaisen arvon todellisten muutosten estimointiin luvut eivät suoraan sovellu. Siten tietojen pohjalta ei myöskään voida arvioida laittoman prostituution osuutta.

7.1.3.1.1.2 Huumeet

Suomen lainsäädännössä huumausaineiden tuotanto, valmistus, tuonti Suomen alueelle, vienti Suomen alueelta, kuljetus, kauttakuljetus, jakelu, kauppa, käsittely, hallussapito ja käyttö on kielletty. Samaten eräiden kasvien ja sienien kasvatus on huumausainelain nojalla kielletty.

Huumeita koskeva laskelma koostuu kahdesta pääelementistä: Kotimainen tuotanto (kotikasvatettu kannabis) ja huumeiden laiton tuonti. Kotikasvatetun kannabiksen määrän arvio perustuu (yhdistettyyn) tavararikkodataan poliisin ja Tullin takavarikoimista kannabiskasveista (toimituspuolen estimaatti). Laittoman tuonnin määrien arviot on jaettu kahteen menetelmään huumeen tyypin mukaan. Jätevesianalyyseissä rutiininomaisesti havaittavat huumausainemäärät on arvioitu saatavilla olevien tietojen perusteella (käytettyihin määriin perustuva kysyntäpuolen estimaatti). Tietoa jätevesianalyyseistä saa Euroopan unionin huumeviraston (EUDA) sekä Suomen terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivuilta. Jäljelle jäävien huumeiden määrä, jonka arviointiin on saatavilla poliisin ja Tullin tarjoamia takavarikoita koskevia (yhdistettyjä) tietoja, estimoidaan takavarikkojen perusteella (toimituspuolen estimaatti). THL raportoi poliisin ja Tullin takavarikkotiedot. Hintatiedot perustuvat THL:n toimittamiin keskusrikospoliisin tietoihin.

7.1.3.1.1.2.1 Kotimainen tuotanto

Kotimaisen huumetuotannon estimaatti keskittyy kotikasvatettuun kannabikseen. Vuonna 2011 julkaistun, kasvattajien haastatteluihin, verkkokyselyihin ja väestötutkimusdataan perustuvan tutkimuksen mukaan noin 40 000 – 60 000 suomalaista oli jossain vaiheessa kasvattanut kannabista, ja vuonna 2010 aktiivisia kasvattajia arvioitiin olevan hieman alle 10 000. [21] THL:n mukaan kannabiksen kasvatus yleistyi nopeasti 2000- ja 2010-luvuilla, mutta viime vuosina se on tasoittunut. [22] Suomessa kasvatetun kannabiksen arvon estimoimiseksi on

[21] Hakkarainen Pekka, Jussi Perälä ja Leena Metso. ”Kukkaa pukkaa – kannabiksen kotikasvatus Suomessa.” Yhteiskuntapolitiikka, nro 76 (2011:2): 148–168
[22] THL – Huumetilanne Suomessa 2020. Saatavilla osoitteesta https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140710/URN_ISBN_978-952-343-576-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

arvioitava tuotetun kannabiksen määrä, vähittäismyyntihinta ja osuus välituotekäytöstä.

Kotikasvatetun kannabiksen määrää koskevat estimaatit perustuvat seuraaviin tietoihin: 1) vuosittain takavarikoitujen kannabiskasvien lukumäärä, 2) osuus, joka edustaa takavarikoitujen kannabiskasvien osuutta kaikista kasveista, ja 3) yhden kasvin vuodessa tuottama keskimääräinen määrä kuivattua kannabista.

Kun estimoitu määrä kerrotaan katukauppahinnalla, saadaan kotikasvatetun kannabiksen estimoitu katukauppa-arvo.

$$Kotikasvatetun\ kannabiksen\ estimoitu\ katukauppa\text{-}arvo = 79\ milj.€$$

Jäljelle jää kysymys, mikä osa tästä tuotannosta jää omaan loppukäyttöön ja mikä osa menee myyntiin markkinoilla. Vuonna 2011 julkaistussa kannabiksen kotikasvatusta käsittelevässä tutkimuksessa 15 prosenttia verkkokyselyyn vastanneista kertoi, että yksi syy kasvattamiselle on kannabiksen myyminen. 36 prosenttia kaikista vastaajista kertoi myyneensä kannabista joskus, ja 93 prosenttia myytiin henkilöille, jotka vastaaja tunsi henkilökohtaisesti. Tutkimus välittää kuvan, että suurin osa kasvattajista kasvattaa kannabista henkilökohtaiseen käyttöön ja lisäksi satoa saatetaan jakaa ilmaiseksi tutuille. 60 prosenttia henkilöistä, jotka olivat myyneet edellisestä

7.1.3.1.1.2.2 Jätevesianalyysi

Jätevesien analysoinnin avulla voidaan estimoida yksittäisen jätevedenpuhdistamon alueella asuvien ihmisten huumeiden käyttöä. Jätevesianalyysissa raportoidaan rutiininomaisesti löytyvän neljää erityyppistä huumausainetta: ekstaasia, kokaiinia, amfetamiinia ja metamfetamiinia. Vuoden 2022 jätevesianalyysin tiedot saatiin suoraan EUDA:n verkkosivuilta. [23] Vuoden 2022 tiedoissa on mukana 27 kaupunkia. [24] Alla olevassa kuviossa näkyy, että kaupunkien maantieteellinen jakaantuminen kattaa Suomen väestörikkaimmat alueet melko hyvin.

[23] https://www.euda.europa.eu/publications/html/pods/waste-water-analysis_en
[24] Lahti, Kouvola, Helsinki, Rauma, Rovaniemi, Kotka, Jyväskylä, Kemi, Mikkeli, Hämeenlinna, Espoo, Kuopio, Lappeenranta, Oulu, Tampere, Turku, Vaasa, Maarianhamina, Seinäjoki, Joensuu, Pori, Kajaani, Kokkola, Salo, Savonlinna, Pietarsaari, Vihti.

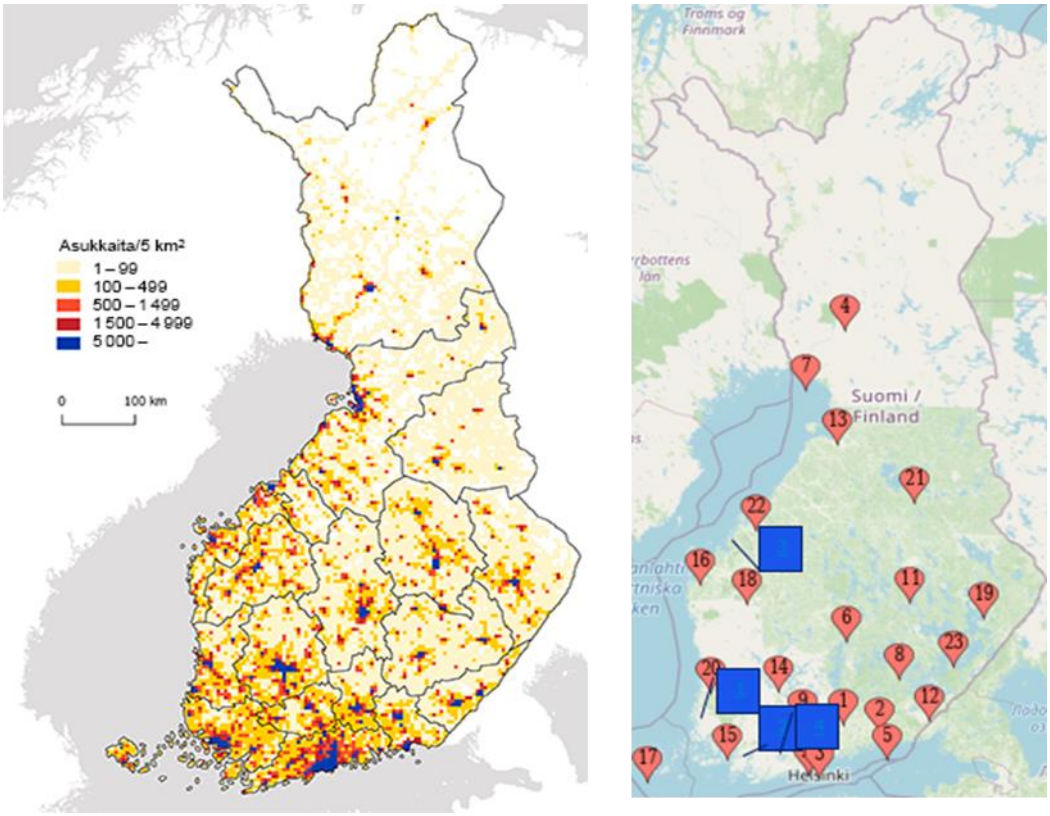

Kuva 7-1 Vasemmalla: Väestötiheys vuonna 2015 (5 km:n ruudut). Oikealla: Vuoden 2018 jätevesianalyysiin sisällytetyt kaupungit punaisella, vuonna 2022 lisätyt neljä kaupunkia sinisellä.

Tietyn huumausaineen vuosittaisen käytön estimaatti perustuu kolmeen komponenttiin: 1) Kyseisen huumausaineen keskimääräinen kansallinen käyttö (mg / pv / 1 000 hlö) vuoden aikana, 2) huumausaineen mediaanipuhtaus (”vähittäismyynti”, %) kyseisenä vuonna ja 3) maan väestömäärän estimaatti kyseisenä vuonna. Kun huumausaineen valtakunnallinen keskimääräinen käyttö jaetaan sen puhtaudella, saadaan tulokseksi laimennetun ”katupuhtaan” huumeen keskimääräinen käyttö muodossa mg / pv / 1 000 hlö. Kun tämä kerrotaan maan väestöllä (tuhatta henkilöä), saadaan tulokseksi laimennetun aineen keskimääräinen käyttö maan väestössä (mg / pv/ koko väestö). Tämä on jaettu 1 000:lla niin, että sama luku saatiin muodossa g / pv / koko väestö, ja tämä kerrottuna 365:lla tuottaa tulokseksi arvion huumausaineen kulutuksesta muodossa g / pv / koko väestö: Suomessa käytetty vuotuinen määrä grammoina.

*Taulukko 7-4 Kokaiinin käyttö Suomessa vuonna 2022 jätevesianalyysin perusteella, grammoina. Välitulokset on taulukossa pyöristetty, joten laskelmien toistaminen ilmoitetuilla pyöristetyillä luvuilla ei tuota täsmälleen samoja tuloksia. *Kokonaisväestömäärä (tuhatta) oli 5 564.*

Huume	Keskimääräinen kansallinen käyttö (mg / pv / 1 000 hlö)	Puhtaus-%	Laimennetun huumeen käyttö (mg / pv / 1 000 hlö)	Laimennetun huumeen käyttö (mg/pv/kokonaisväkiluku)*	Laimennetun huumeen käyttö (mg/pv/kokonaisväkiluku)	Suomessa käytetty määrä vuosittain, grammoina
Koka-iini	47,0	67 %	70	390142	390	142402

Huumausaineen keskimääräinen kansallinen käyttö on estimoitu hyödyntämällä raportoitua käyttöä mg / pv / 1 000 hlö, joka on käytettävissä kaupunkikohtaisesti, sekä kaupunkien väestömäärää. Jokaisen kaupungin kohdalla käyttö jaetaan ensin 1 000:lla, jotta saadaan käyttö mg/pv/henkilö, ja tämä luku kerrotaan kaupungin väestömäärällä, jotta saadaan tulokseksi kaupungin käyttö mg/pv. Tähän lisätään kunkin huumausaineen osalta kaupunkien mg/pv-määrät, jolloin saadaan huumausaineen kokonaiskäyttö muodossa mg/pv. Tämä jaetaan tarkasteltavien kaupunkien koko väestöllä, jolloin saadaan keskimääräinen kokonaiskäyttö mg/pv/hlö tarkasteltavissa kaupungeissa. Tämä on kerrottu 1 000:lla niin sama luku saatiin muodossa mg / pv / 1 000 hlö. Tulokseksi saatua lukua käytetään suoraan estimaattina keskimääräisestä kansallisesta huumausaineen käytöstä. Esimerkkinä kokaiini:

Taulukko 7-5: Esimerkki: estimaatti kokaiinin keskimääräisestä kansallisesta käytöstä

Kaupunki	Väkiluku	mg/1000hlö/pv	mg/hlö/pv	mg/pv
Lahti	63 000	60,67	0,06067	3 822,21
Kouvola	70 000	8,19	0,00819	573,3
Helsinki	860 000	118,93	0,11893	102 279,8
Rauma	40 000	6,19	0,00619	247,6
Rovaniemi	55 000	3,47	0,00347	190,85
Kotka	72 500	23,11	0,02311	1 675,475
Jyväskylä	155 000	6,45	0,00645	999,75
Kemi	25 000	0,12	0,00012	3
Mikkeli	48 626	1,57	0,00157	76,34282
Hämeenlinna	67 000	8,07	0,00807	540,69
Espoo	390 000	68,06	0,06806	26 543,4
Kuopio	90 697	20,39	0,02039	1 849,312
Lappeenranta	60 000	11,21	0,01121	672,6
Oulu	200 526	7,21	0,00721	1 445,792
Tampere	200 000	13,21	0,01321	2 642
Turku	300 000	18,29	0,01829	5 487
Vaasa	69 252	1,81	0,00181	125,3461
Seinäjoki	55 000	4,02	0,00402	221,1
Joensuu	82 667	5,84	0,00584	482,7753
Pori	114 000	6,63	0,00663	755,82
Kajaani	33 714	0,6	0,0006	20,2284
Kokkola	36 000	0,81	0,00081	29,16

Kaupunki	Väkiluku	mg/1000hlö/pv	mg/hlö/pv	mg/pv
Salo	34 400	20,92	0,02092	719,648
Savonlinna	24 000	1,96	0,00196	47,04
Maarianhamina	20 000	22,54	0,02254	450,8
Pietarsaari	41 100	0,68	0,00068	27,948
Vihti	17 500	31,99	0,03199	559,825
Yhteensä	3 224 982			152 488,8
Keskimääräinen kokonaismassakuorma (mg / 1 000 hlö / pv)		47,28		

Mediaanipuhtaus vuonna 2022 vähittäiskaupassa olevalle huumeelle saatiin EUDA:n verkkosivuilta[25] . THL saa tietonsa Keskusrikospoliisilta ja raportoi EUDA:lle, joka jakaa tiedot julkisesti. Väkilukuarvio (31.12. tarkasteluvuonna) on saatu Tilastokeskuksen omasta väestörakennetilastosta. Jätevesianalyysissä huomioon otetuista huumeista on laskettu myös vaihtoehtoiset määräarviot takavarikointien ekstrapolaatiomenetelmällä, jotta voidaan tarkastella perusteellisemmin käyttömäärien kehitystä ajan mittaan. Muun tyyppisten huumeiden osalta on käytetty ainoastaan takavarikointien ekstrapolaatiomenetelmää.

7.1.3.1.1.2.3 Takavarikointien ekstrapolaatio

Huumeet, joista ei ole säännöllisesti tietoja saatavilla jätevesianalyyseissä, estimoidaan hyödyntämällä tietoja poliisin tai Tullin takavarikoimista huumeista. Tähän kuuluvat myös ne huumeet, jotka on takavarikoitu henkilöltä, sekä löydetyt huumeet, joilla ei ole selvää yhteyttä kehenkään ihmiseen. Ne huumeet, joihin tätä metodia rutiininomaisesti sovelletaan, ovat kannabis, Subutex sekä muut buprenorfiinit, heroiini, LSD, khat, gammabutyrolaktoni (GBL, ”lakka”) ja gammahydroksivoihappo (GHB, ”gamma”), alfa-PVP sekä ”muut narkoottiset lääkkeet”.

Kunkin huumeen osalta on käytetty takavarikoitua määrää. Vuoden 2022 tiedot on saatu THL:n raportista Päihdetilastollinen vuosikirja 2023[26] Takavarikoitu määrä jaetaan estimoidulla prosenttiosuudella: Kuinka suuren osuuden huumeiden kokonaismäärästä takavarikointitietojen on ajateltu kattavan. Nämä asiantuntija-arviot vaihtelevat 5 ja 20 prosentin välillä huumausainekohtaisesti. Jakamalla saadaan arvio kyseisen huumeen vuotuisesta käyttömäärästä. Esimerkiksi Subutexin ja muiden buprenorfiinien yhteenlaskettu takavarikoitu määrä vuonna 2022 oli 23 090 tablettia. Oletetaan, että tämä määrä edustaa 10 prosenttia kokonaiskulutuksesta. Estimoitu kokonaismäärä on siis 23 090 pilleriä / 0,1 = 230 900 pilleriä.

7.1.3.1.1.2.4 Hinnat ja arvo

Keskusrikospoliisi (KRP) lähettää kerran vuodessa kaikille poliisilaitoksille kyselyn erilaisten huumausaineiden katukauppahinnoista. Hintaestimaatit perustuvat epäiltyjen huumerikosten alustavaan tutkintadataan ja tiedusteluun.

Keskihintojen arviointia vaikeuttaa se, että katukauppahinnat voivat Suomessa vaihdella huomattavasti maantieteellisen sijainnin mukaan. Huumetilanne Suomessa -raportin (THL 2020) mukaan hinnat ovat yleensä selkeästi alhaisempia Etelä-Suomessa kuin muissa isoissa

[25] https://www.euda.europa.eu/data/stats2022/ppp_en
[26] https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147998/URN_ISBN_978-952-408-204-4.pdf. Taulukko 55, sivu 80.

kaupungeissa. Keskusrikospoliisi täydentää tietoja kertomalla, että erot ovat erityisen suuria Lapin ja pääkaupunkiseudun välillä.

Käyttäjäryhmäkohtaisia estimaatteja ei ole kuitenkaan tehty maantieteellisen asuinpaikan perustella. Hintojen ja hintakehityksen estimaatit perustuvat THL:n raportoimiin tietoihin, jotka taas perustuvat keskusrikospoliisin tietoihin. Tutkimusdatassa useimpien huumeiden osalta raportoitu keskiluku on vähittäismyyntihintojen moodi, jota on käytetty arvolaskelmissa.

Joidenkin huumeiden kohdalla on ollut saatavilla estimaatti tuonti-/tukkuhinnoista. Tuodun erän koko, huumausaineen puhtaus ja se, miten vakiintuneita maahantuojien ja myyjien suhteet ovat, vaikuttavat hintoihin huomattavasti, joten estimaatit ovat varsin karkeita ja suuntaa antavia. Näiden huumeiden osalta huumausainekohtaisen tuonnin ja vähittäismyynnin välinen kate on laskettu tuonti- ja katukauppahintojen perusteella. Aiemman piilotaloutta koskevan raportin (Suomen piilotalous 2008) pohjalta tehtiin yleinen ja karkea estimaatti katteen suhteellisesta osuudesta, jonka oletettiin kattavan laimentamisen ja muun todellisen hinnannousun tuonnin ja kulutuksen välillä. Yleistä katetta käyttämällä saadaan estimaatit, joissa 65 prosenttia katukauppa-arvosta (vähittäishinta * estimoitu käyttömäärä) kuuluu kotimaiseen tuotantoon ja 35 prosenttia arvosta on tuontia. Lasketuissa katteissa 13–81 prosenttia luetaan kotimaiseen tuotantoon.

Tässä huumausaineryhmässä on käytetty yleistä katetta.

$$Katukauppa\text{-}arvo = tablettien\ arvioitu\ lukumäärä * hinta\ per\ tabletti$$

$$Kotimainen\ tuotanto = 65\ \% * katukauppa\text{-}arvo$$

$$Tuonti = katukauppa\text{-}arvo - kotimainen\ tuontanto$$

Kotimaisen tuotannon ja tuonnin arvojen laskenta on toistettu kullekin mainitulle huumausainetyypille, ja tulokset on yhdistetty kotimaisen tuotannon estimaatteihin, jolloin tulokseksi on saatu Suomen kokonaishuumemarkkinoiden estimaatti. Vuonna 2022 huumausaineiden kokonaiskatukauppa-arvon (ja kotitalouksien yksityisen kulutuksen) estimoitiin olevan 318 milj. euroa. Tuonnin estimaatti oli 95 milj. euroa.

7.1.3.1.1.3 Salakuljetus (tupakka, nuuska ja alkoholi)

7.1.3.1.1.3.1 Yleisesti

Suomen laittoman talouden estimoinnissa savukkeiden, nuuskan ja alkoholin salakuljetuksen osuutta pidetään huomattavana. Suomessa näiden tuotteiden hinnat ovat korkeita naapurimaihin verrattuna. Nuuskan kohdalla tuonti on ainoa keino saada tuotteita, koska nuuskan myyminen on Suomessa laitonta. Näistä syistä oletetaan, että mainittujen tuotteiden laiton vienti on merkityksettömän vähäistä. Salakuljetuksen osalta oletetaan, että kotimainen arvonlisäys on puhtaasti hankinta-arvon (tuonti) ja katuhintojen mukaisen jälleenmyyntiarvon välinen erotus. Välituotekäyttöä ei lasketa mukaan näihin laskelmiin.

7.1.3.1.1.3.2 Tupakka

Tupakan salakuljetuksen arvon estimointi keskittyy savukkeisiin. Estimaatti perustuu tietoihin savukkeiden tilastoidusta kulutuksesta,

salakuljetuksen osuudesta, savukeaskin katuhinnasta sekä savukeaskien hinnoista Virossa ja Venäjällä. Tiedot on saatu THL:ltä ja tupakan kulutusta koskevista yksittäisistä raporteista. Kulutustietoihin perustuvia tupakan salakuljetusta koskevia estimaatteja on pidetty kysyntäpuolen estimaatteina.

Salakuljetettujen savukkeiden arvoa koskevat laskelmat on tehty seuraavasti ja vuoden 2022 lukuja käyttäen. Ensin estimoidaan salakuljetettujen tilastoimattomien savukeaskien määrä. Verotetun ja tilastoidun savukemyynnin määrät tilastoi THL. Savukkeiden kulutusta [27] koskevissa yksittäisissä raporteissa on estimoitu salakuljetuksen osuutta kokonaiskulutuksesta. Raporteissa on estimoitu myös tilastoidun kulutuksen osuus kokonaiskulutuksesta. Kun kokonaiskulutuksen salakuljetuksen osuus jaetaan kokonaiskulutuksen tilastoidun kulutuksen osuudella, saadaan salakuljetuksen osuus tilastoidusta kulutuksesta. Tämän tiedon avulla voidaan estimoida salakuljetettujen savukkeiden määrä, joka jaetaan savukeaskin tyypillisellä 20 kappaleen koolla, jolloin saadaan estimaatti salakuljetetuista savukeaskeista.

$$Verotettujen\ ja\ rekisteröityjen\ myytyjen\ savukkeiden\ määrä\ (miljoonaa\ savuketta) = 2998$$

$$Rekisteröidyn\ kulutuksen\ osuus\ kokonaiskulutuksesta\ = 88\ \%$$

$$Salakuljetuksen\ osuus\ kokonaiskulutuksesta\ = 4\ \%$$ [28]

$$Salakuljetetut\ savukkeet, arvio\ (miljoonaa\ askia\ \text{à}\ 20\ kpl) = \frac{4\%}{88\%} * \frac{2998}{20} = 6{,}81$$

Toiseksi lasketaan salakuljetettujen savukkeiden kaupallinen liikevaihto. Tämä tapahtuu kertomalla salakuljetettujen savukeaskien määrä estimoidulla yhden savukeaskin katukauppahinnalla.[29]

$$Salakuljetettujen\ savukkeiden\ kaupallinen\ liikevaihto = 6{,}81\ *\ 4{,}5\ €\ =\ 30{,}6\ milj.€$$

Kolmanneksi lasketaan tupakan salakuljetuksen tuontiarvo. Savukkeita salakuljetetaan Suomeen pääasiassa naapurimaista, joissa on halvemmat hinnat, eli Virosta ja Venäjältä. Maiden välinen tarkka jakauma ei ole tiedossa, joten tehdään vuotta 2022 koskien yksinkertaistettu oletus, että 67 % savukkeista tuodaan Virosta ja 33 % Venäjältä. Savukeaskien hinnat Virossa ja Venäjällä ovat myös peräisin aiemmin mainituista yksittäisistä raporteista.

$$\begin{aligned} Salakuljetettujen\ savukkeiden\ tuontiarvo &= 0{,}67 *\ Salakuljetetut\ savukeaskit * hinta\ Virossa \\ &+ 0{,}33 *\ Salakuljetetut\ savukeaskit * hinta\ Venäjällä \\ &= 0{,}67 * 6{,}81 * 4{,}49\ € + 0{,}33 * 6{,}81 * 2{,}29\ € \\ &=\ 25{,}6\ milj.€ \end{aligned}$$

[27] Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta, HE 25/2019. Aikaisemmin esim. harmaan talouden selvitysyksikön raportti Tupakkaverotoimijat ja harmaa talous, 2016.
[28] Hallituksen esityksessä estimaatti oli 3–5 prosenttia. 4 % valittiin asiantuntija-arvion perusteella.
[29] Savukeaskin katukauppahinta vuonna 2018 4 € on saatu uutisjutusta, jossa siteerataan Tullin asiantuntijaa (https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005730458.html). Vuodelle 2022 on arvioitu hinnaksi ,5€.

Lopputulokseksi saadaan kotimainen tuotanto (ja arvonlisäys), joka on salakuljetuksen katukauppahinnan mukaisen kaupallisen liikevaihdon ja tuontiarvon välinen erotus.

$$Kotimainen\ tuotanto\ =\ 30{,}6\ milj.€\ -\ 25{,}6\ milj.€\ =\ 5{,}0\ milj.€$$

7.1.3.1.1.3.3 Nuuska

Nuuskan myyminen on kiellettyä EU-maissa, mutta Suomen naapurimaassa Ruotsissa nuuskan myynti on sallittua erivapaudella. Nuuskan käyttäminen ei kuitenkaan ole Suomessa rikos. Nuuskan maahantuonti postitse tai muulla vastaavalla tavalla on kiellettyä, mutta yksityishenkilö voi tuoda vuorokauden kuluessa enintään yhden kilogramman nuuskaa omaan käyttöön. Nuuskan maahantuominen lahjaksi tai myyntiin on kiellettyä. Tästä syystä on käsitteellisesti vaikeaa erottaa salakuljetettu nuuska laillisesti tuodusta. Tähän on pyritty jakamalla laittoman nuuskan estimaatti kahteen osaan. Toisaalta usean uutisjutun perusteella, joissa siteerataan Tullia tai muutoksenhakutuomioistuinten päätöksiä [30], tiedetään, että on myös ammattimaisia salakuljettajia, jotka käsittelevät suuria määriä nuuskaa kerrallaan. Toisaalta valtiovarainministeriön julkaisujen [31] perusteella tiedetään, että jotkut matkailijat, jotka tuovat ulkomailta nuuskaa, tuovat sitä jollekulle toiselle. Vaikka toisi enimmillään kilogramman päivässä, nuuskan antaminen tai myyminen jollekulle toiselle on laitonta. Mahdollista laitonta matkailijoiden tuomaa omaan käyttöön tarkoitettua nuuskaa (ts. yli 1 kg:n tuonti vuorokauden kuluessa ilman aikomusta myydä tai antaa pois) ei ole arvioitu mukaan näihin laskelmiin.

Venäjä kielsi nuuskan myymisen alkuvuodesta 2016, mutta lakia kierrettiin nimeämällä nuuska purutupakaksi. Suomen kansalaiset voivat tuoda Venäjältä tupakkatuotteita tietyin rajoituksin vietettyään maassa vuorokauden. Muussa tapauksessa tuonti on kiellettyä. Nuuskan tuonnin alkuperämaiden todellinen jakauma ei ole tiedossa.

Nuuskan estimaatti jakautuu kahteen osaan: ammattimaisen salakuljetuksen estimaattiin sekä laittomaksi päättyvän matkustajatuonnin estimaattiin. Molempien kohdalla on laskettu sekä katukaupan jälleenmyyntiarvo että hankintakustannukset. Kotimainen tuotanto on summa $\sum_i(katukauppa - arvo_i - hankinta - arvo_i)$, jossa i on nuuskan salakuljetuksen tyyppi (ammattimainen salakuljetus tai matkailijatuonti). Sekä hankintahinnan että jälleenmyyntihinnan on molemmissa tyypeissä katsottu olevan sama.

Laskelmissa hankintahinta, jälleenmyyntihinta ja $\frac{\text{takavarikoitu nuuska}}{\text{kaikki salakuljetettu nuuska}}$ prosenttiosuus perustuvat Tilastokeskuksen asiantuntija-arvioon. Hinnat on estimoitu 10 kappaleen nuuskapurkkipakkaukselle. Vuoden 2022 tiedoissa 10 kpl:n pakkauksen hankintahinnaksi estimoitiin 40 € ja jälleenmyyntihinnaksi 55 €. Paljastuneen salakuljetuksen osuudeksi estimoitiin 10 prosenttia.

[30] Esim. https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/3be9c1b3-7e81-40ca-9b11-7ec82ed4de65; https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/9ad62437-6ccb-4ff1-aad8-da42c20e0e11; https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nuuskan-salakuljetus-on-ammattimaistunut-savossa-paljastui-suuri-nuuskakopla/8122610

[31] Esim. https://vm.fi/-/savukkeiden-ja-nuuskan-matkustajatuonti-lisaantyi-matkustamisen-palauduttua-koronapandemian-jalkeen

Ammattimaisen salakuljetuksen estimaatti on tehty käyttämällä seuraavaa tarjontapuolen estimoinnin menetelmää. Takavarikoidun nuuskan määrä (kilogrammoina) on saatu Tullilta. [32] Tämä on jaettu estimoidulla osuudella $\frac{\text{takavarikoitu nuuska}}{\text{kaikki salakuljetettu nuuska}}$, jotta saadaan ammattimaisesti salakuljetetun nuuskan kokonaismäärän estimaatti. Kun käytetään samaa nuuskapurkin painoa, jota myös THL käyttää (30 g), saadaan 300 g per 10 kpl:n pakkaus ja 3,333... 10 kpl:n pakkausta kilogrammassa. Kun ammattimaisesti salakuljetetun nuuskan kokonaismäärän estimaatti (kilogrammaa) kerrotaan luvulla 3,333..., saadaan ammattimaisesti salakuljetetun nuuskan estimaatti per 10 kpl:n pakkaus. Tuonnin arvo saadaan kertomalla tämä estimoidulla hankintahinnalla ja katukauppa-arvo kertomalla estimoidulla katukauppahinnalla.

$$\begin{aligned}&\textit{Ammattimaisen salakuljetuksen katukauppa-arvo}\\&\quad = 55\ € * \frac{4\,460\ kg\ *\ 3{,}333\ \ldots}{10\%} = 8{,}18\ milj.\ €\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}&\textit{Ammattimaisen salakuljetuksen tuontiarvo}\\&\quad = 40\ € * \frac{4\,460\ kg\ *\ 3{,}333\ \ldots}{10\%} = 5{,}95\ milj.\ €\end{aligned}$$

Laittomaksi päätyvän matkustajatuonnin (tarjontapuolen) estimaatti tehdään seuraavasti. Matkailijoiden maahantuomien nuuskapurkkien määrä on saatu valtiovarainministeriön julkaisusta. Julkaisussa on siteerattu Kantar TNS:n tiettynä vuonna tekemiä viikoittaisia tutkimuksia. Tutkimuksissa vastaajat kertoivat, oliko heidän tuomansa nuuska a) heille itselleen, b) muille henkilöille vai c) heille itselleen ja muille. Yksinkertaistetun oletuksen mukaan puolet maahantuodusta nuuskasta c-kategoriassa on muille henkilöille, ja siten siitä tulee laitonta (yhdessä koko b-kategorian kanssa). Vuonna 2022 vastaajista 65 prosenttia toi nuuskaa itselleen, 24prosenttia muille ja 11 prosenttia itselleen ja muille. Koska ei ole tarkempia tietoja siitä, eroavatko ryhmät keskimääräisten tuontimäärien osalta, tuotujen purkkien kokonaismäärä on yksinkertaisesti kerrottu niiden vastaajien osuudella, joiden on ajateltu tuovan nuuskaa muille. Näin saadaan estimaatti laittomaksi päätyvien purkkien määrästä matkustajatuonnissa. Kun purkkien määrä jaetaan 10:llä, saadaan 10 kpl:n pakkausten määrä, joka puolestaan kerrotaan 10 kpl:n pakkauksen hankintahinnalla ja katukauppahinnalla, ja näin saadaan estimaatit tuonnin arvosta ja katukauppa-arvosta.

$$\begin{aligned}&\textit{Laittoman matkustajatuonnin katukauppa-arvo}\\&\quad = 55\ € * \frac{14\,900\,000\ purkkia}{10} * \left(24\% + \frac{11}{2}\%\right)\\&\quad = 24{,}18\ milj.\ €\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}&\textit{Laittoman matkustajatuonnin tuontiarvo}\\&\quad = 40\ € * \frac{14\,900\,000\ purkkia}{10} * \left(24\% + \frac{11}{2}\%\right)\\&\quad = 17{,}58\ milj.\ €\end{aligned}$$

Kaupallisen liikevaihdon, tuonnin ja kotimaisen tuotannon kokonaismäärät ovat esitettyjen kahden tyypin arvojen summia. Esimerkki:

[32] Vuositason lukua käytetään sellaisenaan ilman tilastollisia tasoitusmenetelmiä.

$$Laittoman\ nuuskan\ kotimainen\ tuotanto\ yhteens\ddot{a} = (8{,}18\ milj.€\ -\ 5{,}95\ milj.€)\ +\ (24{,}18\ milj.€ - 17{,}58\ milj.€)\ =\ 8{,}83\ milj.€$$

7.1.3.1.1.3.4 Alkoholi

Alkoholin salakuljetus ja laiton valmistus on estimoitu käyttäen pääasiallisena lähteenä THL:n julkaisemia tietoja. THL julkaisee vuosittain tiedot alkoholinkulutuksesta osana Päihdetilastollista vuosikirjaa (Alkoholi ja huumeet) [33]. Tuonnin arvon estimaatissa on otettu huomioon ostovoimapariteettierot. Alkoholin salakuljetuksen osalta tärkeimpinä tuonnin alkuperämaina pidetään Viroa ja Venäjää, joten alkoholijuomien ostovoimapariteettilukuja käytetään pareittain pareille Suomi–Venäjä ja Suomi–Viro.

Salakuljetetun alkoholin arvon estimaatti seuraa kysyntäpuolen lähestymistapaa. THL:n julkaisussa on esitetty rekisteröidyn alkoholin vähittäismyyntikulutuksen määrä litroina 100-prosenttista alkoholia kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohden ja rekisteröidyn alkoholin vähittäismyyntikulutuksen arvo euroina kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohden. Jakamalla jälkimmäisen ensimmäisellä saamme 100-prosenttisen alkoholin laillisen litrahinnan. THL julkaisee arvion laittoman valmistuksen ja salakuljetuksen kulutusmäärästä 100-prosenttisena alkoholina kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohden. Välituotekäytön, kuten kuljetus- ja varastointikustannusten, määrä ei arvion mukaan ole merkittävä.

THL:n mukaan vuonna 2022laiton tuotanto ja salakuljetus oli 0,08 litraa 100-prosenttista alkoholia kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohti. Vähittäismyynnissä myytyjen alkoholijuomien rekisteröity kulutus oli 6,68 litraa 100-prosenttista alkoholia kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohti. Rekisteröidyn kulutuksen arvo oli 684 € kutakin vähintään 15-vuotiasta kansalaista kohti. Kun rekisteröidyn kulutuksen arvo jaetaan määrällä, saadaan 100-prosenttisen alkoholin litrakohtainen arvo:

$$(684\ €\ kutakin\ v\ddot{a}hint\ddot{a}\ddot{a}n\ 15\text{-}\ vuotiasta\ kansalaista\ kohti)\ /\ (6{,}68\ l\ kutakin\ v\ddot{a}hint\ddot{a}\ddot{a}n\ 15\text{-}\ vuotiasta\ kansalaista\ kohti)\ =\ 102{,}4\ €/l.$$

Kun 100-prosenttisen alkoholin (laillinen) litrahinta kerrotaan laittomasti tuotetun ja salakuljetetun 100-prosenttisen alkoholin määrällä ja vähintään 15-vuotiaiden kansalaisten väestöestimaatilla (31.12. kyseisenä vuonna) ja jaetaan 1 000 000:lla, saadaan laittoman tuotannon ja salakuljetuksen arvo vähittäiskaupassa miljoonina euroina.

$$102{,}4\ €/l\ *\ 0{,}08\ l\ *\ 4\ 723\ 642\ kansalaista\ /\ 1\ 000\ 000\ =\ 38{,}7\ milj.€\ .$$

Koska tarkempia tietoja ei ole saatavilla, sekä salakuljetuksen että laittoman tuotannon on estimoitu muodostavan puolet edellä esitetystä

[33] Päihdetilastollinen vuosikirja 2023 sisältää vuoden 2022 tiedot: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147998/URN_ISBN_978-952-408-204-4.pdf

luvusta. Siten salakuljetetun alkoholin vähittäismyynnin arvoksi estimoidaan 19,4 milj. euroa.

Tuonnin arvon estimointia varten alkoholijuomien osalta on käytetty ostovoimapariteetin suhdelukuja. Sekä Venäjän että Viron osalta alkoholijuomien paikallinen ostovoimapariteetti on jaettu Suomen ostovoimapariteetilla, jolloin on saatu niiden hintatasot suhteessa Suomeen. Lähtöarvolla EU28=100 alkoholijuomien vuoden 2022 ostovoimapariteetti oli Suomen osalta 182,7 ja Viron osalta 120,6. Venäjän kohdalla viimeisin tieto oli vuodelta 2017, ja vuoden 2022 kohdalla käytettiin samaa tietoa. Luku oli 72. Viron hintataso Suomeen verrattuna: 120,6 / 182,7 = 0,66. Venäjän hintataso Suomeen verrattuna: 72 / 182,7 = 0,39.

Alkuperämaiden todellinen jakauma ei ole tiedossa, joten yksinkertaisesti oletetaan, että puolet salakuljetetusta alkoholista on peräisin Virosta ja puolet Venäjältä. Tuontiarvo on estimoitu kertomalla salakuljetetun alkoholin arvo Suomen vähittäismyyntimarkkinoilla Venäjän ja Viron vastaavasti painotettujen suhteellisten hintatasojen summalla.

$$\begin{aligned} &Salakuljetetun\ alkoholin\ tuontiarvo \\ &\quad = 19{,}4\ milj.€ * (0{,}5 * 0{,}66 + 0{,}5 * 0{,}39) \\ &\quad = 10{,}2\ milj.€ \end{aligned}$$

Asiantuntija-arvion perusteella oletetaan, että salakuljetetun alkoholin katukaupan kate on puolet estimoidun (laillisen) jälleenmyyntiarvon ja tuonnin arvon välisestä erosta. Kun tähän lisätään tuonnin arvo, saadaan salakuljetetun alkoholin katukauppa-arvo ja kaupallinen liikevaihto.

$$\begin{aligned} &Salakuljetetun\ alkoholin\ kaupallinen\ liikevaihto \\ &\quad = \frac{19{,}4\ milj.€ - 10{,}2\ milj.€}{2} + 10{,}2\ milj.€ \\ &\quad = 14{,}8 milj.€ \end{aligned}$$

Kotimainen tuotanto on jälleen kaupallisen liikevaihdon ja tuontiarvon erotus.

$$\begin{aligned} &Salakuljetetun\ alkoholin\ kotimainen\ tuotanto \\ &\quad = 14{,}8\ milj.€ - 10{,}2\ milj.€ = 4{,}6\ milj.€ \end{aligned}$$

Salakuljetuksen laskelmat löytyvät tiiveistettynä seuraavasta taulukosta.

Taulukko 7-6: Alkoholin, nuuskan ja tupakan salakuljetus, vuosi 2022, miljoonaa euroa

	Tupakka	**Nuuska**	**Alkoholi**	**Alkoholin, nuuskan ja tupakkatuotteiden salakuljetus**
Sektori	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet
NACE Rev. 2	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)
Tuotos (P1)	5	9	5	18
Välituotekäyttö (P2)	-	-	-	-
Bruttoarvonlisäys (B1G) (=P1-P2)	5	9	5	18
Kotitalouksien lopulliset kulutusmenot (P3)	31	32	15	78
Tavaroiden ja palveluiden tuonti (P7)	26	24	10	59

Seuraavassa on esitetty yhteenveto kaikista vuoden 2022 laittoman talouden ja prostituution laskennan tuloksista.

Taulukko 7-7: Laittoman talouden toiminta, vuosi 2022, miljoonaa euroa

	Prostituutio	**Laittomien huumeiden kauppa + tuottaminen omaan loppukäyttöön**	**Alkoholin, nuuskan ja tupakkatuotteiden salakuljetus**
Sektori	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet	S14 Kotitaloudet
NACE Rev. 2	96 Muut henkilökohtaiset palvelut	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.) + 97_98 Kotitalouspalvelut	47 Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)
Tuotos (P1)	168	212	18
Välituotekäyttö (P2)	50	12	-
Bruttoarvonlisäys (B1G) (=P1-P2)	118	200	18
Kotitalouksien lopulliset kulutusmenot (P3)	178	318	78
Tavaroiden ja palveluiden tuonti (P7)	10	95	59

7.1.3.1.2 Harmaa talous

Harmaalle taloudelle on olemassa useampia määritelmiä ja eri toimijat saattavat rajata harmaan talouden eri tavoilla. Kansantalouden tilinpidossa pyritään selvittämään mahdollisimman kattavasti sellainen tuotannollinen toiminta, joka ei ole lähtökohtaisesti rekisteriaineistoissa mukana ja jää siten pois bruttokansantuotelaskelmista. Fiskaalista harmaata taloutta koskevissa tutkimuksissa pyritään mittaamaan puolestaan verotuksen ulkopuolelle jätettyjen veronalaisten tulojen määrää.

Yksinkertaistaen, kansantalouden tilinpidossa halutaan harmaan talouden arvioilla saada kiinni taloudessa jo kiertävä harmaan talouden osuus (realisoitunut), fiskaalisessa mielessä harmaan talouden arvioilla pyritään kuvaamaan menetettyjä verotuloja (ei-realisoitunut).

Laissa (1207/2010) harmaan talouden organisaatio määritellään sellaiseksi toiminnaksi, josta aiheutuvia lakisääteisiä velvoitteita

laiminlyödään verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen tai tullin perimien maksujen suorittamisen välttämiseksi tai perusteettoman palautuksen saamiseksi.

Työvoimavaltaisilla toimialoilla ohimyynti eli tulojen kirjaamatta jättäminen on tyypillinen harmaan talouden esiintymismuoto. Otollisia toimialoja harmaan talouden kannalta ovat ne, joissa käteiskauppa on yleistä, kuten torikauppa, kirpputorit, ravitsemusala, parturit ja kampaamot sekä kosmetologipalveluiden pienet yritykset.

Harmaan talouden toimintakenttä on monimutkaistunut. Harmaassa toiminnassa on usein mukana useampia osapuolia, mikä tekee rikosten selvittämisestä hankalampaa. Lakisääteisten velvoitteiden laiminlyönnin on arvioitu lisääntyneen. Työntekijöiden hyväksikäytön ja pimeän palkkauksen riski kasvaa, kun työvoima on tilapäistä, palveluita ulkoistetaan tai hyödynnetään pitkiä alihankintaketjuja. Tätä on tullut vastaan maatalouden kausityössä, teollisuudessa sekä rakentamisessa. Hyväksikäyttöä esiintyy myös siivous-, ravintola- ja hyvinvointialalla. [34] Työnantaja saattaa maksaa palkat pimeänä joko kokonaan tai osittain niin, että esimerkiksi veronalaiset palkanlisät tai luontoisedut jätetään ilmoittamatta. Työantaja saa vähentää palkkakulut verotuksessa, joten usein pimeät palkat maksetaan salatuista tuloista, tai yritys ilmoittaa väärennettyjä kuluja, jotta saa pimeistä palkoista halutun hyödyn. Palkkoja voidaan myös maksaa työntekijälle verottomina tekaistujen kulujen korvauksina. [35]

Torjuntaviranomaiset ovat havainnoineet joidenkin harmaan talouden toimintatapojen vähentyneen lähiaikoina. Esimerkiksi rakennusalalla ei ole tullut vastaan laajoja väärinkäyttötapauksia, ja käteiskaupassa kuitin anto on yleistynyt, mikä saattaa kertoa rehellisen toiminnan lisääntymisestä aloilla.[36]

Harmaata taloutta on pyritty torjumaan erilaisin keinoin. Suomessa on voimassa työn tilaajan verovähennysjärjestelmä, eli kotitalousvähennys, jossa kotitalous voi hakea virallisesta kuitillisesta työstä verovähennystä. Vähennystä voi hakea ainoastaan ennakkoperintärekisteriin kuuluvien yritysten tekemästä työstä (ei tavaroista), joka on luonteeltaan tavanomaista kotitalous-, hoiva- ja hoitotyötä, kunnossapito- ja perusparannustyötä tai tietotekniikan asennus- ja neuvontapalveluita. Verohallinnon vuoden 2023 selvityksen mukaan kotitalousvähennyksellä on ollut kohtalainen vaikutus harmaaseen talouteen. Se on vähentänyt harmaan talouden riskiä joidenkin yksittäisten yritysten kohdalla, mutta laajemmat vaikutukset eivät olleet merkittäviä. [37] Rakennusteollisuudessa on tehty myös harmaata taloutta ehkäiseviä toimia, joista on kerrottu tarkemmin myöhemmin rakennusteollisuutta käsittelevässä osuudessa.

Seuraavassa tarkastellaan harmaan talouden laajuutta ja ilmenemismuotoja NACE Rev. 2 -toimialaluokituksen kirjaintasoilla kansantalouden tilinpidossa ja erilaisissa selvityksissä, joista Verohallinnon vuoden 2022 selvitykset ovat keskeisimmissä roolissa. Toimialakohtaisten tarkasteluiden jälkeen on kappaleet verotarkastuksiin

[34] Tilannekuva - Harmaa talous & talousrikollisuus
[35] Hirvonen, Markku & Määttä, Kalle: Harmaa talous ja talousrikollisuus. – ilmenemismuodot ja torjunta.
[36] Tilannekuva - Harmaa talous & talousrikollisuus
[37] Kotitalousvähennyksen vaikutuksia

ja LIM-menetelmään liittyen, sekä tarkemmat kuvaukset Harmaan talouden erän ja ALV-petoserän laskemisesta.

7.1.3.1.2.1 A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01—03)

Toimialalla A harmaata taloutta esiintyy toimialoilla 011_016 Yksivuotisten kasvien viljely ja Maataloutta palveleva toiminta, 021 Metsänhoito ja 022 Puunkorjuu. Maataloudessa on havaittu esimerkiksi ulkomaisen työvoiman väärinkäyttöä muun muassa marjatiloilla ja puutarhoissa. [38] Puunkorjuun harmaa tuotos tarkoittaa lähinnä pimeästi korjattua ja myytyä pilkettä/klapia. Puunkorjuussa on havaittu myös pimeätä palkkausta. Teollisuusliitto on todennut, että erityisesti käsin tehtävän metsätyön pitkissä alihankintaketjuissa harmaan talouden riski on korkea. [39]

Vapaa-ajankalastajien osalta on laskennassa käytössä saalismääräkysely, johon hintatiedot yhdistäen saadaan vapaa-ajankalastuksen arvo. Tästä osa menee kalastajien omaan käyttöön ja osa myydään. Ammattikalastajien määriä verrataan rekisterilähteistä laskettuun tuotoksen arvoon. Kalatalouden piilotalouden osuutta ei ole siten erikseen tilastoitu, vaan se on huomioitu jo osana toimialan laskentaa.

7.1.3.1.2.2 B Kaivostoiminta ja louhinta (05—09)

Harmaata taloutta esiintyy toimialalla B vähäisissä määrin toimialoilla 081 Kiven louhinta, hiekan ja saven otto (soran, hiekan ja saven otto), 089 Muu mineraalien kaivu (turpeen nosto) sekä 099 Muuta kaivostoimintaa ja louhintaa palveleva toiminta.

7.1.3.1.2.3 C Teollisuus (10—33)

Teollisuudessa on eri selvitysten mukaan harmaata taloutta useammallakin toimialalla, vaikkakin vähäisesti. Määrällisesti eniten harmaata tuotosta on metalliteollisuudessa. Telakoiden alihankintaketjuissa on havaittu harmaata taloutta ja alipalkkausta. [40] Myös esimerkiksi teknologiateollisuudessa on esiintynyt ulkomaalaisten työntekijöiden työsuhteiden naamioiminen yrittäjyydeksi. [41] Asiantuntija-arvion mukaan toimialoilla, kuten metalliteollisuudessa, joissa käytetään paljon ulkomaalaista vuokratyövoimaa, on suurempi pimeän työn riski.

7.1.3.1.2.4 D Energiahuolto (35)

Toimialalle 351 Sähkövoiman tuotanto, siirto ja jakelu on arvioitu olevan hieman harmaata taloutta.

7.1.3.1.2.5 E Vesi- ja jätehuolto (36—39)

Toimialalla 382 Jätteen käsittely ja loppusijoitus esiintyy harmaata taloutta, samoin romukaupassa toimialalla 383 Materiaalien kierrätys. Vuoden 2015 alusta on romualalla ollut käytössä käännetty arvonlisävero, joka velvoittaa palvelun ostajan tilittämään arvonlisäveron myyjän sijasta. [42] Menettelyllä pyritään vähentää veronkiertoa.

---

[38] Ulkomainen työvoima - Harmaa talous & talousrikollisuus viitattu 9.6.2025

[39] Harmaa talous rapauttaa metsäalaa - Tekijä (tekijalehti.fi) viitattu 8.3.2024

[40] Toimialakatsaus-2018.pdf viitattu 10.6.2025

[41] Teollisuusliitto haluaa estää työsuhteiden naamioinnin yrittäjyydeksi ja toivoo sen torjuntaa hallitusohjelman kärkihankkeeksi - Teollisuusliitto viitattu 10.6.2025

[42] Romualan käännetty arvonlisäverovelvollisuus - vero.fi viitattu 18.6.2025

7.1.3.1.2.6 F Rakentaminen (41—43)

Kansantalouden tilinpidon kannalta rakentaminen on harmaan talouden osalta poikkeustoimiala, koska talonrakentamisen uudisrakentamisen ja peruskorjauksen tuotos saadaan rakennuslupatietoihin perustuvasta totaaliaineistosta. Tällöin uudisrakentamisen kattavuus on hyvin hallinnassa, vaikka käytännön tasolla esimerkiksi verojen ja sosiaalimaksujen kiertoa työmailla tapahtuisikin. Voidaan arvioida, että kansantalouden tilinpidon taso on tässä suhteessa kattavampi kuin vastaavat verotiedot.

Rakentamisen osalta käytännössä eniten piilotaloutta esiintyy pienimuotoisemmassa korjaustoiminnassa, joka ei kuulu lupamenettelyn piiriin. Korjausrakentaminen on tyypillistä kotitalouksien aluetta, sekä työn teettäjinä että tekijöinä. Sen osalta ilman kuitteja tehty työ on tavallisempaa, joskin kotitalouksien verovähennysjärjestelmä on muuttanut tilannetta. Uudisrakentamista voi pienessä mitassa tapahtua luvatta, mikä olisi harmaata rakentamista kansantalouden tilinpidossa. Estimaatin oletetaan sisältyvän harmaan talouden osuuteen.

Rakennusalalla ilmenee myös pimeää palkkausta usein pitkissä aliurakointiketjuissa. Alalla esiintyy alipalkkausta sekä erityisesti ulkomaalaisten työntekijöiden pakottamista kevytyrittäjyyteen. Harmaan talouden toiminta on yleisintä erityisesti pienissä, alle miljoonan euron liikevaihdon yrityksissä sekä omakotityömailla.[43]

Vuonna 2011 otettiin käyttöön rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus. Vaikutusta on tutkittu vuonna 2012, jossa arvioitiin, että uudistus vaikutti nimenomaan tapauksiin, joissa arvonlisävero oli ilmoitettu, mutta jätetty maksamatta. Uudistuksen vuosittainen verotuotto arvioitiin vähintään 75 miljoonan euron arvoiseksi. Vaikutusta oli vaikea arvioida tapauksissa, joissa verot jätettiin myös ilmoittamatta. [44] Pimeää työntekoa on pyritty myös vähentämään ottamalla käyttöön veronumero tunnistekortissa työmailla vuonna 2011. Vuonna 2014 otettiin käyttöön urakka- ja työntekijätietojen ilmoittamisvelvollisuus. [45] Harmaata taloutta ehkäisevien toimenpiteiden on arvioitu lisäävän rakennusalan palkkasummaa vuonna 2015 286—313 miljoonalla eurolla.[46]

7.1.3.1.2.7 G Kauppa (45—47)

Tavanomaisen päivittäistavarakaupan osalta, joka tapahtuu vakiintuneiden myymälöiden ja kauppaketjujen kautta, harmaa talous jäänee vähäiseksi. Toisaalta tulokset ovat hieman ristiriitaisia.

Eduskunnan tarkastusvaliokunnan tutkimusjulkaisussa vuodelta 2010 Suomen kansainvälistyvä harmaa talous teknisen tukkukaupan kyselytutkimukseen vastanneet yritykset eivät pitäneet harmaata taloutta kovin keskeisenä ongelmana. Erikoiskaupan alalle tehtyjen yrityskyselyjen mukaan vastanneet arvioivat oman toimialansa harmaan talouden osuudeksi 0,5–5 % erikoiskaupan alasta riippuen. Kodintekniikan ja kirjakaupan toimialoilla osuudet arvioitiin jonkin verran isommiksi, 10–20 %. Toisaalta kyselyyn vastanneiden lukumäärä jäi pieneksi ja yleistysten

[43] Harmaan talouden torjunta – Rakennusteollisuus RT viitattu 10.6.2025
[44] Verohallinto: Rakentamispalvelujen käännetty arvonlisäverovelvollisuus – lain vaikuttavuus

[45] Pimeän työn määrä – Mittaamisselvitys osakeyhtiöiden verotarkastustietojen perusteella

[46] Verohallinto: Rakentamisen tiedonantovelvollisuus urakka- ja työntekijätiedoista – Lainsäädännön vaikuttavuus

tekeminen tältä pohjalta on hankalaa. Monet vastauksista olivat kuitenkin linjassa aikaisempien vuosien tulosten kanssa. Pääosa vastanneista totesi, että harmaa talous on lisääntynyt hieman, mutta sillä ei nähty olevan merkittäviä kilpailua vääristäviä vaikutuksia. Jossain määrin ongelmia nähtiin koti- ja ulkomaisten tuotteiden ammattimaisessa kuitittomassa suoramyynnissä kuluttajille ja vastaavien tuotteiden laittomassa tai verottomassa verkkokaupassa. Nimenomaan verkkokaupoissa onkin havaittu tulojen kirjaamatta jättämistä. Netissä toimivien kauppojen oikeita myyntimääriä on vaikea saada selville erityisesti, kun kaupat toimivat kansainvälisesti. [47]

Verohallinto ei pidä kaupan alaa korkeariskisenä toimialana verovajeen osalta. Kaupan alalla on rakennusalan jälkeen toiseksi suurimmat verovelat, minkä on kuitenkin arvioitu johtuvan siitä, että kaupan ala on suurin verojen maksaja ja alalla on myös paljon konkurssiin joutuneita yrityksiä. Alalla on myös paljon mikroyrityksiä, minkä vuoksi verovelan arvioidaan johtuvan puutteista taloushallinnon osaamisessa ennemminkin kuin harmaasta taloudesta. [48] Osakeyhtiöiden verotarkastuksissa toimiala on noussut esiin korkeariskisenä pimeän työn toimialana.

Tukkukaupan 46 suhteellinen harmaan talouden osuus on hieman suurempi kuin vähittäiskaupan 47 sekä 45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus. Elintarvikekaupassa on havaittu rekisteröimätöntä tukkumyyntiä. [49] Autokaupan harmaan osuus on arvioitu olevan suurempi kotitaloussektorilla. Autoveroilmoituksia tutkittaessa on havaittu viitteitä siitä, että yksityishenkilöt harjoittavat pienimuotoista autokauppaa maahantuoduilla ajoneuvoilla, eivätkä välttämättä ilmoita myyntituloistaan viranomaisille. Autokaupassa merkittävin harmaan talouden muoto on pimeä myynti. Toimialalla on useita elinkeinonharjoittajia, jotka liiketuloksensa olevan pieni tai negatiivinen, mikä voi kertoa harmaan talouden riskistä.[50]

7.1.3.1.2.8 H Kuljetus ja varastointi (49—53)

Kuljetusalalla harmaan talouden suhteellinen osuus on suurinta yksityisten kotitalouksien ostamissa kuljetuspalveluissa. Kuorma-auto- ja taksiliikenteessä omistajayrittäjien määrä on suuri ja tilapäisen työvoiman käyttö on yleistä. Suomen kuljetus ja logistiikka -järjestön vuoden 2021 toimialakatsauksen mukaan kuljetusyritykset ovat tyypillisesti pieniä perheyrityksiä. Lähes puolella yrityksistä on liikenteessä ainoastaan yksi auto. [51] Verohallinnon 2019 tietojen mukaan taksiyrittäjistä noin 66 prosenttia on elinkeinonharjoittajia, jotka työllistävät itsensä lisäksi keskimäärin kaksi työntekijää. Noin 28 prosenttia yrityksistä on osakeyhtiöitä, jotka työllistävät keskimäärin 9 henkeä. [52]

Tieliikenteen tavarakuljetusten harmaan talouden ilmenemismuotoja ovat

- pimeän työvoiman käyttö (koti- ja ulkomaiset työntekijät) ja erityisesti ulkomaisten kuljettajien alipalkkaus

[47] Verkkokaupan harmaa talous - Harmaa talous & talousrikollisuus
[48] Harmaa talous ei merkittävä ongelma kaupan alalla | Kauppa
[49] Tilannekuva - Harmaa talous & talousrikollisuus
[50] Ajoneuvokauppaa ja maahantuontia harjoittavat yritykset – Harmaan talouden riskit ajoneuvokaupassa
[51] SKAL_toimialakatsaus_2021.pdf
[52] Näkökulmia taksialan harmaaseen talouteen uuden liikennepalvelulain aikana. Verohallinto. Selvitys 1/2020

- luvaton liikennöinti ja kabotaasiin liittyvä harmaa talous (ulkomaalaisen halpatuontityövoiman käyttö)
- konkurssikeinottelu ja kertakäyttöyritysten hyväksikäyttö
- kirjanpidon ohittava kuljetuspalvelujen myynti luvanvaraisessa tavaraliikenteessä
- ajopiirtureiden manipulointi ja asiakirjojen väärennökset
- pimeiden kuljetuspalveluiden myynti yksityiseen liikenteeseen rekisteröidyillä ajoneuvoilla
- arvonlisäveron laiminlyönti
- polttoaineveron kierto
- salakuljetus

Euroopan liikennepoliisijärjestö TISPOL:lta on omaksuttu soveltaen käyttöön Road policing -toiminta, jossa osana liikenteenvalvontaa pyritään huomioimaan kaikenlainen tien päällä tapahtuva rikollisuus, myös harmaa talous yhteistyössä verottajan, aluehallintovirastojen ja ELY-keskusten kanssa.

Verohallinnon viime vuosikymmeninä tekemien verotarkastusten mukaan harmaata taloutta esiintyy jonkin verran taksiliikenteessä. Verrattuna 90-luvun puoliväliin määrä on vähentynyt ja taksamittarit ovat olleet yleisesti käytössä taksiluvan omaavilla kuskeilla. Toisaalta uusien sovellusten myötä taksiluvattomien kuljettajien määrä on lisääntynyt. Ei-ammattimaisesta henkilönkuljetustoiminnasta saatu tulo on veronalaista ansiotuloa, mutta on mahdollista, että osa kuljettajista ei ilmoita lainkaan tulojaan tai jättää osan ilmoittamatta. Merkittävä taksilain uudistus astui voimaan vuonna 2018, jolloin luovuttiin merkittävissä määrin taksilupien säännöstelystä, taksimatkojen hintasääntelystä ja taksamittareiden pakollisesta käytöstä. Huolimatta peloista, että uusi taksilaki olisi nostanut harmaan talouden osuutta alalla, Verohallinto ei 2020 julkaisemassa selvityksessään ole havainnut harmaan talouden osuuden kasvua taksiliikenteessä.

Toimialatason H alle luetaan kuuluvaksi muuttokuljetukset. Suomalaiset vaihtavat vakinaista asuinpaikkaa noin miljoona kertaa vuodessa, yhteensä noin puoli miljoonaa kotitaloutta muuttaa vuosittain ja näistä muuttopalveluita käyttää arviolta kymmenen prosenttia. Muuttokuljetuspalvelut eivät kuulu kotitalousvähennyksen piirin ja alalla arvioidaan toimivan jonkin verran harmaan talouden toimijoita.

Linja-autoliikenteen tilausajojen osalta piilotaloutta esiintyy, syynä saattaa olla kilpailun kireys. Linja-autoliitto on pyytänyt erityisesti julkista sektoria kiinnittämään huomiota tilaajavastuulain velvoittamien selvitysten vaatimiseen ja niihin tutustumiseen kilpailutuksen voittaneelta yritykseltä ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Kuljetusala on tullut tilaajavastuulain piiriin, mikä edellyttää työntilaajaa selvittämään sopimuskumppanin valmiudet hoitaa lainmukaiset velvoitteensa.

7.1.3.1.2.9 I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55—56)

Majoitus- ja ravitsemistoiminta nousee esiin pimeän työn korkeariskisenä alana Verohallinnon vuoden 2022 selvityksissä. Harmaan talouden

tyypillinen ilmenemismuoto toimialalla I ovatkin pimeät palkat ja yrittäjätulot, joiden rahoituslähde on

- kirjanpidon ohittava ruokamyynti
- olut- ja muu alkoholimyynti
- kuittikauppa.

Näiden seurauksena ilmenee sosiaaliturva- ja sosiaalivakuutusmaksujen laiminlyöntiä. Lisäksi alalla yleisiä väärinkäytöksiä ovat luontoisetujen kirjaamatta jättäminen, yrittäjän omien henkilökohtaisten menojen kirjaaminen yrityksen kirjanpitoon, panimoilta saatujen markkinointihyvitysten kirjaaminen omistajien omille pankkitileille, kokonaan arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittamatta jättäminen, osan tuloista kirjanpidon ulkopuolelle jättäminen, alkoholin myynti ilman anniskelulupaa ja omistusjärjestelyihin liittyvät epäselvyydet. Arvioidaan, että kun osa ravintolan toiminnasta, esimerkiksi vahtimestaripalvelut tai siivous, on ulkoistettu, tämä on lisännyt piilotaloutta[53].

Uudempana ilmiönä alalla ovat virtuaaliravintolat, joilla ei ole kiinteitä ravintoloita, vaan myyvät ruokaa ainoastaan lähettipalvelujen kautta. Tällaisten ravintoloiden toiminnan laillisuutta on erittäin vaikea valvoa. Ravintoloissa on havaittu myös vanhentuneiden elintarvikkeiden järjestelmällistä myyntiä ja ostoa[54].

7.1.3.1.2.10 J Informaatio ja viestintä (58—63)

Harmaa talous on arvioitu eri selvitysten perusteella pieneksi toimialoilla. Sen osuus tuotoksesta on eri toimialoilla noin prosentin luokkaa.

7.1.3.1.2.11 L Kiinteistöalan toiminta (68)

Kiinteistöalaan lukeutuu isännöintiä, kiinteistönvälitystä ja kiinteistöjen kauppaa, vuokrausta ja hallintaa. Kiinteistönvälitysalalla on aikaisemmin muutettu palkkoja perusteetta kilometrikorvauksiksi. Toimialalla voidaan pimittää vuokratuloja osittain tai kokonaan. Vuokratietojen antaminen perustuu vuokranantajan oman ilmoitukseen, mikäli vuokralainen ei saa asumistukea. Työnantajat voivat tarjota edullista vuokra-asuntoa ilman että se olisi varsinainen työsuhdeasunto. Vuokrauksen tuottojen laskenta kansantalouden tilinpidossa perustuu asuntokantoihin ja neliövuokriin, joten harmaasta tuotoksesta ei erikseen lisätä.

Harmaan talouden tuotosta lisätään isännöinnissä, kiinteistöjen välityksessä ja toimialayhdistelmässä omien kiinteistöjen kauppa ja muiden kiinteistöjen vuokraus ja hallinta. Sen osuus on noin prosentti koko tuotoksesta.

7.1.3.1.2.12 M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69—75)

Toimialoilla 69–75 harmaan tuotoksen osuus on arvioitu olevan noin 1–3 prosenttia toimialasta ja sektorista riippuen. Määrällisesti eniten harmaata tuotosta on liikkeenjohdon konsultoinnin toimialalla.

7.1.3.1.2.13 N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77—82)

Vuokraus- ja leasingtoiminnassa kotitaloussektorilla arviolta 4 prosenttia harmaata, yrityssektorilla yksi. Hallinto- ja tukipalveluissa kotitaloussektorin yrittäjien harmaa tuotos on 7 prosenttia toimialan

---

[53] Suomen kansainvälistyvä harmaa talous. Ravintola-alalle omistettu kappale pohjautuu vuonna 2010 julkaistuun Pekka Lithin tutkimukseen: Majoitus- ja ravitsemisalan piilotalous
[54] Tilannekuva - Harmaa talous & talousrikollisuus viitattu 13.6.2025

tuotoksesta. Työllistämistoiminnassa, matkatoimistoissa sekä vartioinnin toimialalla harmaan osuus on 1–2 prosenttia.

Kiinteistön- ja maisemanhoidon toimialalla siivouksessa ja kiinteistöhuollossa on havaittu työvoiman hyväksikäyttöä, kuten alipalkkausta. Ongelmallisia ovat erityisesti pienemmät yritykset, jotka eivät kuulu työnantajajärjestöön. 2010-luvulla harmaa toiminta on vähentynyt muun muassa tilaajavastuulain, veronumerolain sekä kotitalousvähennyksen ylärajan noston myötä. [55] Toimialan harmaan osuus on arvioitu parin prosentin suuruiseksi.

7.1.3.1.2.14 P Koulutus (85)

Koulutuspalveluiden harmaan tuotoksen osuus on arvioitu olevan yrityssektorilla noin 2 prosenttia ja kotitaloussektorilla noin prosentin.

7.1.3.1.2.15 Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86—88)

Terveyspalveluiden harmaan tuotoksen arvio on noin 1–2 prosenttia riippuen sektorista. Sosiaalipalveluissa harmaata on kotitaloussektorilla 5 prosenttia ja prosentti yrityssektorilla.

7.1.3.1.2.16 R Taiteet, viihde ja virkistys (90—93)

Taiteen, viihteen ja virkistyksen alalla harmaan talouden osuus on noin 2 prosenttia yrityssektorilla ja kotitaloussektorilla noin prosentti. Urheilu-, huvi- ja virkistystoimialalla harmaan osuus on noin prosentti kummallakin sektorilla.

7.1.3.1.2.17 S Muu palvelutoiminta (94—96)

Muiden palveluiden toimialalle luetaan järjestöjen toiminta, tietokoneiden sekä henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus ja muut henkilökohtaiset palvelut, kuten kampaamot ja kauneudenhoito. Muiden henkilökohtaisten palveluiden harmaan tuotoksen osuus on suhteellisen suuri. Ala on hyvin työvoimavaltainen. Toimialalla tyypillistä harmaata taloutta on palvelujen tarjoaminen ”kotipalveluna”, ilman kuittia ja rahat käteen -periaatteella. Liiketoiminnan peittelyä helpottaa se, että asiakkaina on pääsääntöisesti yksityishenkilöitä, jotka eivät tarvitse kuittia verovähennyksiä tai omaa kirjanpitoaan varten.

Kauneudenhoito- ja parturi-kampaamoaloilla tehdyt verotarkastukset ovat olleet tuloksellisia, melkein puolet tapauksista on tilastoitu harmaan talouden tarkastuksiksi. Kuitinantovelvollisuuden voimaantulo on todennäköisesi vähentänyt harmaata taloutta jonkin verran. Kampaamo- ja kauneudenhoitopalveluiden harmaan osuus on 2 prosenttia yrityssektorilla ja 10 prosenttia kotitaloussektorilla.

Kotitaloustavaroiden korjauksessa harmaan talouden osuus on suhteellisen suuri: 7 prosenttia yrityssektorilla ja 4 prosenttia kotitaloussektorilla. Pesulapalveluiden harmaan arvio on noin kaksi prosenttia.

7.1.3.1.2.18 Juomarahat

Mikäli yrityksen työntekijät saavat juomarahaa asiakkailta ja tätä juomarahaa ei ole huomioitu yrityksen kirjanpidossa tulisi kansantalouden tilinpidon ottaa erä huomioon. Tippikulttuuri ei ole Suomessa niin yleistä kuin monissa muissa maissa. Merkittävin toimiala juomarahojen suhteen on ravintola-ala. Juomarahojen osuus sisältyy harmaan talouden arvioituun osuuteen ravitsemistoiminnan tuotoksesta ja palkoista. Viime vuosina on yleistynyt mahdollisuus maksaa juomarahaa

[55] 1030_harmaa_talous_kiinteist-f6palvelualalla.pdf

korttimaksulaitteella digitaalisesti, tämä voi tulevaisuudessa vähentää kirjaamatta jäävän juomarahan osuutta ja siten vähentää harmaata taloutta.

7.1.3.1.2.19 Verotarkastusselvitys osakeyhtiöiden pimeästä työstä

Verohallinto on julkaissut vuonna 2022 raportin nimeltään Mittaamisselvitys osakeyhtiöiden verontarkastustietojen perusteella. Aineistona selvityksessä on ollut noin 7500 verotarkastusta ajanjaksolta 2014–2020. Selvityksen perusteella on arvioitu osakeyhtiöiden maksavan 670—850 miljoonaa euroa pimeitä palkkoja vuosittain.

Selvityksen pimeä työ kattaa ilmoittamatta jätetyt palkat, luontoisedut, väärin perustein maksetut kustannusten korvaukset sekä peitelty osingonjako. Aineistoon liittyy epävarmuuksia erityisesti toimialoilla, joille on tehty vähemmän verotarkastuksia. Selvitykseen ei myöskään sisälly alipalkkaukseen liittyvät tilanteet tai arvonlisäverojen ja tuloverojen ilmoitusten puutteet. Aineistossa on mukana vain pieni määrä rekisterien ulkopuolella toimivia yrityksiä. Arviot ulkomaalaisten työntekijöiden Suomessa tehdystä pimeästä työstä ovat myös epävarmemmat.

Verotarkastuksiin liittyvää valikoitumisharhaa on pyritty korjaamaan erilaisilla analyysimenetelmillä. Esimerkiksi XGBoost (Extreme Gradient Boosting) -koneoppimismallilla on käytetty arvioimaan yrityskohtainen pimeän palkan riski ja kokoluokka myös tarkastamattomille yrityksille. Suurimmalle osalle näistä yrityksistä arvioitiin pieni pimeiden palkkojen todennäköisyys, mikä puoltaa mallin uskottavuutta.

Kaikista käytetyistä menetelmistä XGBoost-mallilla saatiin suurimmat pimeän työn arviot. Tulosten mukaan pimeää työtä tehtiin noin 1,1–1,3 miljoonan euron edestä. Palkansaajille maksettujen pimeiden palkkojen määrä oli 339 miljoonaa euroa vuonna 2019, mikä oli 0,5–0,7 prosenttia palkansaajien palkkojen kokonaissummasta. Kun huomioidaan kaikkien menetelmien tulokset, osakkaiden ja palkansaajien pimeiden palkkojen todennäköisin vuosittainen kokonaismäärä on noin 670–850 miljoonaa euroa. Palkansaajien palkat ovat kaikissa arvioissa alle puolet tästä kokonaissummasta.

Selvityksen mukaan pimeää työtä esiintyy erityisesti pienissä yrityksissä, joilla on alle 400 000 euron liikevaihto ja jotka toimivat rakennusalalla tai vähittäis- ja tukkukaupassa. Suhteellisesti eniten harmaata toimintaa harjoittavia yrityksiä on ravitsemistoiminnan, muiden henkilökohtaisten palveluiden sekä kulttuurin ja viihteen toimialoilla. Pimeitä palkkoja maksetaan usein salatuista myyntituloista esimerkiksi ilmoittamalla tekaistuja kuluja.

7.1.3.1.2.20 Verotarkastusselvitys elinkeinonharjoittajien pimeästä työstä

Verohallinto on tutkinut myös elinkeinonharjoittajien pimeää työtä, jonka tuloksia on esitelty vuoden 2022 raportissa Mittaamisselvitys elinkeinonharjoittajien verotarkastustietojen perusteella. Selvityksessä on käytetty aineistona riskiperusteisia verotarkastuksia vuosilta 2018–2020.

Riskiperusteinen verotarkastusaineisto on vinoutunutta ja eri toimialojen yritysten tarkastustiheys vaihtelee. Eniten tarkastuksia on tehty ravitsemistoimialalla, maaliikenteessä ja vähittäiskaupassa. Tarkastuksia on myös kohdistettu enemmän yrityksille, jotka ovat suurempia kuin elinkeinonharjoittajien yritykset keskimääräisesti. Selvityksessä on estimoitu kolmella eri data-analyysimenetelmällä elinkeinonharjoittajien

pimeän työn kokonaismäärä. Menetelmillä on pyritty arvioimaan pimeän työn todennäköisyyttä myös tarkastamattomissa yrityksissä.

Verohallinnon selvityksessä arvioitiin elinkeinonharjoittajien vuosittaiseksi pimeän työn määräksi 250—450 miljoonaa euroa ajanjaksolla 2018—2020. Työntekijöille maksettujen palkkojen osuus oli noin 10 prosenttia ja yrittäjien tuloja oli noin 90 prosenttia pimeän työn kokonaisestimaatista.

Elinkeinonharjoittajien yleisiä harmaan talouden muotoja ovat pimeä myynti, pimeä palkanmaksu sekä perusteettomat kulut ja lisävähennykset: Yksityistä kulutusta tai omaisuutta saatetaan ilmoittaa virheellisesti yritystoiminnan osana verohelpotusten saamiseksi. Toimialoista korostuivat maaliikenne, ravitsemis- ja majoitustoiminta, talonrakentaminen sekä vuokraus- ja leasingtoiminta. Selvityksen mukaan eniten pimeää työtä tehtiin yrityksissä, joiden liikevaihto on 10 000–50 000 euroa. Harmaan toiminnan riski oli myös suurempi päätoimisilla kuin sivutoimisilla elinkeinonharjoittajilla.

7.1.3.1.2.21 LIM-selvitys osakeyhtiöiden maksamista pimeistä palkoista

Verotarkastuksiin perustuvien selvitysten lisäksi Verohallinto on julkaissut vuonna 2022 selvityksen Pimeän työn mittaaminen LIM-menetelmällä. LIM-menetelmä (Labour Input Method) on epäsuora kvantitatiivinen tapa mitata pimeän työn määrää kansantaloudessa, eli siinä käytetään makrotaloustieteellistä aineistoa.

Menetelmässä vertaillaan kahden eri työllisyysaineiston, Työvoimatutkimuksen sekä tulorekisterin, yrityssektorin palkansaajien tehtyjä työtunteja. Työvoimatutkimuksen työtunnit on muutettu palkaksi Tilastokeskuksen palkkarakennetilaston keskipalkkoja hyödyntäen. Työvoimatutkimus on kyselytutkimus, josta muodostetaan koko maan palkansaajien estimaatti. Estimaattiin kuuluu myös alle vuoden ulkomailla oleskelevat henkilöt sekä ulkomaalaiset, jotka oleskelevat Suomessa vähintään vuoden. Tästä syystä esimerkiksi kausityöläiset eivät kuulu arvioon. Kausityöläisten mukaan lukemisesta lisäisi todennäköisesti jonkin verran tiettyjen toimialojen pimeän työn arviota.

Aineistojen vertailu perustuu oletukselle, että työvoimatutkimuksesta saadaan arvio, joka vastaa paremmin todellisuudessa toteutuneiden työtuntien määrää, kun taas tulorekisterissä näkyvät vain työantajien ilmoittamat viralliset tunnit. Täten näiden erotuksesta saadaan pimeän työn estimaatti.

Veron käyttämä LIM-menetelmä on karkeampi, kuin yleensä, sillä yksikkötason tietojen sijaan selvityksessä on käytetty aggregaattitason tietoja. Tämän vuoksi kaikkia työpanokseen vaikuttavia asioita, kuten perhevapaita tai sairauspoissaoloja ei ole voitu huomioida. Maahan- ja maastamuuttoa ei ole myöskään kokonaisuudessaan pystytty huomioimaan. Joillakin toimialoilla keskituntipalkan arvio on ollut epävarma, jolloin se on korvattu muulla tiedolla. Epävarmuuksia seuraa myös esimerkiksi siitä, vastataanko työvoimatutkimukseen todenmukaisesti sekä eri aineistojen mahdollisista eroista toimialaluokituksissa. Vuokratyöntekijöiden tilastoinnissa on myös eroja eri lähteissä, minkä vuoksi selvityksen tuloksissa toimialan 78 työllistämistoiminta pimeän työn määrä on liian suuri. Epävarmuudet on otettu huomioon, kun selvityksen lukuja on hyödynnetty Tilinpidon laskennassa.

LIM-menetelmän tulosten mukaan palkansaajille on maksettu yksityisellä sektorilla vuodessa noin 300 euroa pimeitä palkkoja. Tuntimääränä pimeät tunnit ovat noin 0,6 % yksityisen sektorin kaikista työtunneista. Tuloksissa korostuvat toimialat H Kuljetus ja varastointi sekä I Majoitus- ja ravitsemistoiminta.

7.1.3.1.2.22 Harmaan talouden laskenta käytännössä

Toimialoille on eri selvityksiä hyödyntäen arvioitu harmaan talouden prosentuaaliset osuudet lähdeaineistojen (hallinnolliset rekisteriaineistot ja kyselyt) ulkopuolelle jäävästä osuudesta. Arviot on tehty erikseen toimialoittain kotitalous- ja yritysektorille harmaan talouden markkinatuotoksen (P11\R) ja palkkojen (D112\K) osalta. Toimiala-arviot on tehty lähinnä kaksi- ja kolminumerotoimialatasolla. Arvioita tarkistetaan tarvittaessa vuosittain esimerkiksi, kun saadaan uutta tietoa. Viimeisin kattavampi aikasarjatarkistus tehtiin vuonna 2024, jolloin hyödynnettiin Verohallinnon vuoden 2022 pimeän työn selvityksiä.

Kappaleessa 7.1.2 (Taulukko 7-3) on esitetty harmaan talouden prosentuaaliset osuudet toimialojen kirjaintasolla vuonna 2022.

Taulukko 7-8: Piilotalouden yhteys liikekirjanpidon ja kansantalouden tilinpidon käsitteisiin

Liikekirjanpito	Kansantalouden tilinpito	Piilotalous	Piilotalous tilinpidossa
Myyntituotot		Pimitetty myyntitulo	
- Arvonlisävero	Tuoteverot	Maksamaton arvonlisävero	ei kirjata
= Liikevaihto	Tuotos perushintaan	Pimitetty liikevaihto	lisätään arvio
- Materiaalit ja palvelut ja liiketoiminnan muut kulut	- Välituotekäyttö ostajanhintaan	Kuittikauppa	arvio tulisi vähentää, kuittikauppa
	= Bruttoarvonlisäys perushintaan (bkt)		jäännöserä
- Palkat ja palkkiot	- Palkat	Pimeät palkat	lisätään arvio
- Henkilösivukulut	- Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	Maksamattomat sotumaksut	ei kirjata
= Käyttökate	= Bruttotoimintaylijäämä		
- Poistot ja arvonalentumiset	- Kiinteän pääoman kuluminen		
= Liikevoitto/tappio	= Toimintaylijäämä	Pimeät yrittäjätulot	jäännöserä (sekatulo, yrittäjätulon otot)

Ennen harmaan talouden erän laskemista havaittu tuotos ja palkat lasketaan lähdeaineistoista, minkä jälkeen ne korjataan kattavuustyypeillä käsitteelliset muutokset (KML1), aineiston virheiden korjaukset (KML2), tilastolliset rajaukset (KML3) ja tilastolliset puutteet (KML4). Harmaa tuotos ja palkat lasketaan havaitun tuotoksen ja palkkojen päälle seuraavasti:

$$havaittu\ tuotos\ (palkat) * harmaan\ kerroin = harmaa\ tuotos\ (palkat)$$

$$havaittu\ tuotos\ (palkat) + harmaa\ tuotos\ (palkat) = kokonaistuotos\ (kokonaispalkat)$$

7.1.3.1.2.23 Yksityiskohtainen kuvaus harmaan talouden laskemisesta

Taulukko 7-9: Harmaan kertoimet, joita on käytetty tilastovuoden 2022 laskennassa. Merkittävimpien harmaan talouden toimialojen laskennan tarkemmat kuvaukset alempana.

	Tuotos (P11)		Palkat (D112)	
NACE	S11	S14	S11	S14
011_016			0,012	0,008
021	0,01	0,001	0,014	0,001
022	0,01	0,001	0,014	
081	0,003		0,005	
089	0,003	0,02	0,005	
099	0,004		0,007	
101	0,001		0,001	
105	0,001		0,001	
107	0,001	0,022	0,001	
108	0,001		0,001	
110	0,001		0,002	
139	0,003	0,011	0,003	
141	0,007	0,019	0,006	
151		0,033		
152	0,004		0,007	
161	0,001	0,012	0,001	
162	0,001	0,012	0,001	
181	0,003	0,013	0,003	
201	0,0002		0,001	
205	0,0002		0,001	
212			0,001	
221			0,001	
222			0,001	
231			0,001	
236	0,0004		0,001	
237		0,013		
241	0,0001			
251	0,002	0,014	0,004	
256	0,002	0,014	0,004	0,014
259	0,002		0,004	
263	0,0002		0,001	
265			0,001	
271	0,0004		0,001	
281	0,0004		0,001	
282	0,0004	0,015	0,001	
283	0,0004			
289	0,0004	0,015	0,001	
291	0,001		0,002	
292	0,001		0,002	
301	0,002	0,012	0,006	
310	0,002	0,014	0,002	
321		0,02		
325	0,006		0,006	
331	0,007	0,01	0,008	
332	0,007		0,008	
351	0,0004		0,002	
360	0,001		0,001	

	Tuotos (P11)		Palkat (D112)	
370	0,001		0,002	
382	0,01		0,019	
383	0,01		0,019	
390	0,006		0,017	
411	0,006		0,014	
412+432_439	0,007		0,014	
42+431	0,006	0,05	0,014	0,010
45	0,012	0,023	0,007	0,018
46	0,013	0,034	0,014	0,034
47	0,008	0,007	0,005	0,028
4931+4939	0,009	0,05	0,009	
4932	0,009	0,1	0,009	0,046
494	0,009	0,05	0,009	0,046
50	0,003		0,007	
51	0,0002		0,001	
521	0,007		0,012	
522	0,007	0,019	0,012	0,019
53	0,014	0,011	0,011	
55	0,024	0,047	0,024	0,044
56	0,021	0,066	0,014	0,056
58	0,002	0,006	0,003	
59_60	0,006	0,007	0,008	
61	0,002		0,005	
62_63	0,008	0,004	0,006	
681+68209	0,008		0,011	
6831	0,008		0,011	
6832	0,008		0,011	
69	0,01	0,026	0,004	0,025
701	0,017		0,011	
702	0,017	0,007	0,011	0,007
71	0,006	0,013	0,005	0,013
72	0,008	0,011	0,006	
73	0,011	0,016	0,006	
74	0,019	0,022	0,011	0,021
75	0,006	0,009	0,003	
77	0,006	0,044	0,02	
78	0,007	0,019	0,007	
79	0,011	0,008	0,019	
80	0,005	0,009	0,004	
81	0,008	0,018	0,006	0,018
82	0,01	0,07	0,014	
85	0,023	0,008	0,024	0,007
86	0,008	0,015	0,004	0,014
87_88	0,007	0,049	0,001	
90_91	0,016	0,007	0,021	
93	0,014	0,008	0,011	0,007
941	0,001		0,002	
95	0,066	0,042	0,038	0,039
9601	0,023		0,016	
9602_9609	0,023	0,1	0,016	0,019
97_98				0,067

Harmaan talouden erän laskenta esitetään seuraavaksi tarkemmin toimialoille F, G, H, M ja I vuoden 2022 osalta. Nämä toimialat vastaavat suurimmasta osasta Suomen harmaasta taloudesta. Myös ALV-petoksen

luvut (ALV-petos osallisuudella ja ALV-jäämä) on esitetty taulukoissa, mutta niiden laskennasta tarkempi kuvaus löytyy kohdasta 7.1.3.1.2.21.

7.1.3.1.2.23.1 F Rakentaminen (41—43)

Rakentaminen lasketaan poikkeuksellisesti harmaan talouden osalta, sillä talonrakentamisen uudisrakentamisen ja peruskorjauksen toimialan 412+432_439 kotitaloussektorin tuotos on saatu rakennuslupatietoihin perustuvasta totaaliaineistosta. Harmaan tuotoksen ja palkkojen osuus sisältyy täten lähdeaineistosta laskettuihin tuotokseen ja palkkoihin. Vuoden 2024 aikasarjakorjauksessa tähän aineistoon perustuvia lukuja korjattiin alaspäin rakentamisalan harmaan talouden yleisen kehityksen mukaisesti.

Toimialalle 411 (rakennuttaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen), harmaakerrointen on arvioitu olevan 1 % (P11 S11), 0 % (P11 S14), 1 % (D112 S11) ja 0 % (D112 S14). Toimialalle 42+431 (maa. ja vesirakentaminen sekä rakennusten ja rakennelmien purku ja rakennuspaikan valmistelutyöt), ne ovat 1 %, 5 %, 1 % ja 1 %. Seuraava taulukko esittää harmaat tuotokset ja palkat johdettuina harmaiden kertoimista ja havaituista tuotoksista ja palkoista.

*Taulukko 7-10: N6 kattavuuskorjaukset toimialalle F. Harmaa tuotos/palkat (Havaittu tuotos/palkat * harmaan kerroin). 2022, miljoonaa euroa.*

NACE	Sektori	Tuotos (P11)	Palkat (D112)	ALV-petos
411	S11	3 (472*0,006)	1(77*0,014)	0
	S14			
412+432_439	S11	192(27426*0,007)	86(6074*0,014)	25
	S14	579	316	27
42+431	S11	63(10468*0,006)	23(1630*0,014)	8
	S14	13(262*0,05)	0(6*0,01)	1

7.1.3.1.2.23.2 G Kauppa (45—47)

Toimialalle 45 (moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus), harmaan kerrointen on arvioitu olevan 1 % (P11 S11), 2 % (P11 S14), 1 % (D112 S11) ja 2 % (D112 S14). Toimialalle 46 (tukkukauppa pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa), ne ovat 1 %, 3 %, 1 % ja 3 %. Toimialalle 47 (vähittäiskauppa pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa), ne ovat 1 %, 1 %, 1 % ja 3 %. Seuraava taulukko esittää harmaat tuotokset ja palkat johdettuina harmaiden kertoimista ja havaituista tuotoksista ja palkoista.

*Taulukko 7-11: N6 kattavuuskorjaukset toimialalle G. Harmaa tuotos/palkat (Havaittu tuotos/palkat * harmaan kerroin). 2022, miljoonaa euroa.*

NACE	Sektori	Tuotos (P11)	Palkat (D112)	ALV-petos
45	S11	71(5711*0,012)	12(1743*0,007)	16
	S14	6(244*0,023)	0(6*0,018)	
46	S11	216(16275*0,013)	60(4253*0,014)	45
	S14	2(60*0,034)	0(4*0,034)	
47	S11	107(13633*0,008)	21(4200*0,005)	22
	S14	2(338*0,007)	0(10*0,028)	

7.1.3.1.2.23.3 H Kuljetus ja varastointi (49–53)

Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan harmaan absoluuttinen määrä on kolmanneksi suurin. Toimialan sisällä, kolmi- ja kaksinumerotasolla, on paljon vaihtelua eri toimialojen harmaan talouden määrän välillä.

Määrällisesti merkittävin näistä on Tieliikenteen tavarankuljetus ja muuttopalvelut (494), jonka harmaan kertoimet ovat 1 % (S11 P11), 5 % (S14 P11), 1 % (S11 D112) ja 5 % (S14 D112). Harmaata on toiseksi eniten toimialalla 522 (Liikennettä palveleva toiminta), jolla kertoimet ovat 1 %, 1 %, 2 % ja 2 %. Suhteellisesti eniten harmaata on Taksiliikenteessä (4932) 1 %, 10 %, 1 % ja 5 %. Kotitaloussektorin harmaan osuus on suhteellisen suuri, mutta toimiala on pieni, joten harmaan absoluuttinen määrä ei ole kovin merkittävä. Taulukossa on esitetty kaikkien toimialan H harmaan laskukaavat.

*Taulukko 183: N6 kattavuuskorjaukset toimialalle H. Harmaa tuotos/palkat (Havaittu tuotos/palkat * harmaan kerroin). 2022, miljoonaa euroa.*

NACE	Sektori	Tuotos (P11)	Palkat (D112)	ALV-petos
4931+4939	S11	11(1225*0,009)	4(442*0,009)	2
	S14	0(5*0,05)		
4932	S11	8(817*0,009)	2(172*0,009)	1
	S14	32(317*0,1)	1(80*0,046)	3
494	S11	74(8090*0,009)	15(1537*0,009)	16
	S14	11(223*0,05)	0(22*0,046)	1
50	S11	8(3025*0,003)	3(396*0,007)	1
	S14			
51	S11	1(2574*0,0002)	0(287*0,001)	
	S14			
521	S11	7(1090*0,007)	3(181*0,01)	1
	S14			
522	S11	51(7977*0,007)	15(1167*0,012)	10
	S14	1(27*0,019)	0(1*0,019)	
53	S11	21(1411*0,014)	5(434*0,01)	4
	S14	0(38*0,011)		

7.1.3.1.2.23.4 *I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55—56)*

Toimialalle 55 (majoitus), harmaan kerrointen on arvioitu olevan 2 % (P11 S11), 2 % (P11 S14), 2 % (D112 S11) ja 6 % (D112 S14). Toimialalle 56 (Ravitsemistoiminta), ne ovat 2 %, 1 %, 1 % ja 4 %. Seuraava taulukko esittää harmaat tuotokset ja palkat johdettuina harmaiden kertoimista ja havaituista tuotoksista ja palkoista.

*Taulukko 7-12: N6 kattavuuskorjaukset toimialalle I. Harmaa tuotos/palkat (Havaittu tuotos/palkat * harmaan kerroin). 2022, miljoonaa euroa.*

NACE	Sektori	Tuotos (P11)	Palkat (D112)	ALV-petos
55	S11	50(2045*0,024)	10(402*0,024)	16
	S14	2(32*0,024)	0(1*0,056)	
56	S11	134(6394*0,021)	24(1644*0,014)	44
	S14	16(250*0,014)	1(11*0,044)	1

7.1.3.1.2.23.5 *M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69–75)*

Ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan toimialalla harmaan määrä on myös suhteellisen merkittävä. Toimialoissa on kuitenkin eroja kaksi- ja kolminumerotasoilla. Suurin absoluuttinen harmaan määrä on toimialalla 702 (Liikkeenjohdon konsultointi). Sen harmaan kertoimet ovat 2 % (S11 P11), 1 % (S14 P11), 1 % (S11 D112), 1 % (S14 D112). Määrällisesti toiseksi eniten harmaata on toimialalla 71 (Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi) 1 %, 1 %, 1 % ja 1 %. Toimialan 69 (Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut) harmaan kertoimet ovat 1 %, 3 %,

0,4 % ja 3 %. Kaikkien toimialojen laskukaavat on esitetty alla olevassa taulukossa.

*Taulukko 183: N6 kattavuuskorjaukset toimialalle M. Harmaa tuotos/palkat (Havaittu tuotos/palkat * harmaan kerroin). 2022, miljoonaa euroa.*

NACE	Sektori	Tuotos (P11)	Palkat (D112)	ALV-petos
69	S11	35 (3410*0,01)	6 (1379*0,004)	7
	S14	2 (87*0,026)	0 (2*0,025)	
701	S11	15 (946*0,017)	2 (190*0,01)	3
	S14			
702	S11	71 (4288*0,017)	14 (1268*0,01)	15
	S14	1 (129*0,007)	0 (1*0,007)	
71	S11	43 (6877*0,01)	13 (2591*0,005)	9
	S14	1 (112*0,013)	0 (1*0,013)	
72	S11	7 (960*0,008)	3 (418*0,006)	2
	S14	0 (6*0,011)		
73	S11	15 (1334*0,11)	3 (435*0,006)	3
	S14	1 (56*0,0163)		
74	S11	25 (1362*0,02)	5 (389*0,011)	5
	S14	5 (208*0,022)	0 (1*0,021)	
75	S11	2 (286*0,006)	0 (109*0,003)	
	S14	1 (75*0,009)		

7.1.3.1.2.24 ALV-petos ja ALV jäämä

Korjaussarake ”ALV-petos” lasketaan koko talouden tasolla teoreettisen ALV:n, ALV-kertymän ja ALV-jäämän avulla:

$$Teoreettinen\ ALV - ALVkertymä = ALVvaje$$

$$ALVvaje = ALVjäämä + ALVpetos$$

ALV-petoslaskelma tehdään vuosittain. Teoreettinen ALV lasketaan tarjonta ja käyttötaulujen kehikossa (TKT) osana kansantalouden tilinpitoa. Laskenta perustuu eri tuotteiden ja palveluiden ALV-prosentteihin ja verovapauksiin, jotka molemmat pohjautuvat voimassa olevaan lainsäädäntöön. Verovapauden tunnistaminen perustuu toimialaan, sektoriin, tuottajatyyppiin ja käyttöluokkaan tarjonta- ja käyttötauluissa. Suomessa on käytössä kolme eri arvonlisäveroprosenttia. Suurin osa arvonlisäverosta maksetaan kotitalouksien kulutuksesta loppukäyttöön ja osittain välituotekäytölle ja kiinteän pääoman muodostukseen.

Teoreettisen ALV:n estimaatti ylittää havaitun Verottajan keräämän ALV:n. ALV-vajeen (teoreettinen ALV vähennettynä ALV-kertymällä) oletetaan sisältävän kaksi komponenttia: ALV-petoksen (ilman osallisuutta ja osallisuudella) ja maksukyvyttömyyden tai konkurssin vuoksi maksamattoman ALV:n (ALV-jäämä). Kun ALV-jäämä vähennetään ALV-vajeesta, saadaan ALV-petoksen kokonaismäärä. ALV-petos osallisuudella tarkoittaa sitä, että ostaja ja myyjä sopivat yhdessä tietoisesti ALV:n maksamatta jättämisestä. ALV-petos ilman osallisuutta on kyseessä silloin, kun asiakas maksaa arvonlisäveron, mutta myyjä jättää sen ilmoittamatta Verottajalle. ALV-petos jaetaan näihin kahteen tyyppiin harmaan talouden laskelmiimme pohjautuen.

Kun kokonaistaso ALV-petokselle ilman osallisuutta ja ALV-jäämälle on laskettu, ne jaetaan toimialatasolle suhteessa kunkin toimialan osuuteen harmaasta taloudesta hyödyntäen harmaan kertoimia. Toimialalle jyvitetty

ALV-petos ilman osallisuutta ja ALV-jäämä summataan yhteen ja lisätään toimialan tuotokseen erässä ”ALV-petos”.

Teoreettinen ALV lasketaan kansantalouden tilinpidossa kuten kuvattuna yllä. Myös ALV-kertymä lasketaan kansantalouden tilinpidossa. Sen laskenta on kuvattu kohdassa 3.11. Tiedot vuosittaisesta ALV-jäämästä saadaan Verohallinnolta.

Tilastovuodelle 2022 ALV-petoserän laskenta sisälsi seuraavat vaiheet. Ensin teoreettisen ALV:n ja ALV-kertymän avulla on laskettu ALV-vaje:

$$Teoreettinen\ ALV - ALVkertymä = ALVvaje$$

$$26\,048 - 25\,061 = 987$$

Seuraavaksi, ALV-jäämää on hyödynnetty estimoimaan ALV-petoksen kokonaismäärä:

$$ALVvaje - ALVjäämä = ALVpetos$$

$$987 - 242 = 745$$

Tämän jälkeen ALV-petos on jaettu niiden toimialojen ja sektorien kesken, jotka sisältävät harmaata tuotosta erän Harmaa talous mukaisesti. ALV-petos on seuraavaksi jaettu ALV-petokseen osallisuudella ja ilman osallisuutta asiantuntija-arvioon perustuvien toimialakohtaisten kertoimien avulla. ALV-petos osallisuudella nähdään jo lasketuksi erässä Harmaa talous. ALV-petos ilman osallisuutta on arvioitu olevan yhteensä 99 sektorille S11 ja 37 sektorille S14.

Saatu erä 242+99+37=367, jaettuna toimialoittain harmaan osuutensa mukaisesti, on lisätty toimialojensa tuotokseen erässä ALV-petos.

Missing Trader ALV-petoksen katsotaan sisältyvän kansantalouden tilinpidon eriin ALV-petos (ilman osallisuutta) ja harmaa talous (ALV-petos osallisuudella). On katsottu, että koska Missing Trader ALV-petoksen kokoluokka on pieni, sen tarkemman erittelyn tuottaminen vaatisi suurta työpanosta verrattuna sen merkitykseen.

7.2 Menolähestymistavan kattavuusmenettelyt

7.2.1 Kattavuustyyppien todentaminen

Menolähestymistavan tietolähteet ovat pääosin varsin kattavat. Laskenta perustuu kokonaisaineistoihin tavaraviennin ja -tuonnin, julkisten kulutusmenojen sekä osittain kiinteän pääoman bruttomuodostuksen, varastojen sekä kotitalouksia palvelevien voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenojen kohdalla. Kotitalouksien kulutusmenojen tärkein tietolähde kulutustutkimus on lähtökohdiltaan periaatteessa erittäin kattava lukuun ottamatta eräitä tunnetusti ongelmallisia kulutusnimikkeitä kuten alkoholi. Kulutustutkimuksen tietoihin tehtävistä täydennyksistä kerrotaan kohdassa 5.7.

Menolähestymistavan kohdalla ei piilotalous ole merkittävä ongelma. Harmaan talouden tuottamien kulutustavaroiden ja -palvelujen oletetaan pääosin sisältyvän kulutustutkimuksen tietoihin.

Viime kädessä tuotanto- ja menolähestymistavan yhteensovittaminen ja tasapainottaminen varmistetaan tarjonta- ja käyttötaulukkokehikossa, joka tarjoaa systemaattisen lähestymistavan kattavuuden varmistamiseksi myös bruttokansantuotteen menokomponenttien estimoinnissa.

Ulkomaankaupan tuontiin ja vientiin liittyvät piilotalouden korjaukset on kuvattu kohdassa 7.1.

7.2.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset

Compilation of GNI	Level of Details	Adjustments							
		Exhaustiveness							
		N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	Total exhaustiveness
GDP EXPENDITURE APPROACH									
Total final consumption expenditure		0	0	0	0	0	0	83	83
Household final consumption expenditure	Total	0	0	0	0	0	0	35	35
	01 - Food and non-alcoholic beverages	0	0	0	0	0	0	0	0
	02 - Alcoholic beverages, tobacco and narcotics	0	0	0	0	0	0	0	0
	03 - Clothing and footwear	0	0	0	0	0	0	0	0
	04 - Housing, water, electricity, gas and other fuels	0	0	0	0	0	0	35	35
	05 - Furnishings, household equipment and routine hou	0	0	0	0	0	0	0	0
	06 - Health	0	0	0	0	0	0	0	0
	07 - Transport	0	0	0	0	0	0	0	0
	08 - Communication	0	0	0	0	0	0	0	0
	09 - Recreation and culture	0	0	0	0	0	0	0	0
	10 - Education	0	0	0	0	0	0	0	0
	11 - Restaurants and hotels	0	0	0	0	0	0	0	0
	12 - Miscellaneous goods and services	0	0	0	0	0	0	0	0
	Transition to national concept	0	0	0	0	0	0	0	0
NPISH final consumption expenditure		0	0	0	0	0	0	30	30
General government final consumption expenditure		0	0	0	0	0	0	18	18
Gross capital formation		0	0	0	0	0	0	-1235	-1235
Gross fixed capital formation	Total	0	0	0	0	0	0	-446	-446
	111 Dwellings	0	0	0	0	0	0	-96	-96
	112 Other buildings and structures	0	0	0	0	0	0	-350	-350
	113 Machinery and equipment	0	0	0	0	0	0	0	0
	114 Weapons systems	0	0	0	0	0	0	0	0
	115 Cultivated biological resources	0	0	0	0	0	0	0	0
	117 Intellectual property products	0	0	0	0	0	0	0	0
Changes in inventories		0	0	0	0	0	0	-789	-789
materials and supplies		0	0	0	0	0	0	-310	-310
work-in-progress		0	0	0	0	0	0	-40	-40
finished goods		0	0	0	0	0	0	-385	-385
goods for resale		0	0	0	0	0	0	-54	-54
Acquisitions less disposals of valuables		0	0	0	0	0	0	0	0
Exports of goods and services		0	0	0	0	0	0	193	193
goods		0	0	0	0	0	0	0	0
services		0	0	0	0	0	0	193	193
Imports of goods and services		0	0	0	0	0	0	1415	1415
goods		0	0	0	0	0	0	479	479
services		0	0	0	0	0	0	936	936
Gross domestic product		0	0	0	0	0	0	-2374	-2374

Kuva 7-2: Menolähestymistavan kattavuuskorjaukset prosessitaulukoiden mukaisesti

7.2.3 Kattavuuskorjausmenetelmät

Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset on kuvattu kohdassa 7.1.3.

7.3 Tulolähestymistavan kattavuusmenettelyt

7.3.1 Kattavuustyyppien todentaminen

Palkansaajakorvaukset D.1 muodostuvat työnantajien maksamista palkoista ja palkkioista D.11 sekä työnantajan maksamista sosiaaliturvamaksuista D.12. Palkkojen ja palkkioiden sekä työnantajien maksamien sosiaaliturvamaksujen tietolähteet ovat mahdollisimman kattavat. Toimintaylijäämää ja sekatuloa ei lasketa erikseen, vaan ne muodostuvat tulolähestymistavassa residuaaleina.

Palkkojen ja palkkioiden pääasiallisena tietolähteenä kansantalouden tilinpidon laskennassa käytetyn yritysrekisterin tiedot ovat tilastovuodesta 2019 alkaen pohjautuneet kansalliseen tulorekisteriin. Tulorekisteri on sähköinen kansallinen tietokanta, jonne työnantajat ja muut suoritusten maksajat ilmoittavat tiedot maksetuista palkoista sekä luontaisetuuksista. Tulorekisteristä saatavat tiedot kattavat varsin hyvin ESA 2010-manuaalin mukaisesti määritellyt verotettavat palkat ja palkkiot (ESA 2010 §4.03 ja ESA 2010 §4.05). Tulorekisteristä saadaan myös tiedot työsuhdeoptioista ja osakepalkkioista D.111, joita on vain sektoreilla S11 ja S12. Aineisto ei

kuitenkaan kata harmaan talouden, eli verotuksen ulkopuolelle jääviä palkkoja ja palkkioita.

Palkkojen ja palkkioiden lähteet vaihtelevat tilinpidossa jonkin verran sektoreittain ja toimialoittain. Valtaosalla sektoreista ja toimialoista tiedot palkoista ja palkkioista pohjautuvat yritysrekisteriin, mutta sektorille S13 on katsottu olevan luotettavampia lähteitä (katso kohta 4.7). Sektorien S11, S12, S14 ja S15 laskennassa yritysrekisteri on pääasiallinen palkkatiedon lähde lukuun ottamatta osaa alkutuotannon toimialoista 011_016 sekä asuntojen vuokrauksen toimialaa 68201.

Palkkojen ja palkkioiden osalta kattavuuskorjauksia tehdään lähinnä harmaan talouden palkkojen ja palkkioiden osalta (prosessitaulukossa N6). Tämän lisäksi tehdään vain hyvin pieniä kattavuuskorjauksia tilastollisten puutteiden takia (prosessitaulukossa N7). Koska toimintaylijäämä ja sekatulo ovat tasapainoeriä, niihin ei tehdä kattavuuskorjauksia N1-N7.

7.3.2 Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset

Compilation of GNI	Level of Details	Adjustments							
		Exhaustiveness							
		N1	N2	N3	N4	N5	N6	N7	Total exhaustiveness
GDP INCOME APPROACH									
Compensation of employees		0	0	0	0	0	819	48	867
	Non-Financial Corporations	0	0	0	0	0	496	0	496
	Financial Corporations	0	0	0	0	0	0	0	0
	General Government	0	0	0	0	0	0	0	0
	Households	0	0	0	0	0	323	0	323
	NPISH	0	0	0	0	0	0	48	48
Gross operating surplus		0	0	0	0	0	0	0	0
	Non-Financial Corporations	0	0	0	0	0	0	0	0
	Financial Corporations	0	0	0	0	0	0	0	0
	General Government	0	0	0	0	0	0	0	0
	Households	0	0	0	0	0	0	0	0
	NPISH	0	0	0	0	0	0	0	0
Mixed income		0	0	0	0	0	0	0	0
Taxes on production and imports		0	0	0	0	0	0	0	0
Subsidies		0	0	0	0	0	0	0	0
Gross domestic product		0	0	0	0	0	819	48	867

Kuva 7-3: Tulolähestymistavan kattavuuskorjaukset prosessitaulukoiden mukaisesti

Sektoreille S11 ja S14 palkansaajakorvauksiin (D1) ja tarkemmin ottaen palkkoihin ja palkkioihin (D112) arvioidaan mukaan myös harmaan talouden toiminnasta syntyviä palkkatuloja. Nämä on tuotettu asiantuntija-arviona eri toimialoille, joilla harmaata taloutta on arvioitu esiintyvän. Tämän lisäksi asiantuntija-arviona tehdään vain hyvin pieniä kattavuuskorjauksia tilastollisten puutteiden takia.

7.3.3 Kattavuuskorjausmenetelmät

Eri kattavuustyypeille tehdyt korjaukset on kuvattu kohdassa 7.1.3.

Luku 8 Siirtyminen bruttokansantuotteesta (BKT) bruttokansantuloon (BKTL)

8.0 Johdanto

Bruttokansantuotteesta päästään bruttokansantuloon, kun siihen lisätään ulkomailta Suomeen maksetut palkansaajakorvaukset, tuotannon ja tuonnin verot, tukipalkkiot, korot, yritysten jakamat tulot, suorien sijoitusten uudelleen sijoitetut voitot, vakuutuksen ottajien omaisuustulo ja maanvuokrat. Vastaavasti on vähennettävä Suomesta ulkomaille maksetut samat erät.

Suomen ja ulkomaiden väliset taloustoimet ovat kansantalouden tilinpidossa yhtenevät maksutaseen kanssa.

Taulukko 8-1 Ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille maksetut BKTL-erät, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
B1G Bruttokansantuote	266 135
D1R / Saadut palkansaajakorvaukset	552
D1K / Maksetut palkansaajakorvaukset	691
D2K / Maksetut tuotannon ja tuonnin verot	617
D3R / Saadut tukipalkkiot	822
D4R / Saadut omaisuusmenot	23 876
…D41R Korot	4 606
…D42R Yritysten jakamat tulot	10 387
…D43R Suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	6 224
…D44R Muut sijoitustulot	2 659
D4K / Maksetut omaisuustulot	21 573
…D41K Korot	6 323
…D42K Yritysten jakamat tulot	13 522
…D43K Suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	1 312
…D44K Muut sijoitustulot	416
B5G Bruttokansantulo (B1G + D1R - D1K - D2K + D3R + D4R - D4K)	268 504

8.1 Palkansaajakorvaukset

Tämä erä sisältää ulkomailta saadut ja sinne maksetut palkat ja palkkiot sekä työnantajan sosiaalivakuutusmaksut.

8.1.1 Ulkomailta saadut palkat ja palkkiot

Ulkomailta Suomeen maksettavat palkat ja palkkiot perustuvat Verohallinnon henkilöveroaineistoon. Aineisto sisältää tiedon kotitalouksien saamista palkkatuloista ulkomailta. Tämä luku sisältää vain alle kuusi kuukautta ulkomailla työskennelleiden saamat palkat, koska niistä pitää maksaa vero Suomeen. Tämän takia lukua korotetaan 50 prosentilla, jolloin sen arvioidaan sisältävän kaikkien alle vuoden pituisten työsuhteiden palkat.

8.1.1.1 Ulkomaille maksetut palkat ja palkkiot

Ulkomaille maksetut palkat ja palkkiot poimitaan kansallisesta tulorekisteristä. Ei-residentit palkansaajat tunnistetaan rajoitetusti verovelvollisuuden statuksesta, jonka haltijat ovat oleskelleet Suomessa

enintään 6 kuukautta. Tulorekisteriaineistoon tehdään niin ikään 50 prosentin korotus. Tarkoituksena on näin kattaa 6–12 kuukautta maassa olevat (ei-residentit) henkilöt, joista muutoin ei ole suoraa tietoa. Aineistosta erotetaan palkaksi katsottavat suorituslajit yhtenevästi muun tilinpidon kanssa.

Taulukko 8-2 Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen maksetut palkat ja palkkiot, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
D11 / K Palkat ja palkkiot, maksetut	555
D11 / R Palkat ja palkkiot, saadut	463

8.1.1.2 Ulkomaisiin palkkoihin liittyvien työnantajan sosiaaliturvamaksujen laskentamenetelmä ja suuruudet

Taulukko 8-3 Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen maksetut työnantajan sosiaaliturvamaksut, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
D12 / K Työnantajan sosiaaliturvamaksut, maksetut	136
D12 / R Työnantajan sosiaaliturvamaksut, saadut	89

8.1.1.2.1 Suomesta ulkomaille maksetut työnantajan sosiaaliturvamaksut

Ulkomaisten työntekijöiden hyväksi luettavista työnantajan maksamista sosiaaliturvamaksuista ei ole suoraa tietoa olemassa. Sen vuoksi tämän taloustoimen suuruus arvioidaan ulkomaalaisille Suomessa maksettujen palkkojen perusteella. Paremman tiedon puuttuessa oletetaan, että ulkomaalaisten hyväksi luetaan työnantajien maksamia sosiaaliturvamaksuja samassa suhteessa palkkasummasta kuin kyseisenä vuotena on voimassa olevien määräysten ja sopimusten nojalla maksettu suomalaisille palkansaajille.

8.1.1.2.2 Ulkomailta Suomeen maksetut työnantajan sosiaaliturvamaksut

Myöskään ulkomailta Suomeen maksetuista sosiaaliturvamaksuista ei ole olemassa suoraa tietoa, mistä syystä niiden suuruus arvoidaan ulkomailta suomeen maksetun palkkasumman perusteella.

Ulkomailta Suomeen maksettujen työnantajan sosiaaliturvamaksujen osuus palkkasummasta on paremman tiedon puuttessa arvioitu vastaavan Suomessa maksettua osuutta.

8.1.2 Erillisalueiden maksamat rajat ylittävät palkansaajakorvaukset

Tilastokeskus ei ylläpidä rekisteriä erillisalueista (suurlähetystöt, konsulaatit, sotilastukikohdat, tieteelliset tutkimusasemat jne.). Bruttokansantuotetta laadittaessa Suomen talousalueeseen kuuluvien erillisalueiden tiedot sisältyvät valtion kirjanpitoaineistoon.

Erillisalueiden maksamien, rajat ylittävien palkansaajakorvausten osuutta ei estimoida erikseen Suomen BKTL:a laadittaessa. Suomen ulkomailta saamat palkansaajakorvaukset käsitellään kohdassa 8.1.1 kuvatulla tavalla ja Suomen ulkomaille maksamat palkansaajakorvaukset käsitellään kohdassa 8.1.1.1 kuvatulla tavalla.

8.2 Tuotannon ja tuonnin verot

Tuotannon ja tuonnin veroja esiintyy vain Suomesta ulkomaille maksettuna eränä. Näihin maksuihin kuuluvat EU:lle tilitettävät tuontitullit (D212) ja pankkien vakausmaksut (D29).

Tuontitullit sisältävät varsinaisten tuontitullien lisäksi maataloustuotteiden tuontimaksut. Niistä saadaan tieto Tullihallituksesta. Tuontitullit on tilitetty vuodesta 1995 alkaen EU:lle.

Suomen kansantalouden tilinpidon tietoihin on sisältynyt veroja, tukipalkkioita sekä tulon- ja pääomansiirtoja Suomen ja EU:n välillä vuoden 1995, eli EU-jäsenyyden, alusta.

Taulukko 8-4: Tuotannon ja tuonnin verot, miljoonaa euroa

	2022
D2 / K Maksetut tuotannon ja tuonnin verot	617
…D2121 / K Tuontitullit	297
…D29 / K Muut tuotantoverot	320

Ulkomaiden tilillä näytetään tuloina neljä eri veroerää:

- EU:n puolesta kerätty arvonlisävero. EU:n alv:n loppusumma otetaan tilinpitoon suoraan valtion tilinpäätöstiedoista. Tilinpäätöksessä on oma talousarviotili (budjetin momentti) EU:lle maksettavaan alv-maksua ja bktl-maksua varten. Nämä erät kirjataan kassaperusteisesti sekä valtion tilinpäätökseen että kansantalouden tilinpitoon. Alv-maksua pidetään hallinnollisena maksuna ilman selvää yhteyttä tiettyyn suoritteeseen tai taloudelliseen tapahtumaan. Näin perusteita ajoituskorjauksille tai puhtaasti suoriteperusteiselle kirjaamiselle ei ole.
- EU:n puolesta kerätyt tullimaksut. Tilinpidon käyttämä tullimaksujen määrä perustuu Tullihallituksesta saatuun tietoon. Kirjausperuste on maksuvelvoitteen syntyminen, tosin vain aidosti kerätyt tullit otetaan huomioon.
    - EU:n puolesta kerätyt maatalousmaksut. Tilinpidon käyttämä maatalousmaksujen määrä perustuu Tullihallituksesta saatuun tietoon. Kirjausperuste on maksuvelvoitteen syntyminen, tosin vain aidosti kerätyt maksut otetaan huomioon.
    - EU:n puolesta kerätty vakausmaksu. Pankkien maksamat vakausmaksut tilitetään yhteiseen kriisinratkaisurahastoon ja niiden suuruus määrätään pankkiunionin tasolla. Tieto vakausmaksujen suuruudesta saadaan Rahoitusvakausvirastolta.

8.3 Tukipalkkiot

Tukipalkkioita esiintyy vain ulkomailta Suomeen maksettuna eränä. Ne ovat EU:n Suomelle vuodesta 1995 alkaen maksamia tuotetukipalkkioita (D31) ja muita tuotantotukipalkkioita (D39). Tukea on maksettu mm. maatalouden harjoittajille.

Ulkomaisiin veroihin ja tukipalkkioihin on Suomen kansantalouden tilinpidossa sisällytetty varat, jotka on saatu seuraavista lähteistä:

- Euroopan maatalouden tukirahasto (maataloustukirahasto)

- Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (maaseuturahasto)
- Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
- Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)
- Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahasto (EMKVR)
- Maatalouden interventiorahaston EU-osuudet
- Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) EU-osuudet

Taulukko 8-5: Saadut tukipalkkiot, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2022
D3 / K Saadut tukipalkkiot	822
…D319 / K Muut tuotetukipalkkiot	100
…D39 / K Muut tuotantotukipalkkiot	722

EU:n maksamien tukipalkkioiden tietolähteenä on valtion kirjanpito- ja tilinpäätösaineisto sekä erityisselvitykset. EU:n maksamat tukipalkkiot kiertävät käytännössä Suomen valtion budjetin kautta, mutta kansantalouden tilinpidossa maatalouspolitiikkaan liittyvät tukipalkkiot käsitellään EU:n maksamina. Valtion tilinpäätösaineistosta saadaan EU:n ja Suomen valtion maksamien tukien yhteismäärä, mistä erotetaan erikseen EU:n osuus. EU-siirtojen käsittelyssä noudatetaan Eurostatin päätöksen (15.2.2005) mukaisia menetelmiä.

Valtion tilinpäätösaineiston mukaiset tuotetukipalkkiot sisältävät osan maa- ja puutarhatalouden kansallisesta tuesta ja EU-tulotuesta. Loput näiden momenttien tuista on luokiteltu muiksi tuotantotukipalkkioiksi. Tukipalkkioiden jako tuotetukipalkkioiksi (D.31) ja muiksi tuotantotukipalkkioiksi (D.39) tehdään maa- ja metsätalousministeriön erillisselvityksen perusteella. Muut tuotantotukipalkkiot koostuvat tukipalkkioiden liikekirjanpidon tileille kirjatuista eristä seuraavilla momenteilla: osa EU:n tulotuesta, ympäristötuki, luopumistuki ja pellon metsitystuki, kalatalouden interventiotoiminta ja kalatalouden tukeminen, EU:n osallistuminen elintarviketalouden ja maaseudun rakennetoimenpiteisiin. Lähde on valtion tilinpäätös. Lisäksi tähän luetaan interventiorahaston maksamat yksityisen varaston tuet, muut yhteisön sopimat tuet ja muut teollisuustuet. Lähde on interventiorahaston tilinpäätös.

Kun maatalouden tukiin tehdään vielä ajoituskorjaus, saadaan tukien kokonaistaso. Osa tuista on Suomen valtion ja osa EU:n rahoittamia tukia. Tärkeimpiä tukia ovat maatalouden ympäristötuki, maa- ja puutarhatalouden tuki ja satovahinkokorvaukset.

Kaikki menot, jotka ovat luonteeltaan tukipalkkioita (tämä päätellään lkp-tilien, talousarviotilien, ym. yllä mainitun informaation avulla) ja jotka rahoitetaan EU:sta saaduilla tuloilla, ja joissa Suomen valtio ei päätä varojen käytöstä, näytetään EU:n maksamina tukipalkkioina. Näin nämä tukipalkkiot, jotka käytännössä ovat EU:n yhteiseen maatalouspolitiikkaan liittyviä tukia, saadaan kirjattua suoraan EU:lta lopullisille saajasektoreille. Valtion näkökulmasta sekä tuloja että menoja vähennetään pois valtion sektoritililtä.

8.4 Omaisuustulot ulkomailta /-lle

Kappaleessa kuvataan ulkomaisten omaisuustulojen kokonaisuus. Ulkomaiset omaisuustulot laaditaan maksutaseen laskentajärjestelmässä, jossa useita lähdeaineistoja yhdistetään omaisuustulojen kokonaisuudeksi:

1. Tilastokeskuksen ulkomaisten saamisten ja velkojen vuosikysely (BOPA) kattaa kaikki kotimaiset sektorit lukuun ottamatta kotitalouksia. Kyselyssä kerätään tietoja kansantalouden rajat ylittävistä rahoitussaamisista ja -veloista sekä niihin liittyvistä koroista ja osingoista. Ulkomaisten saamisten ja velkojen vuosikyselyssä kerätään tietoja sekä yritysryhmän sisäisistä, että yritysryhmän ulkopuolisista oman pääoman ehtoisista rahoitussaamisista ja veloista. Lisäksi kerätään tietoa vieraan pääoman eristä ja tulostietoja. Vuosikysely on ulkomaisten suorien sijoitusten osinkojen ja uudelleen sijoitettujen voittojen pääasiallinen lähde, jota täydennetään ulkomaisten saamisten ja velkojen neljänneskyselystä (BOPQ) saatavilla osinko- ja korkotiedoilla. Neljännesvuosikysely kattaa kaikki kotimaiset sektorit lukuun ottamatta kotitalouksia, rahoituslaitoksia, sijoitusrahastoja ja työeläkelaitoksia.
2. Tilastokeskus kerää neljänneksittäin tietoja työeläkelaitosten rahoitusvaroista, muista varoista sekä tietoja tietyistä velkainstrumenteista. Tiedot kattavat jaottelun varatyyppeihin ja vastinsektoreihin sekä ulkomaisten erien osalta maajaottelun. (EPSQ)
3. Suomen Pankki kerää kuukausittain tietoa yrityksiltä, rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta ja valtiolta arvopaperikohtaista niiden arvopaperisaamisista ja -veloista sekä niihin liittyvistä osingoista ja koroista. (SAVE)
4. Suomen Pankki kerää sijoituspalveluyrityksiltä sekä rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta tiedot niiden asiakkaan lukuun säilyttämistä arvopapereista sekä niihin liittyvistä koroista ja osingoista. Kysely kattaa epäsuorasti kaikki kotimaiset sektorit. (TIHA)
5. Lisäksi Suomen Pankki kerää kuukausittain tietoja luottolaitoksilta niiden tasetiedoista. Kysely kattaa yksiköiden sijoitustulot sekä oman että vieraan pääoman ehtoisista eristä. (RATI)
6. Suomen Pankki kerää myös sijoitusrahastoilta kuukausittain tietoja niiden taseista sekä rahasto-osuuksien merkinnöistä ja lunastuksista ja niihin liittyvistä sijoitustuloista. (SIRA)
7. Finanssivalvonta kerää neljänneksittäin tietoja vakuutuslaitoksilta niiden vastuista ja saatavista sekä niihin liittyvistä vakuutusomaisuustulosta.
8. Suomen Pankki kerää neljännesvuosittain tietoja yrityksiltä, jotka toimivat rahoitussektorilla luottolaitosten ulkopuolisen rahoituksen välityksessä. (MURA) Kysely kattaa yksiköiden sijoitustulot sekä oman että vieraan pääoman ehtoisista eristä.
9. Finanssivalvonta ja Suomen Pankki keräävät neljännesvuosittain tietoja suomalaisilta eläkerahastoilta (PF). Kysely kattaa sijoitustulot sekä oman että vieraanpääoman ehtoisista eristä.

10. Finanssivalvonta kerää rahoituslaitoksilta tietoja neljännesvuosittain (FINREP). Tiedonkeruusta käytetään korkotietoja ulkomaisten omaisuustulojen lähteenä.
11. Suomen pankki kerää kuukausittain tietoja suomalaisista noteeratuista yhtiöistä. Aineistosta saadaan tiedot suomalaisten noteerattujen yhtiöiden maksamista osingoista.
12. Kotitalouksien ulkomaisten suorien sijoitusten kiinteistösijoitusten sijoitustulot estimoidaan kiinteistösijoitusten tasearvoon perustuen, jonka määrittämisessä taas on käytetty lähteinä Maanmittauslaitoksen ja verottajan tietoja sekä kulutustutkimusta.

Taloustoimi	Lähde
D411 Korot	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)
	Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)
	Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)
	Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)
	Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)
	Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)
	Taloudellisen informaation raportointi (FINREP) -korjaus
	Valtionhallinnon velkapapereiden koron korjaus
D421 Osingot	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)
	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
	Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)
	Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)
	Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)
	Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)
	Suomalaisten noteerattujen yhtiöiden aineisto
D422 Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä	Kotitalouksien ulkomaisten suorien sijoitusten kiinteistösijoitusten sijoitustulon estimaatti
D43 Ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)
D441 Vakuutuksenottajien omaisuustulo	Estimaatti perustuen vakuutuslaitosten neljännesvuosittaiseen raportointiin
D4431 Osuudenomistajille maksettu sijoitusrahastojen osinkotulo	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
	Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)
	Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)
	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
	Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)

	Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)
	ISIN-koodittomien rahastojen tuottojen korjaus
D44321 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen korkotulo	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
	Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)
	Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)
	Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)
	Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)
	Sijoitusrahastojen ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon korjaus
D44322 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen osinkotulo	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
	Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)
	Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)
	Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)
	Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)
	Sijoitusrahastojen ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon korjaus
D412 FISIM korjaus	FISIM-laskentakokonaisuus

Taulukko 8-6: Omaisuustulojen lähteet

Jotta luvut täsmäävät prosessitaulukkoliitteeseen, pitää summiin lisätä seuraavat tasapainoerät. Erot syntyvät maksutaseen ja kansantalouden tilinpidon tietojärjestelmien välisistä laskentatarkkuus- ja pyöristyseroista.

Credit/ Debit	Taloustoimi	2022
Credit	D41 Korot	0
	D42 Yritysten jakamat tulot	-2
	D43 Ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	0
	D44 Muut sijoitustulot	0
Debit	D41 Korot	-1
	D42 Yritysten jakamat tulot	0
	D43 Ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitetut voitot	-1
	D44 Muut sijoitustulot	-2

8.4.1 Korot

Korkotiedot kerätään suoraan raportoijilta ja kirjataan suoriteperusteisesti. Jokaisen aikajakson aikana kertyvä korko raportoidaan siitä riippumatta, onko sitä maksettu vai onko se pääomitettu. Kertynyt korko ja maksettu korko raportoidaan erikseen kyselyissä. Korot raportoidaan ennen veroja ja ne eivät sisällä koronalennuksia. Velkapapereiden kirjauksessa käytetään velkojaperiaatetta ja indeksisidonnaisten velkapaperien kirjauksessa käytetään nimellisarvoja indeksikertoimella suhteutettuna.

Kaikki Eurojärjestelmän teknisten instrumenttien korot kirjataan Euroopan keskuspankkia vasten, jolloin Suomen ja muiden Euromaiden välillä näitä eriä ei ole raportoitu. Teknisten instrumenttien eriin liittyvät korot kerätään Suomen Pankin rahoituslaitosten tilastotiedonkeruussa.

Tiedot eivät kata kotitalouksien ulkomaisessa säilytyksessä olevista arvopaperiomistuksia saatavia korkotuottoja.

Muiden rahalaitosten (S122) ulkomailta saatuihin ja ulkomaille maksettuihin korkoihin tehdään korjausta Taloudellisen informaation raportoinnin (FINREP) korkotietojen perusteella. FINREP:stä saadaan muiden rahalaitosten (S122) koko kansantalouden saatujen ja maksettujen korkojen tiedot. Näistä korkotiedoista vähennetään Rahalaitosten tilastotiedonkeruusta (RATI) saatavat lainojen ja talletusten korot. Jäljelle jäävän koron katsotaan olevan velkapapereiden korkoa, josta lasketaan ulkomaille kohdistuva osuus rahoitustilinpidon velkapapereiden kantatietojen jakauman perusteella. Se osuus näin lasketusta ulkomaille kohdistuvasta velkapapereiden korosta, jota ei saada muista lähdeaineistoista, kirjataan Taloudellisen informaation raportoinnin (FINREP) -korjauksena. Korjauksen lisäksi muiden rahalaitosten velkapapereiden korkojen lähteinä käytetään Rahalaitosten tilastotiedonkeruuta (RATI) sekä Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kyselyä (TIHA).

Valtionhallinnon velkapapereista ulkomaille kertyvää korkoa korjataan korkokorjauksella. Valtionhallinnon velkapaperivelan tiedot sekä niihin liittyvät korkotiedot saadaan Suomen Pankin arvopaperiaineistoista. Arvopaperiaineisto kuitenkin yliarvioi ulkomaisten omistusten sekä velkapapereista ulkomaille kertyvän koron määrää. Tämän vuoksi velkapaperivelan tiedot laaditaan käyttäen residuaalimenetelmää. Kansantalouden rahoitustilinpidosta on saatavilla tieto valtionhallinnon liikkeeseen laskemista velkapapereista sekä siitä, kuinka paljon kotimaiset sektorit omistavat kyseisiä velkapapereita. Näiden tietojen erotuksena saadaan ulkomaisen omistuksen osuus. Residuaalimenetelmä pienentää arvopaperiaineistoista saatavaa valtionhallinnon velkapapereiden ulkomaista omistusta. Korkokorjauksella vähennetään samaan tapaan myös velkapapereista ulkomaille kertyvää korkoa.

Taulukko 8-7 Suomen ja ulkomaiden väliset korot (D41), miljoonaa euroa

Credit/Debit	Taloustoimi	Lähde	2022
Credit	F2 Käteinen ja talletukset	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	11
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	983
		Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)	0
	F3 Velkakirjat ja rahamarkkin ainstrumentit	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	0
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	602
		Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	818
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	47
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	761
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	8
		Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)	3
		Taloudellisen informaation raportointi (FINREP) -korjaus	157
	F4 Lainat	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	811
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	91

		FISIM-laskentakokonaisuus	194
		Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)	80
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	22
	F8 Muut saamiset	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	16
		Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)	0
Debit	F2 Käteinen ja talletukset	FISIM-laskentakokonaisuus	-23
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	848
	F3 Velkakirjat ja rahamarkkin ainstrumentit	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	0
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	1453
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	15
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	2355
		Valtionhallinnon velkapapereiden koron korjaus	-251
		Taloudellisen informaation raportointi (FINREP) -korjaus	138
	F4 Lainat	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	1603
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	9
	F8 Muut velat	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	177

8.4.2 Yritysten jakamat tulot

8.4.2.1 Osingot

Osinkotietoja kerätään arvopaperi- ja sijoitusrahastokyselyissä sekä ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyissä. Osingot kirjataan sille ajanjaksolle, jolla ne maksetaan ja jolle raportoija kirjaa ne tuloksi tai vähentää ne omasta pääomasta. Suuret yksittäiset osingot laadunvalvotaan erikseen ja verrataan aiempien vuosien tuloksen (COPC) kertymään. Tarvittaessa ne kirjataan pääoman palautuksina osinkojen sijaan. Osinkojen laadunvalvontaa suoritetaan osana ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikyselyn prosessia. Osinkoihin ei tehdä korjauksia yritysryhmän sisäiseen siirtohinnoitteluun perustuen.

Tiedot eivät kata kotitalouksien ulkomaisessa säilytyksessä olevista arvopaperiomistuksista saatavia osinkoja.

Taulukko 8-8 Suomen ja ulkomaiden väliset osingot, miljoonaa euroa

Credit/ Debit	Taloustoimi	Lähde	2022
Credit	D421 Osingot	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	8230
		Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	1042
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	272
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	580
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	201
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	5

		Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)	2
Debit	D421 Osingot	Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosi- ja neljännesvuosikyselyt (BOPA ja BOPQ)	6313
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	5443
		Suomalaisten noteerattujen yhtiöiden aineisto	1742

8.4.2.2 Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä

Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä -erään D422 kirjataan suomalaisten ulkomailla omistamista, ja ulkomaisten kotitalouksien suomessa omistamista kakkosasunnoista saadut laskennalliset sijoitustulot.

Sijoitustulojen laskentaan ei ole käytettävissä lähdettä, vaan niiden arvo johdetaan asumisvarallisuuden tasearvosta. Estimaatissa oletetaan, että ulkomaista vapaa-ajan asuntoa käytetään kolmena kuukautena vuodesta, ja että asuntovarallisuudesta saatava tuotto on 4,2 prosenttia. Malli mukailee UNECE-manuaalia (The Impact of globalization on national accounts, 2011, sivut 234-239). Sijoitustulojen kanssa vastaavansuuruinen (mutta vastakkaissuuntainen) erä on kirjattu matkailutuontiin ja –vientiin, jonka laadintaa on kuvattu kohdassa 5.14.7.1.

Muilta osin Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä -erää ei ole tilastoitu Suomessa erikseen, vaan erä sisältyy osinkoihin.

ESA2010 laskentajärjestelmäuudistuksen yhteydessä rakennusyritysten ulkomaisesta rakentamisesta saadut tulojen kirjaus siirrettiin rakennuspalveluihin. Aikaisemmin nämä erät on kirjattu yrittäjätulon ottoihin. Uusi kirjaustapa on yhtenäinen maksutaseen kanssa.

Taulukko 8-9 Suomen ja ulkomaiden väliset yrittäjätulon otot

Credit/ Debit	Taloustoimi	2022
Credit	D422 Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä	56
Debit	D422 Yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä	24

8.4.3 Ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitetut voitot

Tilastokeskus ja sen maksutase ja rahoitustilinpito -ryhmä ovat vastuussa ulkomaisten suorien sijoitusten uudelleensijoitettujen voittojen laadinnasta.

Sijoittajan ja toisessa maassa sijaitsevan talousyksikön välillä on suoran sijoituksen suhde, kun sijoittaja hallitsee suoraan vähintään 10 % tai välillisesti, eli muiden yhteisöjen kautta, yli 50 % talousyksikön äänivallasta. Laadinnassa käytettävän osakkeiden tai osuuksien omistusmäärän osuus voi erota osakkeiden äänivallan osuudesta. Määritelmä on linjassa OECD:n BMD4-manuaalin suoran sijoituksen määritelmän kanssa (DIIC-metodi).

Kansallista yritysrekisteriä, konsernirekisteriä, edellisen vuoden suorien sijoitusten raportointia sekä erillistä yrityskauppakyselyä hyödynnetään määriteltäessä ulkomaisten suorien sijoitusten kannalta merkittäviä yksiköitä. Ulkomaisten suorien sijoitusten kannalta merkittävien yksiköiden määrittelyprosessiin kuuluu niiden yksiköiden tunnistaminen, joilla on suoran sijoituksen suhde ulkomaiseen talousyksikköön. Lisäksi

suomalaiset yksiköt, joilla on riittävän suuri taseen loppusumma, mutta joilla ei ole rekisterissä suoraa sijoitussuhdetta, katsotaan olennaisiksi.

Tilastokeskuksen yritysrekisteri kattaa kaikki Verohallinnosta saatavat y-tunnukselliset yritykset, yksityiset elinkeinonharjoittajat, julkisyhteisöt ja voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Yritysrekisterin päivitysprosessi on automatisoitu seuraavasti. Suomalainen oikeudellinen yksikkö syntyy, kun se rekisteröidään Patentti- ja rekisterihallitukseen ja sille annetaan y-tunnus. Tietojen siirtyminen Verohallintoon kestää muutaman päivän. Tämän jälkeen uudet yksiköt päivitetään Tilastokeskuksen yritysrekisteriin kerran kuukaudessa.

Tilastokeskus pitää yllä myös konsernirekisteriä, joka sisältää suurimmat Suomessa toimivat yritysryhmät sekä niiden omistajat, tytär- ja sisaryritykset. Rekisterin pääasiallisena tietolähteenä ovat yritysten Patentti- ja rekisterihallitukselle toimittamat konsernitilinpäätökset. Konsernirekisteri sisältää tietoja mm. konsernityypistä (esim. yrityskonserni, kuntakonserni), konsernin kansallisuudesta ja konsernisuhteista ml. äänivallasta. Välillisesti omistettuihin yrityksiin kohdistuvista suorista sijoituksista kerätään tietoja maksutaseen vuosikyselyssä ja tiedot validoidaan konsernirekisterin tietoja apuna käyttäen. Validointiprosessissa tarkistetaan, että vuosikyselyssä raportoidut suorien sijoitusten välilliset yrityssuhteet vastaavat konsernirekisterissä olevia tietoja. Mikäli tietojen välillä on eroja, pyritään tiedot validoimaan tilinpäätöksistä tai varmistamalla tiedot vuosikyselyn raportoijilta.

Uudelleensijoitettujen voittojen laadinta pohjautuu yritys- ja yritysryhmäkohtaiseen tietoon, jota kerätään maksutaseen vuosi- ja neljännesvuosikyselyissä. Laadinnassa käytetään COPC-metodia (current operating performance concept). Vuosikyselyssä kerättäviä tuloslaskelmatietoja ja suorien sijoitusten tuotto- ja osinkotietoja täydennetään neljännesvuosikyselyssä kerättävillä osinkotiedoilla. Uudelleensijoitetut voitot lasketaan tietyllä aikajaksolla ilmoitettujen COPC-tietojen ja maksettujen osinkojen erotuksena. Uudelleensijoitetut voitot lasketaan myös välillisesti omistetuille yrityksille. Vuosikyselystä saaduista tulostiedoista johdettu COPC-tieto jaetaan tasaisesti kyseiselle vuodelle ja tietoa käytetään ennakkona seuraaville periodeille, kunnes uudet tiedot saadaan seuraavan vuoden vuosikyselystä.

Uudelleensijoitettujen voittojen laskennassa aineistoon ei tehdä oikaisuja liittyen aineettoman pääoman investointien (T&K, malminetsintä, ohjelmistot, tekijänoikeussuojatut alkuperäisteokset) taseeseen aktivointiin. Asiaa tutkittiin syksyllä 2023, ja todettiin, että mahdolliset oikaisut olisivat vaikutukseltaan niin vähäisiä, ettei niiden tekeminen ole tarpeellista.

Taulukko 8-10 T&K-kulujen oikaisun vaikutus bruttokansantuloon, miljoonaa euroa

	2020	2021	2022
BKTL, käyvin hinnoin	239 986	252 788	268 504
Oikaisu	-9	14	0
Oikaisun osuus, %:a BKTL:sta	-0,004 %	0,006 %	0,000 %

Taulukko 8-11 Ulkomaisten suorien sijoitusten sijoitustulo D4S, miljoonaa euroa

Credit/ Debit	Taloustoimi	2022
Credit	Uudelleen sijoitetut voitot (D43S)	6 224
	Osingot ja yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä (D42S)	8287
Debit	Uudelleen sijoitetut voitot (D43S)	1 313
	Osingot ja yrittäjätulon otot yritysmäisistä yhteisöistä (D42S)	6 337

Maksutaseen vuosikysely on merkittävin lähdeaineisto ulkomaisten suorien sijoitusten oman pääoman rahoitustaloustoimien ja osinkojen osalta. Kysely kattaa noin 1000 yritystä ja yhteisöä. Tietoa ulkomaisten suorien sijoitusten oman pääoman rahoitustaloustoimista sekä osingoista saadaan myös maksutaseen neljännesvuosikyselystä, joka kattaa maksutaseen ja suorien sijoitusten näkökulmasta noin 130 suurinta talousyksikköä. Neljännesvuosikyselystä saadaan merkittävimmät tiedot ulkomaisten suorien sijoitusten vieraan pääoman rahoitustaloustoimista.

Tietojen validoinnissa käytetään yritysten tilinpäätöstietoja sekä yritys- ja konsernirekisterien tietoja. Suurimpien yritysten tiedot validoidaan yksikkökohtaisesti. Kyselyssä raportoidut hallussapitovoitot ja -tappiot tarkastetaan yksikkökohtaisesti. Tarkastelu on samanlainen yrityssektorin ja rahoitussektorin vastaajille. Vuosikyselyyn vastaamatta jättävien tiedonantajien määrä on vähäinen. Vastausprosentti on noin 92 %. Tarvittaessa kuitenkin vastaamatta jättäneiden yksiköiden tietoja pyritään täydentämään viimeisimpien vuosikyselytietojen, tilinpäätöstietojen sekä yritysrekisterin tietojen perusteella.

Vuosikyselyn katkaistun otoksen kynnysarvon ulkopuolelle jäävien ulkomaisten suorien sijoitusten tiedot estimoidaan vuosittain ja imputoidaan lopullisiin ulkomaisten suorien sijoitusten tietoihin.

Katkaistun otoksen kattavuus on noin 97 % otoksen tekemisessä käytetyn muuttujan, taseen loppusumman, perusteella. Estimointi perustuu tietoihin Suomessa toimivien yritysten taseiden loppusummista, jotka saadaan yritysrekisteristä.

Korotuskertoimet lasketaan erikseen suorille sijoituksille Suomesta ulkomaille sekä ulkomailta Suomeen. Suomi on pieni avoin talous, ja kansainväliset transaktiot keskittyvät suhteellisen pieneen joukkoon suuria yrityksiä. Näiden yksiköiden tiedot on jätetty korotuksen ulkopuolelle.

8.4.4 Muut sijoitustulot

8.4.4.1 Vakuutuksenottajien omaisuustulo

Vakuutuksenottajan sijoitustulo on laskennallinen erä, jonka avulla vakuutusteknisen vastuuvelan sijoittamisesta saadut tulot siirretään

vakuutusyhtiöiltä vakuutuksenottajille. Sijoitustulo lasketaan seuraavien vakuutusyhtiöiden tuotanto- ja sektoritilierien perusteella: kiinteistösijoitustoiminnan muut tuotot (kuin korko- ja osinkotuotot), kiinteistöjen hoitokulut, korkotuotot ja -kulut, osinkotuotot, osuudenomistajille kuuluvat sijoitusrahastojen osingot ja korot, suorien ulkomaisten sijoitusten uudelleensijoitetut voitot.

Osa sijoitustulosta siirretään vakuutuksenottajan sijoitustulon muodossa vakuutuksenottajille ja loppuosa jää vakuutusyhtiölle. Oman pääoman suhteellinen osuus (suhteessa vieraaseen pääomaan) kuvaa laskennallisesti vakuutusyhtiölle jäävää osuutta, joten se vähennetään sijoitustulosta. Näin vakuutuksenottajan sijoitustuloksi jää vain vakuutuksenottajille kuuluva osuus. Jälleenvakuutustoiminta kotimaan ja ulkomaiden välillä on tärkeässä roolissa laskettaessa ulkomaisille sektoreille kuuluva osuus sijoitustulosta.

Tilastovuodesta 2021 alkaen rahoitustilinpidossa on ollut käytössä rajaylittävän vakuutusteknisen vastuuvelan laadinnassa Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen (EIOPA) keräämä aineisto. Aineistosta lasketun rahoitustilinpidon vastuuvelkakannan kautta estimoidaan ulkomailta rajanylittävä vakuutuksenottajien sijoitustulo. Vakuutuksenottajien sijoitustulo jaetaan vastinsektoreille rahoitustilinpidon vakuutusteknisen vastuuvelan sektorijakauman mukaan.

Taulukko 8-12 Vakuutuksenottajan sijoitustulo vuosittain, miljoonaa euroa

Taloustoimi	2020	2021	2022
D441 / R Vakuutuksenottajien sijoitustulo (saadut)	30	35	28
D442 / R Eläkeoikeuksiin perustuvat sijoitustulot (saadut)	0	0	0
D441 / K Vakuutuksenottajien sijoitustulo (maksettu)	0	117	212
D442 / K Eläkeoikeuksiin perustuvat sijoitustulot (maksettu)	0	0	0

8.4.4.2 Eläkeoikeuksiin perustuvat sijoitustulot

Erää ei ole tilastoitu erikseen. Erä lienee vähäinen.

8.4.4.3 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen sijoitustulo

Kotimaiset sijoitusrahastot raportoivat ulkomaisessa omistuksessa olevien osuuksien määrän kuukausittain Suomen Pankin sijoitusrahastokyselyssä. Osuuksiin liittyvä sijoitustulo lasketaan Euroopan keskuspankin keskitetyn arvopaperirekisterin rahastokohtaisia tuottokertoimia apuna käyttäen.

Ulkomaisten sijoitusrahastojen osuuksia omistavat kotimaiset yksiköt raportoivat omistuksensa Suomen Pankin arvopaperi- ja sijoitusrahastokyselyissä. Sijoitusrahasto-osuuksiin liittyvät tuotot lasketaan Euroopan keskuspankin keskitetyn arvopaperirekisterin rahastokohtaisia tuottokertoimia apuna käyttäen.

Sijoitusrahastojen ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvaan sijoitustuloon tehdään korjausta. Ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon määrää arvioidaan koko kansantalouden osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon kokonaistason sekä rahoitustilinpidon rahasto-osuuksien omistusten kantatietojen jakauman perusteella. Korjauksessa huomioidaan myös sektoritilinpidon talouden tasapaino. Korjaus pienentää

lähdeaineistosta saatavaa ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvaa sijoitustuloa.

Tiedot työeläkelaitosten (S13141) ulkomaisista pääomarahastoista saaduista osingoista saadaan Suomen Pankin arvopaperiaineistoista. Vuonna 2021 tehdyn selvityksen perusteella nämä arvopaperiaineistosta saatavat osinkotiedot sisältävät hallussapitovoittoja, joita ei tule kirjata tilinpitoon omaisuustuloksi. Selvityksen perusteella työeläkelaitosten ulkomaisista pääomarahastoista saatuja osinkotuottoja (D4431) korjataan arvioitujen hallussapitovoittojen verran.

Taulukko 8-13 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen sijoitustulo, miljoonaa euroa

Credit/ Debit	Taloustoimi	Lähde	2022
Credit	D4431 Osuudenomistajille maksettu sijoitusrahastojen osinkotulo	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	31
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	42
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	3 946
		Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	3
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	38
		Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)	2
		ISIN-koodittomien rahastojen tuottojen korjaus	-3 056
	D44321 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen korkotulo	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	4
		Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	183
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	120
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	459
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	-5
		Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)	3
	D44322 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen osinkotulo	Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)	3
		Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	162
		Tilin- ja omaisuudenhoitopalveluita tarjoavien talletuspankkien ja sijoituspalveluyrityksien kysely (TIHA)	106
		Arvopaperisaamisten ja -velkojen kysely yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille sekä valtiolle (SAVE)	406
		Muiden rahoituslaitosten tilastotiedonkeruu (MURA)	-4
		Eläkerahastojen tiedonkeruu (PF)	3
Debit	D4431 Osuudenomistajille maksettu sijoitusrahastojen osinkotulo	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	7
	D44321 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen korkotulo	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	407
		Sijoitusrahastojen ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon korjaus	-205
	D44322 Osuudenomistajille kuuluva sijoitusrahastojen osinkotulo	Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)	361
		Sijoitusrahastojen ulkomaisille osuudenomistajille kuuluvan sijoitustulon korjaus	-181

8.4.4.4 Maanvuokrat

Erää ei ole tilastoitu erikseen. Erä lienee vähäinen.

Luku 9 Tärkeimmät käytetyt luokitukset

9.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt luokitukset

9.1.1 Sektoriluokitus

Sektoriluokitus on tuotoslähestymistavan perusluokitus. Sitä käytetään myös tulolähestymistavassa (kohta 9.2). Liitetaulukossa on sarakkeet EKT manuaalista löytyvälle sektoriluokitukselle (EKT2010) sekä Suomen Kansantalouden Tilinpidossa käytössä olevalle kansalliselle laajennukselle (SKT2010). Sektoriluokitukseen SKT2010 on lisätty kansalliseen käyttöön lisäluokkia, erityisesti julkisyhteisöjen (S13) osalta. Sektoriluokitus löytyy liitteestä (Liite 3 Sektoriluokitus).

9.1.2 Toimialaluokitus

Suomen kansantalouden tilinpito lasketaan tuotoslähestymistavassa toimipaikkojen pohjalta toimialoittain (lopulliset luvut lasketaan tuotteittain). Keskeinen tuotantoluokitus on toimialaluokitus, joka noudattaa NACE rev.2-luokitusta. Liitetaulukossa oikealla olevassa sarakkeessa on SKT2010 -koodi (SKT = Suomen Kansantalouden Tilinpito). Edellinen sarake kertoo vastaavan TOL2008-koodin, joka on Tilastokeskuksen vahvistama NACEen pohjautuva toimialaluokitus. Suomen luokituksessa on poikkeamia NACEen verrattuna maataloudessa, rakennustoiminnassa, asumisessa sekä julkisessa hallinnossa. Toimialaluokitus löytyy liitteestä (Liite 4 Toimialaluokitus).

9.1.3 Tuottajatyyppiluokitus

Toimialaluokituksen rinnalla käytössä on myös toimipaikkaan perustuva tuottajatyyppiluokitus. Päätuottajatyyppejä on kolme: markkinatuottajat ja markkinattomat tuottajat, joista markkinattomat tuottajat jaetaan edelleen omaan loppukäyttöön tuottajiin ja muihin markkinattomiin tuottajiin. Tuottajatyyppiluokitus löytyy liitteestä (Liite 5 Tuottajatyyppiluokitus).

9.1.4 Tuoteluokitus

Suomen kansantalouden tilinpidossa sovellettava tuoteluokitus esitetään liitteessä (Liite 6 Tuoteluokitus).

9.2 Tulolähestymistavassa käytetyt luokitukset

Tulolähestymistavan keskeinen luokitus on sektoriluokitus. Se on kuvattu kohdassa 9.1.1.

9.3 Menolähestymistavassa käytetyt luokitukset

9.3.1 Yksilöllinen kulutus

ECOICOP-luokitus otettiin käyttöön kansantalouden tilinpidossa Suomessa syyskuussa 2019 julkaistun aikasarjakorjauksen yhteydessä. Käytössä on suurin osa 5-numerotason luokista, mutta joissain kohdissa luokkia on yhdistetty, ja tämä osoitetaan koodissa X-kirjaimella. ECOICOP-koodiin on kansantalouden tilinpidossa lisätty viimeiseksi kestävyysluokan osoittava kirjain (D, ND, SD, S) pisteellä erotettuna. Koulutuksessa on käytössä vain yksi ryhmä verrattuna (E)COICOPin koulutusasteen mukaiseen jaotteluun. Vuokrissa on sekä todellisille että laskennallisille vuokrille käytetty kummallekin yhtä ryhmää. Luokitus löytyy liitteestä (Liite 7 Yksilöllisen kulutuksen luokitus (ECOICOP)).

9.3.2 Kiinteän pääoman bruttomuodostus ja varastojen muutos

Vertailu on tehty varojen EKT 2010 AN-luokitukseen. Kiinteän pääoman bruttomuodostuksessa on kansallinen alajako Tieto- ja viestintäteknisissä laitteissa (AN.1132). Varastojen muutoksessa Aineet ja tarvikkeet (AN.121) sekä Muissa keskeneräisissä töissä (AN.1222) on tarkempi kansallinen alajako. Luokitus löytyy liitteestä (Liite 8 Kiinteiden varojen luokitus).

9.3.3 Ulkomaankauppa

Ulkomaankaupan luokitus löytyy liitteestä (Liite 9 Ulkomaankaupan luokitus).

9.3.3.1 Tavarakauppa

Ulkomaankauppatilastoissa tavaroiden perusluokituksena käytetään niin sisä- kuin ulkokaupassakin yhdistetyn nimikkeistön (CN-luokitus) mukaista tavaranimikettä. CN-luokitus kattaa Suomen käyttötariffinimikkeistön (TARIC) kahdeksan ensimmäistä numeroa.

CN-nimikkeistön lisäksi ulkomaankauppatilastoissa käytetään, CPA-luokitusta, sekä toimialaluokitusta ja tavaran käyttötarkoituksen mukaista luokitusta. Ulkomaankauppa tilasto sisältää lisäksi transaktiokoodin, jonka perusteella voidaan erottaa muun muassa ilman omistusoikeuden muutosta tapahtuvat tuonti- ja vientikirjaukset.

9.3.3.2 Vaihtotase, palvelut

Vaihtotaseluokitus noudattaa IMF:n maksutaseluokitusta sovellettuna Suomeen. Listassa ovat vuodelta 2018 kaikki nimikeryhmät ilman toistoja (yleensä tulot, menot, netto). Osalle luokista ei ole tietosisältöä.

Luku 10 Tärkeimmät käytetyt tietolähteet

10.0 Yhteenveto tärkeimmistä tietolähteistä

10.1 Tuotoslähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

10.1.1 Yritys- ja toimipaikkarekisteri

Tilastokeskus ylläpitää Suomen yritys- ja toimipaikkarekisteriä. Rekisteriä käytetään tiedonkeruissa, tilastojen laatimisessa perustietojen lähteenä, otoskehikkona sekä yritystiedonantajarekisterin perustana. Lisäksi rekisterin tietoja käytetään Tilastokeskuksen tilastojen laatimiseen ja tässä tarkoituksessa yhdistetään muiden rekistereiden tietoihin.

Rekisteri sisältää liikeyritykset, julkiset ja yksityiset yhteisöt, yksityiset elinkeinonharjoittajat sekä taloudellista toimintaa harjoittavat yhtymät ja konkurssi- ja kuolinpesät ja edellä mainittujen toimipaikat. Rekisterin hallinnollisena tietolähteenä käytetään Verohallinnon asiakastietokantaa ja muita verohallinnon tietoaineistoja, Patentti- ja rekisterihallituksen ja Verohallinnon yhteistä yritystietojärjestelmää YTJ:tä, Tullin ulkomaankauppa-aineistoa, Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriä, Digi- ja väestöviraston rakennus- ja huoneistorekisteriä, Posti Oy:n osoiteaineistoa sekä Valtiokonttorin ja Kuntien Eläkevakuutuksen työsuhdeaineistoja.

10.1.2 Yritysrekisterin vuositiedonkeruut

EU:n yritysrekisteriasetuksen (177/2008) mukaan Tilastokeskus on velvollinen ylläpitämään tilastointiin tarkoitettua yritysrekisteriä. Yritys- ja toimipaikkarekisteri kerää tietoja kahdella eri kyselyllä: yritysrekisterin toimipaikkatiedustelulla sekä Toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelulla. Toimipaikkarakenne ja henkilöstötiedustelu on yritysrekisterin ja työssäkäyntitilaston yhteistiedustelu. Monitoimipaikkaisten yritysten osalta tiedonkeruut ovat laajuudeltaan lähes ns. totaaliaineistoja eli mukana ovat kaikki monitoimipaikkaiset yksiköt. Yritys- ja toimipaikkarekisterin tiedot julkaistaan vuosittain osana Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastoa sekä Alueellisen yritystoiminnan tilastoa.

Taulukko 10-1: Yritysrekisterin yksitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu

Tutkimuksen/tiedonkeruun nimi: Yritysrekisterin toimipaikkatiedustelu / yksitoimipaikkaiset
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Ei ole.
Vastaajayksiköt: Oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: Vuosittain
Tulosten saatavuusaika: 11 kuukautta
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Pakollinen

Tutkimuksen/tiedonkeruun nimi: Yritysrekisterin toimipaikkatiedustelu / yksitoimipaikkaiset
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Yksitoimipaikkaisten tiedustelu sisältää yksitoimipaikkaisia oikeudellisia yksiköitä, uusia aloittaneita oikeudellisia yksiköitä ja laatukontrollin yksiköitä. Yksitoimipaikkaisista oikeudellisista yksiköistä tiedusteluun poimitaan mukaan noin kolmen vuoden välein pääsääntöisesti kaikki vähintään 10 palkansaajaa työllistävät. Yksitoimipaikkaisista oikeudellisista yksiköistä tiedustellaan vuosittain 10–20 henkilötyövuoden oikeudelliset yksiköt omalla rotaatiolla, yli 20 henkilötyövuoden oikeudelliset yksiköt omalla rotaatiolla. Mukana myös joukko kasvuyrityksiä. Viimeisen vuoden aikana yritysrekisteriin lisätyistä oikeudellisista yksiköistä valitaan kyselyyn mukaan verohallinon kausiveroaineiston neljän viimeisen kuukauden palkkasumman ja myyntisumman keskiarvon perusteella suurimmat oikeudelliset yksiköt, jotka eivät ole aikaisemmin olleet osana yritysrekisterin tiedusteluja Laatukontrollin avulla selvitetään pienten yksitoimipaikkaisten oikeudellisten yksiköiden toimiala- ja sijaintitiedon oikeellisuus. Kohdejoukko rajataan siten, että yksiköt eivät kuulu yritysrekisterin muiden vuositiedustelujen piiriin. Otantamenetelmänä käytetään ositettua otantaa suhteellisella kiintiöinnillä kuitenkin siten että jokaisesta ositteesta poimitaan vähintään 50 yksikköä. Ositteena käytetään kirjantason toimialaa (Toimialaluokitus 2008). Kysely toteutetaan internet-lomakkeella.
Perusjoukko: 2022 tiedonkeruussa oli mukana 6921 oikeudellista yksikköä
Otoskoko: Tiedustelu ei ole pelkästään otantaan perustuva. Osa vastaajista valikoituu mukaan rotaatiokierrolla ja 2022 tiedustelussa oli mukana n. 3000 rotaatiokierrolla valikoitua oikeudellista yksikköä. Osa vastaajista valitaan mukaan tietyillä valintakriteereillä (uudet aloittaneet oikeudelliset yksiköt) ja 2022 mukana oli n. 2500 oikeudellista yksikköä. Ainostaan laatukontrolliin kuuluvien yksitoimipaikkaisten oikeudellisten yksiköiden osalta kyselyyn valikoituminen tapahtuu otannalla ja 2022 otoskoko oli 1500 oikeudellista yksikköä.
Tutkimuksen vastausaste: 64 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Tiedusteluun sisältymättömien ja vastaamatta jättäneiden oikeudellisten yksiköiden henkilöstön määrä estimoidaan palkkasumman avulla.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Ei ole erillistä muuttujaa, jota olisi käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: Ks. teksti edellä.
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Oikeudellisen yksikön toimipaikan toimiala, toiminnan sijainti.
Muut tutkimustietojen mukautukset: Ei ole.

Taulukko 10-2: Yritysrekisterin monitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu

Tutkimuksen/ tiedonkeruun nimi: Yritysrekisterin toimipaikkatiedustelu / monitoimipaikkaiset
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Ei ole.
Vastaajayksiköt: Tiedustelun piiriin kuuluva oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: Vuosittain
Tulosten saatavuusaika: 11 kuukautta
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Mukaan valitaan kaikki vähintään 5 palkansaajan monitoimipaikkaiset oikeudelliset yksiköt, jotka eivät ole mukana Toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedonkeruussa. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt tiedustellaan kuuluvat tiedusteluun vain noin joka toinen vuosi (rotaatiokierto). Kysely toteutetaan internet-lomakkeella.
Perusjoukko: 2022 tiedustelussa oli mukana 1996 oikeudellista yksikköä
Otoskoko: Ei erillistä otosta, vaan mukaan valitaan kaikki tiedustelun piiriin kuuluvat oikeudelliset yksiköt. Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt tiedustellaan rotaatiokierrolla.
Tutkimuksen vastausaste: 64 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Tiedusteluun sisältymättömien ja vastaamatta jättäneiden yritysten henkilöstön määrä estimoidaan palkkasumman avulla.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Ei ole

Tutkimuksen/ tiedonkeruun nimi: Yritysrekisterin toimipaikkatiedustelu / monitoimipaikkaiset
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: Tiedustelussa ei käytetä otantaa.
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Oikeudellisen yksikön toimipaikkojen palkansaajat henkilötyövuosina, toimiala, toiminnan sijainti.
Muut tutkimustietojen mukautukset: Ei ole.

Taulukko 10-3: Toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelu

Tutkimuksen/ tiedonkeruun nimi: Toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelu
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Ei ole.
Vastaajayksiköt: Tiedustelun piiriin kuuluva oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: Vuosittain
Tulosten saatavuusaika: 11 kuukautta
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Toimipaikkarakenne- ja henkilöstötiedustelussa tiedustellaan yli 15 hengen monitoimipaikkaiset oikeudelliset yksiköt, joilla on vähintään kahdella toimipaikalla palkansaajia enemmän kuin 2 henkilöä, tai joiden henkilöstön lukumäärä on vähintään 25 joko tilastovuonna tai tilastovuotta edeltävänä vuonna. Tiedusteluun ei valita mukaan toimialan 78 Työllistämistoiminta oikeudellisia yksiköitä (mm. työvoiman vuokrausyrityksiä ei poimita mukaan tiedusteluun), mutta ne valitaan mukaan yritysrekisterin omaan monitoimipaikkaisten yritysten tiedusteluun. Kysely toteutetaan internet-lomakkeella.
Perusjoukko: 2022 tiedustelussa oli mukana 4042 oikeudellista yksikköä
Otoskoko: Kaikki tiedustelun piiriin kuuluvat ovat mukana kyselyssä, ei erillistä otosta.
Tutkimuksen vastausaste: 84 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Tiedusteluun sisältymättömien ja vastaamatta jättäneiden yritysten henkilöstön määrä estimoidaan palkkasumman avulla.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Ei ole.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: Tiedustelussa ei käytetä otantaa.
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Oikeudellisen yksikön toimipaikkojen palkansaajat henkilötyövuosina, toimiala, toiminnan sijainti.
Muut tutkimustietojen mukautukset: Ei ole.

10.1.3 Yritysten rakennetilastot

10.1.3.1 Yritystason aineisto – Tilastokeskuksen tilinpäätöstilasto

Yritys- ja kotitaloussektorin tuotantotilien laskennassa käytetään Tilastokeskuksen tilinpäätöstilaston tuottamia tietoja. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto kuvaa Suomessa toimivia yrityksiä. Tilasto sisältää toimialoittaisia tietoja yritysten lukumäärästä, henkilöstöstä, tilinpäätöksistä sekä liikevaihdon ja kulujen erittelystä. Yritysten tilinpäätöstiedoilla kuvataan toimialojen tuloksen muodostumista, kannattavuutta ja taseen rakennetta.

Tilastoyksikkönä on Tilastokeskuksen määritelmän mukainen yritys. Tilastovuodesta 2017 lähtien tietoja on tuotettu sekä yrityksiin (yritysyksikkö) että oikeudellisiin yksiköihin (y-tunnus) perustuen.

Yritysyksikkö vastaa pienintä oikeudellisten yksiköiden ryhmää, joka muodostaa päätöksenteossaan itsenäisen tuotantoyksikön. Tilastokeskuksen määritelmän mukaan yritys on päätöksenteossaan itsenäinen yksikkö, joka tuottaa tavaroita ja/tai palveluja markkinoilla myytäväksi. Yritys voi muodostua yhdestä tai useammasta oikeudellisesta

yksiköstä. Jos yritys on muodostettu useammasta oikeudellisesta yksiköstä, niin yksiköiden välisiä liiketoimia on eliminoitu.

Tilastokeskus muodostaa yritysyksikön samaan konserniin kuuluvista Suomessa sijaitsevista yhtiöistä. Konsernin oikeudellisista yksiköistä voidaan muodostaa yksi tai useampia yritysyksiköitä. Konserneihin kuulumattomilla yrityksillä yritysyksikkö vastaa aina oikeudellista yksikköä.

Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilaston aineisto ei sisällä yritysten toimipaikkoja. Valtion ja kuntien liikelaitokset sisältyvät aineistoon. Kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt sekä voittoa tavoittelemattomat yhteisöt, rahoitus- ja vakuutustoiminta sekä ne maatalouden yksiköt, jotka eivät täytä tilastointikriteerejä. Tiedot kerätään kerran vuodessa.

Yritys- ja kotitaloussektorin tuotantotilien laadinnassa käytetään oikeudellisen yksiköön (y-tunnukseen) perustuvia tietoja.

Valtaosa tilinpäätöstilaston tietosisällöstä saadaan elinkeinoveroaineistosta (EVR), mutta aineistoa täydentää Tilastokeskuksen oma yritystiedustelu (Taulukko 10-4). Yritystiedustelun vastaukset yhdistetään EVR-aineistoon ja ne käsitellään pääosin manuaalisesti. Yksiköille, jotka eivät ole kyselyssä, johdetaan eli imputoidaan liikevaihdon ja kulujen erittelyt. Imputointi suoritetaan käyttämällä kyselyyn vastanneiden yksiköiden perusteella laskettuja toimialoittaisia jakaumia.

Elinkeinoverotusaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverotuslain alaisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Tilastokeskuksessa elinkeinoveroaineiston laatu tarkistetaan ja korjataan ohjelmallisesti. Aineiston puuttuvat arvot imputoidaan käyttäen apuna yrityksen aikaisempien vuosien tietoja sekä liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavanlaisten yritysten tietoja.

Yritystiedustelusta saadaan tuloslaskelma- ja tasetiedot, tuottojen ja kulujen erittelytiedot, taseen erittelytietoja, käyttöomaisuuden lisäykset ja vähennykset sekä henkilöstön lukumäärän. Aineistoa tarkistetaan erilaisilla sisäisillä loogisuus- ja suhdelukutesteillä. Tiedustelun tietoja verrataan myös muihin tietolähteisiin. Esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) elektronista kuva-arkistoa virallisista tilinpäätöksistä käytetään tietojen tarkistamisessa.

Yritystiedustelusta tuleva aineisto sisältää myös yritysten perus- ja luokittelutietoja, jotka saadaan Tilastokeskuksen yritysrekisteristä. Aineiston luokittelevia muuttujia ovat toimialaluokitus TOL 2008, institutionaalinen sektoriluokitus, oikeudellinen muoto, omistajatyyppi, alue sekä henkilöstön määrä ja suuruusluokka.

Taulukko 10-4: Yritysten tilinpäätöskysely

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Yritysten tilinpäätöskysely (TILKES)
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Yritysten rakennetilastot
Vastaajayksiköt: Tilastoyksikkönä on Tilastokeskuksen määritelmän mukainen yritys. Kuntien liikelaitokset sisältyvät tilastoaineistoon. Yritysten tilinpäätösaineiston kuvausalueen ulkopuolelle jäävät julkisen sektorin viranomaisyksiköt, voittoa tavoittelemattomat yhteisöt sekä rahoitus ja vakuutustoiminta.
Toistuvuus: vuosittainen
Tulosten saatavuusaika: ennakkotiedot 9 kuukautta ja lopulliset tiedot 12 kuukautta
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Yritysten tilinpäätöskysely (TILKES)
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Kyselyssä on mukana kaikki yli 60 henkilöä työllistävät yritykset sekä yritykset, joiden liikevaihto ylittää 40 miljoonaa tai tase ylittää 300 miljoonaa euroa. 10–60 henkilön yrityksistä kyselyyn on valittu yritykset satunnaisotannalla. Kyselyyn kuuluu myös joitain henkilöstömäärältään pienempiä yrityksiä ja kaikki kunnalliset liikelaitokset. Kaikkiaan kyselyssä on mukana noin 5500 yritystä. Lisäksi tiedustelun yhteydessä kysytään noin 50 yritykseltä liikevaihdon, kauppatavaroiden myynnin, sekä kulueristä kauppatavaroiden hankinnan ja aine- ja tarvikeostojen jakautumisesta toimialoittain. Tämä korvaa aikaisemman liiketoimintayksikkökohtaisen kyselyn.
Perusjoukko: Vuonna 2022 yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastossa yritysten lukumäärä oli 571742, joka kuvaa Suomen yrityspopulaatiota toimialoilla B-S, pl. K.
Otoskoko: noin 5500 yritystä.
Tutkimuksen vastausaste: Vuonna 2022 vastausaste oli 76 %.
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Pienten yritysten ja vastaamattomien yritysten tuottojen ja kulujen erittely tuotetaan regressiomalliin perustuvalla imputointimenetelmällä. Malli perustuu kyselyyn vastanneiden yritysten tietoihin.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Tiedusteluun kuulumattomille yrityksille imputoidaan tuotto- ja kulueittelyt tiedusteluun vastanneiden yritysten tietoja käyttäen. Kyselyyn vastanneiden yksiköiden liikevaihto- ja kulutiedoista muodostetaan jakauma kyselyn piiriin kuulumattomille yksiköille.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: kts. teksti edellä
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: tuloslaskelman tuottojen ja kulujen erittelyt, taseen erittelyt, käyttöomaisuuden lisäykset ja vähennykset. Merkittävimpien yritysyksiköiden sisäiset erät.
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: Tilinpidossa on käytössä teollisuudessa 3 nro:n tarkkuuden ja palvelualoilla 2 nro:n tarkkuuden toimialajako. Lähdeaineisto aggregoidaan, sillä lähdeaineiston toimialatarkkuus on 5 nro:n tasolla. Myös sektorilukituksessa käytetään karkeampaa tasoa. Sektori ja toimialatietojen avulla tilinpidossa päätellään tuottajatyyppi. Tuottajatyyppi kertoo tuottajien pääasiallisen tuotoksen tyypistä. Tuottajatyyppi on ainoastaan tilinpidon käytössä oleva luokitteleva muuttuja.
Muut tutkimustietojen mukautukset: Ei ole.

10.1.3.2 Toimipaikkatason aineisto – Tilastokeskuksen alue- ja toimialatilastot

Yritys- ja kotitaloussektorin tuotantotilien laskennassa toimipaikkatason aineisto on peräisin Alueellisesta yritystoimintatilastosta. Alueellinen yritystoimintatilasto on Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilastosta johdettu tilasto. Tilinpäätöstilaston yritystason tiedot toimipaikkaistetaan, minkä lisäksi toimipaikkatietoja täydennetään erillisillä kyselyillä.

Alueellinen yritystoimintatilasto kuvaa Suomessa toimivien yritysten toimipaikkojen rakennetta ja toimintaa alueittain, toimialoittain, ja kokoluokittain. Tilastoaineisto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipakat. Tilaston yhteydessä esitetään tilastotietoja myös julkiyhteisöjen toimipaikoista.

Toimipaikka voi jo sellaisenaan muodostaa yrityksen (yksitoimipaikkainen yritys) tai sitten olla selkeästi rajattava osa yritystä (monitoimipaikkainen / monitoimialainen yritys). Varsinainen toimipaikka on yhden yrityksen tai yritystyyppisen yksikön omistama, yhdessä paikassa sijaitseva ja pääasiassa yhdenlaisia tavaroita tai palveluja tuottava yksikkö. Varsinaisella toimipaikalla on yleensä sekä henkilöstöä että liikevaihtoa. Lisäksi tilasto käsittää myös aputoimipaikat. Määritelmällisesti aputoimipaikat ovat toimipaikkoja, jotka tukevat yrityksen varsinaisten toimipaikkojen tuotantoa. Aputoimipaikka voi olla esimerkiksi varasto, hallinto- tai kuljetuspalveluja tuottava yksikkö. Aputoimipaikalla voi olla palkansaajia, mutta ei liikevaihtoa.

Perusmuuttujia ovat toimipaikkojen lukumäärä, henkilöstön lukumäärä, liikevaihto, tuotannon brutto- ja jalostusarvo. Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön toimipaikka.

Toimipaikkojen tiedot saadaan yritysrekisterin ylläpitämästä toimipaikkarekisteristä sekä toimipaikkojen yritystoimintaan liittyvillä kyselyillä.

Yritysrekisterin toimipaikkatiedusteluita ovat monitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu, yksitoimipaikkaisten yritysten tiedustelu sekä toimipaikkarakenne- ja henkilötiedustelu. Näistä tiedusteluista saadaan toimipaikkojen perustiedot, kuten toimiala, sijainti ja palkansaajat.

Toimipaikkojen yritystoimintaan liittyviä kyselyitä ovat teollisuuden T5 - toimipaikkakysely ja toimipaikkayhdistelmä – kysely (TILKES kyselyn liite). T5 toimipaikkakysely kohdistuu yksittäiselle teolliselle toimipaikalle. Toimipaikkayhdistelmä – kysely kohdistuu rakentamisen, kaupan ja palvelualan yrityksille. Toimipaikkayhdistelmä käsittää useita yrityksen toimipaikkoja, jotka muodostavat kokonaisuuden toimialaluokan kaksinumerotasolla. Toimipaikkayhdistelmä – kyselyn tietoja kysytään yritystiedustelun yhteydessä.

Kyselyihin kuulumattomille sekä toimipaikkayhdistelmiin kuuluville toimipaikoille yritystoiminnan tiedot muodostetaan menetelmällisesti toimipaikkaprosessin avulla. Menetelmässä käytetään hyväksi toimialakohtaisia muuttujakertoimia, jotka kerrotaan toimipaikan henkilöstömäärällä. Tämän jälkeen toimipaikkojen tiedot täsmäytetään skaalauskertoimella toimipaikkayhdistelmän tai yrityksen tietoihin.

Toimialakohtaiset muuttujakertoimet on muodostettu regressioanalyysin avulla. Selittävänä muuttujana on yrityksen henkilöstön lukumäärä. Regressioanalyysin lähdeaineisto käsittää toimialapuhtaat yritykset.

Toimipaikka-aineisto kattaa lähes kaikki toimialat (toimipaikkatilasto ei kata toimialoja Tupakkatuotteiden valmistus (TOL 12), Julkinen hallinto ja maanpuolustus (TOL O), Kotitalouksien toiminta työnantajina (TOL T), Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (TOL U)). Tilastoon tulevat mukaan tilastorajan täyttävien yritysten toimipaikat. Alueellinen yritystoimintatilasto tuotetaan vuosittain.

Taulukko 10-5: Alueellinen yritystoimintatilasto

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Alueellinen yritystoimintatilasto
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Yritysten rakennetilastot
Vastaajayksiköt: Tilastoyksikkönä on yrityksen tai muun taloudellista toimintaa harjoittavan yksikön toimipaikka. Tilastoaineisto kattaa kaikkien aktiivisten yritysten toimipakat. Tilaston yhteydessä esitetään tilastotietoja myös julkiyhteisöjen toimipaikoista.
Toistuvuus: vuosittainen
Tulosten saatavuusaika: 12 kuukautta
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Alueellinen yritystoimintatilasto
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Alueellinen yritystoimintatilasto kuvaa Suomessa toimivien yritysten toimipaikkojen rakennetta ja toimintaa alueittain, toimialoittain ja kokoluokittain. Perusmuuttujia ovat: toimipaikkojen lukumäärä, henkilöstön lukumäärä, liikevaihto, tuotannon bruttoarvo ja jalostusarvo. Tilaston yhteydessä esitetään tilastotietoja myös julkisyhteisöjen toimipaikoista. Toimipaikkojen tietoja kysytään erillisillä kyselyillä sekä yhdistetään hallinnollisiin rekistereihin. Kokonaisaineiston muodostamisessa hyödynnetään Tilastokeskuksen yritysrekisterin ylläpitämää toimipaikkarekisteriä. T5 toimipaikkakyselyllä kerätään tietoa teollisten yritysten toimipaikoilta. Toimipaikkayhdistelmä – kyselyllä (TILKES liite) kerätään tietoa rakentamisen, kaupan ja palvelualan yrityksiltä. Toimipaikkaprosessi jakaa kyselyihin kuulumattomille sekä toimipaikkayhdistelmiin kuuluville toimipaikoille yritystoiminnan tiedot menetelmällisesti. Menetelmässä käytetään hyväksi toimialakohtaisia muuttujakertoimia, jotka kerrotaan toimipaikan henkilöstömäärällä. Tämän jälkeen toimipaikkojen tiedot täsmäytetään skaalauskertoimella toimipaikkayhdistelmän tai yrityksen tietoihin. Toimialakohtaiset muuttujakertoimet on muodostettu regressioanalyysin avulla. Selittävänä muuttujana on yrityksen henkilöstön lukumäärä.
Perusjoukko: T5-Tiedonkeruussa oli vuonna 2022 mukana 1298 toimipaikkaa
Otoskoko: Kaikki tiedustelun piiriin kuuluvat ovat mukana kyselyssä, ei erillistä otosta. Toimipaikkakyselyyn kuuluvat pääsääntöisesti kaikki vähintään 50 hengen monitoimipaikkaisten yritysten teolliset toimipaikat. Eräissä tapauksissa kyselyyn kuuluvat myös tätä pienempien yritysten teolliset toimipaikat. Kyselyyn kuuluu myös kuntien teollisia yksiköitä.
Tutkimuksen vastausaste: 79 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Jos toimipaikka ei ole mukana tiedustelussa tai sen tietoja ei muusta syystä saada, tiedot tuotetaan menetelmällisesti hyödyntäen toimialakohtaisia muuttujakertoimia.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Suoran tiedonkeruun tuloksia ei koroteta perusjoukon tasolle, vaan aineistoon yhdistetään hallinnollinen aineisto.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: kts. teksti edellä
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Toimipaikoilta kysytään liikevaihto- ja kulutiedot sekä vaihto- ja käyttöomaisuuden erittelyt. Toimipaikkayhdistelmiltä kysytään liikevaihto- ja kulutiedot käyttöomaisuuden erittelyt.
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: kansantalouden tilinpidon taloustoimien edellyttämät muokkaukset esim. välituotteiden kohdalla
Muut tutkimustietojen mukautukset: ei ole

10.1.4 Elinkeinoveroaineisto

Verohallinnon elinkeinoveroaineisto sisältää kaikkien elinkeinoverovelvollisten yritysten ja ammatinharjoittajien tilinpäätöstiedot. Aineistossa hyödynnetään pääverolomakkeita 4, 5, 6A, 6B, 6C ja 6U. Tilinpäätöstietoja täydennetään Verohallinnon liitelomakkeilla, joita on useita eri pääverolomakkeille.

Määrättyä verovuotta koskevat tiedot saadaan Tilastokeskuksen käyttöön useassa toimituserässä seuraavan vuoden tammikuun lopun ja marraskuun välisenä aikana.

Tiedot saattavat olla osittain virheellisiä tai muuten puutteellisia, minkä vuoksi aineistoa on käsiteltävä Tilastokeskuksessa, jotta tietoja voidaan käyttää tilastotuotannossa ja maksullisessa palvelutoiminnassa. Käsittely tapahtuu pääosin ohjelmallisesti, mutta joiltain osin myös manuaaliseen korjaukseen on turvauduttava. Elinkeinoveroaineiston jatkokäsittelystä ja tarkistuksista Tilastokeskuksessa vastaa Tieto- ja tilastopalvelualueen tietovarannot-osasto.

Aineistoa korjataan automaattisesti käyttäen massaeditointia ja imputointia. Virheet ja poikkeavat havainnot korjataan joko loogisesti editoimalla tai poikkeavia havaintoja poistamalla. Pienet virheet (alle 10 % tuotoista ja kuluista) skaalataan. Puuttuvat arvot korvataan ensisijaisesti yrityksen aikaisempien vuosien tiedoilla. Silloin tiedot imputoidaan

käyttäen painokertoimena kausiveroaineiston liikevaihdon muutosta. Donor-imputointia käytetään, jos yritys kuuluu tilaston kehikkoon, mutta sen tietoja ei ole saatavilla aiemmilta vuosilta. Tällöin korjauslähteenä sovelletaan liikevaihdoltaan ja henkilöstömäärältään vastaavan yrityksen tietoja.

Elinkeinoveroaineisto pisteytetään pisteytysmallin mukaisesti yrityskohtaisesti. Mallissa virhepisteitä lasketaan loogisista virheistä tuotoissa, kuluissa tai taseiden välisummissa sekä eroavuuksista liikevaihdon muutoksissa tai taseiden loppusummissa. Lisäksi henkilöstöltään isot yritykset saavat enemmän pistetä kuin pienet. Virhepisteiltä suurimmat korjataan manuaalisesti käyttäen lähdetietona Patentti- ja rekisterihallituksesta saatavia virallisia tilinpäätöksiä.

10.1.5 Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)

Työeläkelaitosten varatiedonkeruu on neljännesvuosittainen Tilastokeskuksen ja Telan yhteistyössä suoritettava tiedonkeruu. Tiedonkeruussa kerätään tietoa varoista, veloista ja sijoitustoiminnasta. Tiedonkeruussa on mukana työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassojen ja -säätiöiden B-osastot (lakisääteiset osastot), Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa ja Keva (kuntien eläkevakuutus). Eläkekassat ja -säätiöt ilmoittavat ainoastaan B-osastojen tiedot, koska kysely koskee vain lakisääteistä työeläketoimintaa.

Kansantalouden tilinpidon vuosittaisessa julkaisussa käytetään EPSQ:lla kerättyä rakennusinvestointien dataa, joka summataan neljännestasolta vuositasolle.

Taulukko 10-6 Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Työeläkelaitosten rakennusinvestoinnit
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: -
Vastaajayksiköt: työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassojen ja -säätiöiden B-osastot (lakisääteiset osastot), Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa, Keva (kuntien eläkevakuutus)
Toistuvuus: neljännesvuosittain
Tulosten saatavuusaika: 30 päivää
Otoskehikko: Työeläkelaitosten varatiedonkeruu (EPSQ)
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Kysely on digitaalinen lomake, joka lähetetään kaikille kyselyn yksiköille.
Perusjoukko: 26
Otoskoko: Kaikki tiedustelun piiriin kuuluvat ovat mukana kyselyssä, ei erillistä otosta.
Tutkimuksen vastausaste: 100 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: -
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: -
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: 100 %
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden lisäykset ja poistot, asuinkiinteistöjen lisäykset ja poistot, muiden kiinteistöjen lisäykset ja poistot
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: -
Muut tutkimustietojen mukautukset: -

10.1.6 Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot

Finanssivalvonta sääntelee ja valvoo työeläkeyhtiöiden, eläkesäätiöiden, vakuutuskassojen sekä lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuutta, joiden tulee säännöllisesti toimittaa valvontatietoja Finanssivalvonnalle. Valvontatiedot sisältävät tietoja esimerkiksi taseesta.

Kansantalouden tilinpidon toisessa vuosiennakkotietojen julkistuksessa heinäkuussa käytetään pääosin Finanssivalvonnan keräämää valvontatietojen sisältämää tilinpäätösaineistoa, joka on tärkein työeläkelaitosten tuotantotilierien laskennassa käytettävä tietolähde. Eläkesäätiöistä ja -kassoista otetaan mukaan vain B-osastot, koska tietoja kerätään vain lakisääteisestä eläketoiminnasta.

Taulukko 10-7 Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: -
Vastaajayksiköt: työeläkevakuutusyhtiöt, eläkekassojen ja -säätiöiden B-osastot (lakisääteiset osastot), Maatalousyrittäjien eläkelaitos, Merimieseläkekassa
Toistuvuus: vuosittain
Tulosten saatavuusaika: -
Otoskehikko: Finanssivalvonnan valvontatiedot
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Kysely on digitaalinen lomake.
Perusjoukko: 17
Otoskoko: Kaikki tiedustelun piiriin kuuluvat ovat mukana kyselyssä, ei erillistä otosta.
Tutkimuksen vastausaste: 100 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: -
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: -
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: 100 %
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: markkinatuotos, muu välituotekäyttö
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: -
Muut tutkimustietojen mukautukset: -

10.1.7 Teollisuuden hyödyketilasto

Teollisuustuotantotilasto eli teollisuuden hyödyketilasto kuvaa teollisuuden tuotantoa tuoteluokittain eli hyödykenimikkeittäin. Yritysten tuotannosta tilastoidaan arvo- ja määrätiedot. Määrätietojen mittayksiköt vaihtelevat hyödykenimikkeittäin ja mittayksiköitä on vajaa 40 kpl. Tiedot kerätään yrityksiltä tai yritysten toimipaikoilta. Hyödyketilasto koskee Suomessa tapahtunutta tuotantoa ja tilastointiajanjaksona käytetään kalenterivuotta.

Teollisuuden hyödyketilasto kuvaa hyödykkeiden tuotantoa myydyn tuotannon avulla. Kaikesta yrityksen tai toimipaikan valmistamasta tuotannosta kysytään yrityksen ulkopuolelle kalenterivuoden aikana myydyn tuotannon arvot ja yleensä myös määrät. Erikseen määritellyistä tuotteista kysytään lisäksi kokonaistuotannon määrät (aluksista kuitenkin vain kokonaistuotannon arvo). Niistä nimikkeistä, joista yrityksestä tapahtuva myynti eroaa oleellisesti tuotannosta, kysytään lisäksi kokonaistuotanto (yleensä vain sen määrä, aluksista kuitenkin kokonaistuotannon arvo).

Tiedot kerätään PRODCOM-tuoteluokituksella ja tilastovuonna 2022 tuotantonimikkeitä oli käytössä kaikkiaan 4169 kpl. Suomessa esiintyi tuotantoa samana vuonna noin 2 000 tuotenimikkeessä. Tiedot kerätään lomaketiedustelulla pääsääntöisesti kaikilta yli 10 hengen yrityksiltä tai niiden toimipaikoilta, jotka toimivat toimialoilla: kaivostoiminta ja louhinta B sekä teollisuus C. Tiedustelujoukon koko on ollut viime vuosina noin 2000 toimipaikkaa.

Havaintoaineistosta puuttuvia yksittäisiä tietoja pyritään arvioimaan aikaisempien vuosien ja muista tilastoista saatavilla olevien tietojen perusteella, mutta niitä jää myös puuttumaan lopullisesta aineistosta. Kokonaan vastaamattomien yksiköiden puuttuvia vastaustietoja arvioidaan pääosin ohjelmallisesti, osin myös manuaalisesti.

Vuodesta 2021 alkaen teollisuustuotantotilastossa erotellaan myyty oma tuotanto ja alihankintatuotanto. Vuoteen 2020 asti alihankintatuotanto sisältyi myytyyn omaan tuotantoon markkina-arvon mukaan. Vuodesta 2021 alihankintatuotanto raportoidaan saadun palkkion perusteella, minkä vuoksi teollisuustuotannolle on luotu uusi aikasarja.

Tuotantotiedustelun vastausprosentti on ollut viime vuosina noin 70 %. Tiedot valmistuvat t+7 kk viiveellä.

10.1.8 Teollisuuden raaka-ainetiedustelu

Teollisuuden raaka-ainetiedustelu, eli aineiden ja tarvikkeiden kysely, on parittomina tilastovuosina kerättävä kysely toimialojen, kaivostoiminta ja louhinta B ja teollisuus C, yrityksille. Aineista ja tarvikkeista tiedustellaan yrityksiltä tai toimipaikoilta niiden kalenterivuoden aikana tuotantoa varten ostamien tärkeimpien raaka-aineiden, puolivalmisteiden, lisäaineiden ja tarvikkeiden arvot ja määrät nimikkeittäin eriteltyinä. Lisäksi erikseen määritellyistä aineista ja tarvikkeista kysytään kokonaiskäytön määrä.

Tiedot aineista ja tarvikkeista kysytään erillisellä lomakkeella kaikilta vähintään 20 henkilön yrityksiltä tai niiden toimipaikoilta. Otoskoko on noin 2000 yritystä tai toimipaikkaa ja vastausaste 70 %.

Tiedot kerätään CN6/CNA8-tuoteluokituksella. Tilastovuodesta 2019 lähtien tietoja on kysytty CN-tuoteluokituksen 6/8-numerotasolla. CN-nimikkeistö sisältää noin 10 000 eri tuotenimikettä.

10.1.9 Rahoitusleasing-tilasto

Rahoitusleasing-tilaston julkaiseminen on päättynyt. Viimeisin julkistus oli vuonna 2015, jolloin julkaistiin vuotta 2014 koskevat tiedot. Rahoitusleasing-tietoja kerätään kuitenkin jatkossakin, sillä tietoja käytetään kansantalouden tilinpidon ja rahoitustilinpidon laadinnassa. Rahoitusleasing-tietoja voi tilata maksullisena tuotteena. Rahoitusleasing-kysely sisältää sektori-, toimiala- ja kohdekohtaista tietoa luottolaitosten ja muiden leasingilleantajien rahoitusleasingtoiminnasta. Tiedonkeruu perustuu tilastolakiin (280/2004).

Rahoitusleasing on pitkäaikaista vuokrausta, jossa rahoittaja hankkii omistukseensa vuokralleottajan tarvitseman kohteen ja vuokraa sen edelleen pitkäaikaisella vuokrasopimuksella. Käyttöleasing ja vuokraussopimuksen rahoitus eivät sisälly tarkasteluun. Yksikkökohtainen tieto on salassa pidettävää.

Taulukko 10-8 Rahoitusleasing-tilasto

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Rahoitusleasing-kysely
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Ei ole.
Vastaajayksiköt: Tutkimuksen perusjoukkona on rahoitusleasingiä harjoittavat luottolaitokset ja muut rahoitusleasingin harjoittajat.
Toistuvuus: Vuosittainen.
Tulosten saatavuusaika: Noin 4 kuukautta tilastovuoden päättymisestä.
Otoskehikko: Tutkimus on kokonaistutkimus.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Pakollinen.

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Rahoitusleasing-kysely
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Rahoitusleasingtilasto on kokonaistutkimus, jonka perusjoukkona rahoitusleasing-toimintaa harjoittavat luottolaitokset ja muut rahoitusleasingin harjoittajat. Luottolaitoksiin luokitellaan ne yritykset, joilla on luottolaitoslupa. Tiedot kerätään vuosittain sähköisellä lomakkeella.
Perusjoukko: Noin 20 luottolaitosta tai muuta rahoitusleasingin harjoittajaa
Otoskoko: Tutkimus on kokonaistutkimus eikä otantatutkimus.
Tutkimuksen vastausaste: 100 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Kyselyyn vastaamattomien tiedonantajien tietoja ei arvioida mukaan kokonaistasoon.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: ks. teksti edellä
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: ks. teksti edellä
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Rahoitusleasinghankinnat, rahoitusleasing vuokrat, rahoitusleasingyritysten leasingkohteiden myynnit
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: Ei ole.
Muut tutkimustietojen mukautukset: ei ole

10.1.10 Palvelualojen hyödyketilasto

Yrityspalvelut-tilasto kuvaa liikevaihdon rakennetta ja palvelutarjontaa yrityspalveluita tuottavilla toimialoilla. Toimialasta riippuen tiedot kysytään joko vuosittain tai joka toinen vuosi. Palvelualojen hyödyketilasto kattaa seuraavat toimialat: Tietotekniset palvelut (582, 62, 631) Lakiasiainpalvelut (691) Laskentatoimi, kirjanpito ja tilintarkastus; veroneuvonta (692) Liikkeenjohdon konsultointi (702) Arkkitehti- ja insinööripalvelut ja niihin liittyvä tekninen konsultointi (711) Tekninen testaus ja analysointi (712) Mainostoiminta (731) Markkina- ja mielipidetutkimukset (732) Työllistämistoiminta (78)

Tilastovuodesta 2020 alkaen tiedot kerätään myös seuraavilta toimialoilta: tieliikenteen tavarankuljetus ja muuttopalvelut (494) Vesiliikenne (50) Ilmaliikenne (51) Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta (52) Posti- ja kuriiritoiminta (53) Kirjojen ja lehtien kustantaminen ja muu kustannustoiminta (581) Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen (59) Radio- ja televisiotoiminta (60) Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle (74) Vuokraus- ja leasingtoiminta (77) Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut (79) Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut (80) Kiinteistön- ja maisemanhoito (81) Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle (82) Terveyspalvelut (86) Pesulapalvelut (9601)

Tilaston perusjoukko kattaa kaikki vähintään 20 henkeä työllistävät yritykset asetuksessa määritellyillä toimialoilla. 20 hengen alaraja johtaa kuitenkin monilla toimialoilla siihen, että yritysjoukko kattaa vain pienen osan toimialan liikevaihdosta, eikä muodosta edustavaa kuvaa toimialan rakenteesta (suuremmat yritykset keskittyvät eri palveluihin kuin pienemmät). Tästä syystä henkilöstörajaa on laskettu joillakin toimialoilla kattamaan 5 henkeä työllistävät yritykset.

Yrityksiltä kysyttäviä tietoja ovat liikevaihto sekä liikevaihdon jakautuminen CPA-tuoteluokituksen (Classification of Products by Activity) mukaisesti. Lisäksi pyydetään erittelemään mahdollinen myynti kotitalouksille (yksityisasiakkaille) tuoteluokittain.

Palveluhyödykekohtaisia tietoja ei ole saatavissa muista lähteistä, joten tiedot tulee kysyä suoraan yrityksiltä. Tiedonkeruun kehikko on poimittu Tilastokeskuksen Yritys- ja toimipaikkarekisteristä. Tiedot julkaistaan vuosittain 12 kuukauden kuluessa tilastovuoden päättymisestä.

10.1.11 Teleyritysten tulo- ja investointitiedot

Viestintävirasto kerää vuosittain tiedot Suomessa toimivien teleyritysten tuloista ja investoinneista.

Tiedot kerätään huhti-toukokuussa. Tiedot toimitetaan Tilastokeskukseen seuraavan vuoden elokuussa. Kysely kohdistetaan vuosittain n. 200 teleyritykselle.

Tulotiedot käsittävät mm. liikevaihtotiedot kiinteästä verkosta, matkaviestinverkosta, TV:n ja radion siirto- ja lähetystoiminnasta, TV:n ja radion sisältötoiminnasta sekä muusta liiketoiminnasta. Investointitiedot käsittävät tiedot mm. kiinteän verkon investoinneista, valokuituinvestoinneista, investoinneista kaapeliverkkoon, muista kiinteän verkon investoinneista, matkaviestinverkon investoinnista, TV- ja radiotoiminnan investoinneista sekä muista investoinneista.

10.1.12 Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus

Taulukko 10-9 Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Yhdistysten ja säätiöiden veroilmoitus (6C)
Kerääjätaho: Verohallinto
Vastaajayksiköt: Yhdistykset ja säätiöt, 15 000 oikeudellista yksikköä, oikeusmuodot (aatteellinen yhdistys, erityislainsäädäntöön perustuva yhdistys, metsänhoitoyhdistys, muu taloudellinen yhdistys, muu yhdistys, säätiölain mukainen säätiö, muu säätiö)
Toistuvuus: Vuosittainen.
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Jos voittoa tavoittelematon yhteisö ei ole verottajan kohdejoukossa tai ei vastaa 6C-verolomakkeeseen, muodostetaan S15-yksikölle tuotos ja välituotekäyttö menetelmällisesti yritysrekisterin palkkatiedon avulla hyödyntämällä 6C-aineiston henkilöstökulujen suhdetta tuottoihin ja kuluihin.
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Avainmuuttujat ovat yhdistyksen tai säätiön veroilmoituksen tuotto- ja kulueittelyn muuttujat ja taseen muuttujat.
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: 6C aineistosta ‘muut kulut’ luetaan välituotekäyttöön. Muista kuluista joudutaan kuitenkin estimoimaan rahoituskulujen osuus. Tämä estimaatti vähennetään muista kuluista välituotekäyttöä laskettaessa.
Muut tutkimustietojen mukautukset: S11-sektorille luokiteltavien yksiköiden markkinatuotos tarkistetaan niin, että se kattaa välituotekäytön ja palkansaajakorvaukset.

10.1.13 Valtion tilinpäätösaineisto

Valtion kirjanpitojärjestelmä uudistettiin 1.1.1998 alkaen. Valtion uuden kirjanpitojärjestelmän mukaista kirjanpitoa noudattavat valtion tilivirasto-organisaation mukaisten virastojen ja laitosten lisäksi talousarvion ulkopuoliset valtion rahastot. Tilivirastot ovat siis kirjanpitovelvollisia yksiköitä ja ne tekevät vuosittain myös oman tilinpäätöksen. Valtion tilinpäätös kootaan Valtiokonttorissa tilivirastojen tilitiedoista eliminoimalla sisäiset tuotot, kulut, saatavat ja velat.

Virastojen ja laitosten kirjanpito sekä Valtiokonttorin laatima keskuskirjanpito muodostuvat liikekirjanpidosta ja talousarviokirjanpidosta. Liikekirjanpidon tehtävänä on antaa oikea kuva valtion ja virastojen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Talousarviokirjanpidon avulla puolestaan seurataan talousarvion toteutumista. Liikekirjanpidon ja talousarviokirjanpidon tilien lisäksi kirjaustapahtuman yhteydessä raportoidaan myös tilivirastotunnus. Valtion rahastot pitävät kirjaa vain liikekirjanpidon mukaisesti.

Liikekirjanpito tehdään pääsääntöisesti suoriteperusteisesti. Maksuun (=kassaan) perustuvat kirjanpitotapahtumat korjataan tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä. Verotulojen kertyminen, rahoitustapahtumat ja tukipalkkiot kirjataan kuitenkin poikkeuksellisesti myös valtion tilinpäätöksessä maksuperusteisesti. Uuden kirjanpitojärjestelmän mukaan valtion menoiksi ja tuloiksi kirjataan vain liikekirjanpidon mukaiset menot ja tulot. Talousarviokirjanpidossa talousarviomenot ja talousarviotulot kirjataan kyseisen vuoden talousarvion mukaisesti. Näin esimerkiksi määrärahojen siirto on talousarviotapahtuma, mutta liikekirjanpidossa meno vasta todellisena käyttövuonna.

Tilinpidon toimialat ja taloustoimet määritellään pääosin koneellisesti erilaisilla koodiavaimilla. Kaikilla toimialoilla tilinpidon taloustoimet määritellään liikekirjanpidon tilikartan avulla. Talousarviokirjanpidon pääluokkien, lukujen ja momenttien avulla puolestaan suoritetaan jako tilinpidon toimialoihin. Näiden pääluokka-luku-tietojen puuttuessa toimiala päätellään virastotunnuksen perusteella. Koodiavaimilla ei kuitenkaan kyetä tekemään kaikkia tarvittavia määrityksiä toimialoihin ja taloustoimiin. Koneellisen aineiston muokkauksen lisäksi toimialoihin ja taloustoimiin tehdään korjauksia myös käsin.

10.2 Tulolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

10.2.1 Kuntataloustilasto

Valtiokonttorin keräämät kuntien ja kuntayhtymien taloustiedot sisältävät tietoja kuntien ja kuntayhtymien menoista ja tuloista, varoista ja veloista sekä toiminnasta.

Mukana ovat kaikki Suomen kunnat ja kuntayhtymät. Kunnilta ja kuntayhtymiltä kerätään tiedot niiden vuositilinpäätöksistä: tuloslaskelmien mukaisista tuotoista ja kuluista, rahoituslaskelmien mukaisista rahoituseristä, taseiden mukaisista varoista ja veloista 31.12., liikelaitosten erillistilinpäätöksistä, kunnan/kuntayhtymän konsernitaseesta sekä talousarvion toteutumisvertailuun pohjautuvat tiedot toimintamenoista ja -tuloista ja investointimenoista ja -tuloista palveluittain. Lisäksi kerätään tietoja kuntien ja kuntayhtymien itse tuottamien, myymien ja ostamien palvelujen määristä.

Tiedot kuntien ja kuntayhtymien tuloslaskelmista, rahoituslaskelmista, taseista, konsernitaseista ja liikelaitosten tilinpäätöksistä kerätään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamia sitovia tilinpäätöskaavoja noudattaen. Näiden tietojen luotettavuus on hyvä.

Tiedot kuntien ja kuntayhtymien investointimenoista ja -tuloista kerätään tavaratyypeittäin samalla palveluluokituksella kuin tiedot palvelukohtaisista toimintamenoista ja -tuloista. Tavaratyyppiluokitus on sopusoinnussa kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tase- ja rahoituslaskelmasuositusten kanssa. Tältä osin luotettavuus on hyvä.

10.2.2 Työvoimatutkimus

Työvoimatutkimus (Labour Force Survey, LFS, TYTI) kerää tilastotietoja 15–74-vuotiaan väestön työhön osallistumisesta, työllisyydestä ja työttömyydestä sekä työvoiman ulkopuolisten toiminnasta. Työvoimatutkimuksen yhteydessä on tehty vuodesta 1999 alkaen EU-maiden yhteinen lisätutkimus, jonka aihe vaihtuu vuosittain. Osa aiheista

toistuu säännöllisesti. Työvoimatutkimus tuottaa kuukausittaisia, neljännesvuosittaisia ja vuosittaisia tietoja mm. työllisyydestä, työttömyydestä, erilaisista työsuhteista, työajoista sekä työpanoksesta. Myös työvoiman ulkopuolisen väestön toiminta selvitetään. Tietoja on saatavissa sukupuolen, koulutuksen, toimialan, iän ja alueen mukaan. Lisäksi työvoimatutkimus sisältää vuosittain raportoitavia tietoja kotitalouksien työssäkäynnistä. Pääosa kerättävistä tiedoista on EU:n asetuksen edellyttämiä tietoja. Perusaineisto on salassa pidettävää.

Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Otoksen koko on n. 12 000 henkeä kuukaudessa. Tiedot kerätään tietokoneavusteisen puhelinhaastattelun avulla. Samaa vastaajaa haastatellaan kaikkiaan viisi kertaa.

Vuoden 2021 alussa työvoimatutkimuksen tietosisältöä, tiedonkeruuta ja estimointimenetelmää uudistettiin. Kyselylomakkeen sisältöä yhdenmukaistettiin aikaisempaa tarkemmin eri EU-maiden välillä tietojen vertailtavuuden parantamiseksi. Tietosisältöä laajennettiin ja tiedonkeruutapaa uudistettiin tarjoamalla mahdollisuus puhelin- ja käyntihaastattelun lisäksi verkkovastaamiseen. Uutena ikäryhmänä tutkimukseen otettiin 75–89-vuotiaat. Kuukausi- ja neljäsvuositiedot julkaistaan edelleen 15–74-vuotiaista.

Taulukko 10-10 Työvoimatutkimus

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Työvoimatutkimus
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Kuuluu EU:n harmonisoituihin tutkimuksiin.
Vastaajayksiköt: henkilö
Toistuvuus: kuukausittain
Tulosten saatavuusaika: Noin kolme viikkoa tilastokuukauden päättymisestä
Otoskehikko: otos poimitaan ositetulla satunnaisotannalla väestön keskusrekisteriin perustuvasta Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Vapaaehtoinen.
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Tutkimus on paneelitutkimus, jossa samaa henkilöä haastatellaan viisi kertaa. Haastattelut tehdään kolmen kuukauden välein, paitsi neljäs haastattelu, joka tehdään kuuden kuukauden kuluttua kolmannesta haastattelusta. Ensimmäisen ja viimeisen haastattelun väli on 15 kuukautta. Joka kuukauden otokseen kuuluu noin 12 000 henkilöä, keskimäärin noin joka 300. henkilö perusjoukosta. Yhden tutkimuskuukauden otos koostuu viidestä rotaatioryhmästä, jotka ovat tulleet tutkimukseen mukaan eri aikoina. Otos vaihtuu asteittain siten, että kolmena peräkkäisenä kuukautena vastaamisvuorossa ovat eri henkilöt. Peräkkäisinä vuosineljänneksinä vastaajista 3/5 on samoja. Peräkkäisten vuosien otosten päällekkäisyys on 2/5. Tietoja kerätään kaikilta vuoden viikoilta. Tietokoneavusteinen, pääosin puhelinhaastattelu.
Perusjoukko: Suomessa vakinaisesti asuvat 15–74-vuotiaat henkilöt. Perusjoukkoon kuuluvat myös tilapäisesti ulkomailla (alle vuoden) oleskelevat sekä Suomen väestötietojärjestelmään rekisteröidyt ulkomaalaiset, joiden oleskelu Suomessa kestää vähintään vuoden
Otoskoko: joka kuukausi noin 12 000 henkilöä
Tutkimuksen vastausaste: Tutkimuksen vastauskato oli keskimäärin 35 prosenttia
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Vastauskadon vaikutuksia tuloksiin korjataan käyttämällä niin kutsuttua painojen kalibrointia, jossa painotuksella tuotetaan oikeat väestöjakaumat alueen, sukupuolen ja iän mukaan. Aputietona käytetään lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön työnhakijarekisterin tietoja.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: ositteen väestö/vastausten lukumäärä
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta:
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: työvoima, työlliset, työttömät, ammatti, työtunnit, toimiala, työsuhteen laatu
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: Varusmiehet luetaan tilinpidossa työllisiin
Muut tutkimustietojen mukautukset: -

10.2.3 Ansiotasoindeksi

Palkansaajien ansiotasoindeksi 2015=100 kuvaa kokoaikaisten palkansaajien säännöllisen työajan keskiansioiden muutosta sektoreittain, toimialoittain ja palkansaajaryhmittäin. Palkoista ei ole vähennetty veroja eikä työntekijän sosiaaliturvamaksuja ja ylityöt eivät vaikuta indeksiin.

Ansiotasoindeksi lasketaan neljännesvuosittain eri alojen palkkatilastojen perusteella. Indeksi on Laspeyres -tyyppinen yksikköarvoindeksi, jossa palkansaajat on luokiteltu työnantajasektorin, toimialan ja tunti- tai kuukausipalkkaisuuden mukaisiin ryhmiin. Ryhmän ansiokäsitteen mukaisia keskiansiosarjoja on yhteensä 314 (ammatit yhteensä ja sukupuolet yhteensä), joilla on vuosittain vaihtuva palkkasummapaino.

Ansiotasoindeksi lasketaan neljännesvuosittain ja tarvittavat keskiansio- ja henkilömäärätiedot saadaan pääosin kerran vuodessa. Toimialaluokituksena käytetään TOL2008, joka vastaa NACE rev2-luokitusta. Ansiotasoindeksin toimialat jaetaan tunti- ja kuukausipalkkaisiin palkansaajiin. Lähes kaikki ansiotasoindeksin perussarjat on lisäksi jaettu sukupuolittaisiin sarjoihin. Sukupuoli ei kuitenkaan muutoin ole virallisen ansiotasoindeksin laskennan perustana, vaan lähtökohtana ovat molemmat sukupuolet sisältävät perussarjat.

Ansiotasoindeksissä siirryttiin vuoden 2015=100-indeksissä vuosiketjuindeksin laskentamenetelmään. Indeksi lasketaan siten, että kullekin vuodelle lasketaan palkansaajaaryhmittäinen ansiokehitys verrattuna edellisen vuoden viimeisen neljännekseen ja näin saadut ansioiden suhteelliset muutokset painotetaan yhteen edellisen vuoden palkkasummapainoilla. Kunkin vuoden suhteelliset ansiomuutokset ketjutetaan yhteen siten, että saadaan ansiotason kokonaismuutos perusvuodesta 2015 lähtien.

Ansiotasoindeksin aineistot perustuvat eri työnantajasektoreilta kerättäviin palkka-aineistoihin. Perusaineistossa on mukana noin kaksi kolmasosaa Suomen kokoaikaisista palkansaajista. Työnantajasektoreita on neljä: yksityinen, valtio, kunnat (sis. kuntayhtymät) sekä muut. Valtiosektorissa ovat mukana vain budjettitalouteen kuuluvat yksiköt. Muut-sektoriin sisällytetään voittoa tavoittelemattomia organisaatioita, kuten evankelisluterilaiset seurakunnat, työmarkkinajärjestöt, säätiöt ja valtion tai kuntien budjettitalouteen kuulumattomat sosiaalirahastot. Myös yliopistot ovat vuoden 2010 alusta lähtien kuuluneet valtiosektorin sijaan voittoa tavoittelemattomaan muut-sektoriin. Yksityinen sektori jakaantuu eri palkka-aineistojen mukaan. Suurimmat yksityisen sektorin palkka-aineistot ovat Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) teollisuusalojen ja palvelualojen jäsenyritysten palkka-aineistot. EK:n aineistojen lisäksi ansiotasoindeksiin sisältyy eräiden pienempien työnantajajärjestöjen palkka-aineistoja. Tilastokeskuksen omalla otokseen perustuvalla palkkatiedustelulla täydennetään järjestäytyneiden työnantajien keräämiä palkkatietoja sellaisilla toimialoilla, joilla työnantajien järjestäytymisaste on keskimääräistä alhaisempi esimerkiksi pienyritysten yleisyyden johdosta.

10.2.4 Tulorekisteri

Tulorekisteri on kansallinen sähköinen tietokanta. Se sisältää kattavat palkka-, eläke- ja etuustiedot yksilötasolla. Työnantajat ilmoittavat tiedot

ansiotuloista tulorekisteriin reaaliaikaisesti ja maksukohtaisesti. Niitä ei enää tarvitse ilmoittaa jokaiselle viranomaiselle erikseen.

Vuodesta 2019 lähtien tulorekisteriin ilmoitetaan tiedot palkoista ja ansiotuloista. Vuodesta 2021 alkaen ilmoitetaan myös eläke- ja etuustiedot. Tietojen ilmoittaminen tulorekisteriin koskee kaikkia palkkatiedon maksajia heti 1.1.2019 alkaen ja kaikkia etuuden maksajia 1.1.2021 alkaen.

Tietojen ilmoittaminen on mahdollista rajapinnan kautta, tulorekisterin sähköisessä asiointipalvelussa lataamalla tiedot tiedostona tai syöttämällä tiedot verkkolomakkeella. Palkkatiedot voi antaa paperilomakkeella vain erityisestä syystä. Eläke- ja etuustietoja ei voi antaa paperilomakkeella. Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö ylläpitää tulorekisteriä ja toimii vastuuviranomaisena.

10.3 Menolähestymistavassa käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

10.3.1 Kotitalouksien kulutustutkimus

Tilastokeskuksen erikseen sovittavina vuosina toteuttama kotitalouksien kulutustutkimus on kotitalouksien kulutusmenojen (kohta 5.7) tärkein lähde.

Tilastokeskuksen kulutustutkimus tuottaa tietoa kotitalouksien kulutusmenoissa tapahtuneista muutoksista ja väestöryhmittäisistä kulutuseroista. Tutkimuksessa selvitetään myös kotitalouksien asuinoloja, käytössä olevia kestotavaroita sekä tuloja. Lisäksi tutkimus tuottaa tiedot yhteiskunnallisten palvelujen käytöstä saatavasta etuudesta ja kotiin ostettujen elintarvikkeiden määristä. Tutkimus on otostutkimus, jonka tiedot kerättiin vuonna 2022 puhelinhaastatteluilla, kotitalouksien keräämistä kuiteista ja täyttämistä päiväkirjoista sekä hallinnollisista rekisteriaineistoista. Vuodesta 1966 lähtien kulutustutkimuksia tehtiin säännöllisesti viiden vuoden välein aina vuoteen 1990 asti. Vuosina 1994–1996 kulutustutkimus valmistui vuosittain. Sen jälkeen kulutustutkimuksia on tehty vuosina 1998, 2001, 2006, 2012, 2016 ja 2022. Luotettavimmat tiedot saadaan suurimmista kulutusmenoryhmistä (elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat sekä asuminen ja energia). Alkoholijuomien ja tupakan sekä koulutusmenojen suhteelliset keskivirheet ovat pääryhmistä suurimmat.

Taulukko 10-11: Kulutustutkimus

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Kulutustutkimus
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Kuuluu EU:n harmonisoituihin tutkimuksiin.
Vastaajayksiköt: Tilaston kohdejoukon muodostavat Suomessa vakinaisesti asuvat yksityiskotitaloudet eli ns. kotitalousväestö. Tutkimuksen ulkopuolelle jäävät pysyvästi ulkomailla asuvat, osoitteettomat ja laitosväestö (esimerkiksi pitkäaikaisesti vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa, vankiloissa tai sairaaloissa asuvat).
Toistuvuus: noin 5–6 vuoden välein.
Tulosten saatavuusaika: Ennakolliset tiedot noin vuosi tutkimuksen päättymisestä, lopulliset tiedot noin 1,5 vuotta tutkimusajankohdan päättymisen jälkeen.
Otoskehikko: Tutkimus on otostutkimus, jonka tiedot on kerätty käyntihaastatteluina, kotitalouksien täyttämistä päiväkirjoista, kuittitiedoista ja hallinnollisista rekisteriaineistoista. Vuoden 2022 tiedonkeruussa suurin osa käyntihaastatteluista korvattiin kustannussyistä puhelinhaastatteluilla. Muutoin menetelmä on ennallaan.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: Vapaaehtoinen.

Tutkimuksen/tietolähteen nimi: Kulutustutkimus
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Tilastokeskuksen kulutustutkimus tuottaa tietoa kotitalouksien kulutusmenoissa tapahtuneista muutoksista ja väestöryhmittäisistä kulutuseroista. Tutkimuksessa selvitetään myös kotitalouksien asuinoloja, käytössä olevia kestotavaroita, yhteiskunnallisista palveluista saatavaa etuutta sekä tuloja.
Perusjoukko: perusjoukon muodostavat Suomessa vakinaisesti asuvat kotitaloudet eli ns. kotitalousväestö. Vuonna 2022 kotitalouksia oli 2,919 miljoonaa.
Otoskoko: Vuonna 2022 alkuperäisen brutto-otoksen koko oli 8 606 henkeä, jossa oli ylipeittoa 153 henkeä, joten netto-otokseksi muodostui 8 453 kotitaloutta.
Tutkimuksen vastausaste: Lopullinen aineisto kadon jälkeen käsitti 3138 kotitaloutta ja vastausprosentti oli 37,1.
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: --
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Korotuskerroin, joka on laskettu erikseen jokaiselle tutkimuksessa mukana olleelle kotitaloudelle.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: --
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: Tilinpidon kannalta yksittäiset kulutuserät (COICOP2018-luokituksen tarkkuudella, tilinpidon tarpeita varten tiedot tuotettiin myös ECOICOP-luokituksella).
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: Periaatteessa molemmissa sama luokitus (ECOICOP), joskin joissakin erissä (mm. vakuutukset, käytetyt autot) on käsitteellisiä eroja. Nämä erot huomioidaan tilinpidon laskelmissa, ei kulutustutkimuksen puolella.
Muut tutkimustietojen mukautukset: --

10.3.2 Tavaroiden ulkomaankauppatilasto

Tavaroiden ulkomaankauppatilasto kuvaa Suomen ja muiden Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioiden ja Suomen ja kolmansien maiden välistä tavarakauppaa eli sisä- ja ulkokauppaa. Ulkomaankauppatilasto on virallinen tietolähde Suomen tuonnista, viennistä ja kauppataseesta. Tilastoinnin ehtona on, että tavara fyysisesti liikkuu Suomen rajan yli.

Taulukko 10-12 Tavaroiden ulkomaankauppatilasto

Aineiston nimi: Tavaroiden ulkomaankauppatilasto
Aineiston vastuutaho ja alkuperäinen käyttötarkoitus: Tulli, ulkomaankauppatilastot
Vastaajayksiköt: oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: kuukausi
Sisältyvät tiedot: tuote (CN), maa (alkuperämaa ja lähtömaa), nettopaino (kg), toinen paljous, kauppatapahtuman luonne, tilastoarvo
Puuttuvien tietojen käsittely: -
Aineistoon tehdyt mukautukset: CIF-FOB-muunnos, kauppatapahtuman luonne tiedon hyödyntäminen taloudellisen omistajuuden muutoksen määrittämisessä

10.3.3 Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat

Palvelujen viennin ja tuonnin sekä globaalin tuotannon keskeinen lähde on Tilastokeskuksen palvelujen ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen yritystiedustelu. Tiedustelu on jaettu neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruisiin ja siinä kysytään yritysten käymää palveluiden ulkomaankauppaa maittain sekä palvelutyypeittäin jaoteltuna. Tiedustelu kattaa yritysten ja julkishallinnon yksikköjen tavaraostot ja -myynnit ulkomailla sekä suurimman osan palveluista. Tiedustelussa ei kysytä FISIM-tietoja, vakuutus- ja eläkepalveluja, eikä muualla luokittelemattomien julkishallinnon palveluja.

Taulukko 10-13 Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat

Tutkimuksen nimi: Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Palvelujen ulkomaankaupan tiedonkeruu

Tutkimuksen nimi: Palvelujen ulkomaankauppa ja ulkomaiset tavaravirrat
Vastaajayksiköt: oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: neljännes / vuosi
Tulosten saatavuusaika: neljännes noin 10 viikkoa ajankohdan ja vuosi noin 9 kuukautta ajankohdan päättymisestä
Otoskehikko: perustuu yritysrekisteriin ja oma-aloitteisten verojen tietoihin
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: ositettu PPS/yksinkertainen satunnaisotanta (toimialaan perustuen). Ositus tehdään perustuen toimialaan, yrityksen työntekijämäärään ja ulkomaalaisomisteisuuteen
Perusjoukko: noin 100 000 yksikköä
Otoskoko: noin 3 000 yksikköä
Tutkimuksen vastausaste: noin 75 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: tietojen imputointi perustuu tiedonantajan aiempiin vastauksiin tai ALV-tietoihin
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: oma-aloitteisten verojen EU palvelukaupan ostot ja myynnit
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: otos kattaa noin 90 % populaation ALV-ilmoituksista.
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: tuote (EBOPS 2010), maa, tilastoarvo
Tutkimustietojen mukautukset: Projektitoimitusten käsittely, jossa ne käännetään insinööripalveluiksi.

10.3.4 Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto

Taulukko 10-14: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tilasto

Tutkimuksen nimi: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan (t&k) tilasto(n kysely)
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: Tilaston ohjeistus on julkaistu OECD:n käsikirjassa Frascati-manuaalissa.
Vastaajayksiköt: yritykset, julkisen sektorin organisaatiot (valtionhallinto, muut julkiset laitokset, kunnat sekä yksityinen voittoa tavoittelematon toiminta), yliopistot, yliopistolliset sairaalat sekä ammattikorkeakoulut. Tilasto kattaa Suomessa tehdyn tutkimus- ja kehittämistyön.
Toistuvuus: vuosittain
Tulosten saatavuusaika: 10 kk
Otoskehikko: Kohdeperusjoukko on Suomessa toimivat yritykset. Kehikko on Tilastokeskuksen ylläpitämä yritysrekisteri. Tilastoyksikkö on pääsääntöisesti yritys. Joissakin tapauksissa tilastoyksikkö on konsernin Suomessa toimiva osa. Tiedonkeruun peruselementti on paneeli, jota seurataan vuosittain. Paneeliin sisällytetään yritykset, jotka ovat ilmoittaneet t&k-toimintaa edellisen vuoden kyselyssä sekä Business Finlandilta tuotekehitystukea saaneet yritykset. Muista perusjoukon yrityksistä tietoja kerätään otoksella. Otoksella päivitetään paneelia, eli t&k:ta ilmoittavat yritykset siirtyvät seuraavana vuonna paneeliin. Otoskehikkona ovat perusjoukkoon paneelin muodostamisen jälkeen jäljelle jääneet yritykset. – Otoskehikon kaikki vähintään 100 työntekijän yritykset sisällytetään kyselyyn. – Työntekijämäärältään 10–99 henkilön yritysten osalta käytetään otantaa. Otanta-asetelma on toimialan ja kokoluokan mukaan ositettu yksinkertainen satunnaisotanta – Alle 10 työntekijän yrityksistä mukana ovat vain julkista tuotekehitystukea saaneet yritykset.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: Ks. yllä.
Perusjoukko: Suomessa toimivat yritykset
Otoskoko: 6060 tilastointivuotena 2018
Tutkimuksen vastausaste: 59,8 % tilastointivuotena 2018

Tutkimuksen nimi: Tutkimus- ja kehittämistoiminnan (t&k) tilasto(n kysely)
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Katoon jääneiden paneeliin kuuluneiden yritysten vastaukset on imputoitu edellisen vuoden vastausten perusteella silloin, kun yrityksen t&k-menot ovat olleet vähintään 170 000 euroa. Tilastoa laadittaessa ositteeseen kuuluneiden vastaamattomien yritysten luvut on arvioitu painokertoimien avulla. Painokertoimien laskennassa on käytetty yritysrekisterin liikevaihtotietoa
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: asetelmapaino, vastauskadon oikaisun paino tai vain vastauskadon oikaisu (laskettu liikevaihdon avulla)
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: ei tietoa
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: T&K-menot, arvio seuraavan vuoden T&K-menoista.
Mukautukset, jotka ovat tarpeen tietolähteen ja kansantalouden tilinpidon välisten käsitteellisten erojen takia: Ei ole.
Muut tutkimustietojen mukautukset: Ei ole.

10.4 BKT:sta BKTL:oon siirtymisessä käytetyt tilastolliset tutkimukset ja muut tietolähteet

10.4.1 Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikysely (BOPQ)

Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikyselyssä kerätään tietoa suomalaisten yritysten ja yhteisöjen rahoitussaamisista ja -veloista (konsernin sisäiset ja ulkoiset) neljännesvuositasolla. Tiedot kerätään suurimmilta Suomessa toimivilta yrityksiltä ja yhteisöiltä, joilla on merkittäviä ulkomaisia tai kotimaisia rahoitussaamisia ja -velkoja. Kysely kattaa kaikki kotimaiset sektorit (pl. rahalaitokset, sijoitusrahastot, vakuutuslaitokset, kotitaloudet ja työeläkelaitokset). Kyselystä saadaan tietoja kyselyjoukon koroista ja suorien sijoitusten osingoista.

Taulukko 10-15 Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikysely (BOPQ)

Tutkimuksen nimi: Rahoitussaamisten ja -velkojen neljännesvuosikysely (BOPQ)
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: -
Vastaajayksiköt: oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: neljänneksittäin
Tulosten saatavuusaika: neljännes noin 10 viikkoa ajankohdan päättymisestä
Otoskehikko: Tiedot kerätään suurimmilta Suomessa toimivilta yrityksiltä ja yhteisöiltä, joilla on merkittäviä ulkomaisia tai kotimaisia rahoitussaamisia ja -velkoja.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: katkaistu otos
Perusjoukko: Kotimaiset institutionaaliset yksiköt, pois lukien rahalaitokset, sijoitusrahastot, vakuutuslaitokset, kotitaloudet ja työeläkelaitokset
Otoskoko: noin 130 yksikköä
Tutkimuksen vastausaste: 100 %
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: kantatiedot imputoidaan aiempien ajankohtien perusteella.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: -
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: -
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: sijoituslaji, varaluokka, kanta/virta/tuotto, maa, tilastoarvo
Tutkimustietojen mukautukset: -

10.4.2 Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikysely (BOPA)

Kyselyssä kerätään tietoja suurimmilta Suomessa toimivilta yrityksiltä ja yhteisöiltä, joilla on ulkomaisia rahoitussaamisia ja -velkoja. Kysely kattaa kaikki kotimaiset sektorit (pl. kotitaloudet). Kyselyssä raportoidaan tiedot raportointivelvollisen yhteisön ja sen suomalaisten tytäryhtiöiden ulkomaisista rahoitussaamisista ja -veloista. Kysely kattaa yritysryhmän sisäiset ja ulkopuoliset ulkomaiset saamiset ja velat.

Taulukko 10-16 Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikysely (BOPA)

Tutkimuksen nimi: Ulkomaisten rahoitussaamisten ja -velkojen vuosikysely (BOPA)
Yhteys Euroopan tason tutkimuksiin: -
Vastaajayksiköt: oikeudellinen yksikkö
Toistuvuus: vuosittain
Tulosten saatavuusaika: noin 8,5 kuukautta ajankohdan päättymisestä
Otoskehikko: Tilastokeskuksen yritysrekisterin suomalaiset yhteisöt, joilla on suoran sijoituksen suhde ulkomaiseen yhteisöön. Lisäksi suomalaisia yhteisöjä, joilla iso taseen loppusumma, mutta ei suoran sijoituksen suhdetta.
Tutkimuksen pakollisuus tai vapaaehtoisuus: pakollinen
Tutkimusmenetelmän pääpiirteet: katkaistu otos
Perusjoukko: Kotimaiset institutionaaliset yksiköt, pois lukien kotitaloudet
Otoskoko: noin 1020 yksikköä
Tutkimuksen vastausaste: noin 92%
Puuttuvien tietojen laskentamenetelmä: Imputoidaan aiempien ajankohtien kyselytietojen tai tilinpäätöstietojen perusteella.
Muuttuja, jota on käytetty tulosten suhteuttamisessa perusjoukkoon: Otoskehikon yhteisöjen taseen loppusumma.
Otoksen kattavuus prosentteina suhteuttamisessa käytetystä muuttujasta: n. 97 %
Tärkeimmät kerätyt muuttujat: sijoituslaji, varaluokka, kanta/virta/tuotto, maa, tilastoarvo
Tutkimustietojen mukautukset: -

10.4.3 Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)

Taulukko 10-17 Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)

Aineiston nimi: Rahalaitosten tilastotiedonkeruu (RATI)
Aineiston vastuutaho ja alkuperäinen käyttötarkoitus: Suomen Pankki, Tilastotietoja käytetään EKPJ:n tehtävien hoitamiseen, kansainvälisten järjestöjen tilastovaatimusten täyttämiseen ja kansallisiin tarpeisiin.
Vastaajayksiköt: Suomessa toimivat luottolaitokset ja Suomen Pankki
Toistuvuus: kuukausi
Sisältyvät tiedot: vastapuolimaa, vastapuolisektori, sektori, funktionaalinen luokka, instrumentti, saaminen tai velka, osinko, korko, kanta
Puuttuvien tietojen käsittely:
Aineistoon tehdyt mukautukset:

10.4.4 Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)

Taulukko 10-18 Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)

Aineiston nimi: Sijoitusrahastojen tasetiedonkeruu (SIRA)
Aineiston vastuutaho ja alkuperäinen käyttötarkoitus: Suomen Pankki, Tietoja käytetään Suomen ja euroalueen rahoitus-, maksutase- ja taloustilastojen laadintaan erityisesti Suomen Pankissa, Tilastokeskuksessa ja Euroopan keskuspankissa
Vastaajayksiköt: Sijoitusrahastot
Toistuvuus: kuukausi
Sisältyvät tiedot: vastapuolimaa, vastapuolisektori, sektori, funktionaalinen luokka, instrumentti, saaminen tai velka, osinko, korko, kanta
Puuttuvien tietojen käsittely:
Aineistoon tehdyt mukautukset:

10.4.5 Kysely arvopaperisaamisista ja veloista yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille ja valtiolle (SAVE)

Taulukko 10-19 Kysely arvopaperisaamisista ja veloista yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille ja valtiolle (SAVE)

Aineiston nimi: Kysely arvopaperisaamisista ja veloista yrityksille, rahoitus- ja vakuutuslaitoksille ja valtiolle (SAVE)
Aineiston vastuutaho ja alkuperäinen käyttötarkoitus: Suomen Pankki. Tietoja käytetään arvopaperien omistus- ja emissiotilastoissa, rahoitustilinpidossa sekä maksutasetilastossa.
Vastaajayksiköt: Suomen Pankin otoksen perusteella valitsemat Suomessa asuvat yritykset, rahoitus- ja vakuutuslaitokset sekä julkiseen sektoriin kuuluvat yksiköt.
Toistuvuus: kuukausi
Sisältyvät tiedot: Arvopaperin kategoria, Vaade / Arvopaperin tyyppi, Arvopaperin sisäinen tunnus, ISIN-koodi, Instrumentin nimi, Lukumäärä, Nimellisarvo yhteensä, Nimellisarvon valuutta, Markkina-arvo yhteensä, Markkina-arvon valuutta, Yritysryhmän sisäinen erä, Osingot, Osingon valuutta, Liikkeeseenlaskupäivä, Maturiteettipäivä, Seuraavan kuponkikoron maksu- päivä, Kuponkikorko, Kuponginmaksupäivien luku- määrä vuodessa, Liikkeeseenlaskijan sektori, Liikkeeseenlaskijan kotimaa, Sopimusosapuolen kotimaa
Puuttuvien tietojen käsittely:
Aineistoon tehdyt mukautukset: Valtionvelkakorjaus

10.4.6 Kysely arvopapereiden tilin- ja omaisuudenhoitopalveluja tarjoaville talletuspankeille ja sijoituspalveluyrityksille (TIHA)

Taulukko 10-20 Kysely arvopapereiden tilin- ja omaisuudenhoitopalveluja tarjoaville talletuspankeille ja sijoituspalveluyrityksille (TIHA)

Aineiston nimi: Kysely arvopapereiden tilin- ja omaisuudenhoitopalveluja tarjoaville talletuspankeille ja sijoituspalveluyrityksille (TIHA)
Aineiston vastuutaho ja alkuperäinen käyttötarkoitus: Suomen Pankki. Tietoja käytetään arvopaperien omistus- ja emissiotilastoissa, rahoitustilinpidossa sekä maksutasetilastossa.
Vastaajayksiköt: Suomessa asuvat arvopapereiden sijoitus- ja säilytyspalveluja tarjoavat talletuspankit sekä muut kyseisiä palveluja tarjoavat yritykset
Toistuvuus: kuukausi
Sisältyvät tiedot: Vaade, Arvopaperin sisäinen tunnus, ISIN-koodi, Instrumentin nimi, Lukumäärä, Nimellisarvo yhteensä, Nimellisarvon valuutta, Markkina-arvo yhteensä, Markkina-arvon valuutta
Puuttuvien tietojen käsittely:
Aineistoon tehdyt mukautukset: Portfoliovelan korjaus

Liitteet

Liite 1 BKTL-prosessitaulukko

Liite 2 Tarjonta- ja käyttötaulukot ennen ja jälkeen tasapainotusta

Liite 3 Sektoriluokitus

Taulukko 0-1 Sektoriluokitus, vasen sarake kertoo EKT 2010 (ESA2010) -koodin, seuraava sarake ilmoittaa vastaavan SKT-nimikkeen

EKT 2010 -koodi	SKT 2010 -koodi	Sektoriluokitus (S)	Classification of sectors (S)
S.1	S1	Koko kansantalous	Total economy
S.11	S11	Yritykset	Non-financial corporations
	S111	Yritykset pl. asuntoyhteisöt	Non-financial corporations, excl. housing corporations
	S11101	Julkiset yritykset pl. asuntoyhteisöt	Non-financial corporations, excl. housing corporations, public
	S11102	Yksityiset yritykset pl. asuntoyhteisöt	Non-financial corporations, excl. housing corporations, national private
	S11103	Ulkomaisomisteiset yritykset pl. asuntoyhteisöt	Non-financial corporations, excl. housing corporations, foreign controlled
	S112	Asuntoyhteisöt	Housing corporations
	S1121	Asunto-osakeyhtiöt	Housing companies
	S11211	Asunto-osakeyhtiöt, julkiset	Housing companies, public
	S11212	Asunto-osakeyhtiöt, yksityiset kotimaiset	Housing companies, national private
	S11213	Asunto-osakeyhtiöt, ulkomaisomisteiset	Housing companies, foreign controlled
	S1122	Muut asuntoyhteisöt	Other housing corporations
	S11221	Muut asuntoyhteisöt, julkiset	Other housing corporations, public
	S11222	Muut asuntoyhteisöt, yksityiset kotimaiset	Other housing corporations, national private
	S11223	Muut asuntoyhteisöt, ulkomaisomisteiset	Other housing corporations, foreign controlled
S.12	S12	Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	Financial and insurance corporations
S.121	S121	Keskuspankki	Central bank
S.122	S122	Muut rahalaitokset	Other monetary financial institutions
	S1221	Talletuspankit	Deposit banks
	S12211	Talletuspankit, julkiset	Deposit banks, public
	S12212	Talletuspankit, yksityiset kotimaiset	Deposit banks, national private
	S12213	Talletuspankit, ulkomaisomisteiset	Deposit banks, foreign controlled
S.1222	S1222	Muut luottolaitokset	Other credit institutions
	S12221	Muut luottolaitokset, julkiset	Other credit institutions, public

EKT 2010 -koodi	SKT 2010 -koodi	Sektoriluokitus (S)	Classification of sectors (S)
	S12222	Muut luottolaitokset, yksityiset kotimaiset	Other credit institutions, national private
	S12223	Muut luottolaitokset, ulkomaisomisteiset	Other credit institutions, foreign controlled
	S1223	Muut rahalaitokset kuin luottolaitokset	Other monetary financial institutions, excl. credit institutions
	S12231	Muut rahalaitokset kuin luottolaitokset, julkiset	Other monetary financial institutions, excl. credit institutions, public
	S12232	Muut rahalaitokset kuin luottolaitokset, yksityiset kotimaiset	Other monetary financial institutions excl. credit institutions, national private
	S12233	Muut rahalaitokset kuin luottolaitokset, ulkomaisomisteiset	Other monetary financial institutions, excl. credit institutions, foreign controlled
S.123	S123	Rahamarkkinarahastot	Money market funds (MMF)
S.124	S124	Yhteissijoitusyritykset pl. rahamarkkinarahastot	Collective investment schemes, excl. money market funds
	S1241	Sijoitusrahastot (UCITS)	Investment funds (UCITS)
	S1242	Muut yhteissijoitusyritykset	Other collective investment schemes
S.125	S125	Muut rahoituksen välittäjät	Other financial intermediaries
	S12501	Muut rahoituksen välittäjät, julkiset	Other financial intermediaries, public
	S12502	Muut rahoituksen välittäjät, yksityiset kotimaiset	Other financial intermediaries, national private
	S12503	Muut rahoituksen välittäjät, ulkomaisomisteiset	Other financial intermediaries, foreign controlled
S.126	S126	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	Financial auxiliaries
	S12601	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset, julkiset	Financial auxiliaries, public
	S12602	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset, yksityiset kotimaiset	Financial auxiliaries, national private
	S12603	Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset, ulkomaisomisteiset	Financial auxiliaries, foreign controlled
S.127	S127	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat	Captive financial institutions and money lenders
	S12701	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat, julkiset	Captive financial institutions and money lenders, public
	S12702	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat, yksityiset kotimaiset	Captive financial institutions and money lenders, national private
	S12703	Konserninsisäiset rahoitusyksiköt ja rahanlainaajat, ulkomaisomisteiset	Captive financial institutions and money lenders, foreign controlled
S.128	S128	Vakuutuslaitokset	Insurance corporations
	S12801	Vakuutuslaitokset, julkiset	Insurance corporations, public

EKT 2010 -koodi	SKT 2010 -koodi	Sektoriluokitus (S)	Classification of sectors (S)
	S12802	Vakuutuslaitokset, yksityiset kotimaiset	Insurance corporations, national private
	S12803	Vakuutuslaitokset, ulkomaisomisteiset	Insurance corporations, foreign controlled
S.129	S129	Eläkerahastot	Pension funds
S.13	S13	Julkisyhteisöt	General government
S.1311	S1311	Valtionhallinto	Central government
	S13111	Valtion budjettitalous	Budget economy of central government
	S13119	Muut valtionhallinnon yksiköt	Other units of central government
S.1313	S1313	Paikallishallinto	Local government
	S13131	Paikallishallinto pl. hyvinvointialuehallinto	Local government excl. wellbeing services county administration
	S131311	Kunnat	Municipalities
	S131312	Kuntayhtymät	Joint municipal authorities
	S131313	Ahvenanmaan maakunnan hallitus	The Åland Government
	S131319	Muut paikallishallinnon yksiköt	Other units of local government
	S13132	Hyvinvointialuehallinto	Wellbeing services county administration
	S131321	Hyvinvointialueet	Wellbeing services counties
	S131322	Hyvinvointiyhtymät	Joint county authorities for wellbeing services
	S131329	Muut hyvinvointialuehallinnon yksiköt	Other units of wellbeing services county administration
S.1314	S1314	Sosiaaliturvarahastot	Social security funds
	S13141	Työeläkelaitokset	Employment pension schemes
	S13149	Muut sosiaaliturvarahastot	Other social security funds
S.14	S14	Kotitaloudet	Households
	S141	Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	Employers and own-account workers
	S143	Palkansaajakotitaloudet	Employees
	S144	Omaisuustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	Recipients of property and transfer income
	S1441	Omaisuustulojen saajakotitaloudet	Recipients of property income
	S1442	Eläkkeensaajakotitaloudet	Recipients of pensions
	S1443	Muiden tulonsiirtojen saajakotitaloudet	Recipients of other transfers
S.15	S15	Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	Non-profit institutions serving households
S.2	S2	Ulkomaat	Rest of the world
S.21	S21	Euroopan unionin jäsenvaltiot ja toimielimet	Member States and Institutions and Bodies of the European Union
S.211	S211	Euroopan unionin jäsenvaltiot	Member States of the European Union
S.2111	S2111	Euroalueen jäsenvaltiot	Member States of the Euro Area

EKT 2010 -koodi	SKT 2010 -koodi	Sektoriluokitus (S)	Classification of sectors (S)
S.2112	S2112	Euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot	Member States outside the Euro Area
S.212	S212	Euroopan unionin toimielimet	Institutions and Bodies of the European Union
S.2121	S2121	Euroopan keskuspankki (EKP)	The European Central Bank (ECB)
S.2122	S2122	Euroopan unionin toimielimet pl. EKP	European Institutions and Bodies, except the ECB
S.22	S22	Euroopan unionin ulkopuoliset valtiot ja kansainväliset järjestöt	Non-member countries and international organisations non-resident of the EU

Liite 4 Toimialaluokitus

Taulukko 0-2 Toimialaluokitus SKT 2010 ja NACE rev.2

NACE rev.2	SKT 2010	Toimialaluokitus	Industrial classification
	0	0 Toimialat yhteensä	0 Industries total
A	A	A Maa-, metsä- ja kalatalous	A Agriculture, forestry and fishing
01	01	Maatalous ja metsästys	Agriculture and hunting
01.1_01.6	011_016	Maatalous	Agriculture
01.7	017	Metsästys	Hunting
02_03	02_03	Metsätalous ja kalatalous	Forestry; Fishing
02	02	Metsätalous	Forestry
02.1	021	Metsänhoito	Silviculture and other forestry activities
02.2	022	Puunkorjuu	Logging
02.3	023	Luonnon tuotteiden keruu (pl. polttopuu)	Gathering of wild growing non-wood products
02.4	024	Metsätaloutta palveleva toiminta	Support services to forestry
	025	Metsien nettokasvu	Net growth of forests
03	03	Kalatalous	Fishing
01.7+03	017+03	Riista- ja kalatalous	Hunting and fishing
B	B	B Kaivostoiminta ja louhinta	B Mining and quarrying
05_06	05_06	Hiilen kaivu, raakaöljyn ja maakaasun tuotanto	Mining of coal and extraction of crude petroleum and natural gas
05_09	05_09	Kaivostoiminta ja louhinta	Mining and quarrying
07	07	Metallimalmien louhinta	Mining of metal ores
08	08	Muu kaivostoiminta ja louhinta	Other mining and quarrying
09	09	Kaivostoimintaa palveleva toiminta	Mining support service activities
C	C	C Tehdasteollisuus	C Manufacturing
10_12	10_12	Elintarviketeollisuus ym.	Food industry, etc.
10	10	Elintarvikkeiden valmistus	Manufacture of food products
11	11	Juomien valmistus	Manufacture of beverages
12	12	Tupakkatuotteiden valmistus	Manufacture of tobacco products
13_15	13_15	Tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuus	Textile, clothing and leather industries
13	13	Tekstiilien valmistus	Manufacture of textiles

NACE rev.2	SKT 2010	Toimialaluokitus	Industrial classification
14	14	Vaatteiden valmistus	Manufacture of wearing apparel
15	15	Nahan ja nahkatuotteiden valmistus	Manufacture of leather and related products
16_17	16_17	Metsäteollisuus	Forest industry
16_18	16_18	Puuteollisuus; Paperiteollisuus ja painaminen	Forest industry; Printing
17_18	17_18	Paperiteollisuus ja painaminen	Paper industry; Printing
16	16	Puuteollisuus	Woodworking industry
17	17	Paperiteollisuus	Paper industry
18	18	Painaminen	Printing
19_22	19_22	Kemianteollisuus	Chemical industry
19	19	Öljynjalostus	Manufacture of coke and refined petroleum products
20	20	Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	Manufacture of chemicals and chemical products
21	21	Lääketeollisuus	Pharmaceutical industry
22_23	22_23	Kumi- ja muovituotteiden valmistus sekä rakennusaineteollisuus	Manufacture of rubber and plastic products and manufacture of other non-metallic mineral products
22	22	Kumi- ja muovituotteiden valmistus	Manufacture of rubber and plastic products
23	23	Rakennusaineteollisuus	Manufacture of other non-metallic mineral products
24_30+33	24_30+33	Metalliteollisuus	Metal industry
24_25+28_30 +33	24_25+28_30 +33	Metalliteollisuus pl. sähkö- ja elektroniikkateollisuus	Metal industry excl. manufacture of electrical and electronic products
24_25	24_25	Metallien jalostus ja metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	Manufacture of basic metals; Manufacture of fabricated metal products
24_30	24_30	Metallien, metallituotteiden, elektroniikan, sähkölaitteiden, koneiden, laitteiden ja kulkuneuvojen valmistus	Manufacture of basic metals, fabricated metal products, electrical and electronic products, machinery and equipment and transport equipment
24	24	Metallien jalostus	Manufacture of basic metals
25	25	Metallituotteiden valmistus	Manufacture of fabricated metal products
26_27	26_27	Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	Manufacture of electrical and electronic products
26	26	Elektroniikkateollisuus	Electronics industry
27	27	Sähkölaitteiden valmistus	Manufacture of electrical equipment
28	28	Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
29_30	29_30	Kulkuneuvojen valmistus	Manufacture of transport equipment
29	29	Moottoriajoneuvojen ym. valmistus	Manufacture of motor vehicles, etc.
30	30	Muiden kulkuneuvojen valmistus	Manufacture of other transport equipment
31_32	31_32	Muu valmistus ml. huonekalut	Manufacture of furniture and other products

NACE rev.2	SKT 2010	Toimialaluokitus	Industrial classification
31_33	31_33	Huonekalujen valmistus; Muu teollinen valmistus; Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	Manufacture of furniture; Other manufacturing; Repair and installation of machinery and equipment
31	31	Huonekalujen valmistus	Manufacture of furniture
32	32	Muu valmistus	Other manufacturing
33	33	Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus	Repair and installation of machinery and equipment
D	D	D Energiahuolto	D Electricity, gas, steam and air conditioning supply
E	E	E Vesi- ja jätehuolto	E Water supply and waste management
35_39	35_39	Energiahuolto; Vesi- ja jätehuolto	Water supply and waste management
35	35	Energiahuolto	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
36	36	Veden otto, puhdistus ja jakelu	Water collection, treatment and supply
37_39	37_39	Jäte- ja jätevesihuolto	Sewerage and waste management
37	37	Viemäri- ja jätevesihuolto	Sewerage
38	38	Jätehuolto ja kierrätys	Waste collection, etc. activities; materials recovery
39	39	Muut ympäristönhuoltopalvelut	Remediation activities and other waste management services
F	F	F Rakentaminen	F Construction
41_43	41_43	Rakentaminen	Construction
41+43.2_43.9	41+432_439	Talonrakentaminen ym.	Building construction, etc.
42+43.1	42+431	Maa- ja vesirakentaminen ym.	Civil engineering, etc.
G	G	G Kauppa	G Trade
45_47	45_47	Tukku- ja vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	Trade and repair of motor vehicles, etc. ; Wholesale trade; Retail trade
45	45	Autojen ym. kauppa, korjaus ja huolto	Trade and repair of motor vehicles, etc.
46	46	Tukkukauppa (pl. autot ym.)	Wholesale trade (excl. motor vehicles, etc.)
47	47	Vähittäiskauppa (pl. autot ym.)	Retail trade (excl. motor vehicles, etc.)
H	H	H Kuljetus ja varastointi	H Transportation and storage
49_53	49_53	Kuljetus ja varastointi	Transportation and storage
49	49	Maaliikenne	Land transport
50	50	Vesiliikenne	Water transport
51	51	Ilmaliikenne	Air transport
52	52	Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	Warehousing and support activities for transportation
53	53	Posti- ja kuriiritoiminta	Postal and courier activities
I	I	I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	I Accommodation and food service activities
55_56	55_56	Majoitus- ja ravitsemistoiminta	Accommodation and food service activities
55	55	Majoitus	Accommodation

NACE rev.2	SKT 2010	Toimialaluokitus	Industrial classification
56	56	Ravitsemistoiminta	Food and beverage service activities
J	J	J Informaatio ja viestintä	J Information and communication
58_63	58_63	Kustannustoiminta; Audiovisuaalinen toiminta; Televiestintä; Tietojenkäsittelypalvelu	Publishing activities; Audio-visual activities; Telecommunications; Computer and information service activities
58	58	Kustannustoiminta	Publishing activities
59_60	59_60	Audiovisuaalinen toiminta	Audio-visual activities
61	61	Televiestintä	Telecommunications
62_63	62_63	Tietojenkäsittelypalvelu	Computer and information service activities
K	K	K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	K Financial and insurance activities
6.4_6.6	64_66	Rahoitus- ja vakuutustoiminta	Financial and insurance activities
6.4	64	Rahoitustoiminta	Financial activities
6.5	65	Vakuutustoiminta ym.	Insurance activities
6.6	66	Rahoitusta ja vakuutusta palveleva toiminta	Activities auxiliary to financial and insurance activities
L	L	L Kiinteistöalan toiminta	L Real estate activities
68	68	Kiinteistöalan toiminta	Real estate activities
	68A	Asuntojen ja asuinkiinteistöjen hallinta	Operation of dwellings and residential real estate
	68201_68202	Asuntojen vuokraus ja hallinta	Letting and operation of dwellings
	68201	Asuntojen vuokraus	Letting of dwellings
	68202	Asuntojen hallinta	Operation of dwellings
	681+68209+683	Muu kiinteistötoiminta	Other real estate activities
M	M	M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	M Professional, scientific and technical activities
69_75	69_75	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	Professional, scientific and technical activities
69_70	69_70	Liikkeenjohdon palvelut	Business management activities
69_71	69_71	Liikkeenjohdon palvelut, Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	Business management activities, Architectural and engineering activities; technical testing and analysis
69	69	Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut	Legal and accounting activities
70	70	Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi	Activities of head offices; management consultancy
71	71	Tekniset palvelut	Architectural and engineering activities, etc.
72	72	Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	Scientific research and development
73	73	Mainostoiminta ja markkinatutkimus	Advertising and market research
73_75	73_75	Mainostoiminta ja markkinatutkimus, muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	Advertising and market research, other business activities and veterinary activities
74_75	74_75	Muut liike-elämän palvelut ja eläinlääkintä	Other business activities and veterinary activities
74	74	Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	Other professional, scientific and technical activities

NACE rev.2	SKT 2010	Toimialaluokitus	Industrial classification
75	75	Eläinlääkintäpalvelut	Veterinary activities
N	N	N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	N Administrative and support service activities
77_82	77_82	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	Administrative and support service activities
77	77	Vuokraus- ja leasingtoiminta	Rental and leasing activities
78	78	Työllistämistoiminta	Employment activities
79	79	Matkatoimistot ym.	Travel agencies, etc.
80_82	80_82	Muut tukipalvelut	Other support services
80	80	Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	Security and investigation activities
81	81	Kiinteistön- ja maisemanhoito	Services to buildings and landscape activities
82	82	Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	Office administrative and other business support activities
O	O	O Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	O Public administration and social security
84	84	Julkinen hallinto ja sosiaalivakuutus	Public administration and social security
.4.1_84.2	841_842	Julkinen hallinto	Public administration
84.3	843	Pakollinen sosiaalivakuutustoiminta	Compulsory social security activities
84.22	844	Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet	Defence equipment and conscripts
	845	Radanpito	Maintaining of railways
	846	Tienpito	Maintaining of roads and streets
P	P	P Koulutus	P Education
85	85	Koulutus	Education
Q	Q	Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	Q Human health and social work activities
86_88	86_88	Terveys- ja sosiaalipalvelut	Human health and social work activities
86	86	Terveyspalvelut	Human health activities
87_88	87_88	Sosiaalipalvelut	Social work activities
R	R	R Taiteet, viihde ja virkistys	R Arts, entertainment and recreation
90_96	90_96	Taiteet, viihde ja virkistys; Muu palvelutoiminta	Arts, entertainment and recreation, Other service activities
90_92	90_92	Kulttuuritoiminta ja rahapelit	Cultural activities and gambling
90_91	90_91	Kulttuuritoiminta	Cultural activities
92	92	Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	Gambling and betting activities
93	93	Urheilu-, huvi- ja virkistyspalvelut	Sport, amusement and recreation activities
S	S	S Muu palvelutoiminta	S Other service activities
94	94	Järjestöjen toiminta	Activities of membership organisations
95	95	Kotitaloustavaroiden korjaus	Repair of household goods
96	96	Muut henkilökohtaiset palvelut	Other personal service activities
T	T	T Kotitalouspalvelut	T Household service activities
97_98	97_98	Kotitalouspalvelut	Household service activities

Liite 5 Tuottajatyyppiluokitus

Taulukko 0-3 Tuottajatyyppiluokitus

SKT-koodi	Tuottajatyyppiluokitus (T)	Classification of producers by type
T0	Tuottajatyypit yhteensä	Types of producers total
T10	Markkinatuottajat	Market producers
T20	Omaan loppukäyttöön tuottajat	Producers for own final use
T30	Muut markkinattomat tuottajat	Other non-market producers

Liite 6 Tuoteluokitus

Taulukko 0-4 Tuoteluokitus

Koodi	Tuotenimike	Product heading
011111	Tavallinen vehnä sekä vehnän ja rukiin sekavilja (durumvehnä)	Soft wheat and meslin
011120	Maissi	Maize (corn)
011131	Ohra	Barley
011132	Ruis	Rye
011133	Kaura	Oats
011140	Muu viljat	Other cereals
011160	Palkovilja	Green leguminous vegetables
011180	Öljykasvien siemenet ja hedelmät	Oil seeds and oleaginous fruits
011210	Riisi, esikuorimaton	Rice, not husked
011312	Kaalit	Cabbages
011314	Salaatit	Lettuces
011320	Muut lehti- ja varsivihannekset, melonit	Other leafy or stem vegetables, melons
011332	Kurkut	Cucumbers
011334	Tomaatit	Tomatoes
011335	Muut hedelmän valmistavat vihannekset	Other fruit-bearing vegetables n.e.c.
011341	Porkkanat ja nauriit	Carrots and turnips
011350	Perunat	Potatoes
011355	Muut mukulat ja juuret, sipulit, taimet	Other edible roots and tubers; live plants; bulbs
011371	Sokerijuurikas	Sugar beet
011379	Sokerijuurikkaan ja rehukasvien siemenet	Sugar beet seeds and seeds of forage plants
011389	Sienet, viljellyt	Mushrooms, cultivated
011410	Sokeriruoko	Sugar cane
011510	Valmistamaton tupakka	Unmanufactured tobacco
011611	Tekstiileissä käytetyt raa'at kasviaineet (puuvilla, pellava jne.)	Fibre crops
011619	Kannabiskasvit	Cannabis plants
011900	Oljet ja rehukasvit	Straw and forage
011920	Koristekasvit	Cut flowers and flower buds (including bouquets), wreaths and the like
011925	Kukkien ja kasvisten siemenet	Flower seeds and fruit seeds
011930	Raa'at kasviaineet teollisuuteen	Plants used primarily in perfumery, in pharmacy, or for insecticidal, fungicidal or similar purposes
012100	Viininrypäleet	Grapes
012200	Banaanit ja muut trooppiset hedelmät	Bananas, pineapples, coconuts etc
012300	Sitrushedelmät	Citrus fruit
012400	Omenat ja muut kota- ja kivihedelmät	Other fruit, locust beans
012500	Marjat, viljellyt	Cultivated berries
012521	Muut hedelmät ja pähkinät	Other fruit, locust beans
012711	Kahvi, paahtamaton	Coffee, not roasted, not decaffeinated
012712	Teelehdet	Tea leaves

Koodi	Tuotenimike	Product heading
012714	Kaakaopavut	Cocoa beans
012800	Mausteet, muut kuin jalostetut	Spices, not processed
012910	Luonnonkumi	Natural rubber
012925	Joulupuut ja muut monivuotiset viljelykasvit	Christmas trees, cut
013000	Istutustuotteet: elävät kasvit, sipulit, mukulat ym.	Planting material: live plants, bulbs, tubers and roots, cuttings and slips; mushroom spawn
014110	Nautakarja	Bovine cattle, live
014120	Maito, jalostamaton	Raw milk from bovine cattle
014310	Hevoset	Horses. Live
014510	Lampaat, vuohet	Sheep, live
014511	Porot	Reindeer meat and raw hides
014530	Villa ja eläimenkarva	Wool and animal hair
014610	Elävät siat	Swine, live
014710	Elävä siipikarja	Poultry, live
014720	Kuorelliset munat	Eggs, in shell
014910	Muut elävät eläimet	Other live animals
014920	Muut eläintuotteet	Other farm animal products n.e.c.
014921	Luonnonhunaja	Natural honey
014930	Raa'at turkisnahat	Raw furskins and miscellaneous raw hides and skins
016000	Maatalouspalvelut	Agricultural and animal husbandry services, except veterinary services
017100	Riistan liha	Hunting and trapping
017200	Metsästystä palveleva toiminta ja riistanhoito	Services incidental to hunting
021100	Metsäpuiden taimet	Plants of forest trees
021200	Metsänviljely	Forest cultivation
021310	Mäntytukkipuu	Logs of pinewood
021320	Kuusitukkipuu	Logs of spruce
021330	Lehtitukkipuu (tukit muuta kuin havupuuta)	Logs of non-coniferous wood
021340	Mäntykuitupuu	Pulpwood, pinewood
021350	Kuusikuitupuu	Pulpwood, spruce
021360	Lehtikuitupuu	Pulpwood, non-coniferous wood
021370	Polttopuu ja hake	Fuel wood and wood chips
021380	Muu raakapuu (erikoispuutavaralajit)	Other wood in the rough (special timber assortments)
021385	Muut metsätalouden tuotteet	Other products incidental to forestry and logging
022000	Puunkorjuu- ja lähikuljetuspalvelut	Timber harvesting and short distance haul
023100	Metsämarjat	Forest berries
023200	Metsäsienet	Forest mushrooms
023300	Muut keräilytuotteet	Other products of collecting economy
024000	Metsätaloutta avustavat palvelut	Services incidental to forestry and logging
030010	Kala, elävä	Fish, live (fry)
030021	Kala, tuore tai jäähdytetty	Fish, fresh or chilled
030029	Kala virkistyskalastuksesta	Fish, recreational fishing
030080	Muut kalatalouden tuotteet	Other products incidental to fishing
030090	Kalatalouden palvelut	Services incidental to fishing
050000	Kivihiili	Coal and lignite
061000	Raakaöljy (maaöljyt ym)	Crude petroleum
062000	Luonnonkaasu eli maakaasu	Natural gas, liquefied or in gaseous state
071000	Rautamalmit	Iron ores
072911	Kuparimalmit ja -rikasteet	Copper ores and concentrates
072912	Nikkelimalmit ja -rikasteet	Nickel ores and concentrates
072915	Lyijy-, sinkki- ja tinamalmit ja niiden rikasteet	Lead, zinc and tin ores and concentrates
072920	Muut värimetallimalmit ja rikasteet	Other non-ferrous metal ores and concentrates n.e.c.
081090	Soran tai hiekan nosto-, seulonta-, lajittelu- sekä kiven murskaus- yms. käsittelypalvelut	Quarrying, sorting, grinding etc services of gravel or sand

Koodi	Tuotenimike	Product heading
081110	Koriste- tai rakennuskivi (graniitti, hiekkakivi ym.)	Ornamental or building stone (marble, granite etc.)
081120	Kalkkikivi, kipsikivi, liitu ja liuskekivi.	Limestone, gypsum, chalk and slate
081210	Luonnonhiekka, kivirouheet, -sirut ja -jauheet sekä kuonan ja sen kaltaisten teollisuusjätteiden seokset	Gravel and sand
081220	Savi ja kaoliini	Clays and kaolin
089100	Kemialliset ja lannoitemineraalit	Chemical and fertiliser minerals
089200	Turve	Peat
089300	Suola ja puhdas natriumkloridi	Salt and pure sodium chloride
089900	Muut mineraalit	Other minerals
099090	Muiden kivennäisaineiden (myös kemiallisten mineraalien) louhinta-, nosto- yms. käsittelypalvelut	Support services to other mining and quarrying n.e.c.
101111	Naudanliha, tuore, jäähdytetty ja jäädytetty	Meat of bovine animals, fresh, chilled or frozen
101112	Sianliha, tuore, jäähdytetty ja jäädytetty	Meat of swine, fresh, chilled or frozen
101113	Karitsan ja lampaanliha, tuore,jäähdytetty ja jäädytetty	Meat of sheep, fresh, chilled or frozen
101114	Muu liha ja muut syötävät eläimenosat	Meat of goats, horses and other equines, fresh, chilled or frozen
101140	Vuotavilla sekä nauta- ja hevoseläinten, lampaiden ja vuohien raakavuodat ja nahat	Pulled wool and raw hides and skins of bovine or equine animals, sheep and goats
101150	Naudan, lampaan, vuohen tai sian rasva	Fats of bovine animals, sheep, goats or pigs
101160	Raa'at eläimenosat, syötäväksi kelpaamattomat	Raw offal, inedible
101190	Teurastus- ja lihanleikkuupalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of processed and preserved meat
101200	Jalostettu ja säilötty siipikarjan liha	Processed and preserved poultry meat
101210	Höyhenet ja höyhenpeitteiset linnunnahat	Feathers and skins of birds with feathers
101311	Liha: palat, suolattu, kuivattu tai savustettu, muut syötävät eläimenosat (suolatut, suolavedessä, kuivatut tai savustetut) sekä lihasta ja muista eläimenosista valmistettu syötävä jauho ja jauhe	Meat and edible meat offal, salted, in brine, dried or smoked; edible flours and meals of meat or meat offal
1013141	Makkarat	Sausages and similar products of meat, offal or blood
1013142	Muut valmisteet ja säilykkeet lihasta, muista eläimenosista tai verestä (pl. lihasta tai muista eläimenosista tehdyt valmisruoat)	Other prepared and preserved meat, meat offal or blood, except prepared meat and offal dishes
101316	Jauhot, jauheet ja rakeet (pellets) lihasta tai muista eläimenosista valmistetut, ihmisravinnoksi kelpaamattomat; eläinrasvan sulatusjätteet	Flours, meals and pellets of meat unfit for human consumption; greaves
101390	Lihavalmisteiden tuotantoon liittyvät kypsentämis- ym. valmistuspalvelut	Cooking and other preparation services for the production of meat products; sub-contracted operations as part of manufacturing of meat and poultry meat products
102011	Kalafileet, muu kalanliha ja kalan maksa, mäti ja maiti, tuore tai jäähdytetty	Fish fillets and other fish meat (whether or not minced), livers, roes, fresh or chilled
102013	Kala, kalafileet, muu kalanliha ja kalan maksa, mäti ja maiti, jäädytetty	Fish fillets and other fish meat (whether or not minced), livers, roes, frozen
102021	Kuivattu, suolattu tai suolavedessä oleva kala; savustettu kala; syötävä kalajauhe	Fish fillets, dried, salted or smoked; flours, meals and pellets of fish, fit for human consumption
102025	Kalavalmisteet ja -säilykkeet (pl. valmiit kalaruoat)	Fish, otherwise prepared or preserved, except prepared fish dishes
102030	Äyriäiset, nilviäiset ja muut vedessä elävät selkärangattomat, jäädytetyt, valmistetut tai säilötyt	Crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates, frozen, prepared or preserved

Koodi	Tuotenimike	Product heading
102040	Ihmisravinnoksi kelpaamattomat kalatuotteet	Flours, meals and pellets, unfit for human consumption, and other products n.e.c. of fish or of crustaceans, molluscs or other aquatic invertebrates
102090	Kalan, äyriäisten ja nilviäisten käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of processed and preserved fish, crustaceans and molluscs
103100	Jalostetut tai säilötyt perunat	Processed and preserved potatoes
103200	Hedelmä-, marja- ja kasvismehut	Fruit and vegetable juices
103910	Jalostetut tai säilötyt kasvikset (pl. perunat)	Processed and preserved vegetables, excluding potatoes
103920	Jalostetut tai säilötyt hedelmät, marjat ja pähkinät	Processed and preserved fruit and nuts
103930	Kasviaineet ja kasvialkuperää olevat jätteet sekä kasvialkuperää olevat jätetuotteet ja sivutuotteet	Vegetable materials and vegetable waste, vegetable residues and by-products
103990	Kypsentämiseen tai muuhun valmistukseen liittyvät palvelut (tiivistäminen ym.) hedelmien ja kasvisten säilöntää varten	Cooking and other preparation services for the preservation of fruit and vegetables; sub-contracted operations as part of manufacturing of other processed and preserved fruit and vegetables
104110	Eläinrasvat ja -öljyt sekä niiden jakeet, raa'at	Animal oils and fats, their fractions, crude
104120	Kasviöljyt, raa'at, puuvillalintterit	Vegetable oils, crude; cotton linters
104140	Öljykakut ja muut kasvirasvojen tai -öljyjen kiinteät jätetuotteet; öljysiemen- tai öljyhedelmäjauhot	Oil-cake and other solid residues, of vegetable fats or oils; flours and meals of oil seeds or oleaginous fruits
104150	Puhdistetut öljyt (pl. jätetuotteet), eläin- ja kasvirasvat - ja öljyt ja kasvivahat	Refined oils, except residues
104200	Margariini ja sen kaltaiset ravintorasvat	Margarine and similar edible fats
104090	Kasvi- ja eläinöljyjen ja -rasvojen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of vegetable and animal oils and fats
105110	Jalostettu nestemäinen maito ja kerma	Processed liquid milk and cream
105120	Maito ja kerma kiinteässä muodossa	Milk and cream of > 6 % fat, not concentrated or sweetened
105130	Voi ja maitorasvalevitteet	Butter and dairy spreads
105140	Juusto ja juustoaine	Cheese and curd
105150	Muut maitotaloustuotteet	Other dairy products
105200	Jäätelö, mehujää ja niiden kaltaiset jäädytetyt tuotteet, myös kaakaota sisältävät	Ice cream and other edible ice
105090	Maitotaloustuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of dairy products
106110	Riisi, osittain tai kokonaan hiottu, esikuorittu tai rikottu	Rice, semi- or wholly milled, or husked or broken
106120	Viljasta ja kasviksista valmistetut jauhot; niiden seokset	Cereal and vegetable flour; mixes thereof
106130	Rouhe, karkea jauho ja viljapelletit sekä muut viljatuotteet	Groats, meal and pellets and other cereal grain products
106140	Leseet, lesejauhot ja muut viljan käsittelyssä syntyneet jätetuotteet	Bran, sharps and other residues from the working of cereals
106200	Tärkkelys ja tärkkelystuotteet	Starches and starch products
106090	Mylly- ja tärkkelystuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of grain mill products, starches and starch products
107100	Leipä; tuoreet leivonnaiset ja kakut	Bread; fresh pastry goods and cakes
107200	Näkkileipä ja keksit; säilyvät leivonnaiset ja kakut	Rusks and biscuits; preserved pastry goods and cakes

Koodi	Tuotenimike	Product heading
107300	Makaronit, nuudelit, kuskus ja vastaavat jauhotuotteet	Macaroni, noodles, couscous and similar farinaceous products
107090	Leipomotuotteiden, makaronien yms. käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of bakery and farinaceous products
108110	Sokeri	Raw or refined cane or beet sugar; molasses
108120	Sokerijuurikasjätemassa, sokeriruokojäte ja muut sokerinvalmistuksen jätteet	Beet-pulp, bagasse and other waste of sugar manufacture
108210	Kaakaomassa; kaakaovoi, rasva ja öljy; kaakaojauhe	Cocoa paste, whether or not defatted, cocoa butter, fat and oil, cocoa powder
108220	Suklaa ja makeiset	Chocolate and sugar confectionery
108300	Jalostettu tee ja kahvi	Processed tea and coffee
108400	Mausteet ja maustekastikkeet	Condiments and seasonings
108500	Einekset ja valmisruoat	Prepared meals and dishes
108600	Homogenoidut ravintovalmisteet ja dieettiruoka	Homogenised food preparations and dietetic food
108910	Muut elintarvikkeet, muualle luokittelemattomat	Soups, eggs, yeasts and other food products; extracts and juices of meat, fish and aquatic invertebrates
108990	Elintarvikkeiden tuotantoon liittyvät kypsentämis- ym. valmistuspalvelut (pois lukien lihavalmisteet ja kasvikset)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other food products n.e.c.
109100	Valmistettu kotieläinrehu	Prepared feeds for farm animals
109090	Eläinten ruokien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of prepared animal feeds
109200	Valmistetut lemmikkieläinten ruoat	Prepared pet foods
110100	Tislatut alkoholijuomat	Distilled alcoholic beverages
110200	Rypäleistä valmistettu viini	Wine from grape
110300	Siideri ja muut hedelmä- ja marjaviinit	Cider and other fruit wines
110400	Muut tislaamattomat käymistietä valmistetut juomat	Other non-distilled fermented beverages
110510	Olut	Beer
110520	Rankki ja muut panimo- ja polttimojätteet	Brewing or distilling dregs
110600	Maltaat	Malt
110700	Virvoitusjuomat; kivennäisvesi ja muu pullotettu vesi	Soft drinks; mineral waters and other bottled waters
110090	Juomien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of beverages
120000	Tupakkatuotteet	Tobacco products
120090	Tupakkatuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of tobacco products
131000	Tekstiililangat	Textile yarn and thread
131090	Tekstiilikuitujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of textile yarn and thread
132000	Kudotut kankaat	Woven textiles
132090	Kankaiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of woven textiles
133000	Tekstiilien viimeistelypalvelut	Textile finishing services
139100	Neulokset	Knitted and crocheted fabrics
139210	Sovitetut tekstiilitavarat kotitalouksia varten	Made-up textile articles for the household
139221	Säkit ja pussit, jollaisia käytetään tavaroiden pakkaamiseen	Sacks and bags, of a kind used for the packing of goods
139222	Tavarapeitteet, ulkokaihtimet ja aurinkokatokset; purjeet veneitä, purjelautoja tai maakulkuneuvoja varten; teltat ja leirintävarusteet (myös ilmapatjat)	Tarpaulins, awnings and sunblinds; sails for boats, sailboards or landcraft; tents and camping goods (including pneumatic mattresses)

Koodi	Tuotenimike	Product heading
139224	Täytetyt vuodepeitteet, tyynyt ja pielukset, makuupussit ja sen kaltaiset tavarat, jousitetut tai millä aineella tahansa täytetyt tai pehmustetut tai huokoisesta kumista tai huokoisesta muovista tehdyt	Quilts, eiderdowns, cushions, pouffes, pillows, sleeping bags and the like, fitted with springs or stuffed or internally fitted with any material or of cellular rubber or plastics
139229	Muut sovitetut tekstiilitavarat (myös lattiarievut, tiskirievut, pölyrievut ja niiden kaltaiset puhdistusliinat, pelastusliivit ja vyöt) ja laskuvarjot	Other made-up textile articles (including floor cloths, dish-cloths, dusters and similar cleaning cloths, life-jackets and life-belts)
139300	Matot ja ryijyt	Carpets and rugs
139400	Purjelanka, nuora, sidelanka ja verkko	Cordage, rope, twine and netting
139500	Kuitukangas ja kuitukangastuotteet (pl. vaatteet)	Non-wovens and articles made from non-wovens, except apparel
139600	Muut tekniset ja teollisuustekstiilit	Other technical and industrial textiles
139900	Muut tekstiilituotteet, muualle luokittelemattomat	Other textiles n.e.c.
139090	Muiden tekstiilituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other textiles
141100	Nahkavaatteet	Leather clothes
141200	Työvaatteet	Workwear
141300	Muut takit, puvut, housut, hameet yms.	Other outerwear
141340	Käytetyt vaatteet ja muut käytetyt vaatetustavarat	Worn clothing and other worn articles
141400	Alusvaatteet	Underwear
141900	Muut vaatteet ja asusteet	Other wearing apparel and accessories
141090	Vaatteiden käsittely- ja valmistuspalvelut (pl. turkisvaatteet)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of wearing apparel, except fur apparel
142000	Turkisvaatteet ja -tuotteet	Articles of fur
142090	Turkisvaatteiden ja -tuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of articles of fur
143100	Sukat ja sukkahousut	Knitted and crocheted hosiery
143900	Muut neulevaatteet	Other knitted and crocheted apparel
143090	Neulevaatteiden ja sukkien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of knitted and crocheted apparel
151110	Parkitut tai muokatut turkisnahat ja säämiskänahka	Tanned or dressed fur skins
151130	Nauta- ja hevoseläinten nahka ja muiden eläinten nahka, karvapeitteetön	Leather, of bovine or equine animals, without hair
151190	Nahan, turkisten ja niistä valmistettujen tuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut (pois lukien jalkineet)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of tanned and dressed leather; dressed and dyed fur
151200	Matka-, käsi- ja sen kaltaiset laukut, satulat ja valjaat	Luggage, handbags and the like, saddlery and harness
152010	Jalkineet	Footwear
152040	Jalkineiden osat	Parts of footwear of leather; removable insoles, heel cushions and similar articles; gaiters, leggings and similar articles, and parts thereof
152090	Jalkineiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of footwear
161010	Puu, sahattu tai veistetty pituussuunnassa, tasoleikattu tai viiluksi sorvattu, paksuus > 6 mm; puiset rata- ja raitiotiepölkyt, kyllästämättömät	Wood, sawn and planed
161020	Puu, yhdeltä tai useammalta syrjältä tai pinnalta koko pituudelta muotoiltu; lastuvilla; puujauho; puu lastuina tai hakkeena	Wood continuously shaped along any of its edges or faces; wood wool; wood flour; wood in chips or particles

Koodi	Tuotenimike	Product heading
161030	Raakapuu; puiset rata- ja raitiotiepölkyt, kyllästetyt tai muuten käsitellyt	Wood in the rough; railway or tramway sleepers (cross-ties) of wood, impregnated or otherwise treated
161040	Sahanpuru, polttohake ja muu puujäte	Sawdust, wood in chips or particles, wood waste and scrap
161090	Puun kyllästys sekä muut puisten tavaroiden valmistus ja käsittelypalvelut	Drying, impregnation or chemical treatment services of timber; sub-contracted operations as part of manufacturing of wood, sawn and planed
162110	Ristiinliimattu vaneri, vaneroidut puulevyt ja niiden kaltainen kerrostettu puu; puusta tai muusta puumaisesta aineesta valmistettu lastulevy ja sen kaltainen levy	Plywood, veneered panels and similar laminated wood; particle boards and similar boards of wood or other ligneous materials
162120	Vaneriviilu; ristiinliimatun vanerin valmistuksessa käytettävä viilu; tiivistetty puu	Veneer sheets; sheets for plywood; densified wood
162200	Asennettavat parkettilattiat	Assembled parquet floors
162311	Ikkunat, ranskalaiset ikkunat ja niiden kehykset, ovet sekä niiden kehykset ja kynnykset, puuta	Windows, French windows and their frames, doors and their frames and thresholds, of wood
162312	Betonivalumuotit, kattopäreet ja -paanut, puuta	Shuttering for concrete constructional work, shingles and shakes, of wood
162319	Rakennuspuusepäntuotteet, muualle luokittelemattomat	Builders' joinery and carpentry, of wood, n.e.c.
162320	Tehdasvalmisteiset rakennukset, puuta	Other builders' carpentry and joinery
162390	Rakennuspuusepäntuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other builders' carpentry and joinery
162400	Puupakkaukset	Wooden containers
162900	Muut puutuotteet; korkki-, olki- ja punontatuotteet	Other products of wood; articles of cork, straw and plaiting materials
171100	Massa	Pulp
171210	Sanomalehtipaperi, käsintehty paperi ja muu päällystämätön paperi, kartonki tai pahvi graafiseen käyttöön	Newsprint, handmade paper and other uncoated paper or paperboard for graphic purposes
171220	Toaletti- ja kasvopyyhepehmopaperi, käsipyyhe- ja lautasliinapaperi, selluloosavanu ja selluloosakuituharso	Toilet or facial tissue stock, towel or napkin stock, cellulose wadding and webs of cellulose fibres
171230	Pakkauskartonki	Containerboard
171240	Päällystämätön paperi	Uncoated paper
171250	Päällystämätön kartonki ja pahvi (muu kuin kirjoitus-, painatus- tai muuhun graafiseen tarkoitukseen käytettävä)	Uncoated paperboard (other than that of a kind used for writing, printing or other graphic purposes)
171260	Pergamenttipaperi, rasvanpitävät paperit (voipaperit), kuultopaperit ja glassiinipaperi sekä muut kiillotetut läpinäkyvät tai läpikuultavat paperit	Vegetable parchment, greaseproof papers, tracing papers and glassine and other glazed transparent or translucent papers
171270	Jalostettu paperi, kartonki ja pahvi	Processed paper and paperboard
171290	Massan, paperin ja paperituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of paper and paperboard
172100	Aaltopaperi, -kartonki ja -pahvi sekä paperi-, kartonki- ja pahvipakkaukset	Corrugated paper and paperboard and containers of paper and paperboard
172200	Talous- ja hygieniatarvikkeet ja toalettitarvikkeet	Household and sanitary goods and toilet requisites
172300	Paperikauppatavara	Paper stationery
172400	Tapetit	Wallpaper
172911	Paperiset, kartonkiset tai pahviset nimi- ja osoitelaput	Labels of paper or paperboard
172919	Muut paperi-, kartonki- ja pahvituotteet	Other articles of paper and paperboard

Koodi	Tuotenimike	Product heading
172090	Paperi-, kartonki- ja pahvituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of articles of paper and paperboard
181100	Painetut sanomalehdet ja aikakauslehdet, vähintään neljä kertaa viikossa ilmestyvät	Newspaper printing services
181200	Muut painotuotteet (kirjat, esitteet, kaupallinen mainosaineisto ym.)	Other printing services
181300	Painamista ja julkaisemista edeltävät palvelut	Pre-press and pre-media services
181400	Sidonta ja siihen liittyvät palvelut	Binding and related services
182000	Tallenteiden jäljentämispalvelut	Reproduction services of recorded media
191000	Koksi	Coke oven products
191090	Koksituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of coke oven products
192010	Briketit ja niiden kaltaiset kiinteät polttoaineet	Briquettes, ovoids and similar solid fuels
192021	Moottoribensiini, myös lentobensiini	Motor spirit (gasoline), including aviation spirit
192022	Suihkumoottoribensiini	Spirit type (gasoline type) jet fuel
192023	Kevyet maaöljyt, kevyet valmisteet, muualle luokittelemattomat	Light petroleum oils, light preparations n.e.c.
192024	Petroli, myös lentopetroli	Kerosene
1920261	Dieselöljy	Dieseloil
1920269	Kevyt polttoöljy	Light fuel oils
192027	Teollisuusbensiini ym.	Medium petroleum oils; medium preparations n.e.c.
192028	Polttoöljyt, muualle luokittelemattomat	Fuel oils n.e.c.
192029	Voitelussa käytettävät maaöljyt; raskaat valmisteet, muualle luokittelemattomat	Lubricating petroleum oils; heavy preparations n.e.c.
192031	Propaani ja butaani, nesteytetyt	Propane and butane, liquefied
192032	Eteeni, propeeni, buteeni, butadieeni ja muut maaöljykaasut tai kaasumaiset hiilivedyt (pl. maakaasu)	Ethylene, propylene, butylene, butadiene and other petroleum gases or gaseous hydrocarbons, except natural gas
192041	Vaseliini; parafiini; maaöljy- ja muut vahat	Petroleum jelly; paraffin wax; petroleum and other waxes
192042	Maaöljykoksi; maaöljybitumi ja muut maaöljyjen jätetuotteet	Petroleum coke; petroleum bitumen and other residues of petroleum oils
192090	Öljyjen ym.192 tuotteiden puhdistus-, sekoitus-, käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of refined petroleum products
201100	Teollisuuskaasut	Industrial gases
201200	Värit ja pigmentit	Dyes and pigments
201300	Muut epäorgaaniset peruskemikaalit	Other inorganic basic chemicals
201314	Ydinreaktorien säteilyttämättömät polttoaine-elementit	Fuel elements (cartridges), non-irradiated, for nuclear reactors
201400	Muut orgaaniset peruskemikaalit	Other organic basic chemicals
201500	Lannoitteet ja typpiyhdisteet	Fertilisers and nitrogen compounds
201600	Ensiömuovit	Plastics in primary forms
201700	Synteettinen kumi alkumuodossa	Synthetic rubber in primary forms
201090	Peruskemikaalien, lannoitteiden ja typpiyhdisteiden, muoviaineiden ja synteettisen kumiraaka-aineen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of chemicals and chemical products
202000	Torjunta-aineet ja muut maatalouskemikaalit	Pesticides and other agrochemical products
202090	Torjunta-aineiden ja muiden maatalouskemikaalien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of pesticides and other agrochemical products
203010	Maalit ja lakat, jotka perustuvat polymeereihin	Paints and varnishes based on polymers

Koodi	Tuotenimike	Product heading
203020	Muut maalit ja lakat ja niihin liittyvät tuotteet; taiteilijanvärit ja painoväri	Other paints and varnishes and related products; artists' colour and printing ink
203090	Maalien, lakan, painovärien yms. käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of paints, varnishes and similar coatings, printing ink and mastics
204100	Saippua ja pesu-, puhdistus- ja kiillotusaineet	Soap and detergents, cleaning and polishing preparations
204200	Hajuvedet ja hygieniatuotteet	Perfumes and toilet preparations
204090	Saippuan, pesu-, puhdistus- ja kiillotusaineiden; hajuvesien ja hygieniatuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of soap and detergents, cleaning and polishing preparations, perfumes and toilet preparations
205100	Räjähdysaineet	Explosives
205200	Liimat	Glues
205300	Haihtuvat öljyt	Essential oils
205910	Valokuvauslevyt ja filmit, kemiallisesti muunnetut eläin- ja kasvirasvat- ja öljyt, kirjoitus- ja piirustusmusteet	Photographic plates and film, instant print film; chemical preparations and unmixed products for photographic uses
205940	Voiteluvalmisteet; lisäaineet; jäätymistä estävät valmisteet	Lubricating preparations; additives; anti-freezing preparations
205951	Peptonit, muovailumassat, viimeistelyaineet, peittausaineet, valmistetut sitomisaineet ym.	Peptones, modelling pastes, activated carbon, finishing agents, pickling preparations etc.
205955	Biopolttonesteet tekniseen ja teolliseen käyttöön (dieselöljyn korvikkeet ja etanoli liikennepolttoainekäyttöön)	Tecnical and industrial biofuels (substitutes for dieseloil and ethanol for transport fuel)
205959	Erinäiset muut kemialliset tuotteet, muualle luokittelemattomat	Miscellaneous other chemical products n.e.c.
205999	Kemiallisten tuotteiden (myös kosmetiikka- yms. valmisteiden) ja katkottujen tekokuitujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other chemical products n.e.c.
206000	Tekokuidut	Man-made fibres
206090	Tekokuitujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of man-made fibres
211000	Lääkkeiden lähtöaineet	Basic pharmaceutical products
211090	Lääkeaineiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of basic pharmaceutical products
212010	Lääkevalmisteet	Medicaments
212024	Haavalaastarit, katgut ja muut sen kaltaiset aineet; ensiapulaatikot	Adhesive dressings, catgut and similar materials; first-aid boxes
212090	Lääkkeiden ja muiden lääkevalmisteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of pharmaceutical preparations
213000	Huumeet	Drugs
221100	Kumirenkaat; kumirenkaiden uudelleenpinnoitus	Rubber tyres and tubes; retreading and rebuilding of rubber tyres
221900	Muut kumituotteet	Other rubber products
221090	Kumituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of rubber products
222110	Monofilamenttilanka, jonka poikkileikkaus > 1 mm, sauvat, tangot ja profiilit, muovia	Monofilament > 1 mm, rods, sticks and profile shapes, of plastics
222120	Putket ja letkut sekä niiden liitos- ja muut osat, muovia	Tubes, pipes and hoses and fittings thereof, of plastics
222130	Laatat, levyt, kalvot, kaistaleet ja nauhat, muovia, muihin aineisiin tukemalla tai vastaavalla tavalla yhdistämättömät	Plates, sheets, film, foil and strip, of plastics, not supported or similarly combined with other materials
222140	Muut laatat, levyt, kalvot, kaistaleet ja nauhat, muovia	Other plates, sheets, film, foil and strip, of plastics
222200	Muovipakkaukset	Plastic packing goods
222300	Rakennusmuovit	Builders' ware of plastic

Koodi	Tuotenimike	Product heading
222910	Vaatteet ja vaatetustarvikkeet, myös käsineet, muovia	Apparel and clothing accessories (including gloves), of plastics
222920	Muut muovituotteet, muualle luokittelemattomat	Other plastic products n.e.c.
222990	Muovituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Manufacturing services of other plastic products; sub-contracted operations as part of manufacturing of other plastic products
231100	Tasolasi	Flat glass
231200	Muotoiltu ja muokattu tasolasi	Shaped and processed flat glass
231300	Ontto lasitavara (pullot, tölkit, lasiesineet ym.)	Hollow glass
231400	Lasikuitu	Glass fibres
231900	Muu muokattu lasi, myös tekninen lasi	Other processed glass, including technical glassware
231090	Lasin ja lasituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of glass and glass products
232000	Tulenkestävät keraamiset tavarat	Refractory products
232090	Tulenkestävien keraamisten tuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of refractory products
233000	Savesta valmistetut rakennusmateriaalit	Clay building materials
233090	Keraamisten rakennusaineiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of clay building materials
234100	Keraamiset talous- ja koriste-esineet	Ceramic household and ornamental articles
234200	Keraamiset saniteettikalusteet	Ceramic sanitary fixtures
234300	Muut keraamiset tuotteet (mm. eristimet, eristystarvikkeet ja muut tekniset keraamiset tuotteet)	Other technical ceramic products
234090	Muiden posliini- ja keramiikkatuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other porcelain and ceramic products
235100	Sementti	Cement
235200	Kalkki ja kipsi	Lime and plaster
235090	Sementin, kalkin ja kipsin käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of cement, lime and plaster
236100	Betonituotteet rakennustarkoituksiin	Concrete products for construction purposes
236200	Kipsituotteet rakennustarkoituksiin	Plaster products for construction purposes
236300	Valmisbetoni	Ready-mixed concrete
236400	Muurauslaasti	Mortars
236900	Kuitusementti ja muut betoni-, kipsi- ja sementtituotteet	Fibre cement and other articles of concrete, plaster and cement
236090	Betoni-, kipsi- ja sementtituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of articles of concrete, cement and plaster
237000	Leikattu, muotoiltu ja viimeistelty kivi	Cut, shaped and finished stone
237090	Leikatun, muotoillun ja viimeistellyn kiven käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of cut, shaped and finished stone
239100	Hiontatuotteet	Abrasive products
239912	Asfaltista tai sen kaltaisesta aineesta valmistetut tavarat	Articles of asphalt or of similar material
239919	Muut ei-metalliset mineraalituotteet	Non-metallic mineral products n.e.c.
239990	Ei-metallisten mineraalituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other non-metallic mineral products n.e.c.
241010	Rauta ja teräs alkumuodossaan	Primary materials of iron and steel
241020	Raakateräs	Crude steel

Koodi	Tuotenimike	Product heading
241030	Levytuotteet terästä (kuumavalssatut, kylmävalssatut, pleteroidut tai muulla tavalla metallilla tai muulla aineella pinnoitetut), levytuotteet pikaterästä ja piiseosteista sähköteknistä terästä	Flat rolled products of steel
241060	Kuumamuokatut tangot, terästä	Hot processed bars and rods of steel
241070	Kuumamuokatut avoimet teräsprofiilit, ponttiteräs ja rauta- tai raitiotien rakennusmateriaali, terästä	Hot processed open sections of steel, sheet piling of steel and railway or tramway track construction material, of steel
241090	Raudan, teräksen ja rautaseosten käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of basic iron and steel and ferro-alloys
242000	Putket ja profiiliputket ja niihin liittyvät tarvikkeet, terästä	Tubes, pipes, hollow profiles and related fittings, of steel
242090	Putkien, profiiliputkien ja niihin liittyvien tarvikkeiden käsittely- ja valmistuspalvelut teräksestä	Sub-contracted operations as part of manufacturing of tubes, pipes, hollow profiles and related fittings, of steel
243000	Muu ensimmäisen jalostusasteen teräs	Other products of the first processing of steel
243090	Muun teräksen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other products of the first processing of steel
244100	Jalometallit	Precious metals
244210	Alumiini, muokkaamaton; alumiinioksidi	Aluminium, unwrought; aluminium oxide
244220	Puolivalmisteet, alumiinia tai alumiiniseosta	Semi-finished products of aluminium or aluminium alloys
244310	Lyijy, sinkki ja tina, muokkaamaton	Lead, zinc and tin, unwrought
244320	Puolivalmisteet lyijyä, sinkkiä ja tinaa tai niiden seosta	Semi-finished products of lead, zinc and tin or their alloys
244410	Muokkaamaton kupari; kuparikivi; sementoitu kupari	Copper, unwrought; copper mattes; cement copper
244420	Puolivalmisteet kuparia tai kupariseosta	Semi-finished products of copper or copper alloys
244511	Muokkaamaton nikkeli, puolivalmisteet nikkeliä tai nikkeliseosta	Nickel, unwrought semi-finished products of nickel or nickel alloys
244512	Nikkelikivi, nikkelioksidisintterit ja muut nikkelin valmistuksen välituotteet	Nickel mattes, nickel oxide sinters and other intermediate products of nickel metallurgy
244530	Muut värimetallit sekä niistä tehdyt tavarat; kermetit; tuhka ja jätteet, joissa on metalleja tai metalliyhdisteitä	Other non-ferrous metals and articles thereof; cermets; ash and residues, containing metals or metallic compounds
244600	Käsitelty ydinpolttoaine	Processed nuclear fuel
244090	Jalometallien ja muiden värimetallien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of basic precious and other non-ferrous metals
245000	Metallien valupalvelut	Casting services of metals
249090	Perusmetallien käsittely- ja valmistuspalvelut (pois lukien metallien valupalvelut)	Treatment and manufacturing services of base metals (excl. casting services of metals)
251100	Metallirakenteet ja niiden osat	Metal structures and parts of structures
251200	Ovet ja ikkunat, metallia	Doors and windows of metal
251090	Metallirakenteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of structural metal products
252100	Keskuslämmityspatterit ja -kattilat, kuumavesivaraajat	Central heating radiators and boilers
252900	Muut säiliöt, altaat ja astiat, metallia	Other tanks, reservoirs and containers of metal
252090	Metallisäiliöiden ja -altaiden yms. käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of tanks, reservoirs and containers of metal

Koodi	Tuotenimike	Product heading
253011	Höyrykattilat ja muut höyrynkehittimet; kuumavesikattilat, apulaitteet; höyrykoneiden lauhduttimet	Steam or other vapour generating boilers; super-heated water boilers; auxiliary plant for use with boilers; condensers for steam or other vapour power units
253013	Höyrykattiloiden osat	Parts of steam generators
253020	Ydinreaktorit ja niiden osat	Nuclear reactors and parts thereof
253090	Höyrykattiloiden käsittely- ja valmistuspalvelut (pl. keskuslämmityslaitteet)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of steam generators, except central heating hot water boilers
254011	Sota-aseet, ei kuitenkaan revolverit, pistoolit tai niiden kaltaiset aseet	Military weapons, other than revolvers, pistols and the like
254012	Revolverit, pistoolit, muut kuin sotilaskäyttöön tarkoitetut tuliaseet ja niiden kaltaiset laitteet	Revolvers, pistols, non-military firearms and similar devices
254013	Pommit, ohjukset ja niiden kaltaiset sotatarvikkeet; patruunat, muut ammukset ja heittoaseet sekä niiden osat	Bombs, missiles and similar munitions of war; cartridges, other ammunition and projectiles and parts thereof
254014	Sota-aseiden ja muiden aseiden osat	Parts of military weapons and other arms
254090	Aseiden ja ammusten käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of weapons and ammunition
255000	Metallin takomis-, puristamis-, meistämis- ja valssauspalvelut; jauhemetallurgia	Forging, pressing, stamping and roll-forming services of metal; powder metallurgy
256100	Metallin käsittely- ja päällystämispalvelut	Treatment and coating services of metals
256211	Sorvatut metalliosat hanoihin, venttiileihin ja niiden kaltaisiin tavaroihin	Turning services of metal parts for taps and valves etc.
256213	Sorvatut metalliosat koneisiin ja mekaanisiin laitteisiin	Turning services of metal parts for machines and mechanical equipments
256215	Sorvatut metalliosat kulkuneuvoihin	Turning services of metal parts for transport equipment
256219	Sorvatut metalliosat sähkökoneisiin ja -laitteisiin, optisiin laitteisiin ym. ja muut sorvatut metalliosat	Turning services of metal parts for electronic, electrical and optical equipments
256220	Työstetyt metalliosat (pois lukien sorvatut metalliosat)	Other machining services
257100	Ruokailu- ja leikkuuvälineet	Cutlery
257200	Lukot ja saranat	Locks and hinges
257310	Käsityökalut, jollaisia käytetään maanviljelyksessä, puutarhanhoidossa tai metsänhoidossa	Hand tools of a kind used in agriculture, horticulture or forestry
257320	Käsisahat; kaikenlaisten sahojen terät ja muut käsityökalut	Hand saws; blades for saws of all kinds; other hand tools
257340	Vaihdettavat työkalut käsityökaluja (ml. voimakäyttöisiä) ja työstökoneita varten	Interchangeable tools for hand tools, whether or not power-operated, or for machine tools
257350	Muotit; kaavauskehykset metallinvalua varten; mallipohjat; valumallit	Moulds; moulding boxes for metal foundry; mould bases; moulding patterns
257360	Muut työkalut	Other tools
257090	Ruokailu- ja leikkuuvälineiden yms. sekä työkalujen ja rautatavaran käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of cutlery, tools and general hardware
259100	Metallipakkaukset ja -astiat	Steel drums and similar containers
259190	Metallialtaiden, -astioiden, -tynnyreiden ja tölkkien (tilavuus <= 300 litraa, ei kuitenkaan kaasuja varten) korjaus ja huolto	Sub-contracted operations as part of manufacturing of steel drums and similar containers
259200	Kevytmetallipakkaukset	Light metal packaging
259300	Metallilankatuotteet, ketjut ja jouset	Wire products, chain and springs
259400	Kiinnittimet ja ruuvikonetuotteet	Fasteners and screw machine products
259911	Astianpesupöydät ja pesualtaat, kylpyammeet ja muut saniteettitavarat sekä niiden osat, rautaa, terästä, kuparia tai alumiinia	Sinks, wash-basins, baths and other sanitary ware, and parts thereof, of iron, steel, copper or aluminium

Koodi	Tuotenimike	Product heading
259912	Pöytä-, keittiö- ja talousesineet sekä niiden osat rautaa, terästä, kuparia tai alumiinia	Table, kitchen or household articles and parts thereof, of iron, steel, copper or aluminium
259920	Muut tavarat, epäjaloa metallia	Other articles of base metal
259926	Alusten potkurit ja niiden siivet	Ships' or boats' propellers and blades thereof
259990	Metallituotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut (pois lukien koneet ja laitteet)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other fabricated metal products n.e.c.
261100	Elektroniset komponentit	Electronic components
261200	Kalustetut piirilevyt	Loaded electronic boards
261090	Elektronisten komponenttien ja piirilevyjen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of electronic components and boards
262000	Tietokoneet ja niiden oheislaitteet	Computers and peripheral equipment
262090	Tietokoneiden ja muiden tietojenkäsittelylaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Computers and peripheral equipment manufacturing services; sub-contracted operations as part of manufacturing of computers and peripheral equipment
263010	Radio- tai televisiolähettimet, televisiokamerat	Radio or television transmission apparatus; television cameras
263021	Langalliset puhelimet, joissa on langaton kuuloke	Line telephone sets with cordless handsets
263022	Puhelimet langattomia verkkoja varten	Telephones for cellular networks or for other wireless networks
263023	Muut puhelimet ja äänen, kuvan tai muiden tietojen lähettämiseen tai vastaanottamiseen tarkoitetut laitteet, myös langallisissa tai langattomissa verkoissa (kuten lähi- tai alueverkoissa) käytettävät tietoliikennelaitteet	Other telephone sets and apparatus for transmission or reception of voice, images or other data, including apparatus for communication in a wired or wireless network (such as a local or wide area network)
263030	Sähköllä toimivien puhelin- tai lennätinlaitteiden osat, antennit ja antenniheijastimet sekä niiden osat	Parts of electrical telephonic or telegraphic apparatus aerials and aerial reflectors of all kind and parts thereof; parts of radio and television transmission apparatus and television cameras
263050	Murto- tai palohälyttimet sekä niiden kaltaiset laitteet:laitteiden osat	Burglar or fire alarms and similar apparatus
263090	Viestintälaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of communication equipment
264010	Radiovastaanottimet	Radio broadcast receivers
264020	Televisiovastaanottimet, myös sellaiset, jotka sisältävät radiovastaanottimia tai äänen tai videosignaalin tallennus- tai toistolaitteita	Television receivers, whether or not combined with radio-broadcast receivers or sound or video recording or reproduction apparatus
264030	Äänen ja kuvan tallennus- ja toistolaitteet	Apparatus for sound and video recording and reproducing
264040	Mikrofonit, kaiuttimet, radiopuhelin- ja radiolennätinvastaanottimet	Microphones, loudspeakers, reception apparatus for radio-telephony or telegraphy
264050	Äänen ja kuvan tallennus- ja toistolaitteiden osat	Parts of sound and video equipment
264060	Videopelikonsolit (joita käytetään televisiovastaanottimen kanssa tai joissa on oma kuvaruutu) ja muut taito- ja onnenpelit, joissa on sähköinen näyttölaite	Video game consoles (used with a television receiver or having a self-contained screen) and other games of skill or chance with an electronic display
264090	Radio- ja televisiolaitteiden sekä äänen ja kuvan tallennus- ja toistolaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of consumer electronics
265110	Navigointi-, meteorologiset, geofysikaaliset ja niiden kaltaiset kojeet ja laitteet sekä tutkalaitteet ja radionavigointilaitteet	Navigational, meteorological, geophysical and similar instruments and appliances; Radar apparatus and radio navigational aid apparatus; precision balances; instruments for drawing, calculating, measuring length and the like

Koodi	Tuotenimike	Product heading
265140	Sähkösuureiden ja ionisoivan säteilyn mittauskojeet, tarkkuusvaa'at, piirustus- ja laskukojeet, pituuksien mittauskojeet yms. kojeet	Instruments for measuring electrical quantities or ionising radiations
265150	Kojeet muiden fysikaalisten ominaisuuksien mittaamista varten	Instrument for checking other physical characteristics
265160	Muut mittaus-, tarkkailu- ja testauskojeet ja -laitteet	Other measuring, checking and testing instruments and appliances
265170	Lämmönsäätimet, paineensäätimet ja muut automaattiset säätö- tai valvontakojeet ja laitteet	Thermostats, manostats and other automatic regulating or controlling instruments and apparatus
265180	Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteiden osat ja tarvikkeet	Parts and accessories for measuring, testing and navigating equipment
265190	Optisten, valokuvaus-, mittaus-, tarkkailu-, lääkintäkojeiden ja laitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of measuring, testing and navigating equipment
265200	Kellot ja niiden osat sekä ajanmerkitsemislaitteet ja pysäköintimittarit	Watches and clocks and parts; time registers, time recorders, parking meters; time switches with clock or watch movement
266000	Säteilylaitteet sekä sähkölääkintä- ja sähköterapialaitteet	Irradiation, electromedical and electrotherapeutic equipment
266090	Säteilylaitteiden sekä elektronisten lääkintä- ja terapialaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of irradiation, electromedical and electrotherapeutic equipment
267010	Valokuvausvarusteet ja niiden osat	Photographic equipment and parts thereof
267020	Muut optiset kojeet ja niiden osat	Other optical instruments and parts thereof
267090	Optisten instrumenttien ja valokuvausvälineiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of optical instruments and photographic equipment
268000	Magneettiset ja optiset tallennevälineet	Magnetic and optical media
271110	Yleisvirtamoottorit, joiden antoteho > 37,5 W; moottorit, joiden antoteho<= 37,5 W; muut tasavirtamoottorit; tasavirtageneraattorit muut vaihtovirtamoottorit; vaihtovirtageneraattorit	Motors of an output <= 37,5 W; other DC motors; DC generators; universal AC/DC motors of an output > 37,5 W; other AC motors; AC generators (alternators)
271130	Sähkögeneraattoriyhdistelmät ja pyörivät sähkömuuttajat	Electric generating sets and rotary converters
271140	Sähkömuuntajat	Electrical transformers
271150	Purkauslamppujen kuristimet; staattiset muuttajat; muut induktorit	Ballasts for discharge lamps or tubes; static converters; other inductors
271160	Sähkömoottoreiden, -generaattoreiden ja -muuntajien osat	Parts of electrical motors, generators and transformers
271090	Sähkömoottorien, generaattorien, muuntajien sekä sähkönjakelu- ja valvontalaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of electric motors, generators, transformers and electricity distribution and control apparatus
271210	Sähkölaitteet sähkövirtapiirin kytkemistä, katkaisemista tai suojaamista varten	Electrical apparatus for switching or protecting electrical circuits, for a voltage <= 1000 V
271230	Sähkötaulut	Boards
271240	Sähkönjakelu- ja -valvontalaitteiden osat	Parts of electricity distribution or control apparatus
272000	Paristot ja akut	Batteries and accumulators
272090	Paristojen ja akkujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of batteries and accumulators
273100	Optiset kuitukaapelit	Fibre optic cables
273200	Muut sähköjohdot ja kaapelit	Other electronic and electric wires and cables
273300	Kytkentälaitteet	Wiring devices

Koodi	Tuotenimike	Product heading
273090	Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of wiring and wiring devices
274010	Hehkulamput ja purkauslamput; kaarilamput	Electric filament or discharge lamps; arc lamps
274200	Valaisimet, valaistusvarusteet ja niiden osat	Lamps and lighting fitting; parts for lamps and lighting equipment
274090	Sähkölamppujen ja valaisimien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of electric lighting equipment
275110	Jääkaapit ja pakastimet; pesukoneet; sähköhuovat; tuulettimet	Refrigerators and freezers; washing machines; electric blankets; fans
275121	Sähkömekaaniset kodinkoneet, joissa on sisäänrakennettu sähkömoottori	Electro-mechanical domestic appliances, with self-contained electric motor
275122	Partakoneet, karvanpoistolaitteet ym. sähkölämpölaitteet hiustenmuotoilua ja käsien kuivaamista varten; sähkösilitysraudat ja muut sähkölämpölaitteet	Shavers, hair-removing appliances and hair clippers, with self-contained electric motor; electro-thermic hair-dressing or hand-drying apparatus; electric smoothing irons; other electro-thermic appliances
275125	Vedenkuumennuslaitteet ja kuumavedenvaraajat sekä uppokuumentimet, sähköllä toimivat	Electrical instantaneous or storage water heaters and immersion heaters
275126	Huoneiden tai vastaavien tilojen sähkölämmityslaitteet sekä maan sähkölämmityslaitteet	Electric space heating apparatus and electric soil heating apparatus
275128	Mikroaaltouunit ja muut uunit; liedet, keittolevyt, kuumennusrenkaat; grillit, paahtimet	Microwave ovens other ovens; cookers, cooking plates, boiling rings; grillers, roasters
275129	Sähkökuumennusvastukset	Electric heating resistors
275130	Sähköllä toimivien kodinkoneiden osat	Parts of electric domestic appliances
275210	Kotitalouskäyttöön tarkoitetut keitto- ja kuumennuslaitteet, muut kuin sähköllä toimivat	Domestic cooking and heating equipment, non-electric
275220	Uunien, liesien, lautasenlämmittimien ja niiden kaltaisten muiden kuin sähköllä toimivien kodinkoneiden osat	Parts of stoves, cookers, plate warmers and similar non-electric domestic appliances
275090	Kodinkoneiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of domestic appliances
279010	Muut sähkölaitteet ja niiden osat; Ilmaisintaulut, joissa on nestekide- tai loistediodinäyttö; sähköiset ääneen tai valoon perustuvat merkinantolaitteet	Other electrical equipment and parts thereof; indicator panels with liquid crystal devices or light-emitting diodes; electric sound or visual signalling apparatus
279031	Sähköllä toimivat juotto- ja hitsauskoneet ja -laitteet ja laitteiden osat; metallien tai sintrattujen metallikarbidien kuumaruiskutuksessa käytettävien koneiden ja laitteiden osat	Electrical machinery and apparatus for soldering, brazing or welding; electric machines and apparatus for hot spraying of metals or sintered metal carbides and parts thereof
279033	Muiden sähkölaitteiden osat; koneiden ja laitteiden muualle luokittelemattomat sähköosat	Parts of other electrical equipment; electrical parts of machinery or apparatus n.e.c.
279040	Sähkökondensaattori ja muut muualle luokittelemattomat sähkölaitteet	Electrical capacitors and other electrical equipment n.e.c. (including electro-magnets; electro-magnetic couplings and brakes; electro-magnetic lifting heads; electrical particle accelerators; electrical signal generators
279090	Muualle luokittelemattomien sähkölaitteiden käsittely- ja valmistuspalvelut (myös valaistuslaitteiden)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other electrical equipment
281111	Ulkolaita- ja perämoottorit alusten kuljettamiseen	Outboard motors for marine propulsion
281112	Kipinäsytytteiset moottorit alusten kuljettamiseen; muut moottorit	Marine propulsion spark-ignition engines; other engines

Koodi	Tuotenimike	Product heading
281113	Muut puristussytytteiset mäntämoottorit	Other compression-ignition internal combustion piston engines
281120	Turbiinit ja niiden osat	Turbines and parts thereof
281140	Moottoreiden osat	Parts for engines
281210	Hydrauliset ja pneumaattiset voimalaitteet	Fluid power equipment, except parts
281220	Hydraulisten ja pneumaattisten laitteiden osat	Parts of fluid power equipment
281310	Nestepumput; neste-elevaattorit, lima- tai tyhjiöpumput; ilma- tai kaasukompressorit	Pumps for liquids; liquid elevators; air or vacuum pumps; air or other gas compressors
281330	Pumppujen ja kompressoreiden osat	Parts of pumps and compressors
281410	Hanat, venttiilit ja niiden kaltaiset laitteet putkijohtoja, höyrykattiloita, säiliöitä, astioita tai niiden kaltaisia tavaroita varten	Taps, cocks, valves and similar appliances for pipes, boiler shells, tanks, vats or the like
281420	Hanojen ja venttiilien sekä niiden kaltaisten tavaroiden osat	Parts of taps and valves and similar articles
281510	Kuulalaakerit ja rullalaakerit, muut laakerit, hammaspyörät ja vaihteisto- ja ohjauselementit	Ball or roller bearings; other bearings, gears, gearing and driving elements
281530	Laakereiden, vaihteisto- ja ohjauselementtien osat	Parts of bearings, gearings and driving elements
281090	Yleiskäyttöön tarkoitettujen voimakoneiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of general-purpose machinery
282100	Uunit ja tulipesänpolttimet	Ovens, furnaces and furnace burners
282216	Hissit ja kippikauhavintturit, liukuportaat ja liukukäytävät	Lifts, skip hoists, escalators and moving walkways
282219	Nosto- ja käsittelylaitteiden osat, kauhat, myös kahmaisukauhat, ja tarttuimet	Parts of lifting and handling equipment
282250	Muut nosto- ja siirtolaitteet	Other lifting and handling equipment
282300	Toimistokoneet ja laitteet (ei kuitenkaan tietokoneet ja niiden oheislaitteet)	Office machinery and equipment (except computers and peripheral equipment)
282400	Voimakäyttöiset käsityökalut	Power-driven hand tools
282511	Lämmönvaihtimet ja ilman tai muun kaasun nesteytyslaitteet	Heat exchange units and machinery for liquefying air or other gases
282512	Ilmastointilaitteet	Air conditioning machines
282513	Jäähdytys- ja jäädytyslaitteet ja lämpöpumput, muut kuin kotitaloustyyppiset laitteet	Refrigeration and freezing equipment and heat pumps, except household type equipment
282514	Kaasujen suodatus- tai puhdistuskoneet ja -laitteet, muualle luokittelemattomat	Machinery and apparatus for filtering or purifying gases n.e.c.
282530	Tuulettimet, muut kuin pöytä-, lattia-, seinä-, ikkuna- tai kattotuulettimet, jäähdytys- ja jäädytyslaitteiden ja lämpöpumppujen osat	Fans, other than table, floor, wall, window, ceiling or roof fans; parts of refrigeration and freezing equipment and heat pumps
282910	Kaasugeneraattorit, tislaus- ja suodatuslaitteet	Gas generators, distilling and filtering apparatus
282921	Koneet ja laitteet pullojen tai muiden astioiden puhdistamista, täyttämistä, pakkaamista tai käärimistä varten	Machinery for cleaning, filling, packing or wrapping bottles or other containers
282922	Palosammuttimet, ruiskupistoolit, höyryn- tai hiekanpuhalluskoneet sekä niiden kaltaiset mekaaniset laitteet, ei kuitenkaan maataloudessa käytettävät	Fire extinguishers, spray guns, steam or sand blasting machines and similar mechanical appliances, except for use in agriculture
282923	Tiivisteet, jotka on valmistettu metallilevystä; mekaaniset tiivisteet	Gaskets of metal sheeting; mechanical seals
282930	Teollisuus- tai kotitalouskäyttöön tarkoitetut ja muut punnitus- ja mittalaitteet	Industrial, household and other weighing and measuring machinery
282940	Sentrifugit, kalanterikoneet ja tavaranmyyntiautomaatit	Centrifuges, calendaring and vending machines
282970	Muut yleiskäyttöön tarkoitetut koneet, muualle luokittelemattomat	Other general-purpose machinery n.e.c.
282980	Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden osat, muualle luokittelemattomat	Parts of other general-purpose machinery n.e.c.

Koodi	Tuotenimike	Product heading
282990	Höyrykattiloiden, koneiden, laitteiden ja niiden osien käsittely- ja valmistuspalvelut (PRODCOM)	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other general-purpose machinery n.e.c.
283010	Maatalous- ja metsätraktorit	Agricultural and forestry machinery
283030	Maankäsittelykoneet	Soil machinery
283040	Ruohonleikkuukoneet	Mowers for lawns, parks or sports grounds
283050	Sadonkorjuukoneet	Harvesting machinery
283090	Maatalouskoneiden ja -laitteiden osat; maa- ja metsätalouskoneiden valmistukseen sisältyvät alihankintana teetetyt työt	Parts of agricultural machinery and equipment
283800	Muut maatalouskoneet	Other agricultural machinery
284110	Metallin muokkauksessa käytettävät koneet	Machine tools for working metal
284140	Osat ja tarvikkeet metallintyöstökoneita varten	Parts and accessories for metalworking machine tools
284910	Koneet kiven, puun tai niiden kaltaisten kovien aineiden työstöön	Machine tools for working stone, wood and similar hard materials
284920	Työkalunpitimet	Tool holders
284090	Metallin työstökoneiden ja konetyökalujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of metal forming machinery and machine tools
289100	Metallien jalostuskoneet ja niiden osat	Machinery for metallurgy
289210	Kaivoskoneet	Machinery for mining
289220	Muut maan, kivennäisten tai malmien siirto-, höyläys-, tasoitus-, raappaus-, kaivin-, tiivistys-, junttaus- tai louhintakoneet ja -laitteet, itseliikkuvat (myös puskutraktorit, kaivinkoneet ja tiejyrät	Other moving, grading, levelling, scraping, excavating, tamping, compacting or extracting machinery, self-propelled, for earth, minerals or ores (including bulldozers, mechanical shovels and road rollers)
289230	Muut kaivinkoneet ja -laitteet	Other excavating machinery
289240	Koneet ja laitteet maalajien, kivien, malmien tai muun kivennäisaineen lajittelua, jauhamista, sekoittamista tai niiden kaltaista käsittelyä varten	Machinery for sorting, grinding, mixing and similar treatment of earth, stone, ores and other mineral substances; track-laying tractors
289260	Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden ja -laitteiden osat	Parts of machinery for mining, quarrying and construction
289300	Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuuden koneet ja laitteet ja niiden osat	Machinery for food, beverage and tobacco processing
289400	Tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden koneet ja niiden osat	Machinery for textile, apparel and leather production
289440	Kotitaloustyyppiset ompelukoneet	Sewing machines of the household type
289511	Paperin, kartongin tai pahvin tuotannossa käytettävät koneet, ei kuitenkaan niiden osat	Machinery for paper and paperboard production, except parts thereof
289512	Paperin, kartongin tai pahvin tuotannossa käytettävien koneiden osat	Parts of machinery for paper and paperboard production
289600	Muovi- ja kumiteollisuudessa käytettävät koneet ja niiden osat	Plastics and rubber machinery
289910	Paino- ja kirjansitomakoneet ja -laitteet	Printing and bookbinding machinery
289930	Muualle luokittelemattomat erikoiskoneet	Special-purpose machinery n.e.c.
289950	Sellaisten koneiden ja laitteiden osat, jollaisia käytetään yksinomaan tai pääasiassa puolijohdetankojen tai -kiekkojen, puolijohdekomponenttien, elektronisten integroitujen piirien tai litteiden näyttöjen valmistuksessa; muiden erikoiskoneiden osat	Parts of machines and apparatus of a kind used solely or principally for the manufacture of semiconductor boules or wafers, semiconductor devices, electronic integrated circuits or flat panel displays; parts of other special-purpose machinery
289090	Muiden erikoiskoneiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other special-purpose machinery
291010	Polttomoottorit, jollaisia käytetään moottoriajoneuvoissa	Internal combustion engines of a kind used for motor vehicles

Koodi	Tuotenimike	Product heading
291020	Autot henkilökuljetukseen, uudet, alle 10 hengen kuljettamiseen	Passenger cars, new
291025	Autot henkilökuljetukseen, käytetyt, alle 10 hengen kuljettamiseen	Passenger cars, used
291030	Moottoriajoneuvot vähintään 10 henkilön kuljettamiseen	Motor vehicles for the transport of 10 or more persons
291041	Tavarankuljetukseen tarkoitetut moottoriajoneuvot,uudet	Goods vehicles, new
291042	Tavarankuljetukseen tarkoitetut moottoriajoneuvot, käytetyt	Goods vehicles, used
291043	Maantiekuljetuksiin tarkoitetut puoliperävaunujen vetotraktorit	Road tractors for semi-trailers
291044	Alustat, moottorein varustetut, moottoriajoneuvoja varten	Chassis fitted with engines, for motor vehicles
291050	Erikoismoottoriajoneuvot	Special-purpose motor vehicles
291090	Autojen ja perävaunujen sekä niiden osien käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of motor vehicles and parts thereof
292010	Moottoriajoneuvojen korit	Bodies for motor vehicles
292021	Kontit, jotka on erityisesti suunniteltu yhtä tai useampaa kuljetusmuotoa varten	Containers specially designed for carriage by one or more modes of transport
292022	Matkailuperävaunut ja -puoliperävaunut asumista tai retkeilyä varten	Trailers and semi-trailers of the caravan type, for housing or camping
292023	Muut perävaunut ja puoliperävaunut	Other trailers and semi-trailers
292030	Perävaunujen, puoliperävaunujen ja muiden kuljetusvälineiden osat, moottoriajoneuvojen kunnostukseen, matkailuvaunujen varustamiseen ym. liittyvät palvelut	Fitting out services of trailers, semi-trailers, caravans and mobile homes
292080	Konttien korjaus- ja huoltopalvelut	Reconditioning, assembly, fitting out and bodywork services of containers
293100	Moottoriajoneuvojen sähkö- ja elektroniikkalaitteet	Electrical and electronic equipment for motor vehicles
293200	Muut moottoriajoneuvojen osat ja tarvikkeet	Other parts and accessories for motor vehicles
293090	Osien ja tarvikkeiden käsittely- ja valmistuspalvelut moottoriajoneuvoihin	Sub-contracted operations as part of manufacturing of parts and accessories for motor vehicles
301110	Sota-alukset	Naval ships
301121	Risteilyalukset, kiertoajelualukset ja niiden kaltaiset alukset henkilökuljetukseen; kaikenlaiset lautta-alukset	Cruise ships, excursion boats and similar vessels for the transport of persons; ferry-boats of all kinds
301122	Säiliöalukset raakaöljyn, öljytuotteiden, kemikaalien ja nestekaasun kuljetukseen	Tankers for the transport of crude oil, oil products, chemicals, liquefied gas
301124	Kuivalastialukset, jäähdytysalukset	Refrigerated vessels, except tankers; dry cargo ships
301130	Kalastusalukset ja muut erikoisalukset	Fishing vessels and other special vessels
301140	Offshoretoiminnan alukset ja infrastruktuuri	Offshore vessels and infrastructure
301150	Muut kelluvat rakenteet (kuten lautat, säiliöt, kasuunit, laiturit, poijut ja merimerkit)	Other floating structures (including rafts, tanks, coffer-dams, landing stages, buoys and beacons)
301190	Laivojen ja kelluvien lauttojen ja rakenteiden muuntaminen, kunnostus ja niiden varustamiseen liittyvät palvelut	Conversion, reconstruction and fitting out services of ships, floating platforms and structures; sub-contracted operations as part of manufacturing of ships and floating structures
301200	Huvi- ja urheiluveneet	Pleasure and sporting boats
302090	Raideliikenteen kulkuneuvojen uudistus, käsittely- ja valmistuspalvelut	Reconditioning and fitting out services (completing) of railway and tramway locomotives and rolling-stock; sub-contracted operations as part of manufacturing of railway locomotives and rolling stock

Koodi	Tuotenimike	Product heading
302100	Raideliikenteen veturit ja liikkuva kalusto sekä niiden osat, mekaaniset liikenteen valvonta- tai ohjauslaitteet	Rail locomotives and locomotive tenders; parts of railway or tramway locomotives or rolling-stock; fixtures and fittings and parts thereof; mechanical traffic control equipment
303010	Ilma-alusten ja avaruusalusten moottorit; laitteet maassa tapahtuvaa lentokoulutusta varten, niiden osat	Motors and engines for aircraft or spacecraft; ground flying trainers, and parts thereof
303020	Ilmapallot ja -laivat; purje- ja liitolentokoneet, riippuliitimet ja muut moottorittomat ilma-alukset	Balloons and dirigibles; gliders, hang gliders and other non-powered aircraft
303030	Helikopterit ja lentokoneet	Helicopters and aeroplanes
303050	Ilma-alusten ja avaruusalusten muut osat	Other parts of aircraft and spacecraft
303060	Ilma-alusten ja ilma-alusten moottoreiden perushuoltoon ja muuntamiseen liittyvät palvelut	Overhaul and conversion services of aircraft and aircraft engines
303090	Sotilasilma-alusten ja niiden osien sekä siviili-ilma-alusten käsittely-, kokoonpano- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of air and spacecraft and related machinery
304000	Moottoroidut tankit ja muut panssaroidut taisteluajoneuvot ja niiden osat	Military fighting vehicles
304090	Taisteluajoneuvojen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of military fighting vehicles
309100	Moottoripyörät, sivuvaunut, osat ja tarvikkeet	Motorcycles and side-cars; parts thereof
309130	Polttomoottorit, jollaisia käytetään moottoripyörissä	Internal combustion engines of a kind used for motorcycles
309200	Polkupyörät (moottorittomat), liikuntarajoitteisten kulkuvälineet, lastenvaunut, osat ja tarvikkeet	Bicycles and invalid carriages baby carriages and parts thereof
309900	Muut kulkuneuvot, muualle luokittelemattomat	Other transport equipment n.e.c.
309090	Muualla luokittelematon kulkuneuvojen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of transport equipment n.e.c
310010	Istuimet	Seats and parts thereof
310020	Huonekalujen osat (sis. istuimien osat)	Parts of furniture
310100	Toimisto- ja myymäläkalusteet	Office and shop furniture
310200	Keittiökalusteet	Kitchen furniture
310300	Patjat	Mattresses
310910	Muut huonekalut	Other furniture
310990	Huonekalujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Finishing services of new furniture; sub-contracted operations as part of manufacturing of other furniture
321100	Metallirahat	Coins
321200	Korut ja muut kultasepäntuotteet	Jewellery and related articles
321300	Jäljitelmäkorut ja muut vastaavat tuotteet	Imitation jewellery and related articles
321090	Korujen, kultasepäntuotteiden ja muiden vastaavien tuotteiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of jewellery, bijouterie and related articles
322000	Soittimet	Musical instruments
322090	Soitinten käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of musical instruments
323010	Urheiluvälineet	Sports goods
323090	Urheiluvälineiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of sports goods
324000	Pelit ja leikkikalut	Games and toys
324090	Pelien ja leikkikalujen käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of games and toys
325010	Lääkinnälliseen, kirurgiseen ja hammaslääkinnälliseen käyttöön tarkoitetut kojeet ja laitteet	Medical, surgical and dental instruments and appliances

Koodi	Tuotenimike	Product heading
325020	Terapeuttiset kojeet ja laitteet; proteesien ja ortopedisten välineiden tarvikkeet	Therapeutic instruments and appliances; accessories, protheses and orthopaedic appliances
325030	Lääkintähuonekalut, kirurgiset huonekalut, hammas- tai eläinlääkintähuonekalut; parturintuolit ja niiden kaltaiset tuolit sekä niiden osat	Medical, surgical, dental or veterinary furniture; barbers' chairs and similar chairs and parts thereof
325040	Silmälasit, linssit ja niiden osat	Spectacles, lenses and parts thereof
325050	Muut tuotteet lääkinnälliseen tai kirurgiseen käyttöön	Other articles for medical or surgical purposes
325090	Lääkintä- ja hammaslääkintäinstrumenttien ja -tarvikkeiden käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of medical and dental instruments and supplies
329000	Teollisesti valmistetut, muualle luokittelemattomat tuotteet	Other manufactured goods n.e.c.
329990	Muuhun tuotantoon liittyvät käsittely- ja valmistuspalvelut	Sub-contracted operations as part of manufacturing of other manufactured goods n.e.c.
331113	Metallituotteiden korjaus- ja huoltopalvelut, pl aseet ym.	Repair and maintenance services of fabricated metal products, except weapons and ammunition
331114	Aseiden ja ammusten korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of weapons and ammunition
331211	Moottoreiden, turbiinien, nosto- ja siirtolaitteiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of engines, turbines (except aircraft, vehicle and cycle engines) lifting and handling equipment
331212	Hydraulisten ja pneumaattisten laitteiden, muiden pumppujen, kompressoreiden sekä hanojen ja venttiilien korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of fluid power equipment, other pumps, compressors, taps and valves
331218	Muuhun kuin kotitalouskäyttöön tarkoitettujen jäähdytys- ja tuuletuslaitteiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of non-domestic cooling and ventilation equipment
331219	Muiden yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden ja laitteiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of other general-purpose machinery n.e.c.
331221	Maa- ja metsätalouskoneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of agricultural and forestry machinery
331222	Metallin työstökoneiden, metallinjalostuskoneiden ja konetyökalujen korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of metal forming machinery, machine tools, machinery for metallurgy
331224	Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden ja -laitteiden korjaus ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of machinery for mining, quarrying and construction
331225	Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuuden koneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of machinery for food, beverage and tobacco processing
331226	Tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden koneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of machinery for textile, apparel and leather production
331227	Paperi-, kartonki- tai pahviteollisuuden koneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of machinery for paper and paperboard production
331228	Muovi- ja kumiteollisuuden koneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of machinery for plastics and rubber
331229	Muiden erikoiskoneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of other special-purpose machinery
331300	Sähkölaitteiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden korjauspalvelut	Repair services of electronic, electrical and optical equipment
331500	Laivojen ja veneiden korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of ships and boats
331600	Ilma- ja avaruusalusten korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of aircraft and spacecraft
331700	Muiden kulkuneuvojen korjaus- ja huoltopalvelut	Repair and maintenance services of other transport equipment

Koodi	Tuotenimike	Product heading
331900	Muiden laitteiden korjauspalvelut	Repair and maintenance services of other equipment n.e.c.
332011	Metallituotteiden asennuspalvelut (pl. koneiden ja laitteiden asennus)	Installation services of other fabricated metal products, except machinery and equipment
332020	Yleiskäyttöön tarkoitettujen koneiden asennuspalvelut	Installation services of general-purpose machinery
332031	Maa- ja metsätalouskoneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for agriculture
332032	Metallin työstökoneiden, jalostuskoneiden ja -laitteiden asennuspalvelut	Installation services of metal forming machinery, industrial machinery and equipment for metallurgy
332034	Kaivostoiminnan koneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for mining
332035	Elintarvike-, juoma- ja tupakkateollisuuden koneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for food, beverages and tobacco processing
332036	Tekstiili-, vaatetus- ja nahkateollisuuden koneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for textiles, apparel and leather production
332037	Paperi-, kartonki- tai pahviteollisuuden koneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for paper and paperboard production
332038	Muovi- ja kumiteollisuuden koneiden ja laitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial machinery and equipment for plastic and rubber production
332039	Muiden erikoiskoneiden asennuspalvelut	Installation services of other special-purpose machinery
332040	Sähkölaitteiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden asennuspalvelut	Installation services of electronic and optical equipment
332060	Teollisuuden prosessinsäätölaitteiden asennuspalvelut	Installation services of industrial process control equipment
332070	Muiden tavaroiden asennuspalvelut	Installation services of other goods n.e.c.
351000	Sähkö	Electricity
351200	Sähkön siirtopalvelut ja jakelupalvelut	Transmission and distribution services of electricity
351400	Sähkökaupan palvelut	Trade services of electricity
352100	Valmistettu kaasu	Manufactured gas
352200	Kaasumaisten polttoaineiden jakelupalvelut putkiverkoston kautta	Distribution services of gaseous fuels through mains
353100	Höyry, kuuma vesi, jää	Steam, hot water and ice
353200	Kaukolämmön ja -kylmän jakelupalvelut	Steam, hot and cooled air water supply services
361000	Vesi	Water
362000	Veden puhdistus- ja jakelupalvelut putkiverkoston kautta	Treatment and distribution services of water through mains
370000	Viemäröintipalvelu	Sewerage services
381100	Jätteen keruupalvelut (sis romutettavaksi tarkoitetut)	Waste collection services
381150	Paperi, kartonki- ja pahvijäte	Paper and paperboard waste
381158	Tavanomainen metallijäte	Non-hazardous metal waste
381160	Muu jäte	Other non-hazardous recyclable waste, n.e.c.
381221	Ydinreaktoreiden käytetyt (säteilytetyt) polttoaine-elementit	Spent (irradiated) fuel elements (cartridges) of nuclear reactors
382000	Jätteen käsittely- ja loppusijoituspalvelut	Waste treatment and disposal services
383000	Materiaalien kierrätyspalvelut	Materials recovery services; secondary raw materials
390000	Kunnostuspalvelut ja muut jätehuoltopalvelut	Remediation services and other waste management services
411000	Rakennuttaminen ja rakennushankkeiden kehittäminen	Development of building projects
412110	Asuinrakennukset, uudisrakentaminen	New construction of residential buildings

Koodi	Tuotenimike	Product heading
412120	Asuinrakennukset, peruskorjaus	Refurbishment of residential buildings
412130	Asuinrakennukset, vuosikorjaus	Yearly repairs of residential buildings
412140	Muut talonrakennukset, uudisrakentaminen	New construction of non-residential buildings
412150	Muut talonrakennukset, peruskorjaus	Refurbishment of non-residential buildings
412160	Muut talonrakennukset, vuosikorjaus	Yearly repairs of non-residential buildings
420110	Maa- ja vesirakentaminen	Civil engineering work (excl. yearly repairs)
420120	Maa- ja vesirakentaminen, kunnossapito	Civil engineering work, yearly repairs
451000	Moottoriajoneuvojen kaupan palvelut	Trade services of motor vehicles
452000	Moottoriajoneuvojen huolto- ja korjauspalvelut	Maintenance and repair services of motor vehicles
461000	Agentuuritoiminnan palvelut	Sales on a fee or contract basis
462000	Tukkukaupan palvelut	Wholesale trade services
463000	Polttoaineiden tukkukaupan palvelut	Wholesale trade services of fuel
471000	Vähittäiskaupan palvelut	Retail trade services
473000	Polttoaineiden vähittäiskaupan palvelut	Retail trade services of fuel
491000	Rautateiden henkilöliikennepalvelut	Passenger rail transport services, interurban
492000	Rautateiden tavaraliikennepalvelut	Freight rail transport services
493110	Raitiotie- ja metroliikenne	Urban and suburban railway transport services of passengers
493120	Linja-autoliikenne	Other urban and suburban passenger land transport services
493200	Taksien käyttöön liittyvät palvelut	Taxi operation services
493900	Muut maaliikenteen henkilöliikennepalvelut	Other passenger land transport services n.e.c.
494000	Tieliikenteen tavaraliikennepalvelut	Freight transport services by road and removal services
495000	Putkijohtokuljetuspalvelut	Transport services via pipeline
500100	Vesiliikenteen henkilökuljetus	Passenger water transport services
500200	Vesiliikenteen tavarakuljetus	Freight water transport services
500900	Aikarahtaus	Time charter
511000	Matkustajalentoliikenteen palvelut	Passenger air transport services
512000	Lentoliikenteen tavarankuljetuspalvelut	Freight air transport services
521000	Varastointipalvelut	Warehousing and storage services
522100	Maaliikenteeseen liittyvät palvelut	Services incidental to land transportation
522200	Vesiliikenteeseen liittyvät palvelut	Services incidental to water transportation
522300	Lentoliikenteeseen liittyvät palvelut	Services incidental to air transportation
522400	Lastinkäsittelypalvelut	Cargo handling services
522900	Muut liikennettä avustavat palvelut	Other transportation support services
531000	Postin yleispalvelut	Postal services under universal service obligation
532000	Muut posti-, jakelu- ja kuriiripalvelut	Other postal and courier services
551000	Hotellipalvelut ja vastaavat majoituspalvelut	Hotel and similar accommodation services
552000	Retkeilymajojen, leirintäalueiden, lomakylä- ym. palvelut	Holiday and other short stay accommodation services, camping ground, recreational vehicle park and trailer park services
561000	Ravitsemispalvelut	Restaurant and mobile food serving services
562000	Ateriapalvelut ja muut ravitsemispalvelut	Event catering services and other food serving services
563000	Juomatarjoilupalvelut	Beverage serving services
581100	Kirjat ym. kustantaminen	Book publishing services
581200	Hakemistojen ja postituslistojen julkaiseminen	Publishing directories and mailing lists
581310	Sanomalehdet ja aikakauslehdet	Newspapers, journals and periodicals
581320	Sanomalehdet ja aikakauslehdet, tilatut	Newspapers, journals and periodicals, subscribed
581900	Muut kustannus- ja julkaisupalvelut	Other publishing services
582000	Ohjelmistojen kustantaminen	Software publishing services
591100	Elokuvien ja videofilmien tuotantopalvelut	Motion picture, video and television programme production services and products

Koodi	Tuotenimike	Product heading
591300	Elokuvien, videoiden ja televisio-ohjelmien jakelupalvelut	Motion picture, video and television programme distribution services
591400	Elokuvien esityspalvelut	Motion picture projection services
592000	Äänitallenteiden ja musiikin julkaisupalvelut	Sound recording and music publishing services
600000	Radio- ja televisiopalvelut	Programming and broadcasting services
611100	Kiinteän verkon puhelut	Fixed telephony services for wired telecommunications systems
611200	Kiinteän verkon laajakaistapalvelut (tiedonsiirto)	Data transmission services over wired telecommunications networks
611300	Kiinteän verkon yhdysliikennemaksut	Interconnection fees for wired telecommunications
612100	Langattoman verkon palvelut	Services for wireless telecommunications systems
612300	Langattoman verkon yhdysliikennemaksut	Interconnection fees for wireless telecommunications
619000	Muut televiestintäpalvelut	Other telecommunications services
620100	Tietokoneohjelmointipalvelut	Computer programming services
620200	Tietokoneeseen liittyvät konsultointipalvelut	Computer consultancy services
620300	Tietojenkäsittelylaitteistojen hallintapalvelut	Computer facilities management services
620900	Muut tietotekniset ja tietokoneisiin liittyvät palvelut	Other information technology and computer services
631100	Tietojenkäsittely- ja internet-palvelinpalvelut ja niihin liittyvät palvelut	Data processing, hosting and related services
631200	Verkkoportaalien sisältö	Web portal content
639100	Uutistoimistojen palvelut	News agency services
639900	Muut tietopalvelut, muualle luokittelemattomat	Other information services n.e.c.
640001	Välilliset rahoituspalvelut, lainat	Financial intermediation services
640002	Välilliset rahoituspalvelut, talletukset	
640003	Arvonlisäverolliset rahoituspalvelut (notariaatti- ja säilytyspalvelut, luoton perintä)	Financial services liable to value added tax (notariate, safekeeping and debt collection services)
641100	Keskuspankkipalvelut	Central banking services
641900	Muut pankkipalvelut	Other monetary intermediation services
649100	Rahoitusleasingpalvelut	Financial leasing services
649200	Muut luotonantopalvelut	Other credit granting services
649900	Muut rahoituksen välityspalvelut, muualle luokittelemattomat, ei kuitenkaan vakuutuspalvelut	Other services auxiliary to financial intermediation
651100	Henkivakuutuspalvelut	Life insurance services
651210	Moottoriajoneuvovakuutus	Motor vehicle insurance services
651220	Luotto- ja takausvakuutuspalvelut	Credit and suretyship insurance services
651230	Muut vakuutuspalvelut	Other insurance services
652000	Jälleenvakuutuspalvelut	Reinsurance services
653000	Eläkevakuutuspalvelut	Pension funding services
661100	Rahoituksen välityksen hallinnolliset tukipalvelut	Financial markets administration services
661200	Arvopapereiden kauppa- ja hallintapalvelut	Security broking and fund management services
661900	Muut rahoitusta ja sijoitusta tukevat palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services auxiliary to financial intermediation and insurance
662100	Vakuutuksen kauppa- ja hallintapalvelut	Insurance brokerage and agency services
662900	Muu vakuutusta palveleva toiminta	Other services auxiliary to insurance
682010	Asuntojen vuokraus	Letting of dwellings
682020	Asuntojen hallinta	Operation of dwellings and residential real estate
682030	Muiden kiinteistöjen vuokraus, hallinta ja kauppa	Letting of other real estate
683100	Kiinteistönvälityspalvelut	Real estate agency services on a fee or contract basis

Koodi	Tuotenimike	Product heading
683200	Kiinteistöjen isännöintipalvelu	Management services of real estate on a fee or contract basis
691000	Lakiasiainpalvelut	Legal services
692000	Laskentatoimen ja kirjanpidon palvelut sekä tilintarkastuspalvelut; veroneuvontapalvelut	Accounting, bookkeeping and auditing services; tax consulting services
701000	Pääkonttorien palvelut	Services of head offices
702000	Liikkeenjohdon konsultointipalvelut	Management consulting services
711100	Arkkitehtipalvelut	Architectural services
711210	Yhdyskuntasuunnittelu	Town and city planning services
711220	Maa- ja vesirakentamisen tekninen palvelu	Civil engineering services
711230	Rakennetekninen palvelu	Structural engineering services
711240	LVI-tekninen suunnittelu	Heating, plumbing and air-conditioning design
711250	Sähkötekninen suunnittelu	Electrical engineering design
711260	Muu rakennustekninen palvelu	Other construction services
711270	Kone- ja prosessisuunnittelu	Mechanical and process engineering design
711280	Muu tekninen palvelu	Other architectural and engineering services
712100	Tekniset testaus- ja analysointipalvelut	Technical testing and analysis services
712200	Autokatsastus	Technical inspection services of road transport vehicles
720001	Tutkimus- ja kehittämispalvelut, palvelu	Research and development services, service
720002	Tutkimus- ja kehittämispalvelut, vara	Research and development services, asset
731100	Mainostoimistojen palvelut	Services provided by advertising agencies
731200	Mainostilan tai -ajan myynti	Media representation services
732000	Markkina- ja mielipidetutkimuspalvelut	Market research and public opinion polling services
741000	Erikoistuneet muotoilu- ja suunnittelupalvelut	Specialised design services
742000	Valokuvaamot ja muu kuvaustoiminta	Photographic services
743000	Käännös- ja tulkkauspalvelut	Translation and interpretation services
749100	Muut ammatilliset, tieteelliset ja tekniset palvelut	Other professional, scientific and technical services n.e.c.
750000	Eläinlääkintäpalvelut	Veterinary services
771100	Henkilöautojen ja kevyiden moottoriajoneuvojen vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of cars and light motor vehicles
771200	Kuorma-autojen vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of trucks
772000	Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of personal and household goods
773100	Maatalouskoneiden ja -laitteiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of agricultural machinery and equipment
773200	Rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of construction and civil engineering machinery and equipment
773300	Toimistokoneiden ja -laitteiden (ml. tietokoneet) vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of office machinery and equipment (including computers)
773400	Vesiliikennevälineiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of water transport equipment
773500	Ilmaliikennevälineiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of air transport equipment
773900	Muiden muualle luokittelemattomien koneiden, laitteiden ja tavaroiden vuokraus- ja leasingpalvelut	Rental and leasing services of other machinery, equipment and tangible goods n.e.c.
774000	Lisenssit, patentit ja rojaltit	Licensing services for the right to use intellectual property and similar products, except copyrighted works
781000	Työnvälitystoiminta	Services provided by employment placement agencies
782100	Teollisuuden henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of industrial personnel

Koodi	Tuotenimike	Product heading
782200	Hotelli- ja ravintola-alan henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of hotels and restaurants personnel
782300	Terveydenhoito- ja sosiaalialan henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of medical and social work personnel
782400	Kaupan alan henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of commercial and trade personnel
782500	Rakennusalan henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of construction personnel
782600	Kuljetus-, varasto- ja logistiikka-alan henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of transport, warehousing, logistics or industrial workers
782700	Muun henkilöstön vuokrauspalvelut	Temporary employment agency services for the supply of other personnel
783000	Muut henkilöstön hankintapalvelut	Other human resources provision services
790000	Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien palvelut, muut varauspalvelut ja niihin liittyvät palvelut	Travel agency, tour operator and other reservation services and related services
800000	Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut	Security and investigation services
811000	Kiinteistönhoitopalvelut	Combined facilities support services (of buildings)
812000	Siivouspalvelut	Cleaning services
813000	Maisemanhoitopalvelut	Landscape services
821000	Hallinto- ja toimistopalvelut	Office administrative and support services
822000	Puhelinpalvelukeskusten palvelut	Call centre services
823000	Kokousten ja messujen järjestämispalvelut	Convention and trade show organisation services
829100	Perintä- ja luottotietopalvelut	Collection agency and credit bureau services
829200	Pakkauspalvelut	Packaging services
829900	Muut liike-elämän tukipalvelut	Other business support services n.e.c.
841100	Yleiset julkishallinnon palvelut	General public administration services
841200	Terveydenhuollon, koulutuksen, kulttuurin ja muiden yhteiskuntapalvelujen hallintopalvelut (pl. sosiaaliturvapalvelut)	Administrative services for the regulation of health care, education, cultural services and other social services, excluding social security
841300	Yritysten toimintaa tukevat hallintopalvelut	Administrative services for more efficient operation of businesses
842100	Ulkoasiainhallinnon palvelut	Foreign affairs services
842200	Maanpuolustuspalvelut	Defence services
842300	Oikeustoimen palvelut	Justice and judicial services
842400	Yleiseen turvallisuuteen ja järjestykseen liittyvät palvelut	Public order and safety services
842500	Palo- ja pelastuspalvelut	Fire brigade services
843000	Pakolliset sosiaalivakuutuspalvelut	Compulsory social security services
844000	Maanpuolustuskalusto ja varusmiehet	Defences and servicemen
845000	Radanpito	Railway maintenance
846000	Tienpito	Road maintenance
851000	Koulutuspalvelut	Education services
855300	Kuljettajakoulutuspalvelut	Driving school services
855900	Muut koulutuspalvelut	Other education services n.e.c.
861000	Sairaalapalvelut	Hospital services
862100	Lääkäripalvelut	General medical practice services
862300	Hammashoitopalvelut	Dental practice services
869000	Muut terveydenhuoltopalvelut	Other human health services
870000	Laitoshoitopalvelut	Residential care services
880000	Sosiaalihuollon avopalvelut	Social work services without accommodation
900100	Esittävä taide ja luomistyö	Services of performing artists
900400	Taidelaitosten palvelut	Arts facility operation services
910100	Kirjastojen ja arkistojen palvelut	Library and archive services
910200	Museoiden palvelut	Museum services

Koodi	Tuotenimike	Product heading
910400	Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen palvelut	Botanical and zoological garden services and nature reserve services
920000	Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	Gambling and betting services
931000	Urheilutoiminta	Sporting services
932000	Huvi- ja virkistystoiminta	Amusement and recreation services
941000	Elinkeinoelämän, työnantaja- ja ammattialajärjestöjen palvelut	Services furnished by business, employers and professional membership organisations
942000	Ammattiyhdistysten palvelut	Services furnished by trade unions
949000	Muiden järjestöjen palvelut	Services furnished by other membership organisations
949100	Uskonnollisten järjestöjen palvelut	Services furnished by religious organisations
951000	Tietokoneiden ja viestintälaitteiden korjauspalvelut	Repair services of computers and communication equipment
952000	Henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjauspalvelut	Repair services of personal and household goods
960100	Pesulapalvelut	Washing and (dry-)cleaning services of textile and fur products
960200	Kampaamo- ja muut kauneudenhoitopalvelut	Hairdressing and other beauty treatment services
960300	Hautausalan palvelut	Funeral and related services
960400	Fyysistä hyvinvointia edistävät palvelut	Physical well-being services
960900	Muut henkilökohtaiset palvelut, muualle luokittelemattomat	Other personal services n.e.c.
970000	Kotitalouspalvelut	Private households with employed persons
999230	Suomal. kotitalouksien ostot ulkomailla	Final consumption by Finnish households in the rest of the world
999240	Ulkom. kotitalouksien ostot Suomessa	Final consumption by non-resident households in Finland
999320	CIF-FOB-korjaus, vakuutus- ja rahtitulo	CIF-FOB-adjustment

Liite 7 Yksilöllisen kulutuksen luokitus (ECOICOP)

Taulukko 0-5 Yksilöllisen kulutuksen luokitus ECOICOP

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
01	x	ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	FOOD AND NON-ALCOHOLIC BEVERAGES
01.1	x	Elintarvikkeet	Food
01.1.1	x	Viljatuotteet ja leipä	Bread and cereals
01.1.1.1.ND		Riisi	Rice
01.1.1.2.ND		Jauhot ja muut viljat	Flour and other cereals
01.1.1.3.ND		Leipä	Bread
01.1.1.4.ND		Muut leipomotuotteet	Other bakery products
01.1.1.5.ND		Pizzat ja suolaiset piirakat	Pizza and quiche
01.1.1.6.ND		Pastatuotteet ja kuskus	Pasta products and couscous
01.1.1.7.ND		Aamiaisviljatuotteet	Breakfast cereals
01.1.1.8.ND		Muut viljatuotteet	Other cereal products
01.1.2	x	Liha	Meat
01.1.2.1.ND		Naudan- ja vasikanliha	Beef and veal
01.1.2.2.ND		Sianliha	Pork
01.1.2.3.ND		Lampaan- ja vuohenliha	Lamb and goat

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
01.1.2.4.ND		Siipikarjan liha	Poultry
01.1.2.5.ND		Muu liha	Other meats
01.1.2.6.ND		Syötävät sisäelimet	Edible offal
01.1.2.7.ND		Kuivattu, suolattu tai savustettu liha	Dried, salted or smoked meat
01.1.2.8.ND		Muut lihavalmisteet	Other meat preparations
01.1.3	x	Kala ja äyriäiset	Fish and seafood
01.1.3.1.ND		Tuore tai jäähdytetty kala	Fresh or chilled fish
01.1.3.2.ND		Pakastettu kala	Frozen fish
01.1.3.3.ND		Tuoreet tai jäähdytetyt äyriäiset	Fresh or chilled seafood
01.1.3.4.ND		Pakastetut äyriäiset	Frozen seafood
01.1.3.5.ND		Kuivattu, savustettu tai suolattu kala ja äyriäiset	Dried, smoked or salted fish and seafood
01.1.3.6.ND		Muut säilötyt tai käsitellyt kala- ja äyriäisvalmisteet	Other preserved of processed fish and seafood-based preparations
01.1.4	x	Maitotuotteet, juusto ja kanamunat	Milk, cheese and eggs
01.1.4.1.ND		Tuore täysmaito	Whole milk (Milk, whole, fresh – includes UHT)
01.1.4.2.ND		Tuore vähärasvainen maito	Low fat milk (Milk, low fat, fresh – includes UHT)
01.1.4.3.ND		Säilötty maito	Preserved milk
01.1.4.4.ND		Jogurtti	Yoghurt
01.1.4.5.ND		Juusto ja juustoaine	Cheese and curd
01.1.4.6.ND		Muut maitotuotteet	Other milk products
01.1.4.7.ND		Munat	Eggs
01.1.5	x	Öljyt ja rasvat	Oils and fats
01.1.5.1.ND		Voi	Butter
01.1.5.2.ND		Margariini ja muut kasvirasvat	Margarine and other vegetable fats
01.1.5.3.ND		Oliiviöljy	Olive oil
01.1.5.4.ND		Muut syötävät ruokaöljyt	Other edible oils
01.1.5.5.ND		Muut syötävät eläinrasvat	Other edible animal fats
01.1.6	x	Hedelmät ja marjat	Fruit
01.1.6.1.ND		Tuoreet tai jäähdytetyt hedelmät ja marjat	Fresh or chilled fruit
01.1.6.2.ND		Pakastetut hedelmät ja marjat	Frozen fruit
01.1.6.3.ND		Kuivatut hedelmät ja marjat ja pähkinät	Dried fruit and nuts
01.1.6.4.ND		Säilötyt hedelmät ja marjat ja hedelmä- ja marjapohjaiset tuotteet	Preserved fruit and fruit-based products
01.1.7	x	Vihannekset	Vegetables
01.1.7.1.ND		Tuoreet ja jäähdytetyt vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	Fresh or chilled vegetables other than potatoes and other tubers
01.1.7.2.ND		Pakastetut vihannekset, muut kuin perunat ja muut mukulakasvit	Frozen vegetables other than potatoes and other tubers
01.1.7.3.ND		Kuivatut kasvikset, muut säilötyt tai käsitellyt vihannekset	Dried vegetables, other preserved or processed vegetables
01.1.7.4.ND		Perunat	Potatoes
01.1.7.5.ND		Perunalastut	Crisps

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
01.1.7.6.ND		Muut mukulakasvit ja mukulakasvivalmisteet	Other tubers and products of tuber vegetables
01.1.8	x	Sokeri, hillot, hunaja, suklaa ja makeiset	Sugar, jam, honey, chocolate and confectionery
01.1.8.1.ND		Sokeri	Sugar
01.1.8.2.ND		Hillot, marmeladit ja hunaja	Jams, marmalades and honey
01.1.8.3.ND		Suklaa	Chocolate
01.1.8.4.ND		Makeistuotteet	Confectionery products
01.1.8.5.ND		Mehujäät ja jäätelöt	Edible ices and ice cream
01.1.8.6.ND		Keinotekoiset makeutusaineet	Artificial sugar substitutes
01.1.9	x	Ruokatuotteet, muualle luokittelemattomat	Food products n.e.c.
01.1.9.1.ND		Kastikkeet ja maustekastikkeet	Sauces, condiments
01.1.9.2.ND		Suola, mausteet ja mausteyrtit	Salt, spices and culinary herbs
01.1.9.3.ND		Vauvanruoat	Baby food
01.1.9.4.ND		Valmisruoat	Ready-made meals
01.1.9.9.ND		Muut ruokavalmisteet, muualle luokittelemattomat	Other food products n.e.c.
01.2	x	Alkoholittomat juomat	Non-alcoholic beverages
01.2.1	x	Kahvi, tee ja kaakao	Coffee, tea and cocoa
01.2.1.1.ND		Kahvi	Coffee
01.2.1.2.ND		Tee	Tea
01.2.1.3.ND		Kaakao ja kaakaojauhe	Cocoa and powdered chocolate
01.2.2	x	Kivennäisvedet, virvoitusjuomat, hedelmä- ja vihannesmehut	Mineral waters, soft drinks, fruit and vegetable juices
01.2.2.1.ND		Kivennäis- ja lähdevedet	Mineral or spring waters
01.2.2.2.ND		Virvoitusjuomat	Soft drinks
01.2.2.3.ND		Hedelmä-, marja- ja vihannesmehut	Fruit and vegetable juices
02	x	ALKOHOLIJUOMAT, TUPAKKA JA HUUMAUSAINEET	ALCOHOLIC BEVERAGES, TOBACCO AND NARCOTICS
02.1	x	Alkoholijuomat	Alcoholic beverages
02.1.1	x	Väkevät alkoholijuomat	Spirits
02.1.1.X.ND		Väkevät alkoholijuomat	Spirits
02.1.2	x	Viini	Wine
02.1.2.X.ND		Viini	Wine
02.1.3	x	Olut	Beer
02.1.3.X.ND		Olut	Beer
02.2	x	Tupakka	Tobacco
02.2.0	x	Tupakka	Tobacco
02.2.0.X.ND		Tupakka	Tobacco
02.3	x	Huumausaineet	Narcotics
02.3.0	x	Huumausaineet	Narcotics
02.3.0.0.ND		Huumausaineet	Narcotics

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
03	x	VAATETUS JA JALKINEET	CLOTHING AND FOOTWEAR
03.1	x	Vaatetus	Clothing
03.1.1	x	Vaatteiden valmistusaineet	Clothing materials
03.1.1.0.SD		Kankaat	Clothing materials
03.1.2	x	Vaatteet	Garments
03.1.2.1.SD		Miesten vaatteet	Garments for men
03.1.2.2.SD		Naisten vaatteet	Garments for women
03.1.2.3.SD		Vauvojen (0-2-vuotiaat) ja lasten (3-13-vuotiaat) vaatteet	Garments for infants (0 to 2 years) and children (3 to 13 years)
03.1.3	x	Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	Other articles of clothing and clothing accessories
03.1.3.X.SD		Muut asusteet ja vaatetustarvikkeet	Other articles of clothing and clothing accessories
3.1.4	x	Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	Cleaning, repair and hire of clothing
03.1.4.X.S		Vaatteiden pesu, korjaus ja vuokraus	Cleaning, repair and hire of clothing
03.2	x	Jalkineet	Footwear
03.2.1	x	Kengät ja muut jalkineet	Shoes and other footwear
03.2.1.1.SD		Miesten jalkineet	Footwear for men
03.2.1.2.SD		Naisten jalkineet	Footwear for women
03.2.1.3.SD		Vauvojen ja lasten jalkineet	Footwear for infants and children
03.2.2	x	Jalkineiden korjaus ja vuokraus	Repair and hire of footwear
03.2.2.0.S		Jalkineiden korjaus ja vuokraus	Repair and hire of footwear
04	x	ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	HOUSING, WATER, ELECTRICITY, GAS AND OTHER FUELS
04.1	x	Todelliset asumisvuokrat	Actual rents for housing
04.1.X	x	Todelliset asumisvuokrat	Actual rents for housing
04.1.X.X.S		Todelliset asumisvuokrat	Actual rents for housing
04.2	x	Laskennalliset asumisvuokrat	Imputed rents for housing
04.2.X	x	Laskennalliset asumisvuokrat	Imputed rents for housing
04.2.X.X.S		Laskennalliset asumisvuokrat	Imputed rents for housing
04.3	x	Asunnon huolto ja korjaus	Maintenance and repair of dwelling
04.3.1	x	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit	Materials for the maintenance and repair of dwelling
04.3.1.0.ND		Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät materiaalit	Materials for the maintenance and repair of dwelling
04.3.2	x	Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	Services for the maintenance and repair of dwelling
04.3.2.X.S		Asunnon huoltoon ja korjaukseen liittyvät palvelut	Services for the maintenance and repair of dwelling
04.4	x	Vesihuolto ja sekalaiset asumispalvelut	Other services relating to housing
04.4.1	x	Vesihuolto	Water supply
04.4.1.0.ND		Vesihuolto	Water supply
04.4.2	x	Jätteiden keruu	Waste collection
04.4.2.0.S		Jätteiden keruu	Waste collection
04.4.3	x	Jätevesi	Sewage services

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
04.4.3.0.S		Jätevesi	Sewage services
04.4.4	x	Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services relating to housing n.e.c.
04.4.4.X.S		Muut asumiseen liittyvät palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services relating to housing n.e.c.
04.5	x	Sähkö, kaasu tai muut polttoaineet	Electricity, gas and other fuels
04.5.1	x	Sähkö	Electricity
04.5.1.0.ND		Sähkö	Electricity
04.5.2	x	Kaasu	Gas
04.5.2.X.ND		Kaasu	Gas
04.5.3	x	Nestemäiset polttoaineet	Liquid fuels
04.5.3.0.ND		Nestemäiset polttoaineet	Liquid fuels
04.5.4	x	Kiinteät polttoaineet	Solid fuels
04.5.4.X.ND		Kiinteät polttoaineet	Solid fuels
04.5.5	x	Lämpöenergia	Hot water, steam and ice
04.5.5.0.ND		Lämpöenergia	Hot water, steam and ice
05	x	KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	FURNISHINGS, HOUSEHOLD EQUIPMENT AND ROUTINE HOUSEHOLD MAINTENANCE
05.1	x	Huonekalut ja kalusteet, matot ja muut lattianpäällysteet	Furniture and furnishings, carpets and other floor coverings
05.1.1	x	Huonekalut ja kalusteet	Furniture and furnishings
05.1.1.1.D		Kodin kalusteet	Household furniture
05.1.1.2.D		Puutarhakalusteet	Garden furniture
05.1.1.3.D		Valaisimet	Lighting equipment
05.1.1.9.D		Muut huonekalut ja kalusteet	Other furniture and furnishings
05.1.2	x	Matot ja muut lattianpäällysteet	Carpets and other floor coverings
05.1.2.X.D		Matot ja muut lattianpäällysteet	Carpets and other floor coverings
05.1.3	x	Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	Repair of furniture, furnishings and floor coverings
05.1.3.0.S		Huonekalujen, kalusteiden ja lattianpäällysteiden korjaus	Repair of furniture, furnishings and floor coverings
05.2	x	Kodintekstiilit	Household textiles
05.2.0	x	Kodintekstiilit	Household textiles
05.2.0.1.SD		Sisustuskankaat ja verhot	Furnishings fabrics and curtains
05.2.0.2.SD		Vuodevaatteet	Bed linen
05.2.0.3.SD		Pöytäliinat ja pyyhkeet	Table linen and bathroom linen
05.2.0.4.S		Kodintekstiilien korjaus	Repair of household textiles
05.2.0.9.SD		Muut kodintekstiilit	Other household textiles
05.3	x	Kodinkoneet	Household appliances
05.3.1	x	Sähkökäyttöiset ja muut kuin sähkökäyttöiset suuret kodinkoneet	Major household appliances whether electric or not
05.3.1.1.D		Jääkaapit, pakastimet ja jääkaappipakastimet	Refrigerators, freezers and fridge-freezers
05.3.1.2.D		Pesukoneet, kuivausrummut ja astianpesukoneet	Clothes washing machines, clothes drying machines, and dish washing machines

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
05.3.1.3.D		Liedet	Cookers
05.3.1.4.D		Lämmittimet, ilmastointilaitteet	Heaters, air conditioners
05.3.1.5.D		Puhdistuslaitteet	Cleaning equipment
05.3.1.9.D		Muut suuret kodinkoneet	Other major household appliances
05.3.2	x	Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	Small electric household appliances
05.3.2.X.SD		Kodin sähkökäyttöiset pienkoneet	Small electric household appliances
05.3.3	x	Kodinkoneiden korjaus	Repair of household appliances
05.3.3.0.S		Kodinkoneiden korjaus	Repair of household appliances
05.4	x	Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	Glassware, tableware and household utensils
05.4.0	x	Lasitavarat, astiat ja kotitaloustarvikkeet	Glassware, tableware and household utensils
05.4.0.1.SD		Lasi-, kristalli-, keramiikka- ja posliinitavarat	Glassware, crystal-ware, ceramic ware and chinaware
05.4.0.2.SD		Ruokailuvälineet	Cutlery, flatware and silverware
05.4.0.3.SD		Muut kuin sähkökäyttöiset keittiötarvikkeet	Non-electric kitchen utensils and articles
05.4.0.4.S		Lasitavaroiden, astioiden ja taloustavaroiden korjaus	Repair of glassware, tableware and household utensils
05.5	x	Kodin ja puutarhan työkalut ja laitteet	Tools and equipment for house and garden
05.5.1	x	Suuret työkalut ja laitteet	Major tools and equipment
05.5.1.X.D		Suuret työkalut ja laitteet	Major tools and equipment
05.5.2	x	Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	Small tools and miscellaneous accessories
05.5.2.X.SD		Pienet työkalut ja erilaiset lisävarusteet	Small tools and miscellaneous accessories
05.6	x	Taloudenhoitoon liittyvät tavarat ja palvelut	Goods and services for routine household maintenance
05.6.1	x	Kodin kulutustavarat	Non-durable household goods
05.6.1.1.ND		Siivous- ja puhdistustuotteet	Cleaning and maintenance products
05.6.1.2.ND		Muut pienet kodin kulutustuotteet	Other non-durable small household articles
05.6.2	x	Kodin- ja taloudenhoitopalvelut	Domestic services and household services
05.6.2.1.S		Palkattujen henkilöiden kodinhoitopalvelut	Domestic services by paid staff
05.6.2.2.S		Siivouspalvelut	Cleaning services
05.6.2.3.S		Huonekalujen ja kalusteiden vuokraus	Hire of furniture and furnishings
05.6.2.9.S		Muut kotitalouspalvelut	Other domestic services and household services
06	x	TERVEYS	HEALTH
06.1	x	Lääkevalmisteet, hoitolaitteet ja -välineet	Medical products, appliances and equipment
06.1.1	x	Farmaseuttiset tuotteet	Pharmaceutical products
06.1.1.0.ND		Farmaseuttiset tuotteet	Pharmaceutical products
06.1.2	x	Muut lääkevalmisteet	Other medical products
06.1.2.X.ND		Muut lääkevalmisteet	Other medical products
06.1.3	x	Hoitolaitteet ja -välineet	Therapeutic appliances and equipment
06.1.3.X.D		Hoitolaitteet ja -välineet	Therapeutic appliances and equipment
06.2	x	Avohoitopalvelut	Out-patient services
06.2.1	x	Sairaanhoitopalvelut	Medical services

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
06.2.1.X.S		Sairaanhoitopalvelut	Medical services
06.2.2	x	Hammashoito	Dental services
06.2.2.0.S		Hammashoito	Dental services
06.2.3	x	Avustavat hoitopalvelut	Paramedical services
06.2.3.X.S		Avustavat hoitopalvelut	Paramedical services
06.3	x	Sairaalapalvelut	Hospital services
06.3.0	x	Sairaalapalvelut	Hospital services
06.3.0.0.S		Sairaalapalvelut	Hospital services
07	x	LIIKENNE	TRANSPORT
07.1	x	Ajoneuvojen hankinta	Purchase of vehicles
07.1.1	x	Autot	Motor cars
07.1.1.1.D		Uudet autot	New motor cars
07.1.1.2.D		Käytetyt autot	Second-hand motor cars
07.1.2	x	Moottoripyörät	Motorcycles
07.1.2.0.D		Moottoripyörät	Motorcycles
07.1.3	x	Polkupyörät	Bicycles
07.1.3.0.D		Polkupyörät	Bicycles
07.1.4	x	Eläinvetoiset ajoneuvot	Animal drawn vehicles
07.1.4.0.D		Eläinvetoiset ajoneuvot	Animal drawn vehicles
07.2	x	Yksityisajoneuvojen käyttö	Operation of personal transport equipment
07.2.1	x	Yksityisajoneuvojen varaosat ja lisävarusteet	Spare parts and accessories for personal transport equipment
07.2.1.1.SD		Renkaat	Tyres
07.2.1.2.SD		Yksityisajoneuvojen varaosat	Spare parts for personal transport equipment
07.2.1.3.SD		Yksityisajoneuvojen lisävarusteet	Accessories for personal transport equipment
07.2.2	x	Yksityisajoneuvojen polttoaineet ja voiteluöljyt	Fuels and lubricants for personal transport equipment
07.2.2.1.ND		Diesel	Diesel
07.2.2.2.ND		Bensiini	Petrol
07.2.2.3.ND		Muut yksityisajoneuvojen polttoaineet	Other fuels for personal transport equipment
07.2.2.4.ND		Voiteluaineet	Lubricants
07.2.3	x	Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	Maintenance and repair of personal transport equipment
07.2.3.0.S		Yksityisajoneuvojen huolto ja korjaus	Maintenance and repair of personal transport equipment
07.2.4	x	Muut yksityisajoneuvoihin liittyvät palvelut	Other services in respect of personal transport equipment
07.2.4.1.S		Autotallin, pysäköintipaikan ja yksityisajoneuvojen vuokraus	Hire of garages, parking spaces and personal transport equipment
07.2.4.2.S		Käyttömaksut ja pysäköintimaksut	Toll facilities and parking meters
07.2.4.3.S		Ajo-opetus, ajokokeet ja ajokortit sekä auton katsastus	Driving lessons, tests, licences and road worthiness tests
07.3	x	Liikennepalvelut	Transport services

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
07.3.1	x	Matkustajien kuljetus rautatieliikenteessä	Passenger transport by railway
07.3.1.1.S		Matkustajien kuljetus junalla	Passenger transport by train
07.3.1.2.S		Matkustajien kuljetus maanalaisella ja raitiovaunulla	Passenger transport by underground and tram
07.3.2	x	Matkustajien kuljetus tieliikenteessä	Passenger transport by road
07.3.2.1.S		Matkustajien kuljetus linja-autolla	Passenger transport by bus and coach
07.3.2.2.S		Matkustajien kuljetus taksilla ja kuljettajalla varustetulla vuokra-autolla	Passenger transport by taxi and hired car with driver
07.3.3	x	Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	Passenger transport by air
07.3.3.X.S		Matkustajien kuljetus lentoliikenteessä	Passenger transport by air
07.3.4	x	Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	Passenger transport by sea and inland waterway
07.3.4.X.S		Matkustajaliikenne meri- ja sisävesiliikenteessä	Passenger transport by sea and inland waterway
07.3.5	x	Yhdistetty matkustajaliikenne	Combined passenger transport
07.3.5.0.S		Yhdistetty matkustajaliikenne	Combined passenger transport
07.3.6	x	Muut kuljetuspalvelut	Other purchased transport services
07.3.6.X.S		Muut kuljetuspalvelut	Other purchased transport services
08	x	VIESTINTÄ	COMMUNICATION
08.1	x	Postipalvelut	Postal services
08.1.0	x	Postipalvelut	Postal services
08.1.0.1.S		Kirjeiden käsittelypalvelu	Letter handling services
08.1.0.9.S		Muut postipalvelut	Other postal services
08.2	x	Puhelin- ja faksilaitteet	Telephone and telefax equipment
08.2.0	x	Puhelin- ja faksilaitteet	Telephone and telefax equipment
08.2.0.X.D		Puhelin- ja faksilaitteet	Telephone and telefax equipment
08.3	x	Puhelin- ja faksipalvelut	Telephone and telefax services
08.3.0	x	Puhelin- ja faksipalvelut	Telephone and telefax services
08.3.0.1.S		Kiinteän puhelinverkon palvelut	Wired telephone services
08.3.0.2.S		Langattoman puhelinverkon palvelut	Wireless telephone services
08.3.0.3.S		Internet-yhteyksien tarjontaan liittyvät palvelut	Internet access provision services
08.3.0.4.S		Yhdistetyt telepalvelut	Bundled telecommunication services
08.3.0.5.S		Muut tiedonsiirtopalvelut	Other information transmission services
09	x	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	RECREATION AND CULTURE
09.1	x	Audiovisuaaliset laitteet, valokuvauslaitteet ja tietojenkäsittelylaitteet	Audio-visual, photographic and information processing equipment
09.1.1	x	Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound and picture
09.1.1.1.D		Äänen vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytetyt laitteet	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound
09.1.1.2.D		Äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käyttävät laitteet	Equipment for the reception, recording and reproduction of sound and vision
09.1.1.3.D		Kannettavat äänen- ja kuvantoistolaitteet	Portable sound and vision devices
09.1.1.9.D		Muut äänen ja kuvan vastaanottoon, tallennukseen ja toistoon käytettävät laitteet	Other equipment for the reception, recording and reproduction of sound and vision

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
09.1.2	x	Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	Photographic and cinematographic equipment and optical instruments
09.1.2.X.D		Valokuvaus- ja elokuvalaitteet ja optiset laitteet	Photographic and cinematographic equipment and optical instruments
09.1.3	x	Tietojenkäsittelylaitteet	Information processing equipment
09.1.3.1.D		Tietokoneet	Personal computers
09.1.3.2.D		Tietojenkäsittelylaitteiden lisävarusteet	Accessories for information processing equipment
09.1.3.3.D		Ohjelmistot	Software
09.1.3.4.D		Laskimet ja muut tietojenkäsittelylaitteet	Calculators and other information processing equipment
09.1.4	x	Tallennusvälineet	Recording media
09.1.4.1.SD		Valmiiksi tallennetut tallennusvälineet	Pre-recorded recording media
09.1.4.2.SD		Tallentamattomat tallennusvälineet	Unrecorded recording media
09.1.4.9.SD		Muut tallennusvälineet	Other recording media
09.1.5	x	Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	Repair of audio-visual, photographic and information processing equipment
09.1.5.0.S		Audiovisuaalisten laitteiden, valokuvauslaitteiden ja tietojenkäsittelylaitteiden korjaus	Repair of audio-visual, photographic and information processing equipment
09.2	x	Muut kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät suuret kestokulutustavarat	Other major consumer durables for recreation and culture
09.2.1	x	Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	Major durables for outdoor recreation
09.2.1.X.D		Suuret ulkokäyttöön tarkoitetut kestokulutustavarat	Major durables for outdoor recreation
09.2.2	x	Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	Musical instruments and major durables for indoor recreation
09.2.2.X.D		Soittimet ja muut sisäkäyttöön tarkoitetut vapaa-ajan kestokulutustavarat	Musical instruments and major durables for indoor recreation
09.2.3	x	Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	Maintenance and repair of other major durables for recreation and culture
09.2.3.0.S		Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvien muiden kestokulutustavaroiden huolto ja korjaus	Maintenance and repair of other major durables for recreation and culture
09.3	x	Muut vapaa-aikaan liittyvät tarvikkeet ja laitteet, puutarhanhoito ja lemmikkieläimet	Other recreational items and equipment, gardens and pets
09.3.1	x	Pelit, lelut ja harrastusvälineet	Games, toys and hobbies
09.3.1.1.SD		Pelit ja harrastusvälineet	Games and hobbies
09.3.1.2.SD		Lelut ja juhliin liittyvät tavarat	Toys and celebration articles
09.3.2	x	Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	Equipment for sport, camping and open-air recreation
09.3.2.X.SD		Urheilu-, retkeily- ja ulkoiluvälineet	Equipment for sport, camping and open-air recreation
09.3.3	x	Puutarhat, kasvit ja kukat	Garden, plants and flowers
09.3.3.1.SD		Puutarhatarvikkeet	Garden products
09.3.3.2.ND		Kasvit ja kukat	Plants and flowers
09.3.4	x	Lemmikkieläimet ja niihin liittyvät tuotteet	Pets and related products
09.3.4.1.SD		Lemmikkieläinten hankinta	Purchase of pets
09.3.4.2.ND		Lemmikkieläintuotteet	Products for pets

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
09.3.5	x	Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	Veterinary and other services for pets
09.3.5.0.S		Eläinlääkintäpalvelut ja muut lemmikkieläinpalvelut	Veterinary and other services for pets
09.4	x	Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut	Recreational and cultural services
09.4.1	x	Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	Recreational and sporting services
09.4.1.X.S		Vapaa-aikaan ja urheiluun liittyvät palvelut	Recreational and sporting services
09.4.2	x	Kulttuuripalvelut	Cultural services
09.4.2.1.S		Elokuvateatterit, teatterit ja konsertit	Cinemas, theatres, concerts
09.4.2.2.S		Museot, kirjastot ja eläintarhat	Museums, libraries, zoological gardens
09.4.2.3.S		Televisio- ja radiolupamaksut, maksulliset lähetykset	Television and radio licence fees, subscriptions
09.4.2.4.S		Kulttuuriin liittyvien laitteiden ja varusteiden vuokraus	Hire of equipment and accessories for culture
09.4.2.5.S		Valokuvauspalvelut	Photographic services
09.4.2.9.S		Muut kulttuuripalvelut	Other cultural services
09.4.3	x	Rahapelit	Games of chance
09.4.3.0.S		Rahapelit	Games of chance
09.5	x	Sanomalehdet, kirjat ja paperitavarat	Newspapers, books and stationery
09.5.1	x	Kirjat	Books
09.5.1.X.SD		Kirjat	Books
09.5.2	x	Sanoma- ja aikakauslehdet	Newspapers and periodicals
09.5.2.1.ND		Sanomalehdet	Newspapers
09.5.2.2.ND		Aikakauslehdet	Magazines and periodicals
09.5.3	x	Sekalaiset painotuotteet	Miscellaneous printed matter
09.5.3.0.ND		Sekalaiset painotuotteet	Miscellaneous printed matter
09.5.4	x	Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	Stationery and drawing materials
09.5.4.X.ND		Paperitavarat ja piirustustarvikkeet	Stationery and drawing materials
09.6	x	Valmismatkat	Package holidays
09.6.0	x	Valmismatkat	Package holidays
09.6.0.X.S		Valmismatkat	Package holidays
10	x	KOULUTUS	EDUCATION
10.X	x	Koulutus	Education
10.X.X	x	Koulutus	Education
10.X.X.X.S		Koulutus	Education
11	x	RAVINTOLAT JA HOTELLIT	RESTAURANTS AND HOTELS
11.1	x	Ravintola-, kahvila- ja muut ateriapalvelut	Catering services
11.1.1	x	Ravintolat, kahvilat ja muut vastaavat	Restaurants, cafes and the like
11.1.1.1.S		Ravintolat, kahvilat ja virkistyspaikoissa myyty ruoka ja juoma	Restaurants, cafes and dancing establishments
11.1.1.2.S		Pika-, nouto- ja tilausruokapalvelut	Fast food and take away food services
11.1.2	x	Ruokalat	Canteens

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
11.1.2.0.S		Ruokalat	Canteens
11.2	x	Majoituspalvelut	Accommodation services
11.2.0	x	Majoituspalvelut	Accommodation services
11.2.0.1.S		Hotellit, motellit, majatalot ja muut vastaavat majoituspalvelut	Hotels, motels, inns and similar accommodation services
11.2.0.2.S		Lomakylät, leirintäalueet, retkeilymajat ja muut vastaavat majoituspalvelut	Holiday centres, camping sites, youth hostels and similar accommodation services
11.2.0.3.S		Muut majoituspalvelut	Accommodation services of other establishments
12	x	MUUT TAVARAT JA PALVELUT	MISCELLANEOUS GOODS AND SERVICES
12.1	x	Henkilökohtainen hygienia ja kauneudenhoito	Personal care
12.1.1	x	Kampaamot, parturit ja kauneushoitolat	Hairdressing salons and personal grooming establishments
12.1.1.1.S		Miesten ja lasten parturi- ja kampaamopalvelut	Hairdressing for men and children
12.1.1.2.S		Naisten kampaamopalvelut	Hairdressing for women
12.1.1.3.S		Kauneudenhoitopalvelut	Personal grooming treatments
12.1.2	x	Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	Electric appliances for personal care
12.1.2.X.SD		Henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut sähkökäyttöiset laitteet	Electric appliances for personal care
12.1.3	x	Muut henkilökohtaisen hygienian hoitoon tarkoitetut laitteet ja tuotteet	Other appliances, articles and products for personal care
12.1.3.1.SD		Muut kuin sähkökäyttöiset laitteet	Non-electric appliances
12.1.3.2.ND		Henkilökohtaiset hygienia-, kauneudenhoito- ja kosmetiikkatuotteet	Articles for personal hygiene and wellness, esoteric products and beauty products
12.2	x	Prostituutio	Prostitution
12.2.0	x	Prostituutio	Prostitution
12.2.0.0.S		Prostituutio	Prostitution
12.3	x	Henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	Personal effects n.e.c.
12.3.1	x	Korut, kellot ja rannekellot	Jewellery, clocks and watches
12.3.1.1.D		Korut	Jewellery
12.3.1.2.D		Kellot ja rannekellot	Clocks and watches
12.3.1.3.S		Korujen, kellojen ja rannekellojen korjaus	Repair of jewellery, clocks and watches
12.3.2	x	Muut henkilökohtaiset esineet	Other personal effects
12.3.2.1.SD		Laukut ja matkustustarvikkeet	Travel goods
12.3.2.2.SD		Vauvantarvikkeet	Articles for babies
12.3.2.3.S		Henkilökohtaisten esineiden korjaus	Repair of other personal effects
12.3.2.9.SD		Muut henkilökohtaiset esineet, muualle luokittelemattomat	Other personal effects n.e.c.
12.4	x	Sosiaalipalvelut	Social protection
12.4.0	x	Sosiaalipalvelut	Social protection
12.4.0.X.S		Sosiaalipalvelut	Social protection
12.5	x	Vakuutukset	Insurance
12.5.1	x	Henkivakuutukset	Life insurance
12.5.1.0.S		Henkivakuutukset	Life insurance

KT-ECOICOP-koodi	Summa-taso	Kulutusluokka	Heading
12.5.2	x	Asumiseen liittyvät vakuutukset	Insurance connected with dwelling
12.5.2.0.S		Asumiseen liittyvät vakuutukset	Insurance connected with dwelling
12.5.3	x	Terveyteen liittyvät vakuutukset	Insurance connected with health
12.5.3.X.S		Terveyteen liittyvät vakuutukset	Insurance connected with health
12.5.4	x	Liikenteeseen liittyvät vakuutukset	Insurance connected with transport
12.5.4.1.S		Moottoriajoneuvovakuutukset	Motor vehicle insurance
12.5.4.2.S		Matkavakuutukset	Travel insurance
12.5.5	x	Muut vakuutukset	Other insurance
12.5.5.0.S		Muut vakuutukset	Other insurance
12.6	x	Rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	Financial services n.e.c.
12.6.1	x	Välilliset rahoituspalvelut (FISIM)	FISIM
12.6.1.1.S		Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) lainoista	FISIM on loans
12.6.1.2.S		Välilliset rahoituspalvelut (FISIM) talletuksista	FISIM on deposits
12.6.2	x	Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	Other financial services n.e.c.
12.6.2.X.S		Muut rahoituspalvelut, muualle luokittelemattomat	Other financial services n.e.c.
12.7	x	Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services n.e.c.
12.7.0	x	Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services n.e.c.
12.7.0.X.S		Muut palvelut, muualle luokittelemattomat	Other services n.e.c.
D	x	KESTOKULUTUSTAVARAT	DURABLE GOODS
ND	x	LYHYTIKÄISET TAVARAT	NON-DURABLE GOODS
S	x	PALVELUT	SERVICES
SD	x	PUOLIKESTÄVÄT KULUTUSTAVARAT	SEMI-DURABLE GOODS
P31 DC S14	x	KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT SUOMESSA	CONSUMPTION EXPENDITURE OF HOUSEHOLDS IN FINLAND
TUR S14	x	TURISMIMENOT	EXPENDITURE ON TOURISM
P33 S14		Suomalaisten kotitalouksien kulutusmenot ulkomailla	Consumption expenditure of resident households in the rest of the world
P34 S14		Ulkomaalaisten kulutusmenot Suomessa	Consumption expenditure of non-resident households in Finland
P31 NC S14	x	SUOMALAISTEN KOTITALOUKSIEN KULUTUSMENOT	CONSUMPTION EXPENDITURE OF RESIDENT HOUSEHOLDS
P31 S15	x	Voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen kulutusmenot	Consumption expenditure of non-profit institutions
P31 DC S14+S15	x	YKSITYISET KULUTUSMENOT SUOMESSA	PRIVATE CONSUMPTION EXPENDITURE IN FINLAND
P31 NC S14+S15	x	YKSITYISET KULUTUSMENOT	PRIVATE CONSUMPTION EXPENDITURE

Liite 8 Kiinteiden varojen luokitus

Taulukko 0-6 Kiinteiden varojen luokitus

EKT 2010	SKT 2010 (FI)	SKT 2010 (EN)
	P51 Kiinteän pääoman bruttomuodostus	P51 Gross fixed capital formation

EKT 2010	SKT 2010 (FI)	SKT 2010 (EN)
AN.1	TOT Varat yhteensä	TOT Gross fixed capital formation, total
AN.11	N11 Kiinteät varat	N11 Fixed assets
AN.111	N111 Asuinrakennukset	N111 Dwellings
AN.112	N112 Muut rakennukset ja rakennelmat	N112 Other buildings and structures
AN.1121	N1121 Muut talorakennukset	N1121 Non-residential buildings
AN.1122	N1122 Maa- ja vesirakennukset	N1122 Other structures
AN.1123	N1123 Maanparannukset	N1123 Land improvements
AN.113	N113 Koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	N113 Machinery, equipment and transport equipment
AN.1131	N1131 Kuljetusvälineet	N1131 Transport equipment
AN.1132	N1132 Tieto- ja viestintätekniset laiteet	N1132 ICT equipment
	N11321 Tietokoneet ja oheislaitteet	N11321 Computers and peripheral equipment
	N11322 Muut viestintätekniset laitteet	N11322 Other communications technology equipment
AN.1139	N1139 Muut koneet ja laitteet	N1139 Other machinery and equipment
AN.114	N114 Asejärjestelmät	N114 Weapons systems
AN.115	N115 Kasvatettavat biologiset varat	N115 Cultivated biological resources
AN.1151	N1151 Eläinvarat	N1151 Animal resources
AN.1152	N1152 Puu-, viljelykasvi- ja kasvivarat	N1152 Tree, crop and plant resources
AN.116	N116 Valmistamattomien varojen omistusoikeuden siirtokulut	N116 Costs of ownership transfer on non-produced assets
AN.117	N117 Henkiset omaisuustuotteet	N117 Intellectual property products
AN.1171	N1171 Tutkimus ja kehittäminen	N1171 Research and development
AN.1172	N1172 Mineraalien etsintä ja arviointi	N1172 Mineral exploration and evaluation
AN.1173	N1173 Tietokoneohjelmistot ja tietokannat	N1173 Computer software
AN.1174	N1174 Viihteen, kirjallisuuden ja taiteen alkuperäisteokset	N1174 Entertainment, literary or artistic originals
AN.1179	N1179 Muut henkiset omaisuustuotteet	N1179 Other intellectual property products
	P52 Varastojen muutokset	P52 Changes in inventories
AN.12	N12 Varastot varastotyypeittäin	N12 Inventories by type of inventory
AN.121	N121 Aineet ja tarvikkeet	N121 Materials and supplies
	N1211 Polttoaineet	N1211 Fuels
	N1219 Muut aineet ja tarvikkeet	N1219 Other materials and supplies
AN.122	N122 Keskeneräiset työt	N122 Work-in-progress
AN.1221	N1221 Keskenkasvuiset kasvatettavat biologiset varat	N1221 Work-in-progress on cultivated biological assets
	N1222 Keskeneräiset rakennukset	N1222 Work-in-progress on buildings
	N1223 Keskeneräiset koneet, laitteet ja kuljetusvälineet	N1223 Work-in-progress on machinery, equipment and transport equipment
	N1229 Muut keskeneräiset työt	N1229 Other work-in-progress

EKT 2010	SKT 2010 (FI)	SKT 2010 (EN)
AN.123	N123 Valmisteet	N123 Finished goods
AN.124	N124 Puolustustarvikevarastot	N124 Military inventories
AN.125	N125 Kauppatavarat	N125 Goods for resale
AN.13	N13 Arvoesineet	N13 Valuables
AN.131	N131 Jalometallit ja -kivet	N131 Precious metals and stones
AN.132	N132 Antiikki ja muut taide-esineet	N132 Antiques and other art objects
AN.133	N133 Muut arvoesineet	N133 Other valuables

Liite 9 Ulkomaankaupan luokitus

Taulukko 0-7 Ulkomaankaupan luokitus

Koodi	Nimike
G11	Ulkomaankauppatilasto (Tullin lähdeaineisto)
G1211	CIF-FOB muunnos: meriliikenteen rahtikuljetus
G1212	CIF-FOB muunnos: ilmaliikenteen rahtikuljetus
G1213	CIF-FOB muunnos: rautatieliikenteen rahtikuljetus
G1214	CIF-FOB muunnos: maantieliikenteen rahtikuljetus
G1215	CIF-FOB muunnos: vakuutuksen tuonti
G12211	Jalostuttaminen ulkomailla: PU-tiedustelu
G12212	Jalostuttaminen ulkomailla: muut kuin kauppatapahtumakoodiin perustuvat
G12213	Jalostuttaminen ulkomailla: Kauppatapahtumakoodit
G12221	Jalostuttaminen Suomessa: täydennykset
G12222	Jalostuttaminen Suomessa: muut kuin kauppatapahtumakoodiin perustuvat
G12223	Jalostuttaminen Suomessa: Kauppatapahtumakoodit
G12231	Tehtaaton tuotanto: ostot
G12232	Tehtaaton tuotanto: myynnit
G12321	Luokituskorjaukset: alustoimitukset satamissa
G12322	Luokituskorjaukset: alustoimitukset lentokentillä
G12323	Luokituskorjaukset: muut alustoimitukset
G1231	Luokituskorjaukset: ei-monetaarinen kulta
G131	Kattavuus: salakuljetus
G132	Kattavuus: verkkokauppa
G133	Kattavuus: yksityishenkilöiden autojen tuonti
G141	Alustoimitukset: satamat
G142	Alustoimitukset: lentokentät
G143	Alustoimitukset: muut
G21	Välityskaupan ostot
G22	Välityskaupan myynnit
G3	Ei-monetaarinen kulta
SA	Tuotannolliset palvelut
SB	Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
SC11	Meriliikenteen henkilökuljetus
SC12	Meriliikenteen rahtikuljetus

Koodi	Nimike
SC13	Meriliikenteen muut palvelut
SC21	Ilmaliikenteen henkilökuljetus
SC22	Ilmaliikenteen rahtikuljetus
SC23	Ilmaliikenteen muut palvelut
SC3A	Avaruusliikenne
SC3B1	Rautatieliikenteen henkilökuljetus
SC3B2	Rautatieliikenteen rahtikuljetus
SC3B3	Rautatieliikenteen muut palvelut
SC3C1	Maantieliikenteen henkilökuljetus
SC3C2	Maantieliikenteen rahtikuljetus
SC3C3	Maantieliikenteen muut palvelut
SC3D1	Sisävesiliikenteen henkilökuljetus
SC3D2	Sisävesiliikenteen rahtikuljetus
SC3D3	Sisävesiliikenteen muut palvelut
SC3E	Putkikuljetus
SC3F	Sähkön siirto
SC3G	Muut kuljetusta avustavat palvelut
SC4	Posti- ja kuriiripalvelut
SDA1	Liikematkailu: tavaroiden ja palveluiden hankinta
SDA2	Liikematkailu: muu
SDB1	Terveydenhuoltoon liittyvä henkilökohtainen matkailu
SDB2	Koulutukseen liittyvä henkilökohtainen matkailu
SDB3	Henkilökohtainen matkailu: muu
SE1	Rakentaminen ulkomailla
SE2	Rakentaminen kotimaassa
SF11Y	Henkivakuutus: palkkiot
SF11Z	Henkivakuutus: saatavat
SF12Y	Rahtivakuutus: palkkiot
SF12Z	Rahtivakuutus: saatavat
SF13Y	Ensivakuutus: palkkiot
SF13Z	Ensivakuutus: saatavat
SF2	Jälleenvakuutus
SF3	Vakuutusta avustavat palvelut
SF41	Eläkepalvelut
SF42	Standardoidut takauspalvelut
SG1	Rahoituspalvelut, pl. FISIM
SG21	FISIM lainat
SG22	FISIM talletukset
SH1	Franchise- ja tavaramerkkien lisensiointimaksut
SH2	Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulosten käyttölisenssit
SH3	Ohjelmistojen jäljentämiseen ja jakeluun liittyvät lisenssit
SH41	Audiovisuaalisten tuotteiden jäljennys- ja/tai jakelulisenssi
SH42	Taidealan tuotteiden jäljentämis- ja/tai jakelulisenssi
SI1	Televiestintäpalvelut
SI21	Tietokoneohjelmistot

Koodi	Nimike
SI22	Muut IT-palvelut
SI31	Uutistoimistopalvelut
SI32	Muut tietopalvelut
SJ111	Tutkimus- ja kehityspalvelut
SJ1121	Patenttien myynti/osto
SJ1122	Tutkimus- ja kehittämistyöhön perustuvien tekijänoikeuksien myynti/osto
SJ1123	Teollisten menetelmien ja mallien myynti/osto
SJ1124	Muu T&K omistusoikeuksien myynti/osto
SJ12	Muu kehittäminen ja testaus
SJ211	Lakiasiainpalvelut
SJ212	Laskentatoimen, tilintarkastus-, kirjanpito- ja veroneuvontapalvelut (hallinnon palvelut)
SJ213	Yritys- ja liikkeenjohdon konsultointi- ja suhdetoimintapalvelut
SJ22	Mainonta, markkinatutkimus ja mielipidetutkimukset
SJ311	Arkkitehtipalvelut
SJ312	Insinööripalvelut
SJ313	Tieteelliset ja muut tekniset palvelut
SJ321	Jätteiden käsittely- ja puhdistuspalvelut
SJ322	Maa-, metsä- ja kalatalouteen liittyvät palvelut
SJ323	Kaivostoimintaan sekä öljyn- ja kaasunporaukseen liittyvät palvelut
SJ33	Koneiden ja laitteiden vuokraus ilman käyttäjää (käyttöleasingpalvelut)
SJ34	Kaupankäyntiin liittyvät palvelut
SJ35	Muut liike-elämän palvelut, muualla luokittelemattomat
SK11	Audiovisuaaliset palvelut
SK12	Taidealan palvelut
SK21	Terveyspalvelut
SK22	Koulutuspalvelut
SK23	Kulttuuri- ja virkistyspalvelut
SK24	Muut henkilökohtaiset palvelut
SL1	Suurlähetystöt ja konsulaatit
SL2	Sotilasyksiköt
SL3	Julkishallinnon tavarat ja palvelut, muualla luokittelemattomat

Liite 10 Investointikertymämenetelmässä käytetyt keskimääräiset eliniät

Taulukko 0-8 Investointikertymämenetelmässä käytetyt keskimääräiset eliniät

Toimiala	Toimialan nimi	N111	N1121	N1122	N1123	N1131	N11321	N11322	N1139	N114	N115	N116	N1171	N1172	N1173	N1174
A	Maatalous, metsätalous ja kalatalous															
A01	Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut		35	50	55	11	6	10	11		8		10		5	
A02	Metsätalous ja puunkorjuu	65	35	50	55	9	6	10	8			25	10		5	
A03	Kalastus ja vesiviljely		35			10	6	10	15				10			
B	Kaivostoiminta ja louhinta															
B05_06	05_06 Kivihiilen ja ruskohiilen kaivu, raakaöljyn ja maakaasun tuotanto												10			
B07	Metallimalmien louhinta		35	50	55	8	6	10	18				10	20	5	
B08	Muu kaivostoiminta ja louhinta		35	50	55	8	6	10	20				10		5	

Toimiala	Toimialan nimi	N111	N1121	N1122	N1123	N1131	N11321	N11322	N1139	N114	N115	N116	N1171	N1172	N1173	N1174
B09	Kaivostoimintaa palveleva toiminta		50	50					18				10			
C	Teollisuus															
C10	Elintarvikkeiden valmistus		35	50		8	6	10	17				10		5	
C11	Juomien valmistus		35	50		8	6	10	17				10		5	
C12	Tupakkatuotteiden valmistus		35	50		8	6	10	19				10		5	
C13	Tekstiilien valmistus		35	50		8	6	10	12				10		5	
C14	Vaatteiden valmistus		35	50		8	6	10	12				10		5	
C15	Nahan ja nahkatuotteiden valmistus		35	50		8	6	10	12				10		5	
C16	Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus		35	50		10	6	10	16				10		5	
C17	Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus		35	50		10	6	10	18				10		5	
C18	Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen		35	50		8	6	10	15				10		5	
C19	Koksin ja jalostettujen öljytuotteiden valmistus		35	50		10	6	10	23				10		5	
C20	Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus		35	50		10	6	10	18				15		5	
C21	Lääkeaineiden ja lääkkeiden valmistus		35	50		10	6	10	18				15		5	
C22	Kumi- ja muovituotteiden valmistus		35	50		8	6	10	18				10		5	
C23	Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus		35	50		10	6	10	19				10		5	
C24	Metallien jalostus		35	50		12	6	10	23				10		5	
C25	Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)		35	50		8	6	10	16				10		5	
C26	Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus		35	50		8	6	10	11				10		5	
C27	Sähkölaitteiden valmistus		35	50		8	6	10	11				10		5	
C28	Muiden koneiden ja laitteiden valmistus		35	50		8	6	10	15				10		5	
C29	Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus		35	50		8	6	10	15				10		5	
C30	Muiden kulkuneuvojen valmistus		35	50		9	6	10	15				10		5	
C31	Huonekalujen valmistus		35	50		8	6	10	14				10		5	
C32	Muu valmistus		35	50		8	6	10	14				10		5	
C33	Koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus		35	50		8	6	10	16				10		5	
D	Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta															
D35	Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta		35	50		10	6	10	25				10		5	
E	Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito															
E36	Veden otto, puhdistus ja jakelu		50	50	55	8	6	10	24				10		5	
E37	Viemäri- ja jätevesihuolto		50	50		8	6	10	10				10		5	
E38	Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus; materiaalien kierrätys		47	50	55	9	6	10	13				10		5	
E39	Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muu ympäristönhuolto		50	50		8	6	10	10				10		5	
F	Rakentaminen															
F41	Talonrakentaminen		35	50	55	8	6	10	10			25	10		5	
F41_43	Talonrakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta		35				6	10	10				10		5	
F42	Maa- ja vesirakentaminen			50		10										
F42_43	Maa- ja vesirakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta	65	35				6	10	10				10		5	
G	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus															
G45	Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus		50	50		10	6	10	15				10		5	
G46	Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)		50	50		10	6	10	15				10		5	
G47	Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen vähittäiskauppa)		50	50		10	6	10	15				10		5	
H	Kuljetus ja varastointi															
H49	Maaliikenne ja putkijohtokuljetus		50	50		12	6	10	14				10		5	
H50	Vesiliikenne		50	50		25	6	10	13				10		5	
H51	Ilmaliikenne		25	50		20	6	10	15				10		5	
H52	Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta		50	50		10	6	10	15				10		5	
H53	Posti- ja kuriiritoiminta		50	50		10	6	10	15				10		5	
I	Majoitus ja ravitsemistoiminta															
I55	Majoitus		50	50		10	6	10	15				10		5	
I56	Ravitsemistoiminta		50	50	55	10	6	10	15			25	10		5	
J	Informaatio ja viestintä															
J58	Kustannustoiminta		50	50		8	6	10	15				10		5	10
J59	Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen		50	50		8	6									

Toimiala	Toimialan nimi	N111	N1121	N1122	N1123	N1131	N11321	N11322	N1139	N114	N115	N116	N1171	N1172	N1173	N1174
J59_60	Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmien tuottaminen ja radio- ja televisiotoiminta		50			8	6	10	10				10		5	10
J61.	Televiestintä		50	50		10	6	10	15				10		5	10
J62	Ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta		50	50	55	8	6		11				10			
J62_63	IT- ja muut tietopalvelut		50			8	6	10	11			25	10		5	10
K	Rahoitus- ja vakuutustoiminta															
K64	Rahoituspalvelut (pl. vakuutus- ja eläkevakuutustoiminta)		50				6	10	10				10		5	
K65	Vakuutus-, jälleenvakuutus- ja eläkevakuutustoiminta (pl. pakollinen sosiaalivakuutus)		50			10	6	10	10				10		5	
K66	Rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta		50				6	10	10				10		5	
L	Kiinteistöalan toiminta															
L68	Kiinteistöalan toiminta (josta omistusasuntojen laskennalliset vuokrat)	65	50	50	55	8	6	10	11			25	10		5	
M	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta															
M69	Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut		50			8	6	10	12				10		5	
M70	Pääkonttorien toiminta; liikkeenjohdon konsultointi		50			8	6	10	10				10		5	
M69_70 .	Lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut, pääkonttorien toiminta, liikkeenjohdon konsultointi															
M71	Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi		50	50		9	6	10	12				10		5	
M72	Tieteellinen tutkimus ja kehittäminen	65	50	50	55	10	6	10	13				10		5	
M73	Mainostoiminta ja markkinatutkimus		50			8	6	10	10				10		5	
M74	Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle		50			8	6	10	10				10		5	
M75	Eläinlääkintäpalvelut		50			8	6	10	10				10		5	
M74_75	Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle; eläinlääkintäpalvelut															
N	Hallinto ja tukipalvelu															
N77	Vuokraus- ja leasingtoiminta		50			8	6	10	10				10		5	
N78	Työllistämistoiminta	65	50	50		9	6	10	12				10		5	
N79	Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; varauspalvelut		50	50		10	6	10	15				10		5	
N80	Turvallisuus-, vartiointi- ja etsiväpalvelut		50	50		8	6	10	10				10		5	
N81	Kiinteistön- ja maisemanhoito	65	50	50		9	6	10	12				10		5	
N82	Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle		50	50		8	6	10	10				10		5	
O	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus															
O84	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	65	50	50	55	10	6	10	15	25			10		5	
P	Koulutus															
P85	Koulutus	65	50	50	55	10	6	10	13			25	10		5	10
Q	Terveys- ja sosiaalipalvelut															
Q86	Terveyspalvelut	65	50	50	55	9	6	10	12			25	10		5	
Q87	Sosiaalihuollon laitospalvelut	65	50	50		9										
Q87_88	Sosiaalihuollon laitospalvelut ja sosiaalihuolto					10	6	10	15				10		5	
R	Taiteet, viihde ja virkistys															
R90	Kulttuuri- ja viihdetoiminta	65	50	50		9										
R90_91	Kulttuuri- ja viihdetoiminta, kirjastot, arkistot, museot ja muut kulttuurin toiminnat		50			8	6	10	12				10		5	10
R92	Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut		50	50		8	6	10	10				10		5	10
R93	Urheilutoiminta ja huvi- ja virkistyspalvelut	65	50	50	55	9	6	10	11		8		10		5	10
S	Muu palvelutoiminta															
S94	Järjestöjen toiminta		50		55	8	6	10	14				10		5	
S95	Tietokoneiden, henkilökohtaisten ja kotitaloustavaroiden korjaus		50	50		9	6	10	15				10		5	
S96	Muut henkilökohtaiset palvelut		50	50		10	6	10	10			25	10		5	
T	Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön															
T97_98	Kotitalouksien toiminta työnantajina, eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön												10			
U	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta															
X	Erittelemätön toiminta															
	Keskimääräinen varan kokonaiselinikä	65	44	50	55	9	6	10	14	25	8	25	10	20	5	10

Liite 11 Esimerkkejä tilijärjestelmälaskusäännöistä

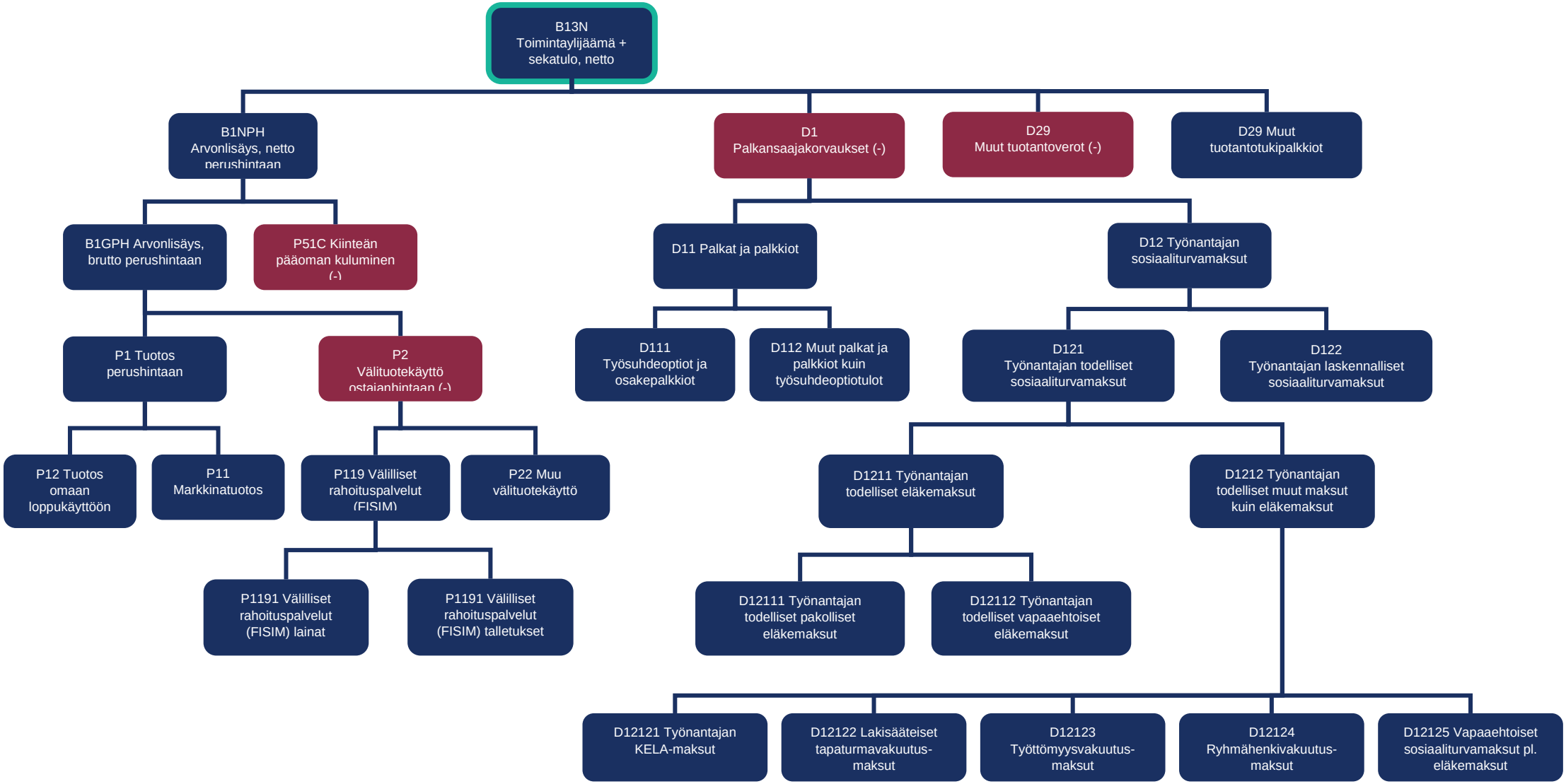

Toimialoittaisten tuotantotilien taloustoimilaskusääntö markkinatuottajilla ja omaan loppukäyttöön tuottajilla (T10, T20; pl. keskuspankki)

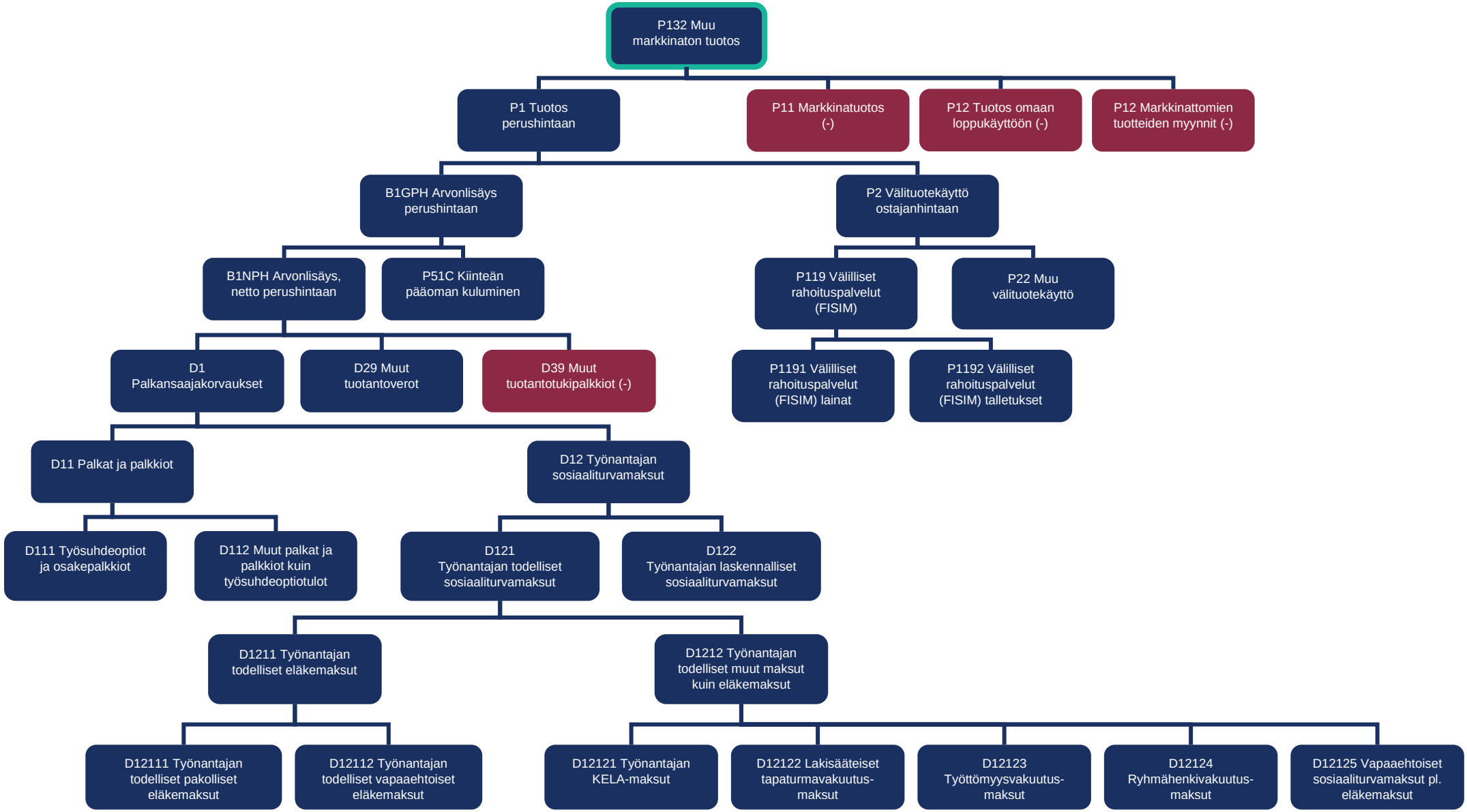

Toimialoittaisten tuotantotilien taloustoimilaskusääntö muilla markkinattomilla tuottajilla (T30)